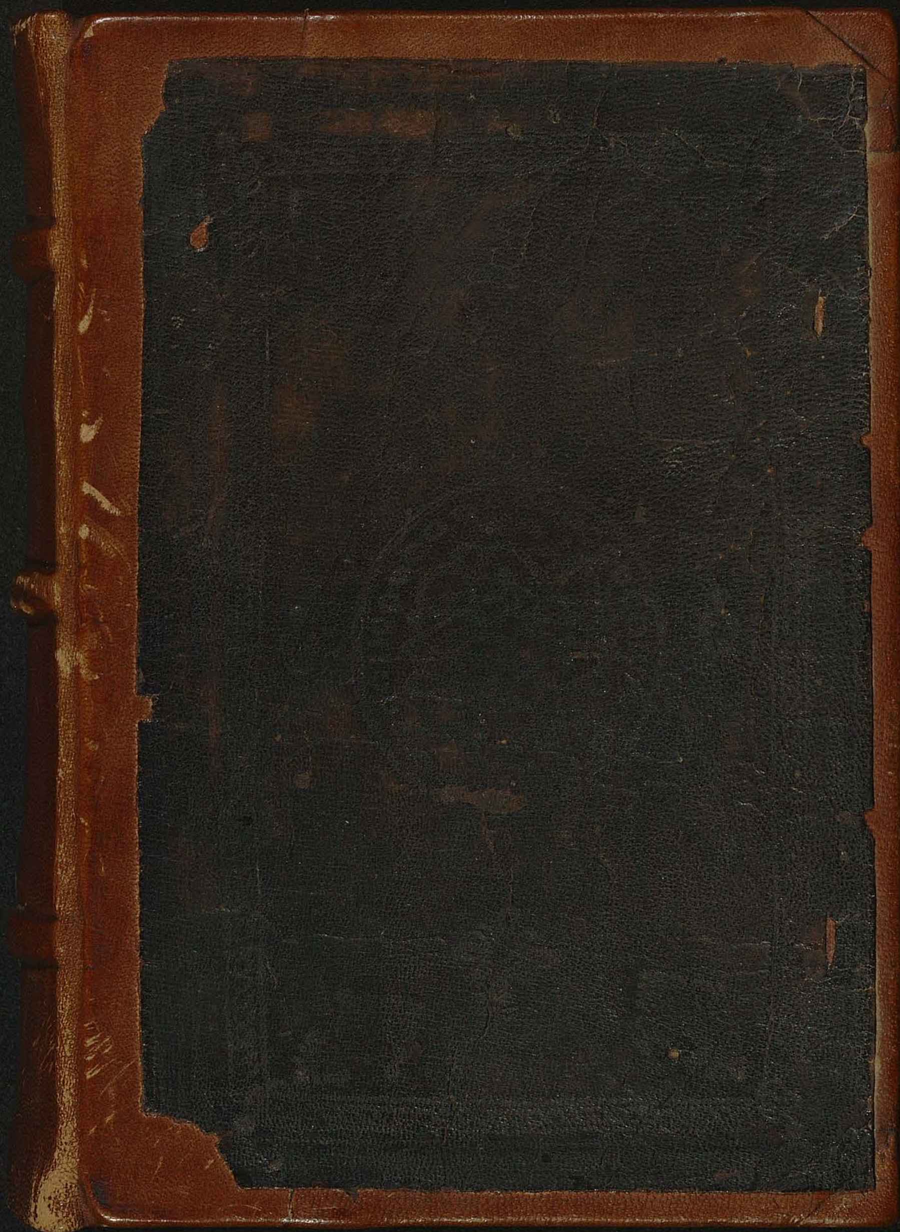

LIBRARIÆ COL LEGII
MAIOR CRACOVI

to nie wyd. 1600?! Hg

Katechizm albo krótkie
w jedno miejsce zebrania
wiary y powinności
chrześciańskiej z pasterstwem
zborowym y domowym z
modlitwami psalmami y
piosnkami na cześć y
chwałę P. Bogu a zborowi
jego zbudowaniu.
Teraz znowu z pilnym
przejrzeniem y poprawieniem
wydany nakładem J. M. P.
1600. r. w 8o

1

7 rubli i 30 złr.

od Gizjertra
30. rubli czyli

23/9 93.

złr. 39. cent 60.

Tekst psalmów jest ten
sam co w Ludowinsku
i litery początkowe, dorz.
psalmów też same.

PRZEDMOWA

Do Prawego Chrześcianina.

Wßytkim wobec, y káżdemu zosobná, Pobożnemu Chrześciáninowi,

ŁAski y pokoiu, Wiáry żywey, y miło-
ści szczyrey, sumnienia dobrego, Zy-
wotá pobożnego, y Zbáwienia wiecznego,
od BOGA W TROYCY SWIETEY
IEDYNEGO, SYNOD EWANGE-
LICKI WILENSKI, vprzeymie
y wiernie życzy, ⁊c. ⁊c.

NIe trzebá się wielce zálecáć / Chrze-
ściáninie miły / z Kśiążkámi tymi: Boć
nic w nich nowego nie podáiemy; iedno
to sámo / coć z przodku ná ich Titule o-
biecuiemy. Podáiemyć bowiem (zá po-
mocą Duchá Páńskiego) onże to pierwßy zborow W.
X. Litew: Kátechizm (ktorego Exemplarzow iuż się
przebráło / y co dzień więcey zá błogosłáwieństwem Bo-
żym / między pobożnemi przebiera) nieco dla czásu y po-
trzeby / w inßy troche porządek wpráwiony; ná niekto-
rych mieyscách rozßerzony; ná niektorych vmnieyßony;
ná niektorych ku chwale Páná Bogá w Troycy świętey
iedynego / popráwiony.

ROzporządzenie tego Kátechizmu / Chrześciáński pobo-
żny człowiecze / iákieby było / chćiey krociuchno zrozumieć.
Wßytek ten Kátechizm ná cztery częśći rozdźieliliśmy.

)( )(Naprzod:

† forsan a 1557 ima sub Radziwilio a Simone Prosewicio celebrata.

NAprzod: W Pierwßey Częśći położyliſmy zoſobná / właśnie názwány Kátechizm. Ktory nic innego nie ieſt; iedno Náuká álbo Summá pierwßych początkow nábożeńſtwá Chrześćiáńſkiego/ dla poięćia prośćieyßych/ przez pytánia y odpowiedźi krotko podána. Dla ktorego Kátechizmu właśnie rzeczone/ to ieſt; Pſálmy y Pieśni/ názywáią ſię Kátechizmem. Gdyż y w Pſálmách y w Pieśniách táż náuká podáie ſię/ ktora y w Kátechizmiech właśnie rzeczonych.

DWoiáki właśnie rzeczony (gdyż tego ſámá potrzebá po nas potrzebowáłá) podáiemyć Kátechizm. Pierwßy ieſt mnieyßy/ zdawná we Zborzech W. X. Lit. zwyczáyny: przydawßy ná niektorych mieyſcách oſobno deklárácye pewne/ y świádectwá Piſmá świętego; ledwie iedno y drugie ſłowo/ z potrzeby ná niektorych odmieniwßy. Jeſt poiętny/ krotki/ y miedzy ludźmi Chrześćiáńſkimi zwyczáyny.

DRugi Kátechizm ieſt wietßy. A ten ieſt on Kátechizm Woiewodztwá Reińſkiego; nád ktory z dawnych lat/ w tey máteryey/ lepßego nic nie widźieliſmy. Vżywáią go Zbory wßytkie Reformowáne w Niemcech/ w Niderlándźie/ w Fráncyey w Angliey/ w Szkocyey / y indźiey; z ktorymi y náße Litewſkie/ w tey świętey ſpráwie / zgodnemi zoſtawáią.

PJerwßy Kátechizm oſobliwie/ á nawięcey dla dźiatek máłych/ y innych proſtych ludźi/ wydáliſmy. Bo z młodu Dźiatki ludźi Chrześćiáńſkich máią być ćwiczone / y w przednieyße członki Wiáry/ á powinnośći Chrześćiáńſkiey/ záprawione; áby poſpołu y z láty / mnożyłá ſię w nich ßczyra znáiomość Boża/ y pobożność Chrześćiáńſka ſię záczynáłá. Do czego Duch święty przez Proroká mowiąc/ (Tren. 3.) nápomina: Dobrze ieſt mężowi nośić iárzmo (Páńſkie) z młodośći ſwoiey. Járzmo / mowię /

boiázni Páńſkiey/ ktora ieſt źrzodłem żywotá/ początkiem miłośći Bożey/ napilnieyßym ſtrożem cnot; oddaleniem y wypchnieniem wßelákiey roſpuſty; ktora tu naylepiey ludźiom ſmákuie/ ále nawiecey w piekle gore. A ták naypieknieyßa y naytrwálßa tá ieſt praca/ przyzwyczáiáć ſie do boiázni Bożey z młodu káżdemu.

WIetßy záśie Kátechizm/ dla podrośleyßych w lećiech/ y ćwiczeńßych w Nabożeńſtwie Chrześciáńſkim/ podáliſmy; áby záwße przed oczymá/ á práwie w pámięći świeżey/ mieć mogli náuke/ piſmy świetymi vtwierdzoną/ o wßytkich Artykulech Wiáry S. Chrześciáńſkiey. Gdźie przy káżdym pytániu/ y odpowiedźi/ przydáne ſą wyráżne Piſmá świetego/ á do słow ſámego Textu służące/ świádectwá: áby ták pobożny káżdy/ záwße/ bądź w drodze/ bądź domá miáſto prożnowánia/ zabaw/ mow/ y żártow niepotrzebnych/ mogł mieć one pogotowiu; y záwße ie czytáiąc/ w pámięć ie ſobie wbiiał. Nie káżdy nádto/ ná káżdym mieyſcu/ może mieć zſobą Biblią cáłą/ álbo Nowy Teſtáment; y nie káżdy záwße ſpoſobnie do Textu/ ná świádectwá Piſmá świetego/ w Bibliey nátráfić może. Teraz ſie wßyſtkiemu wygodźiło/ przydániem źrzetelnym/ świádectw Piſmá świetego/ do wietßego Kátechizmu.

A wßákże y on pierwßy mnieyßy Kátechizm/ ták służy káżdemu człowiekowi Chrześciáńſkiemu; iż gdyby go kto nie vmiał/ ſłußnieby miedzy lud Chrześciáńſki nie miał być poczytan: áni ku ſpołecznośći świętey Wieczerzey Páńſkiey przypußczon.

A oſobliwie służyć ma dorosłym iuż/ á iednák nie dobrze wiádomym nabożeńſtwá Chrześciáńſkiego. Gdyż áchnieſtetesß po te czáſy (czemuſmy ſie dobrze przypátrzyli) ták tepych rozumow ludźie náydowáni byli/ też iuż nie bárzo młodźi; ktorzy tego wßytkiego/ álbo máło/ álbo práwie nic nie rozumieli; Choćiaż też y do Sá-

krámentow świetych przyſtepowáli / y tego wßytkiego vczeſtnikámi być chcieli / co tylko ná práwe ludźie Chrześćiáńſkie / á Wierne Páńſkie właśnie należáło. A to nie záczym inßym śie dźiało; iedno że ich z młodośći / lubo przez niedbálſtwo / lubo przez nievmieietnośći / w początki wiáry Chrześćiáńſkiey / to ieſt; w te Kátechizmy / nie wpráwowano. O iákoż tedy ieſt wielce ßkodliwe młodźi Chrześćiáńſkiey / w rzeczách Boſkich zániedbánie! Táki Szátan znáiomość Bożą z narodu Chrześćiáńſkiego / záwße wykráść vśiłowáł; áby tym snádniey kąkolu ſwego miedzy nim náśiał. Czego / iáko widźimy / y dokazał; gdy mu ſny á wymyſły ſwoie ná mieyſce prawdy Bożey wráźił. Alećnas zás Pan Bog náß (zá co mu niechay będźie wieczna chwałá) przećiwko tym báśniam obudźił; gdy nád námi słowem ſwym zátrąbił świętym; mowiąc: (Esa: 34. v. 16.) Szukaycie pilnie w Xięgách Páńſkich y czytaycie. A ták tey łáſki Páńſkiey lekce ſobie nie ważcie. Boć iuż ćiemnośći przeminęły / á prawdźiwa oná świátłość świeci. Mowcie z Dawidem świętym; (Psal. 119.) Słowo twoie / ieſtći Pánie pochodnia nogom moim / y świátłośćią śćießkom moim. Ktorego słowá Bożego prawdźiwego / oto máß Chrześćiáńſki człowiecze / práwą Summę w tychto Kátechizmiech / ták ná własną potrzebę twoie / iáko y domowników twoich / teraz świeżo w iednym mieyſcu wydánych.

Te Kátechizmy / domá od Oycow (iáko Páſterzow domowych) dźiateczkom y czeladce; Te od przełożonych / tym wßytkim nád ktoremi máią zwierzchność ſobie od Bogá zleconą / częſto przypomináne; Te we Zborze ná Kátedrze iáwnie wykłádáne / od Páſterzá káżdego mieyſcá máią być.

A oſobliwie życzymy tego / áby przykłádem Zborow Niemieckich / y inßych narodow / Kátechizm wielki / od Miniſtrow we Zborzech Bożych po obiedźie wykłádány bywał. Może káżdy pobożny Miniſter / zá rok wßytek od-

tek odpráwić; Rozłożywszy ná káżdą Niedźielę/ pewne pytánie/ y odpowiedźi. Ktore rozłożenie / ná kráiu iego / iest náznáczone; áby káżdy wiedźiał/ co ktorey Niedźiele czytáć / y wykłádáć ma. Záprawdę z tey prace pobożnych Ministrow/ będźie we zborze Bożym wielkie y vćieszne zbudowánie.

DO záprawienia ták dźiatek / iáko y podrośleyszych prostych ludźi/ w náuki Kátechizmowe (á ták y do pobożnośći z tych náuk pochodzącey) wielce pomaga przykład dobry; to iest / ták Pásterzow domowych/ Rodźicow y innych wszytkich przełożonych; iáko y Pásterzow Zborowych/ żywot pobożny. Czego podpiera y on ieden ták pisząc/

——— ——— ——— Totus componitur orbis
Regis ad exemplum; nec sic inflectere, sensus
Humanos, edicta valent; quam vita regentis.

To iest.

Wszytek świát pospolićie pátrzy krolá swego
Obyczáiow / trzyma się wszech postępkow iego.
Máło ważą státutá/ máło roskazánie:
Żywot przełożonego/ zá to wszytko stánie.

Niechże tedy / káżdy oćiec czeládny / do pobożnośći domownikom swoim; niech Pásterz Kośćielny słuchaczom swoim/ będźie iáko przykłádem dobrym / ták y żywym práwie wzorem. Bo gdy to będźie: tedy wszytko porządnie pойdźie/ y mniey ná świećie zgorszenia będźie: ieśli się Pásterze z owieczkámi, gospodarze z czeladką, Rodźicy z dźiatkámi; owa/ wszyscy ze wszystkimi słowem/ y vczynkámi dobrymi/ ták rządźić będą/ iáko vczy zbáwienna náuká Ewángeliey świętey w tych dwu Kátechizmách/ krotko zámkniona. Awszákże/ chcąli ieszcze Pásterze Kośćielni widźieć w Kośćiele Bożym / nád ktoremi ich Duch S. dozorcámi przełożył/ postępek w náuce y pobożnośći; niechże przynamniey czásu Communiey świętey pytáią; czegoby się z wykłádu Kátechizmu świętego przez ten czás náuczyli: niech ich doświadczáią w Artykulech wiá-

ry; nieuki náuczáiąc; mdłe vtwierdzáiąc; vtwierdzone do dálszego postępku vpomináiąc. Co nasnádniey pody dzie / gdy im Kátechizm ten w pámięć często / wykłádániem pobożnym/ y nápominániem mądrym/ wbiiáć będą.

Toć sie ták ma pierwsza część Kátechizmu nászego.

Powtore/ w Drugiey Części Kátechizmu tego/ położylismy Pásterstwo ták domowe/ iáko y Zborowe Domeczki ábowiem ludzi pobożnych/ są zborámi Páńskiemi: Y sam Bog

Vult Ecclesiolam, quamlibet esse domum

Chce/ áby był Kościołem iego káżdy domeczek.

W Domowym Pásterstwie podálismy Forme álbo sposob / iáko sie od słowá do słowá Gospodarz pobożny Chrześciáński/ Ráno/ w Południe/; to iest / przed obiádem/ y po obiedzie; á zátym/ y w wieczor/ z Czeladką y z dziateczkámi swemi w nabożeństwie ma spráwowáć. Gdyż ludzie prości / á pobożni Gospodárze / podczás / choćby chćieli/ nie wiedzą iáko nabożeństwo / z czeladką y z dziatkámi swemi w domeczku záczynáć/ y kończyć máią: Ich prostoćie pobożney / tusmy wygodzili.

Modlitwy y Pieśni/ ktorych ma ráno / w południe/ y w wieczor záżywáć/ tylko sie w poczatkách swych náznáczyły. Ná ktore pátrząc w Regestrze ich/ álbo też podług náznáczenia litery/ szukáć ma: á ták sie dowie/ ná ktorey kárćie / y Pieśni y Modlitwy są położone/ iemu náleżące.

Tákowy sposob Pobożny Chrześciáński Gospodarz/ w Pásterstwie swym domowym/ máiąc sobie podány; iáko sie ná káżdy czás przez cáły dzień z dziatkámi/ y z czeladką swą rządzić/ y záchowáć ma; Niechayże záwżdy Páná Bogá chwali/ z ochotą mu dziękuiąc zá hoyne dobrodzieystwá iego/ ták duchowne/ iáko y cielesne. Ponieważ iest teżto cel naprzednieyszy/ stworzenia narodu ludzkiego, znáć á chwalić Páná Bogá swego wszechmogącego; mi-

cego; miłowáć go / iáko Oycá naydobrotliwszego; wierzyć temu / iż cokolwiek dobrego mamy / to od niego bierzemy. O czym nie tylko pismá święte pełne; Ale też y náwet Pogáńskie / w te słowá mowią;

Denique cælesti sumus, omnes semine oriundi,
Omnibus, ille idem Pater est. To iest:
Wszyscyśmy z niebieskiego nasienia powstáli /
Wszem ludziom / ieden Oćiec; ácz go zániedbáli.

Ná to tedy pomniąc / Gospodarz pobożny / co z dźiatkámi / y z czeladką powinien Pánu Bogu swemu / boiąc się go / niech mu cześć y chwałę oddáie / nigdy nie omieszkiwáiąc. Bo ktorzy tego nie czynią; tedy ná nie Bog nárzeka przez Proroká / mowiąc: Syn czći Oycá / á sługá Páná swego. A ieśliżem ia iest Oćiec; gdźież wżdy iest cześć moiá? A ieśliżem ia iest Pan; gdźież iest boiaźń / mnie powinna? (Malach 1. v. 6.)

W Pásterstwie zborowym trzy rzeczy położyliśmy.

Naprzod / Sposob powszechny tylko: to iest / co ráno / skoro przyszedszy do zboru / śpiewáć; co przyklęknawszy / niż się ná Káthedrę wstąpi: Co wstąpiwszy przed Kazániem / zá modlitwy mowić: Co śpiewáć po przeczytániu textu / álbo też co zá Modlitwy mowić: Więc co zá Modlitwy po Kazániu / álbo co zá Pieśni. Tymże sposobem czásu Nieszpornego po obiedźie; co zá Pieśni przed Kazániem: Tákże co zá Modlitwy / y Pieśni śpiewáne po Kazániu we zborze być máią.

Osobnego sposobu / tu nie położyliśmy; To iest: Iáko Minister ma záczynáć Exordia ná Kazániach: iáko po Pokucie iáwney rozgrzeszáć y ćieszyć: iáko kończyć Kazánie y lud rozpuszczáć: Bo to do Formy osobney należy. Ktora też da Pan Bog czásu swego wynidźie: Záczym / nie iest potrzebá tego tu kłáść w Kátechizmie. Gdyż też złáski Bożey / pobożni Ministrowie / z dárow od Duchá świętego użyczonych / wiedzą / iáko się w tym / według sznuru

Pismá świętego sprawowáć máią. Owszem błogosłáwieństwo to Boże wielkie z gdy iednym zmysłem iednęż rzecz choć roznymi słowy odpráwuią.

POwtore w Pásterstwie zborowym/ położyliśmy w iednym mieyscu wszytkie Piosneczki Poránne y Wieczorne: Náostátek/ ták żeśmy vczynili w położeniu Modlitw Poránnych y Wieczornych; áby sie káżdy wystrzedz mogł pomylenia. Ktore ztąd rośćie; gdy iedna Pieśń / lubo to poránna/ lubo wieczorna / tákże y Modlitwá/ná innym mieyscu; druga zás nádrugim położona bywa.

A toć masz y o drugiey częśći Chrześćiáninie pobożny Kátechizmu nászego.

POtrzećie/ W trzećiey Częśći Kátechizmu tego / porządnie idą wszytkie Psálmy Dawidowe. A to według dawney/ y zwyczáyney wersiey / ták z strony textu; iáko z strony not Zborow nászych Litewskich; námniey ich / chybá czásem w słowiech/ nie odmieniáiąc; ábyśmy iákiey przeszkody ludźiom w vżywániu y odpráwowániu ich nie vczynili; zwłasczá tym/ktorzy sie iuż y Textowi y Notom ich przyuczyli. A gdźie nie dostawáło ich/ włożyliśmy drugie/przełożone z Fráncuskich Zborow y z Notámi. Przyczyny te są ich przydátku. Pierwsza: Iż ten Text y Melodie są zwyczáyne we wszytkich świátá Chrześćiáńskiego Zborzech/Fráncuskich/Niemieckich/Niderlándskich Szkockich/ etc. á náwet Polskich. Chćieliśmy tedy tym znák vkazáć/y stwierdzenie / pożądáney zgody/ iednoty/ y porozumienia/ że Zbory miánowánemi. Wtora przyczyná: iż niemal wszytkie násze Psálmy/ máią Melodią Fráncuskich Psálmow: Dla tegoż / ku okazániu cáłey zgody / godźiło sie y inne też przydáć. Trzećia; żądánie Bráciey ták Polskich iáko Niemieckich Zborow/były; áby wszędźie iednym głosem Psálmy święte / odpráwowáne być mogły. Czwarta: Melodie te są bárzo do pobożnośći skłonne/ y wielce przerażáiące człowieká.

Náostátek; y to nie mnieyszá przyczyná ; Zey Cudzoziemiec przyiáchawszy do Zborow nászych / choć iezykiem swym iednák iedną Melodią Páná Bogá chwálić będźie.

Argumentá Psálmow osobno wydáne czásu swego być mogą. Teraz sie dla pewnych przyczyn opuśćiły / á sam Text tylko położony.

POczwarte/ Czwarta częśc Kátechizmu/ zámyka w sobie Pieśni rozmáite/ w ieden snopek zebráne/ ták z Kátechizmu Krákowskiego / iáko y Toruńskiego; á to według rozłożenia Kátechizmu máłego / gdźie sie pytamy : Ná Chrześćiáńskiego człowieká co należy vmieć? Odpowiádamy : Ze czter y rzeczy. Naprzod / Przykazánie Boże : Potym/ wyznánie Wiáry S. Chrześćiáńskiey: Potrzećie/ Modlitwę Páńską: Poczwárte / Náukę o Swiątośćiách/ to iest : O Chrzćie świętym/ Y o świętey Wieczerzy Páńskiey. Podług tego tedy rozłożenia Kátechizmu/ w tey Czwartey częśći Pieśni rozłożone są.

1. Kłádą sie Pieśni o Przykazániu Páńskim.

2. Kłádą sie Pieśni o Wyznániu Wiáry Apostolskiey. Ktora sie wyráźnie wprzod kłádźie ; Potym Symbolum Niceńskie z Notą : inne Symbola bez Noty; to iest : Symbolum Athánázinszowe/ Efezyńskie/ Chálcedońskie: á ná ostátek inne Pieśni / podług porządku wyznánia Artykułow Wiáry.

A ták iż pierwszy iest Artykuł Wiáry / o BOGV; dla tegośmy wprzod położyli Pieśni o TROYCY PRZENAS WIETSZEY: záżywáiąc tego słowká iáko Hasłá pewnego przećiw rożnicy od Heretykow Ariánow/ Sociniskow Nowochrzczeńskich/ ꝛc. ktorzy pospolićie słowká tego nie przyimuią : bo y rzeczy sámey nie wierzą. Z ktorymi też dla tego żadnego porozumienia w rzeczách nabożeństwá mieć zgołá niechcemy / áni możemy ; iáko z tymi ktorzy są reprobi circa fidem, odrzuconymi od wiáry práwey.

A iż potym Artykuł nástępuie o SYNV BOZYM, Pá-

nu y Zbáwicielu nászym Iezusie Christusie/ dla tegoż kłádźiemy

1. Pieśni o Wćieleniu Syná Bożego ; álbo o przyiśćiu iego ná świát.

2. Pieśni o Národzeniu Syná Boże° według ćiáłá.

3. Pieśni ná dźień Młodźiánkow.

4. Pieśni ná Nowe Láto.

5. Ná dźień Mędrcow/ álbo iáko pospolićie mowią; Trzech Krolow.

6. O Męce Páńskiey.

7. Ná Kwietną Niedźielę.

8. Ná Zmartwychwstánie Páńskie.

9. Ná Wniebowstąpienie Páńskie.

A iż po Artykule o Synu Bożym / nástępuie Artykuł o DVCHV S. Dla tego położylismy też Pieśni / Ná Swiątki ; o Duchu Swiętym.

Iż po Artykule o Duchu świętym / idźie w Kredźie wyznánie o Kośćiele; dla tegoż też Pieśni o Kosćiele Páńskim zátym położone.

Iż potym idźie Artykuł/ o Obcowániu świętych ; dla tego idą Pieśni/ o Swiętych Bozych.

Iż święći Boży wprzod rodzą się tu náziemi / w Kośćiele boiuiącym przez Małżeństwo święte / dla tego Pieśni położone są; O Małżeństwie Swiętym.

Iż vrodźiwszy się w Małżeństwie świętym bywáią odrodzeni/ przez Słowo Boże ; dla tego się kłádą Pieśni O Słowie Bozym.

Iż Słowo Boże bywa opowiádáne przez Sługi Boże; dla tego porządnie nástępuią Pieśni ; O Sługách Bozych; ktore przy ich obierániu y posyłániu śpiewáne bywáią.

Iż Słowá Bożego/ y sług Bożych/ promotorem iest vrząd od Bogá postánowiony/dla tego nástępuią Pieśni/ O Vrzędzie Swieckim y Domowey Zwierzchnosći.

Iż sludzy Boży opowiádáiąc słowo Boże / wiernáńskie wiodą do pokuty/ bez ktorey żaden nie może być/

prawdź

prawdziwie świętym; dla tegoż pieśni; O Pokucie.
Iż ludziom prawdziwie pokutuiącym/ potrzebá znośić rozmáite pokuſzenia; Acto. 14. V. 22. Bo przez wiele vćiſkow/potrzebá nam wniść do Krolestwá niebieſkiego: dla tegoż náznáczone ſą pieśni: o Pokuſzeniu/ ták ogulne iáko y ſzczegulne. Iáko ſą te.
O Pokuſzeniu przez fałſzywe náuczyćiele; Przez Suſzą, Niepogodę, Głod, woynę, Przesládowánie, Powietrze/ ꝛc.
A iż Pan Bog nie záwſze ma w pokuſzeniu ſwoich wiernych świętych: ále też vmie ie z pokuſzenia wybáwić/ y poćieſzyć; Dla tegoż kładą ſię Pieśni: Po wybáwieniu z Pokuſzenia.
Iż długoli krotkoli/ z tego boiuiącego Kośćiołá/ przychodzi wſzytkim świętym Páńſkim wyniść przez śmierć/ dla tegoż porządkiem ſwym kładą ſię Pieśni; O Smierci y Smiertelnośći; ktore śpiewáne bywáią cząſu pogrzebu.
Iż po śmierći nic nie zoſtáie iedno Sąd: dla tegoż O Dniu Sądnym nákoniec kładą ſię Pieśni. A ták ſię dokończyły Pieśni z wyznánia Wiáry ś. Chrześćiáńſkiey.
A iż po wyznániu wiáry świętey Chrześćiáńſkiey idzie náuká o Modlitwie Páńſkiey/ dla tegoż y Pieśni zátym kładą ſię: O Modlitwie Páńskiey,
A iż oſtátnia náuká náſzá ieſt w Kátechizmie/ O Sákrámenćiech/ ktore dwa ſą/ Chrzeſt s. y święta wieczerza Páńska; Przetoż też położyliſmy Pieśni wprzod/ O Chrzcie świętym, Potym O S. wieczerzy Páńskiey. Y ták ſię koniec zſtał (zá wſpomożeniem Duchá świętego) Kátechizmowi Chrześćiáńſkiemu náſzemu. W ktorym/ iżeſmy nie ták dálece not wdzięcznośći/ álbo Rythmow ſkłádnośći/ álbo náwet ozdobney mowy/ iáko proſtośći y ſzczyrośći ſerdeczney/ dla ſámey rzeczy do Piſm świętych ſtoſowáney/ nawiecey poſtrzegáli/ y one záchowáli/ chętnie przyznawamy. A to dla tego iż to ieſt nieomylna; że Non vox ſed votum; non muſica chordula, ſed cor

Non cla-

Przedmowá do Czytelniká Chrześć.

Non clamans, ſed amans cantat in aure Dei. *Hieronim.*

Ni gładkimi Rythmámi /
Ni wdźięcznymi Lutniámi /
Przyiemnymi głoſámi ;
Lecz ßczyremi ślubámi /
Miluiacy świetego /
Vczći Bogá ſwoiego.

Nádto : onemu dogadzáiac / temuby ſie nie wygodźiło ; náczym prawdźiwe nábożeńſtwo Bogu miłe ſądźić ſie ma / podług Páńſkich słow tych świetych : (Ioan. 4. V. 23. 24.) Przyidźie czás / y teraz ieſt / gdy prawdźiwi chwalcy beda chwalić Oycá duchem y prawda. Bo y Oćiec tákowych ßuka / ktorzyby go chwalili. Bog ieſt ći Duch / á ták ći ktorzy go chwala / potrzebá áby go chwalili w duchu y w prawdźie. Záczym / proſta ßczyrośćia / á ßczyra proſtota tego Kátechizmu / żaden ßczyrze pobożny człowiek / áni ma / áni może ſie słußnie vrażáć y obrażáć. Formy nie ſa położone : Bo oſobno oprocz Kátechizmu dla głownych y poważnych przyczyn máia być.

PRzyimiże tedy záwdźięczne práwy Chrześćiáńſki Człowiecze / te náße da Pan Bog ßczyrze Chrześćiáńſka praca ; Teyże z táka chećia záżyway / z iákas iey czekał / y o nieś nas ſollicytował : á zá to Páná Bogá w Troycy świetey iedynego chwalac / w wierze / w miłośći / y w inßych cnotách Chrześćiáńſkich ſie pomnażay. Boć Pan iuż bliſko ieſt / ktory z Aniołámi w możnośći ſwey obiáwi ſie z niebá / mßczac ſie płomieniſtym zápaleniem / nád tymi ktorzy Bogá nie ználi / áni słucháli Ewángeliey Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá. Ktorzy karáni beda wiecznym zátráceniem. 2. Teſſ. 1. Czego nas záchoway o Boże / Oycze náß naymiłośćiwßy / y Synu iednorodzony Boży / y Duchu Swiety / Boże w Troycy świetey iedyny. Amen.

REGESTR

Summowny tego Kátechizmu,
Co/ y iákim porządkiem w nim iest po łożono: vkázuiący: dla prędkiego ználezienia.

Pierwsza Część Katechizmu, ma w sobie dwá Kátechizmy.

Wtora Część Katechizmu, ma w sobie formę gospodárstwá.

Błogosłá

TRZECIA CZĘŚĆ KATECHIZMV ma w sobie Psałterz cáły Dawidá Swiętego.

CZWARTA CZĘŚĆ KATECHIZMV ma w sobie Pieśni.

Ná dźień

REGESTR

Przednieyszych Questiy, y Rozdźiałow náuki w obudwu Kátechizmách bedacey, dla predszego ználeźienia.

(*) (*) (*)

PIERWSZA CZĘŚĆ

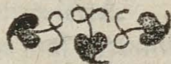
KATECHIZMV CHRZESCIANSKIE°

ZBOROW W°. X^a. LIT.

W ktorey są dwá Kátechizmy/ Máły y Wielki.

Ieremiæ 9. ℣ 23. 24.

Ták mowi **Pan:** *Niech się nie chwali mądry z mądrośći swoiey, áni Mocarz niech się nie chełpi w mocy swoiey, y Bogacz niech się nie podnośi w bogactwách swoich. Ale ten ktory się chwali, niechayże się tylko w tym chwali, Ze mię poznał y zrozumiał.*

Pſalm 34. v. 12. &c.

Przydźcie dźiateczki poſłuchayćie mię, Boiáźni Páńſkiey náucżę was. Ktoryż ieſt człowiek żadáiacy żywotá, chcacy widźieć dni dobre? Strzeż ięzyká twego od złego, á wárg twoich od mowienia zdrády. Odwroć ſię od złego á cżyń dobrze, Szukay pokoiá, á náśláduy go. Ocży Páńſkie ſą nád Spráwiedliwymi, y vſzy iego ku wołániu ich.

KATECHIZM CHRZESCIANSKI MNIEYSZY,

Ktory się podáie dla dziatek Chrześćiáńskich.

PYTANIE.

GDyż wßytká náßá mądrość Chrześćiáńska w tym należy; ábyſmy Páná Bogá w Troycy świetey iedynego ználi y ſámi śiebie; przetoż ćie pytam: Coś ty ieſt? Eccle. 1. ỳ. 16.

ODPOWIEDŹ.

Jeſtem Człowiek ſtworzenie Boże rozumne/ od Bogá/ Oycá/ y Syná/ y Duchá świetego/ ná iego wyobráżenie ſtworzone. Geneſ. 1. ỳ. 26.

Pytánie.

Przecż ćiebie Pan Bog człowiekiem ſtworzył?

Odpowiedź.

Przeto/ ábym go znał chwalił/ miłował/ á w miłośći iego ná wieki znim żył. Deut. 10. ỳ. 12.

Pytánie.

Zkądże ſie mamy vcżyć znáć Páná Bogá?

Odpowiedź.

Z Piſm świetych Prorockich y Apoſtolſkich. Iohan. 5. ỳ. 39.

Pytánie.

Wieſzże ty co o Pánu Bogu z Piſm świetych Prorockich y Apoſtolſkich?

Odpowiedź.

Matt. 28 ℣. 19. Wiem/ iż ieſt ieden Bog/ Oćiec/ Syn/ y Duch świety.

Pytánie.

Znaſzże ty Páná Bogá?

Odpowiedź.

Znam.

Pytánie.

Iakoż go znaſz?

Odpowiedź.

1. Cor. 13. ℣. 12. 13. Hebr. 11. ℣. 6. Przez Wiáre.

Pytánie.

A wiárá z kąd?

Odpowiedź.

Rom. 10. ℣. 17. Z ſłuchánia ſłowá Bożego.

Pytánie.

Ktoreieś ty wiáry człowiek?

Odpowiedź.

Jeſtem człowiek wiáry świetey Chrześciáńſkiey.

Pytánie.

Dla ktorey przyczyny ieſteś człowiekiem wiáry świetey Krześciáńskiey?

Odpowiedź.

Acto. 11. ℣. 26. & 16. ℣. 31. Iż wierze w Páná Jezuſá Chriſtuſá/ y ieſtem okrzczon w imie iego.

Pytá-

Pytánie.

Co ieſt Pan Chriſtus?

Odpowiedź.

Ieſt Syn Bogá żywego/ ktory záwſze bedąc Bogiem błogoſłáwionym/ przyſzedł ná świát od Oycá/ y ſtał ſie człowiekiem. A ták Pan Chriſtus ieſt prawdziwy Bog y Człowiek. Matt. 16. ℣. 16. Iohan. 1. ℣. 1. 14. 16. ℣. 28. Rom. 9 ℣. 5.

Pytánie.

Dla czego ſię ſtał człowiekiem, gdyż záwſze był Bogiem błogosłáwionym?

Odpowiedź.

Dla człowieká grzeſznego/ á od Bogá oddalonego; ábyſmy mieli Bogá z ſobą mieſzkáiącego/ wybáwienie/ y żywot wieczny. Rom. 3. ℣. 25. & 5. ℣. 17.

Pytánie.

Powiedzże mi zkąd to wieſz?

Odpowiedź.

Prorocy o tym piſáli/ gdy Meſyaſzá Emánuelem y Iehową; to ieſt/ Bogiem prá-wym oznaymiáli; ále y ſam Pan Chriſtus słowy y rzeczą ſámą/ świátu o tym dość oznaymiać raczył: tákże y święći Apoſtołowie o tym nas vpewniáią. Eſaiæ. 7. ℣. 14. Ierem. 23 ℣. 6. Iohan. 5. ℣. 36. 1. Ioan. 5. ℣ 20.

Pytánie.

Ná Chrześćiáńſkiego człowieká co należy vmieć?

Odpowiedź.

Czterey rzeczy. Naprzod; Dzieśięćioro

Przykazánie Boże Potym/ Wyznánie wiáry świętey Chrześciáńskiey. Potrzecie/ Modlitwę Páńską. Poczwarte/ O świątościách; to iest: o Krzcie świętym; y o świętey Wieczerzy Páńskiey.

Pytanie.

Mow dziesięćioro Przykazánie Boże.

Odpowiedź.

Mowił Pan Bog wszytkie te słowá;

Exod. 20 Jam iest Pan Bog twoy/ ktorym wywiodł ćiebie z ziemie Egiptskiey/ z domu niewoley.

Pierwsze Boże Przykazánie.

Nie miey Bogow cudzych przedemną.

Wtore Boże Przykazánie.

Nie czyń sobie obrázu/ áni wszelkiego podobieństwá/ ktore iest ná niebie wzgorę/ y ktore ná ziemi nisko/ áni tych ktore są w wodzie pod ziemią: Nie będziesz się im kłániał áni ich chwalił. Jam iest Pan Bog twoy mocny/ záwisny w miłości/ mszcząc się nieprawości Oycowskiey w synięch w trzećim y w czwartym pokoleniu/ tych ktorzy mię nienawidzą. A czynię miłośierdzie nád tysiącmi tych ktorzy mnie miłuią/ y strzegą przykazánia mego.

Trzećie Przykazánie Boże.

Nie bierz imieniá Páná Bogá twego nádáremno: bo się mśćić Pan będzie nád tym/ ktory imię iego nádáremno bierze.

Czwarte Przykazánie Boże.

Pámiętay ábyś dzień Niedzielny święcił. Przez sześć dni będziesz robił/ y wykonasz robo y twoie; ále siodmego dniá dzień święty Páná Bogá twego/ nic czyń vczynku żadnego weń/ ty/ y syn twoy/ y corká twoiá/ sługá twoy/ y służebnicá twoiá/ bydło twoie/ y gość/ ktory iest w domu twoim. Abowiem w sześci dniách stworzył Pan Bog niebo/ y ziemię/ morze/ y co w nich iest/ y odpoczynął dniá siodmego; przetoż błogosłáwił dzień Niedzielny Pan/ y poświęcił go.

(Declaratia. Aczkolwiek w tekście świętym sámym iest słowo Sábát; iednák/ że Sábát właśnie się wykłada dniem odpoczynienia/ dla niedziáłánia weń żadnego vczynku: Przetoż miásto słowá Hebráyskiego Sábátu/ słusznie się położyło słowo Polskie/ Niedzielny dzień. Iáko to/ ktore naprzod/ toż znáczy co sábat álbo dzień odpoczynienia: potym/ iż łátwieysze y iásnieysze prostemu człowiekowi podawa wyrozumienie.)

Piąte Przykazánie Boże.

Czći Oycá twego/ y mátkę twoię: ábyś długo żyw był ná ziemi/ ktorą Pan Bog twoy da tobie.

Szoste Boże Przykazánie.

Nie będziesz zábiiał.

Siodme Boże Przykazánie.

Nie będziesz cudzołożył.

Osme Boże Przykazánie.

Nie będźiesz kradł.

Dźewiąte Boże Przykazánie.

Nie mow przećiw bliźniemu twemu fałszywego świádectwá.

Dźieśiąte Boże Przykázánie.

Nie pożąday domu bliźniego twego/ áni pożąday żony iego/ áni sługi/ áni dźiewki/ áni wołu/ áni osłá/ áni wszytkich rzeczy ktore są iego. Mowił Pan Bog wszytkie te słowá.

(Declaratia. Niektorzy vczynili z tego iednego Przykazánia dwoie: mowiąc; iż dźiewiąte Przykazánie to iest; Nie bedźiesz pożądał domu bliźniego twego; á dźieśiąte to; Ani żony iego/ áni sługi/ etc. Co iż źle vczynili te są przyczyny. Pierwsza; iż dla tego rozdźiału wtore Przykazánie o obrázach wyrzućili. Záczym świetokrádztwo tám popełnili/ á tu gwałt vczynili/ dźieśiąte ná dwoie dźieląc: á wszákże iednák/ tym prożno chcą zástonić ono swoie świetokrádztwo. wtora; iż nie będą wiedźieć ludźie / ktore będźie dźiewiąte/ á ktore dźieśiąte. Bo Exod. 20. V. 17. iest pierwey ták nápisano; Nie bedźiesz pożądał domu bliźniego twego: Potym ták; áni żony/ áni sługi/ etc. A záśie Deut. 5. V. 21. iest pierwey ták nápisano. Nie bedźiesz pożądał żony bliźniego twego: Potym ták; Nie bedźiesz pożądał domu bliźniego twego. Trzećia; iż ták w Exod. 20. iáko Deut. 5. w ieden wierszyk zámyka się y Przykazánie o niepożądániu domu; y Przykazánie/ o niepożądániu Zony/ dźiewki/ etc. Czwarta; Iżby tyle muśiáło być Przykazań rożnych z dźieśiątego/ ile w nim iest rzeczy;

ktorych Pan Bog pożądáć zákázuie/ iesliby dla tego miáło być rozne Przykazánie / nie pożąday domu bliźniego twego; y to/ nie będzieß pożądał Zony iego. Bo nie tylko zákázuie pożądáć domu; ále y żony/ y sługi/ y dziewki/ y wołu/ y osłá/ y roley/ y wßytkiego co iest bliźniego.)

Pytánie.

To przykazánie Boże iáko się dzieli?

Odpowiedź.

Ná dwie części: Ná pierwßey tablicy są czworo/ ktore należą ku sámemu Pánu Bogu; á Pan Christus ie w tych słowiech zámknął: Będzieß miłował Páná Bogá twego/ ze wßytkiego sercá twego/ ze wßytkiey duße twoiey/ ze wßytkiey myśli twey/ y ze wßytkich śił twoich. Ná drugiey tablicy są ßeścioro/ ktore należą ku bliźniemu náßemu; A Pan Christus w tych słowiech one zámknął: Będzieß miłował bliźniego twego/ iáko śiebie sámego. Mat. 22. ℣ 37. Luc. 10. ℣ 27.

Pytánie.

Możeßli ty to Przykazánie Boże wypełnić/ y przez nie zbáwion być?

Odpowiedź.

Nie mogę: Bo mi śił przyrodzonych nie stawa. Rom. 7. ℣ 14. 19. 21. & 8. ℣ 3

Pytánie.

Dla czegoż potrzebá wiedzieć o zakonie Bożym; gdyż áni go wypełnić, áni przezeń zbáwion być nie możeß?

Odpowiedź.

Rom. 3. v. 20. Galat. 3. v. 24.

Abych vznał ſkáze nátury ſwoiey/ y ſkłonność ku złemu; á ták odpuſzczenia grzechow y vſpráwiedliwienia/ ſzukał w Pánu náſzym Jezuśie Chriſtuśie; A potym wźiąwſzy Duchá świętego/ w nowośći żywotá y w poſłuſzeńſtwie zakonu w ſercu moim nápiſánego/ żył Pánu Bogu.

Pytánie.

Iák że tedy maſz być zbáwion?

Odpowiedź.

Ephe. 2. v. 8. Rom. 3. v. 22. 23. 24. 25. 28.

Przez łáſkę á miłośierdźie Boże; ktorey ſię wiárą vczeſtnikiem ſtawam.

Pytánie.

Wyznayże tę wiárę?

Odpowiedź.

1 Wierzę w Bogá/ Oycá wſzechmogącego/ ſtworzyćielá niebá y ziemie.

2 Wierzę w Jezuſá Chriſtuſá/ Syná iego iednorodzonego/ Páná náſzego.

3 Ktory ſię pocżął z Duchá świętego/ národźił ſię z Máryey dźiewice.

4 Vmęczon/ pod Pontſkim Piłatem/ vkrzyżowan/ vmárł/ y pogrzebion: Zſtąpił do piekłow:

5 Trzećiego dniá zmártwych wſtał.

6 Wſtąpił ná niebioſá/ śiedźi ná práwicy Bogá Oycá wſzechmogącego:

7 Z támtąd przyidźie ſądźić żywe y zmárłe.

8 Wierzę w Duchá świętego.
9 Swięty Kościoł Chrześciáński: świętych obcowánie:
(Declaratia. Za czásu Apostołow wiernych Páńskich zwano tylko Chrześciány Acto: 11. v 26. ánie Kátoliki. Otoż y w kredzie słusznieyby mu było mowiono/ Wierzę s. Kościoł Chrześciáński/ á niżeli Kátolicki)
10 Grzechow odpuszczenie:
11 Ciáłá zmartwychwstánie:
12 Żywot wieczny/ Amen.
(Declaratia. To wyznánie wiáry ácż nie iest w iednym pewnym mieyscu Pismá s. położone: ále iest wyráźnie wpunktiech swoich/ osobliwie co się sensu tycze/ w rożnych mieyscách Pismá ś. Czego dowod wwielkim Kátechizmie iest/ ná toż Credo.)

Pytánie.

To wyznánie wiáry ná wiele się części dzieli.

Odpowiedź.

Ná cztery części: Pierwsza część należy ku Bogu Oycu/ á vczy o stworzeniu; á tá iest: Wierzę w Bogá/ Oycá wszechmogącego/ stworzyćielá niebá/ y źiemie.

Druga część należy ku Synowi Bożemu; á vczy o odkupieniu/ y o vspráwiedliwieniu nászym/ z wiáry przezeń/ á tá iest: Wierzę w Jezusá Christusá / Syná iego iednorodzonego. Ktory się począł z Duchá ś. národźił się z Máryey dziewice. Vmęczon/ pod Pontskim Piłatem/ vkrzyżowan/

vmárł/y pogrzebion: zſtąpił do piekłow: Trzeciego dniá zmartwych wſtał. Wſtąpił ná niebioſá/ śiedźi ná práwicy Bogá Oycá wſzechmogącego: z támtąd przyidźie ſądźić żywe y zmárłe.

Trzecia część należy ku Duchowi ś. á tá ieſt: Wierzę w Duchá świętego.

Czwarta vczy o Kośćiele ś. y o dobrodźieyſtwách. ktoremi Pan Bog Kośćioł ſwoy obdárzył/ y ochędożył/ á tá ieſt: Wierzę święty Kośćioł Chrześćiáński/ świętych obcowánie/ Grzechow odpuſzczenie/ ćiáłá zmártwychwſtánie/ y żywot wieczny/ Amen.

Pytánie

Czuieſsli ty w ſercu ſwoim, iż maſz doskonáłą wiárę?

Odpowiedź.

Czuię iż nie mam.

(Declaratia. Inſza mowić/ że człowiek/ nie ma doſkonáłey wiáry: Inſza mowić/ że nie ma żywey y prawdźiwey wiáry. Poki człowiek żyw/ nie ma doſkonáłey wiáry/ względem wzroſtu. Bo ſię w człowieku záwſze pomnaża: y o iey pomnożenie/ człowiek powinien ſię záwżdy modlić. Rom. 1.17. Luc. 17. ℣. 5. 2. Cor. 10. ℣. 15. 2. Theſs. 1. ℣. 3. Eph. 1. ℣. 17. 18. Eph. 4. ℣. 13. Ale ma prawdźiwą wiárę/ ktora ieſt w Chriſtuſá. Act. 26. ℣. 18. &c. Ktora ieſt nie obłudna. 1. Tim. 1. ℣. 19. żywa. Iacob. 2. ſkuteczna przez miłość. Gal. 5. ℣. 5. y zbáwienna. Rom 1. ℣. 17. Rom. 3. 28. &c. Iá-

ko y

ko y człowiek máły/ ácz nie iest doskonáłym/ wzgledem wzrostu: iednák prawdziwym człowiekiem iest/ y być może.

Pytánie

Iákoż tedy ku iey doskonáłośći przychodźić masz, y w niey pomnożenie mieć?

Odpowiedź.

Przez słuchánie słowá Bożego/ Przez modlitwę ku Pánu Bogu/ y przez vżywánie świątośći/ od Páná Chrystusá vstáwionych; á to zá spráwą y powodem Duchá ś. Rom. 10. ℣. 17. Luc. 17. ℣. 5. 1.Cor. 12. ℣ 6.

Pytánie

Iákoż sie modlisz Pánu Bogu?

Odpowiedź.

Ták iáko nas Pan Christus náuczył: Matt. 6. ℣. 9. 10. 11. 12. 13. Luc: 11. ℣. 2.3.4.

Oycze nász ktoryś iest w niebieśiech.

1 Swięć sie imię twoie.

2 Przydź Krolestwo twoie.

3 Bądź wola twoiá/ iáko w niebie/ ták y ná ziemi.

4 Chlebá nászego powszedniego day nam dźiśia.

5 Y odpuść nam násze winy/ iáko y my odpuszczamy nászym winowáycom.

6 Y nie wwodź nas ná pokuszenie: Ale nas zbaw ode złego. Abowiem twoie iest krolestwo/ y moc y chwała/ ná wieki wiekow/ Amen.

(Declaratia. Te słowá/ ktore są zámknieniem Modlitwy ś. Abowiem twoie iest krolestwo/ ácz

w łácińſkich Vulgaty Exemplarzách nie znáyduią ſie/ wſzákże/ że ſie niemal we wſzytkich Greckich/ (ktore ſą źrzodłem wybornym sámym/ Piſm Apoſtolſkich y Ewángelickich) tákże w Syryyſkich znáyduią: Przetoż ich ſłuſznie iáko słow właſnych Páná Chriſtuſowych w tey modlitwy zámknieniu vżywáią práwi Chrześciánie.)

Pytánie.

Tá modlitwá Páńska ná wiele ſie cześci dzieli?

Odpowiedź.

Ná dwie cześci: Abowiem ſześć prośb w ſobie zámyka.

Pierwſze trzy właśnie należą ku chwale Bożey/ á te ſą: Swięć ſie imie twoie. Przydź kroleſtwo twoie. Badź wola twoiá/ iáko w niebie/ ták y ná ziemi.

A drugie trzy należą/ ku pożytkom Kośćiołá Bożego; A te ſą: Chlebá náſzego powſzedniego day nam dźiśia: Y odpuść nam náſze winy iáko y my odpuſzczamy náſzym winowaycom: Y nie wwodź nas ná pokuſzenie/ ále nas zbaw ode złego. Abowiem twoie ieſt kroleſtwo/ y moc/ y chwałá ná wieki wiekow/ Amen.

Pytánie

Czemu Bogá Oycem zowieſz?

Odpowiedź.

Iż nas wźiął zá ſyny ſwoie w Pánu náſzym Iezuśie Chriſtuśie/ dawſzy nam Duchá ſpoſobienia.
Rom: 8. V. 15. Gala: 4. V. 5.

Pytánie

Które ſą te świątośći, przez ktorych vżywánie wiárę náſzę o láſce Bożey przećiwko nam, potwierdzamy?

Odpowiedź.

Krzeſt ś. y świętá wieczerza Páńſka. Mat. 28. ỽ. 19. 20. 26. ỽ. 28.

Pytánie

Co ieſt Krzeſt?

Odpowiedź

Jeſt omyćie odrodzenia y odnowienia Tit. 3. ỽ. 5.
we krwi Syná Bożego: przyięćie od Bo- 1. Cor. 1. ỽ. 9.
gá Oycá w ſpołeczność ſyná iego miłego/ á 1. Ioan 1. ỽ. 3.
to przez Duchá ś. Czego ieſt znákiem/ świá- Matt. 3.
dectwem/ y pieczęćią wodá. ỽ. 11.

Pytánie.

Kto ieſt vſtáwcą Krztu świętego?

Odpowiedź.

Pan náſz Jezus Chriſtus/ iáko o tym Mat. 28 ỽ. 19. 20
świádczy Mátheuſz ś. w oſtátnim Roz- Mar. 16
dziale/ mowiąc: Mowił Jezus Zwolen- ỽ. 15. 16.
nikom ſwoim/ dáná mi ieſt wſzytká moc/ ná niebie y ná ziemi/ Idąc tedy/ vczćie wſzytkie narody/ Krzcząc ie w imię Oycá/ y Syná/ y Duchá ś. vcząc ie ſtrzec wſzytkiego/ com wam przykazał.

Pytánie.

Dziatki ludzi Chrześćiáńskich, máiąli być krzczone; gdyż z opowiádánia Ewángeliey wiáry nie máią?

Odpo-

Odpowiedź.

Máią być Krzczone. Bo nie tylko nas
dorosłe; ále y dziatki máłe/ przyiął Pan
Bog w przymierzu swoim do Krolestwá
Gen. 17. swego/ według oney obietnicy Abráhámo-
V. 7. Actor. 2. wi vczynioney: Bede Bogiem twoim y
V. 39. Plemieniowi twoiemu po tobie. Ná te tedy
obietnice / dziatki ludzi Chrześćiáńskich /
miásto obrzezánia/ máią być krzczone. A
zwłaszczá/ iż im służy Przymierze Boże/ słu-
ży im też y pieczęć przymierza Bożego.

(Declaratia. Dziatki małe iż się zaczynáią y
rodzą w grzechu pierworodnym. Psal. 51. V. 5. Io-
han. 3. V. 6. Rom. 5. V. 12. 14. Ták też potrzebu-
ią z niego omyćia we krwi Syná Bożego. 1. Ioha.
1. V. 7. A to przez krzest ś. iáko pieczęć nowego
przymierza Ephes. 5. V. 26. 27. Tit. 3. V. 5.)

Pytánie.

Coż też iest święta Wieczerza Páńska?

Odpowiedź.

1. Cor. 10 Jest społeczne vżywánie ćiáłá y krwie
V. 16. 17. 11. V. 23. Páná nászego Jezusá Christusá/ z widome-
24. Ephes. 3. mi znáki chlebá y winá/ wedle vstáwy ie-
V. 17. go świętey.

(Declaratia. Z widomemi znákámi chlebá y wi-
ná/ pożywamy ćiáłá Christusowego/ y krwie świę-
tey iego/ nie ták/ żebyśmy rozumieli/ żeby w chle-
bie y w winie/ álbo pod osobámi chlebá y winá/
(iáko niektorzy rozumieią) zámknione álbo skryte
było ćiáło Páńskie/ ále względem czásu. Iż iáko
tegoż czásu/ ktorego vsiy/ biorąc w ręce od sługi

Bożego; pożywamy widomych znákow/ sposobem cielesnym chlebá y winá ś. Ták też sposobem Duchownym/ to iest przez wiárę/ od sámego Christusá Páná/ stawamy sie vczestnikámi ciáłá y krwie Páńskiey.)

Pytánie.

Ktoż iest vstáwcą ś. Wieczerzey Páńskiey.

Odpowiedź.

Pan nász Iezus Christus/ iáko o tym świádczą Ewángelistowie święći/ y Páweł ś. ktory ták pisze w pierwszym liśćie do Koryntow/ w iedenastym rozdźiále: Iż Pan Iezus tey nocy/ ktorey był wydan/ wźiął chleb/ á vczyniwszy dźięki/ złamał/ y rzekł: Bierzćie/ iedzćie/ to iest ćiáło moie/ ktore bywa łamáne zá was; to czyńćie ná pámiątkę moię. Tymże obyczáiem y kielich po wieczerzy wźiął/ mowiąc: Ten kubek iest nowy Testáment we krwi moiey. To czyńćie ilekroć będźiećie pić ná pámiątkę moię. Abowiem ilekroć będźiećie iedli ten chleb/ y ten kielich będźiećie pili/ śmierć Páńską opowiádáć będźiećie/ áż przyidźie. Matt. 26 Mar 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.

Pytánie.

Ktory iest pożytek ś. Wieczerzey Páńskiey?

Odpowiedź.

Ten iż ná krzćie w Christusá wszczepieni y w nim znowu zrodzeni będąc/ Vżywániem tey ś. wieczerzy Páńskiey/ społeczność tę Páná Christusowę wznáwiamy/ y stwierdzamy Galat. 3. V. 27. 1 Cor. 10 V. 16. 17 12. V. 13. 27.

dzamy; wyznawáiąc y dziekuiąc mu zá te dobrá Testámentu nowego: iż nas odkupione śmierćią swoią/ żywotem wiecznym obżywia/ w ćiele swoim zá nas wydánym/ y we krwi swoiey zá nas wylaney ná wieczne odkupienie y oczyśćienie grzechow nászych.
Amen.

Koniec KATECHIZMV máłego.

SVMMVLA albo

(Declárátia krociuchna Wiáry Apostolskiey, O świetey Wieczerzy Pańskiey, dla dźiatek Chrześćiańskich przez pytánie y odpowiedź przydàna.

1. Pytánie.

Iáki pokarm y napoy dawan bywa w świetey wieczerzy Páńskiey?

Odpowiedź.

Dwoiáki; Jeden Ziemski álbo Cielesny: Drugi Niebieski/ álbo Duchowny.

2. Pytanie.

Ktoryż iest pokarm y napoy Ziemski?

Odpowiedź.

Chleb świety Páński łamány / y wino świete kielichá błogosłáwionego. 1.Cor. 10 V. 16. 17. 11. V. 26.

3. Pytanie.

Ktoryż záś iest pokarm y napoy Niebieski y Duchowny?

Odpowiedź.

Jest sam Pan Jezus Christus on chleb żywotá wiecznego: álbo ćiáło iego ná śmierć wydáne/y krew iego świeta ná odkupienie omyćie grzechow wszytkich wylaná. Ioán. 6. V. 33. 35. 51. 54.

4. Pytánie.

Ktoż iest száfárzem tych świetych dárow?

Odpowiedź.

Matt. 3. V. 11. Dwá ſą ſzáfárze / Jeden ziemſki widomy/to ieſt; Sługá Chriſtuſow. Drugi niebieſki/ ſam Pan Jezus Chriſtus.

5. Pytánie.

Coż sługá Chriſtuſow? Co záś ſam Pan Chriſtus rozdawa?

Odpowiedź.

Matt. 3. V. 11. Sługá Chriſtuſow rozdawa ziemſki pokarm y napoy ś. widomy: to ieſt iſtotne widome Elementá y znáki/chleb y wino błogoſłáwione. Sam záś Pan Chriſtus dáie sámego śiebie ze wſzytkimi dobrodzieyſtwy swymi/ álbo ciáło swoie vkrzyżowáne ku pokármu/ y krew swoię wylaną ku nápoiowi Duchownemu.

6. Pytánie.

Komuż rozdawáne bywáią te dáry swięte?

Odpowiedź.

Dwoiákim godownikom/Ciáłu y duſzy.
1. Cor. 10 V. 16. 17. & 12. V. 13. Ciáłá náſze biorą cielesne widome pokármy/ to ieſt; Chleb Páńſki świety/ Y wino Kielichá błogoſłáwionego. Duſze náſze záś biorą duchowny y niewidomy pokarm y napoy/ Ciáło iſtotne y krew prawdziwą Páná Chriſtuſową: Owa cálego Páná Jezuſá Chriſtuſá ze wſzytkimi dobrodzieyſtwy iego.

7. Pytánie.

Iákimże

Iákimże sposobem biorą te dáry święte?

Odpowiedź.

Ciáłá ziemskie widome chleb y wino ś. Ioan. 6.
widomymi rękámi/ y vstámi cielesnymi: A V. 35.
dusze záś niewidome dáry/ sámego Páná
Jezusá Christusá/ duchowną reką/ żywą
sámą weń wiárą.

8. Pytánie.

Ktore są pożytki y cyle świętey wieczerzy Páńskiey?

Odpowiedź.

Dwá naprzednieysze. Pierwszy: Ze nam 1.Cor.11.
iest Sákrámentem/ ábo znákiem y pieczęcią V.24.25.
ták doskonáłey ofiáry zá grzechy násze raz
ná krzyżu vczynioney/ iáko też y dziękczynienia
vstáwicznego zá nie Bogu.

Drugi. Ze nam iest Sákrámentem/ álbo 1.Cor.10
znákiem widomym/ pewnym/ społeczności V.16.17.
nászey niewidomey duchowney z ciáłem y
ze krwią Páná nászego Jezusá Christusá/
ku dostąpieniu żywotá wiecznego.

9. Pytánie.

Bierzemyż też z sámego powierzchnego vżywánia znákow ś. wieczerzy Páńskiey, odpuszczenie grzechow, y żywot wieczny?

Odpowiedź.

Nie. Bo to wszytko bierzemy z sámego Ioan. 6.
zewnętrznego á Duchownego vżywánia V.50.61.
ciáłá y krwie Páná nászego Jezusá Chri-

ſtuſá/ ktory on ſam ieſt tákim chlebem niebieſkim/ że kto do niego przychodźi/ nie będźie łáknął / y kto weń wierzy/ nie będźie prágnął ná wieki: Owa / kto go vżywa ma żywot wieczny/ w nim mieszka/ á on też w nim/ iák ſam raczy mowić.)

Tá ſummulá może zarázem być mowioná po pytániu y odpowiedźi: kto ieſt vſtáwcą. A gdy ſie mowi/ tedy opuśćiżáć potrzeba to Pytánie oſtatnie: ktory ieſt pożytek świetey wieczerzy Páńskiey.

To dla przeſtrogi porządnego mowienia.

KATECHIZM KRZESCIANSKI.

Dla dorośleyszych.

I. Niedziela.

I. Pytánie.

KTora iest iedyna twoiá pociechá, zá żywota y przy śmierći?

Odpowiedź.

IZ ták duszą/ iáko y ciáłem/ lub żywę/ lub vmieram/ nie sam swoy/ ále naywiernieyszego Páná y Zbáwićielá mego Jezusá Christusá iestem własny/ ktory drogą krwią swoią/ zá wszystkie grzechy moie zupełnie dosyć vczyniwszy/ od wszelákiey mocy szátáńskiey wybáwił mię: y ták mię strzeże/ że bez woley Oycá mego niebieskiego / y włos z głowy moiey spáść nie może / y owszem wszytko zbáwieniu memu służyć muśi. Do tego też o żywoćie wiecznym Duchem swoim vpewnia mię: y ábych iemu sámemu nápotym żył / ochotnym y gotowym czyni.

Swiádectwá Pismá świetego.

Iż ták duszą) Rom. 14. ℣. 7. 8. *Zaden z nas sam sobie samemu nie żywie, á żaden sobie sámemu nie vmiera. Bo choć żywiemy, Pánu żywiemy; choć vmieramy, Pánu vmieramy, choć tedy żywiemy, choć vmieramy, Pańscy iesteśmy.*

Esai. 43. ℣. 1. 2. 3. *A teraz ták mowi Pan Bog stwo-*

rzyćiel twoy o Iákobie/ y ſpráwcá twoy o Izráelu. Nie boy ſie/ ábowiemem ćie odkupił; á imieniem włáſnym miánowałem ćie: Tyś ieſt moy. Kiedy przechodźić bedźieſz wody/ bede z tobą: á rzeki nie zátopią ćie: Gdy poydźieſz przez ogień nie ſpárzyſz ſie, á płomień nie vpáli ćie. Abowiem ieſtem Pan Bog twoy świety Izráelski zbáwićiel twoy.

1. Cor. 6. v. 19. 20. A zaż niewiećie iż ćiało wáſze ieſt przybytkiem Duchá świetego ktory w was ieſt: ktorego máćie od Bogá/ á nie ieſteśćie sámi ſwoi, Abowiem ieſteśćie zá zapłáte kupieni.

1. Theſ. 5. v. 9. 10. Bog nie poſtánowił nas ná gniew (to ieſt, ná potepienie) ále ná otrzymánie zbáwienia przez Páná náſzego Iezuſá Chriſtuſa. Ktory vmarł zá nas, áby choćbyſmy czuli/ choć ſpali, ábyſmy ſpołu z nim żyli.

Ktory drogą krwią ſwoią) I. Petr. I. v. 18. 19. Wiedząc iż nie skażonemi rzeczámi/ śrebrem álbo złotem ieſteśćie wybáwieni/ od prożnego obcowánia waſzego/ ktoreśćie podáne wźieli od Oycow; ále drogą krwią/ iáko Báránká niepomázánego/ y niepokalánego/ to ieſt; Chriſtuſá.

1. Iohan. 1. v. 7. Krew Iezuſá Chriſtuſá Syná iego/ oczyśćia nas od wſzelkiego grzechu.

Coloſ. 1. v. 13. 14. Wybawił nas z mocy ćiemnośći/ y przenioſł/ w Kroleſtwo Syná ſwego miłego: W ktorym mamy odkupienie/ przez krew iego/ odpuſzczenie grzechow.

Y ták mie ſtrzeże/ że bez woley) Matt. 10. v. 29. 30. Izali dwu wroblikow zá pieniądz nie przedáią: á wżdy ieden z tych, nie vpádnie ná źiemie, okrom Oycá waſzego. Włoſy też głowy wáſzey, wſzytkie policzone ſą.

Iohan. 6 v. 39. Táć ieſt wola Oycá onego, ktory mie poſłał, iżbym cokolwiek on mnie dał nie ſtráćił tego, ále to wzbudźił w on oſtateczny dźień.

Rowßem wßytko zbáwieniu memu) Rom. 8. v. 28. *Wiemy też, że tym/ ktorzy miluią Bogá, wßytkie rzeczy spolu dopomagáią ku dobremu.*

Do tego też / o żywocie) Ephes. 1. ℣. 13. 14. *W ktorym (Christusie) vfaliście y wy, vsłyßawßy słowo prawdy; to iest: Ewángelią zbáwienia waßego, przez ktorą też skoroście vwierzyli, iesteście zápieczętowáni, Duchē onym obietnice świętym, ktory iest zadátkiem dziedźictwá naßego aż ku wolności bedźiem przywiedźieni ku czći chwały iego.*

Rábych iemu sámemu nápotym żył) Rom. 8. v. 14. *Wßyscy ktorzy Duchem Bożym bywáią rządzeni, ći są synámi Bożemi.*

2. Cor. 5. v. 15. *Zá wßystkie (Christus) vmárł; áby ći, ktorzy żywą/ nápotym sobie nie żyli, ále temu ktory zá nie vmárł y powstał.*

2. Pytánie.

Wiele rzeczy potrzebá wiedzieć, ábyś tey poćiechy záżywáiąc ßczęśliwie żył y vmierał: R.

Trzy: Naprzod: iáka iest grzechu mego/ y nędze moiey wielkość. Druga: Jákim sposobem od wßelákiego grzechu / y nędze bywam wybáwiony. Trzecia: Jáka wdźięczność Pánu Bogu zá to wybáwienie iestem powinien.

Swiádectwá Pismá świętego.

Genes. 6. v. 3. 5. *Rzekł tedy Pan; Duch moy wiecznie sie sądem nie bedźie obchodźić z człowiekiem, gdyż iest ciáło. A widząc Pan wielką złość człowieczą ná źiemi, á iż wßystko zmyślánie serca iego nic innego nie było, iedno złe po wßystek czás: żal mu tedy było iż vczynił człowieká ná źiemi.*

Iob. 15. v. 14. 15. *Coż iest zácz człowiek, áby miał być*

cżystym? albo zaż syn niewieśći ieſt ſpráwiedliwym? Oto w świętych ſwoich nie nayduie doskonałośći, áni też niebioſá ſą bez zmázy przed oczymá iego. Iákoż dáleko więcey człowiek obrzydły y nieużyteczny, ktory ſie opił złośći iáko wody.

Rom. 3. v. 10. 11. Coż tedy, ázaż my ieſteſmy zacniey-ſzemi? żadnym ſpoſobem; gdyżechmy przedtym przepárli Greki y Zydy; iż wſzyſcy ſą pod grzechem: Iáko nápiſano ieſt: Niemáſz żadnego ſpráwiedliwego áż do iednego.

Rom. 7. v. 24. Nędzny ia człowiek, ktoż mie wybáwi z tego ćiáłá śmierći?

Jákim ſpoſobem od wſzelákiego grzechu) Iohan. 8. v. 34 35 36. Powiedźiał im Pan Iezus; Záprawdę záprawdę wam powiádam; Iż wſzelki ktory ſie dopuſzcza grzechu, ieſt ſługą grzechowi. A ſługá nie mieſzkać w domu ná wieki, iednoż ſyn mieſzka wiecznie. A przetoż ieśli was Syn wybáwi, prawdźiwie wybáwieni będźiećie.

Iohan. 20. v. 31. A tyć rzeczy ſą nápiſane ábyśćie wierzyli; Ze Iezus ieſt Chriſtus on Syn Boży, á iżbyśćie wierząc mieli żywot przez imię iego.

Jáka wdźięczność Bogu) Epheſ. 5. ℣. 8. Byliśćie niekiedy ćiemnośćiámi, á teraz świátłośćią w Pánu: Chodźćieſz tedy iáko ſynowie świátłośći; doświádczáiąc co ieſt wdźięcznego Pánu.

Matt. 5. v. 16. Tákże niechay świeći świátłość wáſzá przed ludźmi, áby obaczyli wáſze vczynki dobre, y chwalili Oycá wáſzego, ktory ieſt ná niebie.

PIERWSZA CZĘŚĆ KATECHIZMV.

O nędzy Człowieczey.

3. Pytánie.

Skąd

Skąd swoię nędze poznawasz? Rz. 2.
Z Zakonu Bożego. Niedźie-
Swiádectwá Pismá świętego. la.

Rom. 3 v. 20. *Przez Zakon bywa poznánie grzechu.*

Rom. 7. v. 7. *Grzechu nie poznałbym, iedno przez Zakon: bobych też y pożądliwośći nie poznał (być grzechem) by był Zakon nie rzekł: Nie będźiesz pożądał.*

4. Pytánie.

Czego po nas chce Zakon Boży? Rz.

Tego nas vczy Pan Christus krotko v Máteuszá w rozdźiale 22. Miłuy Páná Bogá twego/ ze wszytkiego sercá twego; ze wszytkiey duszé twoiey; ze wszytkiey myśli twoiey; y ze wszytkich śił twoich: To iest pierwsze y nawietsze przykazánie. A drugie podobne iest temu; Miłuy bliźniego twego/ iáko śiebie sámego. Do tego sie dwoyga Przykazánia wszystek Zakon y Prorocy przywiezuią.

5 Pytánie.

A możesz że to wszytko doskonále wykonáć? Rz.

Zadną miárą: Bo z przyrodzenia iestem skłonny ku nienawiśći Bogá y Bliźniego.

Swiádectwá Pismá świętego.

Rom. 7. v. 18. 19. 20. 21. 22. 23. *Wiem iż nie mieszka we mnie, to iest, w ćiele moim nic dobrego: ábowiem mamći wolą; ále ábym to czynił co iest dobrego, nie nayduie. Bo nie czynię dobrego ktorego chcę, ále czego niechcę złego, to czynię. A ieśli to czynię czego niechcę, iuż nie ia to czynię, ále grzech ktory we mnie mieszka. Znayduie tedy gdy chcę dobrze czynić, ten być zakon, że mi przylegļá złość. Ab wiem*

rádnie

ráduie ſie zakonowi Bożemu, wedle wnetrznego człowieká: Ale widzę inſzy zakon w członkách moich, odporny zakonowi vmyſłu mego, y ktory mie czyni więźniem zakonowi grzechu, ktory ieſt w członkách moich.

Rom. 8. v. 7. Rozumienie ćiáłá ieſt nieprzyiaćielſtwem przećiwko Bogu/ bo nie bywa poddáne Zakonowi Bożemu, gdyż też áni być może.

Epheſ. 2. v. 3. Y my wſzyſcy obieráliſmy ſie niekiedy w pożądliwośćiách ćiáłá náſzego, czyniąc te rzeczy, ktore ſie podobáły ćiáłu y myślam, y byliſmy z przyrodzenia ſynowie gniewu, iáko y drudzy.

3. Niedźiela.

6. Pytánie.

Azaż Bog człowieká ták złym y przewrotnym ſtworzył? Rz.

Nie: Ale owſzem dobrym/ y ná podobieńſtwo śiebie ſtworzył go: to ieſt/prawdźiwą ſpráwiedliwośćią y świątobliwośćią obdárzonym; áby Bogá ſtworzyćielá ſwego dobrze znał/z duſze miłował/ y z nim ſzczęśliwie ná wieki żył / á to ku wychwalániu/ y wysławiániu onego.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Owſzem dobrym) Geneſ. 1. v. 27. *Stworzył tedy Bog człowieká ná wyobrażenie ſwoie, ſtworzył ie ná wyobrażenie Boże, ſtworzył ie męſzczyznę y niewiáſtę.*

Epheſ. 4. v. 23. 24. Zebyśćie ſie odnowili duchem vmyſłu wáſzego: y przyoblekli nowego człowieká, ktory wedle Bogá ſtworzon ieſt, ku ſpráwiedliwośći, y świątobliwośći prawdźiwey.

Coloſ. 3. v. 9. 10. Nie kłamayćie ieden przećiw drugiemu, gdyżeśćie zwlekli onego ſtárego człowieká z vczynkámi ie

mi iego, y oblekli nowego, ktory sie odnawia ku vznániu, podlug wyobráżenia tego ktory go stworzyl.

A z nim szcześliwie ná wieki żyl/) Pátrz o tym w pytániu 52.

7. Pytánie.

A skądże tá złość przyrodzenia ludzkiego pochodzi? Rz.

Z vpádku y niepostuszeństwá pierwszych rodzicow Adámá y Ewy: ztąd przyrodzenie násze iest ták zepsowáne/ że sie wszyscy w grzechách poczynamy y rodzimy.

Swiádectwá Pismá świętego.

Z vpádku) Genes.2.v.15.16.17. *Pan Bog tedy wziął człowieká, á posádził go w sádu Eden, áby go sprawowal, y doglądał go. Tedy Pan Bog roskazał człowiekowi mowiąc: Z káżdego drzewá sádu tego pożywáć bedźiesz; ále z drzewá wiádomośći dobrego y złego ieść nie bedźiesz. Abowiem iáko skoro bedźiesz iadł z niego, śmierćią vmrzesz.*

Genes. 3. v.6.7. *Widząc niewiástá iż drzewo wyborne było ku iedzeniu, á iż było wdźięczne ná weyźrzeniu, á drzewo pożądliwe dla nábyćia vmieietnośći, wźiętá z owocu iego y iádłá, á potym też dáłá y mężowi, ktory z nią był, á on też iadł. Zátym sie oczy obiema otworzyły, y poználi że byli nágiemi, y splętli liśćie figowe, á poczynili sobie zborce.*

Ztąd przyrodzenie násze) 4. Esdrae.7.v.48. *Ach Adámie cożeś to vczynił? Bo iżeś zgrzeszył, nie tylko to przyszło ná vpadek ćiebie sámego; ále też y ná nas ktorzyśmy z ćiebie poszli.*

Psalm.51.v.7. *Otoćiem ia iest zácżet w złośći, á w grzechu ogrzewáłá mię mátká moiá.*

Rom. 5. v. 12. 19. *A dla tegoż, iako przez iednego człowieká grzech ná świát wszedł, á przez grzech śmierć, y tákże ná wszystkie ludźie śmierć przyszłá, w ktorym wszyscy zgrzeszyli. A iáko przez nieposłuszeństwo iednego człowieká wiele ich stáło sie grzesznymi; tákże przez posłuszeństwo iednego sstánie sie ich wiele spráwiedliwymi.*

1. Cor. 15. v. 21. 22. *Bo gdyż przez człowieká śmierć przyszłá, też y przez człowieká powstánie zmartwych. Abowiem przez Adámá wszyscy vmieráią: ták y w Christusie wszyscy ożywieni będą.*

8. Pytánie.

Y tákżesmy to bárzo zepsowáni, że do dobrze czynienia zgołá nie iestesmy sposobni, y do wszystkiego złego skłonni? Rz.

Ták prawdźiwie: ieślibysmy przez Duchá świętego nie byli odrodzeni.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ierem. 10. v. 23. *Znam to Pánie, iż drogá człowiecza nie iest iego, á nie iest to rzecz człowiecza, áby miał chodźić gdźie chce, y spráwowáć postępki swe.*

Iob. 14. v. 4. *Ktoż może vczynić rzecz czystą z rzeczy plugáwey? Niemász żadnego.*

Iohan. 3. v. 5. 6. *Odpowiedźiał Iezus Nikodymowi: Záprawde, záprawde tobie powiádam: Iesli sie kto nie národźi z wody, á z Duchá, nie może wniść do krolestwá Bożego. Coć sie národźiło z ciáłá, ciáło iest: á co sie národźiło z Duchá, Duch iest.*

Rom. 9. v. 16. *Wybránie nie iest tego ktoryby chćiał, áni tego ktoryby biegł; ále Bogá ktory sie zmiłuie.*

Philip. 2. v. 13. *Bogći iest ten ktory spráwuie w was to ábyśćie chćieli, y vczynili, podług dobrey woley swoiey.*

9. Pytánie.

Zali tedy Bog człowiekowi nie czyni krzywdy, kiedy tego po nim w Zakonie chce, czego on wykonáć nie może? Rz. 4. Niedziela

Nie czyni: gdyż Bog tákowym człowieká stworzył / iákoby mogł temu dosić vczynić; ále człowiek zá poduszczeniem Diabelskim / y zá swoim własnym vporem / y sámego siebie y wszystko potomstwo z Boskich onych dárow obnażył.

Swiádectwá Pismá świetego.

Nie czyni:) *Pátrz wyszsey w pytániu szostym, ná one słowá; y onszem dobrym stworzył go, á tám naydziesz świádectwá o tymże.*

Ale człowiek zá poduszczeniem) Genes. 3. v. 13 *Zátym Pan Bog rzekł do Niewiasty; Przeczżeś to vczyniłá? Tedy niewiástá rzekłá: Wąż on mie zwiodł, przetożem iadłá.*

Sapien 2. v. 23 24. *Bog stworzył człowieká ku nieśmiertelności, á spráwił go własnym wyobrażeniem przyrodzenia swego: ále z nienawiści Diabelskiey przyszła śmierć ná świát.*

Y sámego siebie y wszytko potomstwo) *Pátrz wyższey w Pytániu śiodmym ná one słowá; Ztąd przyrodzenie násze, &c.*

10 Pytánie.

A opuszczaż Bog ten vpor, y to odstąpienie człowiecze bez karánia? Rz.

Y owszem srodze się gniewa / ták dla wrodzonych nam grzechow / iáko y dla tych / ktorych się sámi dopuszczamy / y one według spráwiedliwego sądu / docześnym y wiecznym karániem płáci /

iáko

iáko sam powiedźiał: Przeklęty káżdy ktory nie trwa w tym wszytkim/ co nápisano iest w kśięgách zakonnych/ áby to wypełnił.

Swiádectwá Pismá świętego.

Y owszem srodze sie gniewa) Ierem. 10. ℣. 10. *Pan iest Bog prawdźiwy, Bog żywy, y Krol wieczny. Zádrży ziemiá od gniewu iego, á narodowie nie będą mogli strzymáć popędliwośći iego.*

Exod. 20. v. 5. *Iam iest Pan Bog twoy, karząc nieprawość oycowską w syniech do trzećiego y czwartego pokolenia, tych ktorzy mnie nienawidzą.*

Rom. 2. v. 8. 9. *Swárliwym, y ktorzy nie są posłuszni prawdźie, ále słucháią niesprawiedliwośći, oddána będźie popędliwość y gniew, utrapienie y ućisk, przećiwko káżdey duszy człowieká, ktory złość popełnia, Zydá naprzod, potym Greczyná.*

Doczesnym y wiecznym) Prouerb. 3. ℣. 31. *Przeklectwo Páńskie iest w domu złośnikowym, á mieszkániu spráwiedliwych błogosłáwi.*

Matt. 25. v. 41. *Tedy rzecze y tym ktorzy po lewicy będą: idźćie odemnie przeklęći w ogień wieczny, ktory zgotowány iest Diabłom y Aniołom iego.*

Iáko sam powiedźiał) *To iest w kśięgách Moyżeszowych 5. w rozdźiale 27. v. 26. Y Páwel święty do Galat. 3. v. 10.*

II. Pytánie.

Ażaż Bog nie iest miłośierny? Rz.

Iestći on wprawdźie miłośierny / ále ták/ że też iest spráwiedliwy / y potrzebuie spráwiedliwość iego / áby to co sie przećiw naywyższemu

Máie-

Máiestatowi iego zgrzeszyło/ naywyższym też/ to iest/ wiecznym się ná duszy/ y ná ćiele karániem zápłáćiło.

Swiádectwá Pismá świetego.

Jestći on wprawdźie) Exod. 34. ✠. 6. 7. Y záwołał Bog sam: *Pan, á Pan Bog miłośierny, y łáskáwy, nie rychły ku gniewu, obfituiący w dobroći, y w prawdźie; záchowuiący miłośierdźie nád tyśiącmi, á ktory gládźe występki y grzechy.*

Ale tákże też iest spráwiedliwy) Exod. 34. v. 7. *Ia Bog karze złość oycowską w syniech, y w syniech synow ich, do trzećiego y czwartego pokolenia.*

Psal. 5. v. 5. *Ty nie iesteś Bog ktorybyś się kochał w niepráwośći, á złośnik nie zmieszka z tobą.*

2. Thessal. 1. v. 6. *Spráwiedliwa rzecz iest v Bogá, záśie tym vtrapienie oddáć, ktorzy was trapią.*

Wtora Część KATECHIZMV,

O Wybáwieniu Człowieczym.

5.

12. Pytánie. Niedźiela.

Poniewaź tedy zá spráwiedliwym sądem Bożym, docżeśnemu y wiecżnemu karániu podlegliśmy: iestże wżdy iáki sposob, álbo drogá, zá ktorą byśmy od tego karánia wyswobodzeni byli, y z Bogiem się poiednáli? R.

Chce Bog áby się spráwiedliwośći iego dośić stáło: záczym potrzebá iest/ ábyśmy álbo sámi

przez śię/ álbo przez kogo inszego dośić vczynili.

Swiádectwá Pismá świetego.

Chce Bog) Genes. 3. ℣. 17. *Rzekl Bog do Adámá; Iżeś byl posluszny glosowi żony twoiey, á iadles z drzewá o ktorymemći zakazal, mowiąc: Nie bedźieß iadl zniego/ źiemiá dla ćiebie przekleta bedźie/ wpracy pożywáć z niey bedźieß/ po wßytkie dni żywotá swego.*

Exod. 23. v. 7. *Ia złośnikowi nie odpußczę.*

Matt. 18. v. 23. 24. 25. *Przypodobano iest Krolestwo Niebieskie/ niektoremu Krolowi/ ktory chćial liczbe odbieráć od slug swoich. A gdy począl odbieráć/ stáwiono mu niektorego/ co byl winien dźieśieć tyśiecy tálentow. A gdy on nie mogl záplaćić kazal go Pan iego záprzedáć/ y żone iego/ y dźieći/ y wßytko co miał/ y płáćić dlug.*

2. Thessal. 1. v. 6. *Spráwiedliwa rzecz iest v Bogá záśie tym vtrapienie oddáć/ ktorzy was trapią.*

13 Pytánie.

A możemże sámi przez sie dosyć vczynić? Rz.

Zadną miárą: y owszem dlugu co dźień przyczyniamy.

Swiádectwá Pismá świetego.

Iob. 9. ℣. 1. 2. *Znamći záprawde iż ták iest, że człowiek nie może być spráwiedliwym/ porownány z Bogiem. Abowiem ieśliby sie znim chćiał oto śpieráć/ nie odpowie mu ná iedne rzecz z tyśiącá.*

Psal. 130. v. 3. *O Pánie ieśli bedźieß miał ná pieczy złośći / y ktoż sie ostoi Pánie?*

Matt. 6. v. 12. *Wy tedy ták sie modlćie 2c. Odpuść nam náße winy/ iáko y my odpußczamy náßym winowaycom.*

14. Pytánie.

Możeli ktore stworzenie ná niebie, álbo ná

ziemi, ktore tylko stworzenie iest, zá nas dosyć vczynić? Rz.

Zadne: Bo naprzod niechce Bog tego / co Człowiek zgrzeszył / ná żadnym inszym stworzeniu mśćić się: á potym też y nie może sámo stworzenie gniewu Bożego przećiwko grzechowi znieść / y inszych od onego wybáwić.

Swiádectwá Pismá świetego.

Niechce Bog tego) Esech. 18. ℣. 20. *Człowiek ktorybykolwiek zgrzeszył / on sam vmrze: Syn nie poniesie złośći Oycowskiey / áni Oćiec poniesie złośći syná swoiego: Spráwiedliwość spráwiedliwego zostánie przy nim / á złość niepobożnego zostanie nád nim.*

Exod: 32. v. 31. 32. 33. *Wroćił sie tedy Moyżesz do Páná, y mowił ták k niemu: Wielkiego sie záiste dopuśćił grzechu ten lud; iż sobie poczynił złote Bogi. Ale ty, ábo im rácz teraz odpuśćić ten grzech ich, ábo mie wymaż z Ksiąg twoich, ktoreś nápisał. Ná to Pan odpowiedźiał Moyżeszowi: Ten ktory przećiw mnie zgrzeszył, tegoć ia wymáże z Ksiąg moich. A ták odeydź teraz, y wiedź tám lud gdźie ia tobie każe, á Anioł moy poydźie przed tobą: A gdy przyidźie dźień pomsty moiey, ia sie grzechu ich pomszcżę nád nimi.*

A potym też y nie może) Nahum: 1. ℣. 6. *Y ktoż sie ostoi przed gniewem iego? ábo kto sie ma sprzećiwić popędliwośći rozgniewánia iego? zágniewánie iego sie rzy sie iáko ogień, á skáły pádáią sie od niego.*

Apocalip: 5. v. 1. 2. 3. 4. *Widźiałem Ksiegi nápisáne, wewnątrz y z wierzchu zápieczętowáne siedmią pieczęći. Y widźiałem Anioła mocnego, ktory głosem wielkim odpowiedźiał: Ktoż iest godźien otworzyć Ksiegi, y odiąć pieczęći ich? A żaden nie mogł, áni w niebie, áni ná ziemi,*

ani pod źiemią otworzyć Księg, ani ná nie pátrzyć. Iam tedy bárzo płákał; iż żaden nie był ználeźion godnym, áby otworzył, y czytał Księgi, áni ná nie pátrzył.

15. Pytánie.

Iákiegoż tedy mamy ßukáć Pośrzedniká y wybáwićielá. R.

Ktoryby był práwym człowiekiem / y práwie spráwiedliwym / á wßákże nád wßelkie stworzenie możnieyßym; to iest / ktoryby był wespoł y práwym Bogiem.

Swiádectwá słowá Bożego.

Práwym człowiekiem.) Gene: 22. v. 18. *Vbłogosłáwione będą w NASIENIV twoim wßytkie narody źiemie.*

Rom: 5. v. 17. *Ieśli iednym przestępstwem śmierć krolowáłá przez iednego (Adámá:) dáleko więcey ći ktorzy obfitą łáskę, y dárowánie vspráwiedliwienia biorą, w żywoćie krolowáć będą, przez iednego Iezusá Christusá.*

A wßákże nád wßelkie stworzenie) Esai: 7. v. 14. *Oto Pánná pocznie á porodźi Syná, á wzowieß imię iego Emánuel, to iest: Bog z námi.*

Ierem: 23. v. 6. *zá czásow iego Iudá będźie zbáwione, á Izráel bespiecznie mießkáć będźie: á to iest imię iego, ktorym będźie zwan, Iehowá spráwiedliwość náßá.*

Ozeæ 1. v. 7. *Zmiłuie się nád domem Iudzkim, á wybáwię ie, w Iehowie Bogu ich.*

Matth: 1. v. 23. *Oto niektora Pánná będźie brzemienna, y porodźi Syná, y názowieß imię iego Emánuel; co ieślibyś wykłádał, znáczy, Bog z námi.*

Luc: 11. v. 22. *Gdy mocnieyßy nádeń tárgnąwßy się*

nań zwy-

nán, zwyćieży go, odeymuie wßytke iego broń, á łupy iego rozdźieli.

2. Corint: 5. v. 19. Bog był w Chrystuśie świat sobie iednáiąc, nie przyczytáiąc im grzechow ich.

6. 16. Pytánie.

Niedzie-la.

Czemu potrzebá áby był práwym Człowiekiem, y práwie spráwiedliwym?

Rz. Bo spráwiedliwość Boża potrzebuie/ áby toż przyrodzenie człowiecze ktore zgrzeßyło/ też zá grzechy dosyć vczyniło: á záś kto sam iest grzeßnym / zá cudze grzechy płáćić nie może.

Swiádectwá Pismá Swiętego.

Aby też przyrodzenie Człowiecze) Ezech: 18. v. 4. *Duβá ktora zgrzeßy, táż vmrze.*

Rom: 5. v. 19. *Iáko przez nieposłußeństwo iednego człowieká wiele ich stáło sie grzeßnemi; tákże przez posłußeństwo iednego, wiele ich stánie sie spráwiedliwemi.*

Hebr: 2. v. 14. 15. 16. *Iż tedy dźieći vczestniki są ćiáłá y krwie; tákże też y on (Syn Boży) stał sie vczestnikiem tych rzeczy, áby przez śmierć zwyćiężył tego, ktory miał Páństwo śmierći, to iest, Czártá. A iżby wyzwolił te, ktorzykolwiek prze boiaźń śmierći, przez wßystek żywot poddáni byli pod niewolą. Bo záiste nie przyiął Aniołow, ale plemię Abráhámowe przyiął.*

A záś kto iest sam grzeßny) Hebr: 7. v. 26. 27. *Abowiem godźił sie nam Kapłan tákowy pobożny, niewinny, niepokaláný, oddalony od grzeßnikow, y ktory sie stał wyżßy nád Niebiosá. Ktoryby nie potrzebował ná káżdy dźień, iáko oni Kápłani, pierwey zá grzechy własne, zábitych ofiar spráwowáć, potym zá ludzkie. Bo to vczynił raz gdy sámego śiebie ofiárował.*

1. Petr: 3. v. 18. *Christus ćierpiał raz zá grzechy, spráwiedliwy zá niespráwiedliwe, áby nas przywiodł do Bogá.*

17. Pytánie.

Czemu potrzebá áby też był wespoł práwym Bogiem? R.

Aby możnośćią swego Bostwá ćiężar gniewu Bożego/ ná sámym ćiele znieść / á nam vtráconą spráwiedliwość / y żywot nápráwić y przywroćić mogł.

Swiádectwá Pismá S.

Aby możnośćią swego Bostwá) Act:20.ў.28 *Bog swą Krwią odkupił Kośćioł swoy.*

Esai. 53. v. 6. 8. 10. 11. *Zbłądźiliśmy wßyscy iáko owce, obroćiliśmy sie káżdy zá swą drogą, á Pan wrzućił nań nieprawośći wßytkich nas, &c. Wykorzenion iest z źiemie żywiących, á zránion iest dla przestepstwá ludu moiego. Pan chćiał dotrzeć nań boleśćią: Iesliby położył duße swą zá grzech, oglądá potomstwo swoie, &c. Oglądá zapłáte zá pracą duße swoiey, y vżywie iey: á spráwiedliwy sługá moy, wiele ich vspráwiedliwi znáiomośćią swoią, á on sam odnieśie nieprawośći ich.*

2. Cor: 5. v. 19. 21. *Bog był w Chrystuśie świát sobie iednáiąc, &c. Ten ktory nie vznał grzechu, sstał sie grzechem zá nas, ábyśmy sie sstáli spráwiedliwośćią Bożą w nim.*

1. Ioan: 1. v. 7. *Krew Iezusá Chrystusá Syná iego oczyśćia nas od wßelkiego grzechu.*

Ioan: 3. v. 16. *Ták Bog vmiłował świát; iż Syná swego iednorodzonego dał, áby, wßelki ktory wierzy weń, nie zginął, lecz áby miał żywot wieczny.*

18. Pytánie.

A ktoryż

A ktoryż to iest pośrzednik, ktory wespoł iest prawym Bogiem, y prawym, á prawie sprawiedliwym człowiekiem. R.

Pan náš Jezus Christus/ ktory sstał się nam od Bogá/ Mądrością/ Spráwiedliwością/ poświeceniem/ y odkupieniem.

Swiádectwa Pismá świetego.

Pan náš Jezus Chrystus) 1. Tim: 2. ℣. 5. *Ieden Bog, ieden pośrzednik Bogá y ludźi, Człowiek Christus Iezus.*

Act: 4. v. 12. *Y nie máśći w żadnym inym zbáwienia, áni iest żadne imie pod niebem, ktoreby było podáne miedzy ludźi, w ktorymby potrzebá ábychmy byli zbáwieni.*

Matt: 1. v. 21. *Názowieś imie iego Iezus, ábowiem on wybáwi lud swoy od grzechow. etc.*

Ktory sstał się nam od Bogá) 1. Cor: 1. ℣. 30 31. *Ktory (Iezus Christus) sstał się nam mądrośćią od Bogá, y spráwiedliwośćią, y poświeceniem, y odkupieniem. Aby iáko iest nápisano: Kto się chlubi; niech się w Pánu chlubi.*

Galat: 4. v. 4. 5. *Gdy przyszło wypełnienie czásu, posłał Bog Syná swoiego spráwionego z niewiásty, ktory się sstał poddánym zakonowi. Aby wykupił te, ktorzy byli pod zakonem, żebyśmy otrzymáli sposobienie Synow. Inne świádectwá maś w pytániu śiedmnastym pod słowy.* Aby możnośćią Bostwá swego etc.)

19. Pytánie.

Skąd to wieś? R.

Z Ewángeliey / ktorą Bog naprzod w Ráiu obiáwił/ á potym przez Pátryárchy / y Proroki

rozmnożył/ ofiárámi y inßymi obrzędámi zakonnemi wyrażał/ á nákoniec/ przez Syná swego iednorodzonego wypełnił.

Swiádectwá Pismá świetego.

Bog naprzod w Ráiu obiáwił) Genes. 3. v. 14. 15. *Rzekł tedy Pan do węża: Położe też nieprzyiaźń miedzy tobą y miedzy niewiástą; miedzy naśieniem twym, y naśieniem iey: To zetrze głowe twą; A ty zetrzeß pietę iego.*

A potym przez Pátryárchy y Proroki) Genes. 22. v. 17. 18. *Bede ćie błogosłáwił, y rozmnożę potomstwo twoie, iáko gwiazdy niebieskie, iáko piasek ktory iest ná brzegu morskim, á potomstwo twe pośiędźie bramy nieprzyiaćioł swoich. A vbłogosłáwione będą w twoim plemieniu narody wßystkie ná źiemi.*

Galat. 3. v. 16. *Abráhámowi opowiedźiáne są obietnice, y plemieniowi iego nie mowi plemieniom, iáko o wielu, ále iáko o iednym, y plemieniowi twoiemu, ktore iest Chrystus.*

Iohan. 5. v. 46. *Ieślibyśćie wierzyli Moyżeßowi, wierzylibyśćie y mnie, gdyż on o mnie pisał.*

Acto. 10. v. 43. *Zá tymći (Iezusem Chrystusem) wßyscy Prorocy świádectwá przynaßáią: Iż káżdy weźmie grzechow odpußczenie przez imie iego, ktożkolwiek weń vwierzy.*

Ofiárámi y inßemi obrzędámi) Hebr. 10. v. 1. 9. 10. *Abowiem Zakon máiąc ćień dobr przyßłych, á nie sam obraz rzeczy, nigdy nie może tymi ofiárámi, ktore ná káżdy rok vstáwicznie ofiáruią, poświećić tych, ktorzy k nim przystępuią, Tedy rzekł; oto ide, ábym czynił o Boże wolą twoie. Odeymuie pierwße, áby wtore postánowił. Przez*

ktorą wolą iesteśmy poświeceni, przez ofiárę ćiáłá Iezuſá Chriſtuſá raz vczynioną.

Coloſ. 2. v. 16. 17. Niechay tedy was nikt nie oſądza dla pokármu álbo pićia, álbo wzgledem święta, álbo náſtánia Mieśiącá, álbo Sabátow. Ktore rzeczy ſą ćieniem rzeczy przyſzłych, ále ćiáłem ieſt Chriſtus.

20. Pytánie.

A wſzytkimże ludźiom, ktorzy w Adámie zginęli, przez Chriſtuſá zbáwienie ſie przywraca? R. — 7. Niedźielá.

Nie wſzytkim: ále tylko tym / ktorzy prawdźiwą wiárą w onego wſzczepieni bywáią / y dobrodźieyſtwá iego przyimuią.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Tylko tym / ktorzy prawdźiwą wiárą) Eſaiæ 53. v. 11. Spráwiedliwy ſługá moy, Wiele ich vſpráwiedliwi znáiomośćią ſwoią.

Pſalm. 2. v. 12. Pocáłuyćie Syná by ſie snać nie rozgniewał, á iżbyśćie nie zginęli z drogi gdyby z pretká zápaliłá ſie popędliwość iego: Szczęśliwi wſzyſcy ktorzy iedno w nim vfáią.

Marci. 16. v. 16. Kto vwierzy á okrzći ſie, zbáwion będźie: ále kto nie vwierzy potępion będźie.

Iohan. 1. v. 12. Ilekolwiek ich onego przyięli, dał im tę godność, áby ſie ſtáli ſynámi Bożymi, tym ktorzyby wierzyli w imię iego.

21. Pytánie.

Co ieſt wiárá? R.

Jeſt nie tylko wiádomość / ktorą pozwalam

mocno ná wſzyſtko/ co nam Bog w ſłowie ſwo-
im oznaymił ; ále też pewna dufność/ od Duchá
świętego przez Ewángelią w ſercu moim wznie-
cona/ ktorą ná Bogu przeſtáwam/ pewnie trzy-
máiąc ; że nie tylko komu inſzemu/ ále też y mnie
odpuſzczenie grzechow/wieczna ſpráwiedliwość/
y żywot dárowány ieſt : á to z łáſki y z miłośier-
dzia Bożego/ dla ſámego Chriſtuſá záſługi.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Jeſt nie tylko wiádomość) Iacob. 2. ℣. 19. *Ty wierzyſz iż ieſt iedn Bog, dobrze czyniſz : y Diablić wierzą y drżą.*

Ale też pewna dufność) Hebr. 11. ℣. 1. *A wiárá ieſt grunt rzeczy ktorych ſie nádziewamy, y dowod niewidomych.*

Ktorą ná Bogu przeſtawam pewnie trzymáiąc) Ro. 4. ℣. 18. &c. *Abráhám przećiw nádziei, pod nádzieią vwierzył,. Y przećiwko obietnicy Bożey nie ſwátzył ſie niedowiárſtwem, ále ſie ſtał mocny w wierze, y dał chwale Bogu. A prawdźiwie wiedząc, iż on co był obiecał, mogł też y vczynić. A przetoż y to mu poczytano zá ſpráwiedliwość. A nie nápiſano ieſt dla niego tylko, iż mu to przypczytano ieſt : ále też dla nas, ktorym ma być poczytano, cobychmy mieli vwierzyć w tego ktory wzbudźił Iezuſá.*

Ale też y mnie) Habacuc. 2. ℣. 4. *Spráwiedliwy z wiáry ſwey bedźie żył.*

Rom. 1. v. 17. *Spráwiedliwość Boża przez Ewángelią bywa obiáwiona z wiáry w wiáre, iáko ieſt nápiſano ; Spráwiedliwy z wiáry (ſwey) bedźie żył.*

Galat. 2. v. 20. *W wierze Syná Bożego żywe, ktory vmiłował mie, y wydał ſámego śiebie zá mie.*

Rom. 8. v. 38. *Pewienem ábowiem, iż áni śmierć, áni żywot, áni Aniołowie, áni zwierzchność, áni teráznieysze rzeczy, áni przyszłe, áni wysokość, áni głebokość, áni żadna insza rzecz stworzona, nie bedźie nas mogłá odłączyć od miłośći Bożey, ktora iest w Iezuśie Christuśie Pánu nászym.*

Actor. 16. v. 31. *Vwierz w Páná Iezusá Christusá; á zbáwion bedźiesz ty y dom twoy.*

A to z łáski) Ephes. 2. ℣. 8. 9. *Łáską iesteśmy zbáwieni przez wiárę: y to nie z nas, dar to Boży iest: aby sie kto nie chłubił.*

Rom. 3. v. 24. 25. *Wszyscy zgrzeszyli, y nie dostawa im chwały Bożey: ale vspráwiedliwieni są dármo, to iest, z łáski iego przez odkupienie spráwione, przez Iezusá Christusá. Ktorego Bog postánowił, áby był vbłagániem przez wiárę, wylawszy krew swoie, ku okazániu spráwiedliwośći swoiey, dla odpuszczenia grzechow przeszłych.*

22. Pytánie.

Ktore są te rzeczy, ktore potrzebá człowiekowi Chrześćiáńskiemu vmieć? Rz.

Te wszytkie/ ktore nam w Ewángeliey obiecuią: ktorych summá w składźie Apostolskim/ álbo w ártykulech powszechney y niewątpliwey wszystkich Chrześćian wiáry/ krotko sie záwiera.

Swiádectwá Pismá świetego.

Te wszytkie ktore w Ewángeliey) Iohan. 20. v. 31. *Teć rzeczy są nápisane ábyśćie wierzyli.*

Mat. 28. v. 20. *Vcząc ich chowáć wszytkich rzeczy ktorem wam przykazał.*

23. Pytánie.

Ktoryż iest ten skład? Rz.

1 Wierzę w Bogá / Oycá wßechmogącego/ ſtworzyćielá niebá y ziemie.
2 Wierzę w Jezuſá Chriſtuſá/ Syná iego iednorodzonego/ Páná náßego.
3 Ktory ſię pocżął z Duchá świętego/ národźił ſię z Mariey dźiewice.
4 Vmęczon pod Pontſkim Piłatem / vkrzyżowan/ vmárł/ y pogrzebion / zſtąpił do piekłow.
5 Trzećiego dniá zmartwychwſtał.
6 Wſtąpił ná niebioſá/ śiedźi ná práwicy Bogá Oycá wßechmogącego :
7 Z támtąd przyidźie ſądźić żywe y zmárłe.
8 Wierzę w Duchá świętego :
9 Swięty Kośćioł Chrześćiáńſki : świętych obcowánie :
10 Grzechow odpußczenie :
11 Ciáłá zmartwychwſtánie :
12 Y żywot wieczny : Amen.

24. Pytánie.

Ná wiele ſię dzieli ten ſkład ? Rz.

Ná trzy częśći ; Pierwßa ieſt / o wiecznym Oycu/ y o ſtworzeniu nas. Druga ieſt/ O Synu / y o odkupieniu nas. Trzećia / o Duchu świętym/ y o poświęceniu nas.

25. Pytánie.

Gdyż tylko iedná ieſt Iſtność Boska ; czemu tych trzech miánuieß, Oycá, Syná, y Duchá ś. Rz.

Ze ſię ták Bog w ſwoim słowie obiáwił/ iż te

trzy rozeznáne osoby/ są iednym wiecznym/ y prawdziwym Bogiem.

Swiadectwá Pismá świetego.

Iż te trzy rozeznáne osoby są iedynym Bogiem Esa: 61. *DVCH Paná Bogá iest nádemną.*

2. Samuel 23. v. 2. *DVCH Páński mowił przez mie, á SŁOWO iego przez iezyk moy.*

Aggæus 2. v. 4 5. *Iestem z wámi, mowi PAN zastepow, z SŁOWEM ktorym postánowiłem był z wámi, gdyście z Ægiptu wychodźili, y z DVCHEM moim stoiącym miedzy wámi: nie boyćieß sie.*

Psal: 33. v. 6. *SŁOWEM Iehowy niebiosá sie sstáły, á Duchem vst iego wßytko woysko ich.*

Matth 3. v. 16. 17. *A gdy był ochrzczon (Iezus) wnet wystąpił z wody; á oto sie otworzyły iemu niebá, y widźiał (Ian) DVCHA Bożego zstepuiącego iáko gołebice, y przychodzącego nań. A oto głos z niebios mowiący: Ten iest SYN on moy miły, ná ktorym ia przestawam.*

Matth: 28. v. 19. *Idąc tedy vczćie wßytkie narody, chrzcząc ie, w Imie Oycá, y Syná, y Duchá S.*

1. Ioan: 5. v. 7. *Trzey są ktorzy świadczą ná niebie, OCIEC, SŁOWO, y DVCH święty, á ći trzey iednoć są.*

2. Corint: 13. v. 13. *Láská PANA náßego Iezusá Christusá, y miłość Bogá (Oycá) y społeczność Duchá świetego, niechay bedźie z námi wßystkimi, Amen.*

2. Thess: 3. v. 5. *Niechay Pan, (to iest Duch S.) sprawuie sercá náße, ku miłośći Bogá (Oycá) y ku oczekawániu Christusowemu.*

O OYCV.

26 Pytánie.

9. Niedziela. *Co wierzyſz gdy mowiſz: Wierzę w Bogá, Oycá wßechmogącego, ſtworzyćielá niebá y ziemie?*

Rz. Wierzę / iż wieczny Oćiec Páná náßego Jezuſá Chryſtuſá / ktory niebo y ziemię / ze wßytkim co w nich ieſt / z niśzczego ſtworzył / y ktory to wßyſtko wieczną ſwoią rádą y opátrznośćią zátrzymawa y rządźi; dla Chriſtuſá / Bogiem moim y Oycem moim ieſt; á dla tego ták mu duſam / y ták ná nim polegam / iż nammiey nie wątpię / że mnie on wßyſtkimi potrzebámi / ták duſznymi / iáko y ćieleſnymi opátrzy: y owßem kiedy co przećiwnego w tym nędznym żywoćie ná mię dopußcza / tedy to ku zbáwieniu memu obroći; gdyż y może to vczynić / iáko wßechmogący Pan; y chce vczynić / iáko łáſkáwy Oćiec.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Ktory niebo y ziemię) Pſalm 33. ✠. 6. *Słowem Iehowy niebioſá ſie sſtáły, á Duchem vſt iego wßyſtko woyſko ich.*

Act. 14. v. 15. 17. *Bog ktory ſtworzył niebo y źiemie, morze y wßyſtko co w nich ieſt, nie zániechał áby o nim świádectwá wiedźieć nie miano, gdy nam dobrze czynił, dawáiąc nam z niebá dżdże, y czáſy vrodzáyne, nápełniáiąc pokarmem y rádośćią ſercá náſze.*

Dla Chriſtuſá Bogiem moim) Iohan. 1. ✠. 12. *A ilekolwiek ich go przyieli, dał im godność áby ſie sſtáli ſynámi Bożymi, tym ktorzyby vwierzyli weń.*

Epheſ. 1. v. 2. 5. *Bog Oćiec Páná náßego Iezuſá Chriſtuſá, ten nas przeznáczył, áby nas ſpoſobił zá ſyny przez Ie*

zuſá Chriſtuſá w ſobie, wedle dobrowolnego vpodobánia woley ſwoiey.

Że mię wſzyſtkimi potrzebámi) O tym pátrz świádectw pierwſzego pytania, w słowiech: Iż ták duſzą: Y ták mię ſtrzeże &c.

Y też vczynić chce/ iáko Oćiec) Matt. 6. ℣. 26. 31. 32. 33. Pátrzćie ná ptaki niebieskie, bo áni sieią, áni żną, áni zbieráią do gumien, á wżdy oćiec wáſz niebieski żywi ie. Izali wy nie ieſteśćie dáleko ważnieyſzy niż oni? Nie bądźćieſz troskliwi, mowiąc: Coż będźiem ieść, álbo co będźiem pić? álbo w czym chodźić będźiemy? Abowiem Oćiec wáſz niebieski wie że tego wſzytkiego potrzebuiećie. Ale ſzukayćie náprzod kroleſtwá Bożego, y ſpráwiedliwośći iego, á te wſzyſtkie rzeczy będą wam przydáne.

27. Pytánie. 10.

Co ieſt opátrzność Boża? Ry. Niedźiela.

Wſzechmocna y wſzedźie będąca moc Boża/ ktora niebo y źiemię/ ze wſzyſtkim ſtworzeniem/ iáko w ręku zátrzymawa y ſpráwuie; tákże te rzeczy ktore z źiemie pochodzą/ y deżdż y ſuſza/ vrodzay/ pokarm y napoy/ dobre y złe zdrowie/ bogáctwo y vboſtwo; nákoniec wſzyſtko/ nie z przygody/ áni z trefunku; ále z Oycowſkiey iego rády y woley przypada/ y dźieie ſię.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Wſzedźie będąca moc Boża) Actor. 17. ℣. 24. 25. Bog ktory ſtworzył świát y wſzyſtko co ná nim ieſt, ten gdyż też ieſt Pánem niebá y źiemie, nie mieſzka w kośćielech ręką vczynionych. Ani bywa chwalon rękomá ludzkimi, iákoby czego potrzebowáć miał: gdyż on dáie wſzyſtkim

żywot, y oddech, y wßystko. Y spráwił z iedney krwie wßystek narod ludzki, áby mießkáli po wßystkiey źiemi, zámierzywßy pewność czásow, ktore przedtym postánowił, y záłożywßy gránice mießkánia ich. Abowiem przezeń żywiemy y ruchamy sobą.

Deżdż y susza) Ierem. 5. ℣. 24. Lud ten ma serce vporne y niewierne, áni rzekli w sercu swym: Boymy sie teraz Páná Bogá náßego, ktory nam dawa deżdż rány y pozny, ktory rocznie pewne záchowywa żniwá náßego. Złośći wáße odwroćiły to od was, á grzechy wáße przekáziły tym dobrám wáßym.

Dobre y złe zdrowie) Deut. 7. ℣. 15. Pan odeymie od ćiebie káżdą chorobe, y wßystki ćießkie karánie Egiptskie, ná ktore ty pátrzał, áni ich dopuśći ná ćie, ále ie puśći ná wßystkie nieprzyiaćioły twoie.

Deut. 28. v. 21. Dla złośći wynálazkow twoich, przepuśći ná ćie Pan suchoty, źimnice, gorączke, suszą, miecz, wiátry ßkodliwe, rdze, á bedźie ćie ták trapiłá, áż zginieß. Y niebo ktore nád tobą bedźie, sstánie sie miedźiane, á źiemiá ktora pod tobą bedźie, sstánie sie żelázną.

Ioan. 9. v. 1. 2. 3. Przechodząc Pan Iezus vyźrzał ślepego od národzenia. Y spytáli go zwolennicy iego, mowiąc: Miśtrzu kto zgrzeßył? Ten li, czyli rodźicy iego, iż sie ślepym národźił? Odpowiedźiał Pan Iezus: Ani ten zgrzeßył; áni rodźicy iego: ále żeby sie spráwy Boże w nim okazáły.

Bogáctwo y vbostwo) Prouer. 10. ℣. 23. Błogosłáwieństwo Páńskie bogátych czyni, áni przynośi z sobą żadnego frásunku.

Deut. 28. v. 2. &c. Przypádną ná ćie błogosłáwieństwá wßelákie, ieśli bedźieß posłußnym głosu Páńskiego. Szczęśliwym bedźieß w mieśćie, y ßczęśliwym ná polu. Szczęśliwy

bedźie owoc żywotá twoiego, pożytki źiemie twoiey, y przyplodek bydlá twego. Szcześliwym bedźieß przychodząc, y ßcześliwym odchodząc. Pan zbogáći ſpiżárnią twoie, y wßyſtkie prace rąk twoich bedźie blogoſłáwił, w źiemi tey, ktorą Pan Bog twoy da tobie.

Pſal: 112. v. 1. &c. Blogoſłáwiony człowiek, ktory ſie boi Páná. Możne bedźie ná źiemi potomſtwo iego. Obfitość y bogáctwá w domu iego.

Prouerb: 22. v. 2. Potkał ſie vbogi z Bogaczem; ále Pan obudwu ieſt ſprawcą.

Deut: 28. v. 15. &c. A ieśli poſłußnym nie bedźieß głoſowi Páná Bogá twego, tedy wßyſtkie przeklectwá ogárną ćie. Nießcześliwym bedźieß w mieśćie, nießcześliwym ná polu. Bedźieß przeklety wchodząc, wychodząc.

1. Paralip: 29. v. 11. 12. Pánie twoiá ieſt wielmożność, y moc, y chwałá, zwyćieſtwo y ſławá; nád to, wßyſtko ná niebie, y ná źiemi twoie ieſt. O Pánie twoie ieſt Kroleſtwo, á tyś ieſt wywyżßonym Kśiążećiem nád wßyſtko. Twoieć ſą bogáctwá y cześć, tyś wßyſtko opánowal, w reku twych ieſt moc y śiłá, á w mocy twey to ieſt, wywyżßyć kogo chceß, y vtwierdźić. Od ćiebie ieſt wßyſtko; á od ćiebie odbieraiąc, tobie zás oddawamy.

Prouerb: 16. v. 33. Los miecą w podolek, ále od Páná wßyſtek ſkutek iego.

Támże 2. v. 2. Káżda ſpráwá człowiecza zda ſie być dobra przed oczymá iego: ále Pan vważa ſercá.

28. Pytánie.

Ná co ſie nam przyda tá wiádomość ſtworzenia y opátrzenia Bożego? Ry.

Abyſmy byli w nießcześćiu ćierpliwemi / w ßcześćiu wdźiecznymi; á z ſtrony rzeczy przyßłych

ábyśmy dobrą nádźieię w Bogu naywiernieyszym Oycu pokłádáli: pewnie wiedząc; że niemász nic / coby nas od miłośći iego oderwáło: gdyż wszystkie stworzenia ták są w iego władzy; że bez iego woley / nie tylko co czynić / ále się y ruszyć nie mogą.

Swiádectwá Pismá S.

W nieszczęśćiu ćierpliwym) Rom. 5. ℣. 3. &c. *W vćiskách się chlubimy, wiedząc iż vćisk ćierpliwość spráwuie, á ćierpliwość doświádczenie, á doświádczenie nádźieię.*

Iob 1. v. 21. *Nágom wyszedł z żywotá mátki moiey, y nágo się támże wrocę. Pan był dał, y Pan pobrał: Niechay że będźie błogosłáwione imię Páńskie.*

Tenże 2. v. 10. *Iesliżechmy bráli dobrá od Páná, á nie szczęśćia przecześ przyimowáć nie mamy?*

Rom: 8. v. 38. *Mocnie wierzę, iż áni śmierć, áni żywot, &c. áni żadna rzecz stworzona nie będźie mogłá nas odłączyć od miłośći Bożey.*

Gdyż wszystkie stworzenia) Prouer: 21. ℣. 1. *Serce Krolewskie w ręku Páńskich iest iáko źrzodło wod, á ná wszystko, gdźie iedno chce, obroći ie.*

Iob 1. v. 12. *Rzekł Pan do Szátaná. Oto dawam pod moc máietność iego, iedno się tylko ná sámego nie tárgay.*

Matth 8. v. 31. 32. *Prośili tedy czárći Iezusá, mowiąc: Ieśli nas ztąd wyrzucasz, dopuść nam wniść w trzodę świni. Y rzekł im: Idźćie. A oto porwáłá się trzodá świni oná wszystká zpredká w morze. y pozdycháły w wodách.*

Genes. 50. v. 20. *Odpowiedźiał Ioseph Bráćiey: wyśćie źle myślili przećiwko mnie: ále on (Bog) ku lepszemu obroćił, áby ták wiele ludu záchował, iáko się to dźiś okázuie.*

Ioan. 19. v. 10. 11. *Tedy rzekł Pánu Iezusowi Piłat:*

Nie mo-

Nie mowiß że mną? niewieß iż ia mam moc vkrzyżowáć ćie, y mam moc wybáwić ćie? Odpowiedźiał mu Iezus: Nie miałbyś żadney mocy przećiw mnie, gdybyć iey nie podano z wierzchu.

Act. 4. v. 27. 28. Zebráli sie przećiw świętemu Synowi twemu Iezusowi Herod y Poncius Piłat z pogány, y z ludem Izráelskim. áby to vczynili, cokolwiek ręká twa, y rádá twa przedtym vczynić postánowiłá.

Luc. 21. v. 17. 18. Bedźiećie przemierzłymi v wßystkich dla imienia mego: áleć y włos z głowy wáßey nie zginie.

Matth. 10. v. 38. &c. A nie boyćie sie tych ktorzy zábijáią ćiáło, á duße zábić nie mogą; ále ráczey boyćie sie tego, ktory y duße y ćiáło może zátráćić w piekle. Izali dwu wroblikow zá pieniądz nie przedáią? á wżdy ieden nie vpádnie ná źiemię okrom oycá wáßego. Nie boyćieß sie tedy, wiele wroblikow wy przewyżßaćie.

O SYNV.

29. Pytánie. 11. Niedźiela.

Czemu Syná Bożego zowiemy Iezus, to iest, Zbáwićiel? Rz.

Iż nas zbáwia od wßystkich grzechow nászych; y żadne zbáwienie/ nie ma być skąd inąd szukáne/ áni też może być indźiey náleźione.

Swiádectwá Pismá świętego.

Iż nas zbáwia) Matt. 1. ℣. 21. *Imię iego názowieß IEZVS: ábowiem on zbáwi lud swoy od grzechow iego.*

1. Iohan. 1. v. 7. *Krew Syná Bożego czyśći nas od wßelkiego grzechu.*

Apoc. 1. v. 5. *Ktory nas omył z grzechow nászych krwią swoią; y ktory nas vczynił krolmi y kápłany Bogu Oycu, temu niech bedzie chwałá, y moc ná wieki wiekow, Amen.*

Rzadne zbáwienie) Actor. 4. ℣. 12. *Y niemászći w żadnym innym zbáwienia, áni iest żadne imie pod niebem, ktoreby było podane miedzy ludźi, w ktorym potrzebá ábychmy byli zbáwieni.*

Esai. 43. v. 11. 25. *Ia, Ia sam Pan iestem, á żadnego zbáwićielá niemász nád mie. Iaćiem iest SAM, Ia, ktory gládze grzechy twoie dla mnie, á niechce pámietáć niepráwośći twoich.*

Iohan. 14. v. 6. *Zaden nie przychodźi do Oycá tylko przez mie.*

30. Pytánie.

A wierząż ći w iednego Zbáwićielá Iezusá, ktorzy od świetych, álbo od sámych śiebie, álbo skąd inąd błogosłáwieństw á, y zbáwienia szukáią? Rz.

Nie: Bo choćiaż sie słowy Zbáwićielem tym chlubią: wszákże sámą rzeczą przą sie iednego Zbáwićielá Jezusá. Gdyż muśi być; że álbo Jezus nie iest doskonáłym Zbáwićielem; álbo ći/ ktorzy tego Zbáwićielá prawdźiwą wiárą przyimuią/ wszystko w nim máią czego do zbáwienia potrzebá.

Swiádectwá Pismá świetego.

Bo choćiaż) 1. Cor. 1. ℣. 13. *Izali iest rozdźielon Christus? Azaż Páweł iest vkrzyżowan zá was? álbo w imie Páwłowe iesteśćie pokrzczeni?*

Iohan. 1. v. 19. 27. *A toć iest świádectwo Ianowe, gdy posyłáli Zydowie z Ieruzalem Kápłany y Lewity pytáiąc*

go: Ty coś ieſt zacż? Y wyznał á nie záprzał; iż on nie był Chriſtuſem, &c. ktoremu ia nie ieſtem godźien rozwiezáć rzemyká v trzewikow.

Gdyż muśi być/że álbo Jezus) Galat. 2. ℣. 21. Nie obracam ći wniwecż łáski Bożey: lecż ieśli przez zakon ieſt ſpráwiedliwość; tedy Chriſtus prożno vmárł.

Támże 5. v. 4. Prożnym ſie wam zſtał Pan Chriſtus, przez ſámych was, ktorzykolwiek przez Zakon bywaćie vſpráwiedliwieni; y wypádliśćie z łáski.

Abowiem wßyſtko w nim máią) Hebr: 12. v. 2. Oglądayćieß ſie ná Iezuſá Hetmáná, y tego ktory dokonał wiáry.

Rom: 8, v, 32. Ktory własnemu Synowi nie zfolgował, ále go zá nas wßyſtkich wydał ná śmierć: iákoż tedy nam wßyſtkich rzecży nie dáruie?

1. Corint. 1. v. 30. 31. Chriſtus Iezus sſtał ſie nam mądrośćią od Bogá, y ſpráwiedliwośćią, y poświeceniem, y odkupieniem: áby, iáko ieſt nápiſano; kto ſie chlubi, niech ſie w Pánu chlubi.

Coloſ: 1. v. 19. Abowiem vpodobáło ſie Oycu, áby wßyſtká doskonáłość mießkáłá w nim.

Item 2. v. 10. Y ieſteśćie w nim nápełnieni, ktory ieſt Głową wßelkiego páńſtwá y przełożeńſtwá.

Ioan: 1. v. 16. A z pełnośći iego wßyſcyćhmy bráli, y łáske zá łáske.

31. Pytánie.

Cżemuż go názywamy Chriſtuſem, to ieſt, pomázáńcem? — 12. Niedźielá.

Rz. Że od Oycá zrzadzony/ y od Duchá świetego pomázány ieſt naywyżßym Prorokiem y náucżyćielem/ ktory nam táiemną ráde/ y wßyſtke

wola Oycowska o odkupieniu nas obiáwił: y naywyższym Kápłanem/ktory nas iedyną ofiárą ćiáłá swego odkupił / y vstáwicznie zá námi do Oycá przyczynia się: y Krolem/ ktory nas Duchem świętym / y swoim słowem rządzi; y nábytego nam zbáwienia broni/ y dotrzymawa.

Swiádectwá Pismá świętego.

Ze od Oycá zrządzony y od Duchá świętego) Hebr: 1. v. 8. 9. *Ale ku Synowi (mowi Bog Oćiec) Stolicá twoiá Boże, ná wieki wiekow, Sceptrum spráwiedliwe, ieśći Sceptrum Krolestwá twoiego. Vmiłowałeś spráwiedliwość, á nienawidźiałeś niespráwiedliwośći, dla tegoż pomázał ćie Bog, Bog twoy, oleykiem rádośći nád towárzyśe twe.*

Naywyższym Prorokiem) Actor: 7. v. 38. *Tenći iest Moyżeß on, ktory powiedźiał Synom Izráelskim: Proroká wam wzbudźi Bog wáß z bráćiey wáßey, iáko mnie iegoż słuchayćie.*

Matth: 17. v. 5. *Ten iest Syn moy miły, ná ktorym przestáwam, tegoż słucháyćie.*

Ioan: 1. v. 18. *Zadenći nigdy Bogá nie widźiał, lecż on Iednorodzony Syn, ktory iest w łonie Oycowym, ten nam opowiedźiał.*

Y naywyższym Kápłanem) Hebr: 7. v. 20. 21 *Oni bez przyśięgi Kápłany sie sstáli; ále ten z przyśięgą, przez tego, ktory mu rzekł: Przyśiągł Pan, á nie będźie żáłował: Tyś iest Kápłanem ná wieki wedle porządku Melchisedechowego.*

Ktory nas iedyną ofiárą Ciáłá swego odkupił) Hebr: 9. v. 11. 12. 14. 28. *Christus Kápłan przyßłych dobr przez włásną Krew swoie, wßedł raz do mieyscá święte- go, dostawßy wiecżnego odkupienia &c. Krew Chrystuso*

wá, ktory przez Duchá wiecżnego, śiebie sámego ofiárował nienágánionym Bogu, ocżyśći sumnienia wáße od vmárłych vcżynkow, ku służbie Bogu żywiącemu, &c. Christus iest raz ofiárowan, áby zgłádźił grzechy wiela ich.

Támże 10. v. 12. 14. Ten spráwiwßy iedne ofiárę zá grzechy, wiecżnie śiedźi ná práwicy Bożey. Iedną ofiárą poświęćił ná wieki, tych ktorzy bywáią poświęceni.

Támże. 9. v. 24. Christus wßedł do sámego niebá, áby śie teraz okázował przed oblicżnośćią Bożą.

Rom: 8. v. 34. Ktoryż iest coby potępił? Christus iestći tym ktory vmárł, y owßem też ktory powstał, y ktory iest ná práwicy Bożey, ktory też przycżynia śie zá námi.

Krolem) Luc: 1. v. 28. 29. Tenći będźie wielki, á będźie zwan Syn Naywyżßego, y da mu Pan Bog Stolicę Dawidá Oycá iego. Będźie też krolował nád domem Iákobowym ná wieki, á Krolestwu iego nie będźie końcá.

Matth: 28. v. 18. Dána mi iest wßystká moc ná niebie y ná źiemi.

Ioan. 10. v. 27. 29. Owiecżki moie głosu mego słucháią, á iać znam one, y idą zá mną. Iać im też żywot wiecżny dáię y nie zginą ná wieki; áni ich żaden nie wydrze z ręki mey.

32. Pytánie.

Cżemu śie ty Chrześćiáninem ozywaß? R.

Że przez wiárę iestem członkiem Jezusá Christusá / y pomázánia iego vcżestnikiem; ábym Imię iego wyznawał / y iemu śię żywą wdźięcżności ofiárą stáwił: á iżebym też w tym żywoćie przećiwko grzechowi y Szátánowi z dobrym y wolnym sumnieniem walcżył; á ná koniec wiecż-

ne z nim Krolestwo ná wßelkie stworzenie otrzymał.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ze przez Wiárę iestem członkiem) Act: 11. v. 26. *A ták Zwolenniki (to iest, wierzące w Christusá) názywano Chrześciány naprzod w Antyochiey.*

Y pomázánia iego vczestnikiem) 1. Corint. 6. v. 11. 15. *Y tymiśćie byli przedtym, ále iesteśćie omyći, iesteśćie poświeceni, ále iesteśćie vspráwiedliwieni w Imieniu Páná Iezusowym, y przez Duchá Bogá náßego. Y zaż nie wiećie, że ćiáłá wáße są członkámi Christusowemi?*

Ofiára żywa) Rom: 12. ℣. 1. *Prosse was tedy Bráćia przez litośći Boże, abyśćie stáwili ćiáłá waße ná ofiárę żywą, świetą, przyiemną Bogu, ktorą iest ono słußne wáße vsługowánie.*

Z dobrym y wolnym sumnieniem) 1. Tim. 1. v. 18. 19. *To roskazánie zálecamći synu Tymotheußu, to iest, ábyś wedle Proroctw, ktore przeßly o tobie, walczył przez nie, onym dobrym woiowániem: trzymáiąc wiárę y dobre sumnienie, ktore odrzućiwßy niektorzy, poginęli od wiáry.*

A nákoniec wieczne z nim krolestwo) 2. Tim. 2 v. 12. *Ieśli ćierpimy z nim, krolowáć też z nim bedźiemy.*

Matth. 25. v. 34. *Tedy rzecze Krol tym ktorzy będą po práwicy iego; podźćie błogosłáwieni Oycá mego, posiądźćie dźiedźicznie krolestwo wam zgotowáne od záłożenia świátá.*

13. Niedźiela. 33. Pytánie.

Dla ktorey przyczyny Christusá zowiemy Synem Bożym iednorodzonym, poniewaz y my iestesmy synmi Bożymi? Rz.

Bo sam Pan Christus iest spolwiecznym y

właśći-

właściwym wiecznego Oycá Synem: á my dla niego z łáſki od Oycá przyſpoſobieni ieſteſmy.

Jeſt ſpołwiecznym y właściwym Synem)

Prou. 8. v. 25. *Przedtym niżli gory były vgruntowáne, y przed wßyſtkimi págorkámi národzonam ieſt.*

Ioan. 1. v. 14. 18. *Widźielichmy chwałe iego, chwałe iáko Iednorodzonego od OYCA. Zadenći nigdy Bogá nie widźiał, lecż on Iednorodzony Syn ktory ieſt w łonie Oycowskim ten nam opowiedźiał.*

Colos. 1. v. 15. 16. *Ktory ieſt wyobráżeniem Bogá niewidomego, Pierworodnym przed wßyſtkim ſtworzeniem. Abowiem przezeń ſą wßyſtkie rzecży ſtworzone ná niebie y ná ziemi, widome y niewidome, &c.*

Colos. 2. v. 9. *W nim mießka wßyſtká pełność Boſtwá Iſtotnie.*

Rom. 8. v. 32. *Synowi właſnemu nie przepuśćił (Bog Oćiec) ále go wydał zá nas.*

Hebr. 1. v. 2. 3. *A w te dni oſtátecżne, mowił nam przez Syná, ktorego poſtánowił dźiedźicem wßyſtkich rzecży, przez ktorego też świát ſtworzył. Ktory będąc iáſnośćią chwały, y wyráżonym obrázem podſtáći iego, zátrzymawáiąc wßyſtkie rzecży onym ſwoim mocnym słowem, ſpráwiwßy ocżyßcżenie grzechow náßych przez ſámego śiebie, vśiadł ná práwicy onego máieſtatu naywyżßego.*

A my dla niego z łáſki) Roma. 8. ℣. 15. 16. *Wźieliśćie Duchá przyſpoſobienia, przez ktorego wołamy Abbá, to ieſt, Oycże. Ktory Duch świádcży y z duchem náßym, iż ieſteſmy Synmi Bożymi.*

Ephes. 1. v. 5. 6. *Ktory (Bog Oćiec) przeznácżył nas, áby nas ſpoſobił zá ſyny przez Iezuſá Chriſtuſá w ſobie, według dobrowolnego vpodobánia woley ſwoiey, ku cżći chwa-*

lebney láski swoiey, ktorą nas wdźięcznymi vczynił w onym naymilszym.

34. Pytánie.

Dla czego zowiesz go Pánem nászym? Rz.

Iż ćiáło y dusze násze od grzechow/ nie złotem/ áni śrebrem/ ále drogą krwią swoią odkupiwszy/ y od wszystkiey mocy Diabelskiey wybáwiwszy/ nas sobie zá włásne przywłaszczył.

Swiádectwá Pismá świetego.

1. Petr. 1. v. 18. *Wiedząc że nie skáźitelnemi rzeczámi śrebrem álbo złotem iesteśćie wybáwieni, od prożnego obcowánia wászego, ktoreśćie podáne wźięli od Oycow; Ale drogą krwią iáko Báránká niepokalánego y niepomázánego, to iest, Christusá.*

Acto. 20. v. 28. *Duch świety postánowił was Biskupy, ábyśćie páśli kośćioł Boży, ktorego swoią oną własną krwią nábył.*

1. Cor. 6. v. 20. *Iesteśćie zá zapłáte kupieni, chwalcież tedy Bogá w ćiele wászym y w duchu wászym, ktore są Boże.*

1. Tim. 2. v. 6. *Christus sámego śiebie wydał zapłátą odkupienia.*

Iohan. 20. v. 28. *Odpowiedźiał tedy Tomasz: Pan moy (ty iesteś) y Bog moy.*

14. Niedźiela.

35. Pytánie.

Co wierzysz, gdy mowisz: Począł sie z Duchá świetego, národził sie z Máriey Pánny? Rz.

Ze Syn Boży/ ktory iest/ y zostáie prawdźiwym Bogiem/ prawdźiwą náture człowiecza z ćiáłá y ze krwie Pánny Máriey/ zá spráwą Duchá świetego przyiął/ áby był zárázem prawdźi-

wym potomkiem Dawidowym/bráciey swey we wszytkim podobnym/ oprocz grzechu.

Swiádectwá Pismá świetego.

Jest y zostáie prawdziwym Bogiem) 1. Ioan. 5. v. 20. *Wiemy iż Syn Boży przyszedł, y dał nam smysł, ábyśmy onego poználi, ktory iest prawdziwy; á iesteśmy w onym prawdziwym; to iest, w synie iego Iezusie Christusie. Tenći iest on prawdziwy BOG, y on żywot wieczny.*

Ioan. 1. v. 1. *Ná początku było SŁOWO, á SŁOWO ono było v Bogá, y było ono Słowo BOG.*

Rom. 9. v. 5. *Christus z Oycow poszedł według ćiáłá, ktory iest nád wszystkimi BOG błogosłáwiony ná wieki, Amen.*

Prawdziwą náturę człowieczą) Galat. 4. v. 4. *Gdy przyszło wypełnienie czásu. posłał Bog Syná swoiego spráwionego z niewiásty.*

Ioan. 1. v. 14. *A Słowo ono ćiáłem sie stáło.*

Luc. 1. v. 31. *Ale Anioł odpowiedziawszy rzekł iey: Duch świety przyidźie ná ćie, á moc Naywyższego záćmi ćie: á dla tegoż też co sie z ćiebie národźi świete, będźie názwano Syn Boży.*

Matt. 1. v. 20. 22. 23. *Oto Anioł Páński vkazał sie Iozefowi we śnie, mowiąc: Iozefie Synu Dawidow, nie boy sie przyiąć Máriey zá małżonkę twą, ábowiem to co sie w niey poczęło, iest z DVCHA świetego. A to sie wszytko stáło, áby sie spełniło to co iest powiedźiano od Páná przez Proroká, ták mowiącego: Oto niektora pánná będźie brzemienna, y porodźi Syná, y názywáć będą imie iego Emmánuel; co iesliby wykłádał, znáczy, Bog z námi.*

Aby był zárázem prawdziwym potomkiem Dawidowym/ bráciey ⁊c.) Matt. 1. v. 1. *Wypisánie*

narodu Iezuſá Chriſtuſá, Syná Dawidowego, Syná Abráhámowego.

Rom. 1. v. 3. O Synu ſwoim, ktory ſie ſtał z plemienia Dawidowego, ile według ćiáłá.

Hebr. 2. v. 14. Iż tedy dźieći vczeſtniki ſą ćiáłá y krwie, tákże też y on ſtał ſie vczeſtnikiem tych rzeczy, áby przez śmierć zniſzczył tego ktory miał páńſtwo śmierći, to ieſt, czártá. A nie przywźiął Aniołow, ále plemie Abráhámowe przywźiął. Z kąd miał we wſzytkim być podobnym bráćiey, áby był miłośiernym, y wiernym Kápłanem w tych rzeczách, ktore ſie dźiać miáły v Bogá, ku zgłádzeniu grzechow ludzkich.

Támże 4. v. 15. Nie mamy Kápłaná ktoryby nie mogł czuć krewkośći náſzych, ále kuſzonego we wſzyſtkich rzeczách tákież, oprocz grzechu.

36. Pytánie.

Co zá pożytek bierzeſz z świetego poczęćia y národzenia Chriſtuſowego? R.

Iż on náſzym Pośrzednikiem będąc/ niewinnośćią ſwoią y doſkonáłą świątobliwośćią / grzechy moie w ktorych poczęty ieſtem/ y národzony/ okrywa/ áby przed oblicze Boże nie przychodźiły.

Swiádectwá Piſmá świetego.

2. Cor. 5. v. 21. Bog to vczynił, iż ten ktory nie vznał grzechu, ſtał ſie grzechem zá nas, ábyſmy ſie ſtáli ſpráwiedliwośćią Bożą w nim.

1. Cor. 1. v. 30. Ktory ſie nam ſtał mądrośćią od Bogá, ſpráwiedliwośćią y poświeceniem, y odkupieniem.

Rom. 4. v. 6. 7. Iáko też Dawid opowieda ſzczęśliwość człowieká, ktoremu Bog poczyta ſpráwiedliwość bez vczynkow mo-

kow mowiąc: Blogosławieni są, ktorych nieprawości są odpuszczone, á ktorych zákryte są grzechy.

37. Pytánie. 15. Niedźielá.

Coż wierzysz gdy mowisz, Vćierpiał?

Rz. Iż on/ ácz po wszytek czás żywotá swego/ ktory ná świećie prowádźił; osobliwie iednák ná dokończeniu onego/ gniew Boży przećiwko grzechowi wszystkiego narodu ludzkiego/ ná ćiele y ná duszy ponosił: áby swoim vćierpieniem/ iáko iedyną ofiárą vbłagálną/ ćiáło y dusze násze od wiecznego potępienia wybáwił/ y łáski nam Bożey/ spráwiedliwośći/ y żywotá wiecznego dostał.

Swiádectwá Pismá świętego.

Iż on ácz po wszystek czás żywotá swego) Esa. 9. v. 5. *Abowiem dźiećiątko národźiło sie nam, á Syn iest nam dan.*

2. Cor. 8. v. 9. *Wiećie dobrotliwość Páná nászego Iezusá Christusá; iż sie dla was vbogim zstał, będąc bogáty, ábyśćie vbogáceni byli vbostwem iego.*

Osobliwie iednák) Esa: 53. v. 4. 5. 6. 12. *Záprawdę odniosł choroby násze, á włożył ná sie boleśći násze á wszákże mniemálichmy go być zránionego od Bogá. A on zránion iest dla złośći nászych, á zbit iest dla grzechow nászych, karan iest dla pokoiu nászego, á zśiniálemi rázámi iego vzdrowienichmy są. Zbłądźilichmy wszyscy iáko owce, obroćilichmy sie káżdy zá swą drogą, á Pan wrzućił nań nieprawośći wszytkich nas. Wydał żywot swoy ná śmierć, á policzon iest w poczet przestępcow, á on SAM odniosł grzech wiela ich.*

Rom. 3. v. 15. *Tego Bog postánowił, áby był vbłagániem przez*

niem przez wiárę, wylawszy Krew swoie ku okazániu spráwiedliwośći, dla odpuszczenia grzechow przeszłych.

1. Petr: 3. v. 18. Bo y Christus ćierpiał raz zá grzechy, spráwiedliwy zá niespráwiedliwe, áby nas przywiodł do Bogá.

1. Ioan: 2. v. 2. A onći iest vbłagániem zá grzechy náße; á nie tylko zá naße, ále też y zá grzechy wßystkiego świátá.

Támże. 4. v. 10. W tymći sie pokazáłá miłość Boża, nie iżbyśmy my vmiłowáli Bogá; ále iż on vmiłował nas, y posłał Syná swego, áby był vbłagániem zá grzechy náße.

38. Pytánie.

Co zá przyczyná byłá, iż pod Sedzią Piłatem vćierpiał? Rz.

Aby niewinnie przed Sedzią świetckim osądzony/ od stráßnego Sadu Bożego/ ktory wßytkich czeka/ nas wybáwił.

Swiádectwá Pismá świętego.

Aby niewinnie przed Sedzią) Ioan: 18. v. 38. Wyßedł záśie Piłat do Zydow, y rzekł do nich; Ia żadney winy do niego nie náyduie.

Matth: 27. v. 24. Widząc Piłat iż to nie pomogło, owßem wiecey sie zámießánie mnożyło, wziąwßy wode vmył rece przed zebrániem ludźi, mowiąc: Iam iest niewinien krwie tego spráwiedliwego, wy sie w tym czuyćie.

Od stráßnego Sadu Bożego) Psal. 69. v. 5. zmocnili sie nieprzyiaćiele moi ktorzy mie gubią, oprocz winy moiey: ták, iż muße to wrácáć, czegom nie wydźierał.

Esa: 53. v. 5. Karan iest dla pokoiu náßego.

2. Corint. 5. v. 21. Bog to vczynił, iż ten ktory nie

wznal grzechu, sstał sie grzechem zá nas, ábyśmy sie sstáli spráwiedliwośćią Bożą w nim.

Galat. 3. v. 13. Christus nas odkupił od przekleństwá zakonu, gdyż zá nas sstał sie przekleństwem, ábowiem nápisano iest: Przeklęty ktorykolwiek wiśi ná drzewie.

39. Pytánie.

Iestże co w tym więcey że ná krzyżu iest przybity, á niżli kiedyby inßym sposobem śmierći był strácony? Rz.

Záprawdę więcey: bo sie tym vpewniam że on przekleństwo / ktore mnie należáło / ná sie przyiął: gdyż śmierć krzyżowa od Bogá byłá przeklęta.

Swiádectwo Pismá świętego.

Gal. 3. v. 13. Christus nas odkupił od przekleństwa zakonu gdyż zá nas sstał sie przekleństwem, ábowiem nápisano iest (Deut: 21. v. 23.) Przeklęty ktorykolwiek wiśi ná drzewie.

40. Pytánie.

Czemu było potrzebá, áby sie Chrystus áż do śmierći vniżył? Rz. 16. Niedźielá.

Dla tego / iż spráwiedliwośći y prawdźie Bożey żadnym inßym sposobem zá grzechy náße dośić sie stáć nie mogło; iedno sámą śmierćią Syná Bożego.

Swiádectwá Pismá świętego.

Gene. 2. v. 17. Z drzewá wiádomośći dobrego y złego ieść nie będźieß: ábowiem iáko skoro będźieß iadł z niego, śmierćią vmrzeß.

Hebr æ. 2. v. 9. Obaczamy Iezusá vkoronowánego chwałą y czćią, ktory sie máło co stał niżßym nád Anioły, dla męki śmierći: áby z łáski Bożey zá wßytkie męki skosztował.

Rom. 8. v. 3. 4. Mdłość zakonu gdy nie mogła nic w ćiele, Bog posławszy własnego Syna swego w podobieństwie grzesznego ćiała, á to dla grzechu, potepił grzech w ćiele. Aby ono práwo zakonne było wypełnione w nas, ktorzy nie podług ćiáłá chodźimy, ále według Duchá.

41. Pytánie.

Czemu iest pogrzebiony? R.

Aby tym wyświádczał/że prawdźiwie vmárł.

Swiádectwá Pismá świetego.

Luc. 23. v. 52. 53. Tedy Iozef Senator z Arymátiey przyszedszy do Piłatá, prośił o ćiáło Páná Iezusowe: y wźiąwszy vwinął w prześćierádło, y położył ie w grobie.

Act. 13. v. 29. Y gdy wszystkiemu dość vczynili, co o nim nápisano było; zjąwszy go z drzewá położyli w grobie.

42. Pytánie.

Ponieważ tedy Christus zá nas vmárł, czemu my przećie vmieráć muśimy? R.

Smierć nászá nie iest zá grzechy násze dośćvczynienie/ ále grzechu wyniszczenie/ y prześćie do żywotá wiecznego.

Swiádectwá Pismá świetego.

Smierć nászá) Marci 8. ℣. 37. Co zá zápłáte da człowiek zá duszę swoie?

Psal. 49. v. 8. Zaden brátá nie okupi, áni może dáć Bogu okupu zań.

Ale grzechu) Rom. 7. ℣. 24. Nędzny ia człowiek, ktoż mie wybáwi z tego ćiáłá śmierći?

Phil. 1. v. 23. Iestem śćiśnion z obudwu stron, żądáiąc odeyść y być z Christusem.

Ioan. 5. v. 24. Záprawde, záprawde wam powiádam: Kto słowá mego słucha, á wierzy onemu ktory mie posłał, ma

żywot wieczny, áni przyidźie w potępienie; owßem przeßedł z śmierći do żywotá.

43. Pytánie.

Co mamy zá pożytek nád to z ofiáry y śmierći Christusowey? Rz.

Ze mocą iego śmierći/ stáry náß człowiek wespołek z nim bywa vkrzyżowány/ zábity y pogrzebiony: áby złe pożądliwośći y chćiwośći ćielesne wiecey w nas nie pánowáły; ále żebyśmy nas sámych onemu ofiárą wdźięcznośći oddawáli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ze mocą iego śmierći) Roma. 6. v. 6. 7. 8.

Wiedząc to że stáry on náß człowiek pospołu iest z nim vkrzyżowan, áby ćiáło grzechu było znißczone, żebyśmy iuż dáley nie służyli grzechowi. Boć ten ktory vmárł, iest od grzechu wolny. A ieśliżeśmy z Christusem vmárli; wierzymy iż też z nim żyć będźiemy. Niechayże tedy grzech nie kroluie w wáßym śmiertelnym ćiele, ábyśćie byli grzechowi posłußni w żądzách ćielesnych.

Ale żebyśmy nas sámych ofiárą żywą) Rom. 12. v. 1. 2. *Proßę was tedy Bráćia, przez litośći Boże, ábyśćie stáwili ćiáłá wáße ná ofiárę żywą, świętą, przyiemną Bogu; ktorą iest ono słußne wáße posługowánie. A nie przypodobayćie sie temu wiekowi; ále sie przemieńćie przez odnowienie vmysłu wáßego, k temu ábyśćie doświádczyli, ktoraby byłá wola Boża dobra, wdźięczna y doskonała.*

44. Pytánie.

Ná co przydano, wstąpił do piekłá? Rz.

Abym sie w naywiętßym vtrápieniu y nayćięzßym pokußeniu tą poćiechą wspierał;

że Pan moy Jezus Christus / niewypowiedźiánym duße swey vtrapieniem/ vdręczeniem/ y strachánicm/ w ktorym iáko przedtym/ ták osobliwie ná krzyżu wißąc był pogrążony/ od vtrápienia y vdręczenia piekielnego mię wybáwił.

Swiádectwá Pismá świetego.

Esai: 53. v. 10. *Pan chćiał dotrzeć nań boleśćią: Ieśliby położył duße swoie zá grzech, oglądá potomstwo swoie, á przedłuży dni swoie, á wola Pańska pośćześći śie w ręku iego.*

Psalm 116. v. 3. *Ogárnely mię były boleśći śmierći, y zięły mię vtrapienia grobu, y potkał mię vćisk y boleść.*

Matt: 26. v. 37. 38. *Począł śie Iezus smućić y ćięßko frásowáć; y rzekł im; Dußá moiá iest prawie smutna áż do śmierći.*

Item. 27. v. 46. *A okolo dźiewiątey godźiny, záwołał Iezus wielkim głosem, Boże moy, Boże moy, czemuś mię opuśćił?*

Hebr: 5. v. 7. *Ktory zá dniow ćiáłá swego, gdy Modlitwy y prośby z wielkim wołániem y płáczem ofiárował, v tego ktory go mogł záchowáć od śmierći, y był wysłuchan (y wybáwion) z strachu.*

Támże. 12. v. 2. *Oglądayćieß śie ná Iezusá Hetmáná, y tego ktory dokonał wiary, ktory miásto wesela iemu vstáwionego, ćierpiał krzyż wzgárdźiwßy sromote, y vśiadł ná práwicy Bożey. A ták obaczćie ktory to iest, co tákowe sprzećiwieństwo ćierpiał, od grzeßnikow przećiwko sobie, ábyśćie, mdleiąc ná sercách waßych nie vstáli.*

45. Pytanie.

17. Nie-dźielá. *Ná co nam pożyteczne Christusowe Zmartwychwstánie?* R.

Naprzod / Zmartwychwſtániem ſwoim śmierć zwyćiężył / áby nas tey ſpráwiedliwośći / ktorey nam przez śmierć ſwoie nábył / vczeſtniki vczynił : á potym y my też mocą iego ku nowemu żywotowi powſtawamy : Náoſtátek Zmartwychwſtánie Chryſtuſá głowy náſzey / ieſt nam zadátkiem chwalebnego Zmartwychwſtánia náſzego.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Naprzod Zmartwychwſtániem ſwoim) Rom: 4. v. 25. *Chriſtus vmarł dla grzechow naſzych, á wſtał z martwych dla vſpráwiedliwienia náſzego.*

1. Corint: 15. v. 17. *Ieśli Chriſtus nie wzbudzon, prożnać ieſt wiárá wáſzá; ieſzcze ieſteśćie w grzechách wáſzych.*

1. Petr: 1. v. 3 *Błogoſłáwiony Bog Oćiec Páná náſzego Iezuſá Chriſtuſá, ktory z wielkiego miłośierdźia ſwego odrodźił nas ku nádźiei żywey przez Zmartwychwſtánie Iezuſá Chriſtuſá.*

A potym y my też mocą iego) Rom: 6. v. 4. *Iáko Chriſtus ieſt wzbudzon z martwych ku chwale Oycowſkiey, ták żebyſmy też y my w Nowośći żywotá chodźili.*

Coloſ. 3. v. 1. *A tak ieſliśćie wſtáli z Chriſtuſem, rzeczy tych ktore wzgorę ſą ſzukayćie, gdźie Chriſtus ná práwicy Bożey śiedźi.*

Náoſtátek zmartwychwſtánie náſze) 1. Cor: 15 v. 20. 21. 22. *Alec teraz Chriſtus z martwych wzbudzon, y ſtał ſie pierwſzym tych ktorzy záſneli. Bo gdyż przez człowieká przyſzła śmierć; też y przez człowieká powſtánie z martwych. A káżdy porządkiem ſwoim, Chriſtus pierwey powſtał, potym ći ktorzy ſą Chriſtuſowemi powſtáną w przyśćie iego.*

46. Pytánie.

Iáko to rozumieß. wstąpił ná niebiosá? Rz.

Ze Christus przed oczymá Vczniow / z ziemie ku niebu podnieśiony iest/ á do tego czásu dla nas tám iest/ y bedźie/ áż sie wroći ná sąd żywych y zmárłych.

Swiádectwá Pismá świetego.

Przed oczymá Vczniow) Actor: 1. ℣. 9. *A gdy oni pátrzáli, podnieśion iest, á obłok porwał go od oczu ich.*

Mar. 16. v. 19. *Pan gdy do nich mowił, wźięt iest wzgore do niebá, y śiadł ná práwicy Bożey.*

A do tego czásu dla nas) Hebr: 7. ℣. 24. 25. *Ale ten iż ná wieki trwa, wieczne ma kápłáństwo. Skąd y záchowáć dostátecznie może te, ktorzy przezeń przystepuią do Bogá, záwße żywiąc, áby sie przyczyniał zá námi.*

Támże. 9. v. 24. *Abowiem Christus nie wßedł do mieyscá świetego reką vczynionego, ktoreby było kßtałtem prawdźiwego, ále do sámego niebá, áby sie teraz okazował przed oblicznośćią Bożą zá námi.*

47. Pytánie.

Azaż Pan Christus nie iest z námi áż do skończenia świátá iáko obiecał? Rz.

Christus iest prawdźiwy Bog y człowiek / á przetoż według człowieczeństwá / niemáß go ná ziemi: ále według Bostwá / Máiestatu / łáski / y Duchá świetego/ nigdy sie od nas nie oddala.

Swiádectwá Pismá Swietego.

Według człowieczeństwá niemáß go) Matt: 26. v. 11.

26. v. 11. Záwße bedźiećie mieć vbogie miedzy sobą; ále mnie nie záwße mieć bedźiećie.

Ioan: 16. v. 28. Wyßedłem od Oycá, y przyßedłem ná świát; y potym opußczam świát; á ide do Oycá.

Hebr: 8. v. 4. Bo iesliby był ná źiemi, nie byłby Kápłanem.

Actor. 3. v. 21. Iezusowi Christusowi potrzebá być w niebie, áż do czásu nápráwienia wßech rzeczy, ktore opowiedźiał Bog przez vstá Prorokow świetych.

Ale według Bostwá/ Máiestatu/ etc.) Matt: 28. v. 20. Oto ia iestem zwámi áż do skończenia świátá.

Ioan. 14. v. 18. 21. Nie zostáwieć was ośierotiálemi, wroce sie do was. Iesli mie kto miłuie, słowá moie záchowywáć bedźie, á Oćiec moy vmiłuie go, y do niego przydźiemy, y mießkánie v niego vczynimy.

Támże. v. 16. 17. Y bedeć ia prośił Oycá/ á innego poćießyćielá da wam, áby zwámi mießkał ná wieki. A to Duchá onego prawdy, ktorego świát przyiąć nie może, bo go nie widźi áni go zna; lecz wy znaćie go, gdyż v was mießka, y w was bedźie.

48. Pytánie.

Azaż sie tym sposobem dwie nátury w Christuśie nie rozrywáią, iesliby nie byłá tám człowiecza, kedykolwiek iest Boska? Rz.

Námniey: Bo iż Bostwo nie może być ogárnione/ y iest ná wßelkim mieyscu/ koniecznie idźie zá tym/ że choćiaż ono iest oprocz nátury człowieczey/ ktorą przywźieło/ przećie iednák iest w niey/ y trwa w niey/ bedąc z nią w iedne osobe ziednoczone.

Swiádectwá pismá świetego.

Bostwo nie može być ogárnione) Act. 7. v. 49
Niebo iestći stolicá moiá, a žiemia podnožek nog moich: Což mi zá dom zbuduiećie, mowi Pan, albo ktore iest mieysce odpoczynienia mego?

Ierem. 23. v. 23. 24. *Y mniemasz žem ia iest Bog tylko z bliská, mowi Pan; á nie Bog z dáleká? Moželi sie człowiek skryć gdžiebych go ia nie widžiał, mowi Pan? Izali ia nie napełniam niebá y žiemie? mowi Pan.*

Ze choćiaž ono iest oprocz nátury) Col. 2. v. 9
W nim mieszka wszystká pełność Bostwá istotnie.

Ioan. 3. v. 13. *Abowiem žaden nie wstąpił do niebá, iedno ten ktory zstąpił z niebá; Syn człowieczy, ktory iest w niebie.*

Ioan. 11. v. 15. *Ráduie sie dla was (ábyśćie wierzyli) žem nie był tám, ale idžmy ku niemu.*

Matth. 28. v. 6. *Niemászći go tu, ábowiem wstał z martwych, iáko powiedžiał, chodžćie oglądayćie mieysce gdžie leżał Pan.*

49. Pytánie.

18. Niedžiela. *Co nam zá požytek przynośi do niebá Páná Christusowe wstąpienie?* Rz.

Pierwszy: že w niebie do Oycá zá námi przyczynia sie: Drugi/ że ćiáło násze w niebie mamy/ ábysmy sie tym iáko pewnym zákłádem vpewnili; iž ten ktory iest głową nászą/ y nas członki swoie do śiebie poćiągnie: Trzeći; iž nam Duchá swego miásto wzáiemnego zadátku posyła; zá ktorego spráwą/ nie žiemskich/ ále Niebieskich rzeczy szukamy/ kędy on sam iest po práwicy Bogá Oycá śiedzący.

Swiáde-

Swiádectwá Pismá świętego.

Pierwszy:) 1. Ioan: 2: ℣. 1. *Dźiatki moie te rzeczy piszę wam, abyśćie nie grzeszyli: á iesliby kto zgrzeszył, Przyczyńce mamy v Oycá Iezusá Christusá spráwiedliwego.*

Drugi:) Ioan: 14. ℣. 2. 3. *Ide do Oycá, ábych wam nágotował mieysce: iż gdźie ia iestem / abyśćie wy byli.*

Tenże. 17. v. 24. *Oycze, te ktoreś mi podał, chce áby tám gdźie ia iestem, y oni byli zemną, áby pátrzáli ná one chwałę moię, ktorąś ty mnie dał.*

Ephes: 2. v. 6. *Wzbudźił (nas z nim) pospołu, y wespołek posádźił w niebie w Christusie.*

Trzeći:) Ioan: 16. ℣. 7. *Y powiedamći wam prawdę; Wamći to pożyteczno iest, iż ia odeydę: bo ieśliby ch nie odszedł, Poćieszyćiel on nie przyidźie do was; ale ieśliż poydę, poślę go do was.*

Actor. 2. v. 33. *Potym gdy práwicą Bożą był podwyższon, y obiecánego Duchá świętego wźiął od Oycá, toć teraz wylał, ná co wy pátrzyćie, y słyszyćie.*

2. Corint: 1. v. 22. *Ktory zápieczętował nas, y dał zadátek Duchá w sercách nászych.*

50. Pytánie.

Ná co przydano; Siedźi ná práwicy Bożey?

Rz. Bo Christus dla tego do niebá wstąpił/ áby się tám głową Kośćiołá swego pokazał/ przez ktorą Oćiec wszytkim rządźi.

Swiádectwá Pismá świętego.

Aby się tám głową) Ephes. 1. ℣. 20. 21. 22. 23. *Ktorą (moc) okazał w Christusie gdy go wzbudźił z martwych, y posádźił go ná prawicy swoiey w niebie. Dáleko*

nád wßeläkie páństwo y zwierzchność, y moc, y pánowánie, y nád wßelkie imie ktore miánowáne bywa, nie tylko ná tym świećie, ále też y ná przyßłym. Y wßytkie rzeczy poddał pod nogi iego, y postánowił go GŁOWą nád wßystkie rzeczy Kośćiołowi ktory iest ćiałem iego, y wypełnieniem tego, ktory wßystkie rzeczy we wßystkich nápełnia.

Przez ktorego Oćiec wßystkim rządźi) Matth: 28. v. 18. Dána mi iest wßelka zwierzchność ná niebie y ná źiemi.

Ioan: 5. v. 22. Oćiec nikogo nie sądźi, lecz wßytek sąd dał Synowi.

51. Pytánie.

19. Niedźiela. Ná coż sie nam przyda tá chwałá Głowy náßey Christusá. Rz.

Naprzod: że przez Duchá świętego ná nas członki swoie/ dáry niebieskie wylewa; Potym; że nas swoią mocą od wßystkich nieprzyiaćioł ßczyći y broni.

Swiádectwá Pismá świętego.

Naprzod: że przez Duchá ś.) Ephes. 4. ℣. 10 Ktory zstąpił, tenże też iest ktory wstąpił ná wßystkie niebiosá, áby nápełnił wßystko.

Potym też) Ioan. 10. ℣. 28. Iać im wieczny żywot dawam, y nie zginą ná wieki, áni ich żaden wydrze z mey reki.

Psalm: 2. v. 9. Potrzeß ie laską żelázną, á iáko naczynie zduńskie pokrußyß ie.

52. Pytánie.

Iáko sie ćießyß zwroceniem Christusowym ná sąd żywych y zmárłych? Rz.

Że we

Ze we wszelkiey nędzy y prześládowániu/podniozszy głowę/ tegoż á nie innego / ktory się pierwey zá mnie ná sądźie Bożym stáwił/ y wszelkie przekleńctwo ze mnie zdiął/ Sędziego z niebá czekam/ ktory wszystkie moie y swoie nieprzyiaćioły/ ná wieczne męki skaże: á mnie ze wszystkimi wybránemi/ do śiebie ku wieczney rádośći / y wieczney chwale przeprowádźi.

Swiádectwá Pismá Swietego.

Sędziego z niebá czekam) Lucæ 21. ℣. 28. *To gdy sie dźiać pocznie, poglądayćie; á podnośćie głowy wásze, iżći sie iuż przybliża odkupienie wásze.*

Rom: 8. v. 23. *A nie tylko one rzeczy, ále y ći ktorzy máią początki Duchá, to iest, my sámi w sobie wzdychamy, oczekiwáiąc przysposobienia synow, to iest, odkupienia ćiáłá nászego.*

Philip: 3. v. 20. *Rzeczpospolita nászá iest w niebie, skąd też Zbáwićielá czekamy Páná Iezusá Christusá.*

Ktory wszystkie moie y swoie nieprzyiaćioły) Matth. 25. v. 41. *Tedy rzecze tym ktorzy po lewicy będą. Idźćie ode mnie przeklęći w ogień wieczny, ktory zgotowan iest Diabłu y Aniołom iego.*

A mnie ze wszystkimi wybránemi) Matth. 25: v. 34. *Tedy rzecze Krol tym ktorzy będą po práwicy iego: Podźćie Błogosłáwieni Oycá mego, pośiądźćie dźiedźicznie Krolestwo wam zgotowáne od záłożenia świátá.*

O DVCHV S.

53. Pytánie. 20. Niedźielá.

Co wierzysz o Duchu Swiętym?

R. Naprzod: iż ieſt prawdźiwym y ſpołwiecznym Bogiem/ z wiecznym Oycem/ y z Synem: Potym/że mi też ieſt dány/áby mię przez prawdźiwą wiárę Chriſtuſá y wßyſtkich dobrodźieyſtw iego vczeſtnikiem vczynił: áby mię ćießył/ y wiecznie zemną przebywał.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Iż ieſt prawdźiwym y ſpołwiecznym Bogiem z Oycem/ ⁊c.) Eſai: 48. ℣. 16. *Teraz Pan Bog y Duch iego poſłał mie.*

Actor: 13 v. 2. *Gdy tedy ſłużyli Pánu y pośćili, Rzekł Duch ś. wyłączćie mi Bárnabaßá y Saulá ku tey ſprawie.*

Actor: 5. v. 3. 4. *Ananiaßu czemuś skłámał Duchowi świetemu? Nie skłámałeś ludźmi ále Bogiem.*

1. Corint. 6. v. 19. *Azaż niewiećie iż ćiáło wáße ieſt przybytkiem Duchá świetego, ktory w was ieſt? Chwalćież tedy Bogá w ćiele wáßym.*

Matth: 28. v. 19. *Idąc tedy vczćie wßyſtkie narody, chrzcząc ie, w Imię Oycá, y Syná, y Duchá świetego.*

1. Ioan. 5. v. 7. *Trzey ſą ktorzy świádectwo wydáią ná niebie, OCIEC, SŁOWO, y DVCH S. á ći TRZEY IEDNO ſą.*

Potym: że mi też ieſt dány) Galat: 3. ℣. 14. *Abyſmy obiecánego Duchá wźieli przez wiárę.*

1. Corint: 6. v. 17. *Kto ſię przyłącza Pánu, iednym Duchem ieſt.*

Actor. 9. v. 31. *A ták Kośćioły po wßyſtkim Zydoſtwie, y Galileiey, y Sámáriey miáły pokoy, y budowáły ſie, á chodząc w boiáźni Bożey y w poćieße Duchá świetego rozmnażáły ſie.*

1. Corint. 12. v. 11. *Wßyſtkie te rzeczy ſpráwuie ie-*

den y

den, y tenże Duch vdźielaiąc ich z osobná káżdemu, iáko chce.

54. Pytanie.

Co wierzyß o świetym y powßechnym Kośćiele Chrystusowym. Rz.

Wierzę / iż Syn Boży od początku świátá / áż do końcá / że wßystkiego narodu ludzkiego gromádę sobie ku żywotowi wiecznemu obráną / przez DUCHA swego y SŁOWO, w prawdźiwey wierze zgodną zbiera / broni y záchowywa: á iż ia tey gromády iestem członkiem żywym / y ná wieki zostánę. *Swiádectwá Pismá świetego.*

Iż Syn Boży od początku świátá) Ioan. I ℣. 18. *Zadenći nigdy Bogá nie widźiał; lecz on Iednorodzony Syn, ktory iest w łonie Oycowym, ten nam opowiedźiał.*

Tenże. 10. v. 14. 16. *Iamći iest ON dobry Pásterz, y znam owieczki moie, á moie też mnie znáią. Y drugie też owce mam, ktore nie są z tey owczárnie, á potrzebá abych też y one przywiodł, y głosu mego słucháć będą: y będźie iedna Owczárnia y ieden Pásterz.*

Ephes: 1. v. 10. 11. 12. 13. *Aby w wypełnieniu czásu zupełnego zebrał w iedno Ciáło wßystkie rzeczy w Christusie, ták te ktore są w niebie, iáko y te ktore są ná źiemi, w tymże. W ktorym dostáliśmy dźiału, będąc przeznáczeni wedle postánowienia iego, ktory wßystkie rzeczy spráwuie, wedle rady woley swoiey. Abyśmy byli ku czći chwały iego, ktorzyśmy pierwßy nádźieie mieli w Christusie. W ktorym vfaliśćie y wy, vsłyßawßy słowo prawdy, to iest, Ewángelią zbáwienia wáßego; przez ktorą skorośćie też vwierzyli, iesteśćie zápieczętowáni Duchem onym S. obietnice.*

Ioan. 10. v. 27. 28. *Owieczki moie słucháią głosu moiego, á ia ie znam, y idą zá mną. Iać im też żywot wieczny dawam,*

ny dawam, y nie zginą ná wieki, áni ich żaden wydrze z mey reki.

Apoc. 5. v. 9. Y záśpiewáli nową pieśń, mowiąc: Godźieneś wźiąć Kśiegi, y otworzyć pieczęći ich: ábowiem zábit iesteś, y odkupiłeś nas Bogu przez krew twoie, ze wszystkiego pokolenia y iezyká, y ludu, y narodu: y vczyniłeś nas Bogu nászemu Krolmi y Kápłany.

A iż ia tey gromády iestem żywym) I. Ioan: 3. v. 14. 19. 20. 21. My wiemy iż iesteśmy przenieśieni z śmierći do żywotá, iż miłuiemy bráćią: kto nie miłuie brátá trwa w śmierći. Po tym znamy iż z prawdy iesteśmy, y przed nim bespiecżne sercá násze mamy. Abowiem ieśliby nas osądźiło serce násze, mocnieyszyć iest Bog, niż serce násze, y wie wszystkie rzeczy. Namileyszy, ieśli serce násze nas nie osądza, my vfánie mamy v Bogá.

Psalm. 23. v. 1. 4. 6. Pan moy iest Pásterzem moim, á przetoż żadnego niedostátku nie vznam. Choćbych też chodźił w dolinie ćieniá śmierći, tedy sie iednák nie bede bał nic złego: bowiemeś ty iest zemną. Nád to dobrodźieystwo y miłośierdźie twe poydą zá mną, po wszytkie dni żywotá mego; á bede mieszkał w domu Páńskim ná długie czásy.

55. Pytánie.

Co sie rozumie przez społeczność Swietych? Rz.

Naprzod / że wszyscy y kázdy zosobná wierni / Christusá y wszystkich iego dobr / iáko iego członki społeczność máią: á potym / że káżdy z nich te dobrá / ktore wźieli / ná społny pożytek / y ná zbáwienie wszystkich chętnie / y ochotnie obrácáć máią.

Swiádectwá Pismá świetego.

Naprzod/ że wszyscy społeczność) 1. Ioan: 1. v. 3. *Cosmy widzieli y słyszeli, to wam oznáymuiemy, ábyśćie też y wy społeczność mieli známi; á iżby społeczność nasza byłá z Oycem y z Synem iego Iezusem Christusem.*

1. Corint. 1. v. 9. *Wierny Bog, przez ktorego iesteśćie wezwáni, ku społeczności Syná Iego Iezusá Christusá Páná nászego.*

Rom. 8. v. 32. 35. *Ktory też własnemu Synowi nie zfolgował, ále go zá nas wszystkie wydał ná śmierć; Iákoż nam wszystkich rzeczy z nim nie dáruie. Ktoż nas odłączy od miłośći Chrystusowey.*

A potym że káżdy z nich) 1. Corin: 12. ℣. 21. *Ani może rzec oko rece: Ia ćiebie nie potrzebuie: ábo záśie głowá nogam; nie potrzebuie was.*

Philip. 2. v. 4. 5. *Nie pátrzćie swego, ále też co iest drugich. A niechay tá bedźie chuć w was, co y w Christusie.*

1. Corint: 13. v. 5. *Miłość niczym sie nie brzydźi, iákoby nieprzystoynym, nie szuka co iest iey.*

56. Pytanie. 21. Nie-

Co wierzysz o odpuszczeniu grzechow? dźiela.

R. Iż Bog dla dosyćuczynienia Chrystusowego/ grzechow moich/ y oney skázy/ z ktorą sie przez wszystek żywot biedźić musze/ zgołá zápámietał: y mnie spráwiedliwośćią Christusową z łáski vdárował/ ábym kiedy ná sąd nie przyszedł.

Swiádectwá Pismá świetego.

Iż Bog zgołá zápámietał) Hebr: 10. ℣. 14. 15. 16. 17. 18. *Iedyną ofiárą poświećił ná wieki tych, kto rzy bywáią poświeceni. A sam Duch świety świádczy nam; gdy przepowiedźiał: Toć iest przymierze, ktore vczynię*

z nimi

z nimi po onych dniách, mowi Pan; Podam práwá moie w sercá ich, á nápiszę ich w myślách ich. A wiecey nie bede pámietał grzechow y nieprawości ich. Przytym gdźie iest odpuszczenie tych, niemász iuż wiecey ofiáry zá grzech.

1. Ioan 2. v. 2. A on ći iest vbłaganiem zá grzechy násze, á nietylko zá násze; ále też y zá grzechy wszystkiego świátá.

Rom. 8. v. 1. 2. 3. Teraz tedy nie iest żadne potepienie tym ktorzy są w Iezuśie Chrystuśie. Ktorzy nie wedle ćiáłá, ále wedle Duchá chodzą. Abowiem zakon Duchá żywotá, ktory iest w Chrystuśie Iezuśie, wyswobodźił mie od zakonu grzechu y śmierći.

Támże. 7. v. 24. 25. Nedzny ia człowiek, ktoż mie wybáwi z tego ćiáłá śmierći? Dźiekuie Bogu przez Iezusá Christusá Páná nászego.

Y mnie spráwiedliwośćią Christusową. 1. Corint. 1. v. 30. Christus sstał sie nam od Bogá spráwiedliwośćią.

Ioan. 3. v. 18. Ktoryć wierzy weń nie bedźie potepion, á kto záśie nie wierzy, iuż potepion iest.

Támże. 5. v. 24. Záprawde, záprawde powiádam wam: kto słowá mego słucha, á wierzy onemu ktory mie posłał, ma żywot wieczny, áni przyidźie w potepienie: owszem przeszedł z śmierći do żywotá.

57. Pytánie.

22. Niedźiela. *Iáko sie ćieszysz zmartwychwstániem ćiáłá?*

Rz. Że nietylko dusza moiá kiedy z ćiáłá wynidźie, nátychmiast do Christusá głowy swey bedźie przyieta: ále że też y ćiáło moie, mocą Christusową wzbudzone, znowu z duszą bedźie złączone, y

chwálc-

chwálebnemu ćiáłu Chriſtuſowemu przypodobáne.

Swiádectwá Piſmá ś. wietego.

Nátychmiaſt do Chriſtuſá) 2. Cor: 5. v. 1. Záiśte wiemy, iż ieśli przybytek tego ziemskiego domu ná ſzego bedźie skáżon, zbudowánie mamy od Bogá, to ieſt mieſzkánie nie vrobione reką, wiekuiſte ná niebie.

Apocal. 14. v. 13: Tedym ſłyßał głos z niebá. Nápiß: Błogoſłáwieni nátychmiaſt vmárli, ktorzy vmieráią w Pánu.

Luc. 16. v. 22. Y przydáło ſie że vmárł żebrak imieniem Lázarz, y zánieśion ieſt od Aniołow ná Łono Abráhámowe.

Tenże. 23. v. 42. 43. Zátym (łotr po práwey ſtronie wiſżący) rzekł do Iezuſá: Pánie pomni ná mie, gdy przyidźieß do Krolestwá ſwego. Tedy mu powiedźiał Pan Iezus: Záprawde powiádam tobie; Dźiś zemną bedźieß w Raiu.

Ale że też y ćiáło moie) 1. Corint. 15. v. 53. 54. 55. Boć muśi To (Ciáło) skáżone, przyobleć nieskáżone przyrodzenie, y To śmiertelne, przyobleć nieśmiertelność. A gdy to ſkażone przyoblecże nieſkażone przyrodzenie y to śmiertelne przyoblecże nieśmiertelność, tedy ſie sſtánie ſłowo nápiſane: Smierć ieſt pożárta w zwyćieſtwo. Gdźież ieſt zwyćieſtwo twe o śmierći? Gdźież ieſt bodźiec twoy, o grobie.

Philip: 3. v. 20. 21. Z niebá zbáwićielá cżekamy Pá, ná Iezuſá Chriſtuſá. Ktory przemieni ćiáło náſze nikcżemne, áby ſie podobnym sſtáło chwalebnemu ćiáłu iego, według mocy, podług ktorey też może poddáć ſobie wßyſtkie rzecży.

1. Ioan. 3. v. 2. Namileyßy/ teraz ſynmi Bożymi ieſteſmy; ále ſie ießcże nie pokazáło co bedźiemy; lecż wiemy, iż gdy on ſie pokaże, iemu podobni bedźiemy, ábowiem vyźrzymy go iáko ieſt.

58. Pytánie.

Co zá pociechę bierzesz z Artykułu, o Zywocie wiecznym. Rz.

Iż iáko teraz początki żywotá wiecznego w sercu swoim poczuwam: ták po tym żywocie/ zupełne y doskonáłe błogosłáwieństwo otrzymam/ w ktorym Bogá ná wieki mam chwalić: ktorego to błogosłáwieństwá/ áni oko widziáło/ áni vcho słyszáło/ áni żaden człowiek myślą ogárnął.

Swiádectwá Pismá świetego.

W sercu moim poczuwam) 2. Cor. 5. v. 2. 3. *Dla tego wzdychamy, żądáiąc być przyobleczeni przybytkiem nászym ktory iest z niebá. Ieśliże bedziemy ználezieni przyobleczeni, á nie nágimi.*

Ktorego błogosłáwieństwá) I. Cor. 2. v. 9. *Przepowiádamy iáko iest nápisano;* (Esai. 64. v. 4.) *Czego oko nie widziáło y vcho nie słyszáło, y w serce człowiecze nie wstąpiło, co nágotował Bog tym ktorzy go miłuią.*

59. Pytánie.

23. Niedźiela. *Temu wszystkiemu wierząc, co zá pożytek z tąd masz?* Rz.

Że przez Christusá iestem spráwiedliwym przed Bogiem/ y dziedzicem żywotá wiecznego.

Swiádectwá Pismá świetego.

Habacuc 2. v. 4. *Spráwiedliwy z wiáry swoiey żyć bedźie.*

Rom. 1. v. 17. *Spráwiedliwość Boża przez one (Ewángelią) bywa obiáwiona z wiáry w wiáre, iáko iest nápisano: Spráwiedliwy z wiáry bedźie żył.*

Rom. 5. v. 9. 10. *Bedąc tedy vspráwiedliwieni krwią*

iego/

iego, dáleko wiecey bedźiemy teraz záchowáni przezeń od gniewu. Bo ieśliże bedąc nieprzyiaćielmi, iesteśmy ziednáni z Bogiem przez śmierć Syná iego; dáleko wiecey bedąc ziednani, bedźiemy przez żywot iego záchowáni.

Ioan: 3. v. 36. *Kto wierzy w Syná ma żywot wieczny: á kto nie iest posłuszny Synowi, nie oglada żywotá.*

60. Pytánie.

Iáko iesteś spráwiedliwym przed Bogiem? R.

Sáma wiára w Jezusá Christusá; ták / iż choćby mie sumnienie moie oskarżáło / żem przećiw wszystkiemu Bożemu przykazániu ćieszko zgrzeszył / y żadnegom nie záchowáł; nádto / y do tego czásu iestem do wszystkiego złego skłonny/ iednák przećie (bylech te dobrodźieystwá z vprzyyma serdeczna vfnośćia przyimowáł) bez żadney moiey zásługi / z szczerego miłośierdźia Bożego / zupełne dosyćvczynienie/spráwiedliwość y świątobliwość Christusowá mnie bywa przyczytáná y dárowáná: ták właśnie / iákobym ia sie áni grzechu żadnego dopuśćił/ áni żadna zmázá mnie sie nie trzymáłá: y owszem / iákobym to posłuszeństwo/ ktore Christus zá mie odpráwił / sam doskonále wykonał.

Swiádectwá Pismá świetego.

Sáma wiára w Jezusá) Rom. 3. v. 21. 22. 23 24. 28. *Przeto żadne ćiáło nie bedźie vspráwiedliwione przed oblicznośćią iego z Vczynkow zakonu: gdyż przez zakon bywa poznánie grzechu. Ale teraz spráwiedliwość Boża, iest obiawiona przez zakon, poświádczona świádectwem zakonu y Prorokow. Spráwiedliwość mowie Boża przez wiá-*

re Iezusá Christusá, wßystkim y ná wßystkie ktorzy wierzą; gdyż niemáß rozności. Abowiem wßyscy zgrzeßyli, y niedostawa im chwały Bożey, ále vspráwiedliwieni są dármo, to iest, z Láski iego, przez odkupienie spráwione przez Iezusá Christusá. My tedy dowodźimy, iż człowiek bywa vspráwiedliwion przez Wiárę, Oprocz vczynkow zakonu.

Rom. 4. v. 1. 2. 3. Coż tedy rzeczemy iż Abráhám oćiec náß otrzymał (vspráwiedliwienie) wedle ćiáłá? Abowiem ieśli Abráhám z vczynkow był vspráwiedliwiony, ma sie z czego chlubić, ále nie przed Bogiem. Abowiem coż pismo mowi? Vwierzył Abráhám Bogu, y przyczytano mu iest ku spráwiedliwośći. A nie nápisano iest dla niego tylko, iż mu to przyczytano iest: ále też y dla nas, ktorym ma być przyczytano, cobychmy vwierzyli w tego, ktory wzbudźił Iezusá Christusá Páná náßego z martwych, ktory był wydan dla grzechow náßych, á wzbudzon iest dla vspráwiedliwienia náßego.

Galat. 2. v. 16. Wiedząc, iż nie bywa vspráwiedliwion człowiek z Vczynkow zakonu, ále TYLKO przez wiárę w Iezusá Christusá, teżesmy my w Christusá Iezusá vwierzyli, ábysmy byli vspráwiedliwieni z wiáry Christusowey, á nie z vczynkow zakonnych: przeto, iż żadne ćiáło nie bedźie vspráwiedliwione z vczynkow zakonu.

Ephes. 2. v. 8. 9. Łáską iesteśćie zbáwieni przez wiárę: y to nie z was, dar to Boży iest. Nie z Vczynkow; áby sie kto nie chlubił.

Ioan. 3. v. 14. 15. Iáko tedy Moyżeß wystáwił był wężá ná pußczy; ták potrzebá, áby wystáwion był Syn człowieczy. Izby káżdy ktory weń vwierzy nie zginął, lecz áby miał żywot wieczny.

Spráwiedliwość y świątobliwość Christusowá

sowá mnie bywa przyczytána.) *Pátrz w świádectwiech Pismá świętego. Pytania 36. Tákże w pytániu 37.*

61. Pytánie.

Czemu sámą wiárą vspráwiedliwionym się być twierdzisz? R.

Nie żebych z godności wiáry swey Bogu się podobał: ále iż sámo dosyć vczynienie / spráwiedliwość y świątobliwość sámego Páná Christusá iest moią spráwiedliwością przed Bogiem á ia oney żadnym inszym sposobem przyimowáć y sobie przywłaszczáć nie mogę / tylko wiárą.

Swiádectwá Pismá S.

Ale iż sámo dosyć vczynienie Páná Christusá) 1. Corint. 1. v. 30. *Christus stał się nam od Bogá Spráwiedliwością, świątobliwością, y odkupieniem.*

Matth. 17. v. 5. *Ten iest moy Syn miły, ná ktorym przestawam.*

Colos. 1. v. 19. 20. *Vpodobáło się Oycu, áby wszystká doskonáłość mieszkáłá w nim, y przezeń áby sobie poiednał wszystkie rzeczy, vspokoiwszy przez krew Krzyżá iego te rzeczy, ktore były ná ziemi, y ná niebie. Pátrz innych świádectw w pytániu 36. 37.*

A oney żadnym innym sposobem) 1. Ioan. 5. v. 10. *Ktory w Syná Bożego wierzy, ma świádectwo sam w sobie. Ktory nie wierzy Bogu, czyni go kłamcą: gdyż nie wierzył świádectwu, ktore Bog świádczy o Synu swoim. A toć iest świádectwo; iż żywot wieczny dał nam Bog, á ten żywot iest w Synu iego.*

Act. 26. v. 18. *Aby wzięli odpuszczenie grzechow, y dział miedzy Swiętymi, przez wiárę ktora iest we mnie.*

62. Pytánie.

24. Niedźielá.

Cżemu náſze dobre vczynki nie mogą być ſpráwiedliwośćią, ábo cżęśćią nieiáką ſpráwiedliwośći przed Bogiem? Rz.

Dla tego: iż potrzebá áby tá ſpráwiedliwość/ ktoraby ſię ná Sądźie Bożym oſtáłá/zupełnie doſkonáła byłá / y z káżdey miáry z Zakonem Bożym ſię zgadzáłá: á náſze vczynki y naylepſze w tym żywoćie ſą niedoſkonáłe / á zgołá grzechámi zmázáne.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Iż potrzebá áby tá ſpráwiedliwość) Gal. 3. v. 10. *Ile ich ieſt z Vczynkow zakonu, pod przeklectwem ſą, bo nápiſano ieſt:* Przeklety káżdy ktoryby nie trwał *we wßytkich rzeczách, ktore nápiſane ſą w Księgách zakonu, áby ie cżynił.*

A náſze vczynki nalepſze) Eſaiæ. 64. v. 6. *Wßyſcy ieſteſmy iáko plugáſtwá, á wßytkie ſpráwiedliwośći náſze ſą iáko ßáty nayplugáwße: wßyſcyſmy opádli iáko liſt z drzewá, á złośći náße vnioſły nas iáko wiatr.*

63. Pytánie.

Iákoż náſze vczynki dobre nie záſługuią, poniewaź Bog zá nie y w tym y w przyßłym żywoćie nagrodę vczynić obiecuie? Rz.

Nagrodá tá nie bywa dawána z záſługi / ále z łáſki.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Nie bywa dawána z záſługi) Luc: 17. v. 10.

Wy gdy

Wy gdy vczynićie wßyſtko, co wam ieſt roskazano, mowćie; Sludzy nie vżyteczni ieſteſmy, bo to vczynilifmy, coſmy winni byli.

Rom. 8. v. 12. A ták Bráćia dłużnikámi ieſteſmy.

Ale z łáſki) Matth: 25. ℣. 34. Tedy rzecze Krol tym ktorzy będą po práwicy; Podźćie błogoſłáwieni Oycá mego, pośiądźćie dźiedźicznie krolestwo WAM zgotowane od záłożenia świátá.

Coloſ: 3. v. 23. 24. Cokolwiek vczynićie, z ſercá czyńćie, iako PANV, á nie ludźiom. Wiedząc iż od Páná weźmiećie zapłáte dźiedźictwá; ábowiem Pánu Chriſtuſowi ſłużyćie.

64. Pytánie.

A nie czyniß tá náuká beſpiecznymi y bezbożnymi? Ry.

Nie: gdyż to nie może być/ áby ći ktorzy ſą/ w Chriſtuſá przez wiárę wßczepieni / nie wydawáli owocu wdźięczności.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Matth. 7. v. 18. Nie może dobre drzewo złych owocow rodźić.

Rom: 8. v. 10. 29. Ieśli Chriſtus w was ieſt, ćiáło ieſtći martwe dla grzechu, á Duch ieſt żywot dla ſpráwiedliwośći. Abowiem ktore on przedtym poznał, ty też przedtym náznáczył, áby ſie ſtáli podobnemi wyobráżeniu Syná iego.

Epheſ: 2. v. 10. Ieſteſmy ſpráwą iego ſtworzeni, w Chriſtuśie Iezuśie ku vczynkom dobrym, ktore przedtym Bog nágotował, ábychmy w nich chodźili.

Ioan: 15. v. 5. Iaćiem ieſt máćicá, á wyśćie ſą látorośli: ten ktory mießka we mnie, y w kim ia też mießkam, ten przynośi wielki owoc; Bo bezemnie nie możećie nic vczynić.

Galat: 5. v. 24. *Ktorzy Christusowemi są, ćiáło vkrzyżowáli z namietnośćiámi y pożądliwośćiámi.*

O ŚWIĄTOŚCIACH.

56. Pytánie.

25. Niedźiela. *Ponieważ tedy sámá wiárá Christusá y wszystkich iego dobrodźieystw nas vczestniki czyni; skąd tá wiárá pochodźi?* Rz.

Od Duchá świetego/ ktory ią przez przepowiádánie Ewángeliey w sercách nászych zápala; á przez vżywánie świątośći potwierdza.

Swiádectwa Pismá świetego.

Od Duchá świetego) Ioan: 3. ℣. 5. *Kto sie nie odrodźi z Wody á z Duchá, nie może wniść do krolestwá Bożego.*

Philip: 1. v. 29. *Wam dano iest w sprawie Christusowey, nie tylko weń vwierzyć, ále też dla niego ćierpieć.*

Ephes. 2. v. 8. *Łáską zbáwieni iesteśćie przez wiárę: y to nie z was iest, Dar to Boży iest.*

A przez vżywánie świątośći) Matt. 28. ℣. 19. 20. *Idąc tedy vczćie wszystkie narody, chrzcząc ie, w imie Oycá, y Syná, y Duchá świetego. A oto ia iestem z wámi po wszystkie dni aż do skończenia świátá.*

Rom. 4. v. 11. *Abráhám wźiął znák obrzezánia, iáko Pieczęć spráwiedliwośći wiáry.*

66. Pytánie.

Co są świątośći? Rz.

Są świete y widome znáki/ y pieczęći / dla te-

go od Bogá postánowione; áby przez nie obietnice Ewángeliey bárziey w nas obiáśnił/ y zápieczętował: to iest/ że nietylko wszystkim/ ále też káżdemu zosobná wierzącemu/ dla oney iedney Christusowey ofiáry ná krzyżu odpráwioney/ z łáski dáruie odpuszczenie grzechow/ y żywot wieczny.

Swiádectwá Pismá świętego.

Są święte y widome znáki y pieczęći) Gen. 17. v. 11. *Y obrzezowáć bedźiećie ćiáło nieobrzeski wászey: á toć bedźie znak przymierza mego miedzy mną y miedzy wámi*

Rom. 4. v. 11. *Y wźiął (Abráhám) znák obrzezánia, iáko pieczęć spráwiedliwośći wiáry.*

1. Sam. 17. v. 36. *A iesliś ia sługá twoy zábiłem Lwá y niedźwiedźiá, tedyć sie też sstánie y Filistyńczykowi nie obrzezánemu.*

Esech. 20. v. 12. *Nád to vstáwiłem im moie Sábáthá, áby były znákiem miedzy mną á miedzy nimi, z ktorych poznáć mieli, iżem ia iest Pan, ktory ie poświącam.*

Esa. 6. v. 6. 7. *A ieden przyleciał ku mnie máiąc w ręce swey wągl rozpalony: y dotknął sie warg moich, á rzekł: Otom dotknął tym warg twoich, áby odietá byłá złość twoiá y áby oczyśćion był grzech twoy.*

67. Pytánie.

Izasz tedy obie rzeczy, y słowo, y świątośći, do tego zmierzáią, áby wiárę nászę do Ofiáry Christusowey ná krzyżu odpráwioney, iáko do iedynego zbáwienia nászego Fundámentu prowádziły? Rz.

Ták iest: Bo Duch święty vczy przez Ewán-

gelia / á potwierdza przez świątośći; że wszystko náße zbáwienie położone iest / w iedyney ofiérze Christusá / ná krzyżu dla nas ofiárowánego.

Swiádectwá Pismá S.

Rom. 6. v. 3. *Azaż niewiećie iż ilekolwiek nas w Christusá Iezusá iest ochrzcżonych, iesteśmy ochrzcżeni w śmierći iego &c.*

Galat. 3. v. 27. *Bo ktorzykolwiek iesteśćie ochrzcżeni w Christusie, oblekliśćie Christusá.*

68. Pytánie.

Wiele świątośći postánowił Pan Christus w Nowym przymierzu? R.

Dwie: Chrzest / y święta Wieczerza.

O CHRZCIE.

69. Pytánie.

26. Niedźiela.

Iáko sie przy Chrzćie vpominaß y potwierdzaß, że sie oney iedyney ofiáry Christusowey vcżestnikiem stawaß? R.

Że Christus omyćie wodą zwierzchowne przykazał / przydawßy te obietnice / iż ia nie mniey pewnie krwią y Duchem iego od plugástwá dußnego; to iest / od wszytkich swych grzechow bywam omyty / iáko sie po wierzchu omywam wodą / ktora plugástwá ćielesne oczyśćione bywáią.

Swiádectwo Pismá świętego.

Christus omyćie wodą zwierzchowne przykazał) Matth. 28. v. 19. *Chrzcżąc ie, w imie Oycá, &c.*

Actor. 10. v. 47. *Izali kto może bronić Wody, żeby ci nie byli pochrzczeni ktorzy wźieli Duchá świetego?*

Przydawszy te obietnice) Actor 12. ℣. 38. *Zátym rzekł Piotr do nich: Vznayćie śie á ochrzćićie śie, káżdy z was w Imie Iezuſá Chriſtuſá, ku odpuszczeniu grzechow á weźmiećie dar Duchá świetego.*

Marci 16. v. 16. *Kto vwierzy á ochrzći śie, zbáwion bedźie.*

Rom. 6. v. 3. *Azaż niewiećie; iż ilekolwiek nas ieſt ochrzczonych w Chriſtuſá Iezuſá, ieſteſmy ochrzczeni w śmierći iego?*

Marci 1. v. 4. *Y był Ian chrzcząc ná puszczy, á opowiedał Chrzeſt vznania ku odpuszczeniu grzechow.*

Iáko śie po wierzchu omywa woda) Matt. 3. v. 9. *Iać was chrzczę wodą ku vpámietániu, ale ten ktory idźie za mną, Tenći was ochrzći Duchem ś. y ogniem.*

70. Pytánie.

Co to ieſt Krwią y Duchem Chriſtuſowym omytym być? ℟.

Jeſt bráć od Bogá odpuszczenie grzechow z łáski / dla Krwie Chriſtuſowey / ktora on dla nas przy ofierze swey ná krzyżu wylał: Potym też przez Duchá świetego odnawiáć śie/ y zá poświeceniem iego ſtać śie członkiem Chriſtuſowym / żebyſmy im dáley tym wiecey grzechom vmieráli/ y w świątobliwośći bez nágány żyli.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Jeſt bráć od Bogá odpuszczenie) Ephe. 2. ℣. 7. *W Chriſtuśie Iezuśie mamy odkupienie przez Krew iego, to ieſt, odpuszczenie grzechow z obfitey łáski iego.*

Hebr. 12. v. 24. *Przystąpiliście do Iezusá Pośrzedniká Nowego Testámentu, y do krwie pokropienia, ktora zacnieysze rzeczy mowi, niżli krew Ablowá mowiłá.*

Zachar. 13. v. 1. *W on dźień, bedźie studnicá otworzona Domowi Dawidowemu, y mieszczánom Ierozolimskim, ku omyćiu grzechow y nieczystoty ich.*

Potym też przez Duchá świętego odnawiáiąc)

Ioan. 1. v. 33. *Nád ktorym widźisz Duchá zstepuiącego, y nád nim zostawáiącego, Tenći iest ktory chrzci Duchem świetym.*

1. Corint. 6. v. 11, *Tákimiśćie byli niektorzy; ále iesteśćie omyći, ále iesteśćie poświeceni, ále iesteśćie vspráwiedliwieni w imie Páná nászego Iezusá Christusá, przez Duchá Bogá nászego.*

Rom. 6. v. 4. *Iestesmy z Christusem pospołu pogrzebieni w śmierći iego przez Chrzest, áby iáko Christus z martwych wzbudzon iest ku chwale oycowskiey, ták, żebysmy też y my w nowośći żywotá chodźili.*

71. Pytánie.

Gdźie Pan Christus obiecał że nas ták pewnie Krwią y Duchem swoim omywa, iáko wodą Chrztu omyći bywamy? Rz.

W postánowieniu chrztu / gdźie ták sie máią słowá: (Matth: 28. v: 19.) Idąc vczćie wszytkie narody: chrzcąc ie / w Imie Oycá / y Syná / y Duchá świetego. (Marci 16. v. 16.) Kto vwierzy á ochrzći sie / bedźie zbáwion. Kto nie vwierzy / bedźie potepion. Tá obietnicá powtarza sie / kiedy pismo chrzest náżywa Omyćiem odrodzenia / y omyćiem grzechow.

Swiádectwá Pismá świętego.

Omyćiem odrodzenia) Tit: 3. ℣. 5. *Nie z vczynkow spráwiedliwych ktorebyśmy czynili; ále z miłośierdźia swego záchował nas przez omyćie odrodzenia y odnowienia Duchá świętego.*

Y omyćiem grzechow) Actor: 22. ℣. 16. *Wstań á ochrzći sie, á omiy grzechy twe wzywáiąc Imieniá Páńskiego.*

72. Pytánie. 27. Niedźiela.

Wiec tedy sámo omyćie zwierzchowne iest sámym odpuszczeniem grzechow?

℟. Nie. Bo tylko sámá krew Jezusá Christusá oczyśćia nas od wszelkiego grzechu.

Swiádectwá Pismá świętego.

Nie.) Matt. 3. ℣. 11. *Ia was chrzcze wodą ku vpámiętaniu: ále ten ktory idźie zá mną, Tenći was chrzći Duchem świętym.*

1. Petr. 3. v. 21. *Chrzest záchowywa też nas nie zdeymuiąc plugawośći ćiáłá, ále to czyniąc; iż dobre sumnienie wzywa Bogá przez zmartwychwstánie Iezusá Christusá.*

73. Pytánie.

Czemu tedy Duch S. názywa Chrzest Omyćiem Odrodzenia, y omyćiem grzechow?

℟. Nie bez ważney przyczyny Bog ták mowi: to iest/ áby nie tylko nas náuczył/ że iáko plugástwá ćielesne wodą bywáią oczyśćione; ták grzechy násze krwią y Duchem Christusowym oczyśćiáią sie: ále dáleko więcey/ áby nas tym świętym znákiem y zadátkiem vpewnił/ że my nie mniey prawdźiwie od grzechow nászych wnętrznym omyćiem o-

czyścieni bywamy; iáko zwierzchowną wodą omyci bywamy.

Swiádectwá pismá świetego.

Náuczył nas) Pátrz w 66. *pytániu pod słowy: Są święte y widome znáki.*

Ale dáleko wiecey / áby nas tym znákiem) *Pátrz w pytániu 67. pod słowy sámymi.*

Item. W pytániu 71. pod słowy sámymi.

74. Pytánie.

Máiąże też być Niemowiątká chrzczone?

R. Owszem. Bo gdyż rowno z doroslymi do przymierza y Kościołá Bożego należą / y zárowno im też przez Krew Christusowe odpuszczenie grzechow / y Duch święty spráwcá wiáry z dorosłemi obiecuie sie; máią być przez chrzest w kościoł Boży wszczepieni y od niewiernych potomstwá odłączeni/ták właśnie/iáko w stárym przymierzu/ przez obrzezánie sie działo: ná ktorego miejsce w Nowym przymierzu chrzest nástąpił.

Swiádectwá Pismá Swietego.

Rowno do przymierza y kościołá Bożego náleżą) Genes: 17. v. 7. *A zmocnię przymierze swe miedzy mną y miedzy tobą, miedzy potomstwem twym po tobie w narodziech ich, vmową wieczną, ábych był Bogiem twoim, y potomstwá twego po tobie.*

Y zárowno im przez Krew Christusowe) Matth. 19. v. 14. *Rzekł Iezus: Zániechayćie dziatek, áni im zábraniayćie przychodźić do mnie, ábowiem tákowych iest Krolestwo niebieskie.*

Actor. 2. v. 38. 39. *Zátym rzekł Piotr do nich: v-*

znayćie śie, á ochrzći śie káżdy z was w Imie Iezuśá Christuśá ná odpuszczenie grzechow, á weźmiećie dar Duchá świetego. Abowiem śie wam tá obietnicá zstáłá, y Dźiatkom wászym, y wszystkim ktorzy daleko są, y ile ichkolwiek wzowie Pan Bog nász.

Esa. 44. v. 1. 2. 3. A teraz Iákobie sługo moy słuchay, y ty Israelu ktoregom wybrał: Oto ták mowi Pan ktory ćie spráwił y stworzył, á wspomożyćiel twoy ieszcze z żywotá. Nieboy śie Iákobie sługo moy, y ty spráwiedliwy, ktoregom ia obrał. Abowiem wyleie wode ná prágnącą, á rzeki ná suchość: Wyleie Duchá moiego ná Nasienie twoie, y błogosłáwieństwo moie, ná Narod twoy.

Psal. 22. v. 11. Iestem tobie poruczon záraz po vrodzeniu: á skoro z Zywotá mátki moiey tyś ieśt Bogiē moim.

Luc. 1. v. 76. A ták dźiećiątko ono podrastało, y było vmocnione Duchem.

Máią być przez chrzest w Kośćioł Boży wszczepieni) Actor: 10. v. 47. Izali kto może bronić wody, żeby ći nie byli pochrzczeni, ktorzy wźięli Duchá S. iáko y my?

Iáko śie w stárym przymierzu dźiało) Gen: 17. v. 12. Wszelki Mężczyzna osmego dniá po swem národzeniu bedźie obrzezowan miedzy wámi w Narodźiech wászych.

Ná ktorego mieysce Chrzest) Colos. 2. v. 12. 13. Pogrzebieni z nim przez Chrzest, przez ktory wyśćie z nim powstáli przez wiáre, y was też gdyśćie byli vmárli w grzechách, y w nieobrzezce ćiáłá wászego, ożywił z nim pospołu odpuśćiwszy wam wszystkie grzechy.

O S. WIECZERZEY PANSKIEY.

28. Niedźiela. 75. Pytánie.

Iáko w S. Wieczerzy Páńskiey bywaß vpomnion y vpewnion, że śie oney iedyney ofiáry Christusowey ná krzyżu ofiárowáney, y wßytkich iego dobr vczestnikiem stawaß? Rz.

Ze Christus y mnie y wßystkim wiernym łamánego chlebá pożywáć/ y z podawánego kubká pić kazał/ ná swoię pámiątkę/ przydawßy tę obietnicę; Naprzod: Ze ćiáło iego niemniey pewnie zá mię ná krzyżu ofiárowáne y łamáne / y Krew iego zá mię przelana: iáko widzę że chleb Páński dla mnie łamie śię/ y kubek mi śię podáie. Potym że duſzá moiá nie mniey pewnie iego ćiáłem zá nas vkrzyżowánym/ y krwią zá nas rozlaną / ku żywotowi wiecznemu bywa karmiona; iáko chleb y wino / znáki ćiáłá y krwie Páńskiey / z rąk sługi Bożego biorąc/ Vsty ćielesnemi przyimuię.

Swiádectwá Pismá świetego.

Tę obietnicę) Matth: 26. ℣. 27. 28. *A gdy oni iedli, wźiął Pan Iezus chleb, á podźiekowaßy, łamał y dawał vczniom swoim, y rzekł: Bierzćie, iedźćie, to iest ćiáło moie. A wźiąwßy kielich, podźiekował, y dał im rzekąc: Piyćie z tego wßyscy.*

1 Corint. 10. v. 16. 17. *Kielich błogosłáwieństwá ktory błogosłáwimy; izali nie iest społecznośćią krwie Christusowey?*

sowey? A chleb ktory łamiemy, izali nie iest społecznośćią Ciáłá Christusowego? Abowiem wiele nas iest iednym chlebem y iednym ćiáłem, gdyż wszyscy iednego chlebá iesteśmy vczestniki.

1. Corint. 11. v. 23. 24. 25. Ia com wźiął od Páná, tom wam też podał. Iż Pan nász Iezus Christus tey nocy, ktorey był wydan wźiął chleb, y podźiekowawszy złamał, y rzekł; Bierzćie, iedźćie, toć iest Ciáło moie, ktore zá was bywa łamáne, to czyńćie ná pámiątke moie. Tákże też y kubek po wieczerzey, mowiąc: Ten kubek iest Nowy Testáment przez Krew moie, to czyńćie ilekroć bedźiećie pić, ná pámiątke moie.

1. Corint. 12. v. 13. Wszyscy iesteśmy Nápoieni iednym napoiem w iednego Duchá.

76. Pytánie.

Co to iest vkrzyżowánego Ciáłá Christusowego pożywáć, y Krew iego przelaną pić? R.

Jest nie tylko wszystkę mękę y śmierć Christusowę pewną serdeczną wiárą przyimowáć/y przez to odpuszczenia grzechow/ y żywotá wiecznego dostáwáć: ále też przez Duchá świetego/ ktory społem w Christuśie y w nas mieszka/ ták się z naświętszym ćiáłem iego ziednoczyć; iż choć on w niebie/ á my ná źiemi iesteśmy/ wszákże iednák ćiáło z ćiáłá iego/ y kość z kośći iego/ sstawamy się. A iáko wszystkie członki ćiáłá iedną duszą; ták y my tymże y iednym Duchem ożywieni y rządzeni bywamy.

Swiádectwá Pismá świetego.

Przez to

Przez to żywotá wiecznego dostáć) Ioan: 6. v. 35. 40. &c. *Rzekł Pan Iezus: Iamći on iest Chleb żywotá: ten ktory do mnie przychodźi, żadnym sposobem łaknąć nie bedźie, á kto we mnie wierzy, nigdy nie vprágnie. A tak iestći tá wola onego ktory mie posłał; iżby káżdy, ktory widźi Syná á wierzy weń, miał żywot wieczny, á ia go wzbudze. w on ostátni dźień. Iamći iest Chleb on żywotá ktorym z niebá sstąpił, ieśliby kto iadł z tego chlebá, żyć bedźie ná wieki. A Chleb ktory ia dam, iestći moie ćiáło, ktore ia dam zá żywot świátá. Záprawde záprawde powiádam wam; ieśli nie bedźiećie ieść ćiáłá Syná człowieczego, y pić iego krwie, nie maćie żywotá w sobie.*

Ale też przez Duchá świetego z iego ćiáłem nawświetszym ziednoczyć sie.) Ioan: 6, ✠. 55. 56. *Abowiem Ciáło moie iest prawdźiwie pokarm, á Krew moiá prawdźiwie iest napoy. Kto pożywa mego ćiáłá, á piie krew moie, we mnie mieszka á ia w nim.*

Colos. 3. v 16 17. *Zebyśćie mocnie vtwierdzeni byli przez Duchá iego, wewnetrznym człowiecze. Aby mieszkał Christus przez wiáre w sercách wászych.*

1. Corint: 6. v. 15. 17. 19. *Izaż niewiećie, iż ćiáłá wásze są członkámi Christusowemi? A kto sie przyłącza pánu, iednym Duchem iest. Azaż niewiećie iż ćiáło wásze iest przybytkiem Duchá świetego/ ktory w was iest?*

Ephes. 5. v. 30. *Iesteśmy członkámi ćiáłá iego, z ćiáłá y kośći iego.*

Ták y my tymże y iednymże Duchem) Ioan. 6. v. 57. *Iáko mie posłał on żywiący Oćiec, y ia żywe przez Oycá, tákże y ten co mie bedźie pożywał, żyć bedźie przez mie.*

Item. 14. v. 23. *Ieśli mie kto miłuie, słowá moie záchowywáć bedźie; á Oćiec moy vmiłuie go, y do niego przyidźiemy, y mieszkánie v niego vczynimy.*

Tenże. 15. V. 1. 2. 4. Iamći iest oná winna Máćicá prawdźiwa, á Oćiec moy iest Winarzem. Wßelką látorośl we mnie nie przynoßącą owocu, odetnie; á wßelką ktora przynośi owoc oczyśćia, áby obfitßy owoc przyniosłá. Mießkayćieß we mnie á ia w was: bo iáko látorośl nie może przynieść owocu sámá z śiebie, ieśliż nie będźie trwáć w Máćicy, tákże áni wy ieśli we mnie trwáć nie będźiećie. Iaćiem iest máćicá, á wyśćie są látorośli: ten ktory mießka we mnie, á w kim ia też mießkam, ten przynośi wielki owoc: Bo beze mnie nic nie możećie vczynić.

77. Pytánie.

Gdźie Christus obiecał że wierzącym ták pewnie Ciáło y Krew swoie ku iedzeniu y pićiu podáie; iáko z tego łamánego chlebá pożywáią, y kubká tego piią? Rz.

W postánowieniu świętey Wieczerzey swoiey/ o ktorey ták słowá brzmią: (Matt: 26. Mar. 14. Luc: 22. 1. Corint. 11.) Pan nász Jezus Christus tey nocy/ ktorey wydány iest/ wźiął chleb / y vczyniwszy dźięki/ łamał y dawał/ mowiąc: Bierzćie á iedzćie/ to iest ćiáło moie/ ktore się zá was łamie: To czyńćie ná pámiątkę moię. Tymże obyczáiem y kubek/ gdy odwieczerzáli/ mowiąc: Ten kubek iest nowym przymierzem w Moiey krwi: to czyńćie/ ilekolwiek będźiećie pić / ná pámiątkę moię. Ilekroć ábowiem będźiećie pożywáć chlebá tego/ y z kubká tego pić / śmierć páńską przypomináć będźiećie/ áż przyidźie. Te obietnice przypomina Páweł święty/ gdy mowi: (1. Cor. 10.) Kubek dźiękczynienia/ ktorym dźięki czyniemy / i-

zali nie iest vczestnictwem Krwie Christusowey? Chleb ktory łamiemy/ izali nie iest vczestnictwem Ciáłá Christusowego. Poniewasz iednym ciáłem wiele nas iest: bo wszyscy iednego chlebá Vczestnikámi iestesmy.

78. Pytánie. 29. Niedźiele.

A zaś tedy Chleb y Wino stawáią się sámym własnym Ciáłem y Krwią Christusową?

R. Zadną miárą. Ale iáko wodá chrztu ś. w Krew Christusowę nie obraca się/ áni iest sámym oczyścieniem grzechow / ále tylko znákiem y vpominkiem tych rzeczy/ ktore nam we chrźcie pieczętowáne bywáią: ták áni chleb świetey Wieczerzy Páńskiey iest sámym Ciáłem Christusowym: ácz względem świątości y zwyczáynego Duchowi świętemu o tych rzeczách mowienia / Chleb Ciáłem Christusowym názywa się.

Swiádectwá Pismá świętego.

Zadną miárą.) Matth: 26. ℣. 29. *A powiádam wam iż nie bede pił odtąd z tego owocu winnice, aż w on dźień gdy go bede pił z wámi Nowy w krolestwie oycá mego.*

1. Cor. 10. v. 16. *Chleb ktory łamiemy.*

Támże 11. v. 26. 27. 28. *Ilekroć bedźiećie ieść chleb teny kubek bedźiećie pić, śmierć Páńską opowiádać bedźiećie, aż przyidźie. A ták ktoby iadł Chleb ten, &c. niegodnie bedźie winien Ciáła Páńskiego. A káżdy niech się doświádczy, á tákże niechay ie on Chleb, y z kubká onego piie.*

Chociaż względem świątości y zwyczáynego Duchowi świętemu o tych rzeczách mowienia) Genes: 17. v. 10. 11. *Toć iest przymierze moie. Wszel-*

ki męż-

ki mężczyzna bedźie obrzezowan miedzy wami. A toć bedźie na znák przymierza mego miedzy mną y miedzy wámi.

Exod: 12. v. 26. 27. Kiedy was wáße dźieci pytáć beda: Co to iest zá Ceremonia? Odpowiećie; iż iest ofiárá Prześćia Páńskiego, ktory w Ægipćie omiiał Izráelczyki.

Tamże 13. v. 9. To bedźieß miał ná Znák ná reku twoich, á ku pamiątce przed oczymá twemi, áby zakon Páński był w uśćiech twoich. Abowiem Pan wywiodł ćie możną reką z Ægiptu.

Tamże 24. v. 8. Tedy wźiął Moyżeß krew, á pokropił nią lud, mowiąc: Tać iest krew przymierza, ktore Pan vczynił znami.

Tit: 3. v. 5. Z miłośierdźia swego záchował nas przez omyćie odrodzenia.

1. Petr: 3. v. 2. Ktorey (Arße Noego) teraz chrzest rownáiąc sie záchowywa nas też.

1. Corint: 10. v. 4. A opoká byłá Christus.

79. Pytánie.

Cżemuż tedy Christus Chleb názywa Ciałem swoim, á kubek Krwią swoią, lub Nowym przymierzem we Krwi swey; do tego Páwel swiety Chleb y Wino vczestnictwem Ciáłá y Krwie Chrystusowey? Rz.

Nie bez ważney przyczyny/ ták mowi P. Christus: to iest/ nietylko áby nas náuczył/ że iáko Chleb y Wino żywot doczesny zátrzymawáią; ták też vkrzyżowáne iego ćiáło/ y wylana iego Krew prawdźiwie są duße náßey pokármem y napoiem/ ktorym do żywotá wiecznego wychowáni bywamy: Ale dáleko

wiecey / áby nas tym widomym znákiem vpewnił/ że my nie mniey prawdźiwie ćiáłá y krwie iego zá spráwą Duchá świetego Vczestnikámi zostawamy sie/ iáko te świete znáki ná wspominánie iego vsty ćielesnymi przyimuiemy. Do tego też/ że iego meká y posłuszeństwo/ ták pewnie násze iest/ iákobysmy sámi zá násze grzechy karánie odnieśli / y Bogu zá nie dosyć vczynili.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ták też vkrzyżowáne iego Ciáło y wylana iego Krew są pokármem.) Ioan: 6. ℣. 51. 55. *Chleb ktory ia dam, iest Ciáło moie, ktore ia dam zá żywot świátá. Ciáło moie prawdźiwie iest pokarm; á Krew moiá prawdźiwie iest napoy.*

Ale dáleko wiecey) I. Corint: 10. ℣. 16. *Kubek dźiekczynienia, ktorym dźieki czynimy, izali nie iest vczestnictwem krwie Christusowey? Chleb ktory łámiemy izali nie iest vczestnictwem Ciáłá Christusowego?*

30. Niedźiela. 80. Pytánie.

Co zá roznicá iest miedzy Wieczerzą Páńską y Mszą Papieską?

Rz. S. Wieczerza Páńska świádczy nam/ że mamy doskonále wszytkich grzechow nászych odpuszczenie / dla oney iedyney ofiáry Christusowey/ ktorą sam raz ná krzyżu odpráwił: Do tego/ że przez Duchá świetego bywamy wszczepieni w Christusá/ ktory teraz według człowieczeństwá tylko w niebie iest ná práwicy Oycowskiey/ y tám chce od nas być chwalony.

Msza zás nie przyznawa tego / áby żywi y

zmárli mieli odpuszczenie grzechow dla iedyncy męki Christusowey / iesliby y teraz ná káżdy dźień Christus zá nie od kśiężey nie był ofiárowány: Do tego Msza vczy / że Christus ćieleśnie pod osobámi Chlebá y Winá iest / dla tegoż go w nich chwalić potrzebá. A ták własny fundáment Mszey / nic innego nie iest / iedno záprzenie się iedyney oney Ofiáry y Męki Jezusá Christusá / á zgołá brzydkie Báłwochwálstwo.

Swiádectwá Pismá świętego.

Że mamy doskonále wszystkich grzechow)

Matt: 26. v. 27. 28. *A wźiąwszy kielich, podźiękowal, y dal im mowiąc: Piyćie wszyscy z tego. Abowiem toć iest Krew moiá Nowego Testámentu, ktora dla wiela ich bywa rozlana ná odpuszczenie grzechow.*

Ioan 19. v. 30. *Tedy Iezus gdy wźiął ocet, rzekł: Wykonano iest (to iest zbáwienie ludzkie przez one ofiáre iego świętą.)*

Hebr: 7. v. 26. 27. *Abowiem godźił się nam Káplan tákowy pobożny, niewinny, niepokaláný, oddalony od grzesznikow, y ktory sie stał wyższy nád niebiosá. Ktoryby nie potrzebował ná káżdy dźień, iáko oni Káplani, pierwey zá grzechy własne, zábitych ofiar spráwowáć, potym zá ludzkie. Bo to vczynił raz, gdy sámego śiebie ofiárował.*

Támże. 8. v. 12. 25. 26. 27. 28. *Christus nie przez krew kozłow y Cieląt, ále przez własną Krew swoie, wszedł raz do mieyscá Swiętego dostawszy wiecznego odkupienia. A nie iżby często ofiárował sámego śiebie, iáko Káplan wchodźi do mieyscá świętego káżdy rok ze krwią cudzą. (Bo by był muśiał często ćierpieć od záłożenia świátá) Ale terazći się raz ná dokończeniu wiekow okazał, ku zgłádzeniu grzechu przez*

ofiarowánie sámego śiebie. A iáko to trwa, iż ludźie raz vmrzeć muszą á potym sąd bedźie. Ták y Christus raz iest ofiárowan, áby zgládźił grzechy wiela ich.

Támże 9. v. 10. 12. 14 18. Przez ktorą wolą iesteśmy poświeceni, przez ofiáre Ciáła Iezusá Christusá raz vczynioną. Ten spráwiwszy iedne ofiáre zá grzechy, wiecznie siedźi ná prawicy Bożey. Gdy iedną ofiárą poświećił na wieki tych ktorzy bywáią poświeceni. Przytym, gdźie iest odpuszczenie grzechow, iużći niemász ofiáry zá grzech.

Do tego / że przez Duchá świetego bywamy wszczepieni w Christusá) 1. Corint. 10. ℣. 16. Kubek błogosłáwienia, ktorym błogosłáwimy; izali społecznośćią krwie Christusowey nie iest? A chleb ktory łamiemy, izali nie iest społecznośćią Ciáłá Christusowego?

Támże 12. v. 13. Bo wszyscy iesteśmy nápoieni iednym napoiem w iednegoż Duchá.

Támże 6. v. 17. A kto sie przyłącza Pánu, iednym Duchem iest.

Msza záś nie przyznawa tego) Concilium Tridenckie w Sessyey 13. Kánonie 5. Ieśliby kto rzekł, iż przednieyszy pożytek naświetszey Eucháristiey iest, odpuszczenie grzechow, niech bedźie przeklety.

Toż w Sessiey 22. Kánonie Ieśliby kto rzekł, że Mszey ofiárá tylko iest chwały y dźiekczynienia, ábo gołą pámiątką ofiáry ná krzyżu vczynioney, á nie też ofiárą vbłagáną zá żywych y vmárłych, zá grzechy, kaźni, dosyćvczynienia, ábo też y inne potrzeby, niech bedźie przeklectwem.

81. Pytánie.

Ktorzy ludźie máią przystepowáć do stołu Páńskiego? ℟.

Tylko ći ktorzy prawdźiwie żáłuią że Bogá

grzechá-

grzechámi swymi obrázili / iednák dufáią / że im dla Chrystusá są odpuszczone / y insze niedostátki ktore pozostáią / męką y śmiercią iego być pokryte : y ktorzy prágną / im dáley tym więcey w wierze / y w nowośći żywotá pomnażáć śię. A obłudnicy / y ći ktorzy śię nie prawdźiwie káią / potępienie sobie iedzą y piią.

Swiadectwá Pismá świętego.

A obłudnicy) 1. Corint 10. ℣.21. *Nie możećie pić Kubká Páńskiego, y kubká Dyabłow nie możećie być vczestnikámi stołu Páńskiego, y stołu Dyabłow.*

1. Corint: 11. v. 28.29. *A káżdy niech śię doświádczy, á tákże niechay ie z chleba onego, y z kubká onego piie. Abowiem ktory ie y piie niegodnie, potępienie sámemu sobie ie y piie.*

82. Pytánie.

Máiąli być ći do tey S. Wieczerzey przypuszczeni, ktorzy śię wyznániem y żywotem niewiernymi y niezbożnymi być pokázuią?

R. Zadnym sposobem : Bo táka rzeczą przymierze Boże bywa zplugáwione / y gniew Boży ná wszystko zgromádzenie bywa pobudzony : A przetoż kośćioł według náuki Chrystusowey y Apostolskiey / záżywáiąc kluczow Krolestwá niebieskiego / tákowych do świętey Wieczerzey nie ma przypuszczáć áż śię pokáią y obyczáie odmienią.

Swiádectwá Pismá świętego.

1. Corint: 11. v. 20. 21. 30. 34. *Gdy śię tedy w iedno zchodźićie, toć nie dla vżywánia Wieczerzey Páńskiey. abowiem káżdy wprzod wieczerzey swey záżywa, y łaknie ie-*

den á drugi iest piiánym. Dla tegoć miedzy wámi iest wiele mdłych y niemocnych, á wiele ich záſnelo. A ták bráćia moi, iesli kto łáknie, niechay ſie domá náie, ábyśćie ſie ná potepienie nie zchodźili.

Pſal. 50. v. 16. Złośnikowi Bog rzekł: coż tobie do tego że ty opowiedaſz vſtáwy moie? á bierzeſz w vſtá twe przymierze moie?

Eſai: 1. v. 11. 12. 14. 15. Co mi po wielkośći ofiar wáſzych? Mowi Pan: Gdyśćie przychodźili, ábyśćie ſie okázowáli przedemną, ktoż tego żądał z rąk wáſzych? Vroczyſtych swiąt wáſzych nie nawidźi duſzá moiá, ſą mi obrzydłe. y gdy rośćiągniećie rece wáſze, zákryie oczy ſwe od was, ták że gdy bedźiećie przedłużáć modlitwy wáſze, nie wyſłucham; ábowiem rece wáſze ſą pełne krwie.

Eſai. 56. v. 3. Ktory ofiáruie wołu, iákoby człowieká zábił, &c. bo záiſte obieráli ſobie drogi ſwoie, á duſzá ich kocháłá ſie w obrzydliwośćiách ich.

31. Niedźiela. 83. Pytánie.

Coż to ſą klucze kroleſtwá niebieskiego?

R. Przepowiádánie Ewángeliey/ y kárność kośćielna: przez ktore wiernym niebo ſie otwiera/ á przed niewiernymi zámyka ſie.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Matth. 16. v. 19. Tobie dam klucze kroleſtwá niebieskiego, iż cokolwiek zwiążeſz ná źiemi, bedźie związano ná niebie: á cokolwiek rozwiążeſz ná źiemi, bedźie rozwiązano ná niebie.

Tenże 18. v. 18. Záprawde powiádam wam, cobyśćiekolwiek związáli ná źiemi, bedźie związano ná niebie: A cobyśćie rozwiązáli ná źiemi, bedźie rozwiązano y w niebie.

84. Pytánie.

Jákim kßtaltem otwiera ſie y zámyka ſie krolestwo niebieskie przez opowiádánie Ewángeliey? Rz.

Gdy według roſkazánia Chriſtuſowego wßytkim wiernym / y káżdemu z oſobná iáwnie opowiáda ſię / że im wßyſtkie grzechy od Bogá / dla zaſługi Chriſtuſowey ſą odpußczone / ilekolwiek obietnice Ewángeliey prawdźiwą wiárą przyymuią: A zaś wßyſtkim niewiernym y obłudnym opowiáda ſię; że ták długo gniew Boży y potępienie wieczne nád nimi wiśi / iáko długo w ſwych złośćiách trwáć będą: według ktorey Ewángeliey świádectwá / Bog ták w teráźnieyßym iáko y w przyßłym żywoćie káżdego ſądźić będźie.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Gdy według roſkazánia Chriſtuſowego) Marci 16. v. 15. 16. *y rzekł im: wyßedßy tedy ná wßyſtek świát, opowiádayćie Ewángelią wßyſtkiemu ſtworzeniu. Ktoć vwierzy á ochrzći ſie, zbáwion bedźie. A kto nie vwierzy, potepion bedźie.*

Actor. 2. v. 27. 28. *A ták to ſłyßąc, rozżalili ſie ná ſercu, y rzekli do Piotrá y do inych Apoſtołow: Coż mamy czynić mężowie Brácia. Zátym Piotr rzekł do nich: Vznayćie ſie á ochrzćićie ſie káżdy z was, w Imie Iezuſá Chriſtuſá, ku odpußczeniu grzechow, á weżmiećie dar Duchá świetego.*

Támże, 13. v. 38. 39. 46. *Niechże wam tedy bedźie iáwno brácia, iż przez tego (Iezuſá Chriſtuſá) oznáymuie ſie wam grzechow odpußczenie, y to wßyſtko, od czegośćie przez Zakon Moyżeßow nie mogli być rozwiązáni. Przez tegoć ká-*

żdy ktory wierzy, bywa rozwiązan. Wamći było naprzod potrzebá opowiádáć słowo Boże, ále gdy ie odrzucaćie, á skázuiećie śie być niegodnymi wiecżnego żywotá, otoż my obrácamy śie do Pogánow. Abowiem nam ták Pan roskazał mowiąc: Postánowiłem ćie świátłośćią Pogánom, ábyś był zbáwieniem áż do ostáteczńych źiem.

Támże, 26. v. 17. 18. Oto ćie posyłam ábyś otworzył oczy ich, iżby śie náwrocily z ćiemnośći do świátłośći, á z mocy ßátáńskiey do Bogá, áby wźięli odpußcżenie grzechow, y dźiał miedzy świętymi, przez wiárę ktora iest we mnie.

85. Pytánie.

Iákim ſpoſobem zámyka śie y otwiera śie kroleſtwo niebieskie przez kárność Kośćielną?

R. Gdy według roſkazánia Páná Chriſtuſowego/ ći ktorzy tytułem tylko ſą Chrześćiány / á náuką y żywotem dálekimi śie być od Chriſtuſá pokázuią / będąc nie poieden kroć bráterſkie vpomnieni/ błędow y złośći odſtąpić niechcą / do kośćiołá bywáią odnieśieni / ábo do tych ktorzy od kośćiołá ná to ſą wyſádzeni. A ieśliby ießcże y tych vpomnienia nie ſłucháli / tedy od tychże od vżywánia świątośći / od zgromádzenia wiernych / y od ſámego Bogá / z kroleſtwá Chriſtuſowego bywáią wyrzuceni: á gdźieby záś do popráwy śie mieli / y ſámą rzeczą to pokázowáli/ znowu iáko Chriſtuſowe y Kośćiołá iego członki bywáią przyimowáne.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Matth. 18. v. 15. 16. &c. A ieśliby zgrzeßył przećiwko tobie Brát twoy, idź á karz go miedzy tobą á onym ſámym:

ieśli ćie

ieśli ćie vſłuchał, zyskałeś Brátá ſwoiego: á ieśliby ćie nie vſłuchał, weźmi zſobą ieſzcze iednego abo dwu, áby w wśiech dwu ábo trzech świádkow, ſtánełá káżda rzecż. A ieśliby ich nie vſłuchał, powiedz zgromádzeniu, A ieśliby zgromádzenia nie vſłuchał, niechći będźie iáko ktory Pogánin y Celnik. Záprawdę powiádam wam; cobyśćiekolwiek związáli ná źiemi, będźie związano ná niebie: A cobyśćie rozwiązáli ná źiemi, będźie rozwiązano y w niebie.

1. Corint: 5. v. 1. 2. 3. 4. 5. Koniecżnie ſłycháć iż miedzy wámi ieſt niecżystość, to ieſt, iż niektory ma żonę Oycá ſwego. Iać záiſte iáko nie obecny ćiáłem, ále obecny Duchem, iuśćiem iáko obecny oſądźił, áby ten ktory to ták vcżynił. (A wy będąc w Imię Páná náſzego Iezuſá zgromádzeni z Duchem moim) mocą Páná náſzego Iezuſá Chriſtuſá, był podan ſzátánowi ná zginienie ćiáłá, áby Duch był záchowan w dźień on Páná Iezuſow. A z tákim áni iedzćie.

2. Theſſ. 3. v. 6. 14. A opowiádam y wam Bráćia, przez imię Páná náſzego Iezuſá Chriſtuſá, iżbyśćie ſie odłącżyli od káżdego brátá, ktory ſie nierządnie ſpráwuie, á nie według náuki ktorą wźiął od nas. A ieśli nie ſłucha kto powieśći náſzey, tego przez liſt oznáymićie, áni z nim obcuyćie, aby ſie záwſtydźił.

2. Ioan. v. 10. 11. Ieśli kto przychodźi do was, á tey náuki nie przynośi, nie przyimuyćieſz go w dom, áni go pozdrawiayćie. Abowiem kto go pozdrawia, vcżeſtnikiem ieſt złych iego vcżynkow.

TRZE-

TRZECIA CZĘŚĆ KATECHIZMV O WDZIECZNOSCI.

32. Niedzielá. 86. Pytánie.

Poniewaz od wszystkich grzechow y nędz, krom zadney nászey zasługi, z szczyrego miłosierdzia Bozego, dla Christusá wyzwoleni iesteśmy, ná coz tedy dobre vczynki czynić mamy?

R. Iż skoro nas Pan Christus Krwią swoią odkupił/ záraz nas Duchem swoim odnawia ná wyobrázenie swoie / ábyśmy ták wielkich dobrodzieystw doznawszy/po wszystek zywot wdzięczność násze ku Bogu pokázowáli / iżeby on przez nas był wielbiony. Potym ábyśmy sie też sámi z owocow/ káżdy o swey wierze vpewniáli. A nákoniec ábyśmy niewinnośćią żywotá nászego / inszych też Christusowi pozyskáli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Iż skoro nas Pan Christus odkupił) Rom.6 v. 21. *Teraz bedąc wybáwieni od grzechu, a zstawszy sie służebniki Bogu, máćie pożytek wász ku świątobliwośći, á koniec żywot wieczny.*

Támże 8. v. 14. *Wszyscy ktorzy Duchem Bożym bywáią rządzeni, ći są Synámi Bożymi.*

1. Corint. 6. v. 20. *Iesteśćie zapłátą kupieni, chwalćieß tedy*

ćież tedy Bogá w ćiele wáßym y w Duchu wáßym, ktore ſą Boże.

Abyśmy wdźięczność náſzę ku Bogu pokázowáli) Coloſ. 3. v. 15. Wezwáni ieſteśćie w iedno ćiáło; bądźćieß wdźięczni.

Matt. 5. v. 16. Tákże niechay świeći świátłość wáßá przed ludźmi, áby obaczywßy wáße vczynki dobre, chwalili Oycá wáßego, ktory ieſt w niebie.

Potym ábyśmy śię też sámi z owocow) 2. Petr. 1. v. 10. A przetoż Bráćia ráczey śie ſtáraycie, ábyśćie vtwierdźili wezwánie y wybránie wáße (przez dobre vczynki) bo ieślibyśćie te rzeczy czynili, nigdy śie nie powálićie.

Matt. 7. v. 17. Wßelkie drzewo dobre, owoce dobre rodźi, ále ſprochniáłe drzewo owoce złe rodźi.

Galat. 5. v. 6. 22. W Chriſtuśie Iezuśie, áni obrzezánie nic nie waży, áni nieobrzezánie, ále wiárá przez miłość śie ſpráwuiąca. Ale owoc Duchá ieſt ći; Miłość, Weſele, Pokoy, Cierpliwość, Dobrotliwość, Dobroć, Wiárá.

A nákoniec ábyśmy niewinnośćią) 1. Petr. 3. v. 1. 2. Zony niech bedą poddáne mężom ſwoim, áby y ći ktorzy nie ſą poſłußni słowu, przez obcowánie żon bez słowá byli pozyskáni, gdy vyźrzą vczćiwe obcowánie wáße.

Rom. 14. v. 19. Przetoż tedy ſtáraymy śie o te rzeczy ktore pokoiowi náleżą, y też ſpołecznemu budowániu.

87. Pytánie.

To ći nie mogą być zbáwieni, ktorzy niewdźięcznymi bedąc y w grzechách beſpiecznie leżąc, od nieprawośći ſwey do Bogá śie nie náwracáią? 33. Niedźiela.

R. Zadną miárą. Bo iáko Piſmo święte świádczy; áni niewſtydliwi/ áni Báłwochwálcy/ áni

cudzołożnicy/ áni złodźieie/ áni łákomcy/ áni piiánice/ áni obmowcy/ áni drapieżnicy dźiedźictwá Krolestwá Bożego nie dostąpią.

Swiádectwá Pismá świetego.

1. Corint. 6. v. 9. 10. *Abo niewiećie iż niespráwiedliwi nie będą dźiedźicmi Krolestwá niebieskiego? Nie mylćie sie, áni nieczyśći, áni báłwochwálcy, áni cudzołożnicy, áni roskoszniczy, áni Sodomczycy, áni złodźieie, áni łákomi, áni piiánice, áni obmowce/ áni drapieżnicy, nie będą dźiedźicmi Krolestwá niebieskiego.*

Ephes. 6. v. 5. *Bo to wiećie iż wszelki niewstydliwy ábo nieczysty, ábo łákomy, ktory iest báłwochwálcá, nie ma dźiedźictwá w Krolestwie Chrystusowym y Bożym.*

88. Pytánie.

Ná czym záleży náwrocenie człowieká do Bogá? Rz.

Ná vmartwieniu stárego / á ożywieniu nowego człowieká.

Swiádectwá Pismá S.

Ephes. 4. v. 22. &c. *Złożćie z siebie co sie dotycze pierwszego postępowánia stárego człowieká, ktory zdrádliwymi pożądliwośćiámi bywa zepsowan; á odnowćie sie Duchem v myslu wászego, y przyobleczćie nowego człowieká, ktory wedle Bogá stworzon iest ku spráwiedliwośći y świątobliwośći prawdźiwey.*

Coloss. 3. v. 5. 6. &c. *Vmartwiayćieſz tedy członki wásze źiemskie, grzech nieczysty, plugástwo sprosną roskosz, złą pożądliwość y łákomstwo, ktore iest báłwochwálstwem: Dla ktorych rzeczy przychodźi gniew Boży ná syny nieposłuszne. Ale teraz odłożćie wy te wszystkie rzeczy, gniew, popedliwość, złość, złorzeczeństwo, plugáwe słowá z vst wászych.*

Nie kłamayćie ieden przećiw drugiemu, gdyżeśćie zwlekli onego stárego człowieká z vczynkámi iego, y oblekli nowego, ktory sie odnawia ku vznániu, podług wyobráženia tego kto ty go stworzył.

1. Corint: 5. v. 7. Wyczyśććieś tedy stáry kwás, ábyśćie byli nowym zádźiałániem.

89. Pytánie.

Co iest vmartwienie stárego człowieká?

R. Prawdźiwie žáłowáć z sercá / żeś grzechámi swymi Bogá obráźił: á im dáley tym więcey onemi sie brzydźić y wystrzegáć sie ich.

Swiádectwá Pismá świętego.

Rom: 8. v. 13. Ieślibyśćie według ćiáłá żyli, pomrzećie: Ale ieśli Duchem ćiáłá spráwy vmartwićie, żyć będźiećie

Hoseæ 5. v. 15. Odeyde á wroce sie do mieysca mego, dotąd áż sie oni winnymi vznáią, á szukáć bedą oblicza moiego, w vtrapieniu swym szukáć mie bedą.

Ioel 2. v. 13. Rozedrzyćie sercá wásze, á nie odźienia wásze, á náwroććie sie do Páná Bogá wászego.

90. Pytánie.

Co iest ożywienie nowego człowieká? R.

Prawdźiwe wesele w Bogu przez Christusá / á vprzeyme y chętne vśiłowánie postánowienia żywotá według woley Bożey / y wszelákich dobrych vczynkow wykonánia

Swiádectwá Pismá świętego.

Prawdźiwe wesele w Bogu) Rom: 5. v. 1. Będąc tedy przez wiárę vspráwiedliwieni, pokoy v Bogá mamy, przez Páná nászego Iezusá Christusá.

Támże 14. v. 17. Krolestwo Boże nie iest pokarm áni

pićie; ále spráwiedliwość y pokoy, y wesele przez Duchá S.

Esa. 57. v. 15. Oto ták mowi Pan. Ia ná mieyscu wysokim y świetym mieszkáć bede, z skruszonym á vniżonym sercem ku ożywieniu duchá pokornych, y ku czynieniu sercá skruszonych.

A vprzeyme y chetne vśiłowánie) Rom: 6. v. 10. 11. Bo iż (Christus) vmárł, grzechowi raz vmárł. A iż też żywie, żywieć Bogu. Tákżeć też y wy rozumieyćie sie być vmárłymi grzechowi, á żywymi Bogu, przez Christusá Páná nászego.

Galat. 2. v. 20. A żywe iuż nie ia, ále żywie we mnie Christus: á żywot ktory teraz żywe w ćiele, w wierze Syná Bożego żywe, ktory vmilował mie, y wydał sámego śiebie zá mie.

91. Pytánie.

Ktore są dobre vczynki? R.

Tylko te/ ktore sie z prawdźiwey wiáry według zakonu Bożego dźieią/ y ku iego sámego chwale obracáią sie: á nie te ktore z nászey dumy wymyślone/ álbo od ludźi podáne są.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ktore z prawdźiwey wiáry) Rom. 14. v. 23. Cokolwiek nie iest z wiáry, grzech iest.

Według zakonu Bożego) 1. Sam. 15. v. 22. Y rzekł do Saulá: Y mniemasz áby sie to ták Bog kochał w palonych ofiárách, iáko w posłuszeństwie roskazánia iego? Oto lepiey iest być posłusznym niż ofiárowáć, á słucháć lepiey iest, niż tłustość báránią iemu oddawáć.

Eph. 2. v. 10. Iestesmy sprawą iego, stworzeni w Christusie Iezusie ku vczynkom dobrym, ktore przedtym Bog nágotował, ábychmy w nich chodźili.

Rku iego chwale) 1. Cor. 10. ℣. 31. *Wßystko ku chwale Bożey cżyńćie.*

A niektore z náßey dumy) Deut. 12. ℣. 8. 32. *Nie bedźiećie tak cżynić iako tu dźiś cżyniemy, co ſie komu widźi być nalepßego. A ták cokolwiek ia wam iedno roskázuie, o tym ſie ſtáráyćie ábyśćie temu dośić cżynili, nic do tego nie przydawáiąc, áni vmnieyßáiąc od niego.*

Eſech. 20. v. 18. *Nie chodźćie zá vſtáwámi oycow wáßych, á ſądow ich nie oſtrzegayćie.*

Eſa. 29. v. 13. *Ludu tego boiaźń przećiw mnie ieſt z roskazánia ludzkiego.*

Matth. 15. v. 9. *Dármo mie chwalą, vcżąc náuk, ktore ſą vſtáwámi ludzkimi.*

92. Pytánie. — 34. Niedźielá.

Ktory ieſt Zakon Boży?

Rz. Mowił Pan Bog wßytkie te słowá. *Pátrz w mnieyßym Kátechizmie* fol. 4

93. Pytánie.

Iáko ſie dzielą te Przykazánia? Rz.

Ná dwie tablice: Z ktorych pierwßa we czworgu podáie / iáko ſie mamy przećiw Bogu záchowáć: poślednia zás w ßeśćiorgu / iákie powinnośći bliźniemu oddawáć mamy.

94. Pytánie.

Cżego chce Bog po nas w pierwßym przykazániu?

Rz. Abym / iáko mi ieſt mile duſzne zbáwienie / ták ſie wárował y wyſtrzegał wßelkiego báłwochwálſtwá / czárnokśieſtwá / czárowánia / zabobonu / wzywánia świetych / y inßego ſtworzenia: á zás ábym iedynego prawdźiwego Bogá dobrze

znał/ iemu sámemu dufał/ z wielką pokorą y ćierpliwośćią iemu sie poddawał: od niego sámego wszelákich dobr czekał: á nákoniec/ ábym z vprzeymego sercá onego miłował/czćił/ ważył/ták bárzo / ábym sie ráczey wszelákiego stworzenia wyrzekł/á niżelibym sie namniey czego przećiwko woley iego dopuśćił.

Swiádectwá Pismá świętego.

Báłwochwalstwá) I. Cor. 10. ℣. 14. *Bráćia namilszy moi, strzeżćie sie báłwochwalstwá.*

Czárnokśięstwá/ czárowánia (álbo żegnánia zabobonow) Leuit. 19. ℣. 31. *Nie vdawayćie sie do czárownikow, áni szukayćie rády od wieszczkow, iżbyśćie sie od nich nie splugáwili: bom ia iest Pan Bog wász.*

Deut. 18. v. 10. 11. *Niechay sie nikt miedzy wámi nie znayduie, coby miał przenaszáć przez ogień, álbo syná álbo corkę swoie, áni wieszczek, áni guślnik, áni ten coby wrożył, áni czárownik. Tákże áni czárnokśiężnik, áni ten ktory ma spráwę z duchy złemi, áni práktykarz, áni ten coby sie od vmárłych czego dowiádował.*

Wzywánia świętych y inszego stworzenia)

Esa. 8. v. 19. *Izali nie dokłada sie lud Bogá swego? ázaż od żywych do vmárłych biegáią?*

Matth. 4. v. 10. *Páná twego bedźiesz chwalił y onemu sámemu bedźiesz służyć.*

Apoc. 19. v. 10. *Vpadłem przed nogi (Anioła ktory do mnie mowił) abym go chwalił: ále on mi rzekł: Pátrz ábyś nie czynił tego; Iestemći sługá z tobą ieden z bráćiey twoiey, ktorzy máią świádectwo Iezusowe. Chwal Bogá.*

Colos. 2. v. 18. *Zaden sie niech nie waży stánowić czego około was, z poddáństwá y chwały Aniołow, w te sie rzeczy*

wdawáiąc, ktorych nie widźiał, á prożno śie nádymáiąc z v myślu ćiáłá swoiego.

Ierem. 17. v. 5. Pan ták mowi. Przeklęty człowiek ktory w człowieku vfa, á ktory pokłáda ćiáło rámieniem swoim, á odćiąga serce swe od Paná.

Ták bárzo/ ábym śię racżey wßelkiego stworzenia wyrzekł) Matt. 5. ℣. 29. Ieśli práwe oko ćiebie w grzech przywodźi, wyrwi ie, á zárzuć od śiebie; ábowiemći pożytecżniey iest, áby zginął ieden z członkow twoich, niżliby miáło być podáne wßystko ćiáło ná męki.

Tenże 10. v. 37. Kto miłuie oycá álbo mátkę, wiecey nád mię, nie iest mię godźien. Actor. 5. v. 29. Więcey nam potrzebá być posłußnym Bogu, niżli ludźiom.

95. Pytánie.

Co iest báłwochwálstwo? R.

Jest miásto iednego Bogá/ álbo oprocż onego iedynego y prawdźiwego Bogá/ ktory śię w słowie swoim obiáwił/ co inßego sobie zmyśláć y mieć/ w czymbyś nádźieię pokłádał.

Swiádectwo Pismá świętego.

2 Regum. 17. v. 33. A choćiaż śię báli Páná, á wżdy służyli Bogō swym wedle zwycżáiu pogánow, skąd ie był Pā preniosł.

Rom: 1. v. 25. Y służyli rzecżam stworzonym mimo stworzyćielá ktory iest błogosłáwiony ná wieki.

Galat. 4. v. 8. Owßem gdyśćie Bogá nie ználi służyliśćie tym ktorzy z przyrodzenia nie są Bogowie.

Ephes. 5. v. 5. Wiećie iż wßelki łakomy, ktory iest báłwochwálcá, nie ma dźiedźictwá w krolestwie niebieskim.

96. Pytánie.

Cżego chce po nas wtore przykazánie? 35. Niedźielá.

Rz. Abysmy Bogá żadnym obrázem áni ksztaltem nie wyrażáli / áni żadnym inszym sposobem chwalili / iedno ktorym sie w slowie swoim chwalić roskazal.

Swiádectwá Pismá świetego.

Abysmy Bogá żadnym obrázem áni ksztaltem) Deut: 4. v. 15. *Máćie sie tedy pilno przestrzegáć, gdyżeśćie nie widźieli podobieństwá żadnego w on dźień w ktory Pan z wámi mowil z Horeb pośrzodká ogniá: ábyśćie sie nie vwiedli, á nie czynili sobie rytego podobieństwá, álbo obrázu ná iákiżkolwiek ksztalt, álbo meżczyński, álbo niewieśći: álbo też ná ksztalt iákiego źiemskiego źwierzećiá, tákże na podobieństwo ptástwá skrzydlástego lataiącego ná powietrzu: áni też ná podobieństwo iákiey gádźiny, ktora sie plaza po źiemi, áni ná ksztalt iákiey ryby, ktora iest w wodźie pod źiemią.*

Esa. 40. v. 18. *Komuż tedy podobnym vczynićie Bogá, á co zá Obraz vczynićie iemu?*

Iedno ktorym sie roskázal) *Pátrz wyższey w pytániu 91. w slowiech, według zakonu iego; tákże; á nie ktore z dumy nászey.*

97. Pytánie.

To tedy żadnego zgolá obrázu, álbo podobieństwá nie trzebá wymyśláć? Rz.

Pan Bog żadnym sposobem nie ma być wyrażány / áni też może: A stworzenie záś ácz wolno wyrażáć / iednákże zákázuie Bog Obrázow czynić y mieć / żebysmy álbo one sáme / álbo Bogá przez nie chwalić / álbo czćić mieli.

Swiádectwá Pisma świetego.

Iednákże

Jednákże zákázuie Bog Obrázow czynić y mieć żebyſmy álbo one ſáme) Exod: 34. v. 17. *Nie czyń ſobie Bogow rytych.*

Deut: 16. v. 22. *Ani ſobie czyń slupá, boć go Pan Bog twoy ma w nienawiśći.*

Albo Bogá przez nie chwalić mieli) 2. Reg: 17. v. 3.4 *Y ſpráwowal ſie pobożnie Ezechiaſz Krol, iako y Dawid oćiec iego. Bo wygládźil káplice po gorách, bálwany polamal, y złamal wężá miedźiánego ktorego byl Moyżeſz ſpráwil, abowiem áż do onych czáſow Izráelczycy kádźili iemu.*

Rom: 1. v. 21. 23. *Znáiąc Bogá, przećie go nie chwálili, iako Bogá, owſzem prożnymi ſie ſtáli w myślách ſwoich. Gdyż zodmieniáli chwale nieśmiertelnego Boga, ſpráwiwſzy obraz człowieká śmiertelnego, y ptakow y źwierząt.*

98. Pytánie.

Azá w Kośćiele nie mogą być ćierpiáne, ktore ſą miáſto Kśiąg proſtym ludźiom?

R. Nie mogą: Bo ſie nam nie godźi medrſzymi być nád Bogá/ ktory chce áby iego kośćiol/ nie niememi obrázy/ ále żywym ſlowá iego opowiádániem byl ćwiczony.

Swiádectwá piſmá świętego.

Ktore chce áby niememi obrázy/) Ier: 10. v. 8. *Záiſte w tym iednym tylko zglupieli y poſzáleli, iż drewno ieſt im náuką prożnośći.*

Habacuc 2. v. 18. *Ná coż ieſt pożyteczny ryty Obraz, ktory vſtruże rzemieſlnik iego, rzecz vlana y Náuczyćiel klamſtwá?*

Ale żywym ſlowá iego opowiádániem) 2. Pet. 1. v. 19. *Mamy námocnieyſze ſlowo Prorockie, ktorego*

pilnuiąc, dobrze czynićie, iáko kágáncá świecącego w ćiemnym mieyscu, áż sie dźień oświeći, á iutrzenká wzeydźie w sercách wáßych.

1. Tim: 3. v. 15. 16. 17. Od dźiećińStwá świádomeś pism świetych, ktore ćie mogą vczynić vczonym ku zbawieniu przez wiárę, ktora iest w Iezuśie Christuśie. Wßystko pismo od Bogá nátchnione iest, y pożyteczne ku náuce, ku strofowániu, ku karániu, y ku ćwiczeniu, ktore iest w spráwiedliwośći. Aby człowiek Boży był doskonáłym ku wßelkiey spráwie dobrey dostátecznie náuczony.

99. Pytánie.

36. Niedźiela.

Co stánowi Bog w trzećim przykazániu?

Rz. Abyśmy nietylko przeklináiąc / álbo krzywo przyśięgáiąc / ále też áni lekkomyślnie przyśięgáiąc / Imienia Bożego zelżywie / álbo nievczćiwie nie vżywáli: áni też milcząc álbo pobłażáiąc / ták sprosnym wystepkom nie pomagáli: ále żebyśmy naświetßego Imienia Bożego / z wielkim nabożeństwem y poßánowániem vżywáli; żeby ták prawdźiwym y státecznym wyznániem / wzywániem / nákoniec káżdym słowem y vczynkiem náßym / on był wysłáwiány.

Swiádectwá Pismá Swietego.

Nietylko przeklináiąc) Leuit: 24. v. 11. Tedy on ktory był z mátki Izráelskiey národzony, tárgnął sie ná drugiego nievczćiwemi słowy, bluźniąc Imie Páńskie: y wnet go wiedźiono do Moyżeßá. Tedy Pan ták mowił do Moyżeßá. Roskaż tego bluźniercá wywieść przed namioty, á niech go lud wßystek vkámionuie.

Albo krzy-

Albo krzywo przyśięgáiąc) Leuit: 19. ℣. 12. Nie przyśięgayćie fałßywie przez Imię moie, áni lżyćie Imienia Bogá waßego: Abowiem ia Pan.

Ale też áni lekkomyślnie przyśięgáiąc) Matt: 5. v. 34. Ia wam powiádam, ábyśćie żadnym ſpoſobem nie przyśiegali.

Iacob: 5. v. 12. A naprzod Bráćia moi, nie przyśięgayćie, áni ná niebo, áni ná źiemie, áni żadną inßą przyśięgą; ále niech bedźie słowo wáße, Ieſt, Ieſt, y Nie, Nie: ábyśćie nie wpádli w potępienie.

Ale żebyſmy naświętßego Imieniá) Eſai 45. v. 23. Zápzyśiągłem ſam przez ſię, á ſpráwiedliwe słowo wyßło z vſt moich, ktore mi ſię wſtecz nie wroći: káżde kolano przyklęknie przedemną, y káżdy ięzyk mnie przyśięgáć bedźie.

100. Pytánie.

Tákże to ieſt ćięzki grzech przyśięgáiąc, álbo nießczęśćia winßuiąc, Imię Boże znieważáć, że ſię też y Bog ná tych gniewa, ktorzyby tego ile w nich ieſt, nie zákázowáli, álbo nie bronili? Rz.

Záprawdę ćięzki: Bo niemáß żadnego grzechu więtßego/ álbo ktoryby Bogá bárźiey obrażał/ iáko świętego Imieniá iego zelżywość: Dlategoż też ten grzech śmierćią karáć roſkazał.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Záprawdę ćięzki.) Prouerb: 29. ℣. 24. Ma duße ſwoie w nienawiśći, ktory słucha przeklęctwá, áni go oznáymuie.

Leuit: 5. v. 1. Ieśliby też ktokolwiek zgrzeßył, będąc

do przyśiegi pozwány o iáką rzecz ktoreyby był świadom, álbo ią sam widźiał, álbo od kogo innego o niey wiedźiał, gdyby niechćiał zeznáć, ten odnieśie karánie zá złość swoię.

Ten grzech śmierćią kazano karáć) Leuit: 24. v. 16. *Ktoby co ku zelżywośći Imieniá Páńskiego mowił, śmierćią vmrze, á vkámienuie go wßystko zgromádzenie, choćiażby był postronny, choćiaż domowy, bo iż zbluźnił imię Páńskie, vmrzeć musi.*

101. Pytánie.

37. Nie-dźiela. *A możeż kto przystoynie przez Imię Boże przyśięgáć?*

Rz. Może; gdy álbo Vrząd tego potrzebuie; álbo iáka potrzebá tym sposobem słowá potwierdźić / y prawdy podeprzeć każe: żeby śię y chwałá Boża ostawiłá / y inßych zbáwieniu dogodźiło. Bo tákowa przyśięgá słowem Bożym śię stánowi / y dla tego też ludźie świeći w stárym y Nowym przymierzu słußnie iey vżywáli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Słowem Bożym śię stánowi) Deut: 6. ℣. 13. *Boyże śię Páná Bogá twego y służ mu, á przyśięgay przez imię iego.*

Esai: 48. v. 1. *Słuchayćie tego domie Iákobow, ktorzy śię ozywaćie imieniem Izráelskim, ktorzy przyśięgaćie przez Imię Páńskie, á przypominaćie Bogá Izráelskiego, á cosz gdy nie w prawdźie áni w spráwiedliwośći.*

Hebr. 6. v. 16. *Ludźie przez tego przyśięgáią, ktory iest wietßy, y v ktorych koniec káżdego sporu, iestći przyśięgá ku potwierdzeniu przydána.*

Dla tegoż ludźie świeći) Genesi: 21. ℣. 23. 24.

A ták (rzekł Abimelech Abráhámowi) przyśież mi tu przez Bogá, iż mie w niczym podchodźić nie bedźieß, áni synow moich, áni tákże Wnukow moich. Tedy odpowiedźiał Abráhám, Ia przyśiege.

Támże. 31. v. 53. A ták przyśiągł Iákob (Lábánowi) przez boiaźń (to iest Bogá ktorego śie bał) Izááká Oycá swego.

Iosue. 9. v. 15. 18. 19. Tedy Iozue vczynił z nimi pokoy, a wßedł w przymierze, y dopuśćił im żywo zostáć, á Xiążetá zgromádzenia przyśięgły im, y nie mordowáli ich synowie Izráelscy; ábowiem Xiążetá zgromádzenia przyśięgły im były przez Páná Bogá Izráelskiego, skąd ßemrálo wßystko zgromádzenie przećiwko Xiążetom. Tedy Xiążetá odpowiedźieli wßemu zgromádzeniu; My przyśięgliśmy im przez Páná Bogá Izráelskiego, á tákże śie ich áni tknąć nie możemy.

1. Samuel. 24. v. 22. 23. Przyśiężże mi (mowi Saul do Dawidá) teraz przez Páná, iż potomstwá mego nie wygubiß po mnie. A ták Dawid przyśiągł Saulowi.

2. Samuel 3. v. 35. A ták Dawid przyśiągł tymi słowy: Ták mi niechay Bog pomaga, iż nie bede iadł bynamniey pierwey niż słonce zaydźie.

1. Regum 1. v. 29 Tedy Krol Dawid przyśiągł.

Roman. 1. v. 9. Bog ktoremu ia służe, iest mi świádek, iż vstáwicznie o was czynie wspominánie.

2. Corint. 1. v. 23. A ia wzywam Bogá ná świádectwo, ná duße moie, iż folguiąc wam, ießcżem nie przyßedł do Koryntu.

102. Pytánie.

A nie wolnoż przyśięgáć przez ludźie świete, álbo inße stworzenie? Rz.

Nie. Bo słußna przyśięgá iest wzywánie Bo-

gá/ ktorym go prośiemy/ áby on iáko iedyny ſerc
wglądácz/ świádectwo dał o prawdźie / y przy
śiężce ſkarał/ ieśliby vmyślnie oſzukiwał. A tá-
kowa cześć żadnemu ſtworzeniu nie należy.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Ktorym go prośiemy/áby on) 2.Cor.1.v.23. *A ia wzywam Bogá ná świádectwo, ná duſzę moię.*

Roman. 9. v. 1. *Prawdęć mowię przez Chriſtuſá, nie kłamamći, w czym mi poświadcza ſumnienie moie przez Duchá świetego.*

A tákowa cześć) Matt. 5. v. 34. 35. 36. *Ia wam powiádam, ábyśćie żadnym ſpoſobem nie przyśięgáli, áni ná niebo, gdyż ieſt ſtolicą Boża, áni ná źiemię, gdyż ieſt podnożkiem nog iego: áni ná Ieruzálem, gdyż ieſt miáſto wielkiego Krolá. Ani ná głowę twoię będźieſz przyśięgał: ábowiem nie możeſz vczynić iednego włoſá białego álbo czarnego.*

Hebr. 6. v. 16. *Ludźie przez tego przyśięgáią, ktory ieſt więtſzy.*

38. Niedźiela.

103. Pytánie.

Co roskázuie Bog w czwartym Przykazániu? Rz.

Naprzod/ áby vſługá Ewángeliey y ſzkoły były záchowáne; y ábym ia iáko w inſze dni/ ták oſobliwie w dni święte chętliwie chodźił do zgromádzenia świetego; świątości vżywał; do poſpolitych modlitw/ ſwoie też przyłączał; według przemożenia ſwego cokolwiek ná vbogie dawał. A potym/ ábym przez wſzyſtek żywot/ od złych ſpraw prożen był; pozwaláiąc Pánu/ áby przez

Duch á

Duchá świetego spráwe swoie we mnie odpráwował: y ták ábym ieszcze w tym żywoćie wiecżny on Sábat zácżął.

Swiádectwá Pismá świetego.

Aby vsługá Ewángeliey) Tit. 1. ℣. 5. *Dla tegom ćie zostáwił w Krećie; ábyś do końcá popráwił, cżego nie dostawa, y postánowił stársze po miástách, iakom ia tobie był przykazał.*

2. Timot. 2. v. 2. *A te rzecży ktoreś słyszał odemnie miedzy wielą świádkow, porucżay wiernym ludźiom, ktorzy też godni bedą ku náucżániu inszych.*

1. Corint. 9. v. 11. 12. 2c. *Ieslismy wam duchowne rzecży śiali, ázaż to wielka rzecż, ieslibysmy żeli wásze ćielesne rzecży? Iesliż inszy tey mocy nád wámi vżywáią, cżemuż nie wiecey my? Azaż nie wiećie, iż ći ktorzy około świetych rzecży prácuią, pożywáią tych rzecży, ktore są z mieyscá świetego? á ktorzy przy oltarzu są, z oltarzá też pożywáią? Ták też Pan postánowił, tym ktorzy Ewángelią opowiádáią, áby z Ewángeliey żyli.*

A ábym do zgromádzenia świetego chodźił) Psal. 68 v. 27. *Chwaléćieß Bogá w zebrániu.*

Támże 40 v. 11 12. *Nie táiłem miłośierdźia twego w zgromádzeniu wielkim. Opowiedałem spráwiedliwość twoie w zgromádzeniu wielkim.*

Actor. 2. v. 42 46. *Y byli vstáwicżnie trwáiąc zgodnie w kośćiele, y w łamániu chlebá, y w modlitwách.*

Według przemożenia swego) 1. Cor. 16. ℣. 2 *Pierwszego dniá po Sabaćie kożdy z was niechay odłoży zbieráiąc co z szcżodrobliwośći Bożey bedźie mogł.*

A ták ábym ieszcże w tym żywoćie on Sábát) Esaiæ. 66. v. 23. *Y stánie sie że od mieśiącá do mieśiącá, od*

Sábátu

Sábatu do Sábatu zchodźić śię będźie wßelkie ćiáło, ku chwaleniu przed obliczności-ą moią, mowi Pan.

104. Pytánie. 39. Niedźiela.

Co Bog kłádźie ná nas w piątym Przykazániu? Rz.

Abyśmy rodźicom/ á zgołá wßystkim nászym przełożonym powinną vczćiwość/ miłość y życzliwość oddawáli: á żebyśmy śię ich życzliwey náuce y kárnośći z tákim/ iáko przystoi/ posłußeństwem poddawáli. Do tego też ábyśmy ich wystepki y obyczáie ćierpliwośćią nászą znaßáli/ záwße o tym myśląc/ że Bog chce nas ich reką prowádźić y kierowáć.

Swiádectwá Pismá świętego.

Abyśmy ták rodźicom) Ephes. 6. v. 1. 2. 3. *Dźieći słuchayćie rodźicow wáßych w Pánu, boć to iest rzecz spráwiedliwa. Czći oycá twego y mátkę (ktore iest pierwße przykazánie z obietnicą) ábyć śię dobrze dźiáło, y ábyś był długo żyw ná źiemi.*

Colos. 3. v. 18. 20. *Zony bądźćie poddáne swoim meżom, iáko przystoi w Pánu. Synowie słuchayćie rodźicow we wßystkim, ábowiem to Pánu miło.*

Rom. 13. v. 1. *Káżdy człowiek niechay będźie poddány zwierzchnim przełożeństwom: Abowiem nie iest przełożeństwo iedno od Bogá.*

1. Petr. 2. v. 13. *Bądźćie tedy poddáni káżdemu vrzedowi ludzkiemu dla Páná, choćiaż krolowi, iáko przednieyßemu; choć przełożonym, iáko tym ktorzy od niego posłáni bywáią. Abowiem tá iest wola Boża, ábyśćie dobrze czyniąc záhámowáli nieumieietność głupich ludźi.*

Hebr. 13. v. 17. *Bądźcie posłußni przełożonym wáßym, y bądźcie im poddáni, abowiem oni czuią o duszách waßych, iáko ći ktorzy liczbe oddáć máią; áby z weselem czynili, á nie wzdycháiąc; boć to wam iest niepożytecżno.*

Do tego ábyśmy ich wyſtępki) Prouer. 23. ℣. 22. *Bądź posłußen oycu twemu, z ktoregoś poßedł, á nie chćiey gárdźić mátką twoią, gdy ſie iuż ſtárzeie.*

Genes. 9. v. 25. *Rzekł tedy Noe: Niech będźie przeklętym Chánáan, á będźie sługą sług bráćiey swoiey.*

1. Petr. 2. v. 18. *Sludzy niech będą poddáni Pánom swoim z wßeláką boiáźnią, nie tylko dobrym y ludzkim, ále też y srogim. Abowiem to iest rzecz wdźięczna, ieśli kto dla sumnienia Bożeᵒ ćierpi frásunki, będąc niesłußnie vtrapiony.*

Matt. 22. v. 21. *Oddawayćież Bogu co iest Bożego; á Cesárzowi co iest Cesárskiego.*

105. Pytánie. 40. Niedźiela.

Czego chce po nas Bog w ßostym Przykazániu? Rz.

Abym bliźniego áni myślą/ áni słowem/ áni postáwą/ nierzkąc vczynkiem/ áni sam przez śię/ áni przez kogo innego/ nie lżył/ álbo nienáwidźiał álbo obrażał/ álbo zábiiał: ále wßelákiey chćiwośći zemśćzenia śię zániechał. Dotego ábym sobie sámemu nie ßkodźił/ áni śię dobrowolnie w niebespieczeństwo wdawał. Zá czym też áby śię záboystwá nie dźiały/ vrzędowi miecz zlećił.

Swiádectwá Pismá S.

Abym bliźniego áni myślą) Matt. 5. ℣ 21. 22. *Słyßeliśćie iż rzeczono iest stárym: Nie będźieß zábiiał, á ktokolwiek zábiie, będźie winien sądu. Ale ia wam powiádam,*

dam,

dam, iż káżdy ktory ſie gniewa ná brátá ſwego bez przyczyny álbo vpornie, będźie winien ſądu: A ktokolwiek rzecże brátu ſwemu Ráchá, będźie winien áby był karan od rády: á ktokolwiek rzecże błaznie, będźie winien męki ogniowey.

Ale wſzelákiey chćiwośći zemſzczenia) Rom. 12. v. 19. Nie mſcząc ſie ſámi o namileyſzy, owſzem dayćie mieyſce gniewowi, ábowiem nápiſano ieſt: Moiáć ieſt pomſtá, á iać oddam, mowi Pan.

Epheſ. 4. v. 26. Gniewayćie ſie, á nie grzeſzćie, ſłońce niechay nie záchodźi nád rozgniewániem wáſzym: á nie dawayćie mieyſcá Diabłu.

Vrzędowi miecż dał) Gen. 9. ỽ. 6. Ten ktory wylał krew cżłowiecżą, od cżłowieká krew iego wylana będźie: ábowiem Bog ſtworzył cżłowieká ná wyobráženie ſwoie.

Exod. 21. v. 14. A ieśliby kto vmyślnie á zdrádnie cżyhał ná cudze zdrowie, á zámordowałby go: Ten y od ołtarzá moiego będźie wźięt ná śmierć.

Matt. 26. v. 52. Tedy rzekł Piotrowi Iezus: Obroć miecż ſwoy ná mieyſce iego: Abowiem wſzyſcy ktorzyby miecż bráli, miecżem poginą.

Rom. 13. v. 4. Przełożony, ieſt ſługą Bożym tobie ku dobremu: a ieśli vcżyniſz co ieſt złego, boy ſie; boć nie dármo miecż nośi, gdyż ieſt ſługą Bożym, mśćićielem ku gniewu przećiwko temu ktoryby źle cżynił.

106. Pytánie.

Ale to przykazánie zda ſie ſámego tylko zaboyſtwá zákázywáć? Rz.

Lecż Bog zákázuiąc zaboyſtwá / pokázuie to / że pocżątku y źrzodłá zaboyſtwá / to ieſt gniewu / zazdrośći / nienawiśći / y chćiwośći pomſty nienawidźi / y to wſzyſtko zá morderſtwo pocżyta.

Swiádectwa Pismá swietego.

Ze początku y źrzodłá zaboystwá/ to iest/ gnie-
wu) Rom: 1. ℣. 29. *Nápełnieni wszelákiey niespráwiedliwośći, nieczystoty, złośći, łákomstwá, niecnoty, pełni zazdrośći, morderstwá, swaru, zdrady, przewrotnośći.*

A to wszytko zá morderstwo poczyta) 1. Ioan. 2. v. 9. *Ktory mowi iż iest w świátłośći, á brátá swoiego nienawidźi, ieszcze dotąd iest w ćiemnośćiách.*

1. Ioan: 3. v. 15. *Ktokolwiek nienawidźi Brátá swego, mężoboycą iest: á wiećie że wszelki mężoboycá nie ma żywotá wiecznego w sobie trwáiącego. Pátrz w 105. pytániu pod słowy. Abym bliźniego áni myślą.*

107. Pytánie. 41. Niedźiela.

A dosyć że nátym, iż tym sposobem przerzeczonym żadnego nie zábiiamy? Rz.

Nie dosyć: Gdyż Bog potępiáiąc gniew / zazdrość/ y nienawiść / chce tego po nas / ábyśmy bliźniego rownie iáko sámych śiebie miłowáli: á żebyśmy ludzkośći/ ćichośći/ vkłádnośći/ ćierpliwośći/ y miłośierdźia przećiwko niemu záżywáli: y coby iemu ku szkodźie mogło być / żebyśmy temu ile z nas może być zábiegáli: krotce mowiąc; ábyśmy táki vmysł mieli/ żebyśmy śię y nieprzyiaćielom nászym dobrze czynić nie zbrániáli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Zebyśmy ludzkośći/ ćichośći/ etc.) Ephes. 4. v. 12. *Proszę iáko więźień w Pánu, ábyśćie postępowáli iáko śię godźi w powołániu, ktorym iesteśćie wezwáni: z wszeláką skro-*

láką skromnośćią, ćichośćią y ćierpliwośćią, znosząc iedni drugich w miłośći.

Galat: 6. v. 1. Bráćiá, choćby był vwiedźion człowiek w iáki vpadek, wy Duchowni náprawuyćie go duchem ćichośći, obacząiąc sámego śiebie, ábyś y ty nie był kuszon.

Rom: 12. v. 18. Ieśli być może, ile z nas iest, ze wszytkimi ludźmi w pokoiu żywiąc.

Krotce mowiąc) Matth: 5. ℣. 44. Ia wam powiadam; Miłuyćie nieprzyiaćioły wásze; błogosławćie tym ktorzy was przeklinaią, dobrze czyńćie tym ktorzy was máią w nienawiśći, modlćie śie zá tymi ktorzy śie ná was tárgáią, y prześláduią was.

Rom. 12. v. 20. Ieśli tedy łáknie nieprzyiaćiel twoy nákarm go; ieśli prágnie nápoy go: bo to czyniąc, węgle ogniste zgarniesz ná głowę iego.

108. Pytánie.

Iáko potrzebá rozumieć śiodme przykazánie?

Rz. Iż Bog wszeláką sprosnośćią śię brzydźi: dla tego też y my mamy śię iey zgołá wystrzegáć/ y oną śię brzydźić: á záś potrzebá ábyśmy pomiernie/ wstydliwie/ y vczćiwie/ lub w małżeństwie/ lub w bezżeństwie żywot swoy prowádźili.

Swiádectwá Pismá świetego.

Bog śię brzydźi) Leuit 18. ℣. 26. 27: Nie czyńćie żadney z tych wszystkich sprosnośći. Abowiem co mieszkali przed wámi w oney źiemi, páráiąc śie tymi wszytkimi sprosnośćiami, splugáwili źiemię tę. A takći was źiemiá nie wyrzući z śiebie, gdy od was nie będźie splugáwiona, tak iako wyrzućiłá pogány, co tám w niey przed wámi byli.

A záś potrzebá ábyśmy pomiernie) 1. Thes. 4. v. 3. 4. 5. Táć iest wola Boża (to iest) poświęcenie wásze, że-

ſe, żebyśćie ſie powśćiągáli od nieczyſtoty: y áby vmiał káżdy z was naczynie ſwe trzymáć w świątobliwośći, y vczćiwośći. Nie będąc źieći pożądliwośćiámi, iáko Pogáni, ktorzy nie znáią Bogá.

Hebr: 13. v. 4. Poczćiwe ieſt małżeńſtwo miedzy wſzytkimi, y łoże niepokaláne; ále nieczyſte, y cudzołożniki, oſądźi Bog.

1. Corint: 7. v. 17. &c. Iáko káżdemu vdźieli Bog, iáko káżdego wezwał Pan, ták niechay poſtępuie. Ci ktorzy żony máią, niech będą iákoby ich nie mieli. Ktorzy záżywáią świátá iákoby go nie vżywáli, bo przemiia kſztałt świátá tego. Pánienká ktora nie ſzłá zá mąż, ſtára ſie o rzeczach Páńſkich áby byłá świętą, ták ćiáłem iáko y duchem.

1. Tim: 5. v. 5. 6. Ktora prawdźiwie Wdowá ieſt, y ośierоćiáłá, ma nádźieię w Bogu, y trwa w prośbách y w modlitwách w nocy y wednie. Ale ktora ieſt w roskoſzách, tá żywiąc vmárła ieſt.

109. Pytánie.

Izaż więcey Bog nie zákázuie w tym przykazániu, iedno cudzołoſtwá, y temu podobnego nierządu? R.

Poniewaź Ciáło y Duſzá náſzá ſą przybytkiem Duchá świętego / chce Bog ábyſmy to oboie w czyſtośći y świątobliwośći záchowáli / y dla tegoż vczynkow / poſtaw / mow / myśli / pożądliwośći plugáwych / y tego wſzyſtkiego / co człowieká do tákowych rzeczy powabia / zgołá zákázuie.

Swiádectwá Piſmá świętego.

A dla tegoż vczynkow / poſtaw / mow) Epheſ: 5 v. 3. 4. Grzech nieczyſty y wſzelákie plugáſtwo albo łákomſtwo, niechay nie będźie áni pomienione miedzy wámi, iák

świetym przystoi. Niewstydliwość y błazeńska mowá, żárty, y rzeczy ktore nieprzystoią, ále ráczey błogosłáwienie. Bo to wiećie, że wszeláki niewstydliwy, álbo nieczysty, nie ma dźiedźictwá w Krolestwie Christusowym y Bożym.

Matth. 5. v. 28. *Powiádam wam, iż káżdy ktory wey-źrzy ná niewiástę, áby iey pożądał, iuż z nią cudzołostwo popełnił w sercu swoim.*

A tego wszystkiego co powabia człeká) Eph. 5. v. 18. *Ani sie vpiiayćie winem, w ktorym iest zbytek.*

110. Pytánie.

42. Niedźiela. *Czego Bog zákázuie w osmym przykazániu?* Rz.

Nie tylko tey kradźieży/ y drapiestwá/ ktore vrząd karze; ále pod imieniem złodźieystwá / zámyka wszelákie sztuki y wyludzenia / ktoremi cudze rzeczy łápamy/ y do śiebie gwałtem/ álbo pod zasłoną práwá wyćiągnąć vśiłuiemy: iáko są/ niespráwiedliwa wagá/ niespráwiedliwy łokieć/ nie rowna miárá / nie dobry towar / fałszywa monetá/ lichwá/ y wszeláki inszy sposob nábywánia máietnośći od Bogá zákazány. Do tych sie też śćiąga wszelkie łákomstwo/ y rozmáite dárow Boskich nieprzystoyne száfowánie y vżywánie.

Swiádectwá Pismá świetego.

Ale pod imieniem złodźieystwá zámyka) Prou: 11. v. 1. *Wagá zdrádliwa iest obrzydliwa przed Pánem, ále gwicht spráwiedliwy podoba sie mu.*

Esechiel 45. v. 10. *Wagá spráwiedliwa niech bedźie.*

Deut: 25. v. 13. &c. *W worku twym rożnych gwichtow mieć nie bedźiesz, żeby miáły być iedne wietsze, drugie*

mnieyße. Ale miey cáłą y ſpráwiedliwą wage, ábyś długo żyw był w ziemi ktorą tobie dawa Pan Bog twoy. Abowiem ktokolwiek to czyni, tedy ten ieſt obmierzły przed Pánem Bogiem twoim, iáko káżdy co niepráwość czyni.

Pſal: 15. v. 5. *Ktoż Pánie wprzybytku twoim przebywáć będzie, á kto będzie mießkał ná gorze twoiey? ktory pieniędzy ſwoich nie dawa ná lichwę.*

Lucæ 6. v. 35. *Pożyczaycie, nic ſie z tego nie nádziewáiąc, tedyć będzie wielka nagrodá wáßá, á będziećie Synowie onego naywyżßego.*

Dotych ſie ściąga rozmáite dárow Boſkich nieprzyſtoyne) Prouerb: 5. ℣: 17. *Zrzodłá twoie niechay tobie ſámemu będą, á nie cudzym z tobą (to ieſt, w cudze ręce ich nie podaway vtrácáiąc.)*

Item. 21. v. 20 *Skarb koßtowny / y wonne oleyki ſą w domu człowieká mądrego, ále człowiek ßalony rozproßy ie.*

III. Pytánie.

Ktorychże tu rzeczy Bog zákázuie? ℟.

Abym dochodom / y pożytkom bliźniego / ile ze mnie być może dopomagał / y pomnożenie czynił: y ták ſie z nim obchodził / iákobym ſobie życzył / żeby ſie zemną obchodzono: do tego ábym pilnie / y ßczerze powinność ſwą wykonywał / ábym też y inßych w niedoſtátku rátowáć mogł.

Swiádectwá Piſmá świętego.

Ták ſie z nim obchodził.) Matth: 7. ℣. 12. *A ták wßyſtko cobyście chćieli áby wam ludzie czynili, tákże y wy im czyńćie; boć ten ieſt Zakon y Prorocy.*

Do tego ábym pilnie) Epheſ: 4. ℣. 28: *Ten ktory kradł, niechay iuż nie krádnie, ále rácżey niechay robi, prá-*

bi, prácuiąc rękomá coby było dobrego, áby mogł vżyczáć potrzebnemu.

43. Niedźiela. 112. Pytánie.
Co wyćiąga dźiewiąte przykazánie?

Rz. Abym przećiwko żadnemu fałszywie nie świádczył / niczyich słow nie szpoćił / niokim źle nie mowił / nikomu nie łáiał / nikogo lekkomyślnie / ábo nie przesłucháwszy spráwy / nie potepiał: ále ábym wszelákiego kłamstwá y obłudy / iáko włásnych spraw Diabelskich / ieślibym niechćiał ná się srogiego gniewu Bożego pobudźić / z pilnośćią się wystrzegał: przy sądźiech y przy inszych spráwách / ábym się prawdy trzymał / y ták iáko się rzecz ma / bespiecznie y státecznie zeznawał. Dotego / ábym cudzey sławy y dobrego mniemánia / ilebym mogł / bronił y przymnażał.

Swiádectwá Pismá świętego.

Abym przećiw żadnemu) Prouerb. 19. v. 9. *Swiádek kłamliwy nie vydźie karánia, á ktory powiáda kłamstwá, zginie.*

Támże 21. v. 28. *Swiádek fałszywy zginie, ále człowiek spráwiedliwy co słyszy to zeznawa.*

Niczyich słow) Psalm. 15. v. 3. *Ten będźie mieszkał ná gorze świętey twoiey Pánie, ktory chodźi w doskonáłośći, á obchodźi się spráwiedliwie, mowiąc prawdę w sercu swoim: ktory nie obmawia ięzykiem swoim.*

Psalm. 50. v. 19. 20. *A złośnikowi Bog rzekł. Vstá twe rozpuszczasz zá złośćią, á ięzyk twoy plećie zdrády; záśiadasz á mowisz przećiw Brátu twemu, á vwłaczász cżći synowi má-*

wi mátki twoiey. Bede ćie karal, á przeloże to przed oczy twoie.

Nikogo lekkomyślnie nie potepiał) Matth. 7. v. 1. Nie sądźćie, ábyśćie nie byli sądzeni.

Przy sądziech) 1. Corint. 13. ℣. 6. Miłość nie ráduie sie z niespráwiedliwośći, ále sie weseli z prawdy. Ephes: 5. v. 25. A przetoż odłożywszy kłamstwo, mowćie prawde káżdy bliźniemu swemu, ábowiem iesteśmy członkámi iedni drugich.

Dotego ábym cudzey sławy) 1. Petr. 4. ℣. 8. Przed wszytkimi rzeczami mieyćie vprzeymą miłość iedni ku drugim, ábowiem miłość zákrywá wielkość grzechow.

113. Pytánie. 44. Niedźiela.

Czego zákázuie dziesiąte przykazánie?

R. Abyśmy namnieyszey chęći/ y myśli przećiwko żadnemu przykazániu Bożemu/ do sercá nászego nie przypuszczáli: ále żebyśmy sie vstáwicznie/ y z dusze wszelákim grzechem brzydźili: á záś we wszelákiey sie spráwiedliwośći kocháli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Rom. 7. v. 7. Coż tedy rzeczemy? Zakon iestli grzechem? Nie day tego Boże. Owszem grzechu nie poznał iedno przez zakon: bobych też y pożądliwośći nie poznał, by był zakon nie rzekł: Nie bedźiesz pożądał.

114. Pytánie.

A mogąż ći, ktorzy sie do Bogá náwroćili te przykazánia práwie wypełnić?

R. Nie mogą: ále y naświetszy ludźie / poki tu żyią/ tylko nieiákie początki máią tego posłuszeństwá: á wszákże ták / że vprzyimą y niezmyślną

słoną chućią/ nie według niektorych/ ále według wßyſtkich mándatow Bożych żyć poczynáią.

Swiádectwá Piſmá świetego.

Ale y naświetßy) Ecclef: 7. ℣. 21. *Záiſteć nie ieſt NIKT ſpráwiedliwy, ktoryby dobrze cżynił á nie grzeßył.*

1. Ioan. 1. v. 8. *Ieślibychmy rzekli iż grzechu nie mamy, ſámi śiebie oßukiwamy, á prawdy w nas niemáß. Ieśli byſmy rzekli, żeſmy nie zgrzeßyli, kłamcą Bogá cżynimy áſłowá iego w nas niemáß.*

Rom. 7. v. 14. *Bo wiemy iż zakon ieſt duchowny, ále ia ćieleſny ieſtem, záprzedány pod grzech.*

A wßákże tákże vprzeymą) Rom: 7. ℣. 22. *Abowiem ráduie ſie zakonowi Bożemu według zewnętrznego cżłowieká.*

Philip: 3. v. 14. *Bieżę ku zakłádowi wezwánia Bożego, tego ktore ieſt z gory przez Iezuſá Chriſtuſá.*

Pſalm. 1. v. 2. *Sczęśliwy ten cżłowiek, ktorego w zakonie Páńskim ieſt chuć iego, á w nim rozmyśla wednie y w nocy.*

115. Pytánie.

Ná coż tedy Bog zakon ſwoy ták pilnie, y ták ſrodze opowiedáć każe; poniewaz żadnego ná tym świećie niemáß, ktoryby ſie według niego doskonále záchowáć mogł? Rz.

Naprzod; ábyſmy przez wßyſtek żywot náß / im dáley tym więcey vznawáli/ iáka ieſt przyrodzenia náßego do grzechu ſkłonność: iżebyſmy tym chętniey odpußczenia grzechow y ſpráwiedliwości w Chriſtuśie prágnęli. Potym ábyſmy záwße ná

ße ná tym byli y záwße o tym myślili / y łáski Duchá ś. od Oycá żądáli/iákobyśmy co dźień tym więcey ná podobieństwo Boże odnawiáli się ábyśmy też záczásem/kiedy z tego świátá zeydźiemy/náznáczoney nam doskonáłośći z weselem dostąpili.

Swiádectwá Pismá świetego.

Naprzod/ ábyśmy vznawáli) Rom:3. v.20. 21. *A my wiemy, iż cokolwiek zakon mowi, tym ktorzy w zakonie są mowi, áby wßelkie vstá były zátulone, y áby był winien wßystek świát sądu Bożego.* Przeto żadne ćiáło nie *bedźie vspráwiedliwione przed obliczności iego z vczynkow zakonu, gdyż przez zakon bywa poznánie grzechu.*

1. Ioan. 1. v. 9. *Ieślibychmy wyznawáli grzechy náße, wiernyć iest y spráwiedliwy, żeby nam odpuśćił grzechy náße, y oczyśćił nas od wßelkiey niespráwiedliwośći náßey.*

Psal. 32. v. 2. *A przetoż grzech moy oznaymiłem tobie, á złośći moiey nie kryłem: Mowiłem; wyznam przećiwko sobie złośći moie Pánu, á tyś odpuśćił winę grzechu moiego.*

Potym/ ábyśmy) 1. Corint: 9. v. 24. *Azaż niewiećie, iż ći ktorzy wzawod biegáią, áczći wßyscy bieżą, ále ieden zakład bierze? tákże bieżćie iákobyśćie otrzymáli.*

O MODLITWIE

116. Pytánie.

45. Niedźielá. *Czemu Chrześćiánom potrzebna iest Modlitwá?* Rz.

Iż iest przednieyßa cząstká tey/ktorey Bog po was prágnie wdźięczności: Dotego/iż tylko tym łáski swey y Duchá świetego Bog vżycza/ ktorzy

prawdziwym wzdychániem vstáwicznie o to go proszą/ y zá to mu dźięki czynią.

Swiádectwá Pismá świetego.

Iż iest przednieysza cząstká) Psal: 50. ℣. 14. 15 *Ofiáruy Bogu chwałę, odday naywyższemu śluby twoie. Wzywayże mie czásu vtrapienia, á wyrwę ćię, abyś mie chwałą vczćił.*

Dotego iż tylko tym) Matt: 7. ℣. 7. *Prośćie á bedźie wam dano.*

Luc: 11. v. 13. *Ieśli wy bedąc złymi, vmiećie dáwáć dobre dáry dźiećiom wászym: Iákoż dáleko wiecey Oćiec wász niebieski da Duchá S. tym ktorzy od niego proszą.*

117. Pytánie.

Czego do tey Modlitwy potrzebá ktoraby sie Bogu podobáłá, y żeby od niego byłá wysłuchána? ℟.

Abyśmy od sámego prawdziwego Bogá / ktory sie w słowie swoim obiáwił/ tego wszystkiego czego od śiebie żądáć roskazał / prawdziwą serdeczną chućią żądáli: Z prawego nászego niedostátku / y nászey nędze vznánia / przed obliczem máiestatu Bożego/ pokornie sie vniżáli: ná tym mocnym gruncie polegáli; że nas Bog / choćiaż niegodne / dla Christusá iednák pewnie wysłucha / iáko to nam w słowie swoim obiecał.

Swiádectwá Pismá świetego.

Abyśmy od sámego prawdziwego Bogá) Ioan. 4. v. 22. *Wy chwalićie co niewiećie, á myć chwalimy co wiemy.*

Tego wszystkiego czego od śiebie) 1. Ioan: 5. v. 14.

v. 14. Toć ieſt vfánie ktore mamy v Bogá; iż ieślibyſmy o co prośili wedle woley iego,, ſłucha nas.

Ze nas Bog dla Chriſtuſá) Ioan: 16. ℣. 23. Záprawde, záprawde, powiádamći wam, ocokolwiek prośić bedźiećie oycá w imie moie, da wam.

Daniel 9. v. 17. 18. Wyſłuchayże iuż teraz Boże náß modlitwy ſługi twego, y proſby iego, DLA PANA. Abowiem my nie ofiáruiemy modlitw náßych przed obliczności twoią według ſpráwiedliwości náßych, ále według obfitego miłośierdźia twoiego.

Jáko to nam obiecał) Matti 7. ℣. 7. Prośćie á bedźie wam dano, ßukayćie, á naydźiećie, kołáććie á bedźie wam otworzono.

Ierem: 29. v. 12. Wzywáć mie bedźiećie, á poydźiećie drogámi moimi. Modlić mi ſie bedźiećie, á wyſłucham was.

118. Pytánie.

Ktore to ſą rzeczy ktorych od śiebie żądáć roskazuie? Rz.

Wßyſtkie ták duſzne iák ćieleſne potrzeby/ ktore Pan náß Jezus Chriſtus w tey Modlitwie / ktorey nas ſam náuczył/ zámknął.

119. Pytánie. 46. Niedźielá.

Ktora to ieſt modlitwá?

Rz. Oycze náß / ktoryś ieſt/ ꝛc.

120. Pytánie.

Czemu roskázuie Chriſtus ábyſmy ták do Bogá mowili? Oycze náß. Rz.

Aby záraz ná ſámym początku Modlitwy należącą synom Bożym vczćiwość y dufność ku Bogu/ w nas pobudźił / ktora Modlitwy náßey fundámentem

ma być: to iest; że Bog dla Chrystusá stał się nam Oycem/ y czego od niego prawdziwą wiárą żądamy/ dáleko mniey nam tego broni / niżli nam rodźice ziemskich dobr bronią.

Swiádectwá Pismá świetego.

Matth. 7. v. 9. 10. *Y ktoż iest, z was człowiek, ktorego ieśliby syn prośił o chleb, izali mu poda kámień? Ieśliby o rybę prośił, izali mu poda węża? Ieśli wy tedy będąc złymi, vmiećie dáry dobre dáwáć dźiećiom wászym; iákoż więcey Oćiec niebieski wász da rzeczy dobre tym, ktorzy go proszą.*

121. Pytánie.

Czemu przydano? Ktory iesteś w niebieśiech? Rz.

Zebyśmy o niebieskim Máiestáćie Bożym nic podłego y ziemskiego nie pomyślali: do tego / ábyśmy od iego wszechmocności / cokolwiek iest duszy y ćiáłu potrzebnego / oczekiwáli.

Swiádectwá Pismá świetego.

Zebyśmy o Niebieskim Bożym Máiestáćie) Ierem. 23. v. 23. 24. *Y mniemasz żem ia iest Bog tylko z bliská, mowi Pan, á nie Bog z dáleká? Możeli śię człowiek skryć gdźiebych go ia nie widźiał, mowi Pan? Izali ia nie nápełniam niebá y ziemie, mowi Pan.*

Esai: 66. v. 1. *Ták mowi Pan: Niebo iest stolicá moiá, á źiemiá iest podnożek nog moich: gdźież tedy będźie ten dom ktory dla mnie zbuduiećie? A gdźież będźie mieysce odpoczynienia mego?*

Do tego/ ábyśmy od iego) Actor: 17. v: 25. 26. 27. *Bog ktory stworzył niebo, świát, onże dáie wszystkim żywot, y oddech, y wszystko. Y spráwił z iedney krwie*

ßystek narod ludzki, áby mießkáli po wßystkiey ziemi, záwierzywßy pewność czásow, ktore przedtym postánowił, záłożywßy gránice mießkánia ich. Aby ßukáli Bogá, ábowiem w nim żyiemy, y ruszamy sobą, y iesteśmy.

Rom: 10. v. 12. A niemáßci roznice, áni Zydá, áni Greká, bo tenże Pan wßystkich bogáty iest ná wßystkie, ktorzy go wzywáią.

122. Pytánie. 47. Niedźielá.

Ktora iest pierwßa prośbá?

Rz. Swieć sie imie twoie. To iest. Day naprzod ábyśmy ćie dobrze poználi / y znáczną we wßystkich spráwách twoich wßechmocność / mądrość / dobroć / spráwiedliwość / miłośierdźie / y prawdę vważáli / opowiádáli / y wysłáwiáli: A potym / ábyśmy wßystek náß żywot / myśli / mowy / y vczynki do tego záwße kierowáli / iákoby naświętße Imie twoie / dla nas nie było zelżone / ále ráczey czćia y chwałą obiáśnione.

Swiádectwá Pismá S.

Day naprzod ábyśmy ćie poználi) Iere: 9. ℣. 23. 24. Pan ták mowi: Niech sie mądry nie chlubi z mądrośći swoiey, á mocarz niech sie nie chlubi w mocy swoiey, y bogacz niech sie nie podnośi w bogáctwách swoich. Ale ten ktory sie chlubi, niechayże sie tylko w tym chlubi, że mie poznał y zrozumiał, to iest, żem ia iest Pan, ktory czynie miłośierdźie, sąd y spráwiedliwość ná ziemi; Abowiem w tym ia sie kocham, mowi Pan.

Ioan: 17. v. 3. A tenći iest żywot wieczny, áby ćie sámego ználi być Bogiem prawdźiwym, y ktoregoś posłał Iezusá Christusá.

A potym ábyśmy wszytek żywot nász) Psal: 71. v. 8. *Vstá moie niechay bedą nápelnione chwałą twoią y sławą twą ná káżdy dźień.*

Psal: 115. v. 1. *Nie nam Pánie, nie nam, ále imieniowi twemu day chwale, dla miłośierdzia twego, y dla prawdy twoiey.*

48. Niedźielá. 123. Pytánie.

Ktora iest wtora Prośbá? R.

Przydź krolestwo twoie. To iest. Rządź nas ták Duchem y słowem twoim / żebyśmy sie tobie im dáley tym wiecey poddawáli: chowáy y pomnażay kośćioł twoy: psuy spráwy Diabelskie y wszeláką moc przećiwko máiestatowi twoiemu wynoszącą sie: obroć wniwecz wszystkie rády ktore sie przećiw słowu twemu wszczynáią: áż do dźiesz zupełnie y doskonále krolował / gdy sie stánie wszystko we wszystkich.

Swiádectwá Pismá świetego.

Rządź nas słowem) Matt: 6. ℣. 33. *Szukayćie naprzod krolestwá Bożego, y spráwiedliwośći iego, á wszystkie rzeczy bedą wam przydáne.*

Chowáy y pomnażay) Psalm: 51. ℣. 20. *Obchodź sie łáskáwie z Syonem wedle twoiey dobroći, á pobuduy mury Ierozolimskie.*

Psuy spráwy Diabelskie) Roma: 16. ℣. 20. *A Bog pokoiu zetrze Szátáná pod nogámi wászymi w rychle.*

49. Niedźielá. 124. Pytánie.

Ktora iest trzećia prośbá?

R. Bądź wolá twoiá iáko w niebie / ták y ná źiemi. To iest. Day ábyśmy y wszyscy ludźie /

własney woley wyrzekszy się/ twoiey woley/ ktora sáma iest święta/ chętliwie y bez wszelkiego szemránia podawáli się: A ták káżdy zosobna zlecona sobie powinność/ wiernie y ochotnie odpráwowáli/ iáko czynią Aniołowie w niebie.

Swiádectwá Pismá świętego.

Abysmy się własney woley wyrzekli) Matt:16. v.24. *Ktoby chćiał zamną iść, niech się sam siebie záprzy, weźmie krzyż swoy, á zámną idźie.*

Tit: 2. v. 11. 12. *Oświećiłá się oná łáská Boża zbáwienna wszystkim ludźiom, ktora nas náucza, ábysmy záprzawszy się niepobożności, y świetckich pożądliwośći, trzeźwie, y sprawiedliwie, y pobożnie żyli w teráznieyszym wieku.*

Jáko czynią Aniołowie) Psalm: 103. ✠. 21. *Błogosławćie Páná wszyskie zastępy iego, ktorzyśćie są sługámi iego, á czynićie dosyć woley iego.*

125. Pytánie. 50. Niedźiela.

Ktora iest czwarta prosbá?

R. Chlebá nászego powszedniego day nam dźiśia. To iest. Dodaway nam wszytkiego/ czego nam do tego żywotá potrzebá: Abysmy przez to poználi/ żeś ty iest iedyne źrzodło/ z ktorego wszystkie dobrá płyną: y gdźiebyś ty nie błogosłáwił/ tedy wszelákie násze stáránie y przemysł/ á owszem twoie własne dáry/ nie powodzą się nam/ y szkodzą. A przetoż day ábysmy ufność nászę od wszelkiego stworzenia odwroćiwszy/ w tobie sámym pokłádáli.

Swiádectwá Pismá świętego.

Żeś ty iest iedyne źrzodło) Iacob: 1. ✠. 17.

Wszelkie

Wßelkie dárowánie dobre, y wßeláki dar doskonáły ieſt z
ry zſtępuiący od Oycá świátłośći.

Actor: 14. v. 17. Y nie zániechał (Bog) áby o n
świádectwá wiedźieć nie miano, gdy nam dobrze czynił / d
wáiąc nam z niebá dżdże, y czásy vrodzáyne, nápełniáiąc p
kármem y rádośćią náße sercá.

A gdźiebyś ty nie błogoſłáwił) 1. Corint: 1
v. 38. Ale Bog dáie mu ćiáło iáko chćiał, y káżdemu naśi
niu, iego własne ćiáło.

Deut: 8. v. 3. Karmił ćie Mánną, ktoreieśćie áni t
áni przodkowie twoi nie ználi, áby ćie náuczył: iż człowie
nie żywie w sámym chlebie, ále teży w tym wßyſtkim co p
chodźi z vſt Páńskich.

Psalm: 37. v. 16. Lepßa ieſt trochá spráwiedliwego
á niż bogáctwá niezbożnych wielkie.

A przetoż day ábyſmy vfność) Psal: 55. v. 23
Włoż że brzemie twoie ná Páná, á on ćie podeprze, á nie d
śie záchwiáć ná wieki spráwiedliwemu.

Psal: 56. v. 12. Vfáiąc Bogu nic śie nie boie, áby m
człowiek miał co vczynić.

Psal: 62. v. 11. Nie vfayćieß w krzywdźie áni w dra
pieſtwie, á nie podawayćie śie w prożność. Ieśliże przyby
dźie máietnośći, nie przykłádayćie sercá.

Psalm: 146. v. 2. Nie vfayćie w Kśiążętách áni w żad
nym człowieku, w ktorym niemáß rátunku żadnego.

51. Nie-
dźielá.

126. Pytánie.

Ktora ieſt piąta prośbá? Ry.

Odpuść nam winy náße / iáko y my odpuſzczá
my náßym winowáycom. To ieſt. Nie poczyta
nam nędznym grzeßnikom / wßytkich grzechow
náßych / y tey niepráwośći / ktora y teraz w na

trwa/

trwa/ dla krwie Christusowey: iáko też y my to łáski twey świádectwo w sercách nászych poczuwamy/ że stale przedsięwzięcie mamy/ wszytkim ktorzy nas obrażáli/ z sercá odpuszczáć.

Swiádectwá Pismá świetego.

Nie poczytay nam dla krwie Christusowey) Psalm: 51. v. 1. 9. *Zmiluy się nádemną Boże według milośierdźia twego, á według wielkiey litośći twoiey, zgładź nieprawośći moie. Oczyść mie Izopem, y bede ochedożon, omyieß mie, á nád śnieg bede wybielon.*

Ioan: 14. v. 6. *Nikt nie przychodźi do Oycá, tylko przez mie.*

Ioan: 2. v. 2. *Onći iest vbłagániem zá grzechy násze, á nietylko zá násze, ále też zá grzechy wszystkiego świátá.*

Jáko też y my to stale) Matt: 6. ℣. 14. 15. *Bo ieśli odpuśćićie ludźiom vpadki ich, odpuśći wam też Oćiec on wász niebieski. Ale ieśli nie odpuśćićie ludźiom ich, y Oćiecći wász nie odpuśći wam vpadkow wászych.*

52. Niedźielá. 127. Pytánie.

Ktora iest szosta prośbá? R.

Nie wwodź nas w pokuszenie / ále nas zbaw ode złego. To iest. Ponieważ z przyrodzenia ták mdli y słábi iesteśmy / iż y przez minute ostáć się nie możemy; á głowni nászy nieprzyiaćiele/ szátan/ świát/ y własne násze ćiáło/ vstáwicznie ná nas szturmuią/ ty nas wspieray/ y Duchá twego mocą posilay/ ábyśmy w tym boiu duchownym/ nie szwánkowáli: ále ták długo się tu potężnie opieráli/ ążbyśmy zupełne náostátek zwyćięstwo otrzymáli.

Swiádectwá Pismá świętego.

Ponieważ z przyrodzenia) Ioan: 15. ℣. 5
Beze mnie nic nie możećie.

Psal. 144. v. 4. *Człowiek iest podobny prożnośći.*

Psal. 103. v. 14. *On zna iżechmy my proch.*

A głowni nieprzyiaćiele) 1. Petr: 5. ℣. 8
Bądźćie trzeźwi y czuyćie; ábowiem przećiwnik wász Diabeł iáko lew ryczący, krąży szukáiąc kogoby pożárł.

Galat. 5. v. 17. *Ciáło pożąda przećiwko duchowi, á duch przećiwko ćiáłu; á te rzeczy miedzy sobą przećiwne są, ábyśćie nie czynili tego cobyśćie chćieli.*

Ty nas wspieray) Matt: 26. ℣. 41. *Czuyćie á modlćie sie; ábyśćie nie weszli w pokuse: Duchći iest chetny, ále ćiáło mdle.*

Ale ták długo sie im potężnie) 1. Thes: 5. ℣. 23
A sam Bog pokoiu niech was poświęći zupełnie, á duch wász cáły y duszá, y ćiáło bez nágánienia w przyśćie Páná nászego Iezusá Christusá, niechay będą záchowáne.

128. Pytánie.

Iákoż zámykasz twoie Modlitwe? R.

Abowiem twoie iest krolestwo/ y moc/ y chwałá ná wieki wiekow. To iest: Wszystkiego tego od ciebie żądamy: iż ponieważ y Krolem nászym/ y wszechmogącym iesteś/ wszystkiego nam też/ y chceśz/ y możesz dodáć. A o to wszystko dla tego prośimy/ żeby ztąd/ nie nam; ále imieniowi twemu świętemu wszystká chwałá oddána byłá.

Swiádectwá Pismá świętego.

Iż ponieważ Krolem nászym) Rom: 10. ℣.
11. 12. *Pismo ś. powieda: Wszelki kto weń wierzy, pohánbion*

nie będźie

nie bedźie: ábowiemći ten Pan iest bogáty, ná wßystkie ktorzy go wzywáią.

2. Petr. 2. v. 19. Vmieć Pan pobożne ludźi z pokußenia wybáwić.

A oto wßystko dla tego prośiemy) Ioan. 14. v. 13. O cokolwiek tedy bedźiećie prośić w Imie moie, to vczynie, áby był vwielbion Oćiec w Synu.

Hier. 33. v. 8. 9. Oczyßcze ie od wßelákiey niepráwośći ich, ktorą przećiw mnie zgrzeßyli, y przepußcze wßystkim złośćiam ich, ktorymi obráźili mie y obrußyli. Y stáną sie mnie chwalą, rádośćią y sławą, y wielmożnośćią przed wßytkimi narody, ktorzy vsłyßą wßystko dobre ktore ia czynie z nimi: y vlekną sie á zádrżą słyßąc o ßcześćiu ich, y o pokoiu ktory vczynie nád miástem.

129. Pytánie.

Co znáczy to słowo

AMEN. Rz.

Rzecz pewna y niepochybna być. Bo Modlitwá moiá dáleko pewniey od Bogá iest wysłucháná/ niżeli ia w sercu swoim poczuwam/ że tego wßystkiego vprzejmie prágne.

Swiádectwá Pismá świetego.

2. Corint. 1. v. 20. Ile iest obietnic Bożych w nim (to iest, w Christusie) są Ták, y w nim AMEN, ku chwale Bożey przez nas.

2. Tim. 2. v. 13. Ieśli iesteśmy niewiernemi, wßákoż on trwa wiernym, záprzeć sámego siebie nie może.

Koniec Pierwßey Częśći Kátechizmu.

REGESTR
SZCZEGVLNY
Słow, y rzeczy, tychże obudwu Kátechizmow podług Liter dla łátwieyszego ználezienia.

A.

B.

C.

D.

kim spo-

L.

M.

N.

O.

T.

V.

W.

Zakon

Z.

Koniec Regestrow Kátechizmowych.

Popraw ták ná kárcie 9. Syná iego iednorodzonego/ przyday/ Páná nászego. 17. ná odkupienie/ przyday / y. 36. ná sámym ciele / czytay ná swoim ciele. 96. Jednym ciáłem / przyday wprzod/ iednym chlebem y iednym ciáłem. Jnne omylenia dobry y baczny czytelnik łátwie sam popráwi.

REGESTR PIESNI WTOREY CZĘŚCI KATECHIZMV.

Raczysz

Koniec Regestru.

(*) (*) (*)

WTORA CZĘŚĆ

KATECHIZMU CHRZESCIANSKIEGO,

ZBOROW WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

W ktorey iest

PASTERSTWO DOMOWE, Y ZBOROWE.

I. Cor. 14. ℣. 16. 17. 18.

Modlić ſie bede Duchem, lecz modlić ſie bede y wyrozumieniem, Bede ſpiewał Duchem, lecz y wyrozumieniem. Bo ieślibyś błogosławił duchem; ten co nie rozumie, iákoż rzecze Amen ná twe dziekowanie? gdyż co mowiß niewie. Abowiem ácz ty dobrze dziekuieß, ále ſie, drugi nie buduie. Ale w kościele wole pieć słow wyrozumienia moiego mowić, ábych y drugich náuczył, niżeli dzieśieć tyśiecy słow niezrozumiałnym iezykiem.

Tit: 2. ℣. 11. 12. 13.

Oświećiłá śię oná łáská Boża Zbáwienna wßytkim ludźiom, ktora nas náucza; ábyśmy, záprzawßy śię niezbożnośći, y świeckich pożądliwośći, TRZEZWIE, *y* SPRAWIEDLIWIE, *y* POBOZNIE, *żyli w terázniejßym wieku: Oczekawáiąc oney nádźieie błogosłáwioney, y zacnego przyśćia wielkiego Bogá y Zbáwićielá náßego* IEZVSA CHRISTVSA.

1. Tim: 4 ℣. 7. 8.

Odrzuć báśni sprosne y Bábie, á ćwicz śię ku pobożnośći. Abowiem ćielesne ćwiczenie málo pomoże: ále POBOZNOSC *ku wßem rzeczam iest pożyteczna, máiąca obietnice tuteyßego y przyßłego żywotá.*

DOMOWEGO PA-STERSTWA Z ZNA-ZNACZENIEM TYLKO PIEŚNI Y MODLITW ICH

Formá krotka.

Do Goſpodarzá Chrześciáńſkiego nápominánie.

WIedz o tym Goſpodarzu Chrześciáńſki / Iż tá ieſt wola Páná Bogá náſzego; Abyſmy wſzyſcy ludźie ná świecie bedacy / chodźili według woley przykazánia iego świetego / w boiaźni / y w miłości iego świetey / bez wſzelákiego zgorſzenia. Záczym tákowa ma byc w Zborzech Chrześciáńſkich ſpráwá: Gdyż domy Chrześciáńſkich ludźi ſa przybytkámi Bożymi. To zás potym bywa znác / gdźie ieſt ſpráwá podług

przystoynego y poboznego rzadu/ iáko Apostoł świety mowi: To iest; gdy gospodárz chrześciáński/ ktory iest Pásterzem domowym/ owa Biskupem/ iáko Augustyn mowi; dziatki y czeladke swa wiedzie swoim przykłádem y napominániem ku pobozności, ku wzywániu imieniá Páńskiego/ ku dziekowániu zá dobrodzieystwá Páńskie. Z tákim gospodarzem pewnie Pan Bog mieszka/ y nád iego domem błogosłáwieństwo iego záwsze iest. A to wszytko iednák przez Jezusá Christusá Páná nászego. Przetoz y ty ták czyń: A Pan Bog záwzdy z toba bedzie. Amen.

Nápominánie Gospodárskie, ku Modlitwam Domowym, do czeladki y do dziatek ꝛc. gdy ráno wstáną.

Dziatki miłe/gdyż się ták Pánu Bogu Oycu nászemu Niebieskiemu spodobáło ; Ze nas społecznie zgromádźić raczył / w tym domu : Tedy winnismy społecznie záwżdy chwalić/ y wielbić imię święte iego; dźiękuiąc iego świętey miłośći / zá iego niewymowne dobrodźieystwá/ ták duszne iáko y ćielesne / ktore on nád námi ráczy czynić / nigdy nieprzestawáiąc : Przez Syná swego miłego Jezusá Christusá.

Naprzod tedy dźiękowáć mamy Oycu nászemu niebieskiemu/zá dobrodźieystwo Stworzenia nászego: że nas raczył stworzyć ná wyobráżenie swoie Boskie. Potym/zá dobrodźieystwo Odkupienia nászego: Iż nas/ zesławszy Syná swoiego iednorodzonego / zátráconych z wiecznego potępienia wybáwić raczył ; á to przez nadroższą Krew iego nas wykupiwszy. O czym nas dźisieyszych czásow / miłośiernie przez słowo swoie vpewnia/ y tę łáskę szczodrobliwie podawa.

Potrzećie/ Dźiękowáć mamy y zá dobrodźieystwá poświęcenia nászego : że nas raczył przez

Duchá świętego odrodźić w nádźieię żywotá wiecznego/ á to przez głos ś. Ewángeliey: Opewniáiąc nas żeśmy są Synámi y Corkámi Bożymi/ á dźiedźicámi krolestwá niebieskiego / przez Páná nászego Jezusá Christusá.

Poczwárte/ Dźiękowáć mamy Bogu Oycu nászemu : Iż nas w Opátrzności swey práwie Oycowskiey/iáko przez wszystek wiek żywotá nászego/ ták y przez tę noc przeszłą / áż do dniá dźisieyszego záchowáć raczył od wszego złego ; á to z łáski swey Oycowskiey / dla Jezusá Christusá Páná nászego.

A to Dźiękczynienie násze Bogu Oycu niebieskiemu troiákim sposobem od nas ma być pokázowáne. ¶ Naprzod Wiárą:to iest/ gdy to w sobie czuiemy / iż nie z nászey godności/ nie z nászey prace/ áni hoyności tu żywiemy : ále z Páńskiey opieki / y iego świętey opátrzności. Ták/iż to záwsze wyznáć muśimy : że Pan Bog sam iest studnicą wszytkiego dobrá nászego; á iż my nic od śiebie nie mamy/ tylko grzech : Bo od niego sámego wszytko dobre bierzemy.

Powtore/ Vczynkiem mamy dźiękczynienie czynić Oycu niebieskiemu: to iest; Sercem y vsty wysławiáiąc./ y przyznawáiąc przez wysławiánie wielmożnych spraw dobroći Páńskiey iego. Czego dosyć iásnych przykłádow w Psálmiech Dáwidá Krolá y Proroká ś. Ktorego kształtem ku chwale ták dobrotliwego Páná po-

budząc śię mamy. ¶ Potrzećie/ Mamy dźiekczynienie czynić Bogu náßemu/ sámym vżywániem dobrym iego wielkiey dobrotliwośći. To iest/ gdy nam dáie dobre zdrowie on sam Bog náß/ tedyć ie powinniśmy trawić w pobożnośći/ w spráwiedliwośći/ y w trzeźwośći/ á w wßech cnotách Chrześćiáńskich. A gdyż Pan Bog dawa máietnośći / tedyć nimi podług iego świętey woley ßáfowáć mamy: Bo zá tákim ßáfunkiem idźie błogosłáwieństwo iego / z ich przymnożeniem. A iż w Kredźie Apostolskim/ w Bogá Oycá/ w Syná iego miłego / y w Duchá ś. wierzymy/ á wierząc wyznawamy: Przetoż też przy tey wierze dobrodźieystwá tegoż Bogá/ Oycá y Syná iego iednorodzonego / y Duchá ś. wysławiáiąc/ zá nie dźiękuymy/ pokornym y vniżonym sercem ták mowiąc:

¶ Bądź tobie cześć y chwałá Boże Oycze/ etc.
¶ Bądź tobie cześć y chwałá Pánie Jezu/ etc.
¶ Bądź tobie cześć y chwałá Boże Duchu/ etc.

Pátrz tey Modlitwy o Troycy przenaświętßey w Pieśniách. A 20.

Zátym Gospodarz w ten sposob będzie mowił do czeladki swey.

TO dźiękczynienie / dźiatki me miłe/ ktoreśmy teraz czynili Pánu Bogu náßemu niebieskiemu/ Oycu/ Synowi / y Du-

chowi świętemu/ iest przygotowániem ku drugim dobrodźieystwom Bogá nászego. Abowiem iáko wdźięcznym bywáią przymnáżane; ták záś niewdźięcznym bywáią odeymowáne.

Aprzetoż podźiękowawszy zá przeszłe / iesżcżeż o przyszłe dobrodźieystwá/ vdaymy się/ teraz do máiestatu Bogá nászego. Pokornymi tedy/ y vniżonymi/ á wiernymi nászymi modlitwámi będźiemy prośić iego świętey dobroći; áby nas dniá dźiśieyszego / y przez wszytek wiek żywotá nászego w łásce swoiey záchowywáć raczył/ ták; żebyśmy ten dźień stráwić mogli/ ku chwale imieniá iego świętego/ chodząc y sprawuiąc się wiernie y pobożnie w powołániu nászym : á iżbyśmy też mogli służyć we wszytkim dobrym bliźnim nászym.

Prośmy też Oycá nászego niebieskiego / áby miedzy námi pomnażał krolestwo swoie/ták; żeby on nas sam rządźił/ y spráwował słowem swoim/ iákobyśmy byli posłuszni iego roskazániu świętemu.

Nákoniec prośić będźiemy Páná Bogá nászego zá wszytek Zbor chrześćiáński; áby go on we wszem błogosłáwić raczył/ broniąc go od wszytkich nieprzyiaćioł iego ták duszných/iáko y ćielesnych : á záchowywáiąc go we wszem dobrym. A káżdemu zosobna/áby raczył być ku wspomożeniu; chorych áby raczył być lekarzem; smętnych poćieszeniem;podrożnych strożem; wdow y śirot opie-

kunem; niepłodnych rozmnożenię; brzemiennych rozwiązániem łáſkáwym; żywych ſprawcą; vmieráiących wodzem do żywotá wiecznego; dobrodzieiom náßym obfitą nágrodą zá ich dobrodzieyſtwá. Te wßyſtkie prośby będziemy czynić/nie w nádzieię náßego modlenia/álbo wzdychánia; ále w nádzieię miłośierdzia Oycá náßego niebieſkiego/ y wnádzieię záſługi y przyczyny Syná iego iedynego Jezuſá Chriſtuſá.

Wßátże áby tym ſpráwnieyße były sercá náße ku modlitwie/potrzebá nam w przod obaczáć przy modlitwie świętey Chrześćiáńſkiey pięć rzeczy. Naprzod/wolą á roſkazánie Boże: ktory tego po nas chce/ y to nam roſkazuie/ ábyſmy ſię iemu modlili. Do czego nas przez Dáwidá ś. wiedzie mowiącego w Pſálmie 50. Ofiáruy Bogu ofiárę chwały: Potym ſam/ toż przez tegoż ták mowiąc: Wzyway mię czáſu vtrapienia/ á wyrwę cię á ty mnie vczćiß. A Syn Boży mowi v Máttheußá w 7. Prośćie á będzie wam dano; ßukayćie á naydźiećie: kołáććie á będzie wam otworzono. Więc w Pſálmie 145. Bliſki ieſt Pan (mowi Dawid ś.) wßyſtkim/ ktorzy go wzywáią w prawdzie/ czyni woley dosyć tych ktorzy ſię go boią/ á wyſłuchywa wołánia ich/ y záchowywa ie.

Potym/przy Modlitwie mamy obaczáć z pilnośćią obietnice Boże/ zá ktorymi obiecuie prośby náße wyſłucháć: O czym nas Syn iego miły vpewnia/ mowiąc v Máttheußá w 7. Prośćie

á weźmiecie: A v tegoż w 18. O co zezwolą dwá álbo trzey ná ziemi/ á prośić będą/ sſtánie ſię im od Oycá moiego. Więc v Eſáiaßá ś. w 65. rozdźiale. Pierwey/ mowi/ niż záwołáią ku mnie/ ozowę ſię im ia: nie przeſtáną ießcze mowić/ á ia wyſłucham.

Potrzecie/ Mieymy ná báczności wiárę/ żebyſmy nie w nádźieię náßey godnośći/ y wielomowności modlili ſię; ále w imię Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá/ktory nam ieſt drogą do Bogá Oycá/vbłagániem zá grzechy náße/ y pokryćiem náßey niegodnośći. Táką tedy wiárę mieymy ku Pánu Bogu/ iż on chce wſpomoc/wyſłucháć/ y rátowáć iáko nałáſkáwßy Oćiec; Vmie/ iáko ſam naymędrßy; A może/iáko Pan wßechmogący: Nád to y widźi/ y wie wßytkich potrzeby wßyſtkie/ktorych nikt inny oprocz niego nie wie/ áni też rátowáć/álbo dáć może im wſpomożenia. Przeto kto z táką wiárą do niego przychodźi/ ten ſię w prośbie ſwey nie oßuka; Ktorą táką wiárą ludźie Chrześćiáńſcy prawdźiwi/ ſą rozni od wßech báłwochwalcow: Bo oni do iednego ſię Bogá ſtworzyćiela wßech rzeczy vćiekáią: á ći do ſtworzenia rozmáitego od ſtworzyćielá vćiekáią ſię w potrzebách ſwoich. Dlaczego też ná ſumnieniu tákowi żadney poćiechy nie máią. Bo/że wiárá żadnemu ſtworzeniu nie należy/ tylko ſámemu ſtworzyćielowi Bogu Oycu/y Synowi/y Duchowi ś. co Chrzeſt święty iáśnie świádczy; Przetoż też

toż też/ oprocz tego żadne stworzenie by naświecie/ áni ma / áni być może zbáwiennie w Modlitwie wzywáne. Znák przeklęty káżdy/ktory nádzieię (wysłuchánia álbo zbáwienia) pokłada w człowieku/ mowi Prorok Jeremiasz w 17. Rozdziale; á błogosłáwiony ten wszelki ktory wzywa Imieniá Páńskiego y dufa w nim.

Poczwarte / Mieymy y to ná bácznośći / ábyśmy záwżdy porządek ten w Modlitwie záchowywáli/ktorego nas náuczył Pan Christus; żebyśmy naprzod szukáli Krolestwá Bożego / y spráwiedliwośći iego/ á potym rzeczy tych ktore nam służą ku temu żywotowi docżesnemu. Wszákże / podawáiąc to ná wszechmocną wolą Oycá swego niebieskiego/ktory nas prędzey wysłucha/gdy sie w prośbách nászych / ná iego wolą spuszczáć będziemy. 1. Ioan. 5.

Popiąte/ Tego też przy Chrześćiáńskiey prośbie nie zápámiętywaymy : Zebyśmy sie prożnym wielomowstwem przed Pánem Bogiem popisowáć niechćieli/ modląc sie iemu podług pewnych modlitw liczby: álbo też z zákrwáwionym sercem. Gdyż iáko oná iest rzecz obłudnych Fáryzeuszow; ták záś tá/ niezbożnych Ráimow. Niechćieymy też być onymi ktorzy w modlitwách swych rádzą Bogu/ kiedy/ y iáko ie ma wysłucháć : ále raczey żądaymy pomocy Duchá świętego/ ktory dopomaga krewkośćiam nászym. Abowiem tego/ o cobyśmy prośili/ nie wiemy/ ále sam Duch święty prośi

typrośi zá námi wzdychániem niewymownymi. Bo nas wzbudza y sercá náße wiedzie ku czynieniu modlitw/wedle potrzeby náßey/y wedle woley Bożey. Rom. 8.

Máiąc tedy w sobie y czuiąc tego Duchá Oycowskiego/ y Synowskiego/ iáko dziatki niegodne Oycu náßemu naymiłościwßemu/przez Pośrzedniká/y modlitw náßych Ofiárowniká iedynego Jezusá Christusá Páná náßego/wiárą prawdziwą y nádzieią státeczną w iego Boskie śluby y obietnice/nabożnie vpokarzaymy sie/naprzod śpiewáiąc/ á potym vstnie modląc sie iemu.

PIESNI PORANNE.

1. Pieśń.

RAczyß nas dziś wspomoc Pánie/ etc. *Pátrz w Pásterstwie Zborowym Pieśń 5. poránna.*

2. Pieśń.

MIłośierny Boże Oycze/ etc. *Támże Pieśń 4. Y innych támże pátrz.*

3.

Psálm ktorykolwiek, álbo Pieśń według potrzeby y czásu śpiewáć sie może.

4.

Wyznánie Wiáry Apostolskiey; wierzę w Bogá, 2 c. 5. Zátym.

5.

Zátym pokleknąwszy záśpiewáią; Ojcze nász Duchem swym świętym: etc. *Pátrz támże w poránnych przed Kazániem Pieśni 2. Albo innych támże.*

Zátym

WStawszy Gospodarz / rzeknie: Iż Pismá święte powiádáią / Że tenże Duch święty Páński / nie może nigdy wytrwáć przy złośliwey duszy: A my to ná się záwżdy wyznáwáć muśiemy; żesmy są vstáwicznie grzeszni / przestępcy woley / y Przykazánia Bogá nászego: A ináczey go vbłagáć nie możemy / iedno pokornemi sercy / á prosbámi swymi / wyznawáiąc przed nim złośći / y vpadki swoie; Prosząc go iáko Oycá nászego / przez Syná iego miłego / áby się raczył zmiłowáć nád námi vpádłym stworzeniem swoim / wedle świętych obietnic / á miłośierdźia swego świętego / co iuż vczyńmy temi słowy / pokleknąwszy.

WSzechmogący á wszego miłośierdźia Boże / á Oycze Páná nászego / etc. *Pátrz iey w spowiednych modlitwách támże w Pásterstwie zborowym. Modlitwá. 1. Zátym powstawszy rzecze w te słowá.*

Iuż dźiatki miłe niechćieyćie nie sobą trwożyć / rospáczáć / áni wątpić / o miłośierdźiu Bogá Oycá wászego przećiw sobie / y o odpuszczeniu grzechow wászych / gdyśćie się iemu z sercá práwego dáli winni ze wszech grzechow swych. Owszem pewni bądźćie / że to vpokorzenie sercá skruszonego / y Du-

go/y Duchá vniżonego/ zá wdźięczną ofiárę Bog Oćiec przyiął/ złośći wam wáſze odpuśćił/ od wſzytkich was nieczyſtośći oczyśćił/ á znayplugáwſzych nád śnieg iáśnieyſze vczynił.

Wam/ mowię/ to wſzytko Bog Oćiec dla Jezuſá Chriſtuſá Syná ſwego vczynił/ ktorzy ſię grzechow ſwych káiećie/ zá nie żáłuiećie/ Od nich przez śmierć Chriſtuſowę wyſwobodzeni być żądaćie. Słuchayćieſz vpewnienia w tey mierze z słowá Bożego/ ktorym Pan Bog nas ćieſzy pod przyśięgą mowiąc: (Ezech. 33.)

Zywę ia/ mowi Pan Bog/ nie kocham ſię w śmierći grzeſznego człowieká/ y owſzem żądam/ áby ſię náwroćił złośliwy od drogi ſwoiey złośliwey/ á był żyw. Ktorzy tedy słowom tym Bogá żywego wierzyćie/ iuż w łáſce v niego ieſteśćie. Ktorzy záśię vpornie w złośćiách ſwych trwaćie / á onych poprzeſtáć y zániecháć woley nie maćie; to też zás zápewnie wiedzćie/ że was śmierć wieczna/ piekło y zátrácenie náśláduie: ieśli ſię/ mowię/ ku Pánu nie náwroćićie/ y káiąc ſię z złego wáſzego żywotá nie będźiećie; ták iż choćiażbyśćie też przedtym co nalepiey czynili/ to wam wſzytko nic nie ieſt/ áni będźie pożytecżnoi áto według wyroku Páńſkiego/ ktory ták do wſzytkich w obec przez Proroká Ezechielá mowi: (Esech. 33.)

Spráwiedliwość spráwiedliwego nie wybáwi go/ ktoreykolwiek godźiny przeſtąpi wolą mo

ie. Ale złośliwy człowiek zátrácon nie będzie/ ktoro sie odwroći od złości swoich/ á ku mnie sie náwroći. To tedy wy słysząc/ niechćieycie w swych złośćiách trwáć; ále sie ku Pánu náwrácayćie; á on was/ iáko przyrzekł y obiecał/ od siebie nie odrzući. Wy też zásie drudzy nie ustáwaycie sie leniwi; ále iákośćie poczęli w drogách Páńskich/ do końcá chodźćie: gdyż nie ten co poczyna; ále ktory do końcá trwa/ zapłátę miewa.

Niechże was w tym wszytkim/po wszytkie dni wásze sam Pan Bog/ według swey woley spráwuie; ktoremu niech będźie cześć y chwałá ná wieki. Amen.

POTYM. Ma Gospodarz czytáć w dni robotne po prostu/ ieden ktorykolwiek rozdźiał/ álbo z Stárego Testámentu z Przypowieśći Sálomonowych/ álbo też z innych Kśiąg: álbo z Nowego Testámentu/ co dźień porządkiem. Aby ták słowo Boże obfićie w sercách nászych przebywáło.

A w dźień święty/ ma przeczytáć Ewángelią świętą z Postylle z wykłádem/ pierwey niż do Zboru poydźie. Dáleko pilniey to ma czynić/ ná tych mieyscách/ gdźie Zboru niemász.

Po przeczytániu, ma sie z czeladką modlić tym porządkiem.

1 Pánie Boże wszechmogący Oycze nász námiłośćiwszy/ dźiękuiemy twey/ ꝛc.

2 W ręce twoie Oycze niebieski/ ꝛc.

3 Oycze náß ktoryś iest w niebieśiech / etc.
4 Rácz nam dáć miły Pánie / etc.
5 Boże bądź miłośćiw nam / nędznemu / grzesznemu / vpádłemu stworzeniu swoiemu: Boże w Troycy świętey iedyny / Oycze / Synu / y Duchu święty / zmiłuy się nád námi nędznikámi swoimi. Amen.

A ieśliby nie było czytánie: tedy po Spowiedźi záraz ma mowić te Modlitwy / teraz pomienione.

Po modlitwách záś ma te mowić słowá.

Bądźmyż pewney nádźieie / że Oćiec Niebieski / z niewymowney miłośći swoiey / raczył te prośby náße przypuśćić ku świętemu Máiestatowi swemu / y raczył ie wysłucháć. A iest rzecz pewna: iż podług prawdźiwych swoich obietnic dla Jezusá Christusá Syná swoiego / raczy ie wypełnić: iedno my tego wßytkiego od niego zupełnym dufániem ćierpliwie oczekawaymy. A teraz kończąc to náße nabożeństwo / ták záśpiewaymy.

1 Day nam Pánie miłośćiwy / etc.
2 Krolowi nád wßemi Krolmi / etc.
3 Bogu Oycu / y Synowi / etc.

Potym ma błogosłáwić czeladce, ktorymkolwiek z tych błogosłáwieństwem.

Błogosłáwiony Bog á Oćiec / etc.
Niechay się nád námi / etc.
Niechże nam błogosłáwi Pan Bog / etc. Kto-

rych

rych niech pátrzy w Pásterstwie Zborowym, w Modlitwách porannych.

Nákoniec rozpuszczáiąc czeladkę rzeknie.

IDźćieß iuż dźiatki miłe/ w Jmię Páńſkie káżdy do powinnośći ſwey : á prácuyćie wiernie w powołániu ſwoim / máiąc przed oczymá ſwoimi wolą/ y roſkazánie Páńſkie. A Pan Bog będźie z wámi. Amen.

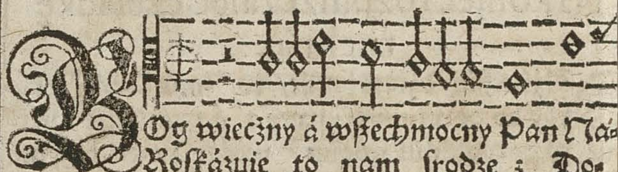
Nápominánie Goſpodárskie, ktore ma czynić do czeladki ſwey przed Obiádem.

DZiatki miłe iuż mamy bráć/y vżywáć dárow Bożych/ ku náßemu pożywieniu/ y ku pośileniu ćiáłá náßego : Przetoż wßyſcy pokornie prośmy Oycá náßego niebieſkiego/ áby nam raczył okázáć tę łáſkę ſwoię / żebyſmy tych iego dárow vżywáli / ku chwale imieniá iego / y ku zdrowiu náßemu doczeſnemu / przez Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá. *Zátym będźie śpiewáć z tych Pieśni ktorąkolwiek.*

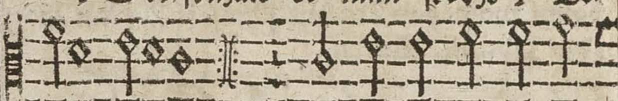
PIESNI

PRZED OBIADEM.

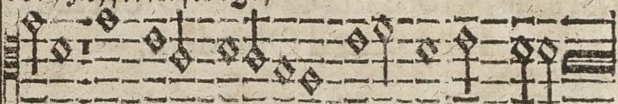
j. PIEŚN.

BOg wieczny á wßechmocny Pan Ná-
Roſkázuie to nam ſrodze ; Do-

rodu ludzkiego / Rep. Byſmy ſercem wdzieczni
brodzieyſtwá ſwego/

byli/ A czáſu wßelákiego imię Páńſkie ſławili.

2 Bo my nędzni robaczkowie od niego zbiera-
my/ Rep. Jáko od Oycá Synowie/ cokolwiek tu
mamy. A zá to co on ſpráwuie/ Tylko ſobie cześć/
chwałę od wßech nas zoſtáwuie.

3 Podnieśmyż iuż z nabożeńſtwem oczy náße
k niemu ; Rep. Boć on z ſwoią łáſkáwośćią/ ieſt
gotow káżdemu : A gdy rękę ſwą otworzy /
Wßego dobrá przyſporzy / nam y wßemu
ſtworzeniu.

4 Rzeczmyż : O wieczny Pánie náß z twey
Boſkiey dobroći/ Rep. Swoie święte przeżegná-
nie ześli z wyſokośći: Rácz pokármy błogoſłáwić/

Ktoreś

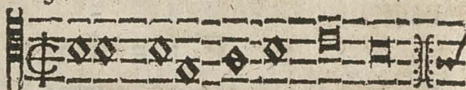
Ktoreś ty raczył spráwić / nam ku nászey żywności.

2. PIEŚN.

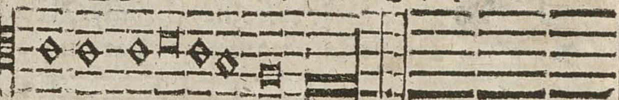

Anie Boże wieczney chwały / Kroł Błogosław nam y tym dárom z oycowskiey miłośći: luz wysokośći / Rep. Abyśmy ich pożywáiąc tobie dziekowáli / A rozliczne dobrodzieystwá záwsze wysławiáli: Przez Christá Syná twoiego / á Páná nászego / Jenż z tobą w społeczności żywie Duchá świętego / Bog wieczny á prawdziwy / Amen

3. PIEŚN.

Y ſam Pánie dawaß z niebá/ Rep.
Ludziom pokarm gdy potrzebá :

A ná roſkazánie twoie / Rep.
Z ſuchey ſkáły płyną zdroie.

2 Vżycz nam ſwey łáſki wieczney/ Rep. Ná tey pußczy niebeſpieczney. A pożyw lud ſwoy wybrány/Rep. Aż przyidzie kray obiecány.

3 Dayże nam prawdziwe wodze : Rep. Byſmy nie zbłądzili w drodze: A oświeć nas duchem ſwoim/ Rep. Niech przy twoiey prawdzie ſtoim.

4 Náucz nas prawdziwey miáry/ Rep. Iáko przyimowáć twe dáry : Y rácz ie nam błogoſłáwić/ Rep. Ktoreś ty ſam raczył ſpráwić.

Pſálmy 23. 145. 146.

1 MODLITWA.

PAnie Boże wßechmogący / ktoryś ieſt źrzodłem/y nieprzebránem ſkárbem wßytkich dobrych rzeczy/ rácz rozßerzyć błogoſłáwieńſtwo twoie nád námi vbogimi ſługámi ſwoimi : y rácz poświęćić te pokármy / ktore ſą dáry ßczodrobliwośći twoiey; áby ták vżywáiąc ich ſkromnie/á trzeźwie/ według woley two-

iey/pożywáliśmy ich z dobrym sumnieniem. Racż-że to nam ieszcże dáć; ábyśmy ćię záwsze zá práwego Oycá nászego / y zá źrzodło wszytkich dobrych rzecży/ z vprzeymą wdźięcżnośćią nászą / y dźiękowániem/ vznawáli. A żebychmy ták vżywáli pokármu tego ćielesnego/ ábyśmy iednák przodkiem cżuyni / á chutliwi byli/ cáłym sercem do chlebá onego duchowne°/ náuki świętey twoiey / ktoraby śię dusze násze pásły/ y wychowywáły/ w nádźieię żywotá wiecżnego: Przez Iezusá Christusá Syná twego miłego/ á Páná nászego/ Amen. Oycże nász. ꝛc.

2. MODLITWA.

PAnie Boże wiecżney chwały Krolu z wysokośći/ ꝛc.

Oycże nász ktoryś iest w niebieśiech / ꝛc.

3. MODLITWA.

PAnie Boże wszechmogący / Oycże miłośierny / ocży wszystkich vfáią w tobie/ á ty im dawasz pokarm / cżásu swego: Otwarzasz rękę twoię/ á násycasz do woley wszytko stworzenie błogosłáwieństwem twoim. Prośimy ćię pokornie/ odpuść grzechy násze; poświęć nas Duchem swoim świętym: opátruy żywnośćią ludźie vbogie: Błogosław nam po wszytkie dni żywotá nászego/ y tym pokármom/ ktorych z

ſki twey vżywáć mamy. Vczyń to wſzytko o co ćię prośimy / dla miłego Syná twego / Jezuſá Chriſtuſá Páná náſzego/ Amen.

Oycże náſz/ etc.

4 MODLITWA.

PAnie Boże wſzechmogący / ktoryś wſzytko ſtworzył / y teraz ieſzcże przez moc twoię Boſką opátruieſz to wſzytko; ktoryś też lud Izráelſki roſkoſznym chlebem Mánny niebieſkiey cudownie ná puſzczy karmił; chćiey nam teraz vbogim ſługom twoim/ łáſkę twoię/ y święte błogoſłáwieńſtwo dáć / y błogoſłáwić te dáry twoie/ ktore z ſzczodrobliwey łáſki twey przyimowáć będźiemy: ábyſmy ich świątobliwie/ y ſkromnie vżywáli / według woli twoiey/ á przez tákie śrzodki ćiebie poznawáli być Oycem/ y źrzodłem wſzytkiego dobrego: á żebyſmy napierwey ſzukáli duchownego chlebá słowá twoiego / ktorym duſze náſze bywáią nákarmione ku żywotowi wiecżnemu/ ktoryś nam nágotował przez świętą krew Syná twego miłego/ Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá/ Amen.

Oycże náſz ktoryś ieſt/ etc.

Náuká krotka, iáko ſię przy ſtole ſpráwowáć ma káżdy Goſpodarz z czeladką ſwoią, á owſzem czáſu iákiegokolwiek weſela.

PRzy stole ma być wielka vczćiwość; prozne żárty/ y nieprzystoyne gadki/ nie máią być zgołá przy Chrześćiáńskim stole / iáko przy tym / przy ktorym dárow Bożych vżywáią : Ale máią być pobożne / święte / vczćiwe rozmowy/ według onego co mowi Apostoł święty do Philipensow w 4. rozdźiale. Náostátek/ Bráćia / cokolwiek iedno iest prawdźiwego/ cokolwiek spráwiedliwego / cokolwiek czystego/ cokolwiek przyiemnego/ cokolwiek iest z dobrą sławą/ ieśli ktora cnotá/ ieśli iáka chwalá / to myślćie/ to czyńćie / á Bog pokoiu będźie zwámi. Tákowe spráwy przy stole gdy się dźieią/ Bog pokoiu przy nim/ y iego vczestnikách iest / iáko tu Apostoł święty mowi. A osobliwie pomnieć też potrzebá y ná te słowá Páná Christusowe/v Łukaszá ś. w 21. Rozdźiale/ Strzeżćie śiebie sámych/áby kiedy nie były obćiążone sercá wásze obżárstwem y opilstwem/ y zbytnim stárániem te° świátá/á z prędkáby ná was przyszedł dźień on. Bo iáko śidło przyidźie ná wszech ná ziemi mieszkáiących. Owa iáko domá/ ták v ludźi Chrześćiánin práwy / niech sobie ták poczyna/ iákoby Pan Bog naprzod/ ze wszystkiego był pochwalon; Potym bliżni zbudowan; nieprzyiaćiel záwstydzon ; on sam też w cáłym sumnieniu dobrym przed Bogiem y przed ludźmi był zátym záchowan/ Amen.

Nápominánie Gospodárskie, ktore ma czynić do czeladki swey, PO OBIEDZIE.

Dziatki miłe/ ták do was mowi Pan Bog przez Proroká swego Moyżeszá/ w piątych Xięgách w rozdżiale. 8. Kiedy się náieß y násycon będżieß / tedy będżieß błogosłáwić Páná Bogá twoiego ná ziemi oney dobrey/ ktoráci Pan Bog twoy dał. A strzeż się/ żebyś nie przepomniał Páná Bogá twoiego. Godżi się nam tedy Pánu Bogu dżiękowáć / y iemu wdżięczność vkázowáć / ták śpiewániem / iáko modlitwámi nabożnymi/ zá dobrodżieystwá iego święte/ ktoreśmy teraz z rąk iego wżięli.

PIESNI PO OBIEDZIE.

j. PIESN.

Notá iey iáko, Pánie Boże wßechmogący / rc.
Pieśń pierwßa przed Obiadem.

Bądź chwałá Pánie tobie/ zá te dáry twoie: Zes nákarmił y nápoił nas stworzenie swoie. A iákoś dał chleb powßedni ćiáłu ku żywnośći/Ták posiláy słowem swoim duß náßych krewkośći:
Przez Christá Syná twoiego / á Páná náßego: Jenż z tobą w społeczności żywie Duchá

świętego/

świętego / Bog wieczny á prawdziwy / Amen.

2 PIEŚN.

Notá iey iáko, Ty sam Pánie dawasz z niebá / etc. Pieśń 3. przed obiádem.

KTo żywi powietrzne ptaki? Rep. Kto źwierzętá / kto robaki? Kto pod wodą błędne ryby? Rep. Ty sam Pánie bez pochyby.

2 Ty sam Pánie z swey możnośći / Rep. Dawasz wszytko ku żywnośći: Y nápełniasz mieyscá wszytki / Rep. Nieprzebránemi pożytki.

3 Tegoś się człowieku zwierzył: Rep. Aniś kresu nie zámierzył; Aby ku potrzebie swoiey / Re. Vżył hoyney łáski twoiey.

4 Bądź cześć / chwałá / twey miłośći / Rep. Zá twoie szczodrobliwośći: Zywże dusze á day chlebá: Rep. Ktory płynie z twego niebá.

Inszych Pieśni pátrz w Pásterstwie Zborowym, w Pieśniách Odwieczornych.

MODLITWY PO OBIEDZIE.

1 MODLITWA.

WSzystkie narody niechay Pánu chwałę wyśpiewuią: Bo się rozszerzyło miłosierdzie iego nád námi / á prawdá iego trwa ná wieki.

Bądź chwałá Pánie tobie / zá te dáry twoie Ześ nákarmił/ ꝛc. iáko w Pieśni pierwſzey.

2 MODLITWA.

PAnie Boże Oycże niebieſki / dźiękuiemy tobie iáko zá wſzyſtkie dobrodźieyſtwá twoie; ták oſobliwie zá teráźnieyſze/ktorymi bez przeſtánku nas żywić raczyſz w tym docżeſnym żywoćie. Zá te/ y zá inſze wſzelákie dobrodźieyſtwá z ręki twoiey ſzczodrobliwey płynące/ tobie Bogu iedynemu Oycu/ y Synowi/ y Duchowi świętemu cżeść y chwałę oddawamy / ná wiecżne cżáſy trwáiącą. Amen.

3 MODLITWA.

BŁogoſłáwiony bądź Pánie Boże / ktory nas karmiſz z młodośći náſzey / ktory káżdemu ſtworzeniu pokarm dawaſz. Rácz nápełnić ſercá náſze rádośćią/ y weſelem / ábyſmy máiąc doſtátek wſzelki/ ku wſzelkiey ſpráwie dobrey obfitowáli/w Chriſtuśie Jezuśie Pánu náſzym. Z ktorym tobie Oycże / chwałá / cżeść/ y pánowánie/ weſpołek y z Duchem świętym/ná wieki niech bedźie. Amen.

4 MODLITWA.

BOgu Oycu/ y Synowi/ y Duchowi świętemu/ ktory nas ſtworzył/ odkupił/ y poświęcił; á teraz z ſzczodrobliwey łáſki ſwey nákarmił/

y nápo-

y nápoił/ niechay będzie wieczna cześć / y chwała ná wieki wieczne/od nas/y od wſzego ſtworzenia oddána. Amen.

Tenże pobożny porządek ma być záchowan przy wieczerzey, ktory ieſt iuż wyżſzey opiſány przy Obiedzie.

Nápominánie Goſpodárſkie, ktore ma czynić do czeladki ſwoiey W WIECZOR.

DZiatki miłe/Dobrodzieyſtwá bárzo wielkie wzięliſmy od Páná Bogá Oycá náſzego niebieſkiego / tego przeſzłego dniá : Przetoż tákże / iáko y poránu / dziękuymy Pánu Bogu/á Oycu náſzemu/zá wielkie á niewymowne miłośierdzie iego / z ktorego nas nigdy nie opuſzcza ; ále ſię o nas ſtára/ á wſzyſtkim dobrym obdárza/duſznym y cieleſnym: co iáwnie teraz ná oko widzimy. A vznáwáć to mamy / iż wſzyſtko dobro/ktorekolwiek mamy / od niego pochodzi.

Przeto y tego czáſu Wieczornego będziem ſię modlić Pánu Bogu Oycu náſzemu/w imię Jezuſá Chriſtuſá Syná iego / áby nas raczył obdárowáć ſwoim naświętſzym pożegnániem ; ták/ żebyſmy tę noc pod świętą obronę iego/w pokoiu/ y w łáſce iego świętey przeſpáć mogli;żeby w ten

czás

czás / gdy náße ćiáło odpoczywáć będźie/ duß náßá y sumnienie náße w łásce Páńskiey czuyn było.

A przytym prośić go będźiemy/ áby Oćiec niebieski nas w straży swey oycowskiey; ták przez t noc/ iáko y przez wßystek czás żywotá náßego/ od wßego złego / ták dußnego/ iáko y ćielesnego záchowáć y bronić z łáski swey świętey raczył.

Prośić też będźiemy áby w teyże obronie záchowáć raczył wßystek lud swoy Chrześćiáński n wßelákim mieyscu będący. Co wßytko vczynimy naprzod śpiewáiąc/ á potym śię modląc.

PIESNI WIECZORNE.

1. Pieśń.

Jezu Christe Pánie miły / ꝛc.

2. Pieśń.

Christe dniu náßey świátłośći/ ꝛc.

Pátrz ich w Pásterstwie Zborowym w Pieśniách Odwieczornych.

MODLITWY WIECZORNE.

1.

WSzechmogący Boże Oycże náß niebieski / dźiękuiemy ꝛc.

2.

PAnie Boże wszechmogący / ktoryś zrządźił noc ku wytchnieniu/ etc.

3.

PAnie Boże wszechmogący / oycze nasz namiłościwszy/ etc.

4.

WSzechmogący á łáskáwy Boże oycze nász niebieski/ ráczysz nas przyiąć/ etc.

Oycze nász ktoryś iest/ etc.

5.

Raczyż nas pożegnáć miłosierny Oycze nász niebieski/ etc.

Pátrz tych Modlitw wszytkich w Modlitwách Odwiecżornych Pásterstwá Zborowego.

ROZPVSZCZENIE CZELADKI.

IDźcież iuż Dźiatki miłe/ káżdy z was ná mieysce swe/ á vspokoyćie sie; á Pan Bog niechay będźie z wámi / ábyśćie dniá iutrzeyszego/ zdrowemi y ochotnemi ku służbie Bożey/ y pracom wászym powstáć mogli. Amen.

KONIEC *Pásterstwá Domowego.*

(*) (*) (*)

j. Corinth. 14. ℣ 40.

Wßyſtko przyſtoynie y porządnie niech ſię dźieie miedzy wámi.

Pſalm 71. ℣ 8.

Vſtá moie niechay będą nápełnione chwałą twoią, y ſławą twą ná káżdy dźień.

ZBOROWEGO PASTERSTWA

Formá krótiuchna,

W ktorey ſą

PIESNI Y MODLITWY

Poránne y Odwieczorne, ták przed Kazániem iáko y po Kazániu.

Pieśni Poranne.

PAſterz przyſzedſzy do Zboru Bożego, á odpráwiwſzy oſobne ſwe Modlitwy, bez wſzelkiey przedmowy zácznie, y śpiewáć będzie przed Kazániem, lubo z Pſálmow, lubo z Pieśni tych ktorąkolwiek.

Psalmy Poranne.

Pſálm 95. Zſzedſzy ſię. *álbo* Podźmy z ochotą. *Pſálm* 100. Nuż teraz narodowie. *Pſálm* 117. Alleluia. Chwalćie Páná Bogá / ⁊c.

I. Pieśn.

Ná ſtárą Notę.

Możny

MOżny Boże wßey rádośći / Rozmnożyćielu świátłośći / Oświeć náße ćiemnośći.

2 Noc oná iużći minęłá / Co po wßem świećie słynęłá / Już z twey łáski zginęłá.

3 Ktorey nas Adam nábáwił / Gdy przestępstwem w Ráiu spráwił ; Ze káżdy w ćiemnośćiách był.

4 Przetoż przyßedł twoy Syn miły ; Y przeiednał nam te winy / Abychmy w nich nie byli.

5 Niemuś nas w opiekę dał / Aby czárt námi nie władał ; Gdyż iuż mocy postradał.

6 Tylkoś nam tę noc zostáwił : Coś nędznemu człeku spráwił ; Aby swey prace vżył.

7 Y z tey nas raczyß przeżegnáć / Ten przyßły dźień ßczęśliwy dáć : Gdyż nam czás z grzechow powstáć.

8 Ey náßá wierna świátłośći / Już oświeć náße ćiemnośći ; A przyiym w wieczne rádośći.

9 Y day nam z grzechow powstánie : A swey łáski przeżegnánie / Ná twey chwały wyznánie.

2. PIESN.

Notá iey, iáko ; Znamy Oycze náß niebieski / rc.

Pieśń I. o Pokućie.

WIeczny Boże z wysokośći / Bądź cześ chwałá twey miłośći : Ześ nas bronił w tey ćiemnośći / Od czártowskiey okrutnośći

krutnośći: W pokoiuś tę noc przespáć dał: A w dobrym zdrowiu záchowáł.
2 Ráczże też nas y dniá tego / Záchowáć od wszego złego: Niech myśli / y sercá náße / Ku tobie wzdycháią záwße; Bo krom ćiebie / twe opiecżki / Nie máią indziey vćieczki.
3 Ku czći swey Oycże łáskáwy / Rácz obrácáć náße spráwy / A włáśne / y pospolite / Niech záwße biorą obfite / W łásce twoiey pomnożenie: Boś ty náße wspomożenie.
4 Anielską straż miey nád námi / Nád swoimi dźiatecżkámi; Ták nas żadna rzecż nie rußy / Ktora z ßátáńskiey pokusy / Ná ludźie zwykłá przychodźić / Dußy / ćiáłu wielce ßkodźić.
5 To prosząc nic nie wątpiemy / Że wysłucháni iesteśmy; Przez Christá Páná náßego / Pośrzednikâ iedynego: Jenż z tobą społuie wiecżnie / A z Duchem świętym społecżnie.

3. Pieśn.

Ná tęż Notę.

Już weßło świátło słonecżne. etc. *Pátrz o Troycy świętey Pieśń* I. A 14.

4. Pieśn.

Ná tęż Notę.

Miłośierny Boże Oycże / Dźiękuiem twey świętey łásce: Iżeś nas tey nocy przeßłey / Pokusy chytrey ßátáńskiey / A

wszelkiey niebespiecznośći / Záchował wszyst- kich w cáłośći.
2 Przytym pokornie prośimy / Miłośći twoiey żądamy / Byśmy y dniá dźiśieyszego / Byli wolnymi od złego. Rácz też przy zdrowiu doczesnym / Dáć nam wszego dobrá wszytkim.
3 Wszechmogący miły Pánie / Wysłuchay násze wołánie / Dla zasług Syná swoiego / Ná śmierć zá nas wydánego / Z ktorym ty przebywasz wiecznie / Y z Duchem świętym społecznie.

5. PIEŚN.

Ná tęż Notę.

RAczysz nas dźiś wspomoc Pánie ; Błogosław to zgromádzenie / Ktore czynim w Imię twoie / Potrzeby oddáiąc swoie / W ręce twoie / Oycze miły ; Wspomagayże swoie syny.
2 Wysłuchayże prośby násze / Ktore czynim k tobie záwsze : Pośil sercá y sumnienie : Day woley swey zrozumienie. Poćiesz / sz nas w kázdey spráwie / Boć to służy tobie prawie. Amen.

6. PIEŚN.

CZwała Bogu z wysokośći. *Pátrz o Troycy świętey Pieśni 2.* A 15.

7. PIEŚN.

STworzyćielu wſzechmogący. Pátrz o Pokućie Pieśni 2. F 1.

8. PIEŚN.

PRośim ćie ktory mieſzkaſz. O Modlitwie Páńskiey Pieśń 2. G 14.

9. PIEŚN.

ZNamy Oycze náſz niebieſki. Pátrz o Pokućie Pieśni 1. F 1.

A wtym mogą ſie inne Pieśni y Pſálmy według potrzeby y czáſow śpiewáć.

Potym o Przykazániu Bożym, Pieśń ktorakolwiek śpiewáć ſie może. A po tey Pieśń o wyznániu Wiáry świetey Chrześćiáńskiey, ma być śpiewána.

A zátym przykleknąwſzy, z tych ktorakolwiek Pieśń ma być śpiewána.

Przed ſámym Kazániem.

1. PIEŚN.

ZMiłuy ſie Boże nád námi. Pátrz o Słowie Bożym Pieśni 6. E 13.

2. PIEŚN.

Notá iey iáko; Znamy Oycze náſz niebieſki.

OYcze náſz Duchem ſwym świetym / Rácz nas rządźić / ćiebie prośim: Słowá twego nas náuczay / W Wierze práw-

dziwey pomnażay; Żebyśmy ćię z Chriſtem Pánem/Chwalili ná wieki. Amen.

3. PIEŚN.

BOże Oycże przy ſłowie twym. *Pátrz o Troycy świetey Pieśni* 7. A 18.

4 PIEŚN.

RZądź nas Pánie przy ſłowie twym. *Pátrz o Słowie Bożym Pieśni* 9. L 14.

5. PIESN.

JEzu Chriſte Boże wiecżny / á niebieſki Pánie. *Pátrz o Modlitwie P. Pieśni* 4. G. 15.

6. PIEŚN.

ZLośći náſze przed toba wſzytkie wyznawamy. *Pátrz o Modlitwie Páńskiey Pieśni* 2. Prośim ćię ktory mieſzkaſz / ✠. 6. 7. G. 14.

7. PIEŚN.

PRośimże ćię Oycże miłośćiwy. *Pátrz o słowie Bożym Pieśni* 2. ✠. 7. L 10.

8. PIEŚN.

O Oycże náſz dobrotliwy/rácżże nam być miłośćiwy. *Pátrz o Mece Páńskiey Pieśni* 4. Ma-

drość Oycá/ ꝛc. ✠. 12. 13. C. 6.

9. PIEŚN.

OBáránku náß iedyny/ ktory głádźiß náße winy. *Pátrz o Pokućie Pieśni 2.* Stworzyćielu wßechmogący. ✠. ostátni. F 2.

10. PIEŚN.

PRośim ćię Oycże niebieski / ráczże nam záwżdy vżyczáć/ ꝛc. *Pátrz o Troycy świetey Pieśni 5.* A 18.

11. PIEŚN.

NAdrożßą krwią twoią odkupiłeś nas Pánie. *Pátrz o Męce Páńskiey Pieśni 9.* C 8.

12. PIESN.

ZEtrzy możną ręką swoią. *Pátrz o Kośćiele ś. Pieśni 10.* D 19. *Mogą być y insze Pieśni śpiewáne według czásow, Máteriey, y potrzeby.*

Po Pieśniách wstąpiwszy ná Káthedrę przed Spowiedźią, záczynáć ma od Błogosłáwieństwá, ktoregożkolwiek z tych.

1. BLOGOSLAWIENSTWO. 2. Corinth: 1.

BŁogosłáwiony Bog á Oćiec Páná náßego Jezusá Christusá / ktory iest Oycem miłośierdźia/ y Bogiem wßego poćieße-

nia/ćieſząc nas we wſzytkim vdręczeniu náſzym/ dla tego; ábyſmy też mogli ćieſzyć one / ktorzy ſą w nieiákim vćiśnieniu / tymże ſpoſobem vćieſze- nia/ ktorym nas ſámych Bog ćieſzy : Tenże nam niech błogoſłáwi ; ſtrzeże nas ná wieki/ Amen.

2 Błogoſłáwieńſtwo. Epheſ: 1.

BŁogoſłáwiony Bog y Oćiec Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá / ktory błogoſłáwił nas wſzelkim Błogoſłáwieńſtwem duchownym w niebie / przez Chriſtuſá. Jáko nas wybrał w nim/przed tym niż był záłożon świát/ ábyſmy byli świętymi/ y nienágánionymi przed nim przez łáſkę. Tenże nam niechay przez tegoż Jezuſá Chriſtuſá błogoſłáwi teraz y ná wieki wieczne. Amen.

3. Błogoſłáwieńſtwo, z tychże słow wźięte.

BŁogoſłáwiony Bog á Oćiec Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá/ktory nas w tymże Synu ſwoim namilſzym / pierwey niżli ieſzcze záłożył był fundámentá świátá tego/ do żywotá wiecznego przeyźrzał/ á przez głos Ewángeliey ſwoiey świętey/ zá ſpráwą Duchá ſwego ś. powołał do niego : Tenże to/ iáko Bog ná wieki wiekow Błogoſłáwiony/niechayże nam ſwym świętym Oy-

tym Oycowſkim błogosłáwieńſtwem błogosłá-
wi/ y będźie przytomnym; iáko we wſzelákich ſprá
wách náſzych/ ták oſobliwie w teráźnieyſzym má-
luczkim zgromádzeniu náſzym. Aby ono było/
Naprzod/ z chwałą imienia iego świętego: Po-
tym/ z duſznym zbáwieniem náſzym: Náoſtátek/
z zbudowániem bliźniego náſzego. Czego my od
niego ſobie vprzeymie y wiernie życząc y winſzu-
iąc/ rzeczmy ná to wſzyſcy nabożnie: Amen.

4. Błogosłáwieńſtwo.

1. Petri 1.

BŁogosłáwiony Bog á Oćiec Páná náſzego
Jezuſá Chriſtuſá/ ktory z wielkiego miłośier
dźia ſwoiego/ odrodźił nas ku nádźiei żywey/
przez zmartwychwſtánie Jezuſá Chriſtuſá/ ku
dźiedźictwu ktore zginąć nie może/ áni być po-
mázáne/ áni zepſowáne/ á ieſt nam záchowáne
ná niebie. Ktorzy ieſteſmy záchowáni mocą Bo-
żą przez wiárę ku zbáwieniu/ ktore gotowe ieſt/
áby było obiáwione czáſu ſwego: Tenże niech
nam teraz y záwżdy błogosłáwi. Amen.

5 Błogosłáwieńſtwo.

2. Corinth. 13.

ŁAſká Páná Jezuſá Chriſtuſá/ y miłość Bo-
gá (Oycá) y ſpołeczność Duchá świętego/
niechay będźie z wámi wſzyſtkimi. Amen.

6 Błogosłáwieństwo.

1. Thessalon: 5.

ŁAſká Páná nászego Jezuſá Chriſtuſá niech bedźie z námi / Amen.

Może być czynione Błogosłáwieństwo y inszymi słowy, z piſmá świetego wźietymi, według dáru Duchá świetego.

Po Błogosłáwienstwie vczyni Páſterz krociuchne vpomnienie do Pokuty, iáko mu Pan Bog da, albo też tymi słowy krotkimi:

NAmileyszy Chrześciánie w Pánu Chriſtuśie: Wszyſtkie Piſmá święte vpomináią nas/ ábyſmy w przod grzechy násze rozmáite vznawáli / á vznawszy onych śie Pánu Bogu ſpowiedáli/bez wszelkiey zasłony ich / prosząc z vniżonym ſercem odpuszczenia ich z szczyrego miłośierdźia Bożego/ dla iedynego Pośrzedniká Jezuſá Chriſtuſá doſyćvczynienia. A áczkolwiek to záwsze / y ná káżdym mieyſcu mamy czynić: iednákże w iáwnym zgromádzeniu wiernych oſobliwie mamy to wykonywáć: Aby ták ſam Bog był ſpráwiedliwym okazan/ á my záśie poddánymi ſłusznemu potępieniu z śiebie ſámych/á z niego być tylko zbáwionymi. A przetoż iuż vpadáiąc ná koláná ſerc nászych przed

wielmożnym Máieſtatem Páná Bogá náſzego/ w te słowá nabożnie y pokornie z záwſtydzeniem twarzy náſzey/ Modlmy ſię.

Modlitwa Spowiedna.

WSzechmogący á wſzego miłośierdźia Boże / á Oycze Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá / Oto my nędzni ludźie/ á vpádłe ſtworzenie twoie/ vpadamy przed oblicżnośćią twoią / nie śmieiąc podnieść ocżu ſwoich do Máieſtatu twoiego świętego: wiedząc to żechmy przewinili/ á obráźili Máieſtat twoy święty rozlicżnymi grzechy/ przeſtępuiąc vſtáwicżnie wolą á przykazánie twoie: zápomniawſzy y ſtráchu/ y dobrodźieyſtwá twoiego; dopuſzcżáiąc temu ſwemu ſwowolne[v] ćiáłu/ káżdey ſwey woley/y zmyſłom ie[v] wſzytkim. Co ty wſzytko lepiey wieſz / y znaſz ná nas/ náſz wſzechmogący Pánie. Aták ćię pokornie prośimy/ iáko Bogá y Oycá/ ábyś racżył być Bogiem miłośćiwym / nam nędznemu ſtworzeniu ſwoiemu: y odpuść nam wſzytkie wyſtępki náſze; z łáſki á z miłośierdźia ſwoiego Boſkiego/y dla onego iedynego Syná ſwego / ták iákoś to nam záślubić/ y obiecáć racżył: y dla tegoś go nam racżył dáć / áby z nas żaden nie zginął / iedno áby przezeń záwżdy ználázł/ miłośierdźie twoie/y zbáwienie ſwoie. A przytym rácż potwierdźić nas

Duchem ſwoim świętym/ ábyſmy poznawſzy ćiebie ták Wielmożnego Páná ſwoiego / záwżdy ſię ſtrzegli / iákobyſmy więcey nápotym ſwowolnie nie obrażáli Máieſtatu twego świętego / á nie pobudzáli ná ſię ſrogiego gniewu twoiego / ná pomſtę ſwoię. * Rácz też otworzyć / y oświećić nász miły Pánie zmyſły náſze / ábyſmy ſłucháli wyrokow twoich / á zrozumiawſzy one/ czynili wolą y rádę twoię/ vczynkámi dobrymi/ y żywotem pobożnym okázuiąc owoc wiáry dobry po wſzytek czás żywotá náſzego. Dayże nam też prośimy ćię pokornie / Duchá twego świętego/ ktoryby wſzytkę náſzę mądrość ćieleſną/ y dufánie o ſobie z vmyſłow náſzych wyiął/ á pychę ſobie ſprzećiwną ſtłumił: Abyſmy ćię wſzyſcy zgodnie w świątobliwośći / y w ſpráwiedliwośći po wſzytek czás żywotá náſzego chwalili / á ćiebie być Bogiem náſzym prawdziwym/ nie tylko ięzykiem; ále też y ſpráwámi náſzymi/ z vmyſłu práwego przed wſzyſtkimi ludźmi wyznawáli. * To wſzytko rácz nam dáć z łáſki/ á z miłośierdźia ſwego; dla Syná ſwoiego miłego/ Páná á Zbáwićielá náſzego iedynego Jezuſá Chriſtuſá/ iáko Bog á Oćiec nász ná wieki święty y błogoſłáwiony. Amen.

2 MODLITWA Spowiedna.

PAnie y Sędźia ſerc/ myśli/ y vczynkow náſzych/ przed tobą/ ktoryś ieſt wſzechmogą-

y/wyznawamy ; żeśmy ſą bárzo źli/y grzeſzni lu=
dźie/ ták; że w nas nic niemáſz/ iedno wielki nie=
doſtátek/ dla ſkáżoney nátury náſzey / ktora zá=
wżdy grzechowi przyzwala / á przećiwna ieſt
twey świętey woley : á ſtąd vpada w gniew
twoy/y w winę potępienia wiecznego. Przetoż
ćiebie prośimy miłośierny Oycże / o łáſkę/ y od=
puſzczenie grzechow náſzych ; Dla Jezuſá Chri=
ſtuſá Syná twego miłego/ktory zá nas ná krzyżu
vmárł/ y zápłáćił winę y káźń náſzę; y doſyćvczy=
nił ſądowi twoiemu : y nas z tobą w łáſkę zjed=
noczył. Dla tákowey łáſki / o miłośierny Oycże/
nie rácz z námi wchodźić w ſąd ; Bo żaden człO=
wiek nie będźie vſpráwiedliwion przed tobą : y
nie rácz policżáć grzechow náſzych ku potępieniu;
ále dáruy nam Duchá ſwego świętego/ ku prá=
wdźiwemu náwroceniu/ y wiernemu pokutowá=
niu. Ktorym pośileni/y poćieſzeni/będźiemy ſię
tobie ze wſzytkimi ſpráwámi náſzymi podobáć.
Ráczże to vczynić dla Jezuſá Chriſtuſá Syná
twego miłego/ Páná á Zbáwićielá náſzego /
Amen.

3 Modlitwa Spowiedna.

PAnie Boże wſzechmogący / ſtworzyćielu / y
Oycże náſz namiłośćiwſzy/ Sędźia ſerc/ my=
śli/y vczynkow náſzych/przed tobą wyznawamy;
żeśmy ſą grzeſzni á bárzo źli ludźie / pełni wſzyſt=
kich niedoſtátkow / y grzechow wielkich / czego
teraz

teraz przed obliczynością twoią żáłuiemy: y prosimy ćię vprzeymym sercem/o łáskę/y o odpuszczenie grzechow wszystkich nászych/dla Jezusá Christusá Syná twego miłego. W imię ktorego prosimy ćię wieczny Oycze/ o Duchá twego świętego; ktoryby nam prawdźiwe vznánie grzechow nászych dał/ á ku prawdźiwemu pokutowániu/ y dobrym vczynkom/ vstáwicznie pobudzał. Zmiłuyże sie nád námi/ wszechmogący Pánie/ á rácz nam odpuśćić wszytkie grzechy násze; dla Jezusá Christusá Syná twe° miłe°/ Páná á Zbáwićiela násze° iedyne°/z tobą ná wieki kroluiącego/Amen

4 MODLITWA Spowiedna.

O Pánie Boże / Oycze Páná nászego Jezusá Christusá/ Oycze wielkiego / á nieskończonego miłośierdźia; tyś nam raczył wolą łáski swey oznaymić/ przez Syná swoiego; Iż ludźiom pokutuiącym przybliża sie krolestwo niebieskie. A przetoż rácz nas ludźie pokutuiące / á zá grzechy swe żáłuiące/ o Pánie przyiąć w łáskę swoię: á day nam pewnym vfániem ośięgnąć głos poselstwá twoiego/gdy do nas mowić raczysz; Odpuszczoneć są grzechy twoie. Odpuśćże Oycze nam łáskáwszy grzechy násze/á zápámiętay ich ná wieki: y iuż nas prowadź drogą swoiey spráwiedliwośći; á sumnienie násze / wrzodámi grzechow nászych splugáwione/ łáską Duchá twego świętego vćieszy/y rádośćią niebieską rozwesel. Amen

MODLITWA Spowiedna.

OYcze niebieſki/ wieczny á miłośćiwy Boże/ wyznawamy przed Máieſtatem twoim Bo-
kim/ żechmy ſą nędzni/ á opłákáni grzeßnicy/ ná-
odzeni we wßelákiey złośći/ y niepráwośći/ ſkłon
i ku wßemu złemu/ leniwi ku dobremu: á iżech-
ny żyiąc w tym grzeßnym náßym żywoćie/ twoie
więte przykazánie przeſtępowáli: przez co gniew
woy przećiw ſobie pobudzamy/ á zá ſpráwiedli-
vym twoim Dekretem ná śię obalamy wieczne
otępienie. Ale/ o Pánie/ żáluiemy tego/ żechmy
ię rozgniewáli; á oſkarżamy nas ſámych/ y złośći
áßey y żądamy áby twoiá łáſká ku pomocy ná-
ßey nędzy/ y niedoſtátkowi náßemu przybyłá.
Chćieyże śię tedy nád námi zmiłowáć/ o nado-
rotliwßy Pánie Boże y Oycże náß miły; odpuść
nam náße grzechy/ przez naświętßą mękę Syná
wego namilßego/ Páná náßego Jezuſá Chri-
tuſá: A nápotym/ day nam łáſkę Duchá twego
więte°/ ktoryby nas náßę nieſpráwiedliwość z
álego ſercá náucżał poznáwáć: ábyſmy śię we zły-
ámi ſobie obrzydźili/ á w nowym żywoćie po-
wſtáli/ w ktorymby prawdźiwe owoce świąto-
bliwośći/ y ſpráwiedliwośći przynoßąc/ mogli-
my śię tobie podobáć dla Jezuſá Chriſtuſá. Day-
e nam też słowo twoie naświętße/ według wo-
ey twoiey Boſkiey/ wyrozumieć: ábyſmy śię
tego vczyli/ wßytkę náße nádźieię w tobie ſá-

mym

mym pokłádáć / á od wßytkiego stworzenia się oddaláć: Zeby też náß stáry człowiek / w nas z wßytkimi pożądliwościámi / dźień po dźień / był vkrzyżowány: á my ábyśmy sie tobie ofiárowáli ofiárę żywą / ku chwale imieniowi twoiemu świętemu / ku zbudowániu bliźniego náßego: Przez Páná náßego Jezusá Christusá. Amen.

6. Modlitwa Spowiedna.

My grzeßni ludźie / spowiádamy sie tobie Pánu Bogu wßechmogącemu / Oycu náßemu niebieskiemu / z náßych wßytkich grzechow / ktorycheśmy sie dopuśćili / od młodośći náßey / áż do tey godźiny: Ześmy zgrzeßyli iáwnie / y táiemnie / przestępuiąc dźieśięćioro twoie przykazánie / ktore sie w tych dwu zámyka: Ześmy ćiebie Páná Bogá swego / nie miłowáli ze wßystkiego serca swego / ze wßystkiey duße náßey / y ze wßystkich śił náßych: A bliźniego náßego / nie ták iáko sámych śiebie. Czego nam serdecznie żal / y tego sie spowiádamy / y inßych grzechow / ktoreśmy popełnili vczynkiem / przemowieniem / pomyśleniem: ktore grzechy / lepiey ty Pánie wiesz ná nas / á niżli one my pámiętáć y wyliczáć możemy. Ale nie wątpiemy w Miłośierdźiu twoim / y prośiemy sobie ná pomoc Páná náßego Jezusá Christusá / áby sie on zá námi raczył przyczynić / do ćiebie Oycá swego; ábyś nas nie raczył sądźić

podług

podług złośći náſzych ćiężkich / ále podług ſwoiego wielkiego/ niewymownego/ y nieſkończonego miłośierdźia. Ráczże ná nas weyźrzeć ludźie grzeſzne / ktorzy do ćiebie wołamy / w nádźieie obietnice twey/ y zásługi Syná twego miłego Jezusá Chriſtusá: Oycże náſz/ ktoryś ieſt w nie. ꝛc.

7. Modlitwa Spowiednia.

WSzechmogący / á wiecżny Boże / y miłośćiwy Oycże náſz / vpadamy pokornie przed wielmożnym Máieſtatem twoim / ſzczerze to / y bez wſzego ochylánia/ ná śię zeznáwáiąc / iżeſmy przećiw tobie ćiężko zgrzeſzyli/y vſtáwicżnie grzeſzyć nie przeſtawamy/ ták bárzo; iżeſmy tego nigdy niegodni / ábyſmy ku twemu świętemu máieſtatowi poyźrzeć mieli / nietylko ábyſmy mieli być policzeni miedzy dźiatki twoie. Abowiem okrom tego; iż w grzechu zácżęći / y zrodzeni ieſteſmy/ prożni będąc wſzego dobrego/ á pełni wſzego złego; ieſzcże k temu ná káżdy dźień rozlicżnym obycżáiem przykazánia twoie gwałćimy; Nie chwaląc ćię podług zacnośći Máieſtatu twego świętego/ y podług oycowſkiey práwey miłośći przećiw nam twoiey; á Bliźniego náſzego / podług roſkazánia twego / posługámi náſzymi nie rátuiąc. A ták to zeznáć muśimy; iż my zá ſpráwiedliwym ſądem twoim / ieſteſmy winni potępienia wiecżnego/y práwieby iuż z námi źle było/

kiedyby

kiedyby tey ſrogośći / y ſpráwiedliwego Sądu twoiego / Syn twoy namileyſzy śmierćią ſwoią ſrogą nie vbłagał. W ktorym to Synu twoim tákeś nas przyiąć raczył; że / wſzyſtkim złośći ſwych káiącym / z wielkim oświádczeniem / y vpewnieniem świętey / á práwey Ocowſkiey łáſkáwośći twoiey / dobrowolnie zábiegaſz / nie prágnąc śmierći grzeſznego człowieká / ále ráczey chceſz / áby ſie vpámiętał / á żyw zoſtał. Dufáiąc tedy nayłáſkáwſzy Oycze w tey to łáſce twoiey / przed Thron Máieſtatu twego świętego / przez záſługę Syná twego miłego / vpadamy / pokornie proſząc; żebyś ná nas raczył weyźrzeć / okiem miłośierdźia twoiego. A to nie dla nas grzeſznych niegodnikow / ktorzyſmy nic innego nie ſą / tylko grzechem z przyrodzenia náſzego / á ták ſynámi gniewu / y zátrácenia; Ale dla Syná twego miłego Jezuſá Chriſtuſá / ktory ieſt náſzą ſpráwiedliwośćią / odkupieniem / y świątobliwośćią. Prośimy ćię też / iżebyś też nam dárował Duchá twego świętego / ktoryby ſercá náſze / przez ſię práwie iákoby kámienne / nátchnieniem ſwoim ták zmiękczyć raczył; áby twoy zakon ś. mogł być ná nich nápiſány; á przez nas potym / iáko przez odnowione / á práwey świátłośći dźiatki / we wſzyſtkim żywoćie náſzym / mogł być czyniony / zá iego świętą pomocą / ku twey / y Syná twego / y Duchá świętego wieczney chwale / z pomnożeniem Kośćiołá świętego. Amen.

8 Modlitwa Spowiedna.

O Pánie Boże wßechmogący zgrzeßyliśmy przećiwko tobie: Jużeśmy niegodni/ ábyśmy byli názwáni dźiatkámi twoimi; niegodniśmy/ ábyśmy oczy do niebá podnieśli/ przez rozliczność grzechow nászych / y ábyśmy plugáwymi vsty nászymi wzywáli wielebnego imienia twoiego. Bo tym sámym / żeśmy ćiebie Bogá nałáskáwßego rozgniewáli / zstáliśmy się niegodnymi niebá y źiemie. Prośimy ćię Pánie/ prośimy ćię/ nie rácżże nas od oblicza twego odrzucáć: nie rácz się od nas oddaláć/ ábyśmy nędznicy nie zginęli. Abowiem ieśli nas łáská twoiá bronić y ßczyćić nie będźie/ zginęliśmy: będźiemy iáko proch od wiátru porwáni/ á práwie wniwecz obroćimy się. Vkáżże wielkość miłośierdźia twego nád námi/ iákoś niegdy nád synem Márnotrátnym vkazał. Zmiłuy się nád námi Boże / á nie pámiętay ná niepráwośći nášße. Zmiłuy się nád námi; iákoś się zmiłował nád onym Lotrem ná krzyżu wyßącym/ y nád onym Jáwnogrzeßnikiem pokutuiącym. Przyimi pokutę niepożytecżnych sług twoich: Abowiemeś ty Pánie przyßedł / nie spráwiedliwych/ ále grzeßnych do pokuty wzywáć. Tobie chwałá ná wieki wiekow. Amen.

9 Modlitwa Spowiedna.

O Wßechmogący Boże / Tyś iest Bog miłośierny/ łáskáwy/ dobry/ długoćierpliwy/ nie-

rychły ku gniewu/ lutośćiwy nád karániem/ hoyny w miłośći/ żáłośćiwy z káżdego vtrapienia. Co wszystko w tym pokázuie sie/ że ty śmierći nie pożądasz grzesznego człowieká; ále żeby sie náwrocił/ tego ty chcesz. Dla tegoż długo ćierpisz nam/ czekáiąc nászego vpámietánia/ y náwrocenia. Ty sam miły Pánie grzechy odpuszczasz. A ták ćie pokornie prosimy/ náucz nas tego/ iákobysmy od grzechow powstáć mogli. Náwroć ty sam nas do śiebie/ á bedziemy náwroceni: vzdrow nas od grzechow nászych/ á bedziemy vzdrowieni: Vlecz nas/ á bedziemy vleczeni: Obrzez násze sercá/ á bedziemy ćie szukáć / przez prawdziwą pokute: pomoż nam powstáć z grzechow nászych: wley pokute w sercá násze: szukay nas sam á bedziemy ználezieni; bochmy są iáko owce strácone y zgubione. Omyiże nas od grzechow nászych; odpuśćże y kaźń zá grzechy násze. Stworz w nas serce czyste. Duchá twego świetego od nas nie odeymuy: nie odrzucay nas od oblicza swoiego. O nász miły Pánie / weyzrzy ták ná nas okiem miłośiernym; iákoś weyzrzał ná Mágdálene pokutuiącą / ná Dawidá zá grzechy żáłuiącego / y ná Piotrá płáczącego. Prosimy ćie nie pámietay złośći nászych / ktorycheśmy sie dopuszczáli z młodośći nászey/ áż do czásu dźiśieyszego: Zmiłuy sie nád námi nász Pánie/ zmiłuy sie nád námi/ á dáruy nas łáską swoią świetą. A pokichmy iedno żywi/ vczyń to; ábysmy zá grzechy násze pokuto-

wáli

wáli/pokuty nie odkłádáli/ ná śmierć śie nágotowáli. O vczyńże to Boże náß o co ćię prośimi. Oycże náß ktoryś ieſt ⁊c. Amen.

Po Spowiedźi ma być rozgrzeßenie przez opowiedánie pokutuiącym grzechow odpuſzczenia, tymi słowy:

Bądźćieß tedy tego pewni iśćie / Chrześćiánie mili / ieśliże tego z práwego ſercá żáłuiećie / iżeśćie obráźili ták dobrego Páná Bogá ſwoiego á z wiernym ſercem dufaćie świętemu miłośierdziu iego / że wam będźie Bogiem miłośćiwym / á odpuśći wam ſrogość gniewu ſwoiego / według obietnic ſwoich / ktorych nam wiele zostáwić raczył w Pismiech świętych ſwoich : Boć to Bog prawdźiwy ieſt / á nigdy nie ſą omylne święte iego słowá. A to śię nam zſtánie / w imię tegoż Bogá / Oycá / y Syná / y Duchá świętego / Amen.

Albo też tymi słowy.

BAdźćieß tedy pewni tego namilßy Chrześćiánie / iżeć wam P. Bog odpuśćił grzechy / dla zásługi Syná ſwego Jezuſá Christuſá / podług obietnice ſwey świętey / w te słowá vczynioney: Będę miłośćiw niepráwośći / y grzechom wáßym / á złośći wáßych / iuż dáley pámiętáć nie będę. A przetoż iáko Apostołowie máiąc klucże zwierzone ſobie Kroleſtwá niebieſkiego / od Syná Bo-

ná Bożego ludźiom wierzącym y pokutuiącym / opowiádáli grzechow odpuszczenie słowem Bożym: Ták y ia teraz będąc sługą Christusowym/ á szafárzem táiemnic Bożych / wam wszytkim co się sercem szczyrym do P. Bogá náwracaćie/ zá grzechy swoie żáłuiećie/ do nich się wrácáć niechcećie/ o ich odpuszczeniu cáłą dufność w miłośierdźiu Bożym / y zasłudze Jezusá Christusá doskonáłey pokłádaćie/ opowiádam wszytkich grzechow wászych odpuszczenie / y żywotá wiecznego dárowánie; á to w imię Bogá / Oycá/ y Syná/ y Duchá Swiętego/ Amen.

Albo też tymi słowy krotszymi.

BAdźmyż pewney nádźieie /że Oćiec niebieski z niewymowney miłośći swey/ raczył te prośby wásze przypuśćić ku świętemu Máiestatowi swoiemu/ y raczył ie wysłucháć. A iest rzecz pewna / iż podług prawdźiwych swoich obietnic/ dla Jezusá Christusá Syná swego raczy ie wypełnić/ iedno my tego wszytkiego od niego zupełnym dufániem ćierpliwie czekaymy. A teraz ku vtwierdzeniu w tey łásce iego Boskiey / y wiáry wászey pomnożeniu z pobożnośćią/ posłuchayćie słow Duchá świętego.

Zátym przystąpi do textu ktoregokolwiek świętego z Pismá świętego, czásow dni robotnych; á czásow Niedźielnych, y czásow świąt Vroczystych do Ewángeliey świętey álbo do służącego potrzebie textu ś.

Po czytániu textu świętego, záśpiewáią ktorąkolwiek z tych Piosnek.

1. Pieśń.

PRzez twe słowá poślubione. *Pátrz o Słowie Bożym Pieśni* 8. L 13.

Albo też tylko teyże Pieśni wiersz 4. y 5 Głos iego my słysząc owce/ ꝛc. My ktorzy temu wierzymy/ rzeczmy wszyscy/ ꝛc.

2. Piesn.

PAnie Jezu Christe przez twe zmiłowánie / Ráczysz nam dáć prosim Boskie przeżegnánie ꝛc. *Pátrz o Wćieleniu Syná Bożego Pieśń* 11. B 8

Zátym innych Pieśni po Ewángeliey, podług świąt Vrocżystych, y Máteriey Pátrz w Pieśniách Cżwartey Częśći Kátechizmu,

Albo też nie śpiewáiąc, będą mowić po texćie S. z tych ktorą modlitwę.

1. Modlitwa przed Kazániem.

PAnie Boże wszechmogący Oycze nász niebieski / ktorego zakon iest ták doskonáły; że błędne náwraca dusze/ niećwiczonym dodáie mądrośći/á oczy máluczkich oświeca: pokornie ćię

prośimy / podług twego niewymownego miłośierdźia / ábyś te ćiemne smysły násze / iásnośćią Duchá twego świętego oświećić raczył; żebychmy zakon twoy zrozumieć / á zrozumiány / vczynkámi okázowáć po wszytek czás żywotá nászego mogli. A iżći się ták podobáło Oycze nász namiłośćiwszy / osobliwie prostym á wzgárdzonym / táiemnice świętey woley twoiey oznáymiáć: y ná tákie práwie łáską swoią wzgląd mieć / ktorzy w Duchu ćierpliwym y pokornym / sámi sobie nie dufáiąc / twego świętego słowá pożądáią / ná nim przestáią; Dayże nam / prośimy ćię / Duchá twego świętego / ktoryby wszystkę násze mądrość ćielesną / y dufánie o sobie / z vmysłow nászych wyiął / á pychę sobie sprzećiwną w nas ztłumił. Abysmy ćię wszyscy zgodnie w świątobliwośći y spráwiedliwośći / po wszytek czás żywotá nászego chwalili / á ćiebie być Bogiem nászym práwym / nietylko ięzykiem; ále też y sprawámi nászemi / y práwym zmysłem / przed wszytkiemi ludźmi wyznawáli. Tego od ćiebie żądámy namiłośćiwszy Oycze / przez imię namilszego Syná twego / Páná y Zbáwićielá nászego Iezusá Christusá / Amen.

2 Modlitwa przed Kazániem.

Ráczże otworzyć y oświećić nász miły Pánie vmysły násze / ábysmy słucháli wyrokow two-

ich/ á zrozumiawßy one/czynili wolę y ráde twoie; vczynkámi dobrymi/ á żywotem pobożnym okázuiąc owoc wiáry dobry/po wßytek czás żywotá náßego. Dayże nam też prośimy ćię pokornie/ Duchá twego świętego/ ktoryby wßytkę náßę mądrość ćielesną/y dufánie o sobie z vmysłow náßych wyiął/ á pychę sobie sprzećiwną stłumił: Abyśmy ćię wßyscy zgodnie w świątobliwośći/ y w spráwiedliwośći po wßytek czás żywotá náßego chwalili/ á ćiebie być Bogiem náßym prawdźiwym/ nie tylko ięzykiem; ále też y spráwámi náßymi z vmysłu práwego przed wßystkimi ludźmi wyznawáli. * To wßytko rácz nam dáć z łáski/ á z miłośierdźia swego; dla Syná swoiego miłego / Páná á Zbáwićielá náßego iedynego Iezusá Chrystusá/ iáko Bog á Oćiec náß ná wieki święty y błogosłáwiony. Amen.

Zátym kazánie być ma, według potrzeby.

Po kazániu zálećiwßy potrzeby wßystkiego kośćiołá Bożego; te modlitwy mowione być máią według potrzeby y czásu.

1. MODLITWA po Kazániu.

BAdź tobie cześć / y chwałá Boże Oycze/ etc.
Badź tobie cześć/y chwałá/Pánie Iezu/ etc.
Badź tobie cześć / y chwałá Boże Duchu ś. etc.
Pátrz iey o Troycy ś. A 20.

2. MODLITWA po Kazániu
Z prośb Modlitwy Páńskiey.

WSzechmogący y wiecznie miłośierny Boże Oycze nász niebieski; Dziękuiemy twey świętey wielmożnośći/ zá wszytkie święte dáry twoie/ ktore obficie záwżdy k nam płyną z ręki łáskáwey twoiey; ktorymi żywić/ y opátrowáć raczysz dusze y ćiáłá násze. O raczysz nas miłośierny Oycze záchowáć w tey łásce swey ná wieki. Błogosłáwieństwo swoie rácz rozláć ná wszytkie spráwy/ y potrzeby násze. Bądźże oycem nászym miłośćiwym/ á my będziemy zá łáską świętą twoią/ dźiatkámi tobie miłymi/ y powolnymi. Okaż nam twarz swoie/ á będziemy zbáwieni. Day nam zrozumieć spráwy/ y táiemnice krolestwá swoiego: Rácz nápisáć wolą zakonu swoiego w sercách nászych. Day miłośierny Oycze kośćiołowi twoiemu pokoy: y rácz dáć przełożonym nászym wszytkim Duchá swey mądrośći/ ku spráwowániu ludu swego. Lud chrześćiáński wszelákiego stanu/ y powołánia/ spráwuy miłośierna ręka swoią. Winy násze/ ktoresmy zásłużyli grzechy nászymi/ doczesne y wieczne/ raczysz nam miłośćiwie odpuśćić. Nieprzyiaćiele kośćiołá swego/ rácz powśćiągnąć/ y náwroćić ku prawdźie swoiey. Od chytrośći szátáńskiey rácz nas bronić. W nowym żywoćie tobie miłym/ rácz nas przez Duchá swoiego świętego postánowić/ y od wszego złego/ du-

szne go y

ſnego y ćieleſnego/racż nas záchowáć y obronić. O Racżyß nas ogárnąć ſwym świętym/ y miłośiernym błogoſłáwieńſtwem/ w káżdey ſpráwie/ y potrzebie nászey/ y pokoy ſwoy święty rácż zeſłáć ná nas. O racżyß to vczynić Boże Oycże náß niebieſki/ dla Jezuſá Chriſtuſá Syná ſwego námilßego/ Páná y zbáwićielá náßego; ktorego imieniem ćiebie ták wzywamy: Oycże náß ktoryś ieſt w niebieśiech/ ẜc.

3. Modlitwa po Kazániu.

O Pánie Boże wßechmogący/ miłośierny á dobrotliwy Oycże náß niebieſki/ dźiękuiemy tobie w ſercu ſkruſzonym y vniżonym/ przez iedynego Syná twego/Páná y Zbáwićielá náßego Jezuſá Chriſtuſá/ zá wielkie y nieogárnione dáry/ y dobrodzieyſtwá twoie; żeś nas ná wyobráženie y podobieńſtwo ſwoie ſtworzył; y vtrácony obraz ſwoy/ w Synu ſwoim namilßym przywroćił: przez ktoregoś też z wiecżney śmierći y potępienia/śmiercią iego ſrogą wybáwił: y ocżyßcżenie náße krwią iego drogą/ przez Duchá ſwego świętego w nas zápiecżętował: y tych cżáſow oſtátecżnych nadrożßym ſkárbem ſłowá twego świętego obdárował; y do iego ſłuchánia w pokoiu nas zgromadzaß. Chwalimy przytym chwalebne imię twoie/ zá obronę y opátrzność twoię świętą Oycowſką; ktorey vſtáwicżnie z

twey świetey dobrotliwośći nád sobą doznawamy; tey nocy przeszłey / y iuż dniá dźiśieyszego doználiśmy. Prośimy ćiebie pokornie iáko Bogá y Oycá namiłośierniejszego / ábyś do końcá nád námi te łáskę swoie oycowską pokázowáć raczył: złośći nászych rozlicznych przepomniał: Duchem swoim świętym odrodźił: Abyśmy odtąd w świątobliwośći / y w spráwiedliwośći żyli / przed tobą y wszytkimi ludźmi / ku chwale twoiey świętey. Słowo twoie święte rácz wkorzenić w sercá násze / Duchem swoim świętym. Od nieprzyiaćioł nászych dusznych y ćielesnych / rácz nas záwżdy bronić. Potrzebámi ćiáłu nászemu należącemi / ile znaß być z chwałą świętą twoią / y z nászym zbáwieniem / rácz nas opátrowáć. Kośćiołá swego ná tym / y ná wszelkim mieyscu będącego / rácz być záwżdy obrońcą / y pomnożeniem. Oyczyzny nászey / rácz miłośćiwie bronić od mieczá nieprzyiaćielskiego / powietrza morowego / ogniá szkodliwego / głodu ćięszkiego / y nieszczęśćia wszelákiego. KROLA Páná nászego z KROLOWA Małżonką ie° / y ze wszytkim zacnym domostwē krolestwá iego / rácz chowáć w łásce twoiey świętey: Rádę y Hetmány iego / y Przełożone káżdego y tutecznego mieysca / sam rácz spráwowáć / podług powołánia ich. Pány y Pátrony Kośćiołá twoiego (á osobliwie tutecznego) rządźcę od wszelákiego nieszczęśćia ich broń: w dobrym zdrowiu przy prawdźie zbáwienney twoiey przez wszystek czás

żywotá

żywotá ich/ chowáy. Nie zápominay też Oycże dobrotliwy/ Bráciey y Sióstr nászych/ tu blisko y dáleko będących/ á od ciebie rozmáicie náwiedzonych. Rácz być chorych lekárzem; smętnych pociechą; vtrapionych rátunkiem; wdow/ y śierot opiekunem; więźniow Chrześćiáńskich z niewoley nieprzyiaćielskiey wybáwieniem; podrożnych strożem; niepłodnych z łáski swey/ dla chwały imienia swego/ rozmnożeniem: á brzemiennych z błogosłáwieństwem swoim/ szczęśliwym rozwiązániem. To wszystko rácżże vczynić y nam dáć/ z łáski y z miłośierdźia swoiego; dla iedynego Syná twoiego/ Páná nászego Jezusá Christusá: ktory z tobą y z Duchem świętym żywie y kroluie ná wieki wiekow. Amen.

Oycże nász ktoryś iest w niebie/ ꝛc.

4. Modlitwa po Kazániu
z Prozb modlitwy Páńskiey.

PAnie Boże wszechmogący/ Oycże y zbáwićielu nász namiłośćiwszy/ dźiekuiemy Máiestatowi twoiemu świętemu; żeś nas z łáski swoiey/ przez tę noc przeszłą racżył przywieść do dniá dźiśieyszego. Prośiemy ćię pokornie rácżże to nam ieszcże dáć; áby nam wszytek zszedł ná chwale/ y ná posłudze Máiestatu twego świętego/ ták; żebyśmy żadney inszey rzecży nie myślili/ nie mowili/ áni poczynáli; iedno/ cżymbyśmy śię mogli tobie spodobáć/ y być posłusznymi twoiey świętey wo=

ley: Zeby ták wßytkie spráwy / y vczynki náße obracáły sie ku czći / á ku chwale imienia twoiego świetego / y ku zbáwiennemu zbudowániu bliźnich náßych; ktorzyby sie przykłádem náßym poruszáli / ku służbie / y czći świetey twoiey. A iáko iásnośćia słowá twego / oświecaß / y ogrzewaß wßytek świát / dla pożytku / y wczásu tego to żywotá náßego doczesnego: Ták też rácz oświećić rozum náß / nie vgáßonymi promieńmi / y iásnośćia Duchá twego świetego; ktoryby nas przy spráwiedliwośći twoiey ták záchowywał; iż do czegobyśmykolwiek myśli swoie przyłożyli / niechayby ten był cel náß vstáwiczny; żebyśmy chodźili w boiaźni twoiey: á żebyśmy nie mieli inßey myśli / áni przedśiewźięćiá inßego / iedno iákobyśmy służyć mogli twoiey świetey chwale. Spraw też y to; żebyśmy od sámey łáski twoiey / sámego błogosłáwieństwá twego świetego / y wßelkiego dobrá náßego / oczekawáli: A nie ważyli sie też żadney rzeczy tákiey / ktoraby tobie wdźięczna być nie miáłá. Ráczże nam to ießcze dáć; iż poki sie tu stáramy / około záchowánia tego to żywotá náßego / y praca podeymuiemy o rzeczy należące / ku pożywieniu / y odźianiu ćielesnemu; żebyśmy y w ten czás / podnaßáli do ćiebie wzgore myśli náße to iest; do błogosłáwionego onego żywotá wiecznego / ktoryś obiecáć raczył wiernym swoim. A kiedy nas ták bedźieß chował / y z strony duße / y z strony ćiáłá / w opiece twoiey / raczyß nas ie-

ßcze vmocnić/ przećiwko naiázdom wßytkim/ y
okuſom ßátáńſkim/ ktore nas vſtáwicznie ogár-
uią/ w tym to żywoćie. Przytym ießcze; iż nie do-
yć począć/ ieśli w tý do końcá niewytrwamy; Prze
o ćię prosimy Pánie/ żebyś nas nie tylko przez
ziśieyßy dzień/ rządźić/ y ſpráwowáć raczył: ále
przez wßytek czás żywotá náßego/ áż do końcá/
ák; żebyſmy wßytek wiek náß ſtráwić mogli/
od świętym rządem twoim. A iż też potrzebá ſię
áwße w cnotách świętych pomnażáć; Ráczże
y ſam w nas przymnażáć dzień po dźień łáſki ſwo
ey/ ták długo/ áż ſię doſtátecznie przyłączymy/ y
iednoczymy z twoim namilßym Synem/ Pánem
áßym Jezuſem Chriſtuſem: ktory ieſt prawdzi-
wym Słońcem/ ktore vſtáwicznie świeći w du-
ßách náßych. A żebyſmy mogli odźierżeć v ćiebie
e ták wielkie dobrodźieyſtwá; rácz pierwey zá-
pámiętáć wßyſtkich grzechow náßych/ ktorycheſ-
my ſię dopuśćili od młodośći náßey/ áż do terá-
nieyßey godźiny: y rácz ie nam z twego niewy-
mownego miłośierdźia odpuśćić; iákoś obiecáć
raczył tym wßytkim ktorzy ćię wzywáią/ y pro-
ßą z ſercá práwego/ w Jmię twego miłego Sy-
ná/ á Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá. Ktorego
imieniem ćiebie wzywamy/ tobie ſię ſá-
memu modlimy: Oycze náß kto-
ryś ieſt w niebie/ ꝛc.

5. Modlitwa po Kazániu.

Pánie

PAnie Boże wßechmogący / niech świętá twoiá chwałá dla grzechow náßych nie będzie posromocona / bosmy rozmáićie przećiw tobie zgrzeßyli. Miánowićie w tym; żechmy twemu naświętßemu słowu nie wierzyli/y niewdzięcznośćią náßą/krnabrnośćią/y niepámiętániem gniew twoy náprzećiw sobie/ co dźień pobudzili: dla czego/słußnie byś nas miał káráć. Ale o Pánie/ wspámiętay ná twoie wielkie miłośierdźie / y zmiłuy się nád námi. Day nam vznánie/y opłákánie grzechow náßych / z polepßeniem żywotá náßego. Potwierdź ludowi twoiemu sługi twoie/ Káznodźieie słowá twego; áby ßczyrze y stale przepowiádáli ie. Vmocni y zwierzchność náßę; áby mieczem świeckim/ od ćiebie poruczonym / spráwiedliwie y wiernie władáłá / y rządźiłá. Broń nas od wßelkiego błędu/ y niewiáry; potlum wßystkie złe y ßkodliwe rády/ ktore są przećiw słowu/ y Kośćiołowi twemu wynálezione. O Pánie nie oddalay od nas Duchá twoiego świętego/áni słowá twego; ále day nam prawdźiwą wiárę/ ćierpliwość/ y stałość. Przyidź ná pomoc Kośćiołowi twemu/ á wyswobodź go od káżdego vćisku/ náśmiewánia / y okrućieństwá. Poćieß wßytkie chore y troskliwe / á pośli nam swoy święty pokoy / przez Páná náßego Jezusá Christusá prawdźiwe Kśiążę pokoiu/ ktory nam tę prawdźiwą obietnicę dał/ ták mowiąc: Záprawdę/ záprawdę powiádam wam; Ocokol

wiek

wiek Oycá w Imię moie prośić będziecie / to wam da; y ták nas náuczył modlić się tobie: Oycże náß ktoryś iest/ ꝛc.

6. Modlitwa po Kazániu.

PAnie Boże wßechmogący/ Oycże náß namiłośćiwßy / dźiękuiemy twey świętey Boskiey miłośći; iżeś nas tey przeßłey nocy raczył záchowáć od wßelkiey niebeśpiecżnośći náßey/ ták duszney/ iáko y ćieleśney. Pokornie ćię prosimy/Oycże náß naymiłośćiwßy; ábyś też nas y dnia tego dźiśieyßego/y po wßytkie dni żywotá náßego/ od wßystkich nieprzyiaćioł náßych/ ręką twoią świętą oycowską záßcżyćił/ y w spráwách świętych/y tobie miłych/ w łásce twoiey/y w dobrym zdrowiu záchował: Abyśmy ná słowo twoie święte pámiętáli/ y záwße ie przy sobie záchowáli/rozważáiąc dobrodźieystwá twoie/ktoreś nam okázáć raczył / dla Iezusá Chrystusá Syná twego miłego/Páná y Zbáwićielá náßego. Ktorego imieniem tobie się modlimy: Oycże náß ktoryś iest/ꝛc.

7. Modlitwa po Kazániu.

WRęce twoie/o Oycże niebieski/ná ten dźień/y przez wßystek żywot náß/poruczamy duße y ćiáłá náße: Tákże to wßystko/ cokolwiek iedno z ßczodrobliwey ręki twoiey świętey mámy: od

wßego złego dußnego y cielesnego/ráczże nas miłościwie záchowáć: á osobliwie od nagłych chorob/śmierći / y złych przygod rácz nas łáskáwie obronić. Rácz nas rządźić y opátrowáć mocą/ y łáską twoią żábyśmy pod obroną twoią żyć mogli; ku chwale imienia twoiego/ y ku poćieße bliźnich náßych/ z dobrym sumnieniem náßym. W tę łáskę rácz nas przyiąć/dla Jezusá Christusá Syná twego miłego/Páná y Zbáwićielá náßego; ktorego Jmieniem tobie śię modlimy: Oycże náß ktoryś iest w niebieśiech/ rc.

¶ Rácz nam dáć miły Pánie ábyśmy śię ćiebie bali/chodząc w drogách twoich. Niech z námi będźie dobrze; á wßytkim rzeczam / ktore ná nas należą/rácz błogosłáwić. A day ábyśmy widźieli wiele ludźi wiáry Chrześćiáńskiey/ y pokoy nád Kośćiołem świętym Chrześćiáńskim. Bądź nam Oycem miłośćiwym/ y obrońcą wiecżnym/ káżdey godźiny. A wßystkich w potrzebách swoich do ćiebie wołáiących y wzdycháiących rácz wysłucháć; iákowi są chorzy/smętni/podrożni/vbodzy/śieroty. Przyimiże nas w łáskę swoię/dla Jezusá Christusá Syná twego miłego / Páná y Zbáwićielá náßego/ z tobą ná wieki kroluiącego.

¶ Boże bądź miłośćiw nam nędznemu/ grzeßnemu/vpádłemu stworzeniu swoiemu. Boże w Troycy świętey iedyny/ Oycże/ Synu / y Duchu święty/ zmiłuyże śię nád námi nędznikámi swoimi/ Amen.

8 Modlitwa po Kazániu.

DZięki tobie cżynimy Pánie Boże Oycże náß namiłośćiwßy/ żeś nam dniá dźiśieyßego vżycżyć raczył/ ku słuchániu y vczeniu się słowá twego świętego. Ale że nas Syn twoy miły náucżył tego; że nie ći są błogosłáwieni/ ktorzy słowá twego tylko słucháią; ále ktorzy go y słucháią/ y strzegą/ y według niego się spráwuią; á strzec/ chowáć/ y według niego się spráwowáć/ z nas żaden nie może/ okrom osobliwego rátunku/ y pomocy Duchá twego świętego: Przetoż ćię pokornie prośimy o wßechmogący/ żywy/ mocny/ á miłośierny Boże Oycże náß niebieski; áby naprzod on głowny náß nieprzyiaćiel/ á przećiwnik náßego zbáwienia/ nam swymi chytrośćiámi ßkodźić nie mogł: áni tego/ cżegośmy się teraz náucżyli/ z pámięći wybierał; álbo w nas zátłumiał. Przytym zás prośimy/ ábyś nam swoię pomoc/ Duchá twego świętego dał: żeby on sercá náße opocżysłe/ á zátwárdźiáłe/ mocą swoią zmiękcżył/ y źiemię z nich płodną vcżynił; pokrapiáiąc ie vstáwicżnie dżdżem miłośierdźia twego; áby dobre owoce/ ktore w nas słowo twoie rodźi/ zá pomocą iego nigdy nie vsycháły/ áni vstawáły: ále áby się w nas tym więcey ku cżći/ á chwale imieniá twego świętego/ y ku zbudowániu bliźnich náßych mnożyły. O ráczże nam to dáć Boże náß/

Oycże náſz/ y dobrodźieiu náſz/ dla Jezuſá Chriſtuſá Syná twego miłego/ Amen.

9 MODLITWÁ po Kazániu.

Wiecżnie żywy/ y wſzechmogący/ á miłośierny Boże/Oycże Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá/ dźiękuiemy tobie z prawego sercá; żeś śię nam przez słowo swe racżył okázáć/będąc w táiemnośći wielmożnośći swoiey/ żadnemu przedtym nie znáiomy; ábychmy ćię Bogiem náſzym być ználi/ á rozlicżnych Báłwánow w myślách náſzych z niewiernymi/ nie tworzyli.

¶ Dźiękuiemyć też; żeś nam on wiecżny dekret swoy o poiednániu/ y nápráwie vpadku náſzego/od pocżątku świátá oznaymił: według ktorego/gdy czás od ćiebie náznácżony przyſzedł/racżyłeś namilſzego Syná twoiego / ná ten świát zesłáć/ áby śię zstał ofiárą zá nas: á ták byli prozni gniewu twoiego/y ćięſzkośći grzechu náſzego. Dla ktorego Syná twoiego vstáwicżnie zgromadzaſz/y rozmnażaſz Kośćioł wiernych twoich chwalcow/ ktory poświącaſz y rządźiſz Duchem twoim świętym.

¶ Dźiękuiemyć / że nam vżycżaſz náuki / niegdy wymysłámi ludzkimi zátłumioney/Ewángeliey swoiey świętey : przez ktorą sobie mocnie znie walaſz sercá ; popiſuieſz dźiedźice ku wiecżney chwale ; y grzechow náſzych odpuſzcżenie z łáſki ſzcżyrey swoiey oznaymuieſz.

¶ Dźiękuiemyć/że nas w nocy/y we dnie przez
swe święte Anioły strzeżesz/ y bronisz od wszech
okrutnośći/y sił Diabelskich: y poki tu iesteśmy
ná świećie / że nam hoynie / y łáskáwie zdrowia
vżyczasz;żywnośćią vstáwiczną opátruiesz: pomie
szkánie spokoyne iednasz: Rzeczpospolitą nászę w
pokoiu záchowywasz/we wszem dobrym pomna-
żasz. Zá te wszytkie niewymowne dobrodźiey-
stwá wielmożnośći twoiey / winnismy vstáwicz-
ną w sercách nászych wdźięczność.

¶ Ale my o przenamiłośiernieyszy Oycze/muśim
znáć y niewdźięczność nászę;Gdyż ćię ták łáskáwe
go Oycá vstáwicznie/y ćięszko obrażamy: Záczym
gniew twoy sprawiedliwy przećiw sobie pobu-
dzamy/ y potępienie wieczne zásługuiemy. Abo-
wiem sercem nászym od ćiebie odstępuiemy: myśl
nászá dáleka od ćiebie: oczy/ y wszytko ćiáło ná-
sze woley twey nienawidzą. Owa tákimi się prze-
ćiw tobie stawiamy; iákobysmy/ áni stworzeniem
twoim nie byli: áni ty nászym oycem nadobrotli-
wszym niebył. A przetoż my pokornie z płáczem
serdecznym/ vćiekamy się ku miłośierdźiu twemu/
ábyś nas nie odrzucał dla sprosnośći grzechu ná-
szego: wszák tobie sámemu grzeszymy; przeto się
tobie sámemu winni dáiemy. Odpuśćże nam wi-
ny násze/ dla namilszego Syná twego Iezusá
Christusá Páná nászego: gdyżeś go wydał/ ná
okrutną śmierć dla nas. Dla tego namilszego
Syná twoiego wysłuchay nas;zmiłuy się nád ná-

mi: vlży ćieszkośći nászych: odłoż twoy gniew: wspomni ná nieogárnione miłośierdźie twoie. Spraw w nas sercá czyste/ o Boże nász/ y Duchem świętym vgruntuy wnętrzne śiły násze: nie oddalay nas od obliczności twoiey/ y Duchá twego świetego nie odeymuy od nas. Spraw zbáwienną rádość w sercách nászych; ábyśmy śię ni wczym inszym; iedno tylko w tobie kocháli/ w tobie sámym rádość wszystkę násze pokłádáli. Rządź słowem twoim świętym drogi spraw nászych: Niech żaden grzech nie pánuie nád námi. A tę świátłość/ ktoręś tych czásow w sercách nászych rospalił/ do końcá rácz rozmnażáć/ y ku wieczney twey chwale záchowáć. Niech prawdźiwie czuiemy słodkość iárzmá twoiego/żebyśmy pod twoim brzemieniem nie vstawáli. Wszytkie vrągánia/ przesládowánia/ naśmiewiska nieprzyiaćioł Syná twoiego/osłodź nam;ábyśmy śię nimi przed niewdźięcznym świátem/ y przed tobą ćieszyli: gdyż ie dla naświetszego imieniá twego ćierpiemy. Rospal w sercách nászych prawdźiwą/ á świętą śmiáłość; ábyśmy bespiecznie zá błogosłáwieństwem twoim/ prawdę twoię świętą wyznawáli.

¶ Zátym ćię prośimy o nalitośćiwszy Oycze/rácz ná tym mizernym końcu świátá/ kośćioł twoy strapiony záchowáć/ y mocną ręką obronić: ktoremu wielkie/ y niezliczone zewsząd dolegáią ćięszkośći/ od Szátáná/y sług iego; przez ktore twoię

świętą

świętą prawdę chce wygłádźić/ á swe zwykłe błędy vtwierdźić. Rosproś tych wszystkie rády/ ktorzy myślą o sług twoich/ y słowá twego wyniszczeniu. Stłum y te/ ktorzy się ku zgorszeniu Zboru twego świętego; fałszywą náukę z prawdźiwą mieszáiąc; Syná twego namilszego/y Duchá świętego bluźniąc. Day wiele prawdźiwych náuczyćielow/ ktorzyby náuki Ewángeliey świętey szczyrze vczyli; ktorzyby chwały twey nie swoiey szukáli; ktorzyby owieczkom twoim miłym/ przykłádni swym żywotem byli; żeby tym sposobem wiele dźiedźicow do krolestwá twego pozyskáli.

¶ Zmiłuy się też nád Oyczyzną nászą; áby w niey będący nieprzyiaćiele w błąd záwiedźieni/do iedynego Pásterzá á Biskupá dusz nászych Jezusá Christusá náwroćili się.

¶ Krolá Páná nászego/z Krolową Małżonką iego/y z zacnym domostwem krolestwá iego/ták-że z Rádą/z Hetmány/y Rycerstwem iego/y wszemi Páństwá iego przełożonymi/ku vmiłowániu/y przyięćiu Syná twego miłego Jezusá Christusá/ zbáwićielá iedynego/ vczyń y spraw ochotnym y powolnym : áby iemu z tymi wszytkimi dał mieysce bespieczne w Páństwách swoich.

¶ Záchoway też y Miástá/Wśi/y wszelkie mieyscá/ ktore miłuiąc przyimuią / á przymuiąc chowáią ná grunćiech swych Zbor twoy święty: áby się dźień po dniu/mnożyłá y rozszerzáłá praw-

dá Ewángeliey twey świętey. Rácz wedle obietnice Syná twego/ stokrotnim błogosłáwieństwem swym nágrodźić tym ktorzyby śieroty/ wdowy/ y Sługi twoie dla imienia twego świętego opátrowáli. ¶ Záchow y tez Chrześćiáńskie Szkoły: z ktorych twe Zbory święte/ y porządne Rzeczypospolite wyrastáią.

¶ Vśmierz o przedobrotliwy Oycże złe przygody/ ták ogulne wszystkich/ iáko y szczegulne z nas káżdego: oddal mory/ ognie/ woyny/ y niepogody szkodliwe. ¶ Day wczesne czásy/ áby nam źiemiá oddáłá w cále pożytki: áby poználi wszyscy/ żeś ty Pánem y Bogiem iest nászym łáskáwym. ¶ Day wszystkim podrożnym/ tákże prácowitym/ szczęśliwe y spokoyne/ podług woley swey świętey/ powodzenie.

¶ Rácz ćieszyć wszytkich smutnych/ ktorzy się do ćiebie sámego vćiekáią w swoich pokusách/ nędzách/ troskách/ chorobách/ y we wszelákich dolegliwośćiách/ przez Jezusá Christusá Pośrzedniká iedynego nászego. A osobliwie day tym poćiechę swoię z Duchá świętego/ ktorzy ćierpią dla imienia twoiego więzienia/ morderstwá/ y z źiemie wygnánia.

¶ O to wszytko do ćiebie Oycá swego nawyższego/ y iedynego/ my owieczki twe vćiekamy się: á będąc niegodnymi: krwią Báránká niewinnego/ Syná twego namilszego/ szczyćiemy się: y bespiecznie w iego naświętszym imieniu do Má-

iestatu twego świetego przystepuiemy. O racż że nas iuż godnym naczyniem vczynić swoim: á Duchem swoim świetym zniewol/ y spraw sercá náße; żebychmyć záwße przyiemne wedle twoiey woley posługi wyrzadzáli. Day áby/ o niebieski Oycże náß/ ktoryś iest w niebiesiech/ w nas imie twe świete święciło sie/ á krolestwo twe/ áby w nas mieysce miáło. Badźże wola twoiá/ iáko w niebie ták y ná źiemi. Chlebá náße° powßedniego day nam dźiśia. Y odpuść nam náße winy/ iáko y my odpußczamy náßym winowaycom. Y nie w wodź nas ná pokußenie; Ale nas zbaw ode złego. Abowiem twoie iest krolestwo/ moc/ y chwała/ ná wieki wiekow. Amen.

BŁOGOSŁAWIENSTWA

Po Modlitwách Kazánnych.

1. Błogosławieństwo.

Z cżwartych kśiąg Moyżeßowych z Rozdźiału. 6.

NIech nam Pan Bog błogosłáwi/ á niech strzeże nas.

Niech rozjáśni twarz swoie Pan Bog nád námi/ á niech nam bedźie miłośćiw.

Niech obroći Pan Bog twarz swoie ku nam/ á pokoy swoy świety niech nam da. Amen.

2. Błogosławieństwo Z Psalmu 67.

NIechay się nád námi Pan Bog zlituie/ á niechay nam błogosłáwi. Niechay nas oświeci iásnością twarzy swoiey / á niechay też nam/ y wszystkim narodom oznáymi drogi swoie: Abyśmy się w nim sámym kocháć mogli/ á iego wielbić nigdy nie przestawáli. Ktory niech będzie pochwalon ná wieki. Amen.

3. Błogosławieństwo.

W Imię w Troycy ś. iedynego Bogá / Oycá/ y Syná/ y Duchá ś./ niechayże będzie z námi teraz y záwsze / y ná wieki wiekow. Amen.

Po tym błogosłáwieństwie, rozpuszcząiąc zbor świety, z tych pieśni ktorakolwiek śpiewána ma być.

PIESNI PO KAZANIU PORANNYM.

1 PIESN po Kazániu.

POżegnay nas Boże Oycze/ mocą twey świętey práwice/ etc. *Pátrz iey w Pieśniách, o Troycy Przenaświętszey, Pieśń 6. A 18: Notá iey iáko Psálm* 134. Otoż teraz/ etc.

2 PIESN po Kazániu.

BOże Oycże ſtworzenia wßelkiego / Ktoryś nam dał słowá/ꝛc *Pátrz o Słowie Bożym Pieśń* 10. L 14.

3 Pieśn po Kazániu.

BOże Oycże przy słowie twym/ Rácz nas záchowáć prawdziwym. *Pátrz o Troycy Przenaświetßey Pieśń* 7. A 19.
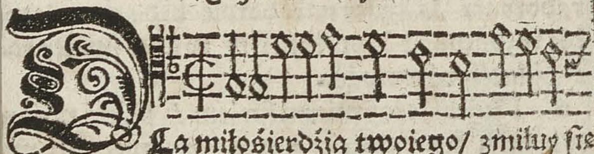
4 Pieśn po Kazániu.

z Pieśni 5. *o Słowie Bożym.* ✝ 9. L 13.

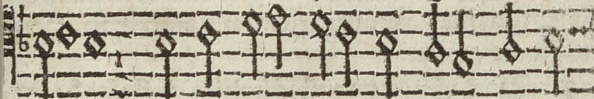
O Oycże wßechmogacy/ ſprawco dobrá wßego/ Pioſneczki te y chwały káżdego wiernego/ Skoro vſłyßeć raczyß ; łáſkę Boſtwá ſwego / Weyźrzy nań przez zasługę śmierći Syná ſwego.

5 Pieśn po Kazániu.

z Psálmu 67.

DLa miłośierdźia twoiego/ zmiluy ſie

nád námi : Y błogosłáwieńſtwo twoie / day by

było z námi/ Boże wieczny niech twa świátłość

świeći miedzy námi.

2 Iżebyſmy wßyſcy ludźie / ná tey niſkiey źiemi/Twoie drogi święte ználi/y chodźili nimi; A zbáwienie twe vználi nád narody wßemi.

3 Ráczże iuż to nam z łáſki dáć/ wßechmogacy Pánie: Słowo twoie w ſercách náßych by miáło mießkánie: Miłośierdźie twoie święte niech przy nas zoſtánie.

4 A ták ćie będą wyſławiáć wßyſcy narodowie/W tym to świećie mießkáiący/y źiemſcy krolowie: A káżdy ćię Pánem ſwoim/ y Bogiem názowie.

5 Ná ſpráwy twe święte pátrząc / będą ſię rádowáć/ Wßyſcy narodowie będą chwałę tobie wzdáwáć: Bowiemći ty w łáſce ſwoiey raczyß lud ſpráwowáć.

6 Nużeß teraz wierni ſpołem / Páná wyſławiaymy; Iemu wßyſcy narodowie wierną chwałę wzdaymy; Zbáwićielem miłośiernym Bogá wyznawaymy.

7 Bo Páńſkiego miłośierdźia wßyſcy doznawamy; A pożytki niezliczone z łáſki iego mamy:

Ná bło-

Ná błogosłáwieństwo Boże záwsze się spuszczay-my.

8 Ey ráczże nam błogosłáwić / nieśmiertelny Pánie: Wola twoiá święta przy nas niech záwżdy zostánie: A day poznáć wszem narodom twoie pánowánie.

6 Pieśń po Kazániu.

DAy nam Pánie miłościwy / Pokoy ꝛc. *Pátrz Pieśniey o Pokuszeniu.* G 2.

7 Pieśń po Kazániu.

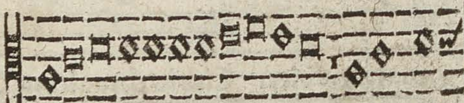
Zetrzy możną ręką swoią / ꝛc. *Pátrz o Kośćiele świętym Pieśń* 10. D 19.

Psalmy po Kazániu.

Psálm 67.		Okaż Boże nád námi / ꝛc.
Tenże.		Błogosław nam nász Pánie. ꝛc.
Psálm 117.		Alleluia. Chwalćie Páná / ꝛc.
Psálm 134.		Otoż teraz dobrorzeczćie / ꝛc.

Y inne.

po Kazániu. Hymn *Ambrożego y Augustyná.*

Ciebie Bogá chwalimy / Ciebie Pá-

nem wyznawamy. Ciebie wiecznego Oycá wßy-

tká ziemiá czći y chwali. Tobie wßyscy Anieli

tobie niebiosá y wßytkie mocárstwá/ Tobie Che-

rubin y Seráphin/nieprzestawáiacy głosem wo-

łáia : Swiety / świety/ ś. Pan Bog náß zá-

stepow. Pełne sa niebiosá y ziemiá Máiestatu

chwały twoiey. Ciebie chwalebne Apostolskie

zebránie

zebránie / Ciebie sławna liczbá Prorocka/ Cie-

bie iásny zastęp Męczenniczy chwali. Ciebie po

okręgu ziemie święty Kościoł Chrześciáński wy-

znawa: Oycá niezmierney wielmożności: Wie-

lebnego twego práwego/y iedynego Synát Po-

cieszyćielá tákież Duchá świętego. Tyś krol chwa

ły Christe: Ty Oycowski iestes wieczny Syn: Ty

ku wy-

ku wykupieniu máiąc przyiąć człowieká/nie wsty=

dziłeś się Pánieńskiego żywotá: Ty zwyćiężywszy

żądło śmierći / otworzyłeś wierzącym krolestwo

niebieskie: Ty náprawicy Bożey śiedźisz w chwa

le v Oycá. Wierzymy iż sądźić masz przyść Ciebie

tedy prośimy/ sługi twoie rácz wspomoc/ ktoreś

drogą krwią raczył odkupić. Rácz nas wieczną ze

wszytkimi

wßytkimi świetymi chwałą obdárowáć. Vczyń

bárwiony lud twoy Pánie/ á błogosław dziedzi-

ctwu twoiemu. A rządź ie y wywyż one áż ná

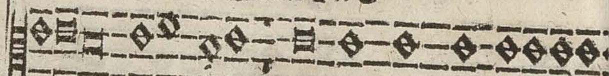
wieki. Przez wßytki dni náße błogosłáwimy ćie/

y chwalimy Jmie twoie bez przestánia/ y ná wie

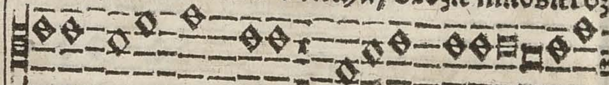
ki wiekow. Raczyß miły Pánie dniá tego nas

od grzechu záchowáć. Zmiłuy śie nád námi Pánie

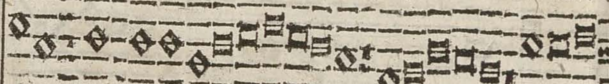
zmiłuy

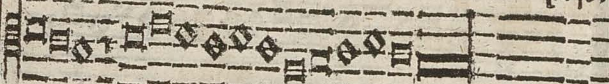
zmiluy ſię nád námi. Niechay będźie miłośierdź

twoie Pánie nád námi/ iákoſmy w tobie mieli

fánie. W tobiem Pánie vfał/ nie będę poſro

mocon ná wieki wiekow/ Amen.

Z tegoż wźiętá Pieśń.

BOgá ćię chwalimy/ ꝛc. *Pátrz o Troycy ſ. Pieśń* 8. A 19.

Pieśn oſtátnia po Kazániu.

Krolowi nád wſzemi krolmi/ ꝛc. *Pátrz iey o Troycy ſ.* 9. *Pieśń.* A 20.

PIESNI Y MODLITWY ODWIECZORNE

z Formą krociuchną.

Po obiedzie do Zboru Bożego przyßedßy Páster; zácżnie, ktorąkolwiek z tych Pieśni.

1 Pieśn odwieczorna.

Notá iey iáko; Bog wieczny á wßechmocny/ etc.
Pieśń 1. przed obiádem, ná kárcie 10.
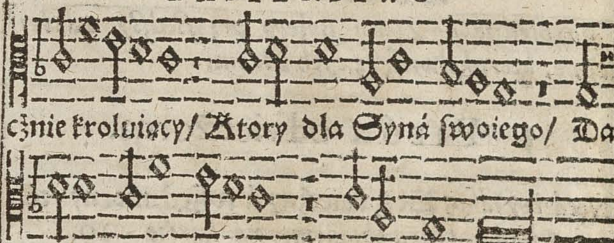
WAnu Bogu wßechmocnemu dziękuymy w rádośći/ Rep. Jże on ćiáłu náßemu/ dał chleb ku żywnośći: Raczył nas dáry swoiemi/ Nákarmić obfitemi/ Z swoiey ßczodrobliwośći.

2 Badźże Oycze niebieski/ cześć/ y chwałá tobie/ Rep. Że nas w tey nędzy ziemskiey/ ták raczyß mieć sobie; Żywiß/ chowaß/ y dáruieß/ A wßem dobrym opátruieß/ Ná wßeláką godzinę.

3 Vżyczże nam dziateczkom swym/ poki będziem żywi/ Rep. Abyśmy twym słowem świętym duße swe karmili. Day nam grzechow odpußczenie: W práwey wierze pomnożenie/ W łásce twey posilenie.

2 Pieśń.

WAnie Boże wßechmogący/ Oycze wie

kes nam wiele dobrego: Z łáſki ſwoiey.

2 Tobie ſłuży dźiękczynienie/ Sámemu dobro rzeczenie: Bo ty o wſzytkich pieczą maſz/ Opátruieſz/ hoynie chowaſz; Krolu wieczny.

3 A my z przyiętych pokármow/ K żywotu przydánych dárow/Tobie wdźięcznie dźiękuiemy; A ſłuſzną chwałę śpiewamy: O Boże náſz.

4 Bądźże Boże tobie chwałá/Cześć/ moc/ śiłá/ iáſność ſławá: Boś ty wſzytkich rzeczy Pánem/ Wiecznie kroluiącym. Amen. Alleluia.

3 Pieśn odwieczorna.

Notá iey iáko; Bog wieczny á wſzechmocny/ etc. *Pieśń* I. *przed Obiádem. kár.*10.

WZdaymyż cześć Bogu ſwemu z dobrodźieyſtwá iego: Rep. Bo zacna iemu chwałá od ſtworzenia wſzego: A to myślą nabożną/ á ſerdecznym pokłonem: Zá łáſkę nam dáną.

2 Chwałá tobie náſz Pánie/ co niebo obłokiem/Rep.Przykrywaſz mocą ſwoią/ dáiąc deżdż

swym czásem; Wszechmogący będąc Pan/ Wszytko ku pożytku nam: Abyś był od nas znan.

3 Ptástwu/ wszemu dobytku/ pokármy przypráwiasz: Rep. Potym ie ku pożytku/ ludu swemu dawasz. A przeto Pánie tobie/ Zá tę żywność od ćiebie: Chwałá bądź ná niebie.
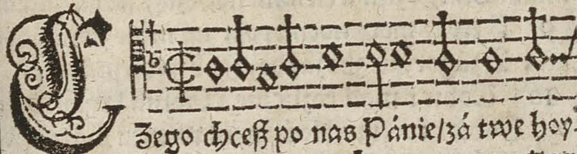
4 Ciebie prośimy Pánie/ pokármy przyiąwszy: Rep. Day byśmy ie strawili/ bez wszelákiey zmázy; W pracách/ y w vczćiwośći/ Czyniąc swe powinnośći/ W świętey pobożnośći.

5 Rácz dáć y pokarm duszy/ słowá naświętszego: Rep. Bo nietylko tu z chlebá żywiemy sámego; Ale z słow świętych vst twych/ Day że nam vżywáć ich: Domieść nas swych świętych.

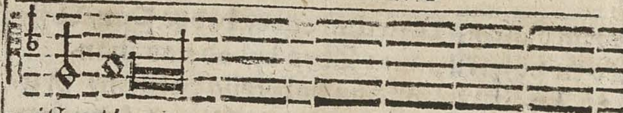
4. Pieśń odwieczorna.

Kto żywi powietrzne ptaki/ etc. *Pátrz iey w Pásterstwie domowym. Kártá 13.*

5. Pieśn odwieczorna.

Czego chcesz po nas Pánie/ zá twe hoyne dáry? Czego zá dobrodźieystwá ktorym niemász

máʃz miáry.

2 Kośćioł ćię nieogárnie/wʃzędy pełno ćiebie/ A w otchłaniách/ y w morzu/ná źiemi/ná niebie.

3 Złotá też wiem nie prágnieʃz: bo to wʃzytko twoie; Cokolwiek ná tym świećie mieni człowiek ʃwoie.

4 Wdźięcznym ćię tedy ʃercem Pánie wyznawamy: Bo nád to przyʃtoynieyʃzey ofiáry nie mamy.

5 Tyś Pan wʃzytkiego świátá;tyś niebo zbudował/ A pięknymi gwiázdámi/ ślicznieś vháftował.

6 Tyś fundáment záłożył/nieobeʃzłey źiemi/ A przykryłeś iey nágość źioły rozlicznemi.

7 Zá twoim roʃkazániem w brzegách morze ʃtoi: A zámierzonych gránic/ przeʃkoczyć ʃię boi.

8 Rzeki wod nieprzebránych wielką hoyność máią:Biáły dźień á ćiemná noc/czáʃy ʃwoie znáią.

9 Z twey mocy nocna roʃa ná mdłe źiołá pádnie: A zágorzáłe zbożá/deżdż ożywa ʃnádnie.

10 Tobie k woli rozliczne Wioʃná kwiátki rodźi/ Tobie k woli w kłośiánym wieńcu Láto chodźi.

11 Wino Jeśień/ owoce rozmáite dawa/Potym do gotowego/ gnuśna Zimá wʃtawa.

12 Z twoich rąk wʃzelkie źwierzę pátrzą ʃwey

żywnośći: A ty káżdego żywiß / z swey ßczodrobliwośći.

13 Bądź ná wieki pochwalon nieśmiertelny Pánie: Twoiá łáská / twa dobroć/ nigdy nie vstánie.

14 Chowáy nas poki raczyß / ná tey niskiey źiemi: Jedno miedzy záwżdy będźiem pod skrzydłámi twemi.

Zátym Pieśni inne y Psálmy według czásow, y potrzeby będą śpiewáne.

¶ Po śpiewániu / Błogosłáwieństwo vczyni. Po Błogosłáwieństwie do czytánia Textu Pismá S. przystąpi. Po czytániu Kazánie mieć będźie według czásu y potrzeby. Po Kazániu do Modlitw Wieczornych przystąpi/ z ktorych podług potrzeby ktorąkolwiek będźie mowił.

MODLITWY ODWIECZORNE.

I MODLITWA.

WSzechmogący Boże Oycze náß niebieski / dźiekuiemyć przez Jezusá Chrystusá Páná náßego ; iżeś nas przez ten dźień dźiśieyßy/ od wßego złego/ dußnego y ćielesnego záchowáć raczył. Przytym pokornie ćie prośimy / ábyś nam raczył odpuśćić wßytkie grze-

chy náſze/ ktorymiſmy ćię obráźili/ y nieſłuſznie w powinnośći ſwey poſtępowáli. A rácz nas w opiekę ſwą świętą ná tę noc przyſzłą przyiąć. Abowiem my duſze y ćiáłá náſze; y to wſzytko/ cokolwiek iedno z ſczodrobliwey ręki twoiey Boſkiey mamy / w twe święte á mocne ręce poruczamy. Anioł twoy ś. niech będźie przy nas; áby duſzny nieprzyiaćiel/żadnego práwá ſwego złośliwego/nád námi nie przewodźił. Ráczże to vczynić dla Jezuſá Chriſtuſá Syná twego miłego / Páná á Zbáwićielá náſzego: ktorego imieniem ćiebie wzywamy/ ták iáko nas náuczyć raczył. Oycze náſz ktoryś ieſt w niebieśiech/ ꝛc.

2 Modlitwa.

PAnie Boże wſzechmogący / ktoryś ták zrządźił noc ku wytchnieniu / y odpoczynieniu człowieczemu; iákoś też ten dźień raczył ſtworzyć/ ku pracom / prośimy ćię; okaż nam w tym łáſkę ſwoię / żeby ćiáłá náſze ták odpoczywáły;iákoby duſzá do ćiebie záwzdy czuć nie przeſtawáłá: A żeby ſercá náſze nie były ták oſpáłe y obćiążone / coby ſię nie miáły záwſze pobudzáć ku miłośći twoiey. Zebyſmy też ták teraz odłożyli ná ſtronę od śiebie wſzyſtkie prace/ y ſtáránia náſze; iákoby też duſzá náſzá mogłá mieć iáką ochłodę/ y odpoczynienie / według potrzeby ſwoiey. Ale ták; żebyſmy iednák nigdy nie przepominali ćiebie;á żeby nam nie wychodźiłá z pámięći dobroć

ći dobroć / y łáſká twoiá / ktora my záwſze mieć mamy / dobrze wyrázoną w myślách náſzych. Ráczże to nam ieſzcze dáć / żebyſmy w tym náſzym ſpániu / ſłuſzney miáry nie przebieráli; náśláduiąc luboſći / y wczáſow ćieleſnych: ále żebyſmy tylko ſnu vżywáli / ile go potrzebuie przyrodzenie náſze: żeby názáiutrz mogło być gotowſze / y ſpoſobnieyſze / ku ſłużbie twoiey. Oſtátecznie / rácz nas záchowáć czyſtymi / y chędogimi / ták z ſtrony duſze / iáko y z ſtrony ćiáłá / y ſtrzec nas od wſzelkich niebeſpiecznośći / ták; żeby ſię y to ſpánie obrácáło ku chwale imieniá twego. ¶ A iż też ten dźień nie-ták przeminął; żebyſmy ćię weń rozmáitymi grzechámi náſzymi nie obráźili / będąc ſkłonni ku źle czynieniu / dayże Oycze łáſkáwy; iż iáko ćiemnośćią nocną wſzytkie rzeczy ná świećie bywáią zákryte y zátáione; áby też ták wſzytkie grzechy náſze / o ktorych odpuſzczenie my ćiebie proſimy / miłośierdźiem twoim były zátáione y zákryte. A nie rácz nas dla nich odrzucáć od oblicznośći ſwoiey: gdyż Syn twoy miły / á náſz iedyny / y doſkonáły Zbáwićiel / zá nie vmárł / y one krwią ſwoią z nas omył. Wyſłuchayże nas Boże náſz / Oycze náſz; dla Jezuſá Chriſtuſá Syná twego / ktorego imieniem ćiebie wzywamy: Oycze náſz ktoryś ieſt w niebieśiech / ꝛc.

3. Modlitwá odwieczorna po Kazániu w Niedzielę.

PAnie Boże wßechmogący / Oycze náß námiłośćiwßy / dźiękuiemy tobie / zá t wielkie dobrodźieyſtwá twoie / ktore v ſtáwicznie z niewymowney dobroći ſwey / okázuieß nád námi. Naprzod zá to: że raczyß mieć ſtáránie o ćiáłá náße / opátruiąc nas wßytkimi potrzebámi / ktore należą ku záchowániu żywotá náßego. Potym zá to nawięcey / y napierwey: żeś nas raczył odrodźić w nádźieie lepßego żywotá: ktoryś też nam raczył obiáwić / przez ſwą święta Ewángelią. O to ćię pilnie prośimy; niedopußczay áby duße náße / ktore ſą iákoby zátopione w ćielech náßych / ſádźili ſię / álbo wiąznęły / ná rzeczách tych ćieleſnych / y ſkáżeniu poddánych: Ale to ſpraw; żebyśmy záwße byli czuyni / czekáiąc twego namilßego Syná / Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá / kiedy ſię pokaże z niebá ná náße odkupienie / y zbáwienie. Amen.

Oycze náß ktoryś ieſt w niebieśiech / ꝛc.

4 MODLITWA odwieczorna.

WSzechmogący á łáſkáwy Boże Oycze náß niebieſki / raczyß nas przyiąć w Boską opiekę ſwoię / ná tę noc y przez wßytek żywot náß. A rácz przy nas Anioły ſwoie święte mieć / ktorzyby nas mocą twoią bronili / od nieprzyiaćioł dußnych y ćieleſnych. Tę łáſkę rácz nád námi vczynić / dla Jezuſá Chriſtuſá Syná twego miłego / Páná y Zbáwićielá náßego. Amen. Oycze náß / ꝛc.

Błogosławieństwo ná noc.

OYRáczyß nas pożegnáć miłośierny Oycze náß niebieſki Duchem ſwoim świętym : á rácz nam błogosłáwić onym wiecznym / á świętym Oycowſkim błogosłáwieńſtwem ſwoim. Rzeczy náße duſzne y cieleſne ku świętey czći / á chwale ſwoiey ty ſam ſpráwuy ; á w łáſce / y w pokoiu świętym twoim/nas y wßytkie wierne Chrześciány záchoway dźiś/y ná wieki wieczne/ Amen.

Zátym mogą być y inne podług czáſu y potrzeby mowione Modlitwy.

A nákoniec Pieśń ktorąkolwiek z tych zácznie śpiewáć, po Modlitwách.

PIESNI PO MODLITWACH ODWIECZORNYCH, ALBOTEŻ PRZED MODLITWAMI.

I. Pieśń.

Notá iey iáko, Známy Oycze náß niebieſki/ ꝛc. *o Pokućie* F I.

JEzu Chriſte Pánie miły / Tyś wßytkie piekielne siły/ Przez mękę ſwoię poráźił/ A nam wieczny pokoy ſpráwił. Ráczyß miłośierny Pánie/Wyſłucháć náße wołánie.

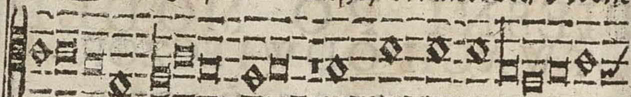
2 Jeśli Anioła ſwoiego / Aby z roſkazánia twego/ Przed dußnymi ſprzećiwniki/ Bronił nas twe ſłużebniki: Rzáchował bez wßey ßkody/ Od káżdey nagley przygody.

3 Tobie wßytko poruczamy / Cożkolwiek w ſwey mocy mamy. Coś nam vżyczył z łáſki ſwey/ Niech to będzie w opiece twey: Gdyż z Oycem/ y z Duchem świętym/ Kroluieß ná wieki. Amen.

2. PIEŚN.

Hriſte dniu náßey świátłośći/ Nocne

odkrywaß ćiemnośći; Zá świátłość ćie práwą

znamy: Gdy twey náuki ſłuchamy.

2 Prosimy ćie święty Pánie / Rácz dáć ſpokoyne wyſpánie: Pewnie gdy nas bronić będzieß Trudnośći wßelkie odwiedzieß.

3 Day by ćięßki ſen nie zmorzył; A nieprzyiaćiel nie zburzył: Ieślić mu ćiáło przyzwoli/ Wiecznie nas ſobie zniewoli.

4 Oczy kiedy sie spać wezmą/ Myśli serdeczne niech nie śpią: Zá twoiey reki obroną/ Słudzy wierni mocnie stáną.
5 Náß Pánie raczyß nas bronić; A nieprzyiaciela stłumić; Spráwuiąc nas twoie sługi: Zwą Krwią stárłes náße długi.
6 Raczyß nas mieć ná pieczy swey/ Tu w tey ciesżkości cielesney: Obrońcás ty káżdey duße/ Rácz być Pánie przy nas záwße.
7 Badź chwałá Oycu wiecznemu/ Y Synowi iego miłemu/ Tákże Duchowi świetemu/ Bogu w Troycy iedynemu.

3. Pieśn.

Z Sercá práwie ochotnego/ Wielbi dußo ma Páná mego/ &c. *Pátrz iey w Pieśniách Adwentowych, Pieśń 9.* B 7.

4 Pieśn.

DVßo moiá Páná swego/ Wielbi czásu wßelákiego. &c. *Támże Pieśń 10.* B 8.

5 Pieśn.

WSzelkie stworzenie śpieway/ A dźiś záwołay/ &c. *Pátrz iey o S. Wieczerzey Páńskiey. Pieśń 7.* B 3.

6. Pieśn.

JEzu twoie wspominánie / Práwe iest náſ kochánie / ꝛc. *Támże Pieśń 8.* ꝧ 4.

7. PIESN.

Bądź pochwalon Krolu niebieſki / ziem-

ſki / pełny wſzey miłości / w záſłużeniu ſwym na-

hoy niey ſzy. Tyś ieſt żywot ożywiáiacy /

ſłodce ſmutne ćieſzacy. Tyś nádźieiá w tobie vfá-

iacych. A tobie ſámemu wołamy / bo my pomo-

cy w nikim inſzym ználeść nie możemy. Ciebie

ny żądamy y prośimy łkáiący / A w tymto poru-

seniu płáczący/ w smętnym á płáczliwym będąc

ádole. Przetoż ćiebie pośrzedniká y iednacżá pro

simy / Aby ty nadobrotliwsze/ á na miłośier-

nieysze Oycá twego/oczy k nam łáskáwie á mi-

łośćiwie obróćił: A Duchá twego obdáro-

wánie/ y iego święte odnowienie / w tey miło-

śći/

ści/ ktorąś nam záſłużył ſam/ miłośćiwie obro

O namiłośćiwſzy / O nadobrotliwſzy /

nasłodſzy Jezuśie/Synu z Pánny czyſtey Ma

ry ey.

Mogą też być y inne Pieśni y Psál my według czáſu, świąt, y potrzeby śpiewáne.

Koniec Częśći Wtorey Kátechizmu.

TRZECIA CZĘŚĆ
KATECHIZMV
ZBOROW WIELKIE°
XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

W ktorey są wszytkie Psálmy Dawidowe.

Ephes. 5. ℣ 19. 20.

Bądźcie nápełnieni Duchem świe-tym, rozmawiáiąc sobie w Psálmiech, w Hymniech, y Piosnkách Duchow-nych, Spiewáiąc y wykrzykáiąc w sercách wáßych Pánu.

Dźięki czyniąc záwße zá wßytko Bogu y Oycu w Jmię Páná náßego Jezusá Christusá.

PSAŁTERZA DAWIDOWEGO

Cżęść Pierwsza.

Psalm I.

Beatus vir qui non abijt in conſilio.

Błogoſłáwiony on mąż káżdy/ Co nie wchodzi w złych rádę nigdy/ Nie ſtawa w drodze grzeßnych ludzi / Y ſtolicę ſię pyßnych brzydzi: Owßem ſię w Páńſkim zakonie / Kochá

myśląc w nocy we dnie.

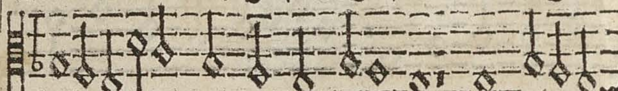
2 Ten będzie iák drzewo ſczepione/ Nád źrzodłámi záwſze zielone/ Ktore da owoc czáſu ſwego/ Y liſt żaden nie ſpádnie z niego: A cokolwiek czynić będzie/ Szczęśliwie ſię mu powiedzie.

3 Nie będą źli w tákiey roſkoſzy/ Pan ie iáko proch wiátr roſproſzy: Nie ſtáną źli ná ſądzie dobrych/ Ni grzeſzni w rádzie ſpráwiedliwych: Bo zna Pan drogi prawdziwych/ Roſproſzy drogi złośliwych.

PSALM 2.

Qvare fremuerunt gentes.

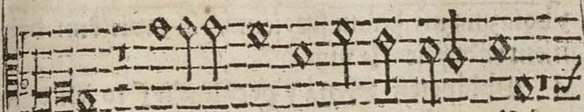

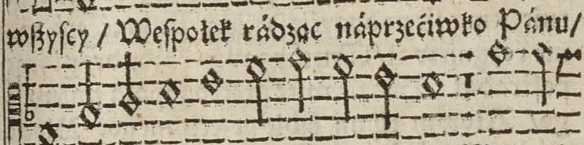
DLa czego ſię z zgrzytániem zbiegáią/
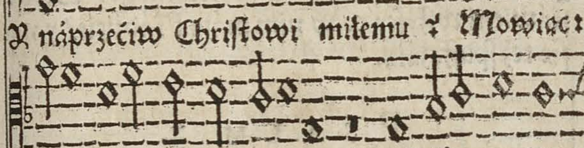

Pogánie á prożne rzeczy dumáią: Zgromadzáią ſię Krolowie ziemſcy/ Tákże też y inne Kśiążętá wſzyſcy/

wßyſcy / Weſpołek rádząc náprzećiwko Pánu/

Y náprzećiw Chriſtowi miłemu : Mowiąc:

ſkaźmy rádę w ktorą ſię wdáli/ Y iárzmo ktore

nam zgotowáli.

2 Smieię ſię z nich on co w niebie mießka/Pan náß ich rády ſam w głupſtwo obraca/ A rozgniewawßy ſię/ przemowi k nim/ Przeſtráßy wßytki gniewem ſwoim wielkim: Jam tu ſam Krolá poſtánowił mego/ Ná gorze mey Syonu świętego. Wypowiem dekret/Pan ták ku mnie mowił: Tyś ieſt ſyn moy iam ćiebie dźiś ſplodźił.

3 Ządaj mię/ á dámći zá dźiedźictwo Pogány/ y kráie świátá zá Páńſtwo / Prętem żeláznym/ będźieß ich rządźić/A iáko ſkorupę będźieß ie krußyć. Rozumieyćieß to iuż wßyſcy Krolowie / Ćwiczćieß ſię y wy źiemſcy ſędźiowie/ Służćieß

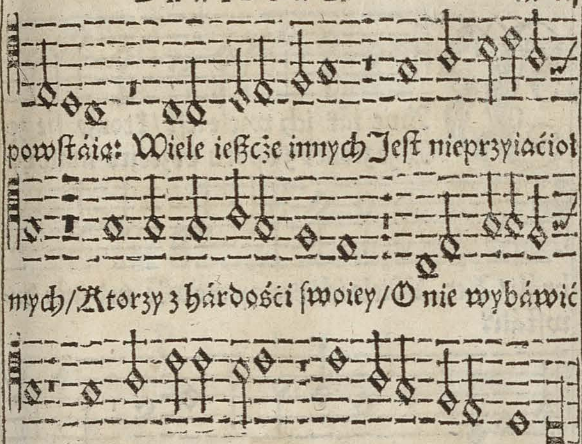
 z boiá-

z boiáźnią iuź Pánu swoiemu/ A z wielkim drże-
niem ráduycie się mu.
4 Obłápcieſz Syná y pocáluycie (to ieſt ocho-
tnie iemu się poddaycie) Aby się ſnać ná was
nie rozgniewał/ Wnetby z was káźdy drogi swey
poſtradał : Boć się więc prętko zápala gniew ie-
go/ Ktorym tłumi ſobie przećiwnego. Błogo-
słáwieni wſzyſcy co w nim máią Nádzieię/ y nań
się też ſpuſzczáią.

PSALM 3.

Domine quid multiplicati ſunt.

Dziwić się nie mogę ! Gdy tę wielkość
widzę Tych ktorzy mię fráſuią / Pánie moy/ y
mnoſtwu/ Złości okrućieńſtwu/ Co przećiw mnie
powſtáią/

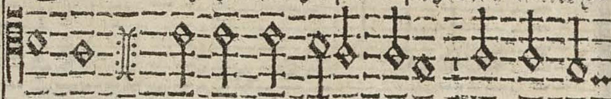
go/ On Bog dawny ie°/Ták mowią duszy moiey.
2 Tyś iest sczyt moy Pánie/Chwałá/wybáwienie Głowy sługi twoiego. Do Páná záwolam/ Odpowiedz otrzymam/ Z tey gory świętey iego. Wzdrzemię się y záśnę/ A záś się ocucę: Bowiem mię Pan podeprze/ Nie lęknę się tego/ Ludu ták wielkiego/ Bowiem mię on nie zeprze.
3 Powstańże Pánie moy/Wybaw mię Boże moy Bowiem ty sam porážisz/Policzki tych wszytkich/ Nieprzyiaciol moich/Zeby złośliwych skruszysz. V Páná sámego/Człowieká káżdego/Wybáwienie záwisło / A błogosłáwieństwo (Moc/ chwałá/ zwycięstwo) W Pánu ludu swoiego.

Psálm tenże 3.
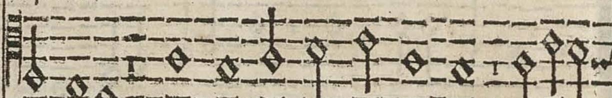
Domine quid multiplicati ſunt.

WAnie iák ich wiele iest / ktorzy sie ze
A ze złośći z vporu przećiw mnie po

bráli / Rep. Wiele ich ktorzy mowią nedzney du
wstáli:

ßy moiey: Ey nie mać w Pánu Bogu ten nádźie

ie swoiey.

2 Lecz ty mnie przyimi k sobie / okaz możność swoie / Rep. A podnieś vniżoną nędzną głowę moię / Bom ia wołał do ćiebie / wielkim głosem Pánie / Vsłyß z gory swey świętey / me nędzne wołánie.

3 Záśnąłem ia w łáśce twey / á záśiem ocućił / Rep. Bom śie w opiekę twoię moy Pánie poruczył / Nie strách mię nic tyśiącow ludu złośliwego: Gdyż ćię pewnym obrońcą mam Páná swoiego.

4 Powstańże ty moy Pánie / z twą Boską mo-

znośćią

żnością/Rep. Potłum me sprzećiwniki z táką ich srogośćią/Ktorzy bez wßey przyczyny/ták ná mie powstáią: Zetrzy zeby grzeßnikow / co ná mie zgrzytáią.

5 Bowiem twoie zbáwienie/moy wßechmocny Pánie/ Rep. Z wiecżnym błogosłáwieństwem/ w ludu twym zostánie: Bowiem ty mocnie rácżyß podnieść vpádłego/ Ktory sie wiernie podda/ pod moc Bostwá twego.

Psalm 4.

Cum inuocarem exaudiuit me.

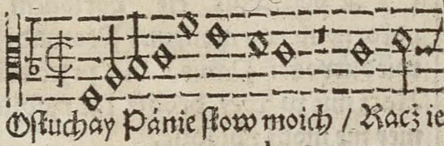
Wzywam ćie Boże świádku moiey niewinnośći / Ktoryś mie zwykł wywodźić ze wßech mych trudnośći / Chćiey sie teraz nádemną troskliwym zmiłowáć/ A moie smutne prośby

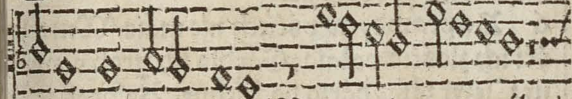
ſby/ łáſkáwie przyimowáć.
2 A wy o nie życzliwi/ o zápámiętáli/ Długo
ſię ná mą ſławę będźiećie targáli? Długoż rze
czy nietrwáłych náśládowáć chcećie? R. ład
wiátru głupi chwytáć ſię będźiećie?
3 Tákże wiedzćie kogo Pan ſobie vlubuie/Teg
w żadney przygodźie iuż nie odſtępuie. Nie od
ſtąpi mnie moy Pan/ zawżdy z łáſki ſwoiey/ Da
wał mieyſce/ y dawa/ y da proſbie moiey.
4 Rádzę tedy żebyśćie przed oczymá mieli/Páń
ſką boiaźń á gniewáć wiecey go niechćieli. To no
to rozbieráyćie dniá przeſzłego ſpráwy: Tom
przyſtoynie vczynił/ tum Bogu nieprawy.
5 Więc nie báránem áni wołem go błagayćie/
Ale przedeń ſumnienie czyſte przynaſzayćie. Co
gdy będźie/ iuż pewni tego być możećie/Ze ſię ná
ſwych nádźieiách/ nic nie záwiedźiećie.
6 Mowią drudzy/dobrego mienia nam potrze-
bá O Pánie ty chćiey tylko ſwoim okiem z niebá/
Ná mię poyźrzeć grzeſznego: to ſą ośiádłośći/To
ſkárby/to poćiechy/ y moie rádośći.
7 Inſzy niechay ſzpichlerze náwieźione máią/
Niechay wſzytkie piwnice winem záſtáwiáią:
Ia w nádźieię łáſki twey będę ſpał beſpiecznie/
Bo mię ty ſam Pánie moy opátruieſz wiecznie.

Psalm 5.

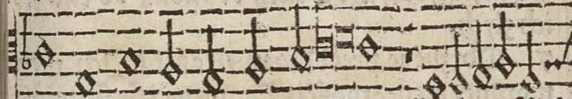
Verba mea auribus percipe.

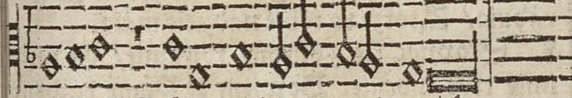
WOsłuchay Pánie słow moich / Racz ie

przyiąć do vßu swoich. Wyrozumiey me myślenie

Racz ná głos y ná me wołánie Krolu y Boże

moy miły: Tobie ia oddam moie modły.

2 Wzáráń Pánie vsłyß głos moy/ Bom ia iest
przed tobą sługą twoy. Stánę zgotowány ráno/
A będę ná to pátrzył pilno / Żeś ty Bog co złośći
niechceß/ A z niepráwym mießkáć nie będźieß.

3 Ani się ostoią żadni/ Przed oczymá twymi
złośliwi : Bo nienawidźiß káżdego/ Złośći wße-
lákie czyniącego: Owßem zátráćiß wßelkiego/
Kłamliwe słowá mowiącego.

4 Pan się brzydźi mężem káżdym/ Zaboycą/ták-

że y fał-

że y fałszywym. Ja zás vfáiąc w wielkośći Tw
iey niewymowney dobroći / Wnidę do do
twoiego/ Wszem wierzącym bárzo miłego/
5 A pochwalę ćię pokłonem / W se
pokornym vczynionym. Prowadź mię w sp
wiedliwośći Pánie / dla przećiwnikow zło
Rácz mię w swey drodze ták rządźić / Iżebym z
niey nie mogł vbłądźić.
6 Bo prawdy w vśćiech nie máią/ Wnętrzn
śći ich złośćią pałáią: Gárdło ich grob otwor
ny: Język zásię bárzo pochlebny. Rozprosz ie B
że dla sług twych: Niech odpádną od rad sw
ich złych.
7 Odrzuć ie precz dla wielkośći / Ich niew
mowney nieprawośći: Bowiemći się sprzećiw
ią/ Vporem ćię swoim gniewáią: A ták się ći r
ráduią/ Ktorzy w tobie nádźieię máią.
8 Stawiąc ćię z obrony wiecznie/ Co miłu
imię twe mocnie. Bowiem ty Pánie káżdem
Dobrorzeczysz spráwiedliwemu: Dobrą w
twą onego/ Bronisz iák tarczą czásu wszego.

PSALM 6.

Domine ne in furore tuo arguas me.

Ie karz w zápálczywośći Pán

mo

oy/ Ani mie też w swoim gniewie strofuy: Zmi-

y sie bowiem zemdlał sługá twoy: Vzdrow mie

sie zlekły moie kośći/ Duszá śie boi/ długoż tey

ogośći?

Náwroć sie Pánie wyrwi dusze ma/ Záchoway mie prze zwykła miłość swa: Bowiem w śmierći niemász twey pámieći/ A w grobie ktoż cie będźie miał ná pieczy? Zaden iśćie/ gdyż go robak ostoczy.

Sprácowałem sie k tobie wzdycháiac/ Czáśi łoże w nocy pokrapiáiac/ A to gdym nieprzyiáciele widźiał/ Ano sie ráduia/ iam śie nápłákał Ták; żem sobie oczu swoich nátárgał.

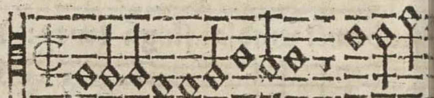
Odstepćieśż iuż odemnie wy wszyscy/ Ktorzy sie kochaćie w niezbożnośći: Abowiem Pan wysłuchał głos moy sam/ Vsłuchał Pan moy prośenia moiego/ Przyiał modlitwe od sługi swoiego

Niechże

5 Niechże iuż moi nieprzyiaćiele/ Będą pohá-
bieni/ mowię śmiele/ A niech się przelękną wsz-
scy záraz/ Co się z mey niemocy kocháli teraz/ G-
vyźrzą zdrowego/ y wesołą twarz.

Psálm tenże.

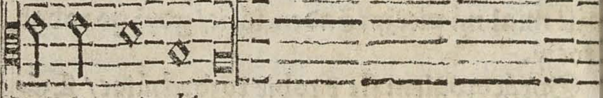
Je rácz w popędliwośći / Pánie

moie złośći / Gniewem swym náćierać / Ná n

nędznika swego / Co strachem sądu twego/ M-

sze tuż vmieráć.

2 Przywiedź ná pámięć sobie/ W ćiężkiey moi
chorobie / Żeś Pan miłośćiwy : Obacz ser
strwożone/ Kośći me pokruszone/ A przestań b
mśćiwy.

3 Duchá mi iuż nie stáie/ Bo się śmierći pod-
ie/ W ćiężkim vtrapieniu : A ty moy miły Pán

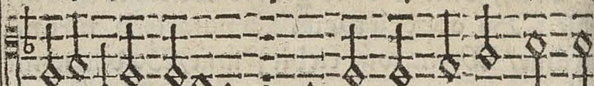
Rychłoż odpoczywánie/Daſz memu ſummieniu?
4 Wroćże ſię do mnie Pánie/ A okaż zmiłowá-
nie Nędzney duſzy moiey/ Niechayże ieſzcże żywie
Ozdrow ią miłośćiwie/Boć ſię śmierći boi.
Wieſz że nie ći co w grobie Dawáią chwały
obie : Bo odpoczywáią. Z vmárłych nikt nie
oſtánie/ Wyznawáć ćiebie Pánie/Bo duchá nie
máią.
Niemáſzći pośilenia / Dla rzewnego kwile-
nia/ Ze ſnu oczom moim. Łzy me to zeznawáią/
Co pośćiel oblewáią/ Gorzkim płáczem ſwoim.
Już nie ſtawa y wzroku / Memu biednemu
ku / Ktwarz ſię zmieniłá: A nieprzyiaćiołom
nym/Zdrowiu memu nie chętnym/ Smiechu ná-
żyniłá.
Odſtąpćież precż odemnie / Bo przyiaćielá ze
mnie Nie ma ten co grzeſzy / Jużći Pan z wyſo-
kośći/Dodał mi ſwey miłośći/ A was nie vćieſzy.
Słyſzał Pán prośby moie/ A ſkłonił vſzy ſwo-
ie/Do mego wołánia : Vczynił o com żądał/ Po
om w niebo pogladał/ Z ſwego zmiłowánia.
10 A ſtąd nieprzyiaćiele / Nie śmieią mi iuż
śmiele/ Poyżrzeć w oczy moie / Jż wſtydem po-
háńbieni / Ą háńbą záwſtydzeni / Zá poſtępki
swoie.

PSALM 7.

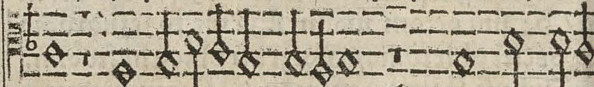
Domine Deus meus in te ſperaui.

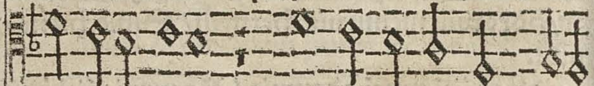
Tobie Pánie nádzieiá moiá/Rácz

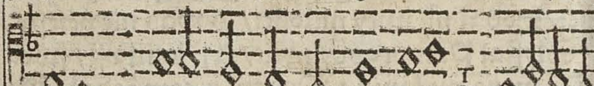
mi vżyczyć pokoia: Niech nieprzyiaćioł mych zło

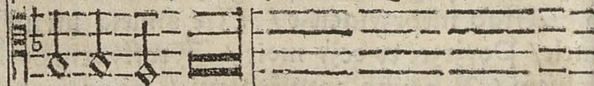
śći/Nie żądáią mi przykrośći: Zerſt ich cho

zá zdrowiem moim / Spieguiąc krwáwy ſerce

ſwoim / Duſze moiey iák lew głodny / Ale nie

czás pogodny.

2 Ieślim był vmyſłu tákiego/ Cieſząc ſie z
padku bliźniego/ Y myślilim go w czym ſzkodz
Abo w trudnośći przywodźić/ Doznałli dobry n
niechęći/ Puśćiłlim go gdy z ſwey pámięći/ Co

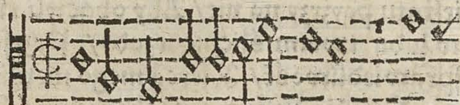
yt nieprzyiacielem/ Nie ználli mię przyiacielem?
Niechże mię Pánie pohołduie Nieprzyiaciel
iech się ráduie/ Że mię ma pod mocą swoią/ Z
árdłem mym/ y z sławą moią. Ale powstań w
opędliwośći/ A wstárgni złych ludzi wśćiekło=
ći: Ocućże się Sędzio prawy/ A podcym się mo=
y spráwy.
A narodowie się vćieszą/ Widząc to/ do ćie=
ie pośpieszą: Tym k woli powstań o Pánie/ Z má=
estátu poyźrzy ná nie/ Aby obaczyli twe sądy/ A
o ludu twoim śliczne rządy/ Przysądź mi mą
práwiedliwość/ A sercá mego niewinność.
Vczyńże wstręt niepobożnemu/ A zmocnie=
niem stáw się dobremu/ Boć przed tobą sámym
Boże/ Skryć się z myślą nikt nie może/ Tyś mo=
á tárcz spráwiedliwośći/ W káżdey moiey niebe=
piecznośći: A nie tylko mnie sámego/ Lecz ká=
dego vprzeymego.
6 Wiec iák ćię sobie miłośćiwym/ Wierni zná=
ą/ y lutośćiwym/ Ták záś złośnik dniá káżdego/
Spodziewa się gniewu twego: A ieśliże się nie
ockroći/ A do ćiebie się nie náwroći/ Dobyłeś mie=
zá ostrego/ Ná strácenie vpornego.
7 A náłożyłeś łuk strzáłámi/ Wyćiągnion twy=
mi siłámi/ Strzeláiąc ták pewnie po nich/ Że się
nie vmknie żaden z nich. Ná co choćiaż nie wszy=
scy dbáią/ Bo iák ná złość Bogá gniewáią/ Ná
koniec márność vrodzą/ Ktora duszam swym

8 Dol ktory kopał ná bliźniego/ Ten śie przygodził nań sámego/ Gdy nieszczęście co ie ná mię zrobił/ dźwiga iego rámię: A ia záś będę naywyższemu/Chwałę oddawał Pánu swemu/Spiewáiąc z práwey wdźięczności/ Pieśń iego sprawiedliwośći.

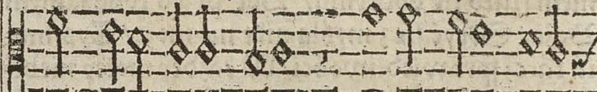
PSALM 8.

Domine Dominus noster, quam ad.

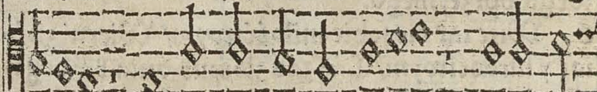

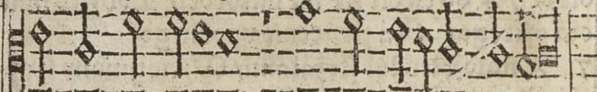
Iák iest chwalebne nász Pánie / Ná

wszey źiemi káżdey stronie / Jmię twoie Bogá

násze°/Spráwie stworzenia káżde°/Ktorys sam

chwałę swą vwielbił/A nád niebiosá wywyższył

2 Okazałeś cześć twey możnośći/ A niewymowney miłośći/Z vst pierśi ssących dźiatek máłych/ Dla nieprzyiaćioł swych wielkich/ Byś przećiwniká/

niká tym vſkromił/ A tego coby ſie ſam mśćił.
3 Gdy ná niebioſá twoie pátrzam / Pálcow
twych ſpráwy vważam/ Widzę gwiázdy y przy
nich mieśiąc/ Muſzę z ſobą myślic mowiąc: Coż
ieſt człowiek iż nań pámiętaſz/ Syn ludzki iż go
náwiedzaſz?
4 Bárzoś máło vniżył iego Od narodu Aniel-
ſkiego: Boś go iśćie vkoronował/ Czćią y chwa-
łą vdárował: A temuś go y Pánem vczynił/ Nád
tym coś ſwą ręką ſpráwił.
5 Wſzytkoś pod nogi iego podbił/ Owce/ by-
dło/ ktoreś ſtworzył : Jeſzcze nád to Zwierzętá
dzikie/ A wſzytkie ptaki niebieſkie/ Ryby morſkie
narodu wſzego/ A co chodzi w ścieżkách iego.
6 Jákże tedy náſz miły Pánie/ Pátrząc ná to
twe ſtworzenie / Nie mam ſie dziwowáć twoie-
mu/ Jmieniu ták ſpániáłemu/ Ktore po wſzytkiey
ziemi ſłynie/ A ná wieki nie przeminie?

Pſálm tenże.

PAnie ktorego imię naſławnieyſze / A
nádewſzytko záwżdy nadziwnieyſze / Ziemiá ieſt

wßechmocności.

2 Głośná ieſt chwałá twoiá w vściech dziatek Wiſzących ießcze v pierśi ſwych mátek: Te ſam ſpráwuieß/ku pohańbieniu/ Nieprzyiaćioł ſwych złemu plemieniu.

3 Wyſokie niebá pálcow twych robotá/ Gwiazdy iáśnieyße niż świetny bláſk złotá/ Słońce y Mieśiąc z odmienną twarzą/ Sáme nie mowiąc/ mnie mowić każą.

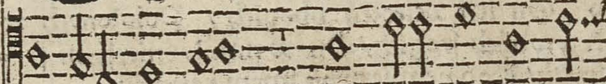
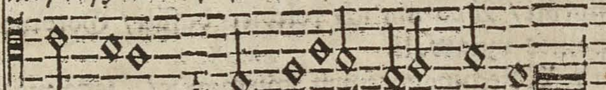
4 Coż wżdy ieſt człowiek/ że go máß ná pieczy? Skąd to/ żeś łáſkaw nań/ ma ſyn człowieczy? Nie puśći przodku Aniołom w niebie/ Koronę chwały wziąwßy od ćiebie.

5 Przełożyłeś go nád czyny ſwoimi/ Aby zá zdániem ſwoim władał nimi/ Wßytko pod iego nogi poddałeś/ Słucháć iák Páná wßem roſkazałeś.

6 Stąd bydeł ſtádá ma ſobie powolne/ Aż y źwierzętá ná pußczy ſwowolne/ Ptáki powietrzne y morſkie ryby/ Wiádome ściężek w morzu bez chyby. Rep. Pánie ktorego/ &c.

Psalm 9.

Confitebor tibi Domine.

Tebie Pánie záwżdy będzie / Język

moy wyznawáć wſzędzie/ A chwałá przedziwnych
ſpraw twoich/ Nie wynidzie nigdy z vſt moich.

2 Tyś moiá rádość właściwa/ Z ciebie mi do-
brá myśl żywa/ Imię twey świętey wyniosłośći/
Budzi we mnie Pieśni wdzięcznośći.

3 Abowiemeś ty ſam śmiele/ Rozgromił nie-
przyiaćiele/ Niewiedzieć kędy ſię podzieli/ Ják
iedno twarzy twey záyźrzeli.

4 Tyś lituiąc krzywdy moiey/ Záśiadł ná ſtoli-
cy ſwoiey/ Abyś bronił mey niewinnośći/ Sę-
dzia wieczney ſpráwiedliwośći.

5 Przepádli ziemię Pogánie/ Kiedyś puśćił
ſwoy ſtrách ná nie/ Wſzyſcy naprzod poginęli/
Z chlubną ſię nádzieią minęli.

6 Acżći nieprzyiaćielu moy/ Ná tym był wſzy-

ſtek vmyſł twoy/Spuſtoſzyć miáſtá ziemie moiey/
Czylis dokazał myśli ſwoiey?
7 Nic / Bo moc Krolá wiecznego/ Poráziłá
cię pyſznego: Ná toć ſtolicę Pan narządził/ Ze-
by y nahárdſzego ſądził.
8 Onći poki gránic ſtawa/Ná wſzytek świát
práwá dawa/ Onze y ludzkie niepráwośći/ Są-
dźi w ſwoiey ſpráwiedliwośći.
9 On ieſt vćieczką vbogich / Położonych w
krzywdách ſrogich/ On w nażáłośnieyſzym frá-
ſunku/ Dodáie wiernym ſwym rátunku.
10 Wſzyſcy ktorzy go poználi/ Ná nim ſię nie o-
ſzukáli / A co mu ich kolwiek dufáli / Gotową
pomoc vznawáli. * * *
11 Wſzechmogącemuſz śpiewayćie/ Jego moc
opowiádayćie / Niech o tym wiedzą w káżdey
ſtronie/ Ze mieſzka Pan Bog ná Syonie.
12 Pomśćił ſię Pan ſpráwiedliwy/ Vſłyſzawſzy
żáłobliwy/ Głos ſwoich vbogich wołánia/ Dla
krwie ich niewinney rozlania.
13 O Boże nie ogárniony Poyźrzy/ iákom poło-
żony/ Dźiś w teſkliwey niebeſpiecznośći/ Wſpo-
możże mię z ſwoiey litośći.
14 Rácz mię z rąk śmierći wybáwić/ Duſzę ná
ſwobodźie ſtáwić: A ia weſoł z łáſki przyiętey/
Sławić ćię będę w Cerkwi świętey.
15 Wtezeć doły źli wpadáli/ Co ie ná inſze ko-
páli/ W tymżeć ſię śidle połowili/ Co ie ná do-
bre záſtáwili.
W tymći

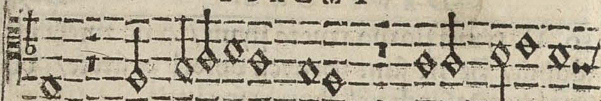
16 W tymći sława twoiá słynie/ A ná wieki nie
záginie/ Ze się sam zdraycá vplotł práwie/ W
swoich własnych rąk chytrey spráwie.
17 Tákći wiśi nád grzesznymi/ Nád narody
przeklętymi/ Vpad ćięszki nie vchroniony/ Iż
Pan Bog v nich zápomniony.
18 Lecz strapionego człowieká/ Nie zápomni
Pan do wieká/ Ani w sobie dufáiącego/ Da
pohańbić sługę swoiego.
19 Powstań wieczny swych obrońcá/ Twoy sąd
niech będźie do końcá/ Stráśnie iáwny świátu
wszytkiemu/ Nie day się nigdy zmocnić złemu.
20 Ogárni stráchem Pogány/ Ktorzy dźiśia
będąc Pány/ Jutro z chudźinámi zrownáią/ Nie-
chayże się ludźmi być znáią.

PSALM 10.

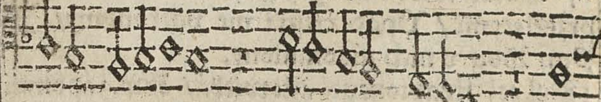
Vt quid Domine recesisti longe.

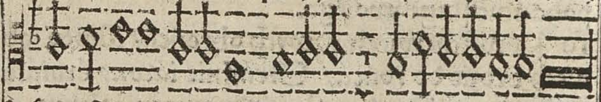
Zemuż stoisz z dáleká nász Pánie? Ktory-
ieś się przed námi/ Czásu tego ninieyszego ták iá-

wnie/ Gdy vdręczenie mamy: Oto człowiek nie-

zbożny prześláduie/ Zpychy swoiey nędzne°/ Niech

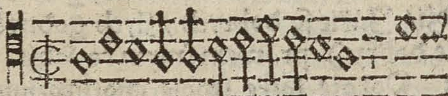

że sam swego wymysłu skosztuie/ vśidlony od nie°
2 Abowiem się niezbożnik ráduie/ Z dusznych
żadliwośći/ Łákomego chwali/ á tym przyprá-
wuie/ Bogá k zápálczywośći/ Práwie nic niedba
człowiek Ten niezbożnik twarzą swą wyniosłą/
Bo go od śiebie odpądza nędznik Nádętą swoią
myślą.
3 Drogi iego czásu wszego hoynie/ Szczęśćia się
mu czyśćie/ Sądy twoie od licá iego pewnie/ Od-
dalone są iśćie: Zá nic ma nieprzyiaćielá káżdego/
Myśląc ták ná swym sercu: Nie ruszę się nic nie
vznam złego/ Zostánę ná swym mieyscu.
4 Vstá iego złorzeczeństwá pełne/ Zdrády/ obłu-
dnośći/ A pod iezykiem zás prace niezmierne/ A
wszelkie niezbożnośći/ Szuka mieyscá z ktorego-
by zdrádził/ A zábił niewinnego/ Ná wszę strony
oczy swe rospuśćił/ By vpáśł vbogiego. * * *

5 Dybie iáko lew ná źwierzę chytrze/Aby tylko
dostał/A vłápiwszy bez wszey lutośći drze/Co swą
śiećią poimał/trze: Trapi/gdy zdużeie vbogiego/
Ták myślac ná sercu swym: Bog twarz odwroćił
Nie wspámięta tego Nigdy ná wieki potym.
6 Pánie Boże powstań wznieś rękę swą/Pátrz
ná strápionego/Czemu ćię zły bluźni/mowiąc swą
myślą: Nie będźieć szukał tego. Ale ty widźisz
pracą vtrapionych/Tákże zapálczywość złych/
Abyś oddał káżdemu z skárbow swych/ Według
zasług ich właśnych.
6 Ty sam bierzesz w opiekę nędzniká/ Sierotę
rátuiesz/Zetrzy rámię złego/y niezbożniká/A wnet
tego sprobuiesz/ Iż skoro będźiesz szukał złośći ie-
go/Nigdźiey iego nienaydźiesz/ Bo ty Pan y krol
czásu wiecznego/ Pogány z źiemie zbierzesz.
7 Ty Pánie sam wysłuchawasz chcenie ludźi
vdręczonych: Gotuiesz serce ich/dáiesz wytchnie-
nie/ Biorąc ie do vszu swych/ Iżebyś ty sąd sie-
roćie vczynił/Tákże też strapionemu/ By iuż wię-
cey boiáźni nie czynił/ Ten źiemski człowiek iemu.

PSALM 11.

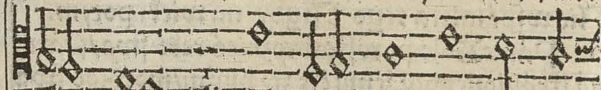
In Domino confido quomodo dicitis.

Anu ia vfam czemuż mi ná gory/Ro

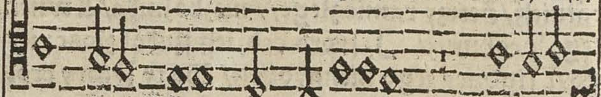
skázuiecie vciec wßetecznie/ Vlátuy mowiąc/ iáko

ow ptak/ ktory Przed łowcem nie ma gdźie páść

bespiecznie : Zły ná dobrego strzałę nałożywßy

Luk/ mierzy z kątá/ bo go koniecznie / Myśli nie

żywić/ strzałe nań puśćiwßy.

2 Práwem się żaden z was nie vbespieczy/ Kiedy nie sądzą w spráwiedliwośći/ Mocą á gwałtem idą wßytkie rzeczy: Prożno y dufáć swey niewinnośći. Aleć ná niebie Bog co świátem rządźi/ Jákie są dobrych y złych godnośći/ (Znáiąc ie dobrze) práwem swym rozsądźi.

3 Pokaże łáskę swoię cnotliwemu: Bo spráwiedliwość iego on widźi/ Zle zás zápłáci człowieko-

wiekowi złemu: Bo sobie iego niezbożność hydźi. Spuśći deszcz ná złe gorący śiárczány/ Dobre okrywszy/ co z nich świát szydźi/ Zrzući grom z ogniem y z wichrem zmieszány.

PSALM 12.

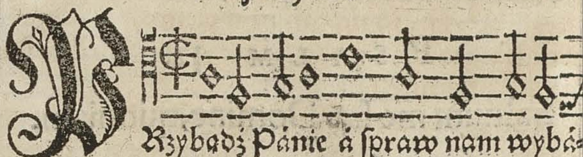
Saluum me fac Domine, quoniam.

Notá iego, iáko: O wieczny Synu Boży.
Pátrz o Słowie Bożym, Pieśń 4.

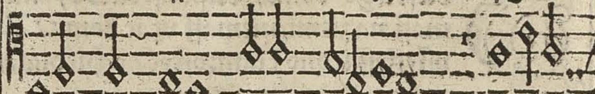
Zachoway mię o spráwco niebieskiego domu/ Rep. Prawdy niemász ná ziemi/ niemász vfáć komu. Nie vsłyszysz iedno kłam: vstyć pochlebiáią/ A w chytrym sercu iádu śmiertelnego táią.
2 Bogday źle zginął káżdy człowiek niepráwdźiwy/ Rep. Káżdy chytry pochlebcá / y káżdy chełpliwy: Mowią bowiem z vst nászych dobrze się mieć mamy / Káżdy wswey gębie wolen my Páná nie znamy.
3 A Pan záś słysząc ludźi nędznych nárzekánie/ Rep. Y płácz nie vtulony y ćiężkie wzdychánie: Powstánę ia (powieda) ná rátunek smutnych/ A wyrwę ie z niewoley Tyránnow okrutnych.
4 Páńskie słowá są czyste/ y prożne przygány/ Rep. Páńskie słowá bránt szczery / śiedmkroć przelewány: Pánie/ ty nas záchoway od ludźi
zdrádli-

zdrádliwych/ Złych zewſząd pełno/kiedy władza
ieſt złośliwych.

Tenże Pſálm.

2 Nieſzczyrość ſercá/przymowki nie cudne/Te ſą
ná świecie cześć nazacnieyſza/ Iezyk kłamliwy á
ſerce obłudne/ Chytre práktyki/ mądrość prze-
dnieyſza.

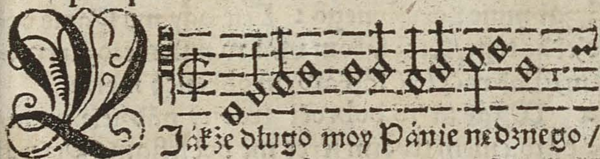
3 Bodayże ále pochlebcy zgineli/ Ktorzy ſzczy-
rości w vściech nie máią: Bodayże ſie y z ſzcze-
ściem pomineli/ Co ſie w ſwey pyſzney mowie
kocháią.

Izali

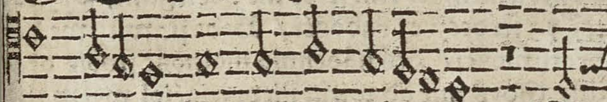
4 Izaliż tego my nie dowiedźiemy / Aby nam wßyſcy zwierzchność przyználi / Od czegoż iezyk / że ie námowiemy / Aby nas Pány ſwoymi wyználi?
5 Lecż Pan vſłyßał nędznych nárzekánia / A rzekł: Wſtánę ia ná rátunk ſmutnych / Rußyły mię ich rzewliwe wzdychánia / Już ie z niewoli wyrwę okrutnych.
6 Nie wątpliwie ſą czyſte Páńſkie słowá / Nád krußec śrebrá śiedm kroć pláwiony: Nie ma przyſády żadney Páńſka mowá / Przez ktorą wßelki grzech ieſt zgániony.
7 Brońże nas Pánie od ludźi zdrádliwych / W tobieć nádźieię ſwą pokładamy: A iż wiec możność Tyránnow złośliwych Złośći mnożý / niechże ich nie znamy.

Psalm 13.

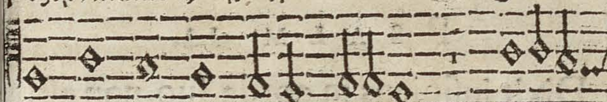
Vſquequo Domine obliuiſceris me.

Jákże długo moy Pánie nędznego /

Przepominác chceß czy do dniá wiecznego? Dłu-

goż chceß kryć twarz ſwoię odemnie ? Długoż ſię

ią rádźić będę we mnie/ Prácuiąc káżdy dźień ná

sercu smutnym? Długoli gorę dasz przećiwnikom
mym.
2 Weyźrzysz oto Pánie ná mizernego/ Wystu-
chay Pánie Boże mnie smutnego/ Rácz oświećić
oczy me przespiecznie/ Bych nie zásnął w śmierći
nieopátrznie/ By nie rzekł złośliwy moy nieprzy-
iaćiel/ Już nád nim moc mam iużemći go zwal-
czył.
3 Niechayby się ze mnie nie ćieszył wszelki/Prze-
śládowník moy mnie bárzo ćięszki/ Gdyby vy-
źrzał mnie poruszonego : Nie day mu Pánie do-
czekáć tego/Lecz iákom vfał w miłośierdziu two-
im/Ták rácz być łáskáwym obroncą moim.
4 Wszák ia w dobroći twoiey nádźieię mam/
Zbáwieniem twoim serce me poćieszam/Przetoż
też y z serdeczney rádośći/ Będę sławił twe do-
brotliwośći/Ześ nádemną możność swoię oká-
zał/ Gdyś mię od wiela nieprzyiaćioł wyrwał.

P S A L M 14.

Dixit insipiens in corde suo, non est.

TAka iest mowá w sercu głupiego: Niemáßći Bogá. Wiec cnotá zginełá/ Ná świecie/ A nieprawość gorę wzięłá: Nowiná vyźrzeć spráwiedliwego/ Y dobrego.

2 Poyźrzał z niebieskiey Pan wysokośći/ Byłoliby wżdy czym brząknąć ná ziemi/ A ieśli rozum z synámi ludzkimi? Miałliby Bogá kto w vczćiwośći/ Z powinnośći?

3 Ależ sie wßyscy chwyćili złego/ Nie maß ktoby miał ná Bogá baczenie/ Ktoby boiáźnią rządził swe sumnienie: Nie mogłći vyźrzeć Pan y iednego/ Cnotliwego.

4 Y nie vznáiaß swych nieprawośći? Z vćiskiem ludźi pożyráiąc wierne/ Nátykáiąc swe łákomstwo niemierne: Nie vkorząß sie Bogu w żáłośći/ Zá swe złośći?

Pychá

5 Pychá im kośćią w gárdle ich ſtánie/ Kiedy ich ſtráchy Pan ogárnie ſwymi/ Pokazawſzy to/ że trzymá z dobrymi: Tám śię obaczą/ co ieſt w tym Pánie Mieć dufánie.

6 W pośmiech to ſobie źli obrácáli/ Kiedy cnotliwi żywąc w pobożnośći/ Vfáiąc mocnie Boſkiey opátrznośći/ Beſpiecznie ſobie tu poczynáli/ Choćiaż máli.

7 Oby z Syoná przyſzło zbáwienie/ Ludowi twemu/ z więźienia ćięſzkiego/ Toćby Izráel z miłośierdźia twego/ A Jákob/ wielkie miał poćięſzenie/ Nieſkończenie.

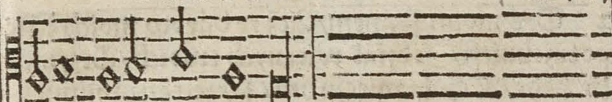
PSALM 15.

Domine quis habitabit in tabernaculo.

Ktoż będźie przemieſzkawał/ W twoim przybytku świętym Pánie? A ktoż też będźie obcował/ Albo też ſobie budował Ná twey

gorze świętey mieszkánie?
2 Ktory chodźi w niewinnośći/ W spráwiedliwośći się też kocha/ A mowi záwżdy wszczyrośći Prawdę okrom obłudnośći/ Wszystko z práwego sercá dźiała.
3 Nikomu nie vrągáiąc/ Językiem swym ku złemu skłonnym/ Zle bliźniemu nie dźiałáiąc/ Sławy mu nie náruszáiąc/ Niewierzy powieśćiam złym płonnym.
4 Złośliwych się wystrzegáiąc/ A tych zás co się boią Bogá/ Záwsze cżcząc y wysławiáiąc/ Nigdy tego nie tárgáiąc/ Gdy w cżym raz bliźniemu przyśięgá.
5 Nie dawa w lichwę pieniędzy/ Dárow przećiw práwym nie bierze/ Gdy ich w niewinnośći widźi/ A ktokolwiek się ták rządźi/ Nie poruszy się/ Bog go strzeże.

Psalm 16.

Conserua me Domine, quoniam spe.

Ná stárą Notę ma być śpiewány.

Ktory mieszkasz ná wysokim niebie. Rep. Ja nie mam inszey nádźieie krom ćiebie: Ty mię chćiey wspomoc w moiey doległośći/ Boże litośći.

2 Tyś moim Pánem/ Acz ty dárow moich Nie
potrzebuieß/ Jednák wiernych twoich/ Trzymáć
śię będę/ Y czáśy wiecznemi/ Przestánę z nimi.
3 Iáka obfitość tych omylnych Bogow/ Iáka
(o błedźie) ćiżbá do ich progow / Odemnie o-
fiar nie odnioſą/ áni Będą wzywáni.
4 Pan cześć własności/ Pan cześć mey nágro-
dy/ W opiece iego nie boię śię ßkody/ Nie mogł
ná mię dźiał przypáść pożądnieyßy/ Ani pię-
knieyßy.
5 Pánu ią wielce/ Pánu ia dźiękuię/ Ktorego
rádę w sercu swoim czuię/ Czuię ią we dnie/ zgá-
snąli też zarze/ Duch mię moy karze.
6 W káżdey swey myśli/ y w káżdey swey sprá-
wie/ Mam Páná záwżdy przed oczymá práwie/
On przy mnie stoi / ábym z żadney strony/ Ni.
był wzrußony.
7 Z tądże mi rośćie rádość osobliwa/ Serde-
czná ktorey ięzyk nie pokrywa/ Jmo to záwżdy
brzmi około vchá/ Dobra otuchá.
8 Bo ty moy Pánie z wieczney łáſki twoiey/
Nie zápámiętaß w grobie duße moiey / Ani do-
puśćiß doznáć skázy swemu/ Vlubionemu.
9 Ty do żywotá drogę okázuieß/ Ty nieprzebrá-
nym weselem ßáfuieß/ Wiecznych roskoßy płyną
żywe zdroie/ Przez ręce twoie.

PSALM 17.

Exaudi Domine iustitiam meam

PAnie pomoz mey słusznośći / A przy-
puść w vszy me wołánie : Poyzrzy y ná ćiesżkie
wzdychánie Sercá oprocz obłudnośći. Sam prá
wem osadź spráwy moie / Podług swey spráwie-
dliwośći : A od twoiey opátrznośći / Przyime
wdźięczne dekrety twoie.

2 Doświádcz Pánie sercá mego/ Ieślize indźiey
myśliło/ Nizeli śię vsty mowiło/ Nie doznasz go

obłudnego/ Nie zprzykrzyłyć mi twoiey drogi/
Przymowki ludzi złośliwych/ Przećię ná śćieżce
cnotliwych/Stáwiałem mocno swoie nogi.
3 Prowadź mię torem drog swoich/A żeby nie-
przyiaćiel srogi/ Nie vczynił we mnie żadney
trwogi/Szwánku záchoway nog moich. Ráczże
mię wysłucháć łáskáwie/ Ciebieć ia wzywam w
ćięszkośći/ Schyl się do mnie z wysokośći/ A po-
każ to wszytkim ná iáwie.
4 Że ty swoich bronić raczysz/ Ktorzy w tobie
cále dufáią/ Niechże ći coć się sprzećiwiáią/Wie-
dzą/że ty wszytko baczysz/Bądźże y moim strożem
Pánie/ Ják źrzenice oká swego/ Pod skrzydłámi
czućiá twego/ Niech mi się pokoiu dostánie.
5 Przed nieprzyiaćioł mych złośćią/Ktorzy mię
zewszad náieżdżáią/ A ná me gárdło náćieráią/
Otocz mię swą bespiecznośćią. Dobrzeć w roſko-
szách swych roztyli/ Z tądże im tá pyszna mowá/
A przećiw mnie krwáwe słowá / A źiemie by mi
nie życzyli. * * *
6 Rownie ták lew iádowity/Goniąc źwierzętá
prędkonogie/ Albo y iego Lwiętá srogie/ Czyháć
zwykły z iámy skrytey. Vprzedź ie Pánie w ich
srogośći/ Aby vćiekáć muśieli/ Niechby twego
zákuśili Mieczá/ ktorym tniesz niepráwośći.
7 Niech mię pod mocą nie máią/ Ci/ co ich ro-
skosz wiek doczesny/ A zbáwienie/ żywot ćielesny/
Co się w tym świećie kocháią: Ktorych brzu-
chom dawasz dostátki/ Że nietylko iedzą sámi/

Lecz

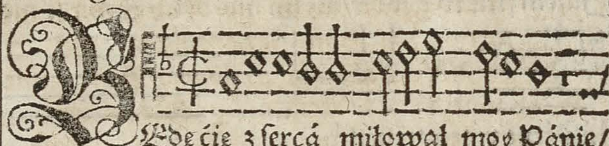
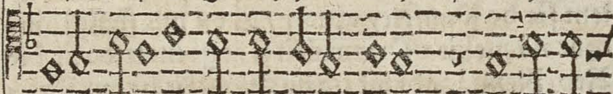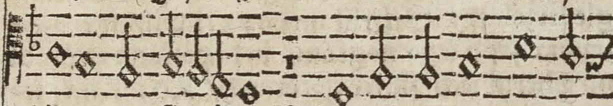

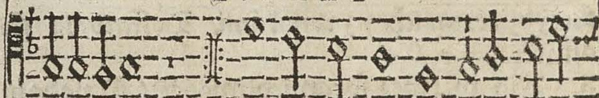
Lecz dzieciam ich y z wnukámi/ Dostawáią się ostátki.
8 A ia w twey spráwiedliwości / Oglądam wdzięczność twarzy twoiey/ A gdy się ocknę z śmierci swoiey/ Násyćiß mię wielebności. Bądź tedy strożem moim Pánie/ Iák źrzenicę oká swego/ Pod skrzydłámi czućia twego/ Niech mi się pokoiu dostánie.

Psalm 18.

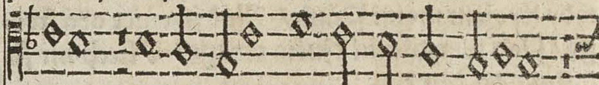
Diligam te Domine fortitudo mea.

Będę ćię z sercá miłował moy Pánie/ Tyś moy Bog/moy Pan/mey dusze kochánia/

Poki żywotá we mnie iedno stánie: Boś ty iest Tarcza/ rog/ y báßtá do vciekánia. Twoiey v-

siłá ma y zasłoná/ Tyś skáłá/ twierdza/ tyś żywáiąc możney obrony/Bywałem ná wßę bes-

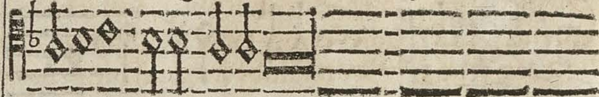
ma obroná. Rep. Już mię śmierć sroga byłá otopieczen strony.

czyłá/ Już y piekielnych wod powodź strwożyłá:

Juzem stał w grobie/ iuż ná mię byłá/ Smierć nie

łáskáwe ręce wrzućiłá.

2 W tey ćiszkośći ia będąc położony/ Obroćiłem się do Páńskiey obrony/ A on mię słyszał/ siedząc ná niebie: Przypuśćił skárgę moię do śiebie Rep. Ziemiá zádrżáłá/ á ná wszystkie strony Trzęsły się gory/ Pan gniewem wzruszony/ Z nozdrzá dym puszczał/ oczy pałáły Ogniem/ á z twárzy węgle strzeláły: Schylił niebá y zstąpił/ nieprzeyźrzána Pod iego nogi ćmá byłá postána: Siadł ná Cherubiech służyć gotowych/ Lećiał ná piorách skrzydeł wiátrowych.

3 Ciemnymi mgłámi stolicę osádźił/ Chmury y burze do śiebie zgromádźił: Lecż łyskáwice ćmę

zápaláły/ Grády/ y żywe węgle pádáły/ Rep.
Zágrzmiał Pan niebem/ puśćił głos stráßliwy/
Grad leciał z niebá/ z grádem ogień żywy : Ru-
ßył gromow/ y wypuśćił strzały Ogniste/ z strá-
chem ziemice drżáły. Poburzył morzá gniew twoy
przeráźliwy/ Rozsádził ziemię/ áż w sam grunt
teskliwy : Łáskáwą rękę z wysoká śćiągnął/ Z
niebespieczney mię toni wyćiągnął.
4 Z nieprzyiaćielskich wyrwał mię rąk możnych
Stąd mi nie ßkodźi waśń ludźi niezbożnych : Ze-
ßlić mię byli w przygodźie moiey/ Lecz mię Pan
odiął z litośći swoiey/ Rep. Z ćieśni mię wywiodł
ná swoy plác przestrony. Dał znáć rátunkiem żem
mu nie wzgárdzony. Spráwiedliwość mą płáćić
mi raczy/ Niewinnośći mey on nieprzebaczy: Bom
ia drog iego záwżdy náśládował/ A nigdym od
nie° nie odstępował. Práwá ie° v mnie były wźię-
te/ Kochániem wielkim vstáwy święte. * * *
5 Y dotrzymam mu moiey státecznośći/ Strze-
gac się pokim żyw wßelákiey złośći/ Spráwie-
dliwość mą płáćić mi raczy : Niewinnośći mey
on nie przebaczy/ Rep. Swiętemuś święty/ y do-
bry dobremu/ Chytry chytremu/ y zły przećiw złe-
mu. Ty pokornego ná gorę sadzaß/ Hárdego ná
doł zelżywie składaß/ Tyś lámpę moię/ tyś moie
ćiemnośći/ Rozświećił Boże/ ogniem swey świá-
tłośći : Z tobą przebędę woysk iłe zoczę/ Z tobą
wał y mur dársko przeskoczę.
6 Swięte drogi twe/ á słowá bránt práwy/

Tyś wiernych twoich obrońcá łáſkáwy / Kto Pan krom Páná tego náſzego : Kto Bog krom Bogá tego wiecznego? Rep. Sercem/y męſtwem/ ten mię opátruie/Ten iáko raczy żywot moy ſpráwuie. Dał mi że zrownáć z Jeleniem mogę/ Prętko ná ſkále ſtáwiáiąc nogę. Ten mię náuczył iáko bronią władáć/ Jáko łuk ćiągnąć/że ſię muśi pádáć : Twoiá mię tarcz y ręká wſpierálá / Twoiá y łáſká mnię pomnáżáłá. ***
7 Z twierdźiłeś bieg moy/ták że moie nogi/Nie muśiały złym vſtępowáć zdrogi/ Nieprzyiaćielá goniąc/zgoniłem/Chcąc go zárázem ſtłumić/ſtłumiłem/Rep. Biłem ie/ á powſtáć nie mogli zgołá. : Skłádáli ná źiemię hárde ſwoie czołá. Tyś mi dodawał sercá w boy ſrogi/ Nieprzyiaćieláś dał pod me nogi : Wołáli/ á nie był ich nikt rátuiąc : Płákáli/ á nie był ich nikt żáluiąc. Jáko proch wiátry trą vſtáwicznie/ Tákem ie potárł w błoto vliczne.
8 Tyś mię z roſterkow domowych wybáwił/ Tyś mię y głową narodom wyſtáwił/ Lud nie znáiomy czołem mi biie/Ná ſam ſłuch praw mych poſłuſzen żyie. Rep. Obcy ku mnie twarz chętliwą zmyśláią/Bo iuż y zamkom ſwym niedowierzáią. Chwalon bądź Boże niezwyćiężony/ Czyń iáwną moc ſwą ná wſzytkie ſtrony/ Tyś moy obrońcá/ ty zemſzczenie dawaſz W rękę moię / y w moc Páńſtwá podawaſz: Od nieprzyiaćioł tyś mię wybáwił/ Niebeſpiecznegoś beſpiecznym ſpráwił.

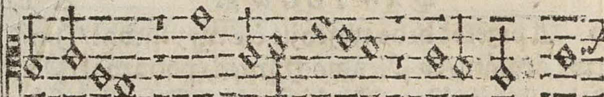
9 A przetoż będę wszędzie cię wyznawał/ Imię
twe świátu/ w Pieśniách swych podawał/ Pot-
kał miłością Pan Królá swego/ Dawidá sobie
vkochánego/ Rep. A iáko iemu ták potomstwu
iego/ Błogosłáwić chce do wieku wiecznego.
Chwalon bądź Boże niezwyciężony/ Czyń iáwną
moc swą ná wszytki strony/ Tyś moy obrońcá/ ty
zemszczenie dawasz W ręce moie/ y w moc Páń-
stwá podawasz: Od nieprzyiaciół tyś mię wybá-
wił/ Niebespiecznegoś bespiecznym spráwił.

Psalm 19.
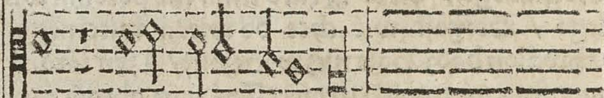
Cœli enarrant gloriam Dei.

Jebá w swoim rządzie/ Chwałę Bo
Sklepem záwieszony / Gwiazdámi
ża wszędzie/ Głośno wyznawáią: Rep. Gdy dzień
nátkniony m/ Spraw iego nie táią.
że dniem płynie/ Czás nigdy nie zginie: Zaż Bogá

nie wyznawa Noc idąc zá nocą: Cáłą swoią mą-

cą/ Mądrość iemu przyznawa.

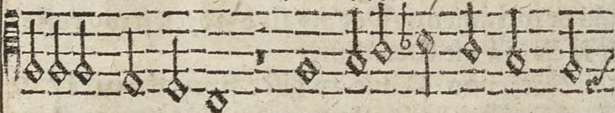
2 Swiát nie máiąc mowy/ Dość iásnemi sło-
wy/ Rozumieć się dawa/ Rep. Gdy niechce być
táynym/ Ruchem iednostáynym/ Pokąd ziemie z
stawa: Niebo swoich biegow/ Koło ziemskich
brzegow/ Pilnuie bez przestánia: Tám słońce go-
rące/ Y iásno świecące/ Ma roskoszne mieszkánia.
3 Z tych ráno wychodząc / A rumiáno wscho-
dząc/ Ták się świátu stáwia/ Rep. Ják gdy wo-
dzięczne lice/ wychodząc z łożnice/ Oblubieniec z-
iáwia/ Więc iák Obrzym z leży/ Porwawszy się
bieży/ W okoł świátá wszytkiego: Y prożno się
bronić/ Albo się gdzie zchronić / Przed promie-
niámi iego. * * *
4 Owszem Zakon Boży/ Doskonáły/ mnoży/
Duszom náwrocenie/ Rep. A świádectwá iego/
Choćiaż naprostszego/ Otworzą sumnienie. Wszy-
tkie Páńskie mowy/ Zbáwiennymi słowy/ Serce
vweseláią/ Przykazánia iego/ Wzrok sercá ślepe-
go/ Skutecznie oświecáią.
5 Boiaźń Páńska święta/ Nie dármo iest wzię-
tá/ Bo trwa poki świátá/ Rep. Wyroki praw-

dziwe Páńskie spráwiedliwe/ Nie rusza ich látá: Złoto nie w tey cenie/ Ni drogie kámienie/ W iákiey są práwá twoie: Nie ták miodu sobie/ Iáko wierzyć tobie/ Szukáią vstá moie.
6 Kto słow twych pilnuie/ A onych szánuie/ Nic ná tym nie tráći/ Rep. Rostąc z nich w mądrośći/ A w vmieiętnośći/ Dobrze mu się płáći. A grzechy/ moy Boże/ Ktoż zrozumieć może/ A iákoż ie pominąć? Z swey Pánie miłośći/ Odpuść me krewkośći/ Nie day mi w nich záginąć.
7 Wiec y z inszych złośći/ Zwłasczá z vpornośći Wybaw sługę swego/ Rep. Niech im nie hołduie/ Grzyżienia nie czuie/ Sumnienia ćięszkiego: Day vst mych śpiewánie/ Sercá rozmyślánie/ Bywáło z chwałą twoią/ O poćieszyćielu/ o moy zbáwićielu/ Rządźże mię wolą swoią.

Psalm 20.

Exaudiat te Dominus in die tribulati.

Iech ćię Pan słyszy w dźień twoie

wielkiego frásunku/ Bog Iákobow niechći swo-

nie

iego vżyczyć rátunku/ Niech cię łáſką ſwą opátru-

ie / Z świątnice ſwey doſtoyney / Z Sionu niech

łáſką dáruie/ Z miłośći ſwoiey hoyney.

2 Niech weyżrzy ná twoie ofiáry/ Niech przed śię przypuśći/ Niech łáſkáwie ná twoie dáry Ogień z niebá ſpuśći : Niech Pan ná wſzytko ręke kłádźie / Co w twoim ſercu czuie / Niech ſkutek myślám twym y rádźie Szczęśliwy nágotuie.

3 Nápełń prośby iego prośimy/ Az niebeſpieczeńſtwá/ Wyrwi/żeć ku czći záwieśimy Chorągwie zwyćięſtwá/ Widząc iáko ty Krolá ſwego Słyſzyſz/ w iego żądośći/Broniąc go od vpadku złego/ Prawicą ſwey możnośći.

4 W wozy ſwe y w Konie dufáią/ náſzy przećiwnicy/Twego záś imieniá wzywáią/twoi domownicy/ Oni przegrawſzy vpáść muſzą/ A my záś powſtániemy/Prożno ſię o zwyćięſtwo kuſzą/ My ćię zá nie chwalimy.

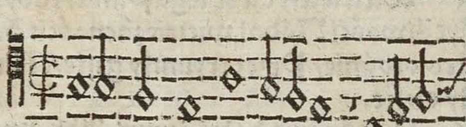
5 Rácz nas Pánie w łáſce ſwey chowáć / Y Krolá náſzego/ A gdy ná niego będziem woláć/

Niech

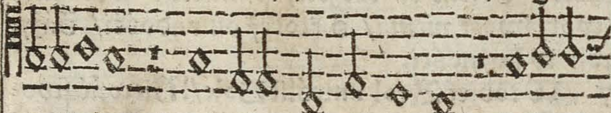
Niech słyszy káždego/Rácz go łáską swą opátrowáć Z świątnice swey dostoyney/ Z Syonu rácz siłą dárowáć Z miłośći swoiey hoyney.

Psalm 21.

Domine in virtute tua lætabitur Rex.

PAnie twoy się Krol ráduie/Że go mo

cy nábawiasz/ Y sobą sam zástáwiasz: Lecz y to

sobie smákuie/ Gdy go od wszystkiego Záchowy-

wasz złego.

2 Ták się k niemu skłániáć raczysz / Że oczkolwiek ćię prośi/Odmowy nie odnośi: Ták modlitwy iego baczysz / Że ná sámo słowo / Stáwasz mu gotowo.

A czásem

3 A czáſem czyniſz dla niego/ Ze y poprzedzaſz
dáry Swymi iego ofiáry : Y okryłeś głowę iego
Ozdobną koroną/ Z złota wyrobioną.
4 Vmyſł iego był ćię vżyć/Zebyś w potrzebie ie-
go/Záchował go żywego: Abyś raczył y przedłu-
żyć Zyćia beſpiecznego/ W dni czáſu wiecznego.
5 Wielka ieſt cześć iego Pánie/Gdyś mu z ſwey
życzliwośći Nádał wielkie zacnośći: Zá czym iego
krolowánie/ Przez tryumfy geſte/Miewa chwa-
ły częſte.
6 Pożegnánie dałeś iemu/ Aby wzorem twey
chęći / Został w ludzkiey pámięći : Obroćiłeś
twarz ſwą k niemu/ Z ktorey on rádośći/ Záży-
wa w hoynośći.
7 W tobieć Krol vmyślił Boże/Miewáć ſwo-
ie dufánie / Y kłáść śmiele ná nie : Przetoż też
nigdy nie może Szwánkowáć choć w trwodze/
Bo korzyſta w Bodze. * * *
8 Práwicá twa wſzytkie zgoni/ Ktorzyć ſię
ſprzećiwiáią/ Y lekce poważáią : Przed tobą ſię
nie vchroni/ Ktory twey miłośći/ Zádawa przy-
krośći.
9 Iáko płomienie pałáią/ W piecu nieugáſzo-
nym/Ták w gniewie zápalonym Twoim/złośni-
cy zgoráią: Srodze ie pogubiſz/Bo złośći nie lubiſz.
10 Odeymieſz precz od nich ziemię / Aby ſię nie
kocháli/ A złego nie dziáłáli : Z nimi też weſpoł
ich plemię Z gruntu wykorzeniſz / Rodzay ten
wypleniſz.

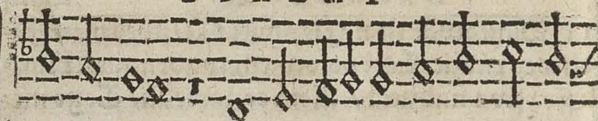
Bunto-

11 Buntowáć ſię ná ćię śmieią W ſwey niewſty-
dliwey rádźie/ Lecz połowieni w zdrádźie/ Mine-
li ſię z ſwą nádźieią / A ná co záśiedli/ Tego nie-
dowiedli.
12 Pierzchną przed twymi ſtrzáłámi/ Alec im
prętko w oczy Łuk twoy pewny záſkoczy: Okaż
moc ſwą/ że pieśniámi/ Chwałę twoię wſzędźie/
Głos nász krzyczeć będźie.

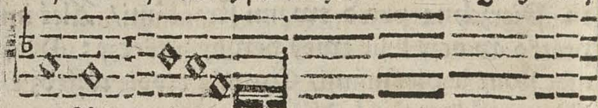
PSALM 22.

Deus meus Deus meus, reſpice in me.

BOże moy / Boże czemuś opuśćił Mnie
ſługę ſwego/ z opieki ſpuśćił/ Abyś prośb nigdy
mych nie przypuśćił Do vſzu ſwoich : Cały dźień
wołam/ czekáiąc pomocy/ Nie wydycháiąc woła-

lem y w nocy : Lecz ſię doczekáć nie mogę z twey

mocy Rátowánia.
2 Tyś w Izráelu z wielkiey miłośći / Obrał
mieſzkánie ſwey wielebnośći/Tám gdźie odnośiſz
ſłuſzne wdźięcznośći/Godne twey chwały. Przod-
kowie náſzy tobą ſię ſzczyćili/ A gdy ſię kolwiek
ná ćiebie ſpuśćili W ſwoich ćięſzkośćiách/ wſpo-
możeni byli Láſką twoią.
3 Ná ćię wołáli : á wyſłuchani/ W tobie vfáli
nie záſrománi/ A gdy od ćiebie porátowáni/We-
ſelili ſię. A iam záś robak/ robak nieſzczęśliwy/
Robak nie człowiek/ v wſzytkich brzydliwy/ Po-
ſpolitemu gminowi śmiech żywy / Z wielkiey
wzgárdy. * * *
4 Kto ná mię poyzrzy/ káżdy ſię śmieie/ Gębę
zákrzywia/ á głową chwieie/ Przymawiáiąc mi
o mę nádźieie/ Ktorem miał w tobie : Bogu
wſzák vfał/ niechże go rátuie/ Niech go wyzwoli
ieśli go miluie/ Vyźrzymy ieśli mu pomoc zgotu-
ie. Co w niey dufał.
5 Tyś mię z żywotá wywiodł mátki mey/ Ie-
ſzczem v pierśi vfał w łáſce twey / A doznawa-

lem

lem w máluczkośći swey/ Twoiey opieki. Je-
ßczem w pieluchách gárnął śię ku tobie/ A obrá-
łem ćię wiecznym Bogiem sobie/ Nie powątpi-
wßy w lichey swey osobie/ O twey łásce.
6 A dźiś w ostátniey Pánie potrzebie/ Sługi
swoiego nie pchay od śiebie: Bo gdźież mam v-
ćiec/ iedno do ćiebie/ Widząc śmierć srogą? By-
cy mię zewßąd srodzy otoczyli/ Bycy Bázáńscy
záwárli otyli/ Aby nędzniká w ßtukách roznośili
Ná swych rogách.
7 Ták więc lew srogi gárdło swe chciwe Roz-
dźiera/ źwierzę drąc z skory żywe/ Ják ći roz-
dárli ná mię stráßliwe Páßczeki swoie. Rozpły-
nąłem śię iáko wodá práwie/ Kość nie zostáłá ża-
dna w swoim stáwie: A serce mdleiąc w ták
smętney postáwie/ Ják wosk táie. * * *
8 Moc moiá wyschłá/ wilgość wrodzona/ Ję-
zyká iáko zużel spalona/ A dußá niechce być po-
ćießona/ Iż grob swoy widźi. Záskoczyłá mię
wśćiekłych psow gromádá/ Obegnáłá mię nie-
cnotliwa rádá: Owa mi zewßąd nędznikowi
biádá/ W tych trudnośćiách.
9 Ręce y nogi moie przebili/ Kośći przez skorę
wßytkie zliczyli: A pásąc oczy serca ćießyli/ Mo-
ią boleśćią. Podźielili śię moimi ßátámi/ O su-
knią moię miotáli kostkámi/ Jmię me z źiemie y z
mymi sprawámi/ Chcąc wygłádźić.
10 Nie rácz mię Pánie moy odstępowáć/ Iżeś
moc moiá rácz mię rátowáć: Rácz mi zbáwie-

nie swe nagotowáć : Z swoiey miłości. Wßák-
keś ty záwzdy moim Pánem drogim / Obroń-że
mie sam psom wśćiekłym / lwom srogim / Száblí
okrutney / źwierzom iednorogim / Mocą swoią.
11 A ia twe imię bráciey obiáwię / Srzod Zbo-
ru dobroć twoię wystáwię : Y ná wßytek świát
chwałę rozsławię Możności twoiey. O ktorzy
Pánu w boiáźni służyćie / Y Jákobowym domem
się liczyćie / Wy ktorzy Páńskie Mándaty pełnićie
Z powolnośćią. * * *
12 Chwalćie Páná / moc iego wyznayćie / Jego
w swych sercách boiaźń chowayćie : A że nie gár-
dźi on / vznawayćie / Prośbą vbogą. Vsłyßał
płácz moy gdym rátunku prośił / Przetoż go bę-
dę ná wßytek świát głośił : Y będźie śluby ode-
mnie odnośił / W swym Kośćiele.
13 Tedy się głodni chlebá nátkáią / Dádzą cześć
Pánu co go ßukáią : A ich sercá w cále wiek
przetrwáią / Wiek nieskończony. Swiát się oba-
czy dla Páńskiey dobroći / A z niey do Páná źie-
miá się náwroći : Bowiem Pan wßytkie náro-
dy okroći / Zwierzchnośćią swą.
14 Zá stołem iego będą godowáć Pamiętá / będą
mu y hołdowáć : Nie przestáną go nigdy miło-
wáć Z potomki swemi. Y ták ná wieki / ludźie
Páńscy święći / Podawáć będą potomkow pá-
mięći (Ktorych doználi) wielkie Boskie chęći /
Wdźięcznym sercem.

PSALM 23.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit.

W An moy pásterz czego mi niedostawa
Gdyż mi ták wiele z hoyney łáski dawa / On od-
poczynek mnie miły spráwuie / Gdźie buyna trawá
wdźięcznie roskoszuie / A tám mie wodźi ná kochá-
nie moie / Gdźie są wod zdrowych przezroczyste
Zdroie.

2 On dla swey chwały o mym zdrowiu rádźi /
A temu mie rownym gośćińcem prowádźi / Bym
po dolinie ćieniá śmiertelnego Chodźił / nie bał-
bych sie nic szkodliwego : Boś ty iest zemną wspomożenie twoie / A łaską twoią są poćiechy moie.

3 Przed sprzećiwniki memi ty gotuiesz/ Stol moy y głowę moię pomázuiesz Oleyki/ k temu czászá ma opływa/ A miłość twoiá nieodmienna bywa/ Przećiw mnie: Owszem w twoim domu Pánie/ Ná wieczne czásy będźie me mieszkánie.

Psálm tenże 23. ná stárą Note.

PAN moy ktory záwżdy mnie sam rządźić raczy: Rep. Ten mię w niedostátku nigdy nie przebaczy. Wszystkiego obfićie záwżdy mię nábáwi/ Ná hoynych pástwiskách záwżdy mię postáwi.

2 Zdrowymi wodámi duszę mą nápoi/ Rep. Wszytkie iey kłopoty on sam vspokoi: W káżdym vbładzeniu sam ią on náwroći/ Żáłosne me czásy w wesele obroći.

3 Wywiodł mię ná drogę swych spráwiedliwośći/ Rep. Dla imienia swego odpuśćił mi złośći/ Ták iż choćbych chodźił w ćieniu śmierći wieczney/ Nie strách mię nic złego/ bom w stráży bespieczney.

4 Záwżdyś zenną Pánie w mey káżdey potrzebie/ Miotły twey karánie ćieszy mię od ćiebie/ Zgotowáłeś mi stoł mych wiecznych rádośći / Ná żáłość tym co mnie czynili przykrośći.

5 Nátrzesz głowę moię máśćiámi drogiemi / Kubek moy nápełnisz winy wybornemi/ Ziáwisz miłośierdźie twe ná mię nędznego/ Tu iuż po wszytkie dni żywotá moiego.

6 A będę ia mieszkał w domu twoim Pánie/ Ják iedno nadłużey moich dni dostánie/ Będę w Krolestwie twym iuż mieszkał bespiecznie/ To ty sam rácz spráwić mnie ná wieki wieczne.

PSALM 24.

Domini est terra & plenitudo eius.

Notá tego Psálmu iáko 12. Záchoway mię o ꝛc.

PAńska iest wszytká ziemiá y iey ośiádłośći/Rep. Wszytek ten okrąg świátá w swoiey szyrokośći/ Y ći ktorzy też ná nim obecnie mieszkáią/ Niech iuż dźiwną moc Páńską w tym záwżdy poznáią.

2 Jáką tu dźiwną możność Pan swoię w tym ziáwił/Rep. Iż nád morzem fundáment iego ták wystáwił/ Nád wszytkimi rzekámi mocnie go zbudował/ Aby sie iego mocy káżdy przypátrowal.

3 Y ktoryż iest táki cżłek coby o swey mocy/Rep. Wstąpił ná gorę Páńską procż iego pomocy? Abo ktoż wżdy ná mieyscu iego świętym stánie/ Gdyż tám káżdemu złemu trudne iest mieszkánie.

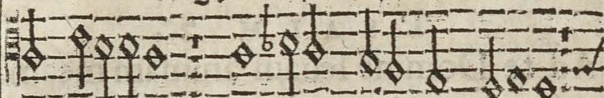
4 Jedno ten co ręce swe chowa w niewinności Rep. A czystym sercem strzeże dusze od prożnośći/ Ten też co nie przyśięga ná zdrádźie bliźniemu/ Owszem mu życży wszego iák sobie sámemu.

5 Tenći błogosłáwieństwo od Páná będźie brał Rep. Y wieczne miłośierdźie nád sobą będźie znał/

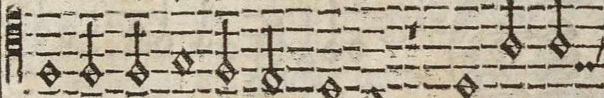
Już mu od Bogá iego zbáwienie przypádnie/
Wszytko co iedno pocznie zdárzy mu się snádnie.
6 Tákiemuć narodowi chce Pan błogosłáwić/
Rep. Ktory się tą boiáźnią przed nim będzie bá-
wić/A ktory z wiernym sercem będzie szukał iego/
Jáko Páná á Bogá swego wszechmocnego.
7 Wstańcieszże ziemscy Książętá/á zacni Kroło-
wie/ Rep. Wstańcie wszyscy mocarze y wszyscy
Pánowie/ Otworzćie wszytki forty y wszytki swe
brány/ Niechay wnidźie Krol chwały Pan wie-
czny nád Pány.
8 Ktoryż to iest krol táki/ták wielkiey zacnośći?
Rep. Pan możny przed ktorym drżą ty świeckie
możnośći/ Onći to iest Pan możny co wszytko
zhołdował/ A wszedy w káżdey bitwie moc swą
okázował.
9 Otworzćieszże wy kśiążętá wszytki brány wie-
czne/Rep. Niech ma krol wielkiey chwały w nich
wejśćie bespieczne/ Otworzćieszże iuż forty swe Pá-
nu ták możnemu/ A Krolowi nád krolmi záw-
żdy wszechmocnemu.
10 A ktoryż to iest wżdy Krol á ten wszechmo-
cny Pan? Rep. Pan ktory wszytki mocy obraca
wniwecz sam/Tenći ma być zwan Krolem wszey
chwały bespiecznie/ Gdyż ná źiemi ná niebie sam
kroluie wiecznie.

Psálm tenże 24.

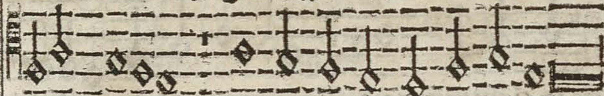
 Rąg ziemie/ y ze wßytkimi Pobyt ná

nim máiącymy/ Własnośćią swoią Pan miánuie/

Bo mu ná morzu grunt spráwił / W rzekách go

mocnie postáwił/ Ták/ że nigdy nie poßwankuie.

2 Kto dostąpi twoiey gory powiedz Pánie?
Albo ktory ná mieyscu twoim świętym stánie?
Kto myśl y ręce záchował Czyste/ á kto się wá-
rował Krzywych przyśiąg ná okłámánie.

3 Tenći poblogosłáwienia/ Ten y vspráwie-
dliwienia Dostąpi od Páná swoiego/ Tákowy
Páná ßukáiąc/ W twarzy się iego kocháiąc/ Iest
potomkiem Iákobá cnego.

4 Podnieśćieß się wy iuż brony/ Idźie krol nie-
wysłowiony/ Aby mießkał ná wieki z wámi/ Co
zá krol niewysłowiony? Krol co w mocy do-
świádczony/ Mocny walecżnik iest zá námi.

5 Ale otworzćieſz ſię brony/ Idźie krol niewyſłowiony/ Aby mieſzkał ná wieki z wámi. Co zá krol niewyſłowiony? Krol co w mocy doświádczony/ Pan Zaſtępow/ á Krol z chwałámi.

PSALM 25.

Ad te Domine leuaui animam meam.

DO ćiebie Pánie Duchá mego Podnoſzę ia czáſu wſzego: Boże moy w tobie nádźieię mam/ A wſtydu ſię z tąd nie obawiam.

2 Niech mi nie vrągáią wſzyſcy/ Przećiwnicy moi wielcy: Bo nigdy zháńbieni nie będą/ Ktorzy w tobie vfność mieć będą.

3 Ale zás wnet oni wſzytcy/ Ktorzy w ſwoiey wſzetecznośći / Grzeſząc ſprzećiwiáią ſię tobie / Odnoſzą wieczną háńbę ſobie.

4 Náucz mię w ſwoich drogách chodźić/ Bych w śćieſzkách twych nie mogł zbłądźić/ Prowadź

ćwicz/

ćwicz/ w prawdzie ktoraś iest sam: Wszák w
twey obronie nádzieię mam.
5 Wspomni ná miłosierdzie swoie/ Ná dobro-
ći dawne twoie/ A przebacz grzechow mey mło-
dośći/ A pomni ná mię z swey lutośći.
6 Oto Pan wielkiey dobroći/ Co y grzesznych
nie odrzući/ Lecz ciche w sądziech będzie rządził/
A pokorne w drogách swych wodził. * * *
7 Wszytki drogi Páná nászego/ Są miłość y
prawdá iego/ A zwłaszczá tym co go szukáią/ w
przymierzu się iego kocháią.
8 Przebaczże dla imieniá twego/ Występku
mego ćięszkiego: Wszák ty rządzisz w drodze káż-
dego/ Ciebie się Pánie boiącego.
9 Dusze ich długo dobrym żywiąc/ Ná ziemi
potomstwo mnożąc/ Táiemnice tym swe obiá-
wiasz/ Ktore pod twą boiáźnią być znasz.
10 Ja też wznoszę k tobie oczy swe/ Byś wyr-
wał z śidłá nogi me/ A weyźrzał ná mię z swey li-
tośći/ A vlżył nadz y też trudnośći.
11 Z frásunkow ćięszkich sercá mego/ Wyrwi
Pánie sługę twego/ Weyźrzyż ná moie vniżenie/
A odpuść wszytko me zgrzeszenie.
12 Obacz mych nieprzyiaciol wielkość/ Złość
ich y przećiw mnie záżdrość: Przeto strzeż y broń
dusze moiey/ Bych nie vstał w nádziei twoiey.
13 Strzeżysz mnie ty sam czásu wszego/ Od nie-
bespieczeństwá złego: Day w szczerośći chodźić
przy sobie/ Abych mogł záwżdy trwáć przy tobie.

14 Wybawże Izráelá twego/ Pánie z frásunku wszelkiego / Ktoryś zebrał przez Syná swego/ Y odrodził z Duchá świętego.

PSALM 26.

Iudica me Domine, quoniam.

Sadź mie Pánie á vyźrzyß niewinność Tobie vfáiąc záwżdy / bespiecznie moie/Re. Chciey mie Pánie doświádczyć/chciey ſtoie.

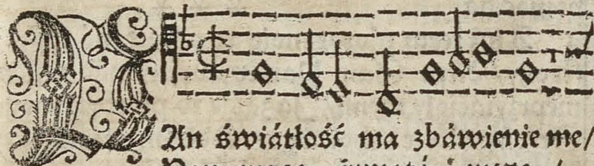
mie ſkoſztowáć / A iáko złotá w ogniu chciey mie ſprobowáć.

2 Miałem twe miłośierdźie przed ſobą záwżdy Rep. Spráwowałem ſwoy żywot według twey prawdy / Nie miałem towárzyſtwá z nieſtátecznymi/ Ani wnidę w ieden dom z niepobożnymi.
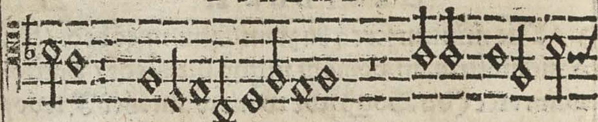
3 Nie miałem sercá ku złym/ Ani mieć bede/Re.
Z niecnotliwym pospołu nigdy nie śiede/ Záchowam rece (da Bog) swe w niewinnośći/A twoy
ołtarz otocze kołem rádośći.
4 Aby ludzie głosu twey chwały słucháli/ Rep.
A z vst moich twe dziwne spráwy poználi/Mam
rozkosz Pánie pátrząc ná twoy dom świety/ A
ná przybytek wieczney chwały twey wzięty.
5 Nie trać Pánie dusze mey ze złoczyńcámi/Re.
Ani żywotá mego z meżoboycámi / Ktorzy w
swym okrućieństwie nie máią miáry/ A rece ná=
pełnili cudzemi dáry.
6 Pánie iam żył wszytek swoy czás w niewinnośći/Rep. Zbaw mie/ á vżáluy sie moiey ćiezkośći/ Prostom chodził/ á to są twe dáry Pánie/
Przetoć bede we Zborze dziekował zá nie.

Psalm 27.
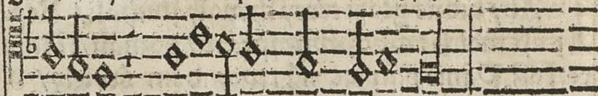
Deus illuminatio mea.

A kogoż sie bede bał? Rep. Gdy sie źli ná mie tár=
Kogoż sie bede lekał?

gáli/ Aby ćiáło me pożárli/ Wſzyscy co mnie nie-

nawidzą/ Otrácíwſzy ſie odpádną.
2 Choć przećiw mnie huffy ſtáną/ nie leknie ſie
me ſerce/ Rep. Choćia też powſtánie bitwá/ w
nim bede vfał ieſzcze/ Jednegom v Páná żądał/
Tegoż ſie bede domagał/ Abych mieſzkał w do-
mu iego/ Po wſze dni żywotá mego.
3 Abych ſie przypátrzał Páńſkiey piekney oche-
dożnośći/Rep. Bych w iego Kośćiele myślił o ie-
go wſzechmocnośći: On mie bowiem zákryie w
ſwym/ W dźień zły/ przybytku mnie miłym/ W
namiećie mie ſwym záchowa/ Ná ſkále wznieśie
pomoc da. * * *
4 A iuż teraz głowe moie w okrąg ná wſzytki
ſtrony/ Rep. Sam Pan wywyżſzy nád wſzemi
nieprzyiaćioły mymi/ Ja záśie w przybytku iego/
Sercá práwie ochotnego/ Oddam ofiáre krzy-
kliwą/ Pánu śpiewáiąc pieśń chćiwą.
5 Słyſz głos ktorym wołam Pánie/ Zmiłuy ſie
wysłuchay mie/ Rep. O tobieć mi ſerce moie mo-
wi/ vpewniáiąc mie/ Szukayćie oblicza mego/
Otoż Pánie ſzukam iego: Nie kryiże oblicza ſwe-

go/ Nie ſkłániay w gniew ſługi twego.
6 Tyś ſam pomocą moią był/ przetoż mię nie
opuſzczay/ Rep. Boże zbáwienia moiego/ teraz
mię nie zoſtáwiay: Bo Oćiec moy z Mátką moią/
Że wſzytkę obronę ſwoię/ Opuśćili mię iuż zgołá/
Wſzákeś ty Pan ma obroná.
7 Náucz mię Pánie drogi ſwey/ y prowadź śćie-
ſzką práwą/ Rep. A to dla nieprzyiaćioł mych/ nie
day mię ná ich wolą/ Bowiem przećiw mnie po-
wſtáli/ Ci co mi ná gárdło ſtáli/ Fałſzywie przećiw
mnie świádcząc/ Y niepráwość ná mię mowiąc.
8 Ale ia wżdy przedśię wierzę/ iże w ziemi ży-
wiących/ Rep. Oglądam/ y też vżywę wſzelkich
dobroći Páńſkich/ A ty duſzo Páná czekay/ Bądź
ſtáła nic ſię nie lękay/ Boć Pan vmocni twe ſer-
ce/ Nań ſię zday/ nikt ćię nie zetrze.

Psalm 28.

Ad te Domine clamabo.

Ná ſtárą Notę. Albo iáko: Ach wſzechmogący/
ɛc. O Pokuſzeniu, czáſu woyny, Glodu, ɛc.

Pieśń I.

Rolu niebieſki/ Zdrowie du-
ſze moiey/ Rep. Do ćiebie wołam á
ty twarzy ſwoiey/ Nie kryi przede-
mną: álbo mię licz z temi/ Co iuż ſą
w ziemi.
2 Słyſz proſby moie/ ktore w káżdey dobie/
Rep. Poſyła człowiek żáłoſny ku tobie/ Z płáczem

podnoßąc ręce ku iásnemu/ Domowi twemu.
3 Nie kłádź mię w poczet z ludźmi nieprawymi/
Rep. Nie zátrácay mię pospołu z grzeßnymi/ Ktorzy iezykiem chęć opowiádáią/ Sercem zdrádzáią.
4 Zápłáć im wedle vczynkow ich Pánie/ Rep.
Day im nagrodę ktora zá ich stánie/ Niech łáskę
iáką zásłużyli sobie/ Znáią po tobie.
5 Niechcą rozumieć Páńskiey rády twoiey/ Re.
Że mię podwyżßaß ty sam z łáski swoiey/ Przeto
ie znißczyß/ á zá twoią ráną/ Już nie powstáną.
6 Pánu bądź chwałá v ktorego były/ Rep.
Ważne me prośby to tarcz to me śiły/ A temu się
záwżdy serce moie kłoni/ A on mię broni.
7 Z tąd duszy moiey wesela dostawa/ Rep. Z
tąd lutnią moią Pánu chwałę dawa/ Pan lud
swoy chowa/ Pan iest nieprzebytem/ Krolowi
ßczytem.
8 Miey ná swey pieczy oycze miłośierny/ Rep.
Dziedzictwo twoie/ y wßytek lud wierny/ Zyw ie
w dostátku/ A w wadze v świátá/ Ná wieczne
látá.

Tenże Psálm 28. Notá iáko Psálm 1.
Błogosłáwiony on mąż/ ić.

DO ciebie ia wołam/ moy Pánie/ Skáło moiá/ moie dufánie/ Nie odwracayże się odemnie/ Ráczey skłoń vßy swoie do mnie/ Boć mi przyidzie zrownać z tymi/ Co są pogrzebieni w ziemi.

2 Vſłyſz wołánie/ vſłyſz proſzę/Bacz że ręce do niebá wznoſzę/Nie licz mię z ludźmi niepráwymi Nie trać mię poſpołu z grzeſznymi/ Niechay z nimi cząſtki nie mam/ Wſzák wieſz że o nie nic niedbam.

3 Chęć iezykiem opowiádáią/ A w ſercu iad ſzczyry chowáią/ Niechayże ſię im tedy Pánie/ Wedle vczynkow płaca ſtánie/ Niech łáſkę znáią po tobie/ Jáką záſłużyli ſobie.

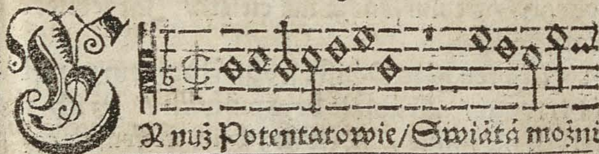
4 Námniey bowiem o ćię nie dbáią/Ani ſpraw twoich vważáią: Przetoż im z ſwey ſpráwiedliwośći/ Ze wſzelkiey ich niebeſpiecznośći/Nie tylko wſtáć nie pomożeſz/ Lecz ie zniſzczyſz iáko możeſz.

5 Bądźże chwałá Bogu wiecznemu/ Ze dał mieyſce wzdychániu memu: On ieſt śiłá/on tarczá moiá/ Zá nim ia vżywam pokoiá/ Przetoż śpiewáiąc w rádośći/Chwałę dam iego miłośći.

6 Pan ieſt śiłą ſwemu ludowi: Pan rátunkiem ſwemu Krolowi/ Miey ná ſwey pieczy wierne ſwoie/ A ſzczęść Pánie dziedzictwo twoie/Páſać ie dobrámi ſwymi/Ozdob chwałámi wiecznymi.

PSALM 29.

Adferte Domino filij Dei, adferte.

A nuż Potentatowie/Swiátá możni

Krolo-

Krolowie/ Znaycie Páná więtszego/ Wziąwszy
władzą od niego/ Wdzięczność mu zá to pokażcie
Imię Páńskie sławne sławcie/ Pánem go swym
wyznawáiąc/ W Kościele mu się kłániáiąc.

2 Głos Páński wody leie/ Y morzem strásznie chwieie/ Głos Páński piorun srogi Rzuca/ skąd wielkie trwogi/ Głosu Páńskiego możności/ Kto wysłowi y godności/ W głośie swym Pan pokázuie/ Że on nád wszytkim pánuie.

3 Rosłe Cedry Libáńskie/ Druzgocą głosy Páńskie/ A choć się ich korzenie/ Wiely mocno ziemie/ Przecię ie z gruntu wywraca: Głos Páński gory obraca/ Że mu skaczą iák cieletá/ Iák iednorożcow koźletá.

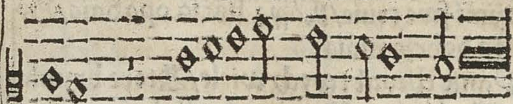
4 Ná ten głos Páński srogi/ Z ogniem powstáią trwogi/ Arábskie drżą pustynie/ Iż ich ten strách nie minie/ Y źwierz dźiki się frásuie/ Aż

wiec y dzieci swe truie/Lásy z liścia opadáią/Bo czyi to glos dobrze znáią.
5 Lecz Pánie chwał twych wiele/Ktore brzmią w twym Kościele / Bo tám chceſz być vznány/ Pán nád wſzytkimi Pány: Juześ ná ten czás krolował: Gdy ſtráſzny potop świát pſował/ Pan krolowáć nie przeſtánie / Poki iedno wiekow ſtánie.
6 Pan lud ktory miłuie / Ten męſtwem opátruie/Przy nim w potrzebie ſtawa / Z ſzczęściem pokoy mu dawa. Przetoż wy Potentatowie / Swiátá możni Monárchowie/Znaycie nád ſobą wyżſzego/Bo czymeście/ to od niego.

Psalm 30.

Exaltabo te Domine, quoniam ſuſce.

PAnie moy będę cię ſławił/Boś mię żáłości pozbáwił/Do ozdobyś mi przyſpieſzył/A tycheś mną nie náciéſzył / Co czekáią vpadku

mego/ Nie lękáiąc się sądu twego.
2 Pánie wołałem ku tobie/ A tyś mię wspárł w mey chorobie/ Iużci był/ widząc się w grobie Moy żywot/ zwątpił o sobie: Aleś mię od grobu záchował/ A żywotemeś mię dárował.
3 Zborze Páński śpiewáy swemu/ Obrońcy dobrotliwemu/ Vczyń cześć powinną z chęći/ Iego naświętszey pámięći: Nie długoć mieyscá gniewu dawa/ Bo go w ocemgnieniu przestawa.
4 Ale miłosierdźia swego/ Niechćiał mieć zámierzonego/ Ieśli wieczor záfrásuie/ Tedy ráno vmituie. Ja szczęśćiem swoim wynieśiony/ A dostátkiem vspokoiony/ * * *
5 Smiałem rzec: w tey klubie stoię/ Ze się odmiány nie boię/ Pánie twoiá łáská byłá/ Mnie ták mocno vtwierdźiłá: Ale skoroś swą twarz odwroćił/ Zárázemeś vmysł moy skroćił
6 Przetożem wołał ku tobie/ W prosbách swoich/ mowiąc sobie: Co zá korzyść mocny Boże/ Mego zginienia być może/ Izalić proch cześć będźie dawał/ Abo twą dobroć wyznawał?
7 O Pánie rácz się zmiłowáć/ A mnie smutnego rátowáć/ Vźyłeś zwykley litośći/ Obroćiłeś płácz w rádośći: A ziąwszy ze mnie wor żáłobny/ Włożyłeś ná mię płászcz ozdobny.
8 Przetoż ćię z weselem wszędźie / Duszá moiá

wielbić będzie: Twoiá chwałá wieczny Pánie/ W Pieśniách moich nie vstánie/ Boś mie ty żáłości pozbáwił/ A rádośćiś mie zaś nábáwił.

PSALM 31.

In te Domine speraui, non confundar.

TWey Pánie vfam wielebnośći/ niechże tedy proszę/ Wstydu nie odnoszę/ Użyi nádemną swey litośći/ A dla siebie sámego / Zbaw mię wszystkiego złego.

2 Rácz przyiąć mile prośby moie/ A z tey moiey nędzy/ Wyrwi mię co prędzey: Pokaż tym przy mnie śiły swoie/ Boć ia do ćiebie bieżę/ Iáko ná pewną wieżę.

3 Tyś zamek moiey bespiecznośći/ Broń że mię nędznego/ Dla imienia swego: Bym śidło prze-

kletey zazdrości Mogł minąć/ rácz mi pomoc/
Wßákes ty sam moiá moc.
4 Oddawam ći się w ręce twoie/ Boś mię odkupił sam/ Ciebie swym Pánem znam/ Te sobie brzydźi serce moie/ Co miłuią prożności/ Ja duſam twey miłości. * * *
5 W twoiey się ia ćießę lutości/ Táć moim kochániem/ Tá vmiłowániem/ Dla tey w káżdey moiey trudnośći/ Láskáwieś mi się stáwił/ A duſześ mą wybáwił/
6 Tyś mię nieprzyiaćiołom moim/ Możnie odeymował/ Zdrowego záchował : Tyś mię posilał duchem swoim/ Wiodąc przestroną drogą/ Mnie pod náćiężßą trwogą.
7 A teraz zmiłuy się moy Pánie/ Boć w tym zfrásowániu / A vkłopotániu / Żywotá moiego nie zstánie/ Kto weyźrzy ná osobę/ Snádnie pozna chorobę :
8 Oczy w ćięßkim płáczu zboláły/ Serce me struchláło/ A ćiáło zemdláło : Látá przed czásem zućiekáły/ A żywot iuż vstawa/ Bo śił w kośćiách nie stawa. * * *
9 Smieią się ze mnie przećiwnicy / Sąśiedźi się śmieią/ A głowámi chwieią : Aż y powinni moi wßyscy/ Miiáią mię zdáleká/ Wzgárdzonego człowieká.
10 Od wßytkichem ták porzucony/ Jáko trup śmierdzący/ Juz w grobie leżący : A iáko skorupá wzgárdzony/ Wßyscy mi vrągáią/ Wßyscy się oßczerzáią.

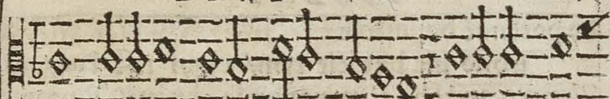
11 Wſzytko ich ná mię buntowánie/ Jákoby to
ſpráwić/ Gárdłá mię pozbáwić. Alec ia Pánie
mam dufánie/ Ześ ty Bog moy obrończá/ A bę-
dzieſz áż do końcá.
12 Wiem ia że w świętey ręce twoiey/ Trzymaſz
moie látá : A bieg mego świátá : A przetoż nę-
dzney duſze moiey Nie dopuſzczay ná męki/ Nie-
przyiácielſkiey ręki.
13 Rozświeć twarz ſwoię święta proſzę / Nád
ſwym ſłużebnikiem/ Bądź mi pomocnikiem : A
niechay wſtydu nie odnoſzę/ Iż ia dufáiąc tobie/
Wzywam ná rátunk ſobie. * * *
14 Niech źli z złymi ſpráwámi ſwymi/ Pohán-
bione plemię/ Zápádną pod ziemię : Vſtá niech
ſię ſtáną niemymi/ Ludzi wſzyſtkich kłámliwych
A do tego chełpliwych.
15 O iáko ieſt wiele dobr Pánie/ Ktore tym go-
tuieſz/ Co ie ſwymi czuieſz : Tym ſię od ciebie do-
brze ſtánie/ Ktorzy w tobie dufáią/ Ná zły świát
nic nie dbáią.
16 Tákie w ſwym námiecie vkrywaſz/ Gdzie
ich nie obudzi Nádętość złych ludzi : Tákie ná
ſwym pokoiu miewaſz/ A ſtrzeżeſz znich káżdego/
Ięzyká wſzetecznego.
17 Niechże imię błogoſłáwione Twoie Pánie
będzie/ Boś mię bronił wſzędzie/ Iák miáſto do-
brze opátrzone : W twey świętey opátrznośći/
Vżyłem beſpieczności.
18 Byłoć to żem w ſtráchu moy Pánie/ Iuż

watpił o tobie/ W chęći twey ku sobie/ Aleś tę
me smętne wołánie/ Oney potrzebney chwile/
Przyiął do śiebie mile.
19 Miłuyćieß Páná święći iego/ Bo trzyma z
wiernymi/Brzydźi się hárdymi: Pośilćie w nim
sercá swoiego/ Bo w nim pomoc vznaćie/ Co
mu cále dufaćie.

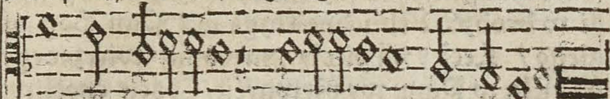
PSALM 32.

Beati quorum remissæ sunt iniquita.

Szczęśćia pewnego człowiek ten vżywa/
Do ktorego się z łáską Pan ozywa/ Nieprawość
iego mu odpußczáiąc/A sprosny bárzo grzech po-
krywáiąc. Szczęśliwy co Pan iego przewinienia

Nie poczyta mu do iego zginienia/ Ktorego pro=

zen duch obłudnośći/ R serce wolne od nieszczyro=
ści.

2 Gdym niepráwośći milczenim chćiał znikáć/ Grzechu ni słowkiem przed Bogiem nie tykáć/ Schnać we mnie moie sprochniáłe kośći/ Z wielkiey dla grzechow we mnie teſknośći: Bo ręká twoiá ná mię náćierátá/ we dnie y w nocy grzech moy wytykátá: Skad schnęły we mnie me wilgotnośći/ Ják źiemiá w letne schnie goracośći.

3 Obaczywszy się/ tákem mowił sobie: Grzechy me wszystkie/ iuż obiáwię tobie/ Ledwiem przed toba odkrył sumnienie/ Dałeś ná wszystko swe rozgrzeszenie. Przetoż gdy człowiek czuie co do siebie/ Nalepiey się mu z tym vćiec do ćiebie/ Choćiaby morze źiemię zálało/ On zá twa łáską zostánie cáło.

* * *

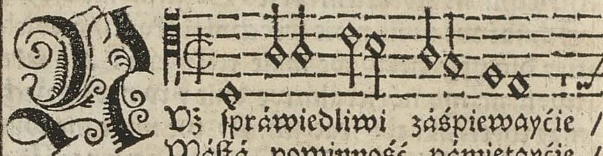
4 Tyś ma vćieczká w káżdym vtrapieniu/ Ty mie wszytkiemu odeymuiesz złemu/ Ty w vśćiech mych pobudzasz śpiewánia/ Jákie wiec czyni/ co zbył więźienia. R rzekłeś do mnie: Ja ćiebie będę wodził/ Po drogách moich/ ábyś po nich chodźił/ Ja oká swego z ćiebie nie spuszczę: Ani się kie=

dy potknąć dopuſzczę.

5 Jedno nie bądźcie tym/ czym ieſt koń/ áni
Tym co muł/ bo ći w rozum ſą obráni/ A potrze-
buią munſztuku/ wodze: Aby ie człek miał po wo-
li w drodze. Nie iedne rozgę ma Pan Bog ná
złego/ Lecz y ná pieczy ma w śie wierzącego.
Weſela w Pánu wy vżywayćie/ Cośćie cnotliwi/
wdzięcznie śpiewayćie.

PSALM 33.

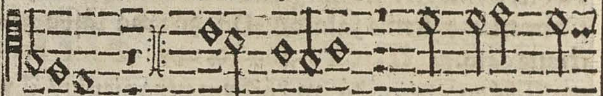
Exultate iuſti in Domino, rectos.

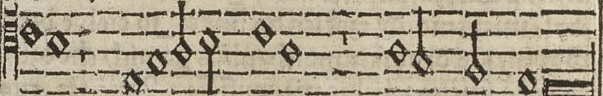
NVż ſpráwiedliwi záſpiewayćie /
Wáſzá powinność pámiętayćie /

Weſeląc śię w ſwoim Pánie. Rep. Ná toż śię
Chwalić Páná przez śpiewánie. Głoſy roſ-

vdayćie/ Rep. W trąbę zátrąbćie/ Ná Arfie zło-
puſzczayćie.
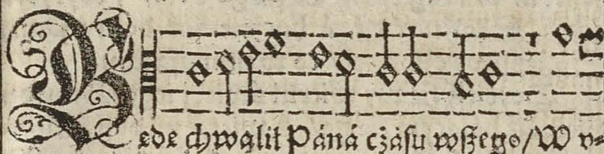

coney/ Náćiągnąwſzy ſtrony/ Dźięki mu czyńćie.

2 Pieśń nową Pánu záśpiewayćie/ Notą gło-
ſu weſołego/ A z pobożnośćią to dźiałayćie/ Po-
każćie chęć ſercá ſwego/ Boć to Pan prawdźiwy/
W ſpráwách świątobliwy/ Trwa bez przeſtá-
nia: A choć świát piáſtuie/ Nie ſpiąc záwżdy
czuie/ Nie ma vſtánia.
3 Rocha ſię Pan w ſpráwiedliwośći/ R ſądy
ſwoie miłuie: Ziemiá pełná ieſt litośći/ Ktorą
wſzytkie opátruie Niebios wyſokośći/ Słowem
ſwey możnośći/ On że ſam ſpráwił: On ie Du-
chem vſt ſwych/ Cmy woyſk rozmaitych/ W nie-
bie poſtáwił. ***
4 On że zgromádźił morſkie wody Jáko do-
ſtátku iákiego/ A żeby nie czyniły ſzkody/ Złał ie
w przepáść ſkárbu ſwego: Przetoż okrąg świá-
tá Bogá w wieczne látá Niechay ſię boi: Nie-
chay przed nim plemię/ Co ośiádło ziemię/ Ze
drżeniem ſtoi.
5 Bo ledwie Pan wyrzecze ſłowo/ Aż ſię zaraz
wſzytko ſtánie/ Wſzytko mu ſię ſtáwi gotowo/
Ná námnieyſze roſkazánie: Narodow práktyki/
Pomieſzał y ſzyki/ Wniwecz obroćił: Rzkomo
chytre rády/ Myśli pełne zdrády/ Opák wy-
wroćił.
6 Ale co ſam ten Pan vrádźi/ To áż ná wieki
trwáć będźie/ A co zámyśli/ przyprowádźi On
do ſkutku záwżdy wſzędźie. Narod to ſzczęśliwy/
Z ktorym dobrotliwy/ Pan Bog przeſtawa/ A
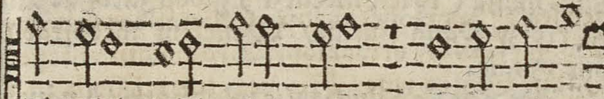
ktorym oblicznym/ Y ludem dziedzicznym/ Swo-
im wyznawa. * * *
7 Pan tylko z niebá poyźrzy okiem/ Ná te tu
ziemſkie niziny/ A záraz po świecie ſzyrokim Wſzy-
tkie ludzkie vyźrzy ſyny. Z pálacu ſwoiego Widzi
naświętſzego/ Co nas ná ziemi/ Wſzytkie ſam
ſpráwuie / Wſzytkie opátruie/ Dárámi ſwymi.
8 Wſzytkie Pan widzi náſze ſpráwy/ Bo prze-
zeń ſerce ſtworzone/ Widzi myśli náſzych zabáwy
Bo mu záwżdy otworzone. Krolá nawiętſzego/
Zadne woyſko iego/ Nie porátuie: Niech mo-
carz zwyćięſtwá/ Sobie z ſwego męſtwá/ Nie
obiecuie.
9 Niebeſpieczna vfáć koniowi/ Choćiaby y ná-
rętſzemu/ Szkodá vfáć y rámieniowi Swemu/
choć námężnieyſzemu: W ſámym tylko Pánie/
Kto ma ſwe dufánie/ W potrzebie káżdego Ma
z oká Páńſkiego/ Ná ſię łáſkáwego/ Obronę
záwżdy. * * *
10 Tych on ſtrzeże w káżdey przygodźie/ Bro-
niąc od śmierći ſrogośći/ Tychże też nie pomorzy
w głodźie/ Dáiąc im chlebá w hoynośći. Przetoż
w tákim Pánie/ Niechay nie przeſtánie/ Duſzá
dufnośći: Gdyż ná wſzytkie ſtrony/ Pewna ſwey
obrony / Z iego możnośći.
11 W nim weſela doſkonálego Będźiem wſzyſcy
vżywáli/ Coſmy w mocy iego świętego Imienia
cále dufáli. Niechayże iuż Pánie/ Twoie zmiło-
wánie/ Po tobie znamy/ Iáko wieſz/ że w tobie/
A nie ſámi w ſobie Nádźieię mamy.

Psalm 34.

Benedicam Dominum in omni tem.

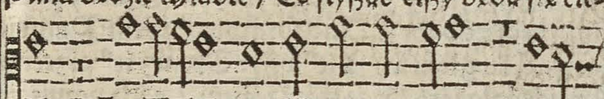
Bede chwalit Páná czásu wszego/ W v-

stách moich bedzie chwałá iego/ Duszá sie ma w

Pánu bedzie chlubić / Co słyszac ćiszy beda sie ćie-

szyć. Wystawiayćież zemna Páná pilnie: Wywy-

szaymy imie iego społnie.

2 Szukałem Páná á wysłuchał mie / Od wszytkich stráchow moich wyrwał mie/ Co widzac drudzy nań sie też spuszcza/ A niemu przybiegszy/ iemu sie zleca/ Y beda od niego oświeceni/ W obliczu swoim nie záwstydzeni.

3 Ten nędznik wołał/ Pan go wysłuchał/ Od
wszego go vćisku záchował. Anioł Páńſki oboz
stáwia w krąg tych/ Co się go boią/ y wyrywa
ich. Skosztuyćiesz á bacżćie iák dobry Pan/
Szczęśliwy cżłowiek/ co w nim vfa sam.

4 Boyćiesz się wy wierni święći iego/Bo nędze
niemász boiącym się go/ Lwiętá niedostátku v=
znáć muszą (to iest mocarze) głodu zákuszą: Ale
ći ktorzy Páná szukáią/ W nicżym niedostátku
nie vznáią.

5 Zeydźćie się á słuchayćie mię dźiatki/A náucżę
was boiázni Páńskiey/Ktoryż iest mąż co tu chce
długo żyć/ Widźieć dobrá y długo zdrowym być:
Strzeżże ięzyká twego od złośći / Wárgi twe
niech nie mowią chytrośći.

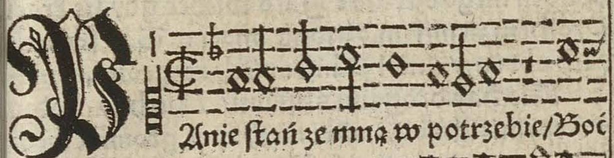
6 Odchyl się od złe^o^/á cżyń zbożnie/Szukay poko=
iá/á będźieć dobrze. Nád spráwiedliwemi Páńskie
ocży/A ku głosu ich są ie^o^ vszy: Twarz ie^o^ przećiw
broiącỹ złośći/ By ie stárł z źiemię/ y ich pámięći·

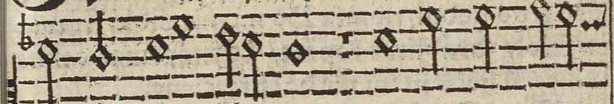
7 Spráwiedliwych wołánia słucha Pan / Ze
wszech trudnośći wyrywa ich sam: Bliski iest
Pan skruszonym ná sercu/ Záchowa zfrásowáne
w duchu. Wieleć nieszcżęśćia spráwiedliwy ma/
Wszákże go Pan ze wszego wyrywa.

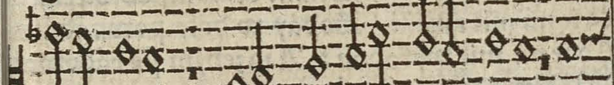
8 Strzeże Pan y iego kośći wszytkich/A żadna
nie będźie skruszona z nich / Złego złość stráći :
Pan też spustoszy/ co práwych nienawidzą roz=
proszy/ Sam Pan odkupi zdrowie sług swoich/
A nie zborzy nikt w nim vfáiących.

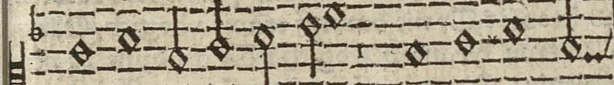
Psalm 35.

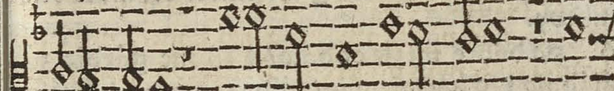
Iudica Domine nocentes me.

WAnie ſtań ze mną w potrzebie/Boć

mi gwałt wielki bez ćiebie/ Porwi miecż/ porwi

tarcżą ſwoię/Powſtań á rátuy duſzę moię/Zá-

ſtąp od tych co mię gonią/ Wroć ie ná wſtecż

ſwoią bronią. Rzecżże ſmętney duſzy moiey; Jam-

ći zdrowie głowie twoiey.

2 Niech nie wyda záwstydzenia / Co prágną
mego zginienia : Niechay sromotnie vćiekáią / Co
vpadku mego czekáią : Iáko wicher gdy sie krąći
Prochem ziemskim dźiwnie mąći : Ták sámych
y ich obrony / Anioł Páński niech rozgromi.
3 Niechay drogámi śliskimi / Niechay chodzą
y ślepymi : Anioł Páński niechay ie gromi. Niech
iáko tego godni / tłomi : Bo ná mie śidłá stáwiá-
ią / Doły zdrádliwe kopáią / Wynáyduią do mnie
winy / Chociam im nie dał przyczyny.
4 Pomieszay sam ich práktyki / Niech sie im po-
myla szyki : Boday sie sámi vłowili / W śiećiách
co ie ná mie rzućili / Boday w doły powpádáli /
Co ie ná mie wykopáli : A ia żebym sie rádował
W Pánu / ktory mie rátował. ***
5 Niechże rzeką moie kośći / Pánie ktoć rowien
w litośći ? Ty nie dawasz trapić vbogich / Okru-
ćieństwu tyránow srogich : Ty chudzinę w vći-
śnieniu / Odeymuiesz możnieyszemu : Acz sie ná
moy stan vczćiwy / Tárgnąć śmiał świádek kła-
mliwy.
6 Zá dobre mi złe oddáią / Ná me gárdło zá-
śiádáią : Chociażem ia / kázdy to powie / Fráso-
wał myśl swą o ich zdrowie : Wor nosząc z po-
stem vśilnie / Modliłem sie zá nie pilnie : Ták
wiec sobie nabliższego / Brát żáłuie brátá swego.
7 Táká po mátce żáłobá / W iákiey byłá ma o-
sobá : A oni sie ná mie schodźili / Z nieszczęśćia
mego sie ćieszyli : Skrycie sie mnie nászárpáli /

Ale y iáwnie ßczypáli : Oprocz moiey mnie win-
ności/ Trápią bez wßelkiey litości.
Z iádu się ná mię pukáli / Zębámi ćięßko
grzytáli/ A dwornie ze mnie przegániáli/ Aby
się zá to náiadáli. Dokąd Pánie nie obaczyß ?
Dokąd mię wspomoc nie raczyß ? Duße moię/
swey miłości / Odeym od tych lwow wście-
tości. ***
A ia ćię będę wysławiáć/ A w Zborze świę-
tych wyznawáć : A w poyśrzodku ludu wielkie-
go / Pokázáć wdzięczność sercá swego. Tylko
niech się nie ráduią ze mnie/ co mię prześláduią/
Boć do mnie winy nie máią/ Niechże ná się nie
mrugáią.
10 W mowie ich niemáß pokoiu/ Myślą záw-
żdy o rozboiu/ Zeby vtrapić vbogiego/ Zeby po-
kußyć spokoynego : Do vßu rozdárli gęby/ Wy-
ßczerzywßy ná mię zęby/ Mowiąc : Ze iuz ogla-
dáli/ Czego dawno pożądáli.
11 Widziß Pánie krzywdę moię/ Nie milczże iá-
ko o swoię : Nie stoyże odemnie z dáleká/ Náder
strapionego człowieká : Powstań ná sąd sprá-
wiedliwy/ Osądź kto práw/ á kto krzywy : Nie
ćięß przeklętey zazdrości/ Przyznay me spráwie-
dliwości.
12 Niechay nie mowią w swey myśli/ Czyśćie
ták nań/ to nam k myśli : Niechay tey nie odno-
ßą chluby/ Zeby mię przywiedli do zguby. Niech
się ráczey zápałáią/ Co moiey zguby ßukáią Bo-

day

day ſámi lekkość mieli/ W ktorą mię przyoble
chćieli.
13 A ći day weseli byli/ Ktorzy cnoćie mey życzy
li/ Niech mowią/ Chwałá wiecznemu/ Ktor
pokoy ſłudze ſwoiemu Spráwuie z ſzczyrey miło
śći : Przetoż iezyk moy z wdźięczności / Twey
ſpráwiedliwośći Pánie/ Sławić nigdy nie prze
ſtánie.

PSALM 36.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemet.

Porna złość bezbożnego/ Jeſt my
Więc w niey ſobie pochlebuie/ A w

pewnym świádkiem tego/że ſię Bogá nie boi. R.
tym ſię nędznik nie czuie/ że pomſtá nád nim ſtoi.

Zdrády pełne iego mowy/ Rep. Dla zlepſzenia
Słucháć niechce rády zdrowey/

ſwoie : Owſzem w nocy śmie myśl báwić/ W iá
kiey

kiey niecnoćie dźień strawić/Oprocz wstydu wszel(kiego.
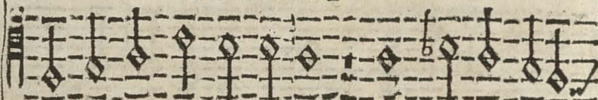
2 Twey świętey Pánie litośći/ Pełne niebios wysokośći/Prawdá áż pod obłoki/ Rep. A twoie spráwiedliwośći/ Przenoszą gor wysokośći/ Sąd iák przepáść głęboki: Ludźie y źwierz opátruieß/Re. O Pánie toć nas miłuieß! Pod twymi nam skrzydłámi Hoyność domu swego dawaß/ Támże nas też y nápawaß Zrzodeł twych roskoßámi.

3 V ćiebie żywotá zdroie/ Tákże oświecenie swoie Mamy w náßey ćiemnośći/ Rep. Niechże tedy co sie znáią/ Twoię łáskę záwżdy máią/ Cieß ie w ich niewinnośći: Niech mię nie depce nogámi/Rep. Niech zły nie tyká rękámi/ Ná moie ofßukánie/ Ráczey niech zá swoie złośći/ Vpádnie w twoiey srogośći/ Ták że więcey nie wstánie.

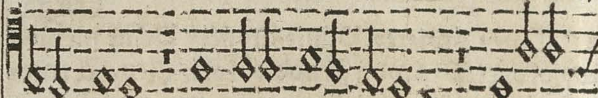
PSALM 37.

Noli æmulari in malignantibus.

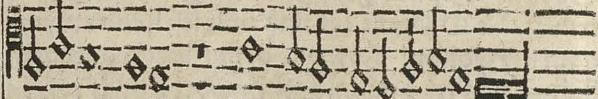
Ná złośnikow sie nie wzruszay / Zazdrośći

zdrości w sobie nie choway / Przeciw tym ktorzy

złości broią / A Bogá się nic nie boią: Bo iák śiá-

no prętko vschną / Ják trawá zielona vwiędną.

2 Vfay w Pánu á czyń dobrze / Zyi ná ziemi żyw się w prawdzie / Kochay się w Pánu á onci da / To czego twe serce żąda: Spuść ná Páná twoie spráwy / Vfay w nim / á on ie odpráwi.

3 Y wywiedzie iako świátłość / Sam Pan twoię spráwiedliwość / Y sądy tákże spráwi twoie / W podobieństwo połudnuiowe / Spuść się ná Páná ćierpliwie / A miey w nim swą nádzieię chćiwie.

4 Nie wzruszay się przećiw temu / Ze się szczęśći we wszem złemu / Y przećiw człowieku żadnemu / Brzydliwośći czyniącemu / Przestań gniewu pusć gorliwość / Nie wzruszay się / byś miał czynić złość.

5 Abowiem wszyscy złośnicy / Nátychmiast będą wyćięći: Ziemię w dziedzictwo otrzymáią /

Ci ktoー

Ci ktorzy Páná czekáią. Potrway máło: á wnet
złego Nie będzie vyźrzyß w mieyscu iego. ***
6 Ale záś ludzie pokorni / Będą dziedziczyć
ná ziemi/A rádowáć się w wielkim będą Pokoiu/
ktory ośiedą / Zmyślą zły przećiw práwemu/
Zębámi zgrzytá przećiw iemu.
7 Ale Pan śmieie się z niego / Bo widzi przy-
śćie dniá złego/Dobyli źli mieczá swoiego/Ná v-
padek vbogiego/ A łuk też swoy náćiągnęli/ By
nędzne w spráwách ich nißczyli.
8 Lecz ich miecz serce ich przeydzie/A łuk też ich
złaman będzie. Lepßa trochá spráwiedliwego/
Niż bogáctwá niezbożnego/Stárte będą rámio-
ná złych/Pan záś podeprze spráwiedliwych.
9 Pan zna czáśy wßech niewinnych/Ná wieki
trwa dziedzictwo ich/Nie vznáią wstydu żadne-
go/Zá czásu nießczęśliwego: Owßem będą ná-
syceni / Czásu głodnego wyżywieni.
10 Bowiem pogingą złośnicy/ A nieprzyiaćiele
Páńscy / Iáko w dymie báránia tłustość / Ták
znißczeie wßytká ich złość. Pożycza zły á nie wra-
ca: Práwy záś dáie/y wypłaca. ***
11 Błogosłáwieni od niego/ Otrzymáią ziemię
iego/Ci záś co przezeń są przeklęci/ Będą ná wie-
ki wyćięći. Spráwuie Pan postępki swych/ A
spodoba mu się drogá ich.
12 Gdy vpádnie nie stłucze się / Pan go ręką
swą podeprze. Byłem młodym iużem się stárzał/
Spráwiedliwegom nie widział Opußczonego/
 ni iego

ni iego Potomstwá chlebá żebrzącego.
13 Káżdy dzień dawa/ rozdawa / Błogosłá-
wione dziatki ma. Czyń dobrze á przestań od zło-
ści/ A będzieß mießkał ná wieki; Bo Pan/ miłu-
ie sąd záwżdy/ Nie opußcza swych miłych nigdy.
14 Owßem záwżdy sam strzeże swych / Wykó-
rzenia potomstwo złych; Spráwiedliwi ziemię
ośięgną/ A wiecznie w niey mießkáć będą. Mą-
drość vstá spráwiedliwych/ Myślą/ á sąd mowi
ięzyk ich. * * *
15 Zakon Boży iest w sercu ich/ Ani się potkną
nogi ich. Spráwiedliwego złośnik pátrza/ Já-
koby go zábił ßuka; Nie da go Pan w ręce iego;
Choć go osądzą/ nie stráci go.
16 Czekay Páná drogi iego strzeż/ Wywyżßy
ćię/ á ták weźmieß; Ziemię w dźiedzictwo/ y o-
glądaß/ Wyćięćie złych / ktore sam znaß. Jam
człeká widział możnego/ Ják drzewo Cedru wy-
sokiego;
17 Ale ták mármie záginął; Ze potym áni nie sły-
nął. Przypátrz się zás człeku ßczyremu / Tákże też
y niewinnemu; Ze koniec tákiego człeká / Jest
sławá trwáiąca do wieká.
18 A zás wespołek przestępcy/ Będą rosproßeni
wßyscy; A będą wykorzenione tych/ Ostátki lu-
dźi złośliwych: Wybáwienie zásię przyidzie/ Ná
wßytkie spráwiedliwe ludźie.
19 Od Páná ktory iest moc ich/ Czásu vćiskow
wßelákich; A będźie ie podpomagał Pan/ Wyr-
wie

wie ie y wybáwi sam/ Od niezbożnych ie záchowa/Ze w nim vfáli: to rzecz pewna.

Psalm 38.

Domine, ne in furore tuo arguas me.

WAnie nie w popędliwośći/swey ostrośći/Przećiwko mnie powstaway: Ani mię wswey surowośći / dla mych złośći/ Ná karánie padaćway.

2 Z vtykáły strzały twoie/W serce moie/ A trapię mię żáłośćią: A od twoiey możney ręki/Ciężkie męki Cierpię z wielką tesknośćią:

3 Dla twego gniewu stráßnego / Nic cáłego W ćiele mym nie zostawa: Kośćiam moim dla mych złośći/Wßetecznośći/Pokoiu nie dostawa.

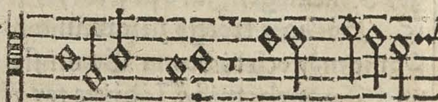
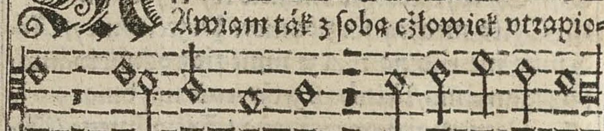
4 Stánęłá mi nád głową złość/A niepráwość/ Jáko naćiężße brzemię: Przetoż ná rátunek wołam/Bo nie zdołam/ Wtłoczy mię pewnie w ziemię.

5 Rány mi ſie odnowiły / Rozyły / Zátáione
plugáſtwá: Znowu chora moie duſze / Leczyć
muſze / Z wielkiego ſwego głupſtwá. ***
6 Chodze wſzytek pokurzony / Rzemdlony / W
wielkiey ſwoiey ćieſzkośći; A ſtąd fráſunku ſmet=
nego / Dniá káżdego / Vżywam bez miernośći.
7 Wewnątrz wſzytko wygorzáło Moie ćiáło /
Boleśći mych ieſt wiele: Czuie to że iuż zdrowego
Ni iednego Członká niemáſz w mym ćiele:
8 Mizerniem wſzytek znędzony / Pokruſzony / Że
ſie ruſzyć nie moge: Ryczeć muſze w ſwey ćieſzko=
śći / Y w żáłośći / Bo czuie w ſercu trwoge.
9 Alec záwżdy iáwna tobie / W mey oſobie /
Jeſt żądość moiá / Boże; Tobieć me rzewne płá=
kánie / Y wzdychánie / Táiemne być nie może.
10 Trwożliwe bárzo myślenia / Y wątpienia /
Ná ſerce náſtępuią: Aż y oczy w tym zemdleniu /
W vboleniu / Wzroku vtrátę czuią.
11 Bliſcy moi mey ćieſzkośći / Bez litośći / Z dála
ſie przypatrzáli: Y krewni mie moi mili Opuśći=
li / Jákoby mie nie ználi. ***
12 A tym czáſem źli w chytrośći / W ſkrytey
złośći / Czynili o mnie ráde; Jákoby mie vłowili /
Y zábili / O tym zmyśláli zdráde.
13 Cożem tu ſobie począć miał / A tom zoſtał
Vłomnemu podobny; Ktory ſtráćiwſzy ſłyſzenie /
Y mowienie / Do ſpraw ieſt nie ſpoſobny.
14 Jch ſie ná mie buntowánia / Y zmawiánia /
Ja by namniey nie boie: Ale iák zwyczay głuche=
go /

go/ Y niemego/ Jáko ſlup ryty ſtoię.
15 Boć ia z twego zlitowánia / Rátowániá/
Pánie moy oczekiwam: Ty mi ſię łáſkáwie ſtá-
wiſz Ty wybáwiſz/ Nádzieie tey vżywam.
16 Tylko niechay ſię złośnicy/ Przećiwnicy/ Ná-
demną nie ráduią: A że mnie ſię pośmiewánia/
Przegaňiánia/ Niech przyczyn nie náyduią. ***
17 Ponieważ y oprocz tego/ Żyćia ſwego/ Je-
ſtem bliſki ſkończenia: Kiedy w ćięſzkiey ſwey bo-
leśći/ Y teſknośći/ Nie czuię nic vlżenia.
18 Znam to/ że zá ſwoie złośći/ Nieprawośći/
Słuſzne karánie noſzę: Ale iż mię grzech moy me-
czy/ Ciężko dreczy/ Vlituy ſię mnie proſzę.
19 Boć nieprzyiaćiele moi / W mocy ſwoiey /
Duże mi przypieráią: Y máią mię w nienawiśći/
Ludźie wſzyſcy/ Choc przyczyny nie máią.
20 Złym mi dobre oddawáią/ Gdy mi łáią: A
dla tego ich mierżę; Że ſię ſtrzegac wſzelkiey zło-
śći/ Niezbożnośći/ Cnoty ſię mocno dźierżę.
21 Pánie ták opuſzczonego/ Sługi ſwego / Ty
ſam nie rácz opuſzczáć: Ani mię z ſwoiey opieki/
Aż ná wieki/ Nie rácz nedznego puſzczáć.
22 Owſzem w ten to moy fráſunek / Day rátu-
nek/ A niechćiey omieſzkiwáć: Boś ty Pánie
mym zbáwieniem/ Poćieſzeniem / Bywał / y ra-
czyſz bywáć.

Psalm 39.

Dixi, cuſtodiam vias tuas.

Awiam ták z sobą człowiek vtrapio-

ny: Będę strzegł drog twych trudnych ná wſze
ſtrony.
2 Abym iezyk ſwoy od grzechu záchował / Ná tym munſztuku będę go hámował.
3 Milczę iáko głuch to máiąc ná pieczy; Abym nie mieſzał ze złym dobrey rzeczy.
4 Wściągáiąc vſt ſwych gdy widzę złośniká/ Co mię ſromotnie chce zelżyć nędzniká.
5 Srozy ſię bol moy ſerce we mnie pała/ Myśl ták ćięſzkiemu ogniowi nie zdoła.
6 Owa nákoniec w tákim vtrapieniu/Nie mogłem zdźierżeć iezyká w milczeniu/
7 Mowiąc; dayże mi wiedźieć to moy Pánie/ Rychłoli moie ſkończenie ſię ſtánie.
8 A toćbym temu nigdy był nie wierzył / Żeś tylko ná piądź dni moie zámierzył.
9 Owa im więcey rozmyślam ſam z ſobą/ Widzę żywot moy nikczemny przed tobą.
10 Záprawdę człowiek nie ieſt nic innego; Tylko prożny ćień tu zá wieku ſwego.
11 Gdyż nie ináczey iáko obraz chodźi/ Burząc

ſię pro-

śię prozno á nic nie záſzkodźi.
12 A choć nawięcey bogáctwá názbiera/ Száſunk rąk obcych to po nim pożyra.
13 Czegoż ia tedy dáley czekam Pánie/ W tobieć tylko ieſt me wſzytko vfánie.
14 Wybawże ty mnie od wſzech moich złośći/ A ſzalonym mię nie day k zelżywośći.
15 Ztym zámknę vſtá y pomilczeć muſzę/ Boś to ſam ſpráwił Pánie iać ták tuſzę.
16 Vlżyſz karánia/ y ták wielkiey męki/ Boć iuż vſtawam przed gniewem twey ręki.
17 Wſzák gdy ty karzeſz/ dla złośći człowieká; Tedy śię ták z nim obchodźiſz z dáleká:
18 Niſzcząc iáko mol w nim wſzytkie zacnośći; Gdyż y ſam człowiek ieſt z ſzczyrey prożnośći.
19 Wyſłuchayże iuż prośby moie Pánie / A do vſzu twych przyimi me wołánie.
20 Nie milczże tez mych / á przyim ie do śiebie/ Gdyżem oto ieſt gośćiem tu v ćiebie.
21 Mieſzkáiąc tylko do czáſu krotkiego/ Jáko y wſzyſcy zá wieku pierwſzego.
22 Dayże mi wytchnąć moy Pánie ná chwilę/ Ze śię wżdy w żalu ſwym trochę pośilę.
23 Pierwey niż zeydę/ nizli mię nie sſtánie: Bo to w mocy ſwey maſz ſam o moy Pánie.

PSALM 40.

Expectans expectaui Dominum.

Otadem czekał Páńskiey lutości/ Aż

się do vstáwicznego/ Ozwał wołánia moiego/ A

wyćiągnął mię w swey wszechmocnośći/ Z trzęsá-

wice śmrodliwey/ A káluże brzydliwey. Náwet y

to spráwił/ Że ná twárdey skále/ Miłuiąc mię

cále/ Nogi me postáwił.

2 Tymći vstá moie do śpiewánia/ Raczył łáská-wie pobudźić/ Abym y insze mogł budźić/ Do serdecznego w Pánu dufánia. Bo szczęśliwie ten żywie/ Kto w nim dufa prawdźiwie: Z pysznym

nie prze-

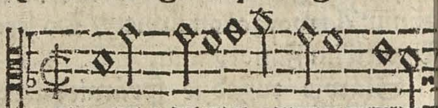
nie przestawa/ Ani się zá tymi/ Co są kłamliwy-
mi/ Nigdy nie vdawa.
3 Pánie ták cudow twoich iest wiele/ Ze coby
ie swoią mową Miał ogárnąć/ álbo głową/ Nie
máß żadnego/ mogę rzec śmiele. A ia nie zdołam
temu: Cożci dáć Pánu memu? Nie dbaß o
Ofiáry/ Ktore zá swe złości Dałbym twey miło-
śći: Niedbaß o te dáry.
4 Dla tegoś vßy moie otworzył/ Zebym záw-
żdy naświętßego Pilnie słuchał słowá twego: A
ia/ coś w Piśmie o mnie położył/ Rzekłem: Oto
twey woli/ Idę dáć się powoli/ Tać v mnie w ko
chániu: A twoy zakon święty/ Do sercá przyięty/
W wielkim ßánowániu. ***
5 Sławię wßędzie spráwiedliwość twoię/
Gdzie nawiętße zgromadzánia/ A nápotym bez
vstánia. Sławić mam wolą/ znaß w tym chęć
moię/ Z prawdą zbáwienie twoie/ Wyznáią vstá
moie. Ześ błogosłáwiony Niech to wßyscy czu-
ią/ Sobie ćię smákuią/ Ná wße świátá strony.
6 O Pánie w swoiey wielkiey litości/ Opátruy
ty mnie sam wßędzie/ Day/ że przy mnie záwżdy
będzie Straż świętey prawdy twey y miłości.
Bomći niezliczonymi Sćiśnion przypadki złymi/
Nie ták włosow wiele Ná głowie náyduię/ Já-
ko wiele czuię Ciężkości w mym ćiele.
7 Ráczże się do mnie moy Pánie skłonić/ Rácz
mię rátunkiem poćießyć/ Rácz z pomstą prętko
przyśpießyć/ Ná te/ co śmieli ná mę złe gonić:
Niechay

Niechay ſie iáwnie wſtydzą/ Co mie nie rád
widzą/Boday háńbę mieli/Co w nieſzczęściu mo
im/Mowią w ſercu ſwoim: Tegoſmyć też chćiel
8 A ći niech dobrych dni vżywáią/ Ktorzy ſ
ná ćię pytáią/ Co ćię zbáwieniem ſwym znáią
Niechay cześć twoię wdźięcznie wyznáią. Bie
dny ſzia ſyn człowieczy: Lecz mię Pan ma ná pie
czy. Proſzę duſzy moiey (Wſzákeś ty moy Pán
Jeſt iey wſpomagánie) Przybądź w łáſce ſwoiey
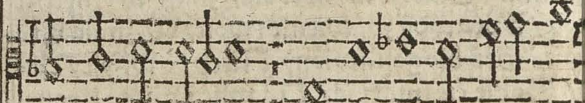
PSALM 41.

Beatus, qui intelligit ſuper egenum.

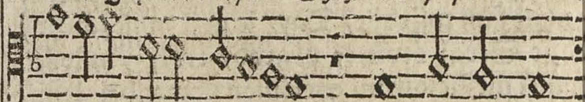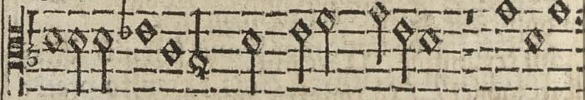

To ma baczenie nád vtrapionym

Ten błogosłáwionym: Szczęśliwy y ten kto w

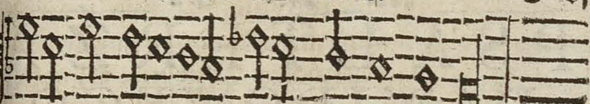

bogiemu/Zrozumie káżdemu: Przykre Pan chw

le iego ćięſzkośći/ Odmienia w rádośći/ A ći c

nedz

nedzy tu vragáią/ Háńbę zá to máią.
Pan mu vżycża w iego niemocy/Swey świe-
ey pomocy: A teſkliwego niemoc leżenia/ W
drowie mu odmienia. Przetoż y ia w ſwey wiel-
iey ćięſzkośći/ Żądam twey miłośći/ Dayże ty
drowie ſam moiey duſzy/Ktorą grzech moy ſuſzy.
A wſzyſcy moi nieprzyiaćiele / Złorzeczą mi
miele/ Mowiąc: O by rychło śmierćią zginął:
wiecey nie ſłynął. A ieśli kiedy mię náwiedzáli/
edy chęć zmyśláli: Chodźili tylko coby vłowić/
eby o mnie mowić.
Nowiny ſobie te rozſyłáli/ Ná mię ſię zmá-
piáli: Co pocżnę wſzytko źle wykłádáią/Z mych
ied roſkoſz máią/ Mowiąc: Zá iegoć to nieprá-
wośći/ W tákowey ćięſzkośći/ Ná iego gárdło
mierć náſtępuie/ Już mu nie folguie.
Aż y ten com go vmiłował/ Zá brátá ſzáco-
wał/Ktoremum dufał/co chleb moy iadał/Prze-
w mnie záśiadał. Ty ſię nádemną zmiłuy moy
Pánie/ Y day mi powſtánie: Day ſię źli táką
łacą ćieſzyli/ Jáką záſłużyli.
W tym ia doznawam miłośći twoiey/ Prze-
w duſzy ſwoiey/ Ze złośnik ze mnie ſię nie rádu-
/ Ani tryumfuie. Wiec mię y chowaſz w ſwey
ſpiecżnośći / Ná wſzytkie wiecżnośći: Bądź-
ć chwałá Izráelſki Pánie/Poki wiekow ſtánie.

PSAŁTERZA DAWIDOWEGO
Część Wtora.

Psalm 42.
Quemadmodum deſiderat ceruus.

ROwnie iák buyny Jelen czáſu g
Z wielką chućią pożąda źrzodłá ch

racego/Rep Tymże kßtałtem wielce prágnie D
dzącego;

ßá moiá k tobie Pánie.

2 Prágnie dußá ma Bogá/ Bogá żywiąceg
Rep. A z śilney żądliwośći czeka czáſu tego;
bych ſię nápátrzał twoiey / Pánie moy twa
weſołey.

3 Ták w dźień iáko y w nocy gdy mi to mow
no/ Rep. Kedyż ieſt on to Bog twoy? w pł
mię przywodzono/Ktory áczem zá pokarm m

Wß

Wszákżem ciebie nie przepomniał.
4 Bowiem w nawietszym smutku tem iedne re-
skosz miał/ Rep. Zem pomniał ná on poczet/ kto-
rym doprowadzał Z weselem do domu twego/
Tymże ciesze duchá mego.
5 Mowiąc nie frásuy sie wżdy we mnie duszo
moiá. Rep. Wołay śmiele do Pána / onći twa
nádźieiá/ A ia mu vczynie dźieki/ Gdy vskromi me
frásunki.
6 Toć Pánie moy dusze ma nawiecey rozrze-
wnia/ Rep. Ze ták wielka niewczásność od nie-
przyiaciol ma. A wszákże ia wżdy poćieszam/
Choć tu zá Jordanem mieszkam.
7 Ták sie teraz stoczyły ná mie wsze kłopoty /
Rep. Ják sie z szumem zbiegáia wielkich dżdżow
potoki; A wszákże ia ná to nic nie dbam / Zwla-
szczá że to z twoiey woley mam.
8 Myśląc o tym káżdy czás/ że mie wżdy poćie-
szy/ Rep. Pan Bog moy w ktorym vfam/ w
dzień dla swey dobroći / A ia w nocy piosnki me-
mu/ Dam z prośba Bogu żywemu.
9 Wołáiąc ták do niego / iák do mocney skáły:
Rep. Przecżżeś Pánie zápomniał/ mnie ták czás
niemáły? Przecz ták dlugo w tey żáłośći/ Trwam
dla niezbożnikow złośći?
10 Bobych snadź łatwiey wytrwał od mieczá
zránienie/ Rep. Niżli nieprzyiaćielski żárt/ y v-
ragánie: Gdy mowia do sługi twego / A gdźież
masz Bogá swoiego?

Wszákże

11 Wßákże ſie wżdy nie fráſuy we mnie duß
moiá/ Rep. Wołay śmiele do Páná onći twa ná-
dzieia/ A ia mu vczynię dzięki/ Gdy vſkromi m
fráſunki.

Pſálm tenże 42.

Ako Jeleń ßuka zdroiá/ W ćießkim v
Ták ćie Boże dußá moiá/ Żąda w ſwym

mordowániu/ Rep. Prágnie ćie Bogá ſwego
zfráſowániu/

W mocy záwżdy żywego/ Mowiąc: Rychłol

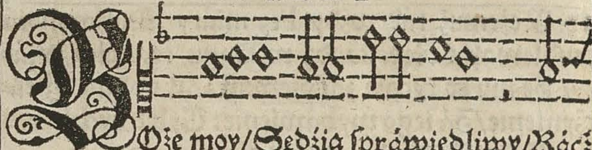
moiego/ Oglądam Páná wdzięcznego?

2 Ćießko płácząc bez przeſtánia/ Łzámi karmi
ſwą duße: Re. Gdy brzydkiego vrągánia/ Gdźi
twoy Bog? ſłucháć muße. Wygnán od Dom
twego/ Mnie przed tym codziennego/ Z wielk
wiela ich rádośćią/ Teraz ſchnąć muße żáłośćią

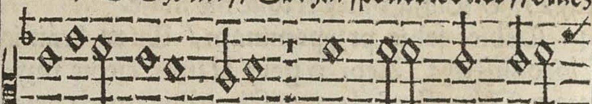
3 A czemuż ták wżdy bez miáry Dusso moiá
omdlewaß? Rep. Bądź w Bogu tey cáley wiá-
ry/ Że mu w rychle záśpiewaß; A oddaß dźięk-
czynienie/ Zá iego wybáwienie: Tylko rychło rá-
tuy Boże/ Duszá dáley trwáć nie może.
4 Ciebieć sobie przypominam/ Tu w kráinie
Jordáńskiey: Rep. Z gory Mizár ćiebie wzy-
wam/ Ná pustyni Hermońskiey/ Gdy twych prze-
páśći wiry/ Zá sobą się znurćiły/ A ich z hukiem
ßelest srogi/ Czynił we mnie wielkie trwogi.***
5 Więc twe stráßne nawáłnośći/ O mię się o-
tracáły: Rep. Duchy twey popędliwośći Dmąc/
poráźić mię chćiáły: Alec mię z swey litośći/ Po-
rátuieß w trudnośći: Zá coć będę chwałę dawał
A wiecznie ćiebie wyznawał.
6 Rzekę Bogu skále swoiey: Czemużeś mię
przebaczył? Rep. Czemuś mię z ćięßkośći moiey
złemu wyrwáć nie raczył? Práwieć mię zábiiáią/
Kiedy mi vrągáią/ Mowiąc niemal dniá káżde-
go: Gdźież iest Bog coś vfał w niego?
7 A czemuż wżdy ták bez miáry/ Dusso moiá
omdlewaß? Rep. Bądź w Pánu tey cáley wiá-
ry/ Że mu w rychle záśpiewaß; A oddaß dźięk-
czynienie/ Zá iego wybáwienie: Weseląc się z
przytomnośći/ Oblicza iego miłośći.

PSALM 43.

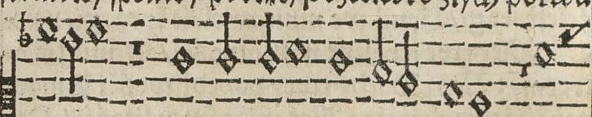
Iudica me Deus, & diſcerne cauſam.

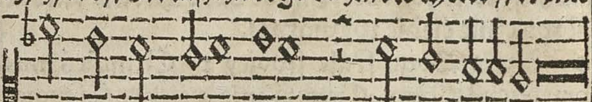
BOże moy/Sędzia spráwiedliwy/Rácz

sie moiey spráwy podiąć/Przećiwko złych potwa

rzy żywey/Zwłaszczá tego co ziádle chćiwy/Mnie

chce w swoie sieći poiąć/ Rácz mie możnie od-ciąć.

2 Boże moy nádźieiá ma w tobie / Czemużeś mie wzdy odrzućił? Pátrzay w iákiey chodzę żáłobie/Vstáwnie ią nosząc ná sobie/Iż sie nieprzyiaćiel rzućił Ná mie/ y zásmućił.

3 Ráczże mie prawdą swey świátłośći/A teraz oświećić Pánie / Ze mie wprowádźi w swey iásnośći / Ná gorę twey świętobliwośći / Gdźie raczysz mieć swe mieszkánie/ A odpoczywánie.

4 Abym tám do Ołtarzá twego / Z ofiárámi

przystę-

przystępował/A ciebie Bogá wszechmocnego/R
wesela dawcę szczodrego / Ná Arfie wdzięcznie
wyznawał/ A chwałęć oddawał.
5 Duszo moiá czemu w żáłośći Truchleiąc masz
się frásowáć? Vżyway w Bogu tey dufności/Że
ćię on sam w twoiey trudnośći(Zá co mu będzieß
dziękowáć) Raczy porátowáć.

PSALM 44.

Deus auribus nostris audiuimus.

Anie w vszysmy swe słycháli Oyco-
wie nam to powiádáli/Coś ty spráwowal dziw-
nego/Zá ich wieku dawnieyszego: Jákoś ty Po-
gáńskie plemię/Ręką swą strászńie stąd wygłádził

A námiś te świętą ziemię/ Ießcze w przodkách

náßych násádził.

2 Nie przez miecz swoy tego dowiedli / Że te
śliczne kráie ośiedli / Ani zá swoim rámieniem/
Cießą się tym wybáwieniem: Ale ie tu wprowá-
dziłá Práwicá twa / y możne rámię Z twarzą
twą/co im świećiłá: A to iest łáski twey známię.
3 Tyś Boże Krolem mym dostoynym/Tyś łá-
ską Iákobowi hoynym: Ty maß ná swoim ba-
czeniu/Wierne swe w ich vdręczeniu: Przy tobie
nieprzyiaćiele Swoie wßytkie snádnie zetrzemy/
A te ktorzy hárdzi śmiele W imieniu twoim po-
depcemy.
4 Bom ia nigdy nie vfał swemu Łukowi / cho-
ćiaż naytężßemu/ Ani ostremu mieczowi/ Żeby
mię odiął gwałtowi: Tyś nas z vtrapienia zá-
wße Potężnie sam Boże wybáwiał/ Tyś nie-
przyiaćioły náße O wielkie lekkośći przyprá-
wiał. ***
5 Co kiedy sobie wspominamy/ Winnąć zá to
cześć oddawamy; A co dzień będziem oddáwáć/
Imię twe sławne wyznawáć: Alec nas teraz nie
baczyß/Oblicza náße pohánbiáiąc / A hetmánić

nam nie raczyß / Pomocy żadney nie dawáiąc.
6 A coż zá dziw że vpadamy? Ze sromotnie tył
podawamy? A ći co nas w nienawiśći Máią/
łupią z nas korzyśći/ A właśneśmy one owce/ Ná
rzeż hániebną odłączone: Bo nas ßárpa iáko kto
chce/ Miedzy pogáńſtwo roſproßone.
7 Nie drogoś lud ſwoy oßácowáł/ A tanieś go
bárzo ſtárgowáł; Nie podniosłeś ceny iego/ Ják-
by towáru zbytego: Dałeś nas do wielkiey
wzgárdy Sąśiádom náßym nieżyczliwym: Zá-
czym nieprzyiaćiel hárdy/ Przeßydza słowem v-
ßczypliwym.
8 Przypowieśćiąſmy ſię wßem ſtáli: Wzgár-
dychmy ſię od wßech nábráli/ Gdźie nas záyżrzą/
trzęſą głową/ Sromocąc nas brzydką mową:
Co gdy bywa dniá káżdego/ Hániebnie ſię wſty-
dźić muśiemy/ Ze dla wſtydu/ wzroku ſwego A
ná ludźie podnieść nie śmiemy.
9 A coż gdy w tákiey niepráwośći Vżywáią y
okrutnośći: Trwożąc nas ſwymi grożbámi/ Rzu-
cáią ſię y rękámi. W tákim ćießkim vniżeniu Aza-
żeſmy ćię zábaczyli? Azażeſmy w ſwym ſumnieniu
Przymierza twego vſtąpili? ***
10 Sercá ſię náße nie cofáły Od ćiebie/ w kto-
rym ſię kocháły; Náwet też y náße nogi/ Nie
vſtąpiły z twey drogi: Acżeſmy byli zámknieni
Miedzy ſmokámi okrutnymi/ Práwie zewſząd o-
gárnieni/ Ćmámi przeſtráchow śmiertelnymi.
11 Jeśliżeſmy ćię zábaczyli / Jmieniu twemu
 nie ſłu-

nie ſłużyli ∻ Jeśli báłwánow wzywáli ∻ Przed
nimi ręce ſkłádáli ∻ Izali przed tobą Pánie Skry
te być mogą tákie rzeczy ? Gdyż y ſerc náßych
wzdychánie Maß v śiebie ná dobrey pieczy.
12 Dla ćiebieć/dla ćiebie ſámego Zábiiáią nas
dniá káżdego/ A twoie ſługi niewinne Rzeżą iá-
ko owce inne: Ocknize ſię iuż náß Pánie/ A zetrzy
ten ſen z oczu ſwoich/ Vſpokoy ſwe rozgniewánie/
Nie odrzucay wiecznie ſług twoich.
13 Czemuż wżdy twarz ſwoię vkrywaß ∻ Przecż
iákobyś zápomniał zbywaß Okrutnego vtrapie-
nia Náßego/ y vćiśnienia ∻ Serce w nießczęśćiu
znißczawßy/ W prochu ſię y w popiele wala/
Ciáło boleśćią zemdlawßy/ Sámo ná śię ziemię
obala.
14 Wſtań Pánie nam ku pomocy/ W twey
wßechmocney dufamy mocy : A dla twych wie-
cznych litośći/ Wybaw nas z wßytkich ćięßkośći
Myſmy lud twoy/ á tyś Bog náß/ Do ćiebie ſię
my vćiekamy: A iż náße potrzeby znaß/ Opátrz
nas w nich Boże żądamy.

PSALM 45.

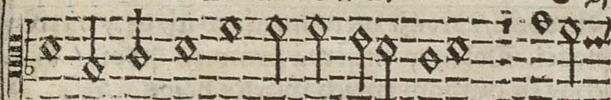
Eructauit cor meum verbum bonum.

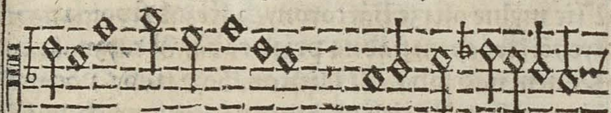

Vch mię moy budźi zacne opowiedáć

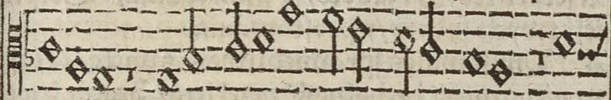
Dźieie

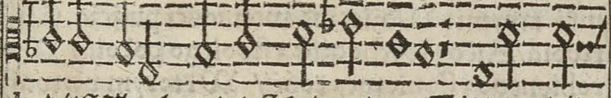
Dzieie Krolewskie / y rym o nich składáć : Będą

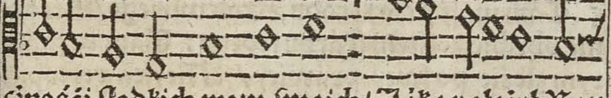
me wárgi o nich śpiewáły / Będą y ręce prętko

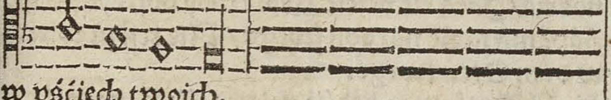
pisáły. Swoią vrodą wszytkie ludzkie syny/Prze-

chodźisz Krolu/nie iest żaden inny/Tákiey wdzię-

czności słodkich mow swoich/ Jáką położył Bog

w vściech twoich.

2 Przypasz̄ze miecz swoy zacny Bohátyrze/Miecz chwały swoiey/co sie zdobi szczyrze : Z tymże iáko Krol wśiadź ná koń śmiele / Tym groś niechętne nieprzyiáciele : Ostrzegay prawdy y spráwie-

dliwośći/Brońże niewinnych w ich cney niewin-
nośći. Dokázuy męſtwá práwicą ſwoią/ Nie-
chay ſię dźiwow twych wßyſcy boią.
3 Wßák maß ná vpor nieprzyiaćioł twoich/
Nie mylne oſtrze háriowych ſtrzał ſwoich: Zá
tychći ſtráchem pádną przed tobą/ Y wyznáią ćię
Pánem nád ſobą. Máieſtat Boże twoy ná wie-
ki trwáły/ Máieſtat ktory nápełniony chwały/
A ſceptr twych rządow/ y pánowánia/ Sceptr
ieſt twych ſądow/y proſtowánia.
4 Vmiłowałeś ſpráwiedliwość świętą/ Maß
w nienawiśći bezbożność przeklętą/ Ztądże Bog
twoy/Boże przed inßymi/ Dałći rádość z vczeſt-
niki twymi: Wdźięczne wonnośći pußczą ßátá
twoiá/Kiedy wychodźiß z ſwoiego pokoiá/ Wy-
robionego z ſłoniowey kośći/ W ktorym vżywaß
ſwoich wczeſnośći. ***
5 Tám maß y corki rodu Krolewſkiego/Stroy-
nie vbráne koßtem ſkárbu twego: Tám w ßczy-
rym złoćie po ſwey práwicy/ Mieyſcá poſtąpiß
Oblubienicy: Słuchay Krolewno/vważay z pil-
nośćią/Jáką ćię vczćił Krol twoy doſtoynośćią:
Zápámiętayże narodu ſwego / Nie teſkni więcey
w dom Oycá twego.
6 A Krol twoy będźie więcey ćię ßánowal/ Y
z twey pięknośći bárziey ćię miłował; A iż ieſt
mężem y Pánem twoim/Czyń mu vczćiwość vkło
nem ſwoim: Do ćiebie Tyrſkie corki z dáry ſwy-
mi/Poydą y inßy/z kleynoty drogimi: A ty cnot

pełná/

pełná/ we wſtyd rumiána/ A w drogę ſzáte ſli-
cznie vbrána.
7 Będźieſz do Krolá przynieśioná ſwego/ Do
Oblubieńcá kochánia lubego : Záprowádzą ćię
pánienki twoie/ Z krewnemi twymi w iego po-
koie: A on wynidźie náprzećiwko tobie/ Z wielką
rádośćią witáiąc ćię ſobie : A ſpráwi zátym ſłá-
wne weſele/ Ná ktorym będźie vćiechy wiele.
8 Oglądaſz w rychle (da Bog) ſyny ſwoie/ Co
ćię vćieſzą zá rodzice twoie: Oglądaſz ſyny/ kto-
rzy ná źiemi Xiążęty ſłynąć będą wielkimi : A ią
twe imię káżdemu człowieku Wſpomináć będę/
od wieku do wieku : A wſzyſcy ludźie ćiebie wy-
znáią/ Aż ná wiek wiekow ſławę przyznáią.

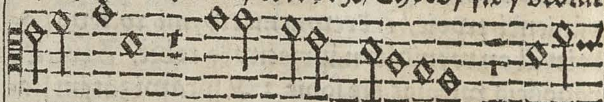
PSALM 46.

Deus noſter refugium & virtus.

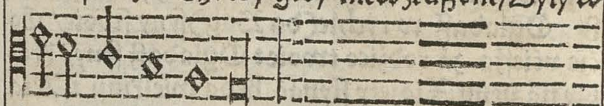
BOg náſz/ w káżdey náſzey potrzebie/
Spráwił nam vćieczkę do śiebie: On ná káżdy
náſz fráſunek/ Napewnieyſzy ieſt rátunek. Nie lę-

kaymyż śię w żadney trwodze/Choćby śię y świát

wálił srodze: Choćby gory niewzruszone/Były w

morze przenieśione.

2 Choćiażby y morze wylało/ A stráśznieby ze wszad huczáło/Opokiby śię pádáły/A naywyższe gory chwiały: Przećię miedzy tymi trwogámi/ Wdźieczney swey rzeki otnogámi/ Weseli Bog Miásto swoie/W ktorym ma śliczne pokoie.

3 Nigdy poruszone nie bywa/ Bo w nim záwżdy Pan przemieszkiwa/A od sámego świtánia Dawa mu swe rátowánia: Niech śię świát iák chce furyuie/Niech chytrze narody buntuie: Skoro Pan słowo wypuśći/Ziemiá śię záraz rospuśći.

4 Pan Zastepow po nas iest/ áni Procz niego nikt nam nie hetmáni: Bog Iákobow z námi wszedźie/Tenże walczyć zá nas bedźie: Podźćie/ obaczćie spráwy Páńskie/Mężne rzady iego Hetmáńskie/Iáko z źiemie wykorzenił / Moc złośnikow wszczet wyplenił:

5 Po wszytkim świećie zniosł precz woyny/Pokruszywszy

ſkruſzywſzy łuk nieſpokoyny: Potłukł y bronie ogromne/ Popalił wozy woienne/ Mowiąc: Już woynie pokoy dayćie/ A mnie Bogiem ſwoim poznayćie: Jamći Pan naywyżſzy w ziemi/ Władam narody wſzytkimi.
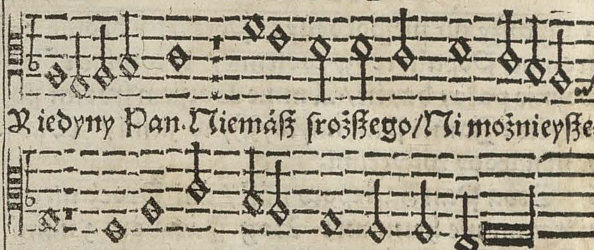
6 Owa Pan Zaſtępow náſz/ áni Procz niego nikt nam nie hetmáni: Bog Jákobow z námi wſzędźie/ Tenże zá nas walczyć będźie: Bog náſz w káżdey náſzey potrzebie/ Spráwił nam vćieczkę do śiebie/ On ná káżdy náſz fráſunek/ Napewnieyſzy ieſt rátunek.

PSALM 47.

Omnes gentes plaudite manibus.

NVż wſzyſcy społem/ vderzmy czołem Kleſzczmyż rękámi/ Chwalmyż pieśniámi/ Páná ſwoiego/ Bogá wielkiego: Bo ieſt náſz Hetman/

Kiedy-

2 Czuią Pogánie/ Ze ten Pan ná nie/ Nas lud swoy wsádził / Gdy nas wprowádził/ Według swoiego Słowá świętego/ W te kráie kedy Dostátki wszedy/ Dawszy ná tę włość/ Dziedziczną wieczność Ludowi swemu/ Ukochánemu.

3 Więc żeby z námi Mizerakámi/ Z łáską postąpił/ Ná gorę wstąpił / Z wesołym pieniem/ Głośnym trąbieniem: Nuż tedy społem/ Uderzmy czołem/ Psálmy śpiewáiąc/ Z serc wykrzykáiąc/ Ku chwale swego/ Krolá możnego.

4 A wy więc głowy Mądre/ niech mowy Wam przed inszymi Stawą prostszymi/ Wysławiáć Páná/ Ktorego sámá Wszechmocność budzi Wszech stanow ludzi/ Służyć sámemu/ Abráhámowemu/ Bogu wiecznemu/ Nieśmiertelnemu.

5 On swoich sczytem/ On nieprzebitém Wszech kráiow murem/ Ktore on sznurem/ Monárchom rozdał / Aby chwałę miał: Nuż tedy społem/ Uderzmy czołem/ Psálmy śpiewáiąc/ Z serc wykrzykáiąc/ Ku chwale swego/ Krolá wiecznego.

PSALM 48.

Magnus Dominus et laudabilis nimis.

Wielki Pan niewysłowiony / Rep.
Sławny ná wszę świátá strony/
Lecz ná gorze swey pożegnáney/ Rep. Syon gor
Wszech nasławnieyszy iest vznány/
wysokich kwiát/Co słynie ná wszytek świát/Puł
nocnymi swymi boki Zdobi świát iáko szyroki/ná
nim miásto zbudowáne/Wielkiego krolá vkochá-
ne.

2 Támże Bog ná swe pokoie/ Rep. A wierni
też w Bogu swoie: Bo czásu swey wielkiey tru-
dności/ Rep. Tám vzywáią bespieczności. Kro-

lowie

towie się zmowili/ By miásto obtoczyli: Ale skó-
ro ie vyźrzeli/ Dziwuiąc się/ stráchem drżeli/ A
niedoczekawszy trwogi/ Vderzyli prętko w nogi.
3 Jáki ná mátkę gdy rodźi/ Rep. Tákiż ból ná
nie przychodźi: Y iák ná morzu wiátr okręty/Rep.
Rzucasz ie w mocy nie vięty: O czymeśmy słychá-
li/ Tośmy y oglądáli/Że Pan záwżdy bronił swe-
go Miástá niezwyćiężonego: Miástá/ w ktorym
by mu chwałá Od mieszczan się iego dźiałá. ***
4 Ná toś ie bowiem wystáwił/Re. Byś w nim
moc swą wieczną ziáwił: Tuć w naświętszym
twoim Kośćiele/ Rep. Rozważamy twoich
spraw wiele; Jáko twe imię Boże/ Po świećie
słynąć może/ A nie mász czásu żadnego/ Od two-
iey chwały prożnego: Bo ręká twá przećiw zło-
śći/ Przestrzega spráwiedliwośći.
5 Nuż wierzchy Syońskiey gory/ Rep. Nuż
wy Jzráelskie cory/ Z wyrokow Páńskich się rá-
duyćie/ Rep. W koło miásto obeydźćie/ A wieże
w nim policzćie: Pátrzćie co w nim zá obroná/
Czym tá gorá ozdobioná/ Ták żebyśćie dźiećiom
o tym/Słuszną spráwę dáli potym.
6 Boć ten Pan Bog/ iest Pan Bog nász/Rep.
Y nim będźie ná wieczny czás: Ten wodzem ná-
szym záwżdy będźie/ Rep. Poki nam iedno żyćia
zbędźie. A przetoż mu dufaymy/ Swą rádość w
nim skłádaymy: Gdyż nam tey swoiey miłośći/
Życzy w tákowey hoynośći/ Vżyczy y przy skoná-
niu/ Y w onym wiecznym mieszkániu.

PSALM 49.

Audite hæc omnes gentes, auribus.

SŁuchayćieſz teº o narodowie/ Co wam dźiwnego ięzyk moy powie: Słuchay chudźino/ ſłuchay y Pánie/ Przygodźić ſię to we wſzelkim ſtanie: Vczyć was będę dźiwney mądrośći/ Będę roſpráwiał o roſtropnośći: Do przypowieśći ſam vchá nałożę/ Táiemnice iey przy árfie wyłożę.

2 Czemu ſie mam bać złych dni ná świećie/ O ktorych ſię złym coś w głowie plećie? Czemu nie-

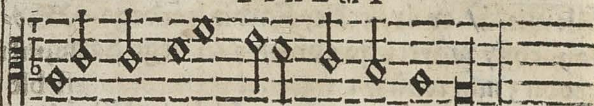
ßczęśćia/żeby nog moich Nie vplatáło w śieć zło
śći ſwoich: Niech duſa kto chce ſwey máiętnośći
A w iey nádźieię żywie w hárdośći / Nikt rodzo-
nego nie odkupi brátá / Kiedy mu Pan Bog każe
z tego świátá.
3 Drogi ná okup żywot człowieczy / Chćieć go
zápłáćić głupie to rzeczy: Nie może nikt żyć/ nie
vmieráiąc/ Skáźić ſię muśi w proch ſię wrácá-
iąc: Pod iednym práwem/ niech o tym wiedzą/
Mądrzy y głupi v śmierći śiedzą: A máiętność
ich y wßytko zebránie / Pewnie że przyidźie ob-
cym w rozßárpánie.
4 Tym więc záwodzą ſwoie mniemánia/Tußąc
że wieczne ich budowánia: Przetoż koßtowne
zamki ſtáwiáią/ Przezwiſki ſwymi ie názywáią:
Alec tey ſławy nie długo będźie/ Bo śmierć w tęż
ſtopy ściga ich wßędźie: Rownego ßczęśćia z
inßymi vkußą/ A iednąż drogą z bydlęty iść
mußą. * * *
5 * Ale głupiego ktoż wynicuie: Przećię ſwe ſo-
bie ſpráwy ſmákuie / K dźieći iego toż zálecáią/
Tegoż ſię po nim mocno trzymáią: Przetoż do pie-
kłá będą wtárgnieni / Od śmierći ſrogiey żywo
połknieni: Cnotliwi záśię będą źiemią władáć/
A owi mußą wßytkiego poſtradáć.
6 Już ich hárda myśl wßytká vſtánie/ W ćie-
mnośćiách ſię im mießkáć doſtánie: Lecz Bog
ſwych wiernych duße wybáwi Z piekłá: á z ſobą
chwały nábáwi. Nie boy ſię tedy nic bogátego

Człowieká/ w świeckiey sławie hárdego. Boy
nahárdszy wszytkiego odbieży / A iego sławá do
grobu z nim wbieży :
7 Niech sobie iák chce tu pochlebuie/ Niech ten
y inszym/ żywot cukruie : Zá Oycy swymi wędro-
wáć muśi/ Tám gdźie ćiemnośći wiecznych vku-
śi : Owa choć człowiek w szczęśćiu opływa/Cho-
ćiaż y sławy świátá vżywa / Jeśli rozumem rzą-
dźić śię nie będźie / Rowno z bydlęty w zginieniu
záśiedźie.

PSALM 50.

Deus Deorum Dominus locutus est.

MOżny Pan woła ná wszytkę ziemię
Ná wszytko ludzkie pod słońcem plemię / Z Sio-
ná swego naślicznieyszego/ Bláskiem przeraża o-
czy káżdego: Onoż iuż idźie/idźie Bog prawdziwy

Słucháć go muśi káżdy człowiek żywy.
2 Przed twarzą iego ogień trawiący/ Około
niego wicher kręcący : Niebá y źiemie przed śię
przyzowie/Przy nich swe práwá ludźiom opowie:
Rzecze/zgromadźćie moie poświęcone/ Co zemną
máią przymierze ztwierdzone.
3 A tu niebiosá Bogá sámego/ Przyznáią Sę=
dźią spráwiedliwego ; Słuchay Izráel / słuchay
ludu moy / Przed tobą świádczę żem ći ia Bog
twoy: Nie będę ćię stąd karał áni winił / Zebyś
mi ofiar powinnych nie czynił:
4 Nie wezmę z domu twoiego wołu / Ani ko=
źlęćiá z twego okołu/ Moy źwierz iest wszytek w
leśiech chowány/ Y co ná gorách nie ogłaskány/
Znam wszytkie ptaki w skáłách się lęgące/ Moie
są bydłá domá się mnożące. ***
5 Będęli chćiał ieść/nie rzekę tobie : Moiá iest
źiemiá/y co ma w sobie. Azaż ia iadam iuchę wo=
łową ? Azaż też y krew piiam kozłową ? Częstuy
ty Bogá ofiárámi chwały / A iszcząc śluby/ po=
każ mu się stały.
6 Wzyway mię w zły czás/ ia dźwignę ćiebie/
A ty mnie będźiesz ważył v śiebie. Złego zás po=
tkał Bog tymi słowy : Iáko śmiesz wspomnieć
moie vmowy/Iáko Przymierze ? poniewaz kará=
niem Pogardzasz Páńskim y nápominániem.

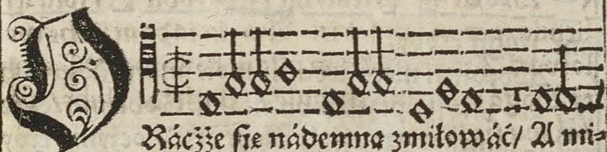
8 Gdzie bowiem zayźrzeć złodzieia możesz/ Towárzystwá mu záraz pomożesz : Z cudzołożniki twoie kumánie/ Bluźnierskie vst twych iest blegotánie / Iezyk przeklety nápełniony zdrády / Krwáwe rozsiewa miedzy bráćią zwády.

8 Siadasz obmawiáć bliźniego swego / Sromotnie brátá lżyć rodzonego : A żem nic o to nie mowił tobie/ Ztądeś mie sądził podobnym sobie : Alećprzed oczy wystáwie twe złośći/ Karząc ćie o nie w swey sprawiedliwośći.

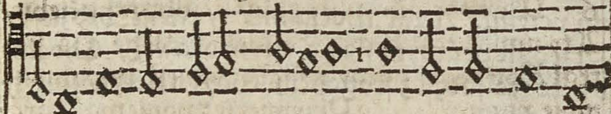
9 Vważaycieſz to ludzie nádeći/ Co w was ná Bogá niemász pámieći / Bym zás nie porwał was bez litośći : Kto mi ofiáre czyni wdzięcznośći/ Tenći mie vczći : A kto pokutuie/ Ten mie zbáwieniem swym záwżdy vczuie.

Psalm 51.
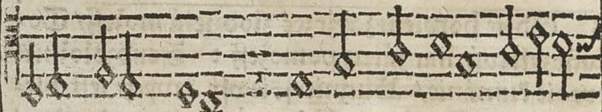
Miserere mei Deus secundum mag.

Ráczże sie nádemną zmiłowáć/ A mi-
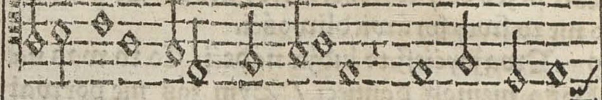

łosierdzie mi swoie okázáć / Y zgłádzić wszytkie

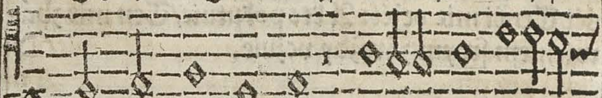
nieprawośći moie / Według wielkośći miłośći

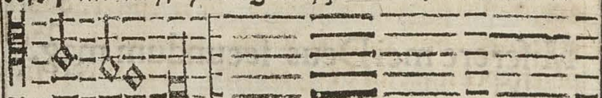
twoiey. Wielce mię racz omyć z moiey złośći/ Ták

że od grzechu mego mię oczyśći: Wszákeś ty sam

ieſt Pan moy/ y Bog moy; A ia też do ćiebie wo-

łam ſługá twoy.

2 Abowiem nieprawośći moie znam/ A grzech moy oto záwſze przed ſobą mam. Tobiem/ tobie Pánie ſámemu zgrzeſzył; Złem przed oczymá twymi vczynił. A ták choćia mię ty karáć bedźieſz / Przedśię práwym śię y czyſtym okażeſz / Choćiaby ćię kto ſądźił z ſrogośći; Gdyż to iuż záſłużyły moie złośći.

3 We złośćim o moy Pánie poczet był / Y w
grzechu w żywoćie mátki żywion był; Wszákże ty
choćia ták zepsowánego / Wielkośćią grzechow
pokalánego / Nie raczyłeś od śiebie odrzućić; O=
wszemeś mądrośćią raczył opátrzyć: Abych wy=
mowki nie nálazł nigdy / Przećiw prawdźie w
ktorey sie kochasz záwżdy.
4 Pokropisz mie Izopem z lutośći / A bede oczy=
śćion od nieprawośći. Omyiesz mie á nád śnieg
wybieleie / Od grzechow prze ktore práwie mdle=
ie. Dasz słyszeć wesele / y rádośći; A poćieszą sie
te ktoreś stárł kośći; Od grzechow mych twarz
swoie odwroćisz; Y wszytkie moie złośći ty sam
zgládźisz.
5 Serce czyste moy Boże stworz we mnie / Du=
chá práwego odnow w pośrzodku mnie; A nie
odrzucay od oblicza twego; Ani odeymuy Duchá
świetego. Przywroć swego zbáwienia rádośći /
Podeprzy mie dawszy Duchá wolnośći. Bede
przestepce náuczał drog twych / A náwroći sie k
tobie wiele grzesznych.
6 Wybaw mie Boże od krwie przelania / Wszá
keś ty iest Bog moiego zbáwienia: A bedźie wy=
śpiewywał one wszytkie / Iezyk moy spráwiedli=
wośći wielkie. Wárgi moie Pánie rácz otwo=
rzyć / A vstá me twa chwałe bedą sławić. Dał=
bym ofiáre / w niey sie nie kochasz; A dárow pa=
lonych to wiem nie żądasz.
7 Teć są ofiáry Bogá nászego / Oddáć iemu

duchá ſkruſzonego/Sercá pokornego/vniżonego/
Rzecż pewna/że Bog nie wzgárdzi iego. Cżyńże
Pánie Syonowi dobrze/Dobuduy murow w Je
ruzalem wnetże: A ták ſię roſkocháſz w ofiárách
tych/Co wynidą z sercá ſzcżyrego wiernych: Támże
żeć włożą cielce ná ołtarzách twych.

Psalm 52.

Quid gloriaris in malitia.

Notá Pſálmu tego 52. *iáko* 86. Nákłoń
Pánie ku mnie etc.

WRzecżże ſię mocarzu chlubiſz
z złośći? Boże miłośierdźie trwá w
wiecżnośći. Rep. Język twoy broi
złośći zdrádliwie/ Jáko oſtra brzytwá
bárzo chćiwie/Więcey ſię roſkoſzuieſz w złym
A niż w ktorym vcżynku dobrym/ A więcey mowić
kłamliwie/ Niżli twierdźić ktorą rzecż prawdźiwie.
2 Miłuieſz wſzytkie słowá ſzkodliwe/A powieśći
wſzelákie zdrádliwe: Rep. Atoż ćię Bog zniſzcży
áż do ſzcżątká/ Nie zoſtáwi w domu twym
potomká: A wykorzeni ćię pewnie/ Z źiemie żywiących
nie omylnie. Widząc práwi będą ſię bać
A będą ſię też záwżdy z tego śmiać.
3 Mowiąc; otoż máſz człowieká tego/ Co nie
kładł śił ſwych ná Bogá ſwego; Rep. Ale w
ſwych wielkich bogáctwách vfał/ A w złośćiách
zwykłych

zwykłych záwżdy śie zmacniał. Alem ia iest w domu Páńskim/ Podobny oliwam zielonym; Bo mam w miłośierdziu Bożym / Vfánie swoie ná wieki/wiecznym.
4 Bede ćie moy Pánie wiecznie chwalił / Zá dobroć twa ktoraś mi vczynił; Rep. A bede miał nádźieie státeczna/ W imieniu twoim iśćie przespieczna; Abowiemći imie twoie/ Cieszy smetne serce moie: Bo przed oblicznośćia twoich/Dobre iest wszech sługebnikow wiernych.

PSALM 53.

Dixit insipiens in corde suo. non est.

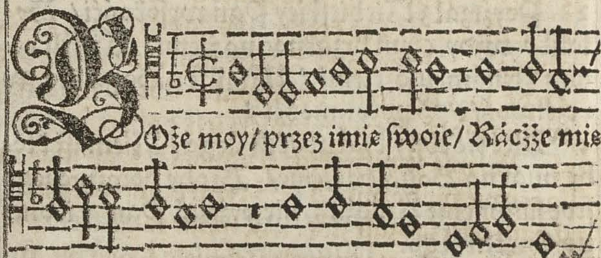
Ná te Note, iáko Psálm 14.

TAka iest mowá w sercu głupiego/Nie máſzći Bogá: Wiec cnotá zgineła Ná świećie/ á niepráwość gore wźiełá/ Nowiná vyźrzeć spráwiedliwego/ R dobrego.
2 Poyźrzał z Niebieskiey Pan wysokośći/ Byłoliby wżdy czym brzaknać ná ziemi/ A iestli rozum z synámi ludzkiemi? Miałliby Boga kto w vczćiwośći/ Z powinnośći?
3 Alec śie wszyscy chwyćili złego / Niemász ktoby miał ná Bogá baczenie/ Ktoby boiáźnia iego swe summienie Rzadźił; nie vyźrzał Pan y iednego Cnotliwego.
4 R nie vznáia swych niepráwośći / Cisnac

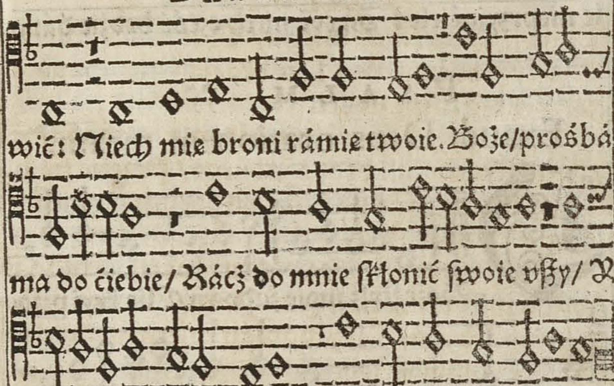
Páńskie y pożyráiąc wierne/ Nátykáiąc swe łákomstwo niemierne: Nie vkorzaß sie Bogu w żáłośći: Zá swe złośći.
5 Lecz przyidźie ná nie tákowa trwogá/ Ze choćia stráchu nie bedźie żadnego/ Przećie sie będą lękáć ćieniá swego: A tám poczuią/ co iest od Bogá Pomstá srogá.
6 Bo Pan potrze ich przeklęte kośći/ A będą zewßąd wstydem ogárnieni/ Iáko ći ktorzy v Bogá wzgárdzeni/ Iż żądawáli wiernym przykrośći/ Bez winnośći.
7 O by z Syonu przyßło zbáwienie Ludowi twemu z więzienia ćięßkiego/ Toćby Izráel z miłośierdźia twego/ Y Iákob wielkie miał poćießenie/ W nieskończenie.

PSALM 54.

Deus in nomine tuo saluum me.

zktrudnośći wybáwić/ Rácz sie o krzywdę mą záſtá

dáć rátunek moiey duszy / W teraźnieyszey iey po-
(trzebie.

2 Boć zdrowia mego szukáią/ Zły niewierny narod Pogáński/ W okrutności swoiey Tyráńskiey/ Ci co Bogiem pogardzáią. Alec mię Pan swoim zowie/ Rátuiąc mię rękámi swemi/ Przestawa záwzdy przy mnie z tymi / Co łáskáwi ná me zdrowie.

3 Onoż Pan co mię wybáwi/ Ktory wszytko to złe obáli/ Ná te ktorzy mię podstrzegáli : Ták obiecał y ták spráwi. Zá co mu ofiáry szczodre/ Będę ia z weselem oddawał : Będę imię iego wyznawał/ Ktore ná wieki iest dobre.

4 Bo mię ze wszytkich trudności/ Pan moy miłościwie wybáwił/ A nád tymi pomstę zostáwił/ Co mi wyrządzáli złości. Y mam to od ciebie Pána/ Ze me oko ná wszytkie/ śmiele Poyźrzy/ swo-

ie nieprzyiaciele: Zá coć niech cześć bedzie dána.

PSALM 55.

Exaudi Deus orationem meam.

Boże słyß moie żadośći/ Nie kryi przedemna swey litośći: Rácz ná moie biede y łkánie/ Okiem poyźrzeć dobrotliwym / A vchem swym miłośćiwym Słyß me tesklìwe nárzekánie.

2 Násłuchamći sie tego wiele/ Iáko mie klną nieprzyiaćiele: Widze z iáka niewstydliwośćia/ Wßytko złe ná mie zmawiáia/ A gárdłá mego ßukáia/ Zápaleni ku mnie wśćiekłośćia.

3 Z czego serce moie boleie/ A od strách u śmierći truchleie; Rowna mi sie ćießkiey chorobie/ Kiedy nie widze rátunku/ W trwodze moiey y

fráſunku: Ták że też muſzę mowić ſobie:
4 O bym miał ſkrzydłá gołębice / Prętkożbym
ia zbył tey teſknice/ Anibym tu ia więcey śiedźiał/
Lećiałbym ná lepſze wczáſy / W puſzczą miedzy
głuche láſy/ tám gdźieby o mnie nikt niewiedźiał.
5 A przyśpieſzałbym vćiekáiąc/ Wiátr ten z wi-
chrem precz omiiáiąc. Wytráć złe ludźie miły Pá
nie/ Niech ſię zámieſzą ich rádá/ Bo w ich mie-
śćie gwałt á zdrádá: Lepſze niż kto máią mie-
ſzkánie.
6 Y te v nich/ co zechcą/ broią/ We dnie w nocy
ná murách ſtoią: Ná rynku vćiſk z niepráwo-
śćią/ Wſzytko co chcą to przewodzą: Vlicámi ſię
záś wodzą: Przeklęta obłudá z chytrośćią.
7 A nie tákby mię to boláło / Kiedyby mię to
potykáło Od nieprzyiaćielá iáwnego / Ktoremu-
by ſnádniey vledz/ Snádnieyby ſię go y vſtrzedz/
Niżeli zdrayce domowego.
8 Aleś ty człowiecze mnie rowny / Stał mi ſię
nieprzyiaćiel głowny: Moy wodz/ ktoregom ſię
ia radzał/ Z ktorym ſię zá ręce wadzał/ Y zá ſtoł
ſwoy z ſobą ſadzał / Z ktorymem y do Zboru cha-
dzał.
* * *
9 Niechże ie śmierć podławi márnie/ Niech ie
żywo piekło zágárnie: Bo w ich mieſzkániu v ká-
żdego/ Tylko niepráwość przebywa/ Lecz duſzá
ma Bogá wzywa / Ten mię zbáwi wſzytkiego
złego.
10 W wieczor/ y ráno/ y w południe/ Modlę ſię
Bogu

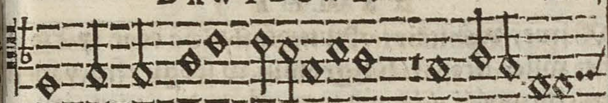
Bogu nie obłudnie/Aż mię vsłyszy y wybáwi Du-
szę moię od złych ludzi/Ktore złość ná woynę bu-
dźi/Y pokoy mi przed nimi spráwi.
11 Bog mocny po wszytkie wiecznośći/ On v-
słyszy moie żądośći: A owi iáko zásłużyli/Nie vy-
dą od niego kaźni/ Bo nigdy w Bożey boiáźni O
zlepszeniu swym nie myślili.
12 Myśl złośniká/ tylko o boiu / Niechce z ni-
kim mieszkáć w pokoiu/Przymierza nigdy nie do-
trzyma: A choć słowká ma pieszczone/ Jáko má-
sło rospuszczone/ Przećię mu serce krew rozdyma.
13 Słowá iego ták ćicho płyną/ Jáko oley gdy
go leią rynną: Lecz iáko gołe miecze szkodzą. Ty
się ná Páná spuść wszędźie / On podporą twoią
będźie/ Dobrzy przy nim bespiecznie chodzą.
14 A te co tu broili złośći/Powpycha sam Pan
w doł żáłośći: A połowice wieku swego Nie do-
czekáią głownicy / Ani chytrzy obłudnicy: Jać
Boże dufam w ćię sámego.

PSALM 56.

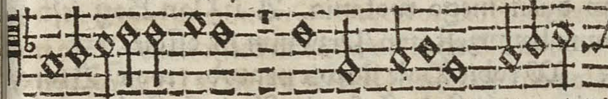
Miserere mei DEUS, quoniam.
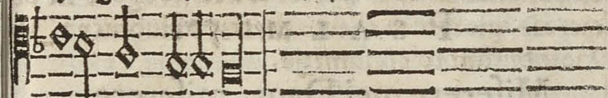

Rzez swe o Boże moy zmiłowánie /

Rácz mi dáć swoie porátowánie/ Ná złego człeká

vśiłowánie/ Ktory mię dniá káżdego/ Z tymi co

mu pomagáią tego/ Szuka zátráćić człowieká

nędznego: Lecz ia ná káżdy czás stráchu moiego/

Vfam że dostoię.

2 W tobie Boże sławię prawdę twoię/ Ktorey wierząc/ ćieszę duszę swoię/ Anić się stráchow ludzkich nie boię: Rw natrudnieyszey chwili Rádziby mię w czym iáko vłowili / Ażeby ná mię co złego zmyślili / Czymby mię przed wszytkimi obwinili/ Przyczyny szukáią.
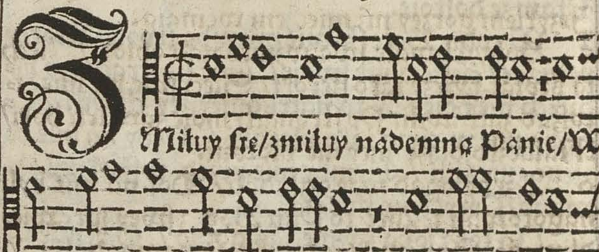
3 Ná toć z sobą táynie záśiadáią / O tymże się z sobą náradzáią/ A ná mą duszę zewsząd czyháią/

W swey

W ſwey wśćiekłey okrutnośći : Zá co ie iy Boże
bez wſzey litośći/Rozgromiſz w ſrogiey ſwey ſprá
wiedliwośći / A iák tego ich godne nieprawo-
śći/ Będą ſtrofowáne. * * *
4 Moie zás vćieczki zráchowáne Maſz / kży
wſzytkie do wiádrá zebráne: Náwet w reieſtrách
ſwych zápiſáne Me wſzytkie kłopotánia. Przetoż
ſromotne vyźrzę vćiekánia Swych nieprzyiaćioł/
w dźień mego wołánia. A iż Pan Bog ieſt ze
mną bez przeſtánia/Przy nim ſię oſtoię.
5 W tobie Boże ſławię prawdę twoię/ Ktorey
wierząc/ ćieſzę duſzę ſwoię. A nic ſię ſtráchow lu-
dzkich nie boię. Przetoż comći ślubował/Wypeł-
niwſzy/ wdźięczniec będę dźiękował/Ześ duſzę
moię od śmierći záchował/ Abym przed tobą dro-
gi ſwe proſtował/ Swiátłośćią żywotá.

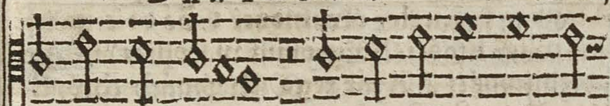
PSALM 57.

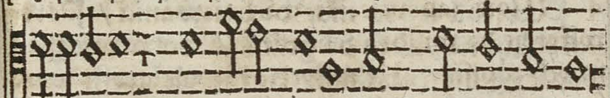
Miſerere mei Deus, miſerere.

tobie duſzá ma kłádźie duſánie/A niechce w tobie

przeſtáć

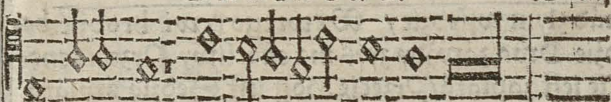
2 Wzywáć ią będę Bogá możnego/ On mi v=
życzy rátunku swego: Pośle mi z niebá tego co
wybáwi/ A duszę wyrwie z rąk okrutnego/ A
iego ku mnie złość w háńbie zostáwi.
3 Bog wszechmogący/ pewienem tego/ Pośle
mi z niebá posłá wdzięcznego/Poydźie przedemną
iego łáská święta/ W niey bespieczeństwá pewie=
nem swego/A zemną poydźie iego prawdá wźięta
4 Mieszkamći między srogimi lwámi/ Co prze=
grażáią y pożogámi: Zęby podobne ostrym strzá=
łam máią: Skądem wielkimi zięty trwogámi/
Językiem gorzey niż mieczem wćináią.
5 Boże/Chwałę swą wznieś nád obłoki/Niech
ią świát vyźrzy iáko szeroki/ Sieći swe ná mię ze=
wsząd zástáwili: Po stronách moie záwárli boki/
Máluczko duszę mey nie vłowili.
6 A żeby vpad moy oglądáli/ Doł ná mię byli
nágotowáli: Ále to Pan Bog z swey spráwie=
dliwośći Spráwił/ że sámi weń powpadáli: A
ią zás sobie buiam ná wolnośći.

7 Czym ſerce moie wweſelone/ Cále do tego ieſt
rozniecone/ Aby ćie Bogá zá twoie litośći/ A to
ná czáſy nie zámierzone/ W Pieśniách chwalilo
z vprzeymey wdźięcznośći.
8 Powſtań iezyku moy do śpiewánia / Pow-
ſtań y Lutnio z Arfą do gránia/ Zábawćie głos
ſwoy Bożymi chwałámi/ Záraz záczawſzy ie od
świtánia/ Bo go chce ſławić miedzy narodámi.
9 Dobroć twa Pánie w niebie przeſtáłá/ Pra-
wdá z obłokow ſámych wyizrzáłá: O Boże chwa-
łe ſwą wznieś nád obłoki/ Aby ią wſzytká źiemiá
poznáłá/ Kiedy ią vyźrzy świát iáko ſzyroki.

PSALM 58.

Si verè vtique iuſtitiam loquimini.

W Rco ſie Rádą być mienićie / Przy-
znayćie mi ſie prawdźiwie / Jeśli kiedy ſpráwie-
dliwie/ Ták iáko przyſtoi / ſądźićie / Znaćieli ſie
śmiertel-

śmiertelnymi/ A synámi być ludzkimi.
2 Lecz sie widze w złości kocháćie/ A miásto
spráwiedliwośći/ Gwałtem srogiey okrutnośći/
Zá Práwo krzywde vdawaćie: Rownie iáko in-
ße ludźi/ Złość wás przyrodzona budźi.
3 A tymeśćie sie nam wydáli/ Ze rádźi kłam-
stwo mawiaćie/ Jáko węże iad pußczaćie/ Cośćie
go w sie dawno nábráli: Ani chcećie słucháć
mowy/ Co dodáie rády zdrowey.
4 W czymeśćie podobni do Zmiie / Ktora gdy
czárownik swymi Zaklina słowy pewnymi/ Oná
swe vßy w źiemie kryie/ Aby nie słucháć klnacego
A one czáruiacego.
5 Ale im ty ták vczyń Pánie / Potłucz ich wße-
teczne geby/ A zwytracay srogie zeby/ Ták że ża-
dnego nie zostánie: Zátkay Lwow srogie páßcze-
ki/ Niech twym nie ßkodza ná wieki.
6 Niech sie iáko wodá rosplyna/ Wodá ná źie-
mie rozlána: A iáko strzałá złamána Niechay
márnie wßyscy pogina: A iáko ślimak od słońcá
Ták niech znißczeia do końcá.
7 Niech sie ták ze wßytkimi sstánie/ Ják z pło-
dem niedonoßonym / Ná słońcu nie osußonym:
Niech tákie wezma dokonánie/ Ják Głog zá mło
du spalony/ A wichrem wykorzeniony.
8 A vćießy sie spráwiedliwy / Widzac pomstę

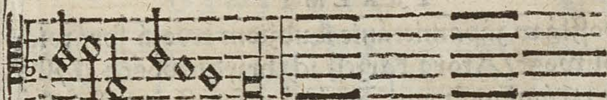
nád złym wſzedzie / W ktorego krwi brodzić będzie. Owa záwżdy zyſk ma cnotliwy Przećie cnoćie ieſt zapłátá/Przećie Bog ieſt Sędzia świátá.

PSALM 59.

Eripe me de inimicis meis Deus.

WAnie nieprzyiaćiołom moim/ Odeym mie w miłośierdziu ſwoim: Niech ći co ſie wywyżſzáia Nád mie/Pánem mie ſwym znáia. Wyrwiże mie z mocy złośnikow / Niewſtydliwych iáwnogrzeſznikow / Ktorzy ná ćie nic niedbáia / Krew

niewin-

niewinna rozlewáią.

2 Oto ná gárdło me czyháią / A co możnieyszy śię zmawiáią Ná mie / chcąc zgłádźić nędznego / Procz wszelkiego grzechu mego: Bo w niczymem im nie przewinił / Anim źle komu z nich vczynił. Ocknij śię á obacz Pánie / A rácz mi sam pomoc ná nie.

3 Boże Izráelskie kochánie / Wstań á pátrz co czynią Pogánie / W srogiey swey spráwiedliwośći / Skarz ich niehámowne złośći: Ani bądź miłośćiw nád nimi / Gdyż ták w grzechách są vpornymi. W wieczor po mieśćie biegáią / A iák pśi głodni pachaią.

4 Z gęby im idą słowá krwáwe / Jádowite / iák miecze práwe. Ták śię chytrzy sobie zdádzą / Że nikt nie wie o czym rádzą: Lecz ty Pánie co wszytko widźisz / A z nich / y z rad śię ich násmiewasz: Choć śię ná mię wszyscy zniosą / Sam wstyd tylko stąd odniosą.

5 Bowiem kiedy mi będą śilni / Będę śię ćiebie trzymał pilniey: Niechayże co raczą broią / Ja ćię znam vćieczką swoią. Ty sam wszytkie moie ćięszkośći / Vprzedźisz rátunkiem litośći: A spráwisz to że oglądam / Pomstę nád złym / ktorey żądam.

***

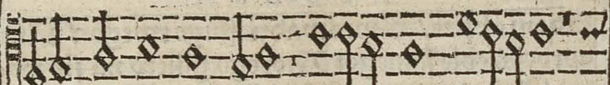
6 Nie wytracayże ich wszczat Pánie / By nie

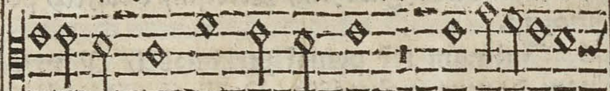
posłá w zápámiętánie Ludziom twoiá spráwiedliwość/ Ktora karzesz ich brzydliwość: Tylko ie rękámi możnymi Zraź/ á rosproß po wßytkiey ziemi. Dawno ná to zásłużyli/ Aby rosproßeni byli.
7 Zá bluźnierstwá y kłamstwá żywe/ Zá hárdość y przyśiegi krzywe/ Wynißcz ie: niechay świát czuie/ Że Bog Iákobow pánuie. W wieczor po vlicách ćiekáią/ Iák pśi ktorzy ieść co nie máią: Ale nic nie vgoniwßy/ Spáć iść muszą głodni bywßy.
8 A ia o twoiey wßechmocnośći/ Záśpiewam z serdeczney wdźięczności: Wnet sporánku łáskę twoię/ Wyznam być vćieczkę swoię. Boże moy y vćieczko moiá/ Obrońco moy y pewna zbroiá/ O tobie moy ięzyk wßędzie/ Pieśni wdźięczne śpiewáć będzie.

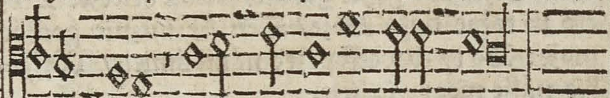
PSALM 60.
Deus repulisti nos, et destruxisti.

Oże ktoryś nas odrzućił/ Y w gniewie swoim porzućił/ Ráczże się w gniewie okroćić/ A

do nas

do nas się zás náwróćić: Poruszyłeś źiemię srodze

Rozśiádłá się w wielkiey trwodze: Nie vleczyszli

iey sam Boże/ Z trudnáć się w cále ostáć może.

2 Postąpiłeś ostrze z nami/ Dałeś nam pić strách ze łzámi: Chorągiew twoię naszáli/ Ci co w boiáźni twey trwáli: Będźże y nam miłośierny/ Pokaż się nam w słowie wierny/ Weyźrzy ná swoy lud vtrapiony/ A przyimi go do swey obrony.

3 Mowił Pan z Syonu swego/ Czym vćieszył mnie smutnego: Ná moy dźiał przyidźie Sychiná/ Tákże Sukotska kráina/ Gáláád iest własność moiá/ A Mánásseʃowá zbroiá: Ephráim moc moiey głowy/ A Judás práwodawcá zdrowy.

4 A hárdźi Moábczykowie/ Będą mi iák száflikowie: Idumeyczyk mię zás z zuwáć Będźie/ y w boty obuwáć/ Lecz y Filistińczykowie/ A inszy Cudzoźiemcowie: Wszyscy ći będą mi służyli/ Co mi nieprzyiaćielmi byli.

5 Kto mię w miásto nie dobyte/ Kto w kráie

Edom obfite/ Záprowadźi ſługe twego ? Nikt oprocz ćiebie ſámego: Ktorego gniew ná ſie znamy/ A wodzem woyſk ſwych nie mamy. Zá czym ták od ćiebie wzgárdzeni/ Lekceſmy v wſzech powáżeni.

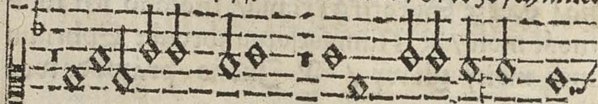
6 Już nam też pomoż z trudnośći/ A wroć nam dawne wolnośći: Prożnać nádzieiá w człowiecze/ Bo gdźie gwałt/ rádá vćiecze. Lecż kto w tobie dufa Boże/ Ten ſie mężnie potkáć może: Bo ty zdepceſz przed námi śmiele/ Wſzytkie náſze nieprzyiaćiele.

Psalm 61.

Exaudi Deus orationem meam.

Oże vſłyſz me wołánie/ A wzdychánie:

Ná ćie ſámego wołam/ Z oſtátniego kráiu świá-

tá/ Krzycząc rátá/ Bo ſam ſobie nie zdołam.

2 Ráczże mie w moiey teſknośći/ Z ſwey miło-

ści/Postáwić ná swey skále: Wßákeś mię ty swą
możnośćią/ Przed złych złośćią/ Záwżdy záchował
w cále.
3 A teraz mießkáć przy tobie/ Tußę sobie/ W
świętych namiećiech twoich: Dayże mi tám vlec
záwżdy/ W trwodze kåżdey/ Pod ćieniem skrzydeł
twoich.
4 Boś ty modlitwámi mymi/ Acz lichymi/
Nie gárdźił nigdy Pánie: Ty co drżącym ná twe
imię/ Dawaß ziemię/ W dziedziczne vżywánie.
5 Vżycz że Krolowi swemu Wybránemu/ Długich
lat y opieki: Day/ że nád wßytkie narody/
Wiek swoy młody W prowádźi w długie wieki.
6 Niechay przed oczymá twymi/ Láskáwymi/
Trwa áż ná wieki wieczne/A twa dobrotliwość
święta. Prawdá wźięta/ Niech go strzegą bespiecznie.
7 Tám wolen będąc trudnośći/Z powinnośći/
Ktwey czći śpiewáć záśiędę/ A to comći obiecował/
A ślubował/ Káżdy dźień płáćić będę.

Psalm 62.

Nonne Deo subiecta erit anima.

Ná stárą notę.

Izali dußá moiá słußnie Pánu swemu/
Rep. Nie ma być podrzucona w posłußeństwo
iemu/ Gdyż on iest mym zbáwieniem
á mym práwym Bogiem/ Iż

wzruszon nie mogę być żadnym strachem srogim.
2 Jakoż wy sprzeciwnicy wżdy tę śmiałość macie? Rep. Iż się na mię człowieka złościwie targacie? Jako ścianę pochyłą a w poły przepadłą/ Tak mię chcecie zaniszczyć swoią złością ziadłą:
3 A ia w srogim pragnieniu wiodę nędzny swoy wiek; Rep. Widząc iż mię pokrycie prześladuie człowiek/ Vsty mię pięknie chwali a sercem przeklina/ Mniemaiąc iż na pieczy Pan moy tego nie ma.
4 Ale ty duszo moia bądź posłuszna Pana/ Re. Abowiem ta cierpliwość mnie od niego dana; Gdyż on sam iest mym Bogiem a opiekalnikiem / Nic się źle nie może sstać nademną nędznikiem.
5 A tak moia nadzieia y moie kochanie / Rep. Ni w kim niechay nie będzie iedno w moim Panie; A wszyscy vciśnieni ciśnicie się do niego / Kładąc niewinne serce przed mocnością iego.
6 Abowiem on takowych zawżdy Bogiem będzie/ Rep. A złościwi vpadać przed nim muszą wszędzie/ Nieprawdziwy w iezyku y w swey każdey sprawie/ Ktory na wszem zdradliwie obchodzi się prawie.
7 Ale wy wierni Pańscy nie dufaycie w złości/ Rep. W drapiestwie ni w bogactwie / ni w żadney chytrości; A ieśli co przypadnie od świata zacnego / Nigdy nie przykładaycie k temu serca swego.
8 Abowiem co raz iest rzekł/ zmienić się nie może/ Rep.

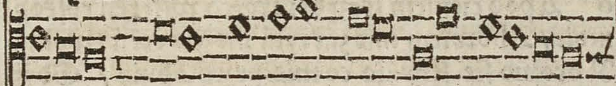
zą/ Rep. Iż on będąc ták możnym zmiłowáć się może/ A wedle spraw káżdego odpłaca prawdźiwie / Ktory w Bostwie od wiekow y ná wieki żywie.

PSALM 63.

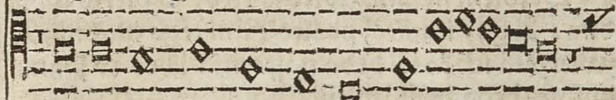
Deus Deus meus, ad te de luce.

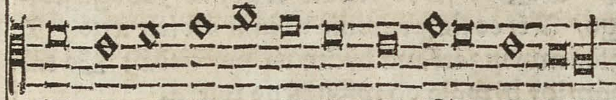
Dże/Boże Pánie moy / od wstánia

moiego/Prágnie ćię duszá moiá iáko Páná swe°/

Tákże w tym błędnym świećie y nędzne me ćiáło

Záwżdy twą święta chwałę rádoby widźiáło.

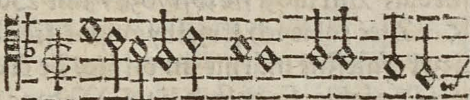
2 Bo ná tey nędzney źiemi práwey spustoszáłey/ Widźisz iáko vżywam ćiesżkośći niemáłey / Zászedłem w błędne drogi w rozliczne przygody/ Nie mogąc nigdźiey náleść zdroiu żywey wody.

3 Jákoż kiedym ćię widźiał w twym świętym

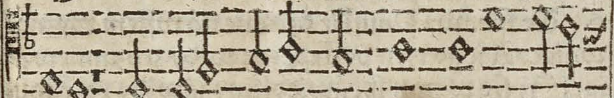
kościele/Kedy śię okazáło możnośći twych wiele/
Támći nędzne oko me twą chwałę widźiáło/
Ztąd mi wielkich rádośći w duszy przybywáło.
4 Bowiem miłośierdźie twe nád winną máćicę/ Hoynie może vśmierzyć mnie táką tesknicę/
Gdy ręce swe podniosę do imieniá twego/Chwaląc ćię przez wszytek czás żywotá moiego.
5 Bo ty wielką hoynośćią nápełnisz mą duszę/
Zá co ia ćiebie nędznik wiecznie chwalić muszę/
Ná łożku y w powstániu ćiebie wspomináiąc/ A iżeś moy obrońcá záwżdy wystawiáiąc.
6 A pod ćieniem skrzydeł twych wszytká roskosz
moiá/ Abowiem mię zákryłá można ręká twoiá;
A prożno śię stáráią co mię prześláduią / Gdyż
moię nędzną duszę w twey opiece czuią.
7 Bowiem ni sámi zwiedzą kiedy w piekło wpádną; A gdy ie miecz pośiecze áni tego zgadną; A
zwierzętá ich kośći będą násyceni : A co w Pánu
dufáią/będą wybáwieni.
8 A Krol śię rozráduie wiecznie z Bogá swego/ Y ći co śię spráwuią w imię święte iego / A
złośćiwym zátkána być muśi pászczeká : Bo ták
záwżdy bywáło od wszytkiego wieká.

Psalm 64.

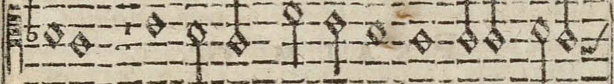
Exaudi Deus orationem meam.

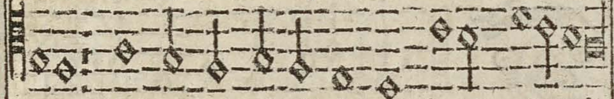
Słyß moy miły Pánie nędzne prośby

moie/ A niechay wżdy ná tym znam miłośierdźie

twoie : A z stráchu nieprzyiaćioł wyrwi duchá

mego: Boś ty mnie záwßze bronił bráctwá złośli(wego.

2 Ktorzy záwżdy złośćiwie swe spráwy sprá-wuią; A iáko ostre miecze ięzyki swe kuią: Náćią-gáią strzelby swe w káżdey fałßywośći / By zbo-rzyli wiernego w iego niewinnośći.

3 Pokryćie nań strzeláiąc słowy fałeßnymi/ Chcąc go márnie vłowić śidłámi chytrymi. A żá-den śię tych swych spraw ták márnych nie wsty-dźi/ Mniemáiąc; iż tego Bog/ áni człowiek widźi.

4 O cudzych káżdych spráwách pilnie śię pytá-iąc; A swych ná żadney pieczy nigdy nie miewáiąc Jedno wzniowßy myśl wzgorę ná wßem dźiwy

broią:

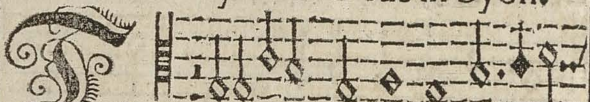
broią; Ani ludzi się wstydzą / áni Bogá boią.

5 Aleć tákie ich strzelby wspák się obracáią/ A ięzyki fałeszne márnie im vstáią/ Ze ći co ná to pátrzą práwie się wstydáią / Widząc ták márne spráwy czásem się lekáią.

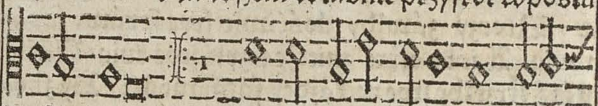
6 Te spráwy Páńskie dziwne ná wszem wyznawáiąc/ A iego tym postępkom wżdy zrozumiewáiąc; Iż się w nim spráwiedliwy záwżdy rozrádu-ie/ A káżdy go wyznawa kto w sobie wstyd czuie.

PSALM 65.

Te decet hymnus Deus in Syon.

TObie chwałá moy Pánie w nędznym
Ná wszem włáśnie przystoi w poślu

duchu moim/ Rep. A ty z łáski wysłuchay nędzną
bieniu swoim.

prosbę moię / A day innym narodom znáć tę miłość swoię.

2 Bo się słowá złośćiwe przećiw mnie zmocniły; Rep.

ły; Rep. Teby nic; gdyby śię twe łáski otworzyły:
Bo to błogosłáwiony kim śię ty opiekasz/ A iż mu
w swym przybytku przemieszkáć dopuszczasz.
3 Bowiem ten káżdy bywá hoynie násycony/
Rep. Ktory bywa w twych wiernych poczet po-
liczony. Przyimi nas miły Pánie/ tyś násze zbá-
wienie; A innego tákiego y w końcu świátá nie.
4 Ktory gor wysokośći w swey mocy spráwu-
iesz/ Rep. A srogie morskie wody iák chcesz zá-
wśćiąguiesz; Ták iż co pátrzą ná to srodze śię lę-
káią/Ktorzy ráno y w wieczor twoie cudá znáią.
5 Tákżeć ty w łásce swoiey źiemię opátruiesz/
Rep. A rozliczne hoynośći nam ná niey spráwu-
iesz/ Poiąc ią záwżdy rosą miłośierdźia swego;
By wydáłá swoy owoc dla człeká nędznego.
6 Rzeki swoie nápełniasz żywemi wodámi/Re.
Aby śię świát ochładzał ich wilgotnośćiámi/
Skąd źiemiá muśi podáć rozliczne żywnośći/ A-
by śię dźiałá chwałá twey świętey miłośći.
7 A gdy ty záś pożegnasz/roku poczętego/ Rep.
Muszą polá zákwitnąć/ z zwyczáiu swoiego; Y
mieyscá puste muszą podáć swe hoynośći; Ták iż
będźie wszytkiego ná wszem w obfitośći.
8 Káżde źwierzę wełną swą przyodźiano bę-
dźie;Rep. Skąd śię nędznemu człeku mnoży dobro
wszędźie: A też znáiąc tę hoyność do ćiebie wołá-
ią/ A twoię wieczną chwałę ná wszem wysłá-
wiáią.

Psálm tenże 65.

Ná Syo-
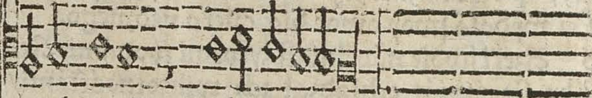

A Syonie się odpráwuie Służbá
Támżeć Boże kto co ślubuie Odda=

Boza rzadnie: Rep. Támże też y náſze modlenia
wa porzadnie/

Przyimuieſz z wdźięcznośćia: Támże do ćiebie

pokolenia Ida z ochotnośćia.

2 Brzydliweć zewſzad nieprawośći/Nas opá=
nowáły/ Rep. Lecz ie tám głádźiſz z ſwey miło=
śći/By nie potepiáły: Przetoż kto od ćiebie ſáme=
go Jeſt záprowádzony/Mieſzkáć w śieniách na=
miotu twego/Jeſt błogoſłáwiony.

3 W domu twym wſzytkiego dobrego Mamy
do ſytośći: Rep. Ćieſza nas Kośćiołá twoiego
Zbáwienne świetośći; Z támtad dawaſz wyro=
ki ſrogie Ná złych potepienie: Z támtad też śleſz
nowiny drogie Swoim ná zbáwienie.

4 Z tad wſzedy poki ziemie ſtáie Wſzyſcy w ćie

dufáia/
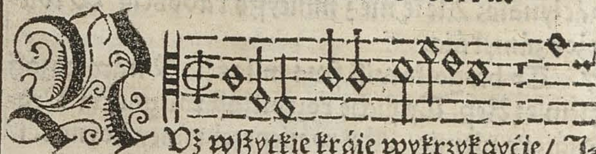
dufáią/ Rep. Y nadálße zamorſkie kráie Ná ćie-
bie wzgląd máią: Boś ty ſtwierdźił gor wy-
ſokośći Wßechmocnośćią ſwoią / A w ktoreś ie
ſtworzył pewnośći/ Nie odmiennie ſtoią.
5 Ty śmierzyß ßum morzá ſrogiego Z iego na-
wálnośćią: Rep. Ty burdy narodu wśćiekłego
Krоćiß ſwą możnośćią: Twoichći ſię cudow le-
káią/ Widząc ćię groźnego/ Ci co áż ná kráiu mieß-
káią Swiátá ßerokiego. * * *
6 Od ćiebie ludźie vżywáią Wdźięcznego poko-
iu/ Rep. Swobodnie żyiąc/ nic niedbáią Ná ſtrá-
chy rozboiu: Roboty ſwoie z ochotnośćią Ráno
záczynáią; Ale ie nie z mnieyßą rádośćią W wie-
czor zámykáią.
7 Ty błogoſłáwiß ſwą miłośćią Y náwiedzaß
źiemię: Rep. Ty ſuche rozwilżaß wilgośćią Vro-
dzáiow plemię/ Aby w nieprzebráney hoynośći/
W tym błogoſłáwieniu / Dawáło doſtátek żyw-
nośći/ Wßytkiemu ſtworzeniu.
8 Ty záſchłe polewaß zagony / Práwie iáko
trzebá: Rep. Ty ſpußczaß deżdż nie przepłácony
Z wyſokiego niebá: Aby ták w twoim pożegná-
niu Wßelákie naśienie/ Wßelkiemu ćiáłu ku ży-
wnośći/ Miáło rozkrzewienie.
9 Dárow twoich hoyną ßczodrośćią Rok ká-
żdy opływa/ Rep. A iáko koroną/ wdźięcznośćią/
Ozdobiony bywa: Bo gdźiekolwiek ſtopę poło-
żyß Z ſwey Boſkiey miłośći/ Wßedźie wielką ob-
fitość mnożyß Roſkoßney tłuſtośći.

10 Twoiey dobroći záżywáią A ſtráßne puſtynie/ Rep. Págorki dziw że nie pláſáią W tákowey przyczynie. Szczodrobliwość twoiá rowniny Stády nápełniłá; Szczodrobliwość twa y doliny Zbożem położyłá.

11 Wßytko z twego vdárowánia Weſela vżywa: Rep. Wßytko láſká twa do śpiewánia Pobudzono bywa. Owa z twoiey ßczodrobliwośći Wßytko ſie ráduie: A zá to ćie chwalić/ z wdźięczności/ Winnym ſie być czuie.
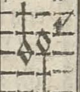
PSALM 66.

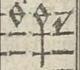
Iubilate Deo omnis terra.

Vż wßytkie kráie wykrzykayćie/ Imie Páńſkie wyznawáiąc: Ná cześć Boſką pieśni śpiewayćie/ Chwałe iego rozßerzáiąc. Rzeczćieß Bogu: Jákoś ſtráßliwy We wßytkich ſwych ſpráwách/

D

nie/ Ze

Jásno

Niech

wa/

2 J
twych
od w
obiáś
wßel
3 N

PSALM 67.

Deus misereatur nostri, &c.

Raz Boże nád námi swoie zmiłowá-
nie/ Ześli nam też pociesżne swe błogosłáwienie/
Jásność oná twarzy twey ktora końcá nie ma/
Niechay tu nam nász Pánie záwżdy świátło dá-
wa/ A niech nigdy nie vstawa.

2 Izeby tu ná ziemi mogły być poznáne/ Od
twych wiernych drogi twe/ dobrze torowáne/ A
od wszego narodu tego tu ziemskiego/ Skutek y
obiáśnienie zbáwienia twoiego/ Y dziś y czásu
wszelkiego.

3 Niechże tobie chwałe da/ o Boże łáskáwy/

Lud twoy naprzod wybrány/y inne narody/Rádniac sie z weselem/że ty sądzić raczyſz/Lud twoy w ſpráwiedliwości/ A ták go prowadziſz / Że żadnego nie vtráciſz.
4 Niechżeć o Boże lud twoy/ da ſłuſzne chwalenie/A inny wſzytek narod/cześć y wyſławienie/ A nam też niech da ziemiá żywność czáſu ſwego/ Bo to łácno vczyni z winſzowánia twego/ Jáko Páná wſzechmocnego.
5 Ráczże nam błogoſłáwić/ y rácz nas przeżegnáć/ Boże náſz miłościwy/ rácz też ſwą łáſkę dáć/ Aby ſię ciebie bali wſzyſcy co mieſzkáią/ Ná kráiu świátá tego/ á ciebie wzywáią/ A Pánem ſwym wyznawáią.

Pſálm tenże 67. Ná ſtárą Notę.

BLogoſław nam náſz Pánie z miłośierdźia twego/ Rep. Oświeciwſzy świátłośćią oblicza ſwoiego/ Abyſmy tu ná ziemi ználi drogi twoie/ Okaż nam tu przed ludźmi miłośierdźie ſwoie.
2 Niechay ćię wyſławiáią wſzyſcy narodowie/ Rep. A ztąd ſię rozráduią y niewiernikowie/ Kiedy ty ſwoie wierne w łáſce będźieſz rządźił/ Strzegąc áby ná ſtronę żaden nie zábłądźił.
3 Wyſławiaycieſz iuż Páná wyſławiaycieſz ludźie/ Rep. Bo widźićie żeć z ziemie wam pożytek idźie/ Ty nas błogoſław Pánie / á twe święte

imie / Niech po wszytkich narodziech z wielkim strachem słynie.

Psálm tenże. 67.

Ná tę Notę iáko Psálm. 33.

Nuż spráwiedliwi záśpiewayćie / etc.

Dźmiluy sie nád námi Pánie / Rácz nam nędznym błogosłáwić : Twey twarzy iásność niech zostánie Przy nas / rácz to z łáski spráwić. Niech drogę twą znamy / Z chwałę twą wyznamy / Żeś swych obroná : Niech o twym zbáwieniu / W káżdym pokoleniu / Wie wszelka stroná.

2 Niechay ćie sławnie wysławiáią Wszyscy ná świećie stanowie / Niechay ćie w Pieśniách wyznawáią Wszyscy ziemscy narodowie : Bo ty nie postáwnie Sądźisz / ále práwnie / W spráwiedliwośći : A władasz ná źiemi Narody wszytkimi / W swoiey możnośći.

3 Niechći wszytek świát chwałę dáie / Niech ćię sławi bez przestánia / A źiemiá też swe vrodzáie Niech da z twego pożegnánia. Błogosław nas Pánie / Swe nam pożegnánie Hoyne dawáiąc : Niechże grozy twoiey / Wszytek sie świát boi / Pánem ćię znáiąc.

Psalm 68.

Exsurgat Deus, & dissipentur.

Ná tę Notę, iáko Psálm 36.

Vporna złość bezbożnego / iest mi etc.

Panie zá twoim powstániem Twarzy srogiey vkazániem/ Wszyscy nieprzyiaciele/ Rep. Coż to wiedzieć iák pierzcháli/ A sromotnie tył podáli / Co ćie wzgardzáli śmiele. Názbytći byli zhárdzieli/ Rep. Alić nagle wyniszczeli: Jáko wiec dym niszczeie. Wszyscy przed Boskim imieniem Niszczeli; iák przed płomieniem Wosk rozgrzany topnieie.

2 Ale záśie spráwiedliwi/ Ludźie dobrzy y cnotliwi/ Bárzo sie rádowáli: Rep. Sámi w Bogu wykrzykáiąc/ W nim wesela zażywáiąc/ A inszych pobudzáli. Spiewayćie Bogu/ śpiewayćie/ Re. Imie iego wynaszayćie ; Imie pełne zacnośći: Bog co dotąd ná pustyniách Mieszkał w wytártych kortynách/ Bog stáwy y wiecznośći.

3 Idźie do Miástá świetego / Do mieszkánia roskosznego/ On iest wszytkich piástunem : Rep. Wszyscy sie z niego ráduyćie / Oycem śierot go miánuyćie : On iest wdow opiekunem. On niepłodnym płodność dáie/ Rep. On ie rozradza w rodzáie / W rodzáie niezliczone: Okowy z więźniow zdeymuie/ A ná sporne záchowuie Ciesżkośći nieskończone. ***

4 Kiedyś przed ludem swym chodził Boże/ y oneś sam wodził Pusczámi ogromnymi/ Rep. Ziemie grunty strásznie drżáły / A niebiosá záś topniáły/ Przed oczymá twoimi : A gorá Syon sie chwiałá/Rep. Kiedy strászną twarz widźiáłá

Bogá Izráelſkiego: Aleś ſkrapiał deſzczem ſzczodrym/ A nápawał wſzytkim dobrym/ Grunt dźiedźictwá ſwoiego.
5 Aby zá twoię vpráwę/ Cieſzył ſię lud twoy potráwę/ Wdźięczney bárzo ſytośći: Rep. Tuć ſobie odpoczywáią/ Tu opátrzenie ſwe máią/ Z twoiey Boże/ ſzczodrośći. Zá tym twym błogoſłáwieńſtwem/ Rep. Żeś nas dárował zwyćięſtwem/ Dźiękuiącći ſerdecznie/ Pánny Tryumf záczynáiąc/ W kole wdźięczny opiewáiąc/ Chwality ćię ſpołecznie:
6 Krolowie z woyſki pierzcháią/ A ſromotnie vćiekáią; Bo potkáć ſię nie śmieli: Rep. A ći co domá zoſtáli/ Łupow ſię wielkich nábráli; Choćiaż vćiekáć mieli. Dotądeś o Izráelu/ Rep. Poddan był ćięſzkośći wielu/ Kiedyć źli nálegáli: Skądeś ſię był ſtał mierziony/ A ták brudno vmurzony/ Ják co w piecu legáli.
7 Lecz iuż ślicznieyſze maſz lice/ Niżli piorá gołębice/ Ktore śrebrny bláſk máią; Rep. A od ktorych też więc ſzyie/ A złoty bláſk czáſem biie/ Gdy w powietrzu latáią. Bo iák prętko wſzechmogący/ Rep. Wygnał precz narod ſzkodzący/ Z dźiedźictwá nam dánego/ Wſzytko ſię świátłem obláło/ Ják gorá Sálmon zbielało/ Pełná śniegu iáſnego. * * *
8 Tu ácz ieſt gorá wyſoka/ Bázan/ w págorki ſzeroka/ A z gorámi inſzymi/ Rep. Co áż w obłoki śięgáią/ Wielka wſzędźie ſławę máią/ Wynioſłośćiámi

ściámi swymi: Lecz ich Pan nie vpodobał/ Rep.
Ale sáme te to obrał/ Do swoiego mieszkánia: Ná
tey chce Pan odpoczywáć / Ná tey y z námi prze-
bywáć/ Ná wieki bez przestánia.
9 Wozow Páńskich stoi ćmámi/ A Aniołow ty-
śiącámi/ Pan zás śrzod miedzy nimi: Rep. Ták
więc ná Synáycu stawał/ Kiedy sie nam widźieć
dawał/ W swoiey sławney świątyni: Wstąpiłeś
ná wysokośći / Rep. Nábrałeś więźniow w mo-
żnośći/ Z korzyśćiámi wielkimi: A rozdałeś lu-
dźiom dáry/ Nie máiąc w hoynośći miáry; Boś
Pan miedzy wszystkimi.
10 A zwoiowawszy vporne Przy nas/ co znasz
z sobą zgorne / Miłośćią swą zostawasz: Rep.
Niechżeć sie dźieią chwalenia; Iż nam dárow
swych zbáwienia/ Káżdego dniá dodawasz. Tyś
Bog mocny / tyś Bog wieczny/ Rep. Sam nas
zbáwić dostáteczny / Ty gwałt naywietszy zmo-
żesz/ Ty sam ze wszelákiey trwogi/ Ty y zgárdłá
śmierći srogiey Snádniey nas wyrwáć mo-
żesz.
***
11 Pan poráźi srogą rána / Jeśliże nań gdy
powstána/ Wszytkie swe przećiwniki: Rep. A toż
káżdemu vczyni/ Kto mu sie iedno przewini/ Wy-
tráćić chce grzeszniki. Bo co niegdy Pan spráwo-
wał/ Rep. Że lud swoy w Bázan záchował/ A w
morskiey głębokośći/ To ieszcze myśli spráwo-
wáć/ Jáko to raczył ślubowáć/ Mieszkáńcom
świętych włośći.

12 Wßák wiećie/żeście w czáśiech tych/Leiąc
krew nieprzyiaćioł swych / Nogámi w niey bro-
dzili: Rep. Wiec y ich ściérwem obfitym/A wá-
ßą reką pobitym/Zeście swe psy karmili. Widźie-
lić Boże Pogánie / Rep. Twoie Krolewskie stą-
pánie/Gdyśmy tryumfowáli: Wprzod ßłá muzy-
ká śpiewáiąc/ A druga zá nimi gráiąc / Wßyscy
sie rádowáli.
13 Pánienki zátym vczćiwe Pieśni bárzo oso-
bliwe/Głosem zgodnym śpiewáły: Rep. Błogo-
sławćie zbáwićielá/ Cośćie poßli z Izráelá/ Pá-
nem go swym znáły. Tu Beniámin ácz máły ; Re.
Ale żołnierz z nie° śmiáły/Znácznieyßy przed wßy
tkimi. Tu są Judskie Zábulońskie/ Tu Xiążętá
Nephtálińskie/A z Panięty inßymi. ***
14 Pan iest swym pobudką w boiu/ On pośił-
kiem w niepokoiu; Nigdy nas nie przebaczył. Re.
Pánie day w tym vtwierdzenie/Day y ßczęśliwe
skończenie/Coś w nas sam záczą ć raczył: Pośilay
ludu swoiego/Rep. Z Kośćiołá twego świętego/
Słowy twymi świętymi: Niechći tám niosą swe
dáry Krolowie/ czyniąc ofiáry / Z námi chwal-
cámi twymi.
15 A tym zás co sie wspináią/ Zbroi y śile du-
fáią/ Staw sie srogo stráßliwy/ Rep. Niechay
zebrána drużyná/Niechay y káżdy hárdziná Wie
żeś Pan spráwiedliwy. Okroć sercá Pogan mśći-
we/ Rep. Nákarm woyny boiu chćiwe/ By sie
wiec obaczywßy / Tobie czołem vderzyli / A w

ſztukách śrebro nośili/ Głowy ſwe vniżywſzy.
16 Tobie Egiptſcy Pánowie/Tobie cżarni Mu
rzynowie/Niechay dáry dawáią/ Rep. Niechay
y wſzyſtkie Króleſtwá/Znáiąc twoie dobrodźiey
ſtwá/Ku cżći twoiey śpiewáią: Tobie co śiedźiſz
ná niebie/ Rep. Ktore dawność ma od ćiebie/
Tobie niech ſię kłániáią: Ná ktorego to głos ſro-
gi/ Wſzytká źiemiá pełná trwogi/ Kći co go ſłu-
cháią.
17 Temuż moc wſzelką przyznayćie / A chwałę
wdźięcżną oddayćie/Z iego ku wam dobroći Re.
Pánći to náder wyſoki / Wzniost chwałę ſwą
nád obłoki/A nikt go nie okroći. Groźnyś w ſwey
świątnicy Pánie/Rep. Ktoż ſię przed tobą oſtá-
nie? Nápełnił twoy ſtrách wſzędźie: Ty ſerce da-
waſz y śiły / Izráelowi coć miły; Niechżeć zá to
cżeść będźie.

PSALM 69.

Salvum me fac Deus, quoniam.

Ná te note, iáko Pſálm 51. O Rácżże ſię náde. ꝛc.

RAtuy mię ty ſam wſzechmo-
cny Boże / Boć mię iuż práwie zále-
wáią wody/Łgnącego w błoćie nie-
ſzcżęſney przygody/A porátowáć mię
nikt nie może: Powodź gwałtowna iuż mię por-
wáłá/ Iużem oniemiał rátunku wołáiąc/ Iuż y
moc ocżu wſzytká vſtáłá/ Do ćiebie w niebo o po-
moc pátrząiąc.

2 Ná głowie tyle swey nie náyduie Włosow/ ile tych co mię w nienawiśći Máiąc/z mey szkody szukáią korzyśći: Zeby zá moią winą/ nie czuię/ Wzięli nádemną moc/ co mą duszę Trapią: A ty wiesz że bez moiey winy. Nicem nie wydárł/á płáćić muszę: Zmyśláią ná mię rozliczne przyczyny.

3 Nieprzeliczonych Zastępow Pánie/ Day że się zá mię nigdy nie wstydáią/Ci wszyscy co się ná ćię oglądáią: Niechay co máią w tobie dufánie/ Dla mnie się nigdy nie zápaláią: Boć vrągánia Boże záłosnego/ Dla ćiebie vszy moie słucháią/ Przećię y wstydu vżywam ćięszkiego. * * *

4 Stałem się bráćiey swey nieznáiomy/ Synowie mátki mey nie znáią swego Brátá/ ále mię máią zá obcego/ Zem się gorlił o Dom twoy zelżony A iż wzgárdę twą/ y pohánbienie/ Z sercá swoiego vboleniem noszę/ Swiádcząc postem swym płácz y trapienie/ Smiech tylko z wstydem od nich stąd odnoszę.

5 A ieśli mię záś płácząc widáli/ Przypowieść záraz ze mnie vczynili/O mnie się w bramách śiedząc námowili/ Przy kuflu o mnie Pieśni skłádáli: A ia tu co mam czynić inszego? Przed tobą serce ia swoie wylewam/ Dla miłośierdźia vsłysz mię swego/ Gdyż się od ćiebie rátunku spodźiewam.

6 Wyrwi mię z błotá moich ćięszkośći/Nie dopuszczay mi w nim márnie záginąć/Nieprzyiaćioły day mi wszytkie minąć: Wyrwi mię z strásznych

wod

wod głębokości/ Niechay mi gwałtem duſze mę
ſmętney Z twych ręku byſtra powodź nie wydźie
ra: Niechay mię áni wir kołokrętny W bezdenn
przepáść nigdy nie záwiera.
7 Wyſłuchayże mię z łáſki ſwey Pánie/ Ráczż
oczymá miłośierdźia ſwego/ Y zlitowánia niezá
mierzonego/ Weſoło poyźrzeć ná me wołánie/ Z
twarzy ſwoiey pełney miłości/ Nie kryi odemni
ſłużebniká twego: Ogárnęłyć mię zewſząd cię-
ßkości / Przyśpieß z rátunkiem do vtrapio-
nego. ***
8 Przybliż ſię/ przybliż ku moiey dußy/Spraw
żywotowi memu wybáwienie/ Nieprzyiaćiołom
mym nápohánbienie: Okup ią/ że ſię więcey nie
ſußy/ Bacz iáko hárdźie mi vrągáią Z vßczypki/
ßydząc ze mnie miedzy ſobą/ Znáiomić dobrze co
to dźiáłáią/ Bo mnie trapiący wßyſcy ſą przed
tobą.
9 Jużći ná poły mię zámordował/Nie vkoiony
żal ſercá moiego/ A nikogo ták nie widzę dobre-
go/ Coby mię iáki kęs pożáłował: Y owßem ie-
ßcze miáſto ćießenia/Zli ludźie/gorzką mię żołćią
karmili/ A nie máiąc nic ná mię baczenia/ W
prágnieniu moim octem mię poili.
10 Niechże dobrych dni zá to nie máią / Nie-
chay im kośćią chleb ich w gárdle ſtánie: Y ſkąd
poćiechy ßukáią więc Pánie / Tám niechay ſmę-
tek ſtąd odnaßáią: Wykol im oczy niech nie pá-
trząią; Niech ſię nábiorą ſtráchow ćiemney nę-

cy; Poraź ie w krzyże / niech vpadáią / Niech w
biodrách swoich nie máią nic mocy. ***
11 Popędliwość swą wyleyże ná nie / Niechay
ie ściga rozgniewánie twoie / Niechay ich dwo-
ry y pyszne pokoie Popustoszeią / y ich mieszkánie:
Bowiem od ciebie mnie vbitego / Nie litościwie
oni dobiiáią: A choćiaż widzą iuż zránionego /
Okrutnych mi ran więcey przydawáią.
12 Pátrz iáko z grzechu w grzech vpadáią:
Niechże nie máią twey spráwiedliwośći / Z Xiąg
ie żywiących wymaż bez litośći; Niech z cnotli-
wymi działu nie máią: Ale ia áczem nędznik zbo-
láły; Kiedy mię Pánie wybáwisz z trudnośći /
Każe vstam swym áby śpiewáły / Ná chwałę
wielkiey twey Boskiey litośći.
13 Co wiem że będźie wdźięcznieysza tobie / Ni-
źli wół tłusty / rogámi bodący / A niżli ćielec kopy-
tem grzebący: A tedy dobrze potusza sobie / Mi-
zerni ludźie ćiebie prágnący: Widząc ćię / á tyś
prośbámi vbogich Nie bywał nigdy pogardzá-
iący; Owszemeś pomniał ná swe w pętách sro-
gich.
14 Niebo y źiemiá / y co w was żywie / Daycie
część Pánu: bo Pan opátruie Syon / A Judskie
miástá sam buduie. Tám lud dźiedźiczy Páński
prawdźiwie; Támże spokoynie y Boży sludzy / We-
spół z potomstwem swym / przemieszkiwáią; Tám
y co Páná miłuią drudzy / Poćiechy wielkie y rá-
dość swą máią.

Psalm 70.

Deus in adiutorium meum.

WOspieſz ſię Boże ábyś mię wyrwał / A pokwáp ſię żebyś mię rátował / Niech háńbę máią/Niech ſię wſtydáią/Ci ktorzy ná moię duſzę czyháią.

2 A niechay podádzą tył z lekkośćią / Ci ktorzy mi źle życzą ſwoią chućią / Niechby ſię ná zad z háńbą wroćili/ Ci co mi wiec Ehey/ Ehey mowili.

3 Niech ſię ráduią y weſelą ći / Ktorzy ćiebie Pánie ſzukáią wſzyſcy ; Niech mowią/ Bog náſz niech będźie zacny/ Ci co miłuią rátunek twoy záwżdy.

4 Alem iá nędzny y vtrápiony/ Spieſz ſię Boże ábych był rátowány. Tyś pomoc má/ wyrwánie me Pánie/Przeto nie mieſzkay/boć mi ſię źle ſtánie.

12 Odtąd do ſtárośći moiey/ Niech będę w o-
piece twoiey; Abych y innym obiáwiał/ Jákaś ty
ku mnie lutość miał.
13 Tyś mię był Pánie záſmućił/ Aleś mię záś
ſam poćieſzył/ Wyrwałeś mię z tey przepáśći/
Nieprzyiaćielſkiey chytrośći.
14 Przeto tobie moiá duſzá/ Będźie śpiewáć iá-
ko ſłuſzá/ Języt tákież wárgi moie/ Nie vſtáną w
twoiey chwale.
15 Tobie poruczam Boże moy/ Duſzę ćiáło y ży-
wot moy/ Spráwuy ty mnie ſługę ſwego/ Aż do
żywotá wiecznego.

PSALM 72.

Deus iudicium tuum Regi da.

Ná tęż notę, iáko Psálm 65. Ná Syonie ſię.

DAyże o Boże náſz krolowi ro-
zſądek ſwoiemu/ A ſpráwiedliwość
ſwą ſynowi iego Krolewſkiemu/
Niechay lud twoy w ſpráwiedliwo-
śći/ Vſtáwicznie ſądźi/ Niech Pány y vbogie
twoie Jednym práwem rządźi.
2 Gory niechay pokoy rozpłodzą Ludźiom do
rádośći/ Niech págorki obfitość zrodzą Dla
ſpráwiedliwośći. Bo on wſzytkich ludźi vbogich
Sam obrońcą będźie/ On vćiſki Tyránnow ſro-
gich Wſzczął wyniſzczy wſzędźie.
3 A zá niego będźie bez końcá Służbá Boża

kwitnąć/ A dokąd miesiąca y słońca/ Zorze będą
świtnąć: Pan na kray sobie poświęcony Lać
będzie swe dary / Jako deszcz na suche zagony:
Gdy pada bez miary.
4 Za czasow panowania iego / Zakwitną cne-
tliwi/ Na wczasiech pokoiu wdzięcznego Będą
długo żywi. A on od morza aż do morza Będzie
roskazował/Gdzie wschodzi y zachodzi zorza/ On
będzie panował.
5 Poganie będą vpadali Przed nim na kolana
Vporni proch będą lizali / Znaiąc go za Pana:
Krolowie co morzem władaią Poniosą mu dary
Y ci co na wyspach mieszkaią / Dadzą swe o-
fiary. ***
6 Arabscy y Seba Krolowie / Kłaniać mu się
będą / A wszyscy wobec narodowie Do posług
przybędą: On vsłyszy vkrzywdzonego Rzewliwe
wołanie: On na ratunek vpadłego Prędziuchno
powstanie.
7 Wszytkim strapionym dla frasunku Będzie
miłosiernym/Strzegąc ich dusze/w swym ratun
ku Pokaże się wiernym: Od zdrady y gwałtu
każdego Nędzne odeymuie: Abowiem on y na-
chudszego/Krew drogo szacuie.
8 Za czym mu też Pan z swey miłości Przedłu-
ży żywota: Y da że będzie miał w hoyności A-
rabskiego złota: Wszyscy za zdrowie Krola swe-
go Będą się modlili: Wszyscy będą postępkom ie-
go Y błogosławili.

W ten

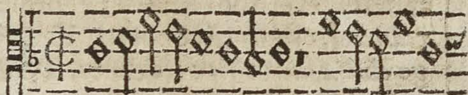
9 W ten czás z gárśći ziarn táki wßędzie Vrodzay powstánie / Ze chrzest iego ták ßumieć będzie/Ják ßum ná Libánie. Po krolestwách kwitnącey młodźi/ Rostącey do sławy/ Táki dostátek wiek on zrodźi/Jáki ziemiá trawy.

10 A imię Krolá tego/ wieczne / Będźie zostawáło/Poki iedno świátło słoneczne Swiát ten będzie grzało: W nim wßyscy ßczęśćia záżywáiąc/ Będą się ćießyli/Onego też ßczęśliwym znáiąc/ Będą go sławili.

11 Bądźże chwałá Boże prawdźiwy/ Izráelski Boże. Ty sam ná świećie czyniß dźiwy / Jákich nikt nie może: Imię twey zacney wielmożnośći/Niechay zábrzmi wßędźie: Niechay chwałą twoiey litośći Swiát nápełnion będźie.

PSAŁTERZA DAWIDOWEGO
Część Trzecia.

Psalm 73.
Quam bonus Iſraël Deus.

Ják Bog w łáſce dobry / R. Izráelowi ßcze.

wi ßcze.

wi ßczodry: Wßytkim/ktorzy sercá ßczyrego/ O-
chraniáią czásu wßelkiego. Jednák nędzne moie
nogi/ Już práwie ßwánkowáć miáły/ Y vstąpić
mocno chciáły/ Z twoiey Boże prostey drogi.

2 Pátrząc iáko ßczęście służy/ Y wßytko po my-
śli płuży/ Ludziom ßalonym y złośliwym/ Kto-
rymem się stał zazdrośćiwym: Że wolni będąc
ćięßkośći/ Nędze tu żadney nie znáią/ Zdrowie y
dostátek máią/Zywiąc záwżdy w bespieczności.

3 Co to robić nic nie wiedzą/ W proznowániu
sobie śiedzą; Przyidźieli ná nie co ćieżßego/Máią
się obroćić do czego: A przetoż się w hárdość stro
ią/Ják w kleynoty naypyßnieyße: Száty ich nayo-
zdobnieyße: Kiedy komu co źle zbroią.

4 W rostkoßách leżąc potyli/ Ták; że ledwie co
pátrzyli: A ná to się cále chowáli / Aby co iedno
chcą pacháli: Bliźnie swoie obćiążáią Pyßnym

swym

swym roskázowániem / A gwałtownym vćiská-
niem Wielkie bezpráwie dźiáłáią. ***
5 Niemász w nich żadney boiáźni/ Ni Boskiey/
ni ludzkiey kaźni : Niebem y źiemią poruszáią /
Gdy złość iezykow rospuszczáią : Záczym w wie-
lu dobrych ludźi/ Kielich wody/ ktory piią/Kie-
dy ie źli ludźie biią/ Te żáłosną mowe budźi :
6 Alboć Bog tego nie widźi / Alboć sie wiec y
nie brzydźi/Złośćiámi ludu bezbożnego/ Przećiw-
ko sobie wystepnego ? Pátrz iáko bespiecznie śie-
dzą/A choć o Bogu niedbáią/ Szczęśćia zewszad
vżywáią/O żadney nedzy nie wiedzą !
7 Prożnom sie y ia frásował / Bym serce czyste
záchował/Prożnom strzegac sie nieprawośći/V-
mywał rece w niewinnośći. Nie było y dniá ie-
dnego/Zeby mie prześládowánie / Albo nieszcze-
sne karánie/Nie vtrapiło nedznego.
8 Lecz serce gdy ták myśliło/ Czułem/bez grze-
chu nie było : Bo toć iest w wierze swey szwán-
kowáć/Twym wiernym wzgárde pokázowáć. A
chcac myśl ná czym postáwić / Dźiwnem sobie
rzeczy myślił/ To y owo w głowie kreślił/ Jed-
nákem sie nie mogł spráwić.
9 Aż wszedszy w twoie świątnice / Zrozumiá-
łem táiemnice: Koniec niezbożnikow vyźrzawszy
K tego sie tam dowiedźiawszy ; Ze źli nieszczesne
swe nogi/W śliskim gruncie postáwili:Przetoż/o
czym nie myślili/Vpádną w vpadek srogi. ***
10 Predzey á niż w ocemgnieniu / Przychodzą
 ku spu-

ku spustoszeniu: Bo iáko iedno rychło Pánie/ Swoie stráchy sam puściſz ná nie/ A ich sámych/ y ich mienia/ Szczątku ná świećie nie zostánie/ A przyida w zápámiętánie/ Iák sen z pierwszego ocknienia.

11 Czego/ á nię myśl poięłá/ Siłá trosk z frásunkiem wzięłá: A imem był w więtszym myśleniu/ Tymem był y w więtszym wątpieniu; Ták/ żem słusznie policzony Mogł być/ przed oczymá twymi// Miedzy bydlęty sprosnymi/ Będąc ták źle wyćwiczony.

12 Lecz wiedząc o tobie w niebie/ Niechćiałem się puśćić ćiebie: A tyś mię też w tey biedźie moiey/ Nie wypuśćił z práwice swoiey: Iuż że mię wiedź po swych drogách Z oycowskiey swoiey miłośći/ A weź mię do swey sławnośći/ Po rozlicznych moich trwogách.

13 Iać w Niebie nie mam inszego/ Oprocz ćiebie Bogá swego; Tyżeś sam też y tu ná źiemi/ Grunt/ miedzy poćiecháimi memi/ Gdy duch moy y ćiáło mdleie: Iżeś skáłá ma ná wieki/ A nie spusczasz mię z opieki/ W tobie skłádam swe nádźieie.

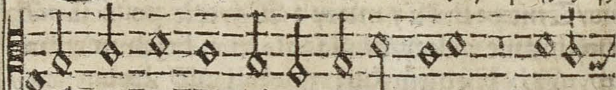
14 Bo ktorzy ćię odstępuią/ Znáć że zginienie miłuią: A ktorzy cudzym Bogom służą/ Ná swoie się zbáwienie dłużą. Lecz ia przy tobie zostánę/ Ciebie Bogiem swym znáiąc/ W tobie státecznie dufáiąc. Spraw twych sławić nieprzestánę.

PSALM 74.

Vt quid Deus repulisti in finem?

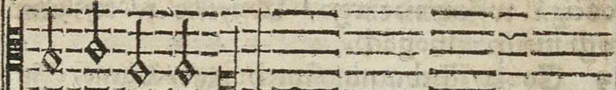
Zemuż ná wieki nas wżdy opuszczasz

Boże? Czemu sie dasz gniewowi swemu Srożyć/

przećiwko ludu wybránemu? Czemuż nas wilkom

szárpáć dopuszczasz?

2 Wspomni ná ludu swego zebránie / Ktoreś ty sobie sam drogo okupił: Pátrz iáko złośnik dziedzictwo twe złupił/ Gore Syońska/ gdźie twe mieszkánie.

3 Przyśpiesz co rychley nie myśląc wiele / A wytráć srodze wszytkie bezbożniki/ Co z nie lepszemi swymi pomocniki / Náczynili szkod w twoim Kośćiele.

4 Bo gdźieśmy pierwey słow twych słucháli/ Słuchamy teraz huku przemierzłego: Tám rostoczy-

wßy proporce brzydkiego Báłwochwalstwá / cześć twą podeptáli.
5 Nie przepußczáią ni budowániu / W ktorymeśmy twą służbę spráwowáli / Jákoby w leśie drew w nim nárąbáli / Myśląc o iego wßczet zepsowániu.
6 Subtelne Domu twego rzezánia / Obuchem sprośnie potłukli y młoty : Wßytkie po ściánách kosztowne roboty / Psuią żáłośnie bez pámietánia.
7 Ach y ogieńci iuż záłożyli W świątnicy / gdźie twe bywáło mieszkánie / Twego imieniá iuż przybytek Pánie / Do gruntu práwie w niwecz znißczyli.
8 Ná coć śie byli pyßnie zmowili / Mowiąc : wytráćmy wßytkie do iednego : A ták namioty Bogá wßechmocnego / Wßytkie w tey źiemi ogniem spalili. * * *
9 To zła / chorągwi swych nie widźimy / Już więcey áni Prorokow nie znamy / Od kogoby śie dowiedźieć nie mamy / Długoli śie ták trapić będźiemy ?
10 O Boże / dokąd vcho twe będźie Słucháć złych ludźi tobie vrągánia ? Nieprzyiaćiel twoy tákże bez przestánia / Będźie sromoćił imię twe wßędźie ?
11 Coż to że od nas ták długo stronisz ? A w ręce / swoie nie porwieß złośnikow ? Przecz práwicą swą nas swych miłośnikow / Wyćiągnąwßy ią możnie nie bronisz ?

12 Wszákeś ty nász Krol ieszcze z dawnośći/ Ktoryś nas sobie ták był vmiłował / Ze się też wszytek świát temu dźiwowáł/Kiedyś nas dźwigał w nászey ćiężkośći.
13 Gdźie iey nie było drogęś vkazał / W pośrzodku morzá dná grunt osuszywszy/ A smokom hárde głowy pokruszywszy / Wodameś się zláć ná nie roskazał.
14 Tyś stárł y głowę Wielorybowi/ Gdy lud twoy pożrzeć chcąc okrutnie gonił : Tyś woyská iego strászliwie rozgromił/ A podał ná łup swemu ludowi.
15 Nád przyrodzenie swe z twárdey skáły Zdroie płynęły ná twe roskazánie : A ieszcześ słowá y nie wyrzekł Pánie/ A rzeki wielkie oschnąć musiáły.
16 Twoię wszechmocność y czásy czuią/Bo kiedy ty chcesz noc ćiemna przychodźi/Zá twoią wolą y dźień iásny wschodźi/ Wtąż się y Mieśiąc z Słońcem spráwuią.
17 Tyś bárzo mądrze/ wszytkiego świátá Ludźiom ná źiemi gránice postáwił : Tyś pożyteczną też odmiánę spráwił Z przykrymi mrozy ćiepłego látá. ***
18 To czyniąc przećię pámiętay Pánie / Jáko ćię hárdźie szczypiąc sromoćili/ Jáko y twoie Jmię lżąc bluźnili / Zli y niewierni/ brzydcy Pogánie.
19 Bestiam srogim do rozdrápánia Synogárd
 lice

lice swoiey nie wydaway/ Lecz przy stadku swym obrona swa stawaj: Pokaz mu w nedzy swe zmilowánia.

20 Weyźrzyſz ná swoie przymierze Pánie: Bo coz swiát? iedno stok wszytkiego zlego. Kat káżdy pelen nierzadu sprosnego/ Wszedzie dla gwałtow skwirk/nárzekánie.

21 Nie day vpádłym nośić ná sobie Wstydu/ poniewaz do ćiebie woláia: Niech sie ráduia y łáske twa znáia/ Zá ktora beda dźiekowáć tobie.

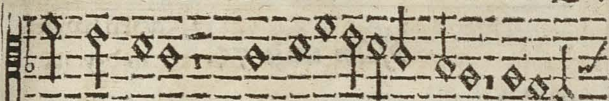
22 O Pánie ráczze tez iuz wzdy powstáć / Weźmi sie zá ták iáwne krzywdy swoie/ Bacz ze kázdy dzień bluznia imie twoie Sprośni bluźnierze: możeſz im sprostáć.
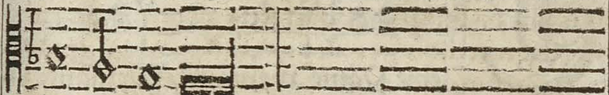
23 Nie wypuszczayze z swoiey pámieći / Jákie okrzyki/iákie tez y słowá Wszetecżne náder/ puszczátá ich mowá / Niech ták wiecey niebeda náđeći.

PSALM 75.

Confitebimur tibi Deus, confitebimur

Wyznawáć sie tobie bedziem á nikomu Oprocz ćiebie Pánu swemu/á Imienio innemu/ Rep Wyznawáiac spráwy twoie y onyw twemu/

2 Abowiem ty w oney ſwoiey Boſkiey dziwney możności/ Rep. Nie tylko grzech/ ále ſądziſz wſzytkie ſpráwiedliwośći; Ziemiá przed możnośćią twoią/ iáko woſk ſie roſpłynie / A wżdy nigdy zá twą ſpráwą y żaden z niey nie zginie.

3 Ty wołaſz ná złośliwego áby przeſtał ſwey złośći/ Rep. A w oney nádetey myśli ſwych przewrotnych chćiwośći; Gdyż pod wſzytkim ſłońcá biegiem / niemáſz Bogá tákiego / Ktoryby ták przeſtrzegawał ſądu ſwego wiernego.

4 Ten kogo chce vmie podnieść y vmie też potłoczyć; Rep. A ten kres przez iego woley iśćie trudno przeſkoczyć. Dzierży w rece kielich winá/ ktorym poi wiernego / A drożdżámi nátrze gebe niewiernika káżdego.

5 A ták ia moy miły Pánie/ muſze ćiebie wyznáwáć/ Rep. A gdyżeś Bog przodkow náſzych / z nimi wiecznie wyſławiáć; Wzgárdziwſzy hárdą myśl grzeſznych z pokornymi zoſtáwáć / A twą chwałe bez przeſtánku áż ná wieki roſſławiáć.

Psálm tenże 75.

Iebie Pánie wyznamy/ Wyznamy z o
chotnośćią/ A zserdeczną wdzięcznośćią/ Iż blisko
śiebie mamy Imię twe/ będziem chwalić/ Cudá
twe będziem sławić.

2 A ia więc spráwiedliwy Sąd odpráwowá
będę/ Gdy Máiestat ośiędę: Będąc też swym ży-
czliwy/ Stwierdzę słupy záchwiane/ Y pogodz
poddáne.

3 Rzekę ludziom szalonym / Iuż więcey nie szá-
leyćie/ Ale sie zlepszyć chćieyćie. Hárdzie záś wy-
niesionym: Nie wznośćie rogow hárdzie / Mo
wiąc Bogu ku wzgárdzie.

4 Niemasz sławy nádzieie/ Od tąd gdzie słońc
wschodzi/ Albo y gdzie záchodzi/ Ni skąd Aqui-

lon więc

lon wicie: Bog sam zniża iednego/ A wznośi
záś drugiego.
4 Bo ma Bog w ręce swoiey Kubek winá
przykrego/ Z drożdżámi mießánego/ Ktorym nie
smácznie poi Wßytkie niespráwiedliwe/ W grze
chách wßetecznie żywe.
5 A ia záśię dźiękuiąc Bogu Izráelskiemu/
Záśpiewam ku czći iemu/ Rogow złym przytá-
muiąc/ Rogi cnotliwych wßędźie/ Láská ma
wznośić będźie.

PSALM 76.
Notus in Iudæa Deus.

Ná tę Notę, iáko Psálm 30. Pánie moy będę ćię. ꝛc.

W Judskiey źiemi Bogá znáią Jáko-
wey iest wielmożnośći/ W Izrae-
lu pewność máią O iego świąto-
bliwośći: Bo Salem iest iego ko-
chánie/ A Syon záś iego mießkánie.
2 Tám pokrußył wßytkie zbroie/ Luki/ tarcze/
ostre miecze/ Vspokoił wßytkie boie/ Ktorym
trudná kto vćiecze. Swiádkámi twey sławy ze-
mdláni/ Swiezo ná gorách zwoiowáni.
3 Ná łup sie twoim dostáli/ Záśnawßy sen nie
occkniony: Choć sie ná woynę wybráli/ Nie mieli
rąk do obrony: Bo stráchem/ Boże/ twoiey grozy
Ośpione są konie y wozy.

4 Strásznyś ty Pan w grozie swoiey / Zwłaszczá tym co hárde baczysz : Atoż sie przed tobą o-
stoi/ Kiedy sie rozgniewáć raczysz? Ná twe Pá-
nie z niebá wyroki / Milcząc / drży świát / iáko
szyroki.
5 A coż gdy ná sąd powstawasz/ Wiernym swo-
im ku obronie : Tám wiec iáwnie znáć to da-
wasz/ Ze złych hárdość iuż ná zgonie/ Twoiá to
cześć/ złych zápálczywość / Z ich gniewu rośći
twa poczćiwość.
6 Sluby czyńćie Pánu swemu/ Ale ie y odda-
waycie : Dáry swe temu strásznemu/ Cośćie przy
nim/ przynaszaycie: On bowiem żywot odeymu-
ie Krolom/ ktorym strásznie Pánuie.

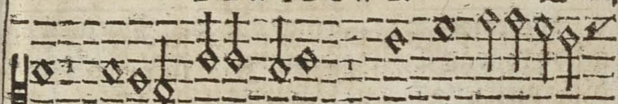
PSALM 77.

Voce mea ad Dominum clamaui.

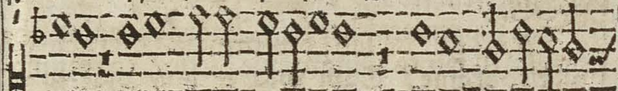

W Cięszki czás frásunku mego / Wzy-
wałem Bogá swoie° / Głos swoy do niego wzno-

sza

ßac/O wysłuchánie proßąc: Jm mi bárziey dole-

gáło/ A śił moich vbywáło/ Wiecem iego pomo

cy/ Szukał we dnie y w nocy.

2 Ale duszá vtrapiona/ Nie mogłá być vcieszo-na/ Jż Pan pomoc odwłaczał/ Jákoby mie zá-baczał: A choć duch moy ledwo wzdychał/ Je-zyk wołániem vsychał/ Nie vstałem w ćiesżkośći/ Wzywáć iego miłośći.

3 W tákim ćiesżkim z frásowániu/ Prożnom myślił y o spániu: Ják zábity leżałem/ Mowić iuż nie vmiałem. Aż w myśli mey roztárgnieniu/ Ná pámięć przyszły sumnieniu Czásy Páńskiey miłośći/ Gdy wyrywał z trudnośći.

4 Támem przypominał sobie/ Jákom kiedyś śpiewał tobie/ Boże łáskę twą znáiąc/ A zá nięć chwałę dáiąc/ A to z serdeczney wdzięcznośći/ Co rozmyśláiąc w táynośći/ Tymem sercá swoiego/ Pośiłał z truchłátego.

5 Mowiąc/ zaż Pan moy obrońcá Porzućił ćię
iuż do końcá? Czyli zápomniał ſwego/ Miłośier-
dźia wielkiego? Zaż Páńſkiey iego opieki/ Ná-
rußyć co mogą wieki? Czy obietnice iego/ Vſtą-
pią z mieyſcá ſwego? ***
6 Zaż zápámiętał litośći/ Ktorą dawał w ob-
fitośći? Czyli to zmiłowánie Jego/ co rozgnie-
wánie? A rzekłem ſię więcey nie bać/ Choćby y
śmierć tuż miáłá ſtać/ Práwicá naywyżßego
Prętko rátuie ſwego.
7 Ażebym wżdy mogł przyść k ſobie/ Wſpomi-
nałem/ iáko tobie Nie trudne było Pánie Wier-
nych twych wſpomagánie. Twoich cudow mo-
żne dźieło/ Myśli moie ſpokoiło: Bom w nich
twą vpátrował Moc/ ktorąś ſwe rátował.
8 O Pánie twoich ſpráw chwałá/ Poki ćiebie/
będźie ſtałá/ Zaden nigdźiey nie może Wyrownáć
tobie Boże/ Sameś ty w prawdźie możny Pan/
Táki / od wßech cudow vznan: Bo pokázuieß
mocy/ Dodáiąc ſwym pomocy.
9 Tyś mocą rámieniá ſwego/ Wybáwił z iárz-
má ćięßkiego/ Potomſtwo Jákobowe / Tákże y
Jozefowe: Twoie moc poczuły wody / A ſtrá-
chem iey drżáły brody: Przepáśći przepáść chćiá-
ły/ By ná ćię nie pátrzáły.
10 Niebo zá twym porußeniem/ Strách czyni-
ło ſwym trzęśieniem / Jákby ſię wálić miáło /
Stráßnie ſię náder chwiało. Po nim ſtrzelbá
twa huczątá / Wßytkie ſtráchem nápełniáłá/ O-

gnie

gnie swe wypuszczáiąc/ Cáły świát oświecáiąc.

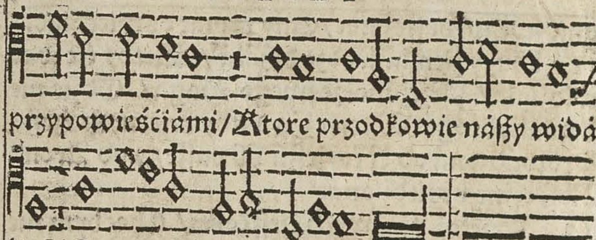
11 Nuż y ziemiá srodze drżáłá / Kiedy ćię idąc
widźiáłá/ Przez morze swego Bogá/ Gdźie nie
bywáłá drogá. W ten czás kiedy wiernych rzeszá
Prowádzoná od Moyżeszá W pasze/ y od Aroná
Rozkoszne vwiedźioná.

12 Przetoż y iá swych ćięszkośći/ Choćbym nie
pozbył w rychłośći: Czemubym źle miał tuszyć/
Jákby mię Bog miał skruszyć: Poczekam go w
ćierpliwośći/ A on mię z moich trudnośći Nád
nádźieię wybáwi/ Y ná swobodźie stáwi.

Psalm 78.

Attendite popule meus Legem meam.

LVdu moy vważ pilnie słowá moie/ A
do náuk mych nákłoń vszy swoie/ O dźiwnych rze-
czách mowić będę z wámi / O táiemnicách pod

przypowieśćiámi/Ktore przodkowie náßy widá-
li/ A swoim ie synom powiádáli.
2 Od nich słyßawßy zá pewną to mamy/Prze-
toż to dobrze w pámięći chowamy / Abyśmy sie
tym y sámi rządźili/ Y swym potomkom toż pozo-
stáwili. O dźiwnych spráwách Páńskich rozma-
wiáć/A śile iego wßędźie rozsławiáć.
3 Práwem to wiecznym podał Iákobowi/
Przymierzem stwierdźił to Izráelowi: Aby Oy-
cowie synom powiedáli / A ći záś tákże swoim
zwiástowáli: Potomnym wiekom to podawáiąc
Zadnego z dźieći tym nie miiáiąc.
4 Aby nádźieię swą w Bogu skłádáli / Iego
spraw dźiwnych nie zápominali: Przykazań iego
strzegąc záwżdy pilnie/A zá Oycy iść strzegąc sie
vsilnie/ Ktorzy narodem vpornym byli / A záw-
żdy z Bogiem swym wprzek chodźili. ***
5 Iáko potomstwo Ephráimá cnego / Swiá-
dome łuku/ choć sercá wielkiego / Iednák w po-
trzebie tył z hańbą podáli / Nie potkawßy sie
wßyscy zućiekáli: Bowiem przymierze Boże
zgwałćili/A w zakonie Páńskim nie chodźili.
6 Zápámiętawßy Páná Bogá swego / Y sła-

wnych dźiwow wielmożnych spraw iego/ Ktore oczom ich kiedyś pokázowal/ Kiedy przed nimi cudow dokázowal W źiemi Egiptskiey w polu Soáńskim / Przypátrowáli sie dźiwom Páńskim.
7 Morze ná poly moca swa rozsádźil/ Przez nie
suchuczko swoie przeprowádźil/ Wody z obu stron
ták iáko mur staly. Ná dźień w obloku Pan Bog
wieczney chwaly Przed nimi chodźil/ á záś w nim
w nocy Slupem ognistym świećil w swey mocy.
8 A żeby lud swoy w prágnieniu nápoil/ Skále
ná puszczy nápoly rozdwoil/ Y ták wypuśćil z ká-
mienia twárdego/ Strumienie/ iáko ze źrzodla ży-
wego: Skad tuz obfite wody linely / Szumem
iák rzeki iákie plynely. ***
9 Ale sie y ztad nie vpámietáli/ Ani swych grze
chow przećie poprzestáli/ Vpornie drázniac Bo-
gá bez przestánia/ Przećiwko niemu czynili szem-
ránia: Nápieráiac sie do swey sytośći/ Pokármu
náieść/ wedlug lubośći.
10 Azasz (mowili) on temu podola? Azasz ná
puszczy stol zgotowáć zdola? Bo choćiasz wody
wywiodl z twárdey skály/ Ták że strumienie iák
rzeki wezbrály / Bedźieli tez mogl chleb nágoto-
wáć/ Abo y mięsem nas opátrowáć?
11 To vslyszawszy/ bárzo sie obrázil/ A ná Iá-
kobá Pan wszystek gniew zrázil / Wielkim zápe-
dem ku Izráelowi Ruszon/ y przećiw swoiemu lu-
dowi: Przeto że cále w nim nie dufáli / Ani ná

mocy iego przestawáli.
12 Abowiem on był obłokom roskazał/ Y drzwi do niebá wszytkie pootwarzał / Aby lud iego nie-
dze nie vznawał/ Mánne im z niebá do pokármu dawał: A przećie ná głod nárzekáć śmieli/ Choć niebieskiego chlebá dość mieli. ***
13 Człowiek śmiertelny z Anioły záśiadał / (Rzecz niesłycháná) kiedy chleb ich iadał/ Ktore-
go im Bog dawał do sytośći: A gdy im przyszedł do obrzydliwośći/ Rospuśćił Eury z skárbu swo-
iego/ Pobudźił wiátru połudnowego.
14 A oto z wiátrem mięsá rozlicznego / Dostá-
tek wielki ptástwá skrzydlástego/ Jákie zámieći ná polách bywáią/ Ják wiele piasku brzegi mor-
skie máią/ Prosto w namioty do nich lećiáło W okoł obozu wszedźie pádáło.
15 A ták sie mięsá w swey pożądliwośći/ Wszy-
scy náiedli práwie do sytośći; Bog też ktoremu ták vrągáć śmieli/ Spráwił mocą swą że dostá-
tek mieli: Lecz ieszcze máło gárdło ich miáło/ Je-
szcze im mięso w gebie ich tkwiáło.
16 Kiedy Bog srogim gniewem zápalony / Rzućił sie z kaźnią ná on lud mierźiony / Ludźie
przednieyszy/ ludźie znákomići/ Lud Jzráelski nágle są pobići. Nie pomogło to/ przećie grzeszyli/ A
cudom Páńskim nie vwierzyli. ***
17 Wiec też nieszczęśćiem Bog niszczył ich látá/ Y przed czásem ie stracał z tego świátá: A oni
widząc sie w niebespieczeństwie/ Że ie mordował

w strásznym okrućieństwie/ Dopiero nedzni Páná szukáli/ A do niego sie y náwracáli.
18 Wspomniawszy sobie że Bog zbáwićielem/ Naywyższy bywał ich wspomożyćielem. A tenże y dziś nedznych nie przebaczy/ Lecz ie z ćieszkośći wszytkich wyrwáć raczy/ Alec obłudnie wszytko zmyśláli/ Chcac zdrádźić Bogá/ vsty kłamáli.
19 Nie byli z Bogiem sercá vprzeymego/ Ani wiernymi strzedz Przymierza iego: Jednák on przećie z dawney swey miłośći/ Choćiasz niegodnym odpuszczał ich złośći: A mogac ná nie ostrze nástapić/ Gniewu słusznego raczył vstapić.
20 Pámietał záwżdy że sa krewkie ćiáło/ Że przyrodzenie ich sie zepsowáło/ Że wiátru rowni precz odchodzacemu/ A iuż sie wiecey nie wracáiacemu: Acz go ná pusczy czesto drażnili/ K do żáłośći też przywodzili.
21 Bedac karáni nic sie nie zlepszáli/ Do swych nałogow záwżdy sie wracáli: Doświadczáć śmieli Páná Bogá swego/ Ogránicżáiac siłe nayświetszego: Zápámietáli że ie wybáwił/ A ná swobodźie z niewoli stáwił.
22 Kiedy w Egipćie ná polu Soáńskim Cudá spráwował w imieniu swym Páńskim: Kiedy im naprzod wody poginely/ Zdroie y rzeki krwia żywa płynely: Miedzy wodámi pić co nie mieli/ Schnac od prágnienia wielkiego mdleli.
23 Przepuśćił ná nie gwałt gádu przykrego/ Muchy y mszyce żárły z nich káżdego: Aż im y zá-
 by biedy

by biedy przydawáły / Gdy śię w ich gmáchach
mierżione czołgáły / Chrząszcze z száráńczą zbożá
pożárły / Wszytkie ich prácą wniwecz potárły.
24 Grády potłukły pyszne ich winnice / Drzewá
Figowe / y wszytkie szczepnice : Ná polách stádá
grom srogi popalił / Lecz wszytko to złe od swoich
oddalił. Owa wszytek gniew swoiey srogośći /
Wylał Pan ná nie w zápálczywośći.
25 Srogimi zewszad plagámi strapieni / Od
niewidomych duchow vdręczeni : Przestwor v-
czynił Bog swemu gniewowi / Zywot ich dáiąc
ostremu mieczowi: Nád wszytkimi śię złą śmierć
srożyłá / Zárowno z bydłem ludźie dawiłá.
26 Płod pierworodny ile go zástáłá / W cáłym
Egipćie wszytek zmordowáłá: Młodź wytráco-
na z rodu Chámowego / Smierć nie żywiłá znich
y nayduższego : Ale Pan záiął lud swoy iák owce /
Wybiwszy wszytkie ich prześládowce.
27 Prowádźił ie sam pusczámi srogimi / Sobą
ie sámym czynił bespiecznymi : Y záprowádźił ie
w swoiey miłośći / Ná kray dźiedźictwá swey
świętobliwośći / Gdźie gorá iego roskoszna stá-
łá / Ktorey práwicá iego dostałá.
28 Przed ich obliczem wygnał przecz pogány /
A ná ich mieyscu poczynił ie Pány / Podźielił wszyt-
kie ich miedzy swe włośći / Práwo dźiedźiczney
dawszy ośiádłośći : Wszák znowu przećie Bogá
gniewáli / Zakonu iego nie przestrzegáli.
29 Głupim rozumem swoim śię spráwuiąc / A
przod-

przodkow swoich złości násláduiąc : Cofnęli się
wzad/ iáko lud zdrádliwy/ Jeli się służby bał-
wánow brzydliwey : Czym náder znowu Bogá
zdráżnili/A z pomstą srogą ná się wzbudzili. ***
30 Bo pobaczywszy ich nieślachetności/ Prze-
ciwko nim się zápalił w srogości : Lud Izráel-
ski porzucił do końcá/ Y mieysce Sylo choć mu był
obrońcá/ Choć przed tym było iego kochániem/
Ná ziemi bárzo wdzięcznym mieszkániem.
31 Nieprzyiaciołom znák swey przytomności/
Arkę świádectwá swoiey wszechmocności/ Do
ręku podał/á lud swoy wybrány Podał ná miecze
by był zmordowány : Ták się gniew iego ná nie
rospalił/ Że od dziedzictwá chęć swą oddalił.
32 Młodź co rzeżwieysza ogniem popalono/Pá-
nienki wszytkie też zesromocono / Więc y Kápłá-
now nie vszánowano/ Okrutnie mieczem wszyt-
kie wyścinano : Y wdow nie stáło coby płakáły
Mężow/á pogrzeb im spráwowáły.
33 Ocućił się Pan ze snu obudzony / Krzyknął
iák Mocarz winem vraczony : Zádał ćięszki raz
nieprzyiaćielowi / Podał go ná śmiech wszytkie-
mu wiekowi. Ale potomkom Efráimowym/ Nie
zlećił władze/ni Jozefowym. ***
34 Lecz pokolenie Judskie obrał sobie/ A gorę
Syon swey świętey osobie Vmiłowawszy/ ślicz-
ne budowánia Ná niey postáwił swoiego miesz-
kánia/ Ktore trwáć máią ná wieczne látá/ A pó-
kąd będzie y tego świátá.

35 Więc wziął od stádá człowieká prostego/ Dawidá/sługę swego powolnego: Aby co przedtym zá owcámi chodził/ Dziedzictwo iego Izráelskie wodził: Ten ie z pilnośćią páśł y spráwował/ A w swym vrzędźie wiárę záchował.

PSALM 79.

Deus venerunt gentes.

PAnie Boże wszechmogący toć sroga moc wźięli/Pogáni co w twe święte dźiedzictwo wtárgnęli/ Swym báłwochwalstwem kośćioł twoy święty zmázáli/ Ono twe święte miásto snadź z źiemią zrownáli/ A práwie stráż ogrodną
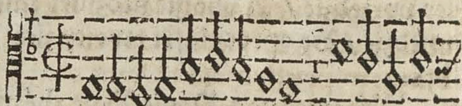

z niego vdziáłáli.
2 Skłádli ná pokarm ptástwu trupy twych
sług wziętych/ Dáli bestyam ziemskim ćiáłá ludźi
świętych/ Rozlali srodze krew ich práwie iáko
wodę/ W okręg miástá świętego czyniąc wielką
szkodę/ Nie był ktoby im czynił pogrzeb w ich
przygodę.
3 Jużechmy v wszech sąsiad zhánbieniem się
stáli/ A práwie wszytkim w pośmiech co známi
mieszkáli/ Y iużeż ták do końcá będzie gniew
twoy Pánie/ Niech się popędliwość twa iáko
ogień stánie/ A rácz swą srogą pomstę iuż obroćic
ná nie.
4 Rozszerz gniew ná Pogány ktorzy ćię nie
znáią/ A ná ty co imienia twego nie wzywáią:
Ktorzy on wierny narod Jákobow pożárli / A
srodze się do końcá iuż nań ták vpárli/ Aby miey-
sce y pámięć iego wiecznie stárli.
5 Nie rácz Pánie wspominać nászych stárych
złośći/ Ale owszem iákoś zwykł z swey Boskiey
miłośći/ Rácz nas z miłośierdźiem swym co rych-
ley vprzedźić / A vbogie nędzniki łáską swą ná-
wiedźić / Bo oprocz łáski twoiey źle ć o nas muśi
być.
6 Wspomoż nas Pánie Boże zbáwienia nászego/ A

go/A rácz okazáć możność imienia twoiego/Rácz
nas nędzne wybáwić z ták wielkiey ſrogośći / A
dla imienia twego odpuść náße złośći; Boś ty
ieſt Pan náß nád pány w ſwey Boſkiey możnośći
7 Niechże wßytki narody twą możność pozná-
ią/By nie rzekli niewierni: Gdźież ći Bogá máią?
Rácz pomśćić krwie niewinney ſług twoich nád
nimi/A wyſłuchay nas nędzne ktorzy ćię prośimy
Weźm nas w moc iák dźieći ſwe poki nie zem-
rzemy.
8 Rácz Pánie tym złośnikom śiedmioráko płá-
ćić/Ktorzy chćieli twe wierne do gruntu wytrá-
ćić/A rácz ie wßytki ſrodze możnośćią twą ſkro-
ćić/To pohánbienie náße rácz ná nie obroćić;Bo
chcą Pánie chwałę twą iuż práwie potłoczyć.
9 A ták my Pánie lud twoy páſtwiſk twych o-
wieczki/Nie mamy oprocz ćiebie nigdźiey ſwey v-
ćieczki/ A iż w twoiey obronie vfánie ſwe mamy;
Przeto po wßech narodźiech ćiebie wyznawamy;
A iuż ná wieki wieczne tobie cześć dźiáłamy.

PSALM 80.

Qui regis Iſraël, intende.

Izráelſki náß Páſterzu/Y wodzu Io-

zefow w Przymierzu / Ktory ná Cherubách śia-

dasz/Ktory wszytkim świátem władasz/ Vsłysz

nas swymi vszymá/A oświeć swymi oczymá.

2 Badźże przy swoim Efráimie / Ráczże być y przy Beniáminie/Mánássesá nie miiáiąc/Swoim go być pámiętáiąc: Chćieyże ruszyć swoiey mocy/A przybądź nam ku pomocy.

3 Przywroć nas Pánie w mocy twoiey / Do miłośćiwey łáski swoiey/A twarzą swoiey świátłośći/ Oświeć nas w nászey ćiemnośći: Tedy zbędźiem vtrapienia / Z twego wdźięcznego weyźrzenia.

4 Wszytkich zastępow možny Pánie / R pokiż twoie rozgniewánie/Nie dáć słucháć Ludu twego/Do ćiebie wołáiącego? Karmisz nas chlebem ze łzámi/A nápawász gorzkośćiámi.

5 Przepuśćiłeś ná nas sąśiády/Ktorzy z námi szukáią zwády/Despekty nam wyrzadzáią/ Jáko z błaznow przeszydzáią: Pánie okaż się w świátłośći/A pozbędźiem wnet żáłośći. ***

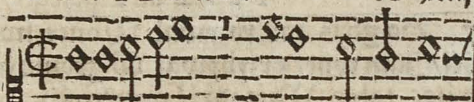
Twoyći

6 Twoyći to ſzczep Ludu twoiego / Coś go
Egiptu okrutnego / Przenióſł w ten kray pożeg
nány/ Wygnawſzy przed nim pogány/ Włośći
iego rozpoſtrzenił/ By ſię zewſząd rozkorzenił.
7 Cieniem ſwoim bárzo wyſokie Okrył gor
náder ſzyrokie/A buyne gáłęzi iego/ Wyżſze drze
wá Cedrowego: Látoroſtki záśię z niego/Záśię
gły brzegu morſkiego.
8 Czemużeś płot iego rozgrodźił ? Zeby mu kt
iedno chce ſzkodźił. Pátrzay co w Winnicy two
iey/ Wieprz leśny/ wieprz ſrogi broi : Jużći i
źwierz powoiował/Już ią do ſzczętu zepſował.
9 O Pánie ćiebieć nam potrzebá / Rácz kied
ná nas poyźrzeć z niebá/Zmiłuy ſię nád ſwą win
nicą/Coś ią ſzczepił ſwą práwicą / A to dla Sy
ná ſwoiego/ Przez ćię tobie zmocnionego.
10 Bacż że ią ogniem wypalono / Y korzeń
gruntu wykopano/Ginie wſzytká w twey ſrogo-
śći: Sćiągniſz rękę z wyſokośći / Do Syná twe-
go miłego/Mocą twą vmocnionego:
11 Day że ćię nie odſtępuiemy/ Záchoway nas
że wżdy żywiemy: Abyſmy ćię wyznawáli/Jmie-
niá twego wzywáli : Pánie okaż ſię w świátło-
śći/A pozbędźiem wſzech ćięſzkośći.

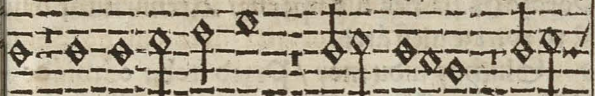
PSALM 81.

Exultate Deo adiutori noſtro.

Z wiel-

Z Wielką rádośćią Wßyscy záśpieway

ie/Z sercá wdźięcznośćią/Bogu możnemu/Iáko

owemu/Głosem wykrzykayćie.

Pieśni záczńićie Głosu wesołego/A w bębny iyćie/Psálmy śpiewáiąc/Ná Arfách gráiąc/Ku źći Páná swego.

W Mieśiącá nowie/By nie było táyne/Niech ie zápowie Z miedźi trąbámi/Ze miedzy námi/Jest święto zwyczáyne.

Sam to Ludowi/By śię tym spráwował/A Jozefowi Bog postánowił/Gdy z nimi mowił/ práwem wárował.

Ná ten czás/kiedy Egipt trapić raczył/A as zás z biedy Ludźi zuchwáłych/Niezrozumiáych/Wyrwáć nie przebaczył. ***

Jam (rzekł Bog) spráwił/Zem z iárzmá ćięśkiego Grzbiet twoy wybáwił/A twoie ręce Od átem męce/Ciężaru srogiego.

7 Bo gdyś mię wzywał W oney swey ćięszko-
śći/ Jam wnet przybywał W gromu o sobie/ Ni-
dáiąc tobie Wyrządzáć przykrośći.
8 Doświadczałem ćię Przez wod niedostátek:
Pokazałeś sięZeś lud uporny/ A temu niesforny/
A w wierze niestátek.
9 Słuchay ludu moy/ Przed tobą oświádczá
Wszytek vmysł swoy/ Będźieszli mego Głosu świ-
tego Chćiał słucháć/ obaczę.
10 Bogá żadnego Cudzego nie miewáy/ Proc
mnie sámego: A mnie słucháiąc/ We mnie dufá-
iąc/ Mnie czći/ y mnie wzywáy.
11 Jam Jam iest twoy Pan/ Bog wieczney
istnośći/ Jam ćię przywiodł sam W ten kray ob-
fity/ A známienity/ Z Egiptskiey ćięszkośći. ***
12 Otworz vstá swe/ A wyrzekni słowo: Do-
zna serce twe/ A ze wszytkiego Hoyność dobrego
Mieć będźiesz gotowo.
13 Lecz nie słucháli Choć są ludem moim: Ani
przestáli Ná mnie swym Pánie/ Com się brał zá
nie/ Ják zá ludem swoim.
14 Przetom ie puśćił/ Zadzom po ich woli/
Wszytkim rospuśćił; Niech gdy mną gárdzą/ O
sobie rádzą/ Będąc ná swey woli.
15 O gdyby byli/ W posłuszeństwie stali/ A gdy-
by żyli Według praw moich/ Ani z drog swoich
Zwodźić się nie dali.
16 W rychlezbym ia był Wszytkie ich okro-
ćił/ A przed nimi zbił Nieprzyiaćioły/ A miec

swoy

woy goły Ná nie był obroćił.
17 A choć ku wzgárdźie/ Ná Páná niedbáiąc/ Nawiáią hárdźie/ Wnetby vstáli/ Láſki ſzukáli/ Pánu ſię kłániáiąc.
18 A záśię moi Mieſzkáiąc beſpiecznie / Poki świát ſtoi/ Z zboż obfitośći / Miodu ſłodkośći/ Vżyliby wiecznie.

Psalm 82.

Deus ſtetit in Synagoga Deorum.

Ná tę Notę, iáko Pſálm 71.
W tobie Pánie nádźieię mam/ ⁊c.

W Zebrániu Bogow Bog śiedźi/ A w pośrzodku Bogi ſądźi / A długoż złość ſądźić chcećie/ Oſobom złym folguiećie.
2 Nędzniká z śierotą ſądźćie/ Spráwiedliwość tákim czyńćie/ Wyrwićie nędznych vbogich/ Wydrzyćie z ręku niezbożnych.
3 Nierozumieią ni widzą/ Bo w ćiemnośćiách wielkich chodzą/ Zá ſądy ich niezbożnymi / Rozruchy ſą po wſzey ziemi.
4 Jam rzekł/ ieſteśćie Bogowie / Y naywyżſzego ſynowie/ Wſzákże iák ludźie zemrzećie/ Ják iedno z Xiążąt pádniećie.
5 Powſtań Boże tyś ieſt náſz Pan / Abyś iuż ſądźił źiemię ſam / Abowiem opánuieſz ty/ Dźiedźictwem wſzytkie narody.

Tenże Pſálm 82. Ná te Note iáko Pſalm. 46.
Bog náß w káżdey náßey potrzebie ꝛc.

PAn Bog ſtánał miedzy Bogámi/Sę-
dźia wieczny miedzy Sędźiámi/ A ſą-
dy ich rozſądzáiąc / Ná nieſłußne ſię
gniewáiąc/Mowi: Jákoż ſię nie boi-
ćie/Gdy nieſpráwiedliwie ſądźićie ? A pokiß pá-
trzyć przez ſpáry Ná złe będźiećie/ zá dáry?
2 Mieyſc ſwoich pilnie przeſtrzegayćie/ Ná
nich powinność ſwą konayćie: Sądźćie práwem
ſpráwiedliwie/ Nie z áfektow ſądząc krzywie.
Gwałt y bezpráwie ćierpiącego Brońćie/y oſie-
roćiáłego: Wydźierayćie z rąk złośliwych/ Nie-
winność ludźi cnotliwych.
3 Alec mię widzę nie ſłucháią/ A co mowię nie
vważáią: Drogá ich wßytká záćmiona/ Ziemiá
z gruntu porußona. Ale mię máło poſłuchayćie/
A więcey hárdźie nie dumayćie: Acżem was ná-
zwał Bogámi/A Naywyżßego ſynámi:
4 Jednák to wßyſcy wiedźieć maćie/Że przećię
śmierćią dokonaćie: Rowne iáko naylżßemu/
Ták vmrzeć y z was káżdemu. Wſtańże ty ſam ſą-
dźić świát Boże/ Sądow twych nikt zgánić nie
może/Twe ſą wßytkie ziemſkie kráie / A wßyt-
kie ná nich rodzáie.

PSALM 83.

Deus, qui ſimilis erit tibi.

O Boże

Boże nie bądź milczący/ Nie bądź iák-

by niesłyszący: Nie tay dłużey swoiey możnośći/ Pá

trzay iáko nieprzyiaćiele / Potrząsáią swą głową

śmiele Przećiw Boskiey twey wielebnośći.

2 Nigdy nie byli wśćiekleyszy / Ani w rádách swych chytrzeyszy: Smierć okrutną obmyśláwáiąc/ Tym nád ktorymi ty sam czuieß / Ktore ná łonie swym piástuieß / Przećiw nim pyßnie ták mawiáiąc :

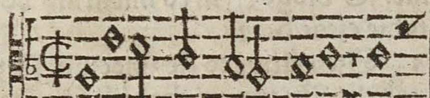
3 Ey nuż wßyscy ná to plemię/ Co nam záprząntnęło źiemię/ Oderzmy iuż / á nie mießkaymy/ Imieniá tego nam brzydkiego / Pokolenia Izráelskiego/ Y pámiątki nie zostáwiaymy.

4 Náporządźi sie spikneli/ Buntem y przyśięgą spięli/ Idumeyczyk z Izmáelitámi / Moábczycy/ Agáreńczycy / Przećiw tobie powstáli wßyscy :

Aż y Gábel z Amonitámi.
5 Z nimi y Mámáluchowie / Z Tyrem y Fili-
stynowie : Wszyscy ći z sobą sie spikneli. Y Assur
potomkom Lotowym/ Do tey potrzeby był goto-
wym/ Gdy iednym obozem ćiągneli.
6 Lecż ty Boże postąp z nimi/ Iáko y z Mády-
áńskimi/ Iáko z Zyzárą y z Iábinem. Ktorzy to
w Endor pod miecż dáni/ A w ziemię iáko gnoy
wdeptáni/ Przy rzece Cyzon nád strumieniem.
7 Nacż przyszedł Zebách z Horebem/ Albo y
Sálmáná z Zebem/ Y ći niech przyidą z woyski
swymi : Bo áż názbyt hárdźie mowili/ Zeby twoy
kray odźiedźicżyli/ Władáiąc przybytkámi twymi.
8 Boże niech sie mocą swoią Iák perz po po-
wietrzu roią : Iák kołá z gory rospuszczone Nie-
chay przed tobą vćiekáią/ Iáko gdy pożárem by-
wáią Lásy ná gorách pustoszone.
9 Puść po nich wicher swoy srogi/ Zeby nákár-
mieni trwogi/ Co z sobą cżynić niewiedźieli : Ná-
pełń twarzy ich pohańbienia/ Zeby wżdy świete-
go imienia Twego Pánie szukáć muśieli.
10 Niech wstydem z trwogą strapieni / Będą
wiecżnie wygłádzeni : Niechayże to wszyscy po-
znáią/Ześ ty sam spráwiedliwie názwan/ Y nie-
bá y ziemie sławny Pan/ A wyższego nád ćie nie
máią.

PSALM 84.

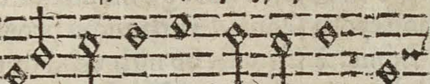
Quam dilecta tabernacula tua.

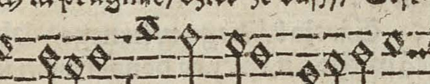
MOżny wßech Zastępow Pánie/ O

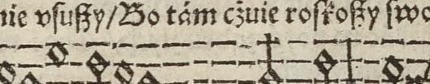
iák wdzięczne twe mießkánie/ A Przybytkow two

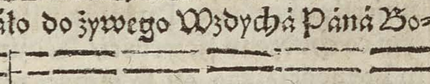
ich pokoie/ Tych ia prágnąc/ dźiw że dußy/ Tesk-

ność zbytnia nie vsußy/ Bo tám czuie roskoßy swo

ie: Duch y ciáło do żywego Wzdycha Páná Bo-

gá swego.

2 Wroble y Jáskołki máią Domy swe/ w ktorych mießkáią/ Gdźie máią y dźiatkom zchowánie: Jam tylko ták nießczęśliwy/ Że mi się w twym Boże żywy Przybytku mießkáć niedostá-

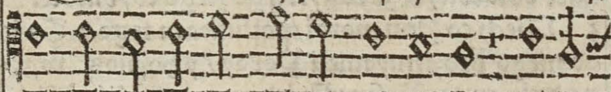
nie. O błogoż tym co mieszkáią W domu twym/
tobie cześć dáią.
3 Szczęśliwi co się zmocnili Przez ćię/ y sercá
nábyli/ By twymi chodźili ściesżkámi: W nędzy
y w prágnieniu trwáiąc/ Ani się też odtrącáiąc
Z nawietszymi trudnośćiámi/ By im wod z zie-
mie dobywáć/Albo y dżdżá oczekiwáć.
4 Nic się tego nie lękáią/ Jedni drugie vbiegá-
ią/ Ná Syon do Bogá możnego. Możny wszech
zastępow Pánie/Niech znam prośb mych wysłu-
chánie. Náktońże do nich vchá swego/ Boże Iá-
kobow/ moy Boże/ Ktoż mię procz ćiebie wspo-
może?
5 Tárczo káżdego wiernego/ Obacz pomázáń-
cá swego. Lepiey w domu twym ieden dźień żyć/
Niżli gdźie indźie v świátá Tráwić y nadłuższe
látá: Wolę v ćiebie Odźwiernym być/Niżli mie-
szkáć w poyśrzodku złych/ Choć w pálacách na-
pysznieyszych.
6 Bo Pan iest nam miásto słońcá/ On nape-
wnieyszy obrońcá: On łáskę y sławę száfuie/ A
tym co chodzą w szczyrośći/ Vdźielá dobr swych
w hoynośći/ Bo on szczyrość záwżdy miłuie:
Szczęśliwy to káżdy Pánie/ Kto kłádźie w to-
bie dufánie.

PSALM 85.

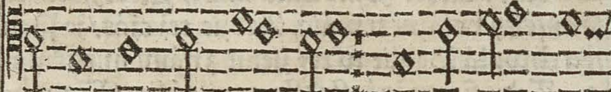
Benedixisti Domine terram tuam.

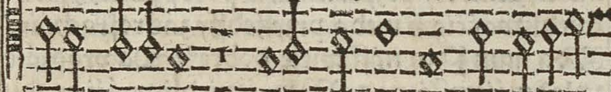
Dawnáś ty Pánie ſwym miłośćiwy/

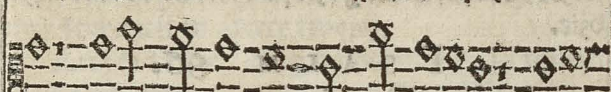
Tyś rod Iákobow wywiodł z więźienia: Bywa-

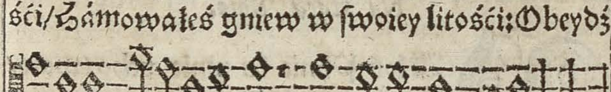
łeś grzeſznym Pan lutośćiwy / Odpuſzczáiąc im

wielkie zgrzeſzenia/ Aniś roſpuſzczał popędliwo-

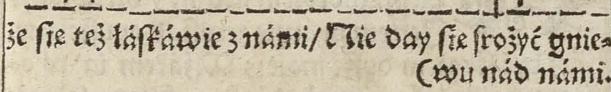

śći/ Zámowałeś gniew w ſwoiey litośći: Obeydź

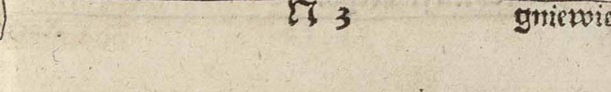

że ſię też łáſkáwie z námi/ Nie day ſię ſrożyć gnie-

(wu nád námi.

2 Azaż ná wieki nas vtrapionych W ſwym

 gniewie

gniewie Pánie zábaczyß? Azaż obżywić nedzą
zmorzonych/ Tákże vćießyć smetnych nie raczyß?
Czuiemyć my to żeś obráżony/ A ku gniewowi
przez nas wzbudzony: Lecż sie ty nam rácż w
łásce obiáwić/ A ze wßytkiego złego wybáwić.
3 Niech co Pan mowi/posłucham tego: To że
od niego bedźiemy mieli Pokoy / y hoyność wßego
dobrego: Bysmy sie iedno náwroćić chćieli.
Bo blisko śiebie zbáwienie máią/ Ktorzy tu w
Páńskiey boiáźni trwáią. A idźie też czás/że Pań
ska chwałá Bedźie w tey źiemi z námi mießkáłá.
4 Tedy sie wiárá zßedßy z miłośćią / Nadob-
nie w źiemi tey przywitáią/A pokoy sie też z sprá-
wiedliwośćią Z niebá przyßedßy záś roskocháią/
A da nam Pan náß wiele dobre⁰/ Da vrodzáie
z płodu źiemskiego: W spráwiedliwośći rządu
strzedz bedźie, Tám gdźie sie kolwiek obroći wßedźie.

PSALM 86.

Inclina Domine aurem tuam.

Ná stárą Note.

Akłoń Pánie ku mnie vcho twoie/
Wysłuchay żáłosne prośby moie;
Rep. Abowiem nedzny y vtrapiony/
Iestem práwie zewßąd opußczony.
Rácz być strożem duße moiey; Wßákem ia w o-
piece twoiey / A wyswobodź sługe swego/ Boże
moy w tobie vfáiącego.

Rácz/

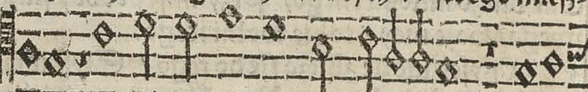
2 Rácz mi być moy Pánie miłośćiwy/ A tobie wołam záwße pokim żywy. Rep. Rozwesel mię Boże moy w rádośći/ A tobie wołam głosem mym w żáłośći; Gdyż ćię wiem być Bogá tego/ Ták bárzo miłośiernego/ Przyimiß prosby ſługi ſwego/Boże moy k tobie wołáiącego.
3 Wßyſcy ludźie zbieżą ſię do tego/ Słyßąc ćię być Páná ták dobrego; Rep. Ktoremu nigdźiey Bogá żadnego/ Niemáß nigdy w niczym podobnego: Abowiem twe święte ſpráwy/ Swiádczą iżeś ty Bog práwy/ Wiedźiß mię ná drogi ſwoie/ Boże moy á vweſel ſerce moie.
4 Abowiem iśćie z ſercá práwego/ Muße wyznáć możność Boſtwá twego; Rep. Bowiemeś ty z miłośierdźia ſwego/ Wydárłeś mię z piekłá goracego; Bo możnośći świátá tego ogárnęły mnie nędznego/Ciężko czyniąc dußy moiey/Boże moy ktora ieſt w opiece twoiey.
5 Lecz ty iżeś ieſt Bog miłośćiwy/ Ná wßem możny á dźiwnie prawdźiwy: Rep. Weyźrzy ná mię nędznik á ſwoiego/A wyzwol mię zewßąd vpádłego; A okaż znák mocy ſwoiey/ Pomoż nędzney dußy moiey/ Aby ſię ći záwſtydźili/ Boże moy co ſię tobie ſprzećiwili.

PSALM 87.

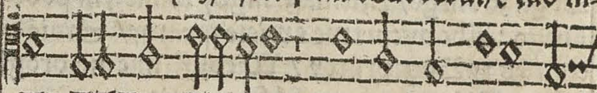
Fundamenta eius in montibus.

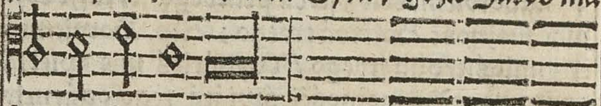
A gorách świętych do ſwego mieſz-

kánia/Sobie przybytek Pan vbudował/Nád in-

ſze miáſtá/ y vmiłował Syon / gdźie Jákob ma

ſwe przebywánia.

2 O ſławne miáſto pięknie wſzędźie ſłynieſz / Egypt (mowi Pan) y Babilonę/ Miedzy ſwoimi ſwoię wſpomionę: A ty dopieroſz w ſławie ſwey nie zginieſz.

3 Bo y Tyrczycy y Filiſtynowie/ A Murzynowie będą mowili/ Ze ſię w tym mieśćie wſzyſcy zrodźili/ A przy tobie ſię káżdy z nich opowie.
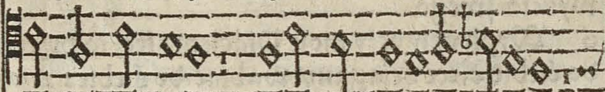
4 A o Syonie będą powiedáli/Ten ſię tám zrodźił/ ten y wychował/ A Pan naywyżſzy ſam ie zbudował: Będą to miáſto wſzyſcy wyſłáwiáli.

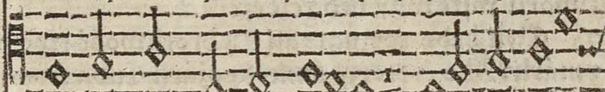
5 Alec ſámemu przyidźie tobie Pánie Spiſáć narody/y poráchowáć/Co ſię z Syonu máią miá-

nowáć:

nowáć: Sláwić ćię będę ia póki mię ſtánie.

Psalm 88.
Domine Deus ſalutis meæ.

Boże me° zbáwienia/ Ná ćię wołam

we dnie y w nocy/ Abyś mi przybył ku pomocy:

Przypuść przed ſię me modlenia/ Nákłonże vchá

łáſkáwego/ Do ćięſzkiego wołánia mego.

2 Niezmiernećzewſząd ćięſzkośći Ták duſzę moię przepełniły/ Zywot moy do grobu zchyliły: Że kto widźi me żáłośći/ Nie rzecże o mnie nic inſzego/ Jedno żem obraz vmárłego.

3 Leżę iáko vmorzony/ A nie mogę dáć rády ſobie/ Rownie iák ow co leży w grobie/ Żem od ćiebie opuſzczony. Podobienem zámordowánym/ Z oczu ludzkich w grob pochowánym.

4 Wrzućiłeś mię w odchłań srogą / W prze-
páść ćiemną bárzo stráßliwą/ Gdźie śię gniewu
twego teskliwą/ Bez przestánia/ męczę trwogą.
Náwiodłeś ná mię nawáłnośći/ W swoiey sro-
giey zápálczywośći.
5 Ießcześ mi też y to spráwił/Ześ mię mym
przyiaćiołom wßytkim Vczynił wzgárdzonym
y brzydkim: A w tákąś mię ćieśnią wpráwił/ W
ktorey ia ćierpiąc wiele złego/ Nie náyduię z niey
wyśćia swego.
6 Wypłynęły oczy moie Płáczem/ lecz ia przećię
do ćiebie Ręce ściągam/ wabiąc do śiebie: Azaż
będźieß cudá swoie Vmárłym pokázowáł? Czyli
Zmárli wstawßy będą ćię czćili?
7 Czyli będą wyznawáli Dobrotliwość twoię
vmárli? Albo ći ktorzy śmierć pożárli/ Cudá twoie
wysławiáli? Czyli ten/ prawdy twoiey Pánie/
Co iuż zgnił/ vczyni wyznánie?
8 Zaż śię mogą przypátrywáć Dźiwom twym
co oczu nie máią? A ći co nic niepámiętáią/
Spráwiedliwość wspámiętywáć? Aczem tedy
godźien karánia/ Iednák ćię wzywam bez vstá-
nia.
9 Czemuż mię odrzucáć raczyß? Czemu twarz
swą przedemną kryieß? Czemu bez miłośierdźia
biieß? Czy/ że iuż ginę/ nie baczyß? Bacż żeć iuż
vmieram w tey trwodze/ Ták mi zewßąd doy-
muieß srodze.
10 W twey srogiey zápálczywośći/ Powodźi ná

mię przypłynęły/ Zewſząd mię ſtráſznie ogárnęły/ Iáko morſkie náwáłnośći/ Dla ćiebie krewni mnie nie znáią/ A znáiomi o mię nie dbáią.

PSALM 89.

Miſericordias Domini in æternum.

Dobroćiach Páńſkich wiecznie śpie-
Pewność słowá iego wyſtawiáć

wáć będę/ Rep. Bom o nim bywał záwżdy tey cá-
záśiedę :

tey dufnośći/ Ze gdy co obiecuie/ iśći to zmiłośći.

W niebioſá wiárę słow iego wyświádczáią : Bo
nimi vtwierdzone odmiány nie znáią.

Rzekl

2 Rzekł Bog/ Obiecałem memu wybranemu I
przyśiągł/ Dawidowi słudze wiernemu: Iże po
ki nadłużey wiekow będzie stawáć/ Plemię ni
ma y iego stolicá vstawáć: Przetoż dziwnych
spraw twoich niebiosá/ o Pánie/ A prawdy two
iey/ świętych Zbor/ czynią wyznánie.
3 Bo ktoż iest ná niebie/ coby zrownał z tobą?
Albo ktoć z mocarzow zrowna swą osobą? Wszy
tkimeś strászny co iedno w koł ćiebie stoią/ A ćie
bie sie mocarze nawiętszy boią. Pánie zastępow/
gdzie moc coby z twą zrownałá? Ciebie prawdá
iáko płaszcz zewsząd przyodziałá. ***
4 Ty sam morzu możnie pysznemu pánuiesz Ty
y nawalnośćiám iego roskázuiesz: Tyś Egiptczyki
srodze plágą swą vskromił/ Y nieprzyiaćioły
swe/ tyś wszytkie rozgromił. Twoć iest niebo/ y
ziemiá iák szyroká tobie/ Należy/ ztymże wszytkim
co iedno ma w sobie.
5 Tyś stworzył południe/ tyś stworzył półno=
cy/ Tábor y Hermon twey pámiętne są mocy:
Możne iest twoie rámię/ wysoka práwicá/ Sąd
twoy y spráwiedliwość są twoiá stolicá: Praw=
dá z miłośćią twoie oczy poprzedzáią/ Ludźie to
są szcześliwi/ co głos trąb twych znáią.
6 Ci twarzy twey Pánie świátłem oświeceni/
W ćiemnośćiách nie będą nigdy záchwyceni. W
imieniu twoim świętym będą sie ćieszyli: Boś ty
stawá mestwá ich/ ty ie z swey miłośći/ Dźwigasz
ná dostoieństwá/ do wielkiey godnośći.

7 Pańci ieſt tarcż nászá / ktora ſię ſczyćiemy/
Swiętym Izráelſkim Krolá ſwego wiemy.
Powiedźiałeś w widzeniu ſwemu Prorokowi ;
Náznáczyłem ia Krolá iuż ſwemu ludowi/ Da-
widá ſługę mego do tego obrałem / Y oleiem o-
iego świętym pomázałem.
8 Temu ſercá będę y śiły dodował/Y przy nim
w potrzebie káżdey będę ſtawał: Nie náćieſzy ſię
żaden nieprzyiaćiel iego/Lub zdrádą/lub y gwał-
tem chćiałby drzeć co z niego : Nieprzyiaćioły ie-
go ia przed nim wygládzę/ Wſzytkie iemu nie-
chętne ia z świátá ſprowádzę. ***
9 Prawdá go z litośćią moią nie odſtąpi/Wiel
kiey ſławy w moim imieniu doſtąpi : Położę rę-
kę iego ná morzu ſzerokim/A drugą ná rzek wiel-
kich ſtrumieniu głębokim: On mię będźie wyzna-
wał záwżdy Oycem ſwoim / Rzecze ; Tyś ſkáłą/
Bogiem/ y zbáwieniem moim.
10 A ia pierworodztwá práwo mu zoſtáwię/
Y wyżſzey nád wſzytkie Krole go poſtáwię; W
łáſce moiey ná wieki nie vzna odmiány/ W Przy-
mierzu poślubionym będźie záchowány:Potomek
w domu iego nigdy nie záginie/ Ani ſtolicá ; poki
dźień zá dniem popłynie.
11 Gdźieby dźieći iego práwem mym wzgárdźi-
ły/ A w przykazániuby moim nie chodźiły : Onić
kaźni nie vydą zá ſwe wſzetecznośći/Y odnioſą zá
płátę godną ſwoich złośći : Ale iemu záchowam
miłośierdźie ſwoie / Ani go oſzukáią kiedy ſłowá
moie.

12 Dotrzymam mu przymierza/ á com ślubo-
wał/ Bez odmiány státecznie będę mu chował:
Rázem ia Dawidowi ná státeczność swoie/ Słu-
dze wiernemu przyśiągł/ y przy tymże stoię: Poto-
mek nie vstánie w domu iego sławnym/ Ani má-
iestat iego/ poki śládem dawnym
13 Słońce swą iásnośćią po wszem świećie
wszędzie/ A z nim Mieśiąc świecąc/ ludziom słu-
żyć będźie. Teraześ się obruszył Pánie przećiw nie-
mu/ Jáwną nieláskę słudze okázuiesz swemu: Wy-
wróciłeś Przymierze/ zepchnąłeś koronę z głowy
iego/ odiąłeś wszeláką obronę.
14 Mury/ bászty leżą/ zewsząd go tárgáią/ Ze-
wsząd go sromocą/ zewsząd vrągáią: Nieprzyia-
cioły iego nádeńeś wystáwił/ A ludźie zazdro-
śćiwe rádośćiś nábáwił: Przytępiłeś miecz iego
á w swoiey potrzebie/ Obrońce nie miał áni po-
mocniká z ciebie.
15 Sławá wszytká iego y świetność záćmio-
na/ Stolicá przeważna z gruntu wywrocona/ V-
króciłeś lat iego kwitnącey młodośći/ Oczu pod-
nieść nie może/ pełen zelżywośći. Będźiesz wzdy
kiedy koniec twey nieláśce Panie? Kiedyż wzdy
twoy srogi gniew przećiw mnie vstánie? ***
16 Wspomni że ná świećie krotko mego wieká
Zalibyś ty prożno stworzyć miał człowieká? Że-
by y ten lichy czás w troskách miał położyć/ Bo
ktoż śmierći mogł zniknąć/ álbo zmartwych ożyć?
Gdźie teraz ono twoie miłośierdźie dawne?

Gdźie

Gdźie Pánie zwykła dobroć y Przymierze ſławne
17 Z Dawidem záwárte? ty ſkłoń oczu ſwoich/
A vragániu ſług przypátruy ſie twoich: Pełne
zánádrze mam ſznupek/ktorymi lżyli Nas nieprzy
iaćiele: Lecz też nie przepuśćili Twemu Pomá=
záńcowi. Bądźże ć chwałá Pánie; A iák ieſt wo=
la twoiá/ták ſie niechay ſtánie.

PSAŁTERZA DAWIDOWEGO

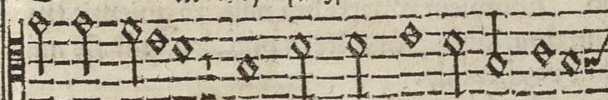
CZĘŚĆ CZWARTA.

PSALM 90.
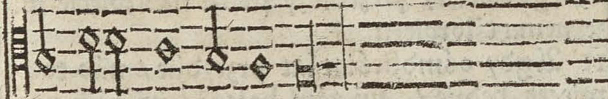
Domine refugium factus es no.

Anie tyś ſie zſtał vćieczka nam nád

wſzytki narody/ Boś nas ſam záchowáć raczył

od káżdey złey przygody.

2 Pierwey niżli gory były/ á niżli iest świát
ſtworzon / Tyś od wiekow możny Boże náde-
wſzytkim przełożon.
3 Ty ktory wniwecż obracaſz człowieká śmier-
telnego/ A mowiſz do ſynow ludzkich odwroććie
ſię od złego.
4 Bowiem v ćiebie tyśiąc lat práwie ieſt iák
dźień ieden/Ktory kroćiuchno przeminie/iák czło-
wieku pierwſzy ſen.
5 Ná wſzem tu czáſy te náſze/ ták nam rychło
mijáią; Iáko rzecży ktore ludźie ſobie zá nic
miewáią.
6 Z poránku ſię iáko trawká ná máły czás źie-
lenią/ A pod wiecżor w grube śiáno prędźiuchno
ſię odmienią:
7 Tákćiechmy w ſrogim gniewie twym nę-
dzniczkowie vſtáli / W wielkiey popędliwośći
twey ſtráſzliwie zfráſowáli.
8 Skłádłeś przed oblicżem twoim náſze wſze-
tecżne złośći/ W iáſnośći twey dźiwnieś przey-
źrzał náſze nędzne ſkrytośći.
9 Abowiem wſzytki dni náſze w gniewie two-
im zwątláły/ Iáko lekka páięczyná ták ſię márą-
nie rozchwiały.
10 Snadź nawięcey śiedmdźieśiąt lat tego nę-
dznego wieku / Przedłuży ſię tu ná świećie mi-
zernemu człowieku.
11 A gdy ośmdźieśiąt lat przeydźie / nád to co
więcey będźie / Iuż tám boleść / iuż tám prą-

cá/ zgárnie ſię ku nam wſzędzie.
12 Abowiem prętki ieſt bieg náſz/ iák to y ſámi
znamy/A nigdzie pewnego mieyſcá tu ná świećie
nie mamy.
13 Ktoż ma znáć moc gniewu twego wſzech=
mocny Pánie Boże/ A ktoż przed ſtráchem ſro=
gośći tu go rozliczyć może.
14 Náucz nas ſam iák dni náſzych liczbę tu wie=
dźieć mamy/ Day zroſtropnym ſercem chodźić w
nich/ gdyż ie krotkie znamy.
15 Obroćże ſię o Pánie náſz wżdy kiedy k nam
łáſkáwie/ A ſługi twe rácz podpomoc w tákiey
ich krotkiey ſpráwie.
16 Ráczże ty nas ſam nápełnić miłośierdźia
ſwoiego/ A rozráduiem ſię w tobie tu iuż czáſu
káżdego.
17 Tych dni trapienia náſzego rácz łáſkáwie
vkroćić/Smutne látá ktore mamy rácz w weſele
obroćić.
18 Rácz weyżrzeć ná ſługi twoie/ y ná możne
twe ſpráwy; A wywieść wſzytki ſyny ich z trud=
nośći/iák Bog práwy.
19 Niech iáſność twa Pánie Boże iuż zoſtánie
nád námi Sługámi twymi włáſnymi/ y náſzymi
dźiatkámi.
20 Tyle nam lat vżyc ſtrawić/w weſołey ſwey
rádośći; Jlechmy ich iuż ſtrawili w niezmierney
ſwey żáłośći.
21 Bądź tez ná nas Pánie záwżdy z ſwey do=

broći łáſkáwy/ Rządź/ y zdarz ſwą świetą łáſką rąk náſzych wſzytkie ſpráwy.

PSALM 91.

Qui habitat in adiutorio altiſsimi.

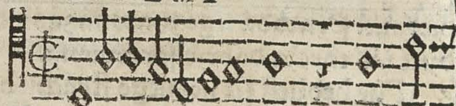
To mieſzka w obronie naywyżſzego/ A w ćieniu Bogá wſzechmogące°/ Mogę to ia przed káżdym śmiele mowić / A też to zá rzecz napew=nieyſzą twierdźić/ O Pánu nádźiei báſzćie moiey/ O Bogu mym w ktorym vfam záwżdy.

2 Ze on ćiebie wyrwie z śiatek łowczych/ A od záráży ludźi niezbożnych: Skrzydłámi ćię ſwymi nákryie wiecznie/ Pod ktorymi ty będźieſz żył beſ=

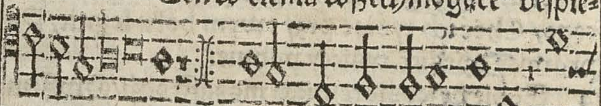
pieçznie. Prawdá iego zdawná záślubiona/ Bę-
dźieć iák tarcza dobrze sprawiona.
3 Nie będźiesz się nocnego strachu bał/Ni strza
ły w dźień latáiącey lękał/Od powietrza w ciem-
nośći chodzącego / Tákże y w południe pustoszą-
cego/ Choć ich tyśiąc przy twym boku legnie/Po
práwicy dźieśięć tyśięcy pádnie.
4 Tobie przedśię ten iad nie zászkodźi/Owszem
oko twoie to obaczy; Jáko Pan złym ludźiom bę-
dźie źle płáćił/A iáko grzeszne będźie srogo tráćił;
A to żeś Páná miał nádźieię twą/Naywyższegoś
wźiął zá obronę swą.
5 Nie potka ćię nic z fráſunku złego / Nie poy-
dźie plagá do domu twego : Bo Aniołom swym
polećił ćię pilnie/ By ćię w drogách twych strze-
gli w nocy we dnie/Będą ćię nośić ná rękách swo
ich/ Zebyś o kámień nie zbił nog twoich.
6 Ty Lwá y Bázyliszká podepcesz/Lwię nogá-
mi y smoká też zetrzesz. Ze mię miłuie(mowi Pan)
wyrwę go / Jż poznał imię moie zászczycę go/
Wzywáć mię będźie/ ia go wysłucham / W káż-
dym vdręczeniu/z nim będę sam.
7 Ze wszey trudnośći wybáwię iego/A vwielbię
iák swego miłego. Dam długie zdrowie iemu ná
świećie tym/ A zbáwienie me pokażę mu potym.
Tęć rzeczy ślubuie Pan káżdemu/Ktory go chwa
li słudze wiernemu.

Psálm tenże 91.
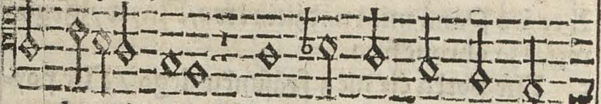

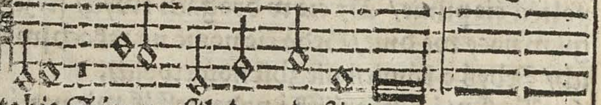
To opieki Naywyżßego / W straży Ten w cieniu wßechmogące^o bespie-

iego vżywa/Rep. Przetoż y ia mowię sobie: Tyś cznie odpoczywa.

ma obroná Pánie/Tyś twierdza/ tyś Bog/ia w

tobie Sámym skłádam dufánie.

2 Bo mię on z śidłá łowczego / Ktorego się ia boię/Rep. Wyrwie/y z záráźliwego Powietrza/ przez moc swoię. Da mi pod skrzydłámi swymi Vledz záwżdy bespiecznie : Iák tarczą mię prawdziwymi Słowy strzedz będźie wiecznie.

3 Przetoż mnie nic nie zátrwożą Trwogi nocy strásżliwych/Re. Ani/co się we dnie srożą Strzały przygod ßkodliwych: Ani się powietrza boię/ Co się z mierzkiem przechodzi. Záráźie plácu dostoię/Co w południe więc ßkodzi.

4 Niech ich choć kilká tyśięcy / Wedla mnie

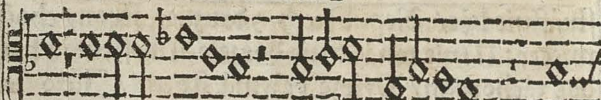
strásżnie

ſtráſznie lęże/ Rep. Niech z drugiey ſtrony choć
więcey: Mnie ten iad nie dośięże. Owſzem ia bę-
dąc záchowan/ Vyżrzę oczymá ſwymi/ Iáko ſię
okrutnie mśći Pan Nád wſzytkimi grzeſznymi-
mi. ***
5 Poniewaź tedy ſámego Páná vcieczkę moię/
Rep. Kłádźieſz zá obrońcę ſwego/ Máiąc w nim
dufność ſwoię/ Nie tknieć ſię ciebie nic złego/ Ani
ćię záfráſuie: Dom też nigdy przećiwnego Twoy
ſzczęśćia nie poczuie.
6 Aniołom ćię ſwym pilnowáć Kazał ná dro-
gách twoich/ Rep. Aż y ná ręku piáſtowáć / A-
byś kiedy nog ſwoich Nie obráźił ná kámieniu:
Będźieſz po żmiiách chodźił/ Będźieſz ſrog Lwie-
mu plemieniu/ Smokći nie będźie ſzkodźił.
7 Przeto iż mię vmiłował/ (Rzekł Bog) ia go
wybáwię: Rep. A iż mię ſzczyrze ſzánował/ Sła-
wę iego wyſtáwię: Záwołali mię w ćięſzkośći/
Wnet go wyrwę z kłopotá/ Y nábáwię go zac-
nośći/ Przedłużę mu żywotá.
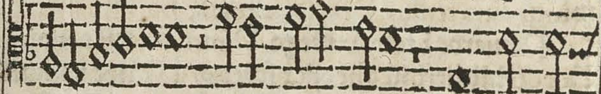
Psalm 92.

Bonum eſt confiteri Domino.

Słuſzna żebyſmy ſwe° Páná wyſtawiá-

li/A ku czći śpiewáli Imienia naywyższego/Rá-

no opowiedáiąc Łáskę iego święta/A zás práw-

dę wzięta A w wieczor wyznawáiąc.

2 Wynosząc pod niebiosy Regałem/ Cytrámi/ Hárfą y Lutniámi/A rozumnemi głosy: Boś mię Pánie rádości W spráwách swych nábáwił : A toś we mnie spráwił/Bym ćię chwalił z możności

3 O iák wielka szerokość Wszytkich spraw twych Pánie/Kogoż ná to ostánie Zmierzyć lub też głębokość Myśli: ktorych głupiego Nie poymuie serce: Ni ich vważáć chce Myśl człeká bydlecego.

4 Widząc ná co grzesznicy/ Acż zielono wstáią A kwiát rozwiiáią / Przechodzą niemál wszyscy: Bo koniec ich rádości / Wieczne zátrácenie. Ty sam nieskończenie Trwasz Pánie ná wieczności.
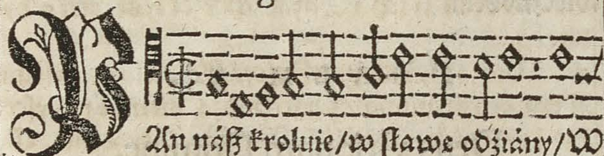
***

5 Oto iák przećiwnicy Twoi Pánie giną/Wszyscy się rozwiną / Niewiedzieć gdźie złośnicy : A mnie łáskę gotową Dáiesz y chęć swoię Wyno-

ßąc moc moię/ Jáko Jednorożcową.
6 Dałeś mi pomázánie Swiętym oleiem twym;
Zá czym ia okiem ſwym Záłoſne dokonánie Wy-
źrzę nieprzyiaćioł ſwych: O ich wynißczeniu/ Nie
długi czás temu/ Przyidźie wieść do vßu mych.
7 A ten co dufa w Pánie/ Zielenieć ſię będźie/
Y rozraſtáć wßędźie/ Ják Cedry ná Libanie: Bo
kto w Páńſkim wßczepiony Domu/ kwitnąc zá-
wżdy/ Ják Pálmá w czás káżdy/ Będźie ślicznie
zielony.
8 Tákże y ná ſwą ſtárość/ Trwáiąc w ſwey
czerſtwośći/ Nie ſtráći płodnośći/ Przynoßąc o-
wocow dość/ By był opowiedány Ze wßech ná-
lepßy ſam Bog/ co go zá tarcz mam/ W niwczym
złym nie vznány.

PSALM 93.

Dominus regnauit, decorem.

PAn náß kroluie/ w ſławę odźiány/ W

mieſtwo y w dźielność zacnie vbrány: Pan/ przez

ktore° świát ten ſtworzony/Stoi w ſwym grun-

cie nieporuſzony.

2 Máieſtat iego bez odmiennośći/Ták iáko on ſam trwa od wiecznośći. Niech ſię rzeki iák chcą nádymáią/ Niech huczą/ z brzegow niech wylewáią:
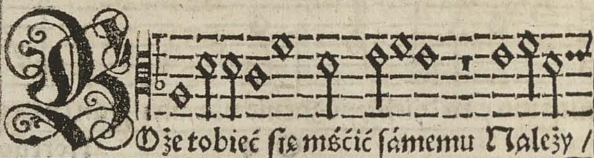
3 Niech ſię y morze iáko chce burzy/ Niech ſię áż w niebo nawálność kurzy: Groźnieyſzy morzá y nawálnośći / Jeſt y możnieyſzy Bog z wyſokośći.

4 Swiádectwo twoie chybić nie może/ Cokolwiek rzeczeſz sſtánie ſię Boże: Dom twoy ozdobion świątobliwośćią/ Ktora poſpołu chodźi z wiecznośćią.
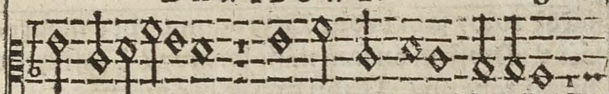
PSALM 94.

Deus vltionum Domine.

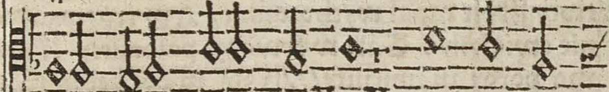

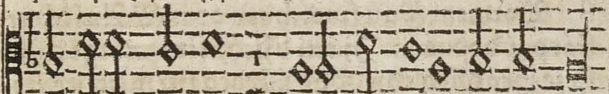
Oże tobieć ſię mśćić ſámemu Należy /

iák spráwiedliwe? Ráczże sie zemścić skutecznie/
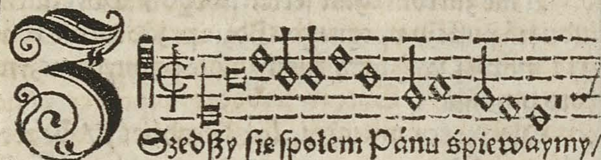

Ty co sądziſz wſzytkę ziemię/ Rácz w pomście

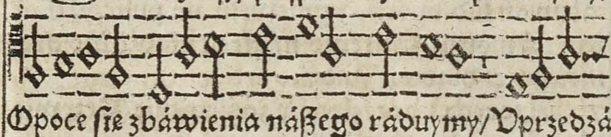
swey pyſzne plemię Zetrzeć y wyniſzczyć wiecznie.
2 Dokąd będą hárdzie kazáli? Dokąd Pánie/ ludzie zuchwáli/ W wielkiey swey niewstydliwości/ Niecnoty wſzelkie pacháiąc/ Ná twoie sądy niedbáiąc/ Chlubić sie będą ze złości?
3 Srodze sie ná lud twoy tárgáią/ Gwałtem dziedzictwo twe ſzárpáią: Nie przepuſzczą ni Gościowi/ Nędzne wdowy vćiskáiąc/ A śieroty vkrzywdzáiąc Bez wstydu z nich káżdy mowi:
4 Nie mać Pan Bog świátá ná pieczy/ Ni on vważa ludzkich rzeczy/ Nie widzić on z nas żadnego. O glupcy coż to dziáłaćie/ Czemuż wżdy nie vważaćie? Czy niechcećie baczyć tego?
5 Kto dał vſzy y oczy/temu Iák być gluchym/ y ślepym sámemu? Kto ludzkie karze złe spráwy/ Srodze sie o nie gniewáiąc Plági ná nie dopuſzczáiąc/ Iáko wam ma być łáskáwy? ***
6 Ten ktory dawa inſzym wſzędzie Rozum: y

iákoż wżdy sam będźie Bez rozumu/ bez mądrośći ∻ Owszem on sam násze spráwy / Naskrytsze myśli zábáwy/ Widźi sczyre być márnośći.
7 Szczęśliwy to iest człowiek Pánie/ Co w twey szkole wźiął wychowánie/ A w twym zakonie ćwiczony: Táki w trwodze pospolitey Miewa pokoy známienity/ Aż zły w doł będźie wepchniony.
8 Bowiem Pan swoich nie opuśći/ Ani ich też szárpáć dopuśći; Iż oni dźiedźictwem iego. Jescze spráwiedliwe sądy Wrocą się/ y dobre rządy/ Co vćieszą cnotliwego.
9 Ktoż był ták łáskáwy y ná mię; Zeby się był miał viąć zá mię/ Przećiwko złośći złych ludźi ∻ By był Pan nie dał pomocy/ Vsnąłbym był wiecżney nocy Snem/ co go nikt nie obudźi.
10 Jeśli mi nogá szwánkowáłá / Wnet mię twoiá łáská wspieráłá: Jeśli mię gdy vtrapiły Pánie / smętne myśli moie / Záraz záś poćiechy twoie Dusze moie ochłodźiły.
11 Przed tronem twym mieysca nie máią/ Co insze gwałtem vćiskáią/Nie strzegąc spráwiedliwośći/ Co ná dobre práktykuią/Niewinne ludźie skázuią Ná śmierć/ bez wszelkiey litośći.
12 Lecż Pan iest moy zamek y skáłá/W nim duszá ma záwżdy vfáłá/ Náden nic lepszego nie mász. Ten źle zá ich nieprawośći / Wygłádźi w swoiey srogośći/ Wygłádźi ie wiecżny Bog nász.

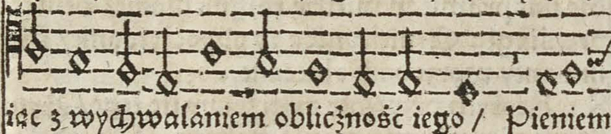
PSALM 95.
Venite exultemus Domino.

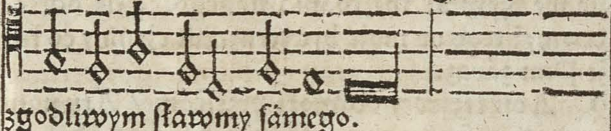
Szedßy ſię ſpołem Pánu śpiewaymy/

Opoce ſię zbáwienia náßego ráduymy/ Vprzedzá-

iąc z wychwalániem obliczność iego/ Pieniem

zgodliwym ſławmy ſámego.

2 Abowiem Pan náß ieſtći Bog możny/ Wiel-
ki y nád wßytki Bogi Krol bárzo mocny/ W kto-
rego ſą ręku káżde ſkrytośći ziemſkie/ Tákże wßech
gor wyſokośći wßytkie.

3 Jego ieſt morze bo ie on ſtworzył; Y wßytkę
też ziemię on ſam ſwą mocą ſpráwił; Przetoż ſpo-
łem korząc ſię przed bytnośćią iego/ Vpadáiąc
chwalmy Páná ſwego.

4 Onći bowiem ieſt Pánem káżdego/ My zás
wßyſcy ludem páſtwiſk wybornych iego; A ták

ſtadko

stadko owieczek iego własney ręki / Gdybym go
słucháli bez odwłoki.
5 A nie zátwárdzáli sercá swego / Obyczáiem
ludu ná puszczy vpornego; Gdzie przodkowie wá-
szy (mowi Pan) mną kuśili / Ale też mych vczyn-
kow doználi.
6 Dla ktorey przyczyny lat czterdzieśći / Dzier-
żałem on lud vporny z gniewem ná puszczy / Ták-
żem też mowił / lud tento ná sercu błądzi; Bo drog
moich y cudow nie widzi.
7 Ktorych vpor / złość / y záślepienie / Przywio-
dło mię práwie w wielkie rozgniewánie / Żem też
przyśiągł: Ci nie wnidą w odpoczywánie / Zie-
mie oney wprzod im obiecáney.
8 Ktorych przykłádem strzeżmy się tego / Bym
źle nie vżywáli wezwánia nászego. Nie odkłá-
daymyż tego co może być teraz; Ale czyńmy co ka-
że Pan zárаz.
9 A on też swey odwłoki przestánie / A tu nam
zgodę da y spokoyne mieszkánie: A záśię po dokoń-
czeniu żywotá tego / Przyimie nas do krolestwá
swoiego.

Tenże Psálm. Ná tę Notę, iáko Psálm 23.
Pan moy Pásterz / ec.
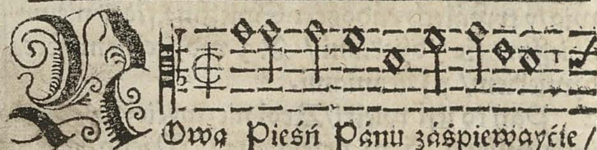

Wodźmy z ochotą / Pánu chwałę day-
my / Y łáskę iego wieczną wyznaway-
my / Stawmy się przed nim zbawcą
wszech trudnośći / Száfárzem zdro-

wia

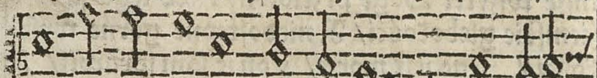
wia/y trwáłych rádośći: Spießmy śię k niemu/
śpießmy śię z dźiękámi / Y z wdźięcżnym sercá
dźwiękiem/ y Pieśniámi.
2 Pan to ieſt wielki/Krol niezwyćiężony/Nád
inße wßytki Bogi przełożony: W iego ſą ręku
źiemſkie głębokośći/ Y niedoſtępne gorne wyſo-
kośći / Jego ieſt morze/ y on ie ſam ſpráwił/ Y
wßytkorodną źiemię on poſtáwił.
3 Podźmy śćiągnąwßy ręce ſwe do Páná / A
nie mießkaymy vpáść ná koláná / Przed Máie-
ſtatem iego wielmożnośći / To ieſt náß twórcá/
to ieſt Pan litośći / A my lud iego o ktorych on
wczáśie/Záwżdy przemyśla/ y ktore ſam páśie.
4 Dźiś ieśli w vßy ſwoie vſłyßyćie/Naświęto-
bliwßy głos iego pomnićie / Sercá przyłożyć nie
ſwych Oycow wzorem/ Ktorzy mię ßcżyrem ná
puſzcży vporem/Słucháć niechćieli/ále doświad
cżáli Możnośći moiey/á też iey doználi.
5 Przez lat cżterdźieśći ten mię lud fráſował/
Ktoremum ią też ták długo folgował: Zem rzekł
ná koniec: Ci ludźie ßáleią/ Ani vważyć moich
słow vmieią/ Przetom też przyśiągł gniewem zá-
palony / Ze ich miał minąć pokoy námieniony.

PSALM 96.
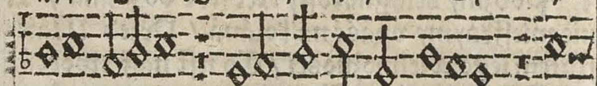
Cantate Domino canticum nouum.

NOwa Pieśń Pánu záśpiewayćie /

Wßyſcy go wzgorę wynaßayćie : Spiewayćie

Pánu ſwoiemu/Ku czći Imieniu świętemu/Zbá-

wienie iego rozgłaßayćie.

2 Niechay będźie miedzy Pogány W chwale ſwey z dźiwnych ſpraw vznány / Niechay Bog náß nazacnieyßy/ Nád wßytkie Bogi godnieyßy/Będźie z boiáźnią ßánowány.

3 Bo coż ſą Pogáńſcy Bogowie / Jedno brzydliwi báłwánowie? Ale Pan niebo z gwiazdámi Włáſnymi ſtworzył rękámi / A one ſwoią chwałą zowie.

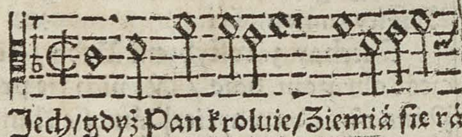
4 Namiot iego śliczny zacnośćią / Wielką ieſt ozdobion możnośćią : Przetoż mu wßyſcy przyznayćie Cześć á chwałę mu oddayćie. Z vprzeymą ſerc wáßych wdźięcznośćią. ***

5 Przyznay-

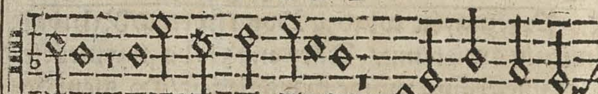
5 Przyznayćie włádzą Bogu swemu/ A chwałę
imieniu świętemu/ Dáry mu z sobą przynieśćie/
Bez mieszkánia wniść przyśpieszćie/ Do sieni do=
mu Bogá swego.
6 Boskiey iego świątobliwośći/ Pokłony czyń=
ćie w vczćiwośći : Oblicza się iego boyćie / W
posłuszeństwie iego stoyćie/ Po wszytkiey świátá
szerokośći.
7 Niechay ten głos wszytek świát czuie/ Ze
nász naywyższy Pan kroluie: Wszytkim świátem
spráwnie rządźi / Wszytkie spráwiedliwie sądźi/
Wszędźie się wielmożnie spráwuie.
8 Niech się z tego niebo ráduie / Niech tę rá=
dość y ziemiá czuie : Niech plasáią w te to czásy/
Morze/ polá/ wszytkie lásy / A cokolwiek się w
nich náyduie.
9 Juźći w drodze Pan Bog prawdźiwy/ Bli=
skoć iuż Sędźia spráwiedliwy : Spráwiedliwie
sądźić będźie / W rządźie prawdy iego wszędźie
Trwáć muśi wszelki narod żywy.

Psalm 97.

Dominus regnauit, exultet terra.

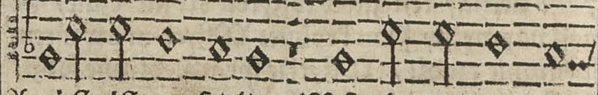
Jech/gdyż Pan kroluie/ Ziemiá się rá
duie:

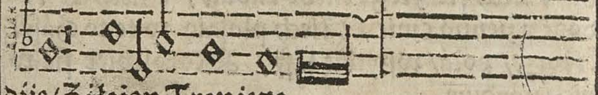
duie: Niech y wßytkie kráiny/Cießą ſię z tey przy-

czyny. Obłok koło niego/Ćmy wychodzą z niego;

A ná ſtráßnym ſądzie / W ſpráwiedliwym rzą-

dzie/Záłożon Tron iego.

2 Ogień przed nim chodźi/Ktory wßytkim ßko-
dźi/Co ná Páná nie dbáią/ Iemu ſię ſprzećiwiá-
ią: Błyſkáwice iego / Kray świátá wßytkiego
Nagle oświecáią: Ná co gdy pátrzáią Ludźie/
ſtrách ich tego.

3 Ják woſk w gorącośći/ Ták też w przytom-
nośći Páńſkiey wierzchy gor táią; Bo go ſwym
Pánem znáią. Niebios wyſokośći/O ſpráwiedli-
wośći Iego wyświadczáią/Wßytkich náuczáią
Boſkiey znáiomośći. ***

4 Niechay záwſtydzeni Będą / ci ßaleni/ Co
cześć obrázom dáią / Y z nich ſię przechwaláią.
Pánu cześć dawayćie/Pánu ſię kłániayćie/Wßy-

ſcy

ścy Aniołowie: Czego gdy się dowie Syon/ aż pátrzayćie/
5 Iák się vráduią; Gdy ten głos vczuią Wszytkie corki Syońskie / Pátrząc ná sądy Páńskie. Boś Pan niezmierzony/ Nigdy nieskończony: Tyś nád wszytkie ziemie/ Nád Anielskie plemię Wyższey iest wzniesiony.
6 Wy co ná tym świećie Páná miłuiećie/ Mieyćie w obrzydliwośći / Grzechy y wszelkie złośći/ Stráchow się nie boiąc/ Przy swym Pánu stoiąc: Strzeże Pan cnotliwych/ Broni od złośliwych/ Smętne sercá koiąc.
7 Pan spráwiedliwemu/ Y sercu szczyremu / Násiał w swoiey świátłośći/ Bárzo wiele rádośći. Cieszćie się cnotliwi/ Y wy spráwiedliwi/ Páná wspominájąc / Wdźięcznie wysławiáiąc/ Pokiśćie tu żywi.

PSALM 98.

Cantate Domino Canticum nouum.

Ná te Note, iáko Psálm 66.

Nuż wszytkie kráie wykrzykayćie/ etc.

ZAśpiewayćie Pánu Psálm nowy/ Co sam rámieniem swym dźiwy / Dáiąc swym rátunek gotowy / Czyni iáko Bog prawdźiwy. Podał wszem Pan do znáiomośći Swoie wybáwienie drogie: Jego strászney spráwiedliwośći / Doznáło pogáństwo srogie.

2 Wspomniał iáko iest miłośiernym Przećiwko ludowi swemu/ Stądze sie stáwił w słowie wiernym Ludowi Izráelskiemu: Widzą wszytkie świátá kończyny Zbáwienie Bogá nászego. Przetoż go zá ták sławne czyny/ Chwalćie wszelkiey czći godnego.

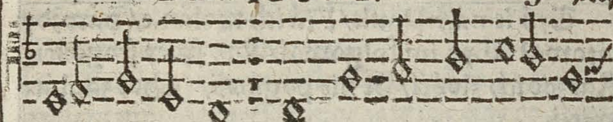
3 Krzycząc głosem wszyscy śpiewayćie/ A Pánu ku vczćiwośći/ Ná Cytrách y ná Lutniách grayćie/ Ná znák wielkiey swey rádośći: Biyćie w bebny/ trąbćie trąbámi/ Niechay sie wszytko ráduie: Niechay morze zágrzmi wáłámi/ Niech wszytek świát rádość czuie.

4 Niechay przed Páńską obliczności ą Rzeki wesoło pląsáią/ Niechay go z wielką ochotnośćią Wszytkie gory przywitáią: W drodzeć iuż Sędzia spráwiedliwy/ Spráwiedliwie sądzić będzie Trwáć muśi wszelki narod żywy/ W rządzie prawdy iego wszędzie.
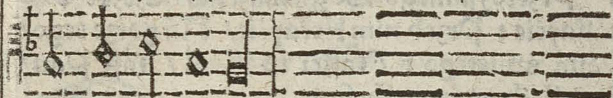
PSALM 99.

Dominus regnauit, irascentur populi.

Wan nász krolu/ Co swych rátuie: Cheruby włada/ Bo ná nich śiada. Niech sie poruszy

Narod nayduższy: Przed nim niech sie boi/ Ziemiá skázy swoiey.

2 Krol nazacnieyszy/ Krol namożnieszy Miedzy wszytkimi Krolmi ziemskimi Siadł ná Syonie/ W złotey Koronie: Jmie iego święte/ Niech iest v nas wzięte.

3 O ty wielmożny/ A krolu groźny/ Miłuiąc sądy/ Stánowisz rządy W spráwiedliwośći/ Nie lubiąc złośći: Jáwny dowod tego/ W ludu twym/ wszytkiego.

4 Tákim go znáiąc/ Przed nim klekáiąc/ Bogá swoiego/ Czcićie sámego: Przed iego Thronem/ Moyżesz z Aronem Ofiáry palili/ A ták mu służyli.

5 Ták y z inszymi/ Pánu wiernymi/ Sámuel stawał/ Aby oddawał/ Swoie żądośći: Więc gdy w ćiężkośći Ná Páná wołáli/ Záraz rátunk bráli. ***

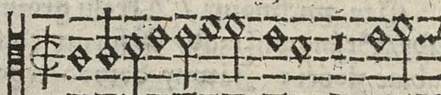
6 Z słupá dziwnego/ Obłokowego/ Co w powietrzu stał/ Bog z Oycy mawiał Z tymi co iego Słowá świętego Pilnie przestrzegáli/ A zakon trzymáli.

7 Tyś ie nász Pánie/ Ná ich wołánie/ Záwżdy rátował: Tyś im folgował/ Y. w swey srogośći/ Karząc ich złośći/ Że nie pogineli/ Choć zapłáte wźieli.
8 Przetoż sámego Bogá nászego/ Cżcząc wynászaycie: Przed nim klękaycie/ Ná gorze tego/ Páná świętego: Nászći to Krol/ nász Pan/ Że wszech naświętszy sam.

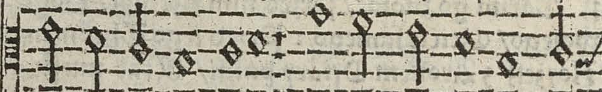
PSALM 100.

Iubilate Deo omnis terra.

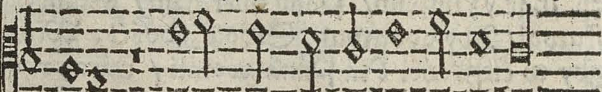

Vż teraz narodowie źiemscy Daycie

chwałę Pánu wszyscy/ Sławiąc z rádośćią Pá-

ná swego/ Chćiwie przed obliczęnośćią iego.

2 Znáiąc iż Pan iest Bogiem wászym/ Bo on was stworzył słowem swym/ A nie porádą z nas żadnego/ Ktorzysmy lud y owce iego.
3 Przetoż własnemi drzwiámi iego/ Wszedszy

do przy-

do przybytku iego/ Czyńcie dzieki Pánu swoiemu/ Y imieniu iego świetemu.
4 Baczac iáko to iest Pan dobry / A iák ku wszem miłośierny/Pełniac záwżdy gdy co obieca/ Káżdemu co go z wiárą wzywa.

Tenże Psálm 100.

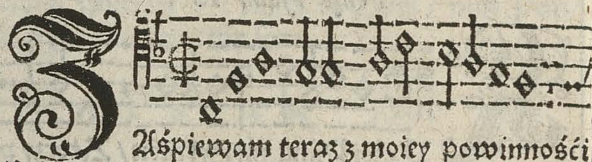

Y cżći Pánu zákrzyknicie/ Ktorzy po ziemi chodźićie: Służćie mu z wielką rádośćią/ Podźćie przedeń z ochotnośćią.
2 On sam iest Bog/że żywiemy/ On to spráwił pewnie nie my: Mysmy lud iego wybrány / Ná iego paszách schowány.
3 A przetoż to vważáiac/Do Kośćiołá śie schadźáiac / Służćież tám Pánu swoiemu/ Pánu ná was łáskáwemu.
4 Chwałe serdeczney wdźiecznośći/ Czyniac iego wielebnośći/Imie iego wynaszaycie/Chwalćie/cżćićie/wyznawaycie.

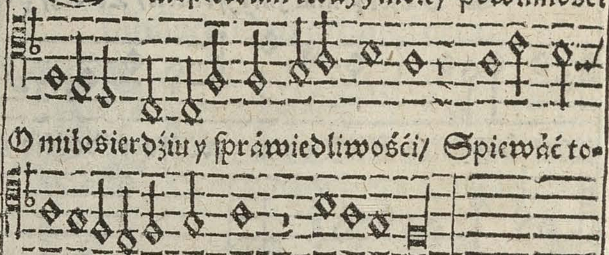
5 Pan to bowiem miłośierny/ Pan w obietnicách swych wierny: Łáská iego iest státeczna/ A prawdá słow iego wieczna.

PSALM 101.

Misericordiam & iudicium canta.

ZAśpiewam teraz z moiey powinnośći

O miłośierdziu y spráwiedliwośći/ Spiewáć tobie bede Pánu memu/ Nie innemu.

2 Pilnowáć bede gośćincá práwego / Aż mie náwiedźiß z miłośierdźia twego/ Rzadźić dom swoy bede w niewinnośći/ Y w ßczyrośći.

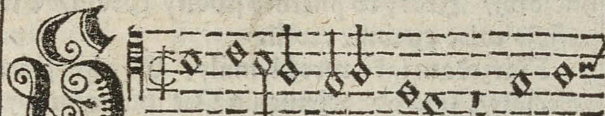
3 Bowiem złośćiwey rzeczy nie rad widze/ Ludźi przewrotnych spráwámi śie brzydze. Nie przystawam (bo mam to ná pieczy) ku złey rzeczy.

4 Serce zdrádliwe od dworu moiego / Muśi odstapić; Nie znam śie do tego/ Co pilnuie wßelkiey nieprawośći/ Krom żáłośći.

5 Ja żadną miárą nie zfolguię temu/ Co czći v-
włacza pokątnie bliźniemu. Ja nie ścierpię człeká
zuchwáłego/ Ni hárdego.
6 Będę rad widział pobożne ná ziemi / Ci przy
mnie będą/ći sługámi memi/ Ktorzy práwey dro-
gi się trzymáią/ W prawdzie trwáią.
7 Obłudny człowiek/y sercá chytrego / Nie bę-
dzie przyięt do domu moiego. Nie ostoi się prze-
demną żadny/ Kłamcá zdrádny.
8 Z ziemie wytrácę złośniká wszelkiego/ Bez o-
mieszkánia / y z miástá Páńskiego / Wykorzenię
wszytki nieprawości/ Błędy/ złości.

PSALM 102.

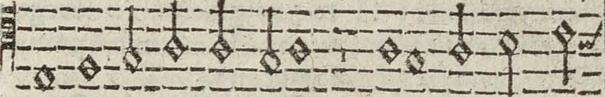
Domine exaudi orationem meam.

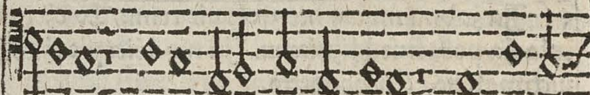
Słysz modlitwę moię Pánie / Niech cię

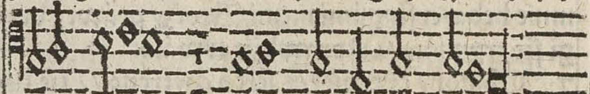
doydzie me wołánie: Nie kryi w ćięszkości moiey/

Przedemną twarzy swoiey: Rácżey do mnie stra-

pionego Náchyl vchá łáskáwego/Przybądź rych-

ło ná rátunek/ Słysz y obacz moy frásunek.

2 Boć iáko dym vlećiáły/Látá moie zućiekáły/ W ćiężkiey mey doległośći/ Wygorzáły me ko-śći: Ták vwiedło serce moie / Jáko trawá w le-tne znoie / Już y chlebá ieść nie mogę / Czuiąc ná śię zewsząd trwogę.

3 Z vstáwicznego wzdychánia/ Záłośnego ná-rzekánia/Skorá mą pokurczona/ Do kośći przy-suszona: Podobnym Pelikanowi/A nocnemu Pu-haczowi/ Ktory w smętney swoiey chwili/ Ná puszczy więc rzewnie kwili.

4 Nárzekam iáko wrobl máły/ Gdy go stáre odlećiáły/Ni ia odpoczynienia Nie máiąc/ni wy-tchnienia: Lecz sáme nieprzyiáćiele/ Co mię szár-páią zbyt śmiele/Wśćiekle przećiw mnie powstá-iąc/Ná mą biedę przyśięgáiąc. ***

5 A ia śię karmię zá stołem Swym/miásto chle-bá/popiołem: Me káżdodźienne trunki Łzy zmie-száne z frásunki : A to z rozgniewánia twego / Przećiw mnie zápalonego : Bo áczem był powy-szony/Alem śię ostał odrzucony.

6 Chodzę by ćień pochylony/ Záśćiem Słońcá

vtopiony:/

vtopiony: Vschłá ziemna má stáwá/ Iák posieczo
ná trawá. Ale twoiá bytność Pánie/ Aż ná wiek
wieków zostánie/ Pámiątká twey wielmożności/
W narodźiech trwa ná wieczności.
7 Ty powstawszy czásu swego Vlitujesz się
wiernego Syonu / co kochániem Iest twoim y
mieszkániem: Tegoć teraz pożądány Czás iest/
przez ćię obwołány: Ráczże sie tedy zmiłowáć/ A
swoich wiernych rátowáć.
8 Niechay służebnicy twoi / Záżywą poćiechy
swoiey/ Z rumiow Syon stáwiáiąc/ Pustki w nim
osadzáiąc: Aby się narody báły/ Imieniá twoie-
go chwały: Y Krolowie twey możności/ Kłániá-
li sie z vczćiwośći.
9 Pátrząc iáko Pan buduie Syon/ ktory swym
miánuie/ Sławę mu przywroćiwszy/ Y łáskę v-
czyniwszy: Poyźrzał ná płácz Ludu swego / Od
wszytkich opuszczonego: A nie wzgárdził modli-
twámi/ Ani lichymi sługámi. ***
10 Co niech będźie zápisano / W potomny wiek
záchowano/ Żeby to wszyscy ználi/ Y pilnie vwa-
żáli/ Iedni drugim podawáiąc/ Y po sobie zostá-
wiáiąc/ Ná cześć Páná naywyższego/ Y ná wie-
czną chwałę iego.
11 Ktory poyźrzał z wysokośći/ Z thronu swey
świetobliwośći / Poyźrzał Pan z niebá swego /
Ná dol kráiu źiemskiego : Słyszał więźniow ná-
rzekánie / Widźiał ich ná śmierć skazánie/ Y z
więźienia ie wybáwił/ A ná wolnośći postáwił.

12 Aby imię wielmożnego/ Syon sławił / Páná swego / A Jerozolimczycy By go chwalili wszyscy: W ten czás kiedy przełożeni Z ludem będą zgromádzeni/Ofiáry Bogu spráwowáć/Służby mu swe ofiárowáć. * **

13 Acz w tey drodze moie śiły Vtrapieniem się námdliły / Gdy Pan skraca moiego Żywotá tu biednego. Jednák wołam: Mnie człowieká/Nie bierz stąd Pánie w pułwieká / Ty co záwżdy od wieczności/Trwasz bez wszelkiey odmienności:

14 Tyś ziemię sam vgruntował / Niebo ręką swą zbudował: Lecz to zginie/ w cáłości Sam ty trwasz ná wieczności. A przyidzie zwiotszeć wszytkiemu/ Jáko odzieniu stáremu: Sameś w látá nieskończony/Bierz swe do wieczney obrony.

PSALM 103.

Benedic anima mea Domino.

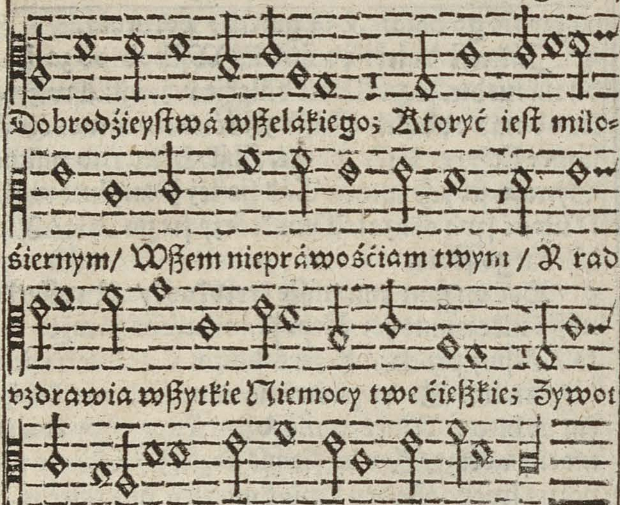

Chwal duszo ma Páná mego ze wszyt-
Dziękuy z rádością sámemu Imie-

kiego sercá swego; Re. Niechćiey zápominác iego
niu iego świętemu.

Dobro-

2 Ktory ćie ták koronuie/ Miłośierdźiem przy-
práwuie: Rep. Zadzą twą dobrym nápełnia/
Młodość twą z Orłą odnawia; Pan iest Sędźią
spráwiedliwym/ A temu Pánem miłośćiwym/
Wszem ktorzy krzywdę ćierpią / Od złych gdy ie
trapią. Ktory Moizeszowi/ y Izráelowi/ Drogi
swe vkázował/ A wolą swą opowiedał.

3 Iest nam Pánem miłośćiwym Nád złośćią
nászą ćierpliwym. Rep. Nie wiecznie sie będźie
gniewał/ Ani wiecznie odpowiedał. Nie czynić
nam podług złośći/ Ani podług nieprawośći; Ják
niebo piękne stworzył/ Nád ziemią przełożył; Ták
sie hoynie zlutował/ Miłośierdźie swe dał; Tym

ktorzy sie go boią/ A zá grzechy pokutuią.
4 Ják iest dáleki od siebie/ Wschod od zacho-
du ná niebie. Rep. Tákci dálekie vczynił; A wszyt-
kie od nas oddalił/ Násze złośći/ nieprawośći/ Z
sámey szczyrey łáskáwośći. Ják Oćiec rad miłuie
Synow swych lutuie; Ták sie też Pan zlutowal/
Miłość swą okazał/ Tym ktorzy sie go boią/ A o
łásce iego stoią.
5 Boć on sam zna násze krewkość/ A wszytkie
násze nikczemność; Rep. Pámietáiąc záwzdy ná
to/ Żesmy proch á szczyre bloto. Człowiekci iest
iáko śiáno/ Ktore pośiekuią ráno/ Z krasą kwie-
ćia polnego/ Wnet zginie dzień iego; Gdy wiátr
mocny vderzy/ Kwiát sie nie odzierży/ Wiecey nie
pozna swego/ Żaden kwiát mieysca pierwszego.
6 Ale miłośierdźie Páńskie/ Toć trwa od wie-
ku ná wieki/ Rep. Nád tymi co sie go boią/ Zá
grzechy pokutę czynią. A trwa spráwiedliwość
iego/ Do pokolenia trzećiego/ Nád synmi synow
dobrych/ Ludźi wszytkich zbożnych/ Co przymie-
rze trzymáią/ A przed sobą máią; Przykazánie cho-
wáią/ Ná nie záwzdy pámietáią.
7 Pan ná niebie vbudował/ Stolec mocny przy-
gotował/ Rep. Ná ktorym będźie krolował/ Nád
wszemi ludźmi pánował. Błogosławćie Pá-
ná wszyscy/ Aniołowie iego świeći/ Mocni bę-
dąc w mocnośći/ A tákże w stałośći/ Ku wypeł-
nieniu wszego Roskazánia iego/ By go ludźie słu-
cháli/ Skutkiem záwzdy wypełniáli.

8 Dobrorzeczćie Pánu wßytkie/ Wy mocárstwá
iego wielkie/ Rep. Wßyscy służebnicy iego/ Iák
Páná swego miłego/ Co wolą iego czynićie/ Y ro-
skazánia pełnićie. Chwalćież wßyscy bespiecznie/
Ktorzyśćie w krolestwie/ Kroláv tego wielkiego/
Nád krolmi wyżßego/ Y wy rycerstwo iego
Chwalćie Hetmáná swoiego.
9 Chwalćieß stworzyćielá swego Wy wßytkie
stworzenia iego/ Rep. W káżdym mieyscu świá-
tá tego/ Wßego pánowánia iego: A ty dußo ma
napierwey / Chwal Páná swego nabożniey.
(Chwałá Pánu náßemu Oycu niebieskiemu / Z
Duchem iego Synowi Nas Zbáwićielowi/ Iák
byłá pierwey/ninie/ Wiecznie nigdy nie záginie.)

PSALM 104.

Benedic anima mea Domino.

Notá iáko, Czego chceß po nas Pánie / &c.

DVßo śpiewáy Pánu pieśń; O nieo-
gárniony/ Niebá y ziemie sprawco/
wielceś vwielbiony.
2 Ciebie obeßłá w koło cześć y świe
tna chwałá; Ciebie iásność iáko płaßcz ozdobny
odziałá.
3 Tyś niebo iáko namiot rozbił ręką swoią;
Nád nim wody zá twoim rozrządzeniem stoią.
4 Chmury twoy woz/ twe konie wiátry nieśćig-
nione: Duchy/ posłáńcy; słudzy/ gromy zápalone.

5 Twym rozumem ták miernie ziemiá vsádzo-
ná; Ze ná wieki nie bedzie nigdy poruszona.
6 Ná tey / iáko powłoká przepáści lezáły/ A
gory niezmierzone wody zákrywáły.
7 Ale skoroś rzekł słowo / á niebo zágrzmiáło/
Wody spádły/ á morze ná doł vciekáło.
8 Skáły ku gorze poszły/polá rościągnione/O-
pánowáły mieysca przez ćie náznáczone.
9 Zámierzyłeś kres pewny morzu / że wiecznymi
Czásy wezbráć nie może/áni szkodźić ziemi.
10 Ty w skále vkázuiesz droge zdroiom nowym
Ktore pośiłek niosą rzekam krysztáłowym.
11 Tu sie wszelki źwierz chłodźi / ktory w polu
żyie/ Tu łoś mieszkániec leśny vprágniony piie.
12 Támże ptacy mieszkáią / á w krzakách zielo-
nych/Nie przestáią powtarzáć pieśni vlubionych
13 Ty z pálacow twych świetych oycze vlubio-
ny/Spuszczasz ná niską ziemie deżdż nieprzepłá-
cony.
14 A oná nieprzebráney łáski twoiey syta /
Wszytkiego wszytkim stárczy/ stąd trawá obfita
15 Bydłu ku pożywieniu : stąd ziołá ogrodne/
Y wszelki rodzay zboża; stąd wino łágodne.
16 Dobrey myśli naczynie;stąd chleb ktory snádnie
Siłe twierdźi : stąd oley po ktorym twarz
gładnie.
17 Táż wilgotność y lásy żywi niezmierzone/Y.
Cedry ná Libanie twą reką szczepione.
18 Tám wroble gniazdá niosą ; Jodłá Boćia-

nowi/Zárnom gorá mieszkánie/skáłá krolikowi.
19 Tyś ná znák czásow spráwił błedną twarz
Miesiżczną / Ty niepowściągnionego Słońcá
lámpę wdzięczną
20 Prowádźisz do zachodu / wtym nocne ćmy
wstáią/ W ten czás leśne bestyie wszytkie się ru-
száią.
21 Lwięta rycżą pokármu żądáiąc od ćiebie:
Skoro zás iásna zorzá zákwitnie ná niebie
22 Zwierz do iáskiń vchodźi/ ludźie nástępuią/
Ná roboty/gdźie tákże do mroku prácuią.
23 Zacne są twoie spráwy y wielkiey mądrośći
Pełna iest wszelka źiemiá twey szczodrobliwośći;
24 Pełne Pánie y wody: kto wyliczyć może
Wszytkie rybie rodzáie/ ktore żywi morze?
25 Tám żaglem rospuszczonym okręty biegáią/
Tám swe igrzyská srodzy Wielorybi máią.
26 Wszytko to co iest w morzu/ wszytko co ná
źiemi/ A co śiecze powietrze piory pierzchliwe-
mi:
27 Oczy ku tobie wznośi/ ktory śiedźisz w nie-
bie/ A oczekawa zwykłey żywnośći od ćiebie:
28 Kiedy rękę otworzysz wszyscy násyceni/ A
kiedy twarz odwroćisz/wszyscy zásmuceni.
29 Jeśli im duchá weźmiesz/w proch się wnet
obrocą; Jeśli im duchá nátchniesz / ná świát się
zás wrocą.
30 Wieczna iest Páńska chwałá/á on z ták mą-
dre°/Nie przestánie się kocháć nigdy zczynu swe°.

31 Pan/ktory kiedy poyźrzy/ziemiá drży: Pan/
ktory Kiedy ręką gor dotknie/dymem poydą gory
32 Dokąd mi tedy mego żywotá dostánie/Głos
moy Pánie y lutnią śpiewáć nie przestánie.
33 Tylko tobie niech wdzięczne będą pieśni mo
ie: Bom ia wszytko położył w nich wesele swoie.
34 Boday wszyscy złośliwi zágubieni byli/Ták
żeby się ná wieki iuż nie popráwili.
35 A ty o duszo moiá day cześć Pánu swemu;
Daycie wszytki narody winną chwałę iemu.

PSALM 105.

Confitemini Domino & inuocate.

Vz wszyscy ludzie Páná chwalcie/ A
Imię iego obwołaycie: Głoście miedzy narodámi
Chwałę iego y z spráwámi: Pieśni mu ku czci
śpiewaycie/ O nim z sobą rozmawiaycie.

2 Wáſząc chwałą ſą iego ſpráwy/ Imię iego
dodáie ſławy: W nim prawdziwą rádość ma-
ćie/ Ktorzy go z ſercá ſzukaćie: Przetoż śił y twa-
rzy iego Szukayćie czáſu wſzelkiego.
3 Cudá iego ſobie wſpomnićie/ A ſądy ná ba-
czeniu mieyćie/ O potomſtwo Abráhámowe/ O
wy dżiéci Iákobowe/ Wierni Páńſcy ſłużebnicy/
A iego wybráni wſzyſcy.
4 Náſzći to Pan/ iego wyroki Wiążą wſzytek
świát iák ſzyroki: Wieczna pámięć ieſt v niego/
Przymierza nam ſtwierdzonego: Trzyma ſłowo
przyrzeczone/ Wſzem narodom vczynione.
5 Co obiecał Abrahámowi/ Co przyśiągł Izá-
ákowi/ O czym rozmawiał z Iákubem/ A co mu
był przyrzekł ślubem: W tym ſię pokazał ſtáte-
czny/ Nie odmienny ná czás wieczny.
6 Rzekł/ Że ſię to koniecznie ſſtánie/ Dam wam
w dżiedziczne vżywánie Wſzytkę Kánáneyſką
ziemię/ Ośiędzie ią wáſze plemię: Choć tám w
máłym poczćie byli/ A iáko goście w niey żyli.
7 Sám y tám ſię przeprowadzáiąc/ Pewnego
mieſzkánia nie máiąc: Iednák ich Pan záwżdy
bronił/ A Tyrány dla nich gromił: Wybránym
(rzekł) pokoy dayćie/ Prorokow mych nie ty-
kayćie.
8 Potym gdy głod ná one kráie Przepuścił/
przez nie vrodzáie/ Posłał iednego przed niemi/
W niewolą Egiptſkiey ziemi/ Iozephá męża za-
cnego/ Od bráciey záprzedánego.

9 Tám iego nogi okowano/ A w ćieſzkim więzieniu chowano/ Aże do czáſu onego/ Od Bogá náznáczonego: Gdy go Pan słowem doświadczył/ Státeczność iego wybaczył.

10 Zátymże go Krol puśćić kazał/ A wielką mu łáſkę pokazał/ Vczynił go Pánem ſwego Dworu y Cárſtwá wſzytkiego: Ták áby ná iego zdánie/ Xiążętá bráły karánie.

11 Rády wſzytkie nic nie czyniły/ W czymby ſię go nie dołożyły: Ná ten czás w Egiptſką ziemię Weſzło Izráelſkie plemię: A mieſzkał w oney kráinie/ Jákob w Chámowey dziedzinie.

12 Támże ſię bárzo rozrodzili/ Że też ſąśiádom ſtráſzni byli: Tychći ſercá Pan odmienił/ Niechętne ku ſwym vczynił/ Ták że o tym ſpoł rádzili/ Jákoby ie wytráćili. ***

13 Aż zá czáſem ſwoie poſtáńce/ Poſłał Pan miedzy te pohańce/ Moyżeſzá y z Aáronem/ Sługę ſobie vlubionem: Ci cudá wielkie czynili/ Kray on ſtráchu nákarmili.

14 Co iedno rzekł Pan wnet ſię ſtáło/ A nic mu ſię nie ſprzećiwiáło: Poſłał im ſtráſzne ćiemnośći/ Odiąwſzy wdzięczne świátłośći: Wody ſię w krew z odmieniáły/ Ryby wſzytkie wyzdycháły:

15 Z ziemie ſię tám żáby rodziły/ Po gmáchach Krolewſkich chodziły: A iec ná Páńſkie przykazánie/ Gwałt gádziny przypádł ná nie/ Przykre wſzy ſtády latáły/ Wſzytek on kray okrywáły.

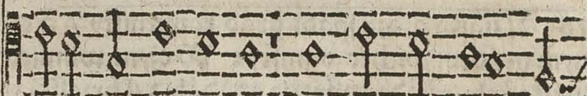
16 Miásto dżdżá spadł grad kámienisty / Z o-
nym grádem wicher ognisty: W czym winnice
spustoszáły/Sády wszytkie opádáły: Chrząszcz y
száráńcza przypádłá/Ostátek zboża wyiádłá.
17 Nákoniec płod pierworodzony Wszczet o ie-
dne noc wygłádzony: Dopiero vbogácony Sre-
brem/złotem/ lud puszczony: A Egipt rad że po-
zbyli Tych co sie dla nich trapili. ***
18 W dzień ie Pan obłokiem okrywał/W nocy
záś Ogień przy nich miewał: Ptástwá im dał
gdy prosili/ Chlebem sie z niebá karmili: Im k
woli wody sie z skáły Po puszczy iák rzeki lały.
19 Bowiem słow swych Pan nie przebaczył /
Co Abrámowi ślubić raczył: Ciężkiey ie niewo-
li zbáwił/ Pieśni wesołych nábáwił: Kráie im
dał w vżywánie/Ktore trzymáli Pogánie.
20 Dał prace Pogánow vżywáć/ Nád to dzie-
dzicznym práwem trzymáć: Aby vstáwy chowá-
li/ K praw Páńskich przestrzegáli: Oddawáiąc
chwałe swemu/ Dobrodzieiowi wiecznemu.

PSALM 106.

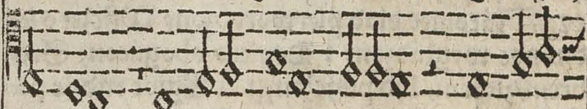
Confitemini Domino, quoniam bonus.

Jelbićie Páná dobrego / W miło-

śierdźiu swȳ wiecznego: Bo ktoż moc iego wszech

mocnośći Wypráwi słowy státecznie: A chwałe

iego wielebnośći Kto wypowie dostátecznie.
2 Szcześliwi/ co pobożnośći Przestrzegáią w
niewinnośći: Pomni Pánie ná mie w swey dá-
wney Cheći/ ktoręś pokázowáł Ludowi swemu/
kiedyś w słáwney Swey pomocy ich rátował.
3 Wybaw mie/że miedzy twymi Od wieczno-
śći wybránymi/ Twoich Pánie dobr záżywáiąc/
Wiecznie sie bede rádowáł/ W dźiedźictwie twȳ
z nimi mieszkáiąc/ Z chwałámi tobie dźiekowáł.
4 Zgrzeszyli nászy Oycowie/ A my z nimi ich sy-
nowie: Sprośniesmy wszyscy wystąpili/ Płodząc
wszelkie nieprawośći. Bo choćiaż Oycowie pá-
trzyli Ná spráwy twey wszechmocnośći/
5 Wszákoż ich nie vważáli / A owszem zápá-
mietáli: Bo wnet v morzá czerwonego / Szem-
rząc on Lud ćie frásował: Aleś ie dla imienia
swego/ A woli słáwie swey záchował.

Bo iák

6 Bo iák fuk twoy vſłyſzáło Morze / wnet ſię
ſuchym ſtáło: Poyśrzodkiem przepáśći ſtráſzli-
wych Przez ćię byli prowádzeni / A od nieprzyiá-
ćioł złośliwych Możnie z rěku wybáwieni.
7 Ták nieprzyiaćielſkiey złośći Odiąwſzy ſwę/
y w śćiſłośći/ Zálałeś te/ co Lud gonili/ Zaden z
nich nie zoſtał żywy : Tám słowu twemu vwie-
rzyli/Wyznawáiąc żeś prawdziwy. ***
8 Aleć po niedługiey chwili/Spraw tych two
ich zábaczyli/Opieką twoią pogardzáiąc/Lákoći
ćiátu żądáli/ A mocy twoiey przymawiáiąc/ Bez
wſtydu ćię doświadczáli.
9 Dał im pokarm zá żądośćią/ Lecż im ſtánął
w gárdle kośćią. Znowu poruſzeni zazdrośćią /
Wſtáli przećiw Moyżeſzowi/Y ſzemráli z wielką
hárdośćią/Náprzećiwko Aronowi.
10 Tám Abiron y z Dáthánem / Zoſtáli ſię w
piekle ſámem : A te wſzytkie co przy nich ſtali/
Srogi ogień ſpalił z niebá. Oniż przed tym ćiel-
cá vlali/ Alektáć przed nim v Orebá.
11 Ták zmienili Boſką ſławę / Do wołu co ia-
da trawę/Bogá ſwoiego przyrownawſzy / Ták
y zbáwićielá ſwego / Mocy nie raz iego dozna-
wſzy/Zápomnieli láſkáwego. ***
12 Cudow Páńſkich zápomnieli/Co ie w Egi-
pćie widzieli/Nád morzem/y w Chámowey włoś-
śći/ Skąd ie raczył wyprowádźić: Przeco w ſwo
iey zápálczywośći/Rzekł ie był wſzytki wygłádźić
13 Y pewnieby to był ſpráwił/By ſię był zá nie
 nie ſtá-

nie stáwił Moyżesz sługá iego wybrány / Ktory
się modlił zá niemi/A Páná co był rozgniewány/
Ujął modlitwámi swemi.
14 Lecz się y ták nie zlepszyli/Ziemią świętą po
gárdźili/Słowá Páńskiego nie słucháiąc/W po-
deyźrzenie sobie bráli/A posłucháć się go zbrániá
iąc/W namiećiech swoich szemráli.
15 Stąd Pan ná ich wytrácenie/Wzniosł rękę
w poprzyśiężenie/Że ie ná pusczy wytráćić chćiał
A miedzy grube Pogány/ Że potomstwo ich roz-
proszyć miał/Będąc ćiężko rozgniewány. ***
16 A niż się tu poprá wili / Z Bálphegorem się
zbráčili/Jedli brzydkie ośtáry iego: Czym znowu
Páná zdrażnili/A plagi od rozgniewánego Sro-
gie ná śię obroćili.
17 Aż Phineás rozgorlony/ Mieczem mśćił się
krzywdy oney : Tám dopiero plagá vstáłá. Zá-
czym iego gorliwośći/ Ná wieki policzona chwa
łá/Ku iego spráwiedliwośći.
18 Znowu gdy w Merybie byli/Páná do gnie-
wu wzbudźili/Moyżeszá Hetmáná świętego W
niełáśkę Páńską wpráwiwszy : Ktory obráźił
Bogá swego/Nieopátrznie przemowiwszy.
19 Więc ni Pogan wytráćili/Jáko roskazánie
wźięli: A owszem się z nimi miesżáiąc/Ich się zło-
śćiam przyuczyli/ A báłwochwalstwá pomagá-
iąc/Gniew Páński ná się wzburzyli.
20 Náwet się tego ważyli / Że ná ośtárę palili
Diabłom dźiećći płodu swego / Krew niewinną

wylewáli/ Dla báłwánow Kánáneyskiego Ná-
rodu ie mordowáli.
21 Ták się oná ziemiá święta Mordy ich sstá-
łá przeklęta/ Kiedy się wszelką brzydliwośćią/
Bez boiáźni plugáwili/ Służąc báłwánom/ szczy-
rą złośćią/ Z nimi y cudzołożyli.
22 Przetoż się Pan zápaliwszy/ Lud swoy sobie
obrzydziwszy/ Wydał wszytkie w ręce Pogánom/
Ták że się kłániáć muśili Srogim y nieznáiomym
Pánom/ Ktorzy ie ćięszko trapili. ***
23 Okrutnie ie vćiskáli/ Jáko chćieli náchyláli:
A choćiaż ich Pan porátował / Oni znowu ná
kieł wźięli/ Zápomniawszy że ie záchował/ Głę-
biey w złośćiách swych tonęli.
24 A Pan przećię w swey litośći/ Pátrząiąc ná
ich ćięszkośći/ Wysłuchawał ie w ich wołániu:
A iż ná przymierze baczył/ W wielkim swoim v-
litowániu / Żáłowáć ich záwżdy raczył:
25 Y dał/ że ich żáłowáli Ci co w więźieniu
trzymáli. O raczysz y nas wspomoc Pánie / Ze
iárzmá Pogan zbędźiemy / Zá czym my twoiego
wyznánie Jmieniá czynić będźiemy.
26 Niechayże Pan w Jzráelu Od nas y od in-
szych wielu Będźie chwalon w swey dostoyności
Y teraz/ y potem záwżdy: Ná co z serdeczney swey
wdźięczności/ Rzekni głosem/ Amen/ káżdy.

PSAŁTERZA DAWIDOWEGO

Część Piąta.

Psalm 107.

Confitemini Domino, quoniam bonus.

Chwałę Pánu dawayćie Zá iego dobroći/ Ktorych wieczność/ przyznayćie/ Zadna nie okroći. A ći więc litośći Páńſkie niech wyznawáią/ Co przezeń z ćieſzkośći Swych wybáwienie máią.

2 Ci ktore on ſwey mocy/ Ode ſłońcá wſchodu/ Od południá/ z pułnocy/ Zebrał/ od záchodu. Ci

co ná pustyniách Błądząc mieyscá szukáli/ Lecz
go w onych źiemiách/ Sobie nie náydowáli.
3 To głodu/ to ćieszkiego Prágnienia doználi/
A z frásunku wielkiego Práwie vstawáli: W
oney swey ćieszkośći/ Záraz iák záwołáli. Od Pá-
ná z miłośći Wybáwienie swe bráli.
4 Drogámi ie prostymi Onże sam prowádźił
A w roskoszney ie źiemi Onże sam posádźił. Ci nie-
chay dźiękuią Pánu z iego litośći/ Ci niech wszem
zwiástuią Cudá iego możnośći.
5 Przeto że on prágnących Dusze chłodźić raczy
Tenże w głodźie łáknących Nigdy nie przebaczy
A ći co w ciemnośćiách Ná śmierć srogą śiedźie-
li/ Okryći w tesknośćiách/ Cieszyć śię czym nie mieli.
6 Bowiem odmienić śmieli Słowá Bogá swe-
go/ A vsłucháć niechćieli Rády naywyższego: A
przetoż ich hárde Sercá vniżáć raczył/ A záś kár-
ki twárde Schyláć potrzebę baczył.
7 Jednák w swoiey ćieszkośći/ Skoro záwołá-
li/ Z wielkiey Páńskiey litośći Wybáwienie brá-
li: Bo ie on z ćiemnośći Potężnie sam wybáwiał/
Z okow ná wolnośći Wybáwiwszy ie stáwiał.
8 Ci niech Pánu dźiękuią Zá iego litośći/ Ci nie-
chay wszem zwiástuią Páńskie wszechmocnośći:
Bo on wrotá kruszy Zelázne w twárdey bránie/
Prog z miedźi náduższy Snádniuchno on wyłá-
mie.
9 A owi też szaleni/ Co dla niepráwośći By-
wáią vtrapieni/ A dla swoich złośći/ Co myślić

w chorobie Ná potráwy nie moga/ A co prawie
w grobie Stáneli iedna noga :
10 A ci w swoiey ćießkości Skoro záwolali / Z
wielkiey Páńskiey litośći Wybáwienie bráli :
Sam ie Pan vzdrawia Słowem swey wßech-
mocnośći Sam możnie wybáwia Z dołu niebe-
spiecznośći.
11 Ci niech Pánu dźiękuia Zá iego litośći/Ci nie-
chay wßem zwiástuia Páńskie wßechmocnośći/
Dźięki ofiáruiac/ Jego świetey miłośći : Wße-
dźie wyśpiewuiac/Spráwy iego możnośći.***
12 Tákże ći co pod nieby Przez morze żegluia/ A
ktorzy swe potrzeby Pławem odpráwuia/ Ci po-
wiedźieć moga/ O Páńskiey wielmożnośći / Wi-
dzac nie raz z trwoga Cudá ná głębokośći.
13 Ná twoie słowo/ Boże/ Wstáia popędliwe
Wiátry á oto morze Táńcuie gniewliwe / Okręt
pod obłoki Wáły raz wyrzucáia/ Raz ie w grunt
głęboki/ Ják do piekłá spußczáia.
14 Żeglarze bładna w męce / Serce żiał strách
srogi/ Zápámiętáły ręce Co czynić od trwogi :
Jákby sie popili/ Wßyscy sie zátaczáia/ Rozumu
pozbyli/ Siebie nie pámiętáia.
15 A ci w swoiey ćießkośći Skoro záwołáli / Z
wielkiey Páńskiey litośći Rátunek swoy bráli :
Stánał wiátr y wáły / A żeglarze ożyli / A do
portu cáły Okręt swoy przypłáwili.
16 Ci niech Pánu dźiękuia Zá iego litośći / Ci
niechay wßem zwiástuia Páńskie wßechmoc-

nośći

ności. Niech go wystawiáią/ Gdźie nawietszy
Zbor bedźie: Niech go wychwaláią / Gdźie rá-
dá stárcow śiedźie.
17 On rzeki y nawietsze Jáko chce hámuie/ On
strumienie náprętsze Jáko chce kieruie; On y
grunty płodne/ Prze ludzkie nieprawośći/ W po-
lá nie vrodne Obraca w swey srogośći.
18 Gdy zás chce/ sucha ziemie W piękna rzekę
mieni/ A wygorzáłe plemie Rozwilża z strumie-
ni. Támże lud zgłodzony Kupámi Pan prowá-
dźi/ A ten opátrzony Chlebem lud / w miásto się
sadźi.
19 Tám polá ośiewáiąc / Winnice kopáią / A
pożytki zbieráiąc / Hoyność wielką máią: Láską
Páńską w wielki Narod się rozrodźili/ Z teyż do-
bytek wszelki Prędźiuchno rozmnożyli.
20 Tyś im vmknął łáski swey/ Aż ich bárzo má-
ło Od zápálczywośći twey Ledwo co zostáło:
To iedni nędzámi Zstáli się poráżeni / A drudzy
troskámi Od ćiebie okroceni.
21 Ná Pány przyszłá wzgárdá/ Że się kryć mu-
śieli/ Choć w nich byłá myśl hárda/ Z lásá wyiść
nie śmieli: Ale vbogiego W przypadku Pan zá-
łożył Z miłośierdźia swego/ W narod wielki roz-
mnożył.
22 Ná co pátrząc cnotliwy W sercu się ráduie/
Ale człowiek złośliwy / Hańbę stąd vczuie Kto
ma co mądrośći/ Ten co vważáć bedźie/ Wyno-
sząc litośći Páná swoiego wszędźie.

PSALM

PSALM 108.

Paratum cor meum.

Notá iáko Psálm 60. Boże ktorys nas odrzucił

G Otowem z sercá práwego/Chwalić
ćię Boże sámego : Gotowemći ná
cześć Pánie/ Spiewáć wesołe śpie-
wánie: Ocknijże się Arfo moiá/A po-
wstań z swego pokoiá : Záczni ná cześć Páńską
swe gránia/Záraz od pierwszego świtánia.
2 Chwalić ćię będę moy Pánie/ Kedy nawiet-
szy Zbor stánie: Chwalić będę tymy swymi/Mię-
dzy narody wszytkimi. Dobroć twa w niebo prze-
stáłá/Prawdá z obłoki zrownáłá: Wznieś chwa-
łę swą nád niebá Boże/Tylkoć moc twa nam po-
moc może.
3 Mowi Pan z Syoná swego / Czym vćieszył
mnie smutnego : Ná moy dźiał przyidźie Sychi-
ná/ Tákże Sukotska kráiná : Gáláád iest wła-
sność moiá/A Mánássessowá zbroiá: A Ephrá-
im moc moiey głowy / A Judás práwodawcá
zdrowy.
4 Moáb záś w przećiwnym rzędźie / Vmiotáć
w gmáchu mym będźie : Idumeyczyk mie záś
z zuwáć Będźie/ y w boty obuwáć : Lecz y Fili-
styńczykowie A inszy cudzoźiemcowie: Wszyscy mi
iuż będą służyli/ Co mi nieprzyiaćielmi byli.
5 Kto mie w miásto niedobyte / Kto w kráie
Edon obfite/ Záprowádźi sługę twego : Nikt/

oprocz

oprocż ćiebie sámego. Ktorego gniew ná śię zná-
my/A wodzem woysk swych nie mamy? Zá czym
ták od ćiebie wzgárdzeni/ Lekcesmy v wszech po-
ważeni.
6 Już nam też pomoż z trudnośći/A wroć nam
dawne wolnośći: Prożnać nádźieią w człowie-
cze/Bo gdźie gwałt/rádá vćiecze: Lecz kto w to-
bie vfa Boże/Ten się mężnie potkáć može: Bo ty
zdepcesz przed námi śmiele Wszytkie násze nie-
przyiaćiele.

PSALM 109.

Deus laudem meam ne tacueris.

Ná te Noty iáko Psálm I. Błogosłáwiony on mąż káżdy/ etc.

BOże ktorys iest chwałą moią/Ozwi się
do mnie z łáską swoią: Boć vstá ludzi
niecnotliwych / Nápełnione będąc
kłamstw żywych/ Przećiwko się mnie
zostrzyły/Aby mię w czym vłowiły.
2 Wohydę mię wszem podawáią/Choć ná mię
przyczyny nie máią/ A to zá moie życzliwośći/ Y
zá serdeczne vprzeymośći: Bom się ia modlił zá
nimi Ják zá przyiaćiołmi swymi.
3 Lecz mi złym dobre odpłacáią/A miłość wá-
śnią oddawáią: Niechże im też Tyran pánuie/
Niech bokow ich nie odstępuie: Nieprzyiaćiel
niech przykrośći Oddawa im zá ich złośći.

Niechay

4 Niechay przed sądem obwiniony Záwżdy zo-
stawa náganiony. Niech mu własne iego obro-
ny Szkodzą v práwá z káżdey strony: Niech iego
świát nie iest długi/Po nim vrząd weź kto drugi.
5 Dzieci niech w sieroctwie zostáną/A z mátką
swą Wdową ztroskáną: Niechay ná świecie tu-
łakámi/Niechay będą y żebrakámi/Gdźie się przy-
tulić nie máiąc/Kęsá chlebá vprászáiąc.
6 Niech lichwiarz szárpa iego státek/Niech mu
obcy wydrze ostátek: Niech go nikt z ludzi nie żá-
łuie/Niech nędze iego nie lituie: Niech nád sie-
rotámi iego Nie ma baczenia żadnego.
7 Niech z nim zginą y iego dźieci/ Niech o nich
pámięć precż vleci: Niech Pan grzech Oycá iego
pomni / Niechay y mátczyne złość wspomni:
Niech przed Pánem záwżdy stoią / Z nieszczęsną
pámięćią swoią.
8 Przeto że zápomniał litośći Nád biednym v-
żywáć w ćięszkośći: Owszem prześládował nędz-
nego / Trapiąc iuż przed tym strapionego: A iż
przeklęctwo miłuie/ Niechże go nie odstępuie.
9 Błogosłáwieństwo go mierźiáło / Bodayże
go wiecznie miiáło: Rochał sie iáko w płaszczu
iákim/W złośći y w przeklectwie wszelákim: Dla
tegoż iáko tuk w kośći / Wpiło się w iego wnę-
trzności.
10 Niechże go iuż ten płaszcz okrywa / Niechże
tego pásá vżywa: Teć zapłáte v Páná máią/ Co
mi przykrośći wyrządzáią. Lecz ty o Pánie Boże

moy/ Przy mnie łáſkáwie záwżdy ſtoy.
11 Prze imię ſwe y ſwych litośći/ Broń mię/ wy
rwi z niebeſpiecżnośći: Bomći ia chudżiná znę-
dzony/ Ná ſercu ſwym ćięſżko zrániony/ Mieyſcá
pewnego nie máiąc/ Rownie iák ćień vćiekáiąc.
12 Rownie iáko ſżáráńcża lećie / Ták mię płą-
ſżáią ná tym świećie: Siły mię wſżyſtkie odbie-
gáią/ Iż pośiłku z potraw nie máią: A ćiáło wy-
ſchło z tłuſtośći/ A pozbyło ſwey cżerſtwośći.
13 Zaden ſię mnie nie vlituie/ Owſżem ſię z nę-
dze mey ráduie: A ieśli mię kiedy widáią/ Tedy
głową zá mną kiwáią: Rátuy mię ty ſam moy
Pánie/ Przez ſwe dźiwne zlitowánie.
14 Ták áby to wſżyſcy poználi / A twey ręce to
przypiſáli / Ześ mię ty moy Pan nie przebacżył/
Owſżem nieſżcżęśćiu odiąć racżył: Ich mię klą-
twá nie vſuſży/ Ty błogoſław moiey duſży.
15 Niech ſię iáko rácża buntuią / Tylko háńbę
ſwą ſtąd vcżuią: One wſtyd w ocży ich kłoć bę-
dźie / A ſługá twoy ćieſży ſię wſżędźie. Niech ſię
moi przećiwnicy/ Wſtydem okrywáią wſżyſcy:
16 A moy ięzyk wyſławiáć będźie Páná przede
wſżytkimi wſżędźie/ Iáko tego/ co z nędznym zá-
wżdy Stawáć racży w potrzebie káżdey/ Odey-
muiąc vbogiego Z ręku Tyráná ſrogiego.

PSALM CX.

Dixit Dominus Domino meo.

R

Zekł Pan Pánu memu: vśiądź ná

moiey práwicy / Aż podnożkiem nogom twoim/

Przećiwniki twe wrzucę: Bo sceptrum mocy

twey/wypuśći Pan z Syonu/Wpośrzod twoich

nieprzyiaciół/Ku ich opánowániu.

2 Posłuszny lud będźie/ tobie onego czásu twoy
Swietny w pobożnośći świętey; Gdy będźiesz
zbierał huf swoy: A rozrodzenie twe z młodu
żywotá będźie/ Rownie iáko ránna rosá/ Wszyt-
kę ziemię ośiędźie.

3 Nie zmiennie Pan przyśiągł/nie będźie iemu

żal iego: Iżeś ty ieſt ſam ná wieki / Offiárowni-
kiem iego/ Ná kßtałt podobieńſtwá / onego co
przed tym był / Melchiſedechá Kápláná/ co w
ſpráwiedliwośći żył.

3 Onże Pan co ſtoi / po práwicy mocy two-
iey/ Potrze wßyſtkie Krole w on dźień popędli-
wośći ſwoiey. Będźie ſąd z narody/Mieyſcá tru-
py nápełni/ Głowę/ co ſię wynośiłá nád ziemią
ſrodze ſtłumi: Rep. Pić będźie z ſtrumieniá w
drodze/A ſtąd głowę wywyżßy.

Tenże Pſálm 110.

P

Oczćiwßy Pan ſwą chwałę Páná
mego: Rzekł do niego: Siądź po mey práwicy/Aż
położę nieprzyiaćielá twego/Nog twych podnoż-
kiem v twey ſtolicy.

2 Z Syoná ná świát wszytek rozćiągnie Pan
Moc Pánowánia możnych rámion twych/ Kie-
dy do ćiebie w te słowá rzecze sam: Pánuy w poy-
śrzodku nieprzyiaćioł swych.
3 W dzień Tryumfu twego przy tobie Pánie/
Z ofiárámi cnot y pobożnośći / Lud twoy chętli-
wie w Kośćiele twym stánie / Płod twoy y rosá
twoiey młodośći.
4 Przysiągł Pan / tego nie zgániwszy sobie/
Tyś wedle Melchisedechowego Porządku Ká-
płan wieczny/Pan przy tobie Łamiąc Krole mo-
cą gniewu swego.
5 Sąd rozćiągnie / trupow náśćiele wszędźie/
Od iego ręku Xiąże poleże/ Z koleie wodę w dro-
dze pić będźie/ A przetoż niebá głową dosięże.

PSALM III.

Confitebor tibi Domine in toto.

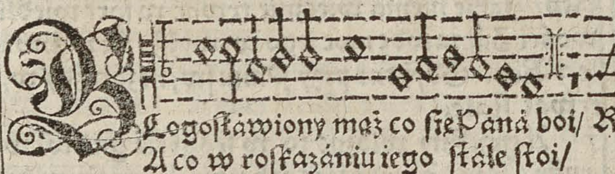
Ná tę Notę, *iáko Psálm* 24. Krąg źiemie
y ze wszytkimi / ꝛc.

BĘdę ia Páná swoiego Wychwalał
z sercá cáłego/W zgromádzeniu lu-
dźi cnotliwych: Bo spráwy iego
wielebne/ Vczynki wszytki chwale-
bne/ v wszech ludźi Pánu życzliwych
2 Pełen Pan w spráwách zacnośći/A w swo-
iey spráwiedliwośći Trwa wiekuisty y niezmier-
ny. W cudách swoich słynąc będźie/ Iáko świát

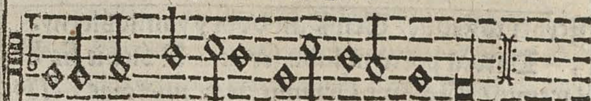
ßeroki wßedzie/ Ten Pan dobry y miłośierny.
3 Dawał pokarm ludu swemu A śiebie się bo-
iącemu / Ná swe Przymierze pámiętáiąc : Moc
swą Ludowi obiáwił / A co kiedy przez nie sprá-
wił/ Włośći Pogánow mu dawáiąc.
4 Spráwy rąk iego prawdziwe/ Sądy wßy-
tkie spráwiedliwe / Przykazánia bez odmienno-
śći: Wßytkie áż ná wieki trwáią/ Bo pewny fun
dáment máią/ Prawdy słow Páńskich y ßczero-
śći.
5 Gdy lud z niewoley wybáwił/ Przymierze z
nim wieczne spráwił/ Ktoregoby łamáć nie śmie
li: Ale żeby świętobliwe Jmię iego/ y stráßliwe/
Ná wieki miedzy sobą mieli.
6 Toć przystoi ná mądrego/ Bać się Páná Bo-
gá swego/ Boc to iest rozum bać się Bogá : Toć
do wßytkich ßczęśliwośći/ To y do wieczney stá-
wnośći/ Káżdemu napewnieyßa drogá.

PSALM 112.

Beatus vir, qui timet Dominum.

Błogosłáwiony mąż co się Páná boi/ A
A co w roskazániu iego stále stoi/

Możny tu ná ziemi będzie narod iego/ Rep. Bo Pan błogosłáwi potomstwu wiernego.

2 W domu iego záwżdy bogáctwá/poczćiwość Rep. Ná wieki trwáć będzie iego spráwedliwość/ Weszłá świátłość wiernych y w srogiey ćiemnośći/ Rep. Ktorą spráwiedliwy Pan im dał z miłośći.

3 Wdzięcznyż to mąż co się nád drugim zmiłuie/Rep. A ktory nędzniątkom dobrá swe száfuie/ Ten gdy przyidzie przed sąd z obmową swą wszędzie/Rep. Y ná wieki wiecznie poruszon nie będzie.

4 Ten w pámiątce wieczney będzie spráwiedliwy/ Rep. A od złych posłuchow nie będzie trwożliwy: A choćby przypádło nań co nie trefnego/ Re. Przećie go Pan wyimie snádnie ze wszytkiego.

5 Gotowe iest serce iego w Pánu vfáć/ Rep. Ani też żaden strách nań nie może przypáść: Przeto iż ma iego w sobie vtwierdzenie/ Rep. Więc y sprzećiwnicy przyszli mu wzgárdzenie.

6 Rozdawa vbogim wszytko z swey hoyności/ Rep. Iákże niema wiecznie trwáć w spráwiedliwośći/Záprawdę moc iego wywyższy się w chwale: Rep. Gdyż ták przy Pánu swym záwżdy wytrwał stale.

7 A grzeszny widząc to w srogi się gniew wzruszy/ Rep. Zgrzytáiąc zębámi frásuie się w du-

ßy/ A iednák táka chuć tych grzeßnikow zginie/
Rep. Bo ich wieczna pomstá ná wieki nie minie.

Tenże Psálm 112.

SZczęśliwy to iest człowiek káżdy/Ktory
śię Páná boi záwżdy/Y ktory iego roſkazánie Ma
zá oſobliwe kochánie Tákiego potomſtwo ná zie-
mi/ Liczyć bedą miedzy możnemi.

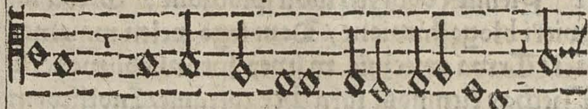
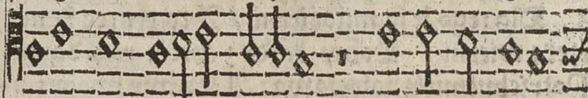
2 Plemie z dobrych ludźi ſpłodzone / Trwa ná
wieki błogoſłáwione / Dom iego pełen máiętno-
śći/ Trwa wiecznie w ſwey ſpráwiedliwośći :
Niechay ćiemność iáka chce wſtánie/Cnotliwym
świátłá záwżdy oſtánie.

3 Dla tego że ſą miłośierni / A w tym co komu
rzeką wierni : Dobry káżdy z chęćią rad dawa
Potrzebnemu/y pożyczawa: A ſpráwy ſwoie ták
miárkuie/Ze w nich powinność odpráwuie.

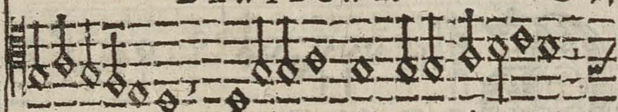
4 Wiec też nieszczęściem z żadney strony Ná wieki nie będzie wzruszony / Bo człowieká spráwiedliwego Pámiątká trwa czásu wiecznego : Ani go zły iezyk zátrwoży / Bo bespieczen w nádziei Bożey.
5 Ná to że zginą (każe śmiele) Wszyscy iego nieprzyiaćiele : Sieiąc szczodrze vbogim dawa / Przetoż też ná wieki zostawa Sławá iego spráwiedliwośći/Rog wzniesiony iego zacnośći.
6 Ná co gdy źli ludźie pátrzáią / Dziw że się gniewem nie pukáią : Zgrzytáią zębámi z zazdrośći/ A od teyże schną w nich y kośći. Alec zamyśl wszytkich złych ludźi/Vpadek ich nád nimi budźi.

PSALM 113.
Laudate pueri Dominum.

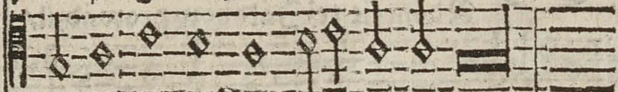

Chwalćie prawdźiwi chwalcy Páná

swego/Chwalćie też dźiatki imię świete iego; Bo

wiemći to káżdemu przystoi / Ktory się kolwiek

Páná

Páná swego boi/ Izeby on czcił imie świete iego/

Odtychmiast áż do czásu wiecznego.

2 Od wschodu słońcá áż do zaścia iego / We wszech kráinach narodu kázdego/ Ma być czczono imie Páná tego/ Ktory przewyższa człowieká káżdego; Ktorego też Máiestatu ná wieki / Nie ogárnie ten okrąg niebieski.

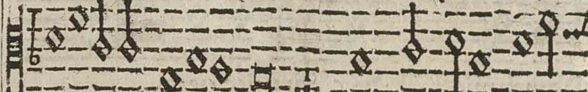
3 A ktoż wżdy ze wszelákiego narodu/ Może sie przyrownáć temu to Bogu ? Ktory to ná wysokości mieszka/ A wszytko przedśie on sam w swey mocy ma/ Pátrząiąc ná podłość wszego stworzenia/ Ktore tu ná ziemi y w niebie ma.

4 Wydźwigáiąc z prochu niedostátniego/ Tákże y z gnoiu człowieká nedznego ; By go miedzy Xiążety posádził/ Ná stolcu swych wybránych postánowił: Czyniąc też y z niepłodney mátki płodną/ A w dziateczkách swoich bárzo hoyną.

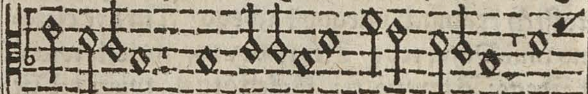
Psalm 114.

In exitu Israël de Ægypto.

Gdy Izráel z Egiptu wychodził/Rep. A dom śie też Jákobow prowádził/

Od narodu postronnego / Tám był Judá iego

poświeceniem/A Izráel záś opánowániem/Páná y Bogá swoiego.

2 Morze gdy tákie spráwy widźiáło/ Re. Przed onym to ludem vćiekáło ; A Jordan śie názad wroćił: Gory skakáły iáko iágniątká : A págorki záś iáko koźlątká ; Mocą to Bog swoią spráwił.
3 A cożći morze iż ták vćiekasz? Rep. Jordanie czemu śie názad wracasz? A wam gory co śie dźieie ? Że ták skaczećie iáko iágniątká ? A págorki záś iáko koźlątká? Nie z was śie to pewnie dźieie.
4 Lecz Páná, przed bytnośćią ktorego / Rep. Przed twarzą Bogá Jákobowego/ Wszytká źiemiá zádrżeć muśi. On odmienia opoki w Jeziorá/A

rá/ A źrzodłá wodne czyni z krzemieniá: Bo co on chce ſtáć ſię muśi.

Psalm 115.

Non nobis Domine non nobis.

Notá iáko Pſálmu przeſzłego 114. Gdy Izráel z Egiptu wychodził/ etc.

NIe nam dawáy/nie nam: ále twemu Rep. Day Pánie cześć imieniu świetemu: Dla lutośći y prawdy twey. A tákże mowić Pogáni będą: Gdźież ći teraz Bogá ſwego máią? Pewnie to rzekę z złośći ſwey.

2 Lecz záprawdę Bog náſz ieſt ná niebie/ Rep. A wſzytko co chce czyni ſam z śiebie; A pogáńſcy nic nie mogą/ Ktorych z śrebrá/ złotá ſą báłwány/ Ludzkimi rękomá vrobieni/ A ſobie nic nie pomogą.

3 Vſtá máią lecz nimi nie mowią; Rep. Oczy máią ále nie pátrzáią; Máią vſzy á nie ſłyſzą; Woniey nie czuią choć nozdrze máią; Ręce máią nic ſię nie tykáią; Slepi/ głuſzy/ y niemi ſą.

4 Máią nogi á nie chodzą nimi/ Rep. Ani wołáią gárdły ſwoimi. A ták niech to potka wſzego Izeby ſię on podobny ſtał tym/ Ktore vrobił báłwánom ſwoim/ A co w nich vfa káżdego.

5 Ale Izráel niech w Pánu vfa/ Rep. Bo iego rátunkiem y tarczą ma. Tymże ſpoſobem dom zá-

cny/Aáronow niechay w Pánu vfa/ Bo iego rá-
tunkiem y tarczą ma/ On go broni ná czás wieczny
6 Wßyscy ći co śię Páná boią/ Rep. Niechayże
w Pánu swoim vfáią; On rátunkiem y tarczą im.
Pomnić ná nas Pan błogosłáwiąc nam/ Izráe-
lowi dobrorzeczy sam/ Y synom Aáronowym.
7 Będźie Pan błogosłáwił te wßytkie/ Rep. Co
śię go boią máłe y wielkie : Nád to Pan przyda
więcey wam / Przyda Synom wáßym; bo od
niego / Szczęśliwi iesteśćie czásu wßego/ On
spráwił niebo źiemię sam.
8 Niebo niebo Pan sobie sam obrał/ Rep. Zie-
mię synom człowieczym dárował. Nie będą ćię
Pánie chwalić Vmárli: nie będą iśćie y ći/ Co w
milczeniu zostawáią wßyscy/ Ciebie o Pánie náß
stawić.
9 Ale my wßyscy ktorzy żywiemy/ Rep. Páná
swego wychwaláć będziemy/ Błogosłáwiąc zá-
wße iego/ Od tego czásu áż y ná wieki/ Niechay
chwali Páná człowiek wßelki / Káżdy czás ży-
wotá swego.

PSALM 116.

Dilexi, quoniam exaudiuit Dominus.

Ná te Notę iáko Psálm 74. Czemuż ná wieki/ etc.

ROcham śię w Pánu/ ktory prośb mo-
ich Wysłucháć raczył głos bárzo te-
skliwy: Zá czym go będę pokim iedno
żywy / Z dufániem wzywał w ćięß-

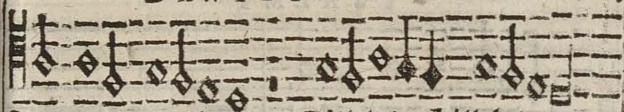
kośćiach swoich.
2 Zieły mię były śmierći boleśći / Y ogárnęły
tesknice grobowe/A niż minęły iedne / áżći nowe
Náſtępowáły męki bez wieśći.
3 Jednák wzywáiąc Páná swoiego/A mowiąc
Pánie wybaw duſzę moię: Pan miłośierny pom-
niąc łáskę swoię Záraz mię wyrwał z wſzelkiego
złego.
4 Tákći záwżdy Pan ſczyrych rátuie/ Y mnie
rátował bárzo znędzonego : Wroć śię duſzo ma
do wczáſu swoiego/ Kiedy ćię ták ten twoy Pan
miłuie.
5 On ćię od śmierći srogiey záchował / Płácz
twoy vtulił/ nogi od vpádu Wstrzymał : zá co
mu inſzym ku przykłádu Będę pokim żyw/ służąc
dziękował. ***
6 Vwierzyłem mu com y wyznawał / Acz mi
iuż zewſząd práwie duſzno było/ Jednák y w ten
czás serce me mowiło : Bog á nie człowiek pra-
wdę záchował.
7 Czymże śię ia wżdy wypłácę swemu Pánu zá
iego przećiw mnie litośći ? Kubek zbáwienia z
serdeczney wdzięcznośći Wezmę/y oddam chwa-
ły sámemu.
8 A com ślubował będąc w ćięſzkośći/To iśćić
będę w poyśrzod ludu iego: Mowiąc/ iże śmierć
káżdego świętego / Jest droga w oczach Pań-
skiey miłośći.
9 Mnieś wſzem ná przykład Pánie wystáwił/

Bo áczem ze wszech sług twoich naniższy / A nie
wolnice twoiey syn naliższy / Przećieś mie z pet
śmierći wybáwił.
10 Zá co ia tobie z sercá wdźięczności Ofiár
chwały będe ofiárował / Oddam y śluby comá
ie ślubował / Przy twego Zboru cney przytomno
śći.
11 Twą świętą chwałą nápełnić mamy Sie
ni Przybytkow w poyśrzod Jeruzalem / Kiedy
tłustości ofiar swych zápalem / A Hálleluia gdy
záśpiewamy.

PSALM 117.

Laudate Dominum omnes gentes.

Alleluia. Chwalćie Páná Bogá
wszechmocnego / Narodowie wszyscy świátá te-
go / A wielbićie imię święte iego / Ludźie wszy-
scy

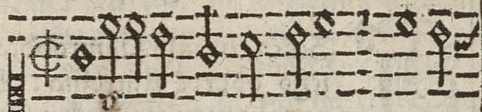

scy stanu wszelákiego. Hálleluia Hálleluia.

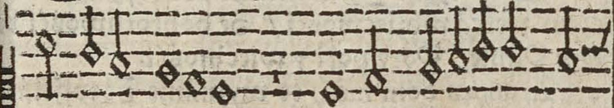
2 Hálleluia. Abowiem się nád námi ziáwiłá/ Miłość Páńska y wielce zmocniłá/ Zmocniłá się święta prawdá iego/ A będźie trwáć do czásu wszelkiego. Hálleluia Hálleluia.

Psálm tenże 117.

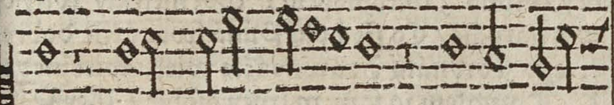

Chwalćie Páná narodowie/ Chwalćie

go wszyscy stanowie: Bowiem miłośierdźie ie-

go/ Szersze świátá szyrokiego/ A ná trwáłość

iego wiáry/ Wiecżność nie może wźiąć miáry:

Hálle-

Hálleluia/ Hálleluia.

Psalm 118.

Confitemini Domino, quoniam.

Ná te Note iáko Psalm 66. Nuż wßytkie kráie wykrzykayćie/ etc.

Cześć z chwałą Pánu oddawayćie/ Bo iego dobroć státeczna: Litośći iego przyznawayćie/ Iże bez końcá iest wiecżna. Izráel niechay to wyznánie Vczyni z sercá wdźięcżnośći/ Że dobrotliwośći w tym Pánie/ Poty poki y wiecżnośći.

2 Aronow dom niech to wyznánie Że wßeláką ochotnośćią/ Vczyni/ o tym swoim Pánie/ Że dobry rowno z wiecżnośćią: Toż niechay wßyscy wyznawáią/ Co sie boią Páná swego/ Że dobroći iego zrownáią Zdawnośćią wieku wiecżnego.

3 Doznałem ia sam w swey osobie/ Tey Páńskiey dobrotliwośći/ Gdy ná prośbę mą dał/ żem sobie Wytchnął w ćięßkiey swey ćięßkośći: A przy mnie moy Pan być racży/ Záwżdy czásu wßelákiego/ Przetoż po mnie nikt nie doświádcży; Bym sie bał cżłeká ktorego. * * *

4 Máiąc Páná swego po sobie/ A te co mi pomagáią

mágáią: Lekce wáżą oczy me obie/ Co mie w
nienawiśći máią. Lepiey dufáć Pánu swoiemu/
A niżeli człowiekowi Lepiey sie y oddáć sámemu/
Niż nawietszemu Krolowi.
5 Zgubić mie myślą wocemgnieniu/Národowie
mie oblegli: Alem ia w Páńskim imieniu Porá-
ził/ że wszyscy legli: Często mie práwie oblegáli/
Oblegáli w swey wśćiekłośći/ Ale też záwżdy
przegráwáli W imie Páńskiey wielmożnośći.
6 Rownie iák pszczoły mie ośiedli/Lecz iák ćier-
nie zátłumieni: Pierwey niż swoiego dowiedli/
W imie Páńskie poráženi. Z pretkás o człowiecze
złośliwy Náćierał ná vpadek moy: Lecz Pan rá-
townik nie wątpliwy / Dał mi ná ćie rátunek
swoy.
7 Pan iest śiłą żywotá mego/ O nim moy rym
moie pienie: On czásu vćisku wszelkiego / Jest
moie pewne zbáwienie: O czym wesoło wyśpie-
wuie Káżdy dom spráwiedliwego; Iż ręká Pań-
ska dokázuie Męstwá/broniąc niewinnego. ***
8 Wyniosła iest práwicá Páńska / Męznie sie
záwżdy spráwuie: Práwicá iego iest Hetmáńska/
Nikomu nie vstępuie: Przetoż nie vmrę ná złość
złemu/ Ale żywąc/będę swego/ Narodowi y ná-
dálszemu/Sławił spráwy wielmożnego.
9 Srogimći mie był Pan karániem Z woley
swoiey záfrásowáł / Ale mie zá swym zmiłowá-
niem Przećię od śmierći záchowáł: Przetoż mi
drzwi spráwiedliwośći Otworzćie/ ábym wiel-

kiemu

kiemu Dzięki oddał zá vczynnośći Dobrodźieio-
wi ſwoiemu.
10 Drzwi to ſą Páná Bogá mego / Ktorymi
wierni wchadzáią: Gdźie wedle powołánia ſwe-
go Práwá iego przeſtrzegáią: Tuć go y ia myślę
wyſławiáć/ Bo vſłyſzał me kwilenie: Godzi mi ſię
wſzytkim wyiáwiáć Je° nádemną zbáwienie. **
11 Kámień ktory od rzemieśnikow Niedbáłych
był pogárdzony / Ten z ſławą Bożych miłośni-
kow W narożny kąt ieſt włożony: Spráwą ſię
to Páná ſámego Wſzechmocną odpráwowáło/
Aby ná to pátrząc káżdego Serce ſię zádźiwo-
wáło.
12 Dźień ten to ieſtći dźień rádośći/ Ktory Pan
vczynić raczył/ Słuſzna by z ſerdeczney wdźięcz-
nośći Weń ſię káżdy ćieſzyć baczył: O Pánie zá-
chowáy prośimy/ We wſzem dobrym Krolá ſwe
go/ Niech ſię wſzyſcy z iego ćieſzymy Powodze-
nia ſzczęśliwego.
13 Błogoſłáwiony ktory idźie W naświętſzym
Páńſkim imieniu/ Z nim niech wam wſzytko do-
bre przyidźie W Páńſkim vbłogosłáwieniu: Pan
świátłem ſwoiey życżliwośći Rozświećił ćiemno-
śći náſze/ Zá co niecháy iego miłośći Palą ſię o-
fiáry záwſze.
14 Tyś ieſt Bog moy/ ćiebie ſámego Ja ſław-
nie będę wyſławiał: Tyś ieſt Bog moy/ ćiebie ie-
dnego Záwżdy ia będę wyſłáwiał. Cześć chwałę
Pánu oddawayćie / Bo iego dobroć ſtáteczna/

Litośći
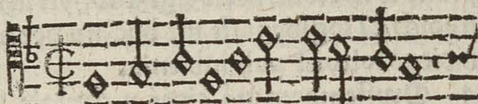

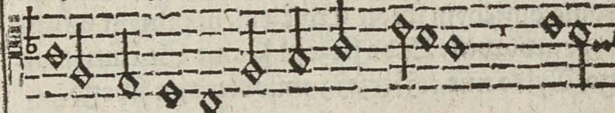
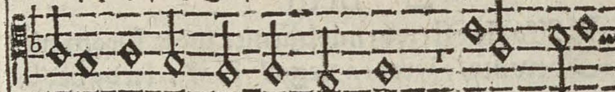
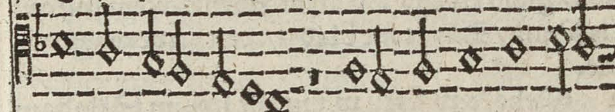
Litośći iego przyznawayćie / Iże bez końcá iest wieczna.

PSALM 119.

Beati immaculati in via.

ℵ Aleph.

Iák scześliwy iest káżdy człowiek /

Ktory przestrzega sumnienia dobrego / A Páń-

skiego sie przez wszytek swoy wiek Trzyma zako-

nu/iák toru pewnego : Cáłym sie sercem záwżdy

pytáiąc Po swoim Pánie/y w nim sie kocháiąc.

35

2 Tákiemu przyidzie vstrzedz sie snádnie Wßelákich błedow/y wßelákich złośći: A bez trudnośći tákiemu pádnie/ Drogámi chodźić cney sprawiedliwośći. Twoieć to Pánie iest roskazánie/ Aby pámietał káżdy człowiek ná nie.
3 Obyżem y ia nie vstepował Z gośćincá świetych praw y vstaw twoich/ Pewnie/ że gdybym pilnie ie chował/A strzegł ze wßytkich mocy y śił swoich/Mogłbym sie nie bać áni potknienia/Ani iákiegokolwiek pohánbienia.
4 Owßembym ná cześć y chwałe twoie Ciebie swoiego Páná wyśpiewował:A w twym zakonie dußebym swoie Ćwiczeniem pilnym vśilnie wpráwował: Bede strzegł Pánie Státutu twego/Tylko mie też strzeż z miłośierdźia swego.

ב Beth.

JAko sie vstrzedz młodzieniec może Drogi niepewney/y żywotá złego? Ták : kiedy bedzie przestrzegáć Boże Swietych praw twoich / y słow głosu twego : Cáłym swym sercem ßukam ćie Pánie/ Day ze nie błądze/ przez twe przykazánie.
2 Głeboko w sercu w vmyśle swoim Składam ia záwżdy twoie świete słowá/Niechcac ábyś ty żywotem moim Obrázon być miał / álbo twoiá mową: Tylko mie Pánie błogosłáwiony/Wpráwuy w ten Zakon swoy nie nágániony.
3 Práwá co wyßły z vst twey miłośći/ Wßyt-

kie á wſzytkie/wſpominam z wdzięcznośćią: Bo
nie mam nád nie więtſzey rádośći Nád pociechá-
mi/ te moią rádośćią: Niechay ſię inſzy w ſkár-
biech kocháią/Nád mę kochánie/lepſze° nie máią.
4 Stąd napilnieyſze o przykazániu Twoim/ieſt
záwzdy me przemyśláwánie: A w twoich świę-
tych drog przeſtrzegániu / Pokładam ſwoie na-
więtſze kochánie: Státut twoy v mnie w nadroz
ſzey cenie / Słowá nie przyidą nigdy w zápom-
nienie.

ג Gimel.

POkaz w tym łáſkę mnie ſłudze ſwemu/Abym
do śmierći wolą ſwą poddawał Tobie/y sło
wu świętemu twemu / A w tym pokim żyw ni-
gdy nie vſtawał: Rządź oczy moie áby pátrzyły
Ná cudá/ ktore ręce twe czyniły.
2 Czáſu moiego pielgrzymowánia / Y poki mię
maſz w tey tu śmiertelnośći/Nie kryi przedemną
ſwoiego zdánia/ Vczyń to z ſwoiey przećiw mnie
litośći: Schnę bowiem prágnąc Zakonu twego/
Iż w nim kochánie mam czáſu wſzelkiego.
3 Ty ktory pyſzne ludzie nádęte Wytracaſz w
ſrogiey ſwey ſpráwiedliwośći/ A tym co ſobie
twe słowo świete zbyt lekko wáżą/ nie czyniſz li-
tośći. Odeym mię wzgárdźie y pohańbieniu /
Wieſz żeć twych świádectw ſtrzegę w ſwym ſu-
mnieniu.
4 Kiedy Xiążętá ſpołem záśiedli Rádźić prze-
ćiw mnie/w táyney ſwoiey rádźie/Myślac konie-

cznie żeby dowiedli/Co sobie rzekli o mym złym ná zdrádźie: Jam w ten czás myślił o twym Zakonie/W ktorego rádźie dufam y obronie.

ד Daleth.

DVszá ma mdleie w wielkiey teſknośći / A do ziemie ſię iuż práwie gotuie / Rácż ią vzdrowić z ſwoiey miłośći Słowem ſwym świętym w ktorym żywot czuie: Wszákeś ty záwżdy me wyliczánie Potrzeb słychywał/vcz mię drog ſwych Pánie.

2 Day zrozumiewam twe drogi święte/ Drogi mándatow twych nie náganione: Day że rozmyślam cudá twe wźięte/Cudá możnośćią twoią vczynione: Zywot moy táie w wielkim fráſunku/ Według słow ſwoich vżycz mi rátunku.

3 Nie day mi błądźić fałszu drogámi / Ale mi obiaw proſtą drogę ſwoie: Tę niechay depcę ſwymi nogámi/ Tą niechay záwżdy ćieſzę duſzę moię: Tęm ſobie obrał od ſwey młodośći / A tey przeſtrzegam podług ſwey możnośći.

4 Przy twych wyrokách ſtoię ia Pánie/ A ſtáć mam wolą/áż do śmierći ſwoiey : Tylko ćię proſzę niech nie zoſtánie Poſromocenie ná oſobie moiey : A ia twych vſtaw przeſtrzegáć będę / Kiedy to ſpráwiſz że troſk wſzech pozbędę.

ה He.

NAucż mię Pánie drogi praw ſwoich/ Niechay oſtrzegam twego przykazánia:Niech we

dług

dług vſtaw rzędźe śię twoich/ Aż do żywotá mo-
iego ſkonánia : Niech táiemnice Zakonu twego
Rozumiem/ y pełnię z ſercá cálego.
2 Niechay nie błądząc idę beſpiecznie/Pewnym
gośćińcem przykazánia twego/ Ktore y teraz/ y
potym wiecznie Ieſt vkochániem ſumnienia mo-
iego : Skłoń tylko vmyſł moy do praw twoich/
Aby ich ſzukał/ nie pożytkow ſwoich.
3 Odwroć oczy me by nie pátrzáły Ná świátá
tego obłudne márnośći : Ráczey ſmyſłom day/
żeby chodźiły Drogámi świętey twey ſpráwiedli-
wośći : Ziść ſłowo ſwoie mnie ſłudze ſwemu /
Ktory rad ſłużę tobie Pánu memu.
4 Odeym mię wzgárdźie y pohánbieniu/ Kto-
rego śię ia lękam z duſze záwżdy : Bo práwá kto-
reś dał ku pełnieniu / Być ſpráwiedliwe / muśi
wyznáć káżdy. Bacz iákie do twych vſtaw teſkno-
śći We mnie: day żywę w twey ſpráwiedliwośći.

ו Vau.

A Gdy ia vznam twoie nád ſobą Od wieku ſła-
wne miłośierdźie / Pánie / A gdy zbáwienie
nád ſwą oſobą Według twey świętey obietnice/
ſtánie / Odpowiem śmiele obmowcy ſwemu /
Iże ia záwżdy dufam ſłowu twemu.
2 Niedopuſzczayże áby z vſt moich Odchodźić
miáło ſłowo twe prawdźiwe/ A zwłaſzczá iż ia
w nawiętſzych ſwoich Poćiechách kłádę práwá
twoie żywe/ A obiecuięć przeſtrzegáć twego/Ná

wieki wieczne/ Zakonu świetego.
3 Obiecuieć tez/ że bez przestánia Gośćińcem
twoim prostym bede chodźił : Bo twego szukam
ia przykazánia/ A iákobym mu we wszytkim do-
godźił. O twych świádectwách świádczyć ia
Pánie Przed Krolmi bede : Bo mie nie wstyd
zá nie.
4 Mec to roskoszy nád roskoszámi Zakon twoy
świety/y twe roskazánia: Te y poćiecha nád po-
ćiechámi/Te sercá mego nawietsze kochánia: Te
w reku nosze / bo ie szánuie / Alec y w myśli swey
one piástuie.

ז Zain.

WSpomni coś przyrzekł sludze swoiemu/Sło-
wem swym Boskim/ słowem nieomylnym :
Pokaz ná oko iáwnie káżdemu/Jzes obietnic swo
ich iśćcem śilnym: Táć iest vćiechá w mey trwo-
dze káżdey/ Ze mie słowo twe obżywi w niey zá-
wzdy.
2 Acz ludźie hárdźie kiedy to widzą / Ze sie ia
trzymam Zakonu twoiego/Ze mnie sie o to iáw-
nie nászydzą/Czyniąc igrzyská z nabożeństwá me-
go. Ja pámietáiąc ná sądy twoie Od wiekow/
w ten czás ćiesze serce swoie.
3 A gdy nawiecey burząc sie wstáią W swoiey
przećiwko mnie popedliwośći/Ci co o zakon twoy
nic niedbáią/Porzucáiąc go z swey lekkomyślno-
śći/ Ja sobie o twych vstáwách śpiewam / A z
nich y w cudzey ziemi roskosz miewam.

3 Imienia twego rospominánia A o pułnocy
czynić nie przestawam : Tákże y twego (wieß)
przykazánia Przestrzegáć pilnie nigdy nie vsta-
wam. Bo to iest moie przednie kochánie/ Cho-
wáć z pilnością twoie przykazánie.

ח Cheth,

PAnie tyś moy dział/ y dobre mienie/ Przetoż
ſtrzedz tego mam wolą z pilnością/ Według
słow twoich rządźić ſumnienie / A w nich zosta-
wáć z wielką státecznością : Tylko ćie proßę z
ſercá cáłego/ Bądź mi miłośćiw/ według słowá
ſwego.
2 Zebym prosto ßedł/ á nie zábłądził/ Często się
z ſwymi drogámi ráchuię / O tym myśl moiá/
bym wolą rządźił/ Podług twych świádectw/
w ktorych prawdę czuię. Idę kwápiąc się bez o-
mießkánia/ Ostrzegáć pilnie twego przykazánia.
3 Obłupili mię y ſplundrowáli Rzeßa niezbo-
znych ſercá okrutnego : Lecz myśli ſwoich nie
dokazáli/ Zebym zápomniał zakonu twoiego : A
opułnocy sławić z wdźięcznością Wstawam prá-
wá twe/ z ich ſpráwiedliwością.
4 Z tákimi ludźmi tylko przestawam/ Co przed
oczymá boiaźń twoie máią : Tákim do śiebie iść
práwo dawam/ Co przykazánia twego ostrzegá-
ią. Twoiey dobroći pełne iest Pánie Ziemiá/
niech vmiem twoie przykazánie.

ט Thet.

WJeleś dobrego mnie ſłudze ſwemu Pokazał
Pánie/z obietnice ſwoiey: Cwiczże mię ſobie
niechay práwemu Dam rozumowi mieyſce w
głowie moiey: Niech w znáiomośći twoiey
wzroſt bierze/ Abowiem ſłowam twoim mocno
wierzę.
2 Jeſzczem y mowić nie vmiał Pánie/ Kiedym
od drogi twey świętey pobłądził: Lecz ſię iuż ſtá-
ram/ná twoie zdánie Aby ſię vmyſł moy ná po-
tym rządził: Dobryś ty záwżdy y miłośćiwy/
Náuczże mię znáć woli ſwey prawdziwey.
3 Pyſzni przećiw mnie kłamſtwá zmyśláią/ A-
le ia twego ze wſzytką pilnośćią Strzegę Zakonu
co oń niedbáią Sercá otyłe/ iáko ſádłem/ złośćią.
Alećia (ty wieſz) twe przykazánie/ Zá oſobliwe
mam ſwoie kochánie.
4 Dobrześ vczynił/ żeś w vtrapienie Vniżá-
iąc mię podał duſzę moię/ Abyś otworzył moie
ſumnienie/ Vcząc iáko mam pełnić wolą twoię.
Ważnieyſza v mnie praw twych proſtotá/ Nád
wſzytkie ſkárby y śrebrá y złotá.

י Iod.

Ręce mię twoie wykſztałtowáły/ Niechay ſię
tedy rozumem ſpráwuię: Niechay y Zakon
twoy doſkonáły Z náuki twoiey w ſercu ſwym po-
czuię: Co widząc ći co ſię śiebie boią/ Vćieſzą ſię
tym/ żeś nádzieią moią.

Spráwie-

2 Spráwiedliwyś ty w sądźiech swych Pánie/
A w karániu swym nie iesteś nieprawy: Zárobi-
łem ia ná twe karánie/ Ale mi iuż w nim vkaż się
łáskáwy: Bym się vćieszył/podług twoiego Sło-
wá/ ktoreś rzekł do sługi swoiego.
3 Okaż nádemną miłośierdźie swe/ A ia żyć bę-
dę: Boć sobie smákuię Nienágánione przykazá-
nie twe/ Y náde wszytko więcey ie miłuię: Niech
się źli wstydzą co mię bez winy Trapią: Ja
twych vważam spraw przyczyny.
4 Bodayże się mnie wszyscy trzymáli/Co się ich
kolwiek ćiebie Páná boią: Y co świádectwá two-
ie poználi/ A w posłuszeństwie onych záwżdy sto-
ią: Ja cáłym sercem postánowienia Twe cho-
wáć chcę/ bez swego záwstydzenia.

כ Caph.

SChnie we mnie duszá zbytnią tesknośćią Do
twego Pánie drogiego zbáwienia/Ale y cże-
ka z cáłą dufnośćią/Coś iey obiecał słowem swȳ/
ziszczenia/Y oczy prágnąc słowá twoiego/Schną
mowiąc: Kiedyż vćieszysz smętnego?
2 Rownie ták skorá schnie záwieszona W go-
rącym dymie/ iáko ia w tesknośći: A wszákoż v
mnie nie zápomniona Prawdá Zakonu twey
świętobliwośći. Długoż sługá twoy w tákiey
ćiężkośći Będźie? Kiedyż się wżdy zemśćisz złych
złośći?
3 Pyszni naśmiewcy Zakonu twego Doły po-

demną zdrádliwe kopáią: Alećto przyidźie / że
czásu swego Twe przykazánia / prawdą być wy-
znáią / Niesłusznieć Pánie mnie prześláduią /
Niechże to / żeś ty iest zemną / vczuią.
4 Omáłoć mię iuż byli nie ziedli / Tłocząc mię
w źiemię práwie bez przestánia: Lecż przećię my-
śli swych nie dowiedli / Bom nie opuśćił twego
przykazánia: O dobrodźieiu broń dusze moiey /
Abym strzegł świádectw świętey mowy twoiey.

ל Lamed.

NA wieki słowá twego / o Pánie / Nie przebie-
rze się w twym niebieskim domu: Wszytkie
narody prawdá przestánie / Trwáłość iey wiecz-
na / nie táyna nikomu: Mocno iuż stałá / nie tylko
byłá / Kiedy moc twoiá źiemię stánowiłá.
2 Náwet w swey reżie wszytko stworzenie Sto-
iąc / iák dawno do dniá dźiśieyszego / Prawdy
twey stáłey / czyni stwierdzenie: Gdyby mię prá-
wo Zakonu twoiego W moich ćiesżkośćiách ćie-
szyć nie miáło / Dawnoby dusze w nich było nie
stáło.
3 Przetoż poki mię naydłużey stánie / Nie zápá-
miętam twego przykazánia: Albowiem przez nie
mam otrzymánie Zywotá mego / z twego zmiło-
wánia: Twoyćiem ia / przeto záchoway swego /
Pomniąc że strzegę przykazánia twego.
4 Toć myśl złośnikow / to ich stáránie / Zeby
zgłádźili mnie vbożuchnego: Alećia świádectw
twych

twych przykazánie Rozmyślam sobie czásu wszelákiego/ Bo widzę wszytko ma dokonánie / Sámo go nie ma twoie przykazánie.

מ Mem.

OToż ia bárzo z sercá miłuię Zakon twoy świę-
ty/ y twoie vstáwy/ W nich rozmyśláiąc nie
prożnuię : Bo mi dawáią we wszem rozum prá-
wy/ Nád wszytkie moie nieprzyiaćiele/ Z nimi ia
záwżdy wszędzie stánę śmiele.
2 Te mie nád wszytkie y mistrze moie Vczeń-
szym czynią/ swymi náukámi : Wiec dla tego iż
świádectwá twoie Vstáwnie bawię swoimi my-
ślámi. Przechodzę w rozum stárce szedźiwe; Bo
strzegę twych praw/ ktore spráwiedliwe.
3 Nie vwiedźie mię śćieszká do złego/ Abym
miał puśćić zá nią drogi swoie : Trzymam się bo-
wiem gośćińcá twego Zakonu/ w ktorym świę-
te słowo twoie : Od sądow twoich nie odstępuię/
Bo iż w nich dáiesz zdrową rádę/ czuię.
4 O iák wdźięczne twe krásomowności/ Nád
wszytkę słodkość miodu nasłodszego! Nie czuię w
vśćiech więtszey słodkośći/ Nád słodkość ktora
idźie z słowá twego : W twym ia zakonie rozum
swoy widzę/ Dla tegoż drogi błędu nienawidzę.

נ Nun.

OPánie słowo twey wielebnośći/ Jest nogam moim pochodnią świecącą/ Jest iásną świecą w moiey ćiemnośći/ Drogą mię twoią bespie-

cznie

cznie wiodącą: Rzekłem (co ziszczę) rządzić się
twymi Práwy świętymi y spráwiedliwymi.
2 Widźisz mię Pánie vtrapionego/ A niemász
práwie miáry mey ćiężkośći/ Ráczże mię według
słowá swoiego Żywo zostáwić z swey wielkiey li-
tośći: Nie wzgárdzay proszę vst mych ofiáry/
Ale mię náucz według swych praw wiáry.
3 Widźisz to w iákiey niebespiecznośći Nędzna
iest duszá moiá zostáwioná/ A przećię v mnie
twey wielmożnośći Prawdá zakonu nie iest zá-
pomnioná: Bo choćia możny chćiał mię potępić/
Nie dowiodł tego/ bym ćię miał odstępić.
4 Napewnieyszeć to me ośiádłośći/ Swiáde-
ctwá twoie y twe przykazánia: Te sercá mego
wielkie rádośći/ Po tych ia czynię tesklíwe wzdy-
chánia: Ná tym vmysł moy/ żyć wedla twoich
Vstaw/ dokąd mię stawa y dni moich.

ס Samech.

MAm w nienawiśći tákie sumnienia/ Co obo-
ietnie nabożeństwo stroią: Lecz twoie świę-
te postánowienia Miłuię/ y te co się ćiebie boią:
Obrońcás ty moy y stroż pokoiá/ W twym sło-
wie wszytká iest nádźieiá moiá.
2 Precz źli odemnie/ niech ia Páńskiego W
świętobliwośći strzegę przykazánia: A ty o Pá-
nie podług swoiego Słowá/ wspieray mię do me-
go skonánia: Niech żywę nigdy nie záwstydzony/
Iż w ćię dufáiąc twey czekam obrony.

3 Wesprzy mie Pánie swoią miłośćią/ Abym sie ćieszył twym świętym zbáwieniem / A żebym záwżdy z wielką pilnośćią Pátrzył zá twoich práw postánowieniem: Podepc przestępce státutu swego; Zdrayce są bowiem sercá obłudnego.
4 Co pospolićie śmiećiam dźiáłáią/ To ty vdźiáłasz ludźiom niepobożnym/ Wygłádźisz z źiemie te co niedbáią Ná twoy sąd/ ktory mnie czyni ostrożnym. Drży ná mnie ćiáło stráchem twym Pánie/ Bo ktoż ná sądźie twoim sie ostánie?

ע Ain.

ROskosz to moiá przestrzegáć sądu/ Nie odstępuiąc w nim spráwiedliwośći: Nie podawayże mie do nierządu Ludźiom okrutnym / ludźiom pełnym złośći: Sługe swoiego rácz oswobodźić/ Nie day hárdemu nádemną przewodźić.
2 Oczy me niemal iuż wzrok stráćiły Twego zbáwienia pilnie wyglądáiąc/ A żeby słowá twey sie spełniły Spráwiedliwośći / z rádośćią czekáiąc: Postąp z swym sługą podług litośći / Náucz go vstaw swey spráwiedliwośći.
3 Tobieć ia służe Pánie sámemu/ Náuczże sługe swego rostropnośći: Niechayże vmiem świádectwu twemu Poddáność czynić/ w wielkiey powolnośći. Iużći czás Pánie/ byś doyźrzał tego/ Iáka iest wzgárdá Zakonu twoiego.
4 Dla tegoć ia twoy Zakon miłuie Nád wszytkie świátá nadroższe kleynoty / Przykazánia twe drożey szácuie Nád wypłáwiony dobrze kruszec

złoty:

złoty: Zakon twoy ßnurem/według ktorego Sądze co prosto á co záś krzywego.

פ Phe.

DZiwne są twoie świádectwá Pánie/W ktorych iest wola obiáwiona twoiá: A dla tegoż ich strzedz nie przestánie Z vprzeymą chęćią nigdy duszá moiá: Oświeca słowo twoie ślepego/ A mądrym czyni człowieká głupiego.
2 Jestem iáko ow co wiec z brzemienia / Z ßedßy ná śiłách y zwykłey czerstwośći/ Serdecznie prágnie sobie wytchnienia: Ták y ia prágnę twey spráwiedliwośći/ Weyźrzyże ná mię z lutośći swoiey / Ktorey wiádomi co są w łásce twoiey.
3 Wyucz zmysły me áby biegáły Drogámi słowá twoiego świętego / A nieday áby pánowáć miáły Nádemną złośći/ czyniąc mię winnego. Odeym mię krzywdzie ludźi Tyráńskich / Abym przestrzegał twych mándatow Páńskich.
4 Sługám twoy/rácz mię wdźięczną świátłośćią Oświećić/swego oblicza wdźięcznego: Rácz y náuczyć z wielką pilnośćią Przestrzegáć vstaw zakonu twoiego: Strumieniem ćieką łzy z oczu moich/ Gdy widzą w ludźiách wzgárdę vstaw twoich.

צ Zade.

WE wßytkiches ty Pánie spráwách swych Spráwiedliwośći iest nienágániony/Wiec y

w sczyrośći świętych sądow twych Nie iesteś
słusznie nigdy obwiniony: coś ie roskazał/ są sprá-
wiedliwe Swiádectwá twoie/ y náder praw-
dźiwe.
2 Gniewam się z dusze/ á w gorliwośći/ To-
pnieię wszytek widząc co się dźieie: Prześládow-
cá moy twoiey możnośći Zápámiętawszy/ z słow
się twoich śmieie. Lecz że słowá twe w ogniu
płáwione/ Stąd náde wszytko ia miłuię one.
3 Niemász liższego nád mię moy Pánie/ Y coby
ták był od wszytkich wzgárdzony: A wszákoż
święte twe przykazánie/ Y Zakon v mnie twoy
nie zápomniony: Prawdá Zakonu twego státecz-
na/ A spráwiedliwość/ spráwiedliwość wieczna.
4 Kiedy myśl moię vfrásowánia/ Y niezliczone
troski vtrapiły/ Tedy ná ten czás twe przykazá-
nia Sáme ię tylko skutecznie ćieszyły: Swiádectw
twych wieczney spráwiedliwośći/ Abym długo
żył/ vcz mię rostropnośći.

ק Koph.

VSłysz mię Pánie/ vsłysz łáskáwy/ Do ćiebie
wołam z vmysłu cáłego/ Abym Zakonu twe-
go vstáwy Chował/ po wszytkie dni żywotá me-
go. Proszącego ćię záchoway Pánie/ Abym pá-
miętał ná twe przykazánie.
2 Vprzedzam (idąc przed ćię) świtánie/ A-
bym ćię swoim obudźił wołániem: A w twoim
słowie swoie dufánie Záwżdy ia kłádę z wielkim

swym

ſwym kochániem: Vprzedzáią ſtraż y oczy moie/
Rozmyśláć ſobie święte ſłowo twoie.
3 O Pánie podług ſwoiey litośći/ Słyſz żáłoſny
głos wołánia moiego/ A podług ſwoiey ſpráwie-
dliwośći/ Záchowayże mię tu ieſzcze żywego: Zli
tuż nádemną co mię ſzukáią/ Ktorzy twoy Zakon
z dáleká mijáią.
4 Bliſkoś ty záwżdy ſwych wiernych Pánie/
Nie odſtępuiąc ich w czáſy teſkliwe: Wiec y Za-
kon twoy y przykazánie/ Jeſt y prawdziwe/ ieſt y
ſpráwiedliwe: Dawnoć ia to wiem/ że twe v-
chwały Ták fundowáne/ áby wiecznie ſtały.

ר Reſch.

WEyźrzy ná ćięſzkość mego ſtrapienia / Wy-
bawże mię z niey / bo ſię vpáść boię: Wieſz
iáko ia praw twych ſtánowienia Nie zápominam
y tym ſámym ſtoię: Broń ſam mey ſpráwy/ odeym
mię złemu/ Niech żywę/ bo ia wierzę ſłowu twe^{o}.
2 Nieſzczęśćia ná śię záwżdy czekáią Ludźie
niezbożni dálecy zbáwienia: Bowiem ſię nigdy
też nie pytáią/ Jákie wyrokow twych ſą ſtáno-
wienia: Miłośierdźia twe wielkie ſą Pánie/
Według ſądow twych niech ſię zemną ſtánie.
3 Wieleć ieſt Pánie nieprzyiaćioł mych / Kto-
rzy mię ćięſzko zewſząd przeſláduią / Lecz zmyſły
moie z drogi świádectw twych Ná żadną ſtronę
nigdy nie zſtępuią: Pátrząc ná złe^{o}/ bárzo ſię brzy-
dzę/ Gdy go ſtroniącym od twoich ſłow widzę.

Proſzę

4 Proßę moy Pánie miey nábácznośći/ Że przykazánia twoie ia miłuię: Niechże też zá to z twoiey miłośći Pierwey niż vmrę poćiechę vczuię. Kosztowne słowo twe/ bo prawdziwe/ Wieczne/ sądy twoie/ bo spráwiedliwe.

 Schin.

PRześláduią mię Xiążetá możne/ A bez przyczyny trapią niewinnego: Ale ia máiąc serce pobożne/ Boię się ćiebie/ y słowá twoiego: Nád wszelką korzyść drożey ßácuię Słowo twe/ iż w nim swoię rádość czuię.

2 Niewiem by mię co bárziey mierziáło Nád kłamstwo/ ktorym się iáko żyw brzydzę/ Lecz się zás serce me vkocháło/ W zakonie twoim/ w ktorym prawdę widzę. Siedmkroć káżdy dźień chwałę oddawam Sądom twym/ ktore słußne być vznawam.

3 Ktorzy twoy zakon Pánie miłuią/ Wßyscy pokoiu w sercách vżywáią: A choć zgorßenia rozliczne czuią/ Przećię ie pięknie z dáleká miiáią: O Pánie czekam zbáwienia twego/ Ani praw twoich spußczę z sercá swego.

4 Bo w tym nawiętße moie kochánia / Abym twych świádectw nawięcey pilnował/ A w swoich spráwách bez vstawánia Według wyrokow twych żyć vśiłował: Wieß iáko záwżdy poczynam sobie/ Bo drogi moie nie táyne są tobie.

ה Tau.

NJech ſie przybliży moie wołánie Przed miło-
ściwą twarz oblicza twego / A według sło-
wá ſwoiego Pánie/ Dawſzy mi rozum/vczyń mię
mądrego: Niech ieſt ma prośbá ważna v ćiebie/
A iákoś przyrzekł rátuy mię w potrzebie.
2 Tedy to vznaſz/ że wárgi moie Nie przeſtáną
ćię ſłáwić ſwego Páná/ Boś mi obiáwił vſtáwy
ſwoie/ Ktorych obełżyć nie może nágáná: Sło-
wo twe śpiewáć moy iezyk będźie / Spráwiedli-
wym ie wyznawáiąc wſzędźie.
3 Przybądź mi proſzę rękámi ſwymi / A w ták
złey toni rátuy mię ſam Pánie: Gdyżem ia ſobie
miedzy wſzytkimi Obrał zá roſkoſz twoie przyka-
zánie: Prágnąć ia twego prágnę zbáwienia/Za-
kon twoy roſkoſz ieſt mego ſumnienia.
4 Niechayże ieſzcze duſzá ma żywie/Aby ćię Pá
ná ſwoiego chwalitá: Ráczże ia ſądem ſwym
ſpráwiedliwie Weſprzeć/ábowiem ćierpi krzyw-
dy siłá: Błądzę iák owcá/ſzukay mię ſwego Słu-
gi/ niech ſtrzegę przykazánia twego.

PSALM 120.

Ad Dominum cum tribularer clamaui.

Ná ſtárą Notę.

Każdym vćisku moim wołałem do Páná/Re. A prosbá moiá záwżdy byłá wysłuchána. Y dźiś ćię tymże sercem proszę Páná mego/ Rep. Obroń mię od potwarzy iezyká zdrádnego.
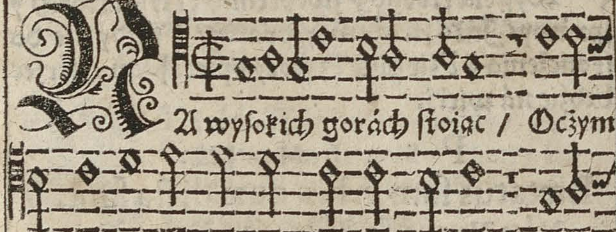
2 Co swym kłamstwem pożyszczesz iezyku wszeteczny/ Rep. Jedno ludzką nienawiść/ á gniew Boży wieczny? Słowá twoie są strzały iádem nápoione/Rep. Smiertelnym/ słowá twoie węglem rozpalone.

3 Miedzy zboycy/niestetysz/ iest mieszkánie moie/ Rep. Miedzy ludem nieludzkim / trawię látá swoie. Mnie mił pokoy / á oni w zwádźie się kocháią; Rep. A gdy zgodę wspomionę mieczow pomykáią.
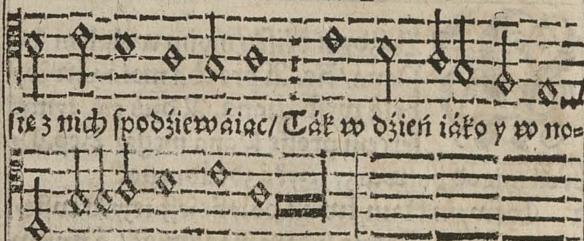
PSALM 121.

Leuaui oculos meos ad montes.

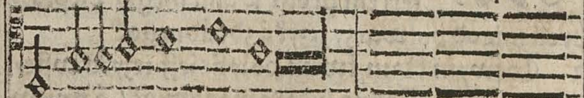

A wysokich gorách stoiąc / Oczym swe podnośił/Ná wszem strony pátrzył/Zkąd ey

ſie z nich ſpodziewáiąc/ Ták w dzień iáko y w no-

cy/ Nieiákowey pomocy.

2 Od Páná me wſpomożenie/ Ktory niebo ſprá
wił/ Y ziemię ſam ſtworzył. Nie da nog twych w
poruſzenie; Bo ſię nie wzdrzemie ten Pan/ Ktory
ćiebie ſtrzeże ſam.

3 Oto Izráelu ſtroż twoy / Co nie będzie drze-
mał/ Ani też będzie ſpał. Pan ſtroż twoy/ Pan o-
brońcá twoy/ On vſtáwicznie ſtoi/ Po práwey
ręce twoiey.

4 Słońce ćię w dźień nie vpali / Ani w nocy
Kśiężyć/ Będźie mogł záſzkodźić. Pan ſtroż twoy
ćiebie wyzwoli; Strzedz będźie twoiey duſze/ Od
wſzego złego záwſze.

5 Wyśćia twego y zwrocenia/ Myśli twych y
ſpráwy/ Iáko ſtroż twoy práwy/ Nigdy áże do
ſkończenia; Nie puśći z ſwey opieki Pan / ſtrzec
będźie ná wieki.

PSALM 122.

Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt.

Ná tę Notę, iáko Pſálm 63. Boże/ Boże
Pánie moy od wſtánia moiego/ etc.

Kocham

KOcham ſię w tych/ktorzy mię ták nápomináią: Podź do domu Bożego; gdy ſámi iść máią. W twych bramách Jeruzalem ſtáną náſze nogi / Rządnie pobudowáne náwiedźimy progi.
2 Gdźie Páńſkie pokolenia gromádą wſtępuią / Z roſkazánia Páńſkiego támże mu dźiękuią. Tám ſą poſtánowione ſtolice ſądowe/ Od Bogá vſtáwione rzędy Dawidowe.
3 Życzćie Jerozolimie pokoiu świętego/Boć ſię dobrze powodźi miłośnikom iego; Boday pokoy przebywał miedzy twymi muryt Niech nieprzyiaćiel w domiech twych nie czyni dźiury.
4 Dla brátow y przyiaćioł w tobie miłych moich / Będę rádźił o dobrách Jeruzálem twoich; Dla domu Páná Bogá náſzego wiecznego/Będę ſzukał pokoiu Jeruzálem twego.

Psalm 123.

Ad te leuaui oculos meos.

Notá tego Pſálmu, iáko Pioſnki 2. Poobiedney, Pánie Boże wſzechmogący/ ⁊c.

KV tobie Boże wſzechmocny / Ku tobie wznośim ſwe oczy/ Ktory ſwoie mieſzkánie maſz/Ná niebie/á wſzákże pátrzaſz K tu ná nas.
2 Ják ktorym kſztałtem vfáią/K też obrony czekáią

káią/ Oczy sługi wszelákiego/ Z rąk Páná swego
własnego/Namilszego:
3 Ják też y oczy dziewki cney/Z ręku swoiey mi=
ley Pániey/Obrony się spodziewáią/ A vfność w
nich pokłádáią/A miewáią:
4 Tym też sposobem nász Pánie / A nászych o=
czu wznoszenie/ Bywa do ciebie sámego / Byś
wspomogł czásu wszelkiego/Z nas káżdego.
5 Ráczże się z námi łáskáwie / Obchodźić nász
miły Pánie; Bowiemesmyć iuż syći tey/ Niełáski
nieprzyiaćielskiey/ Bárzo ćięszkiey.
6 A duszá iuż sytá wszego/Od czásu práwie da=
wnego/Pośmiewánia od máiętnych / A wzgár=
dzenia też od innych/ Ludźi pysznych.

PSALM 124.

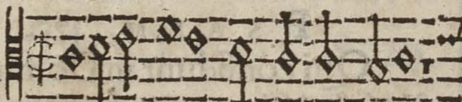
Nisi Dominus ipse fuisset nobis.

Ná stárą notę.

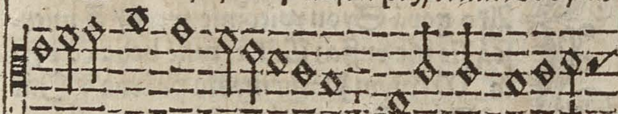
CZásu tey nászey pokusy/ by Pan Bog
nie był z námi/Rep. Ták Izráel wy=
znáć muśi z swoimi owieczkámi : My
vbodzy á strapieni/Od wiela ludźi w=
zgárdzeni/Bylibysmy strwożeni.
2 Ták się ná nas násádźili/Z vporu á ze złośći/
Rep. Myśl wszytkę swą násádźili/ Z wielkiey po=
ędliwośći/A snadź by tę możność mieli/ Zywo=
by nas pożrzeć chćieli/ Bysmy rázem zgineli.
3 A ktorym kształtem gdy zbiorą z wielkiego

dżdżá potoki/ Rep. Silnym gwałtem zewſząd
zbiorą Wnet zárázem potopy / W powodź co ſię
więc náwinie/Ták ſię ſądźi ich myślenie/Ná ná-
ſze zátrácenie.
4 Bogu ſłuſzna chwałá ma być Z tey łáſki á z
miłośći/ Rep. Zeć on nas nie da drapieżyć Jch
wielkiey okrutnośći / Duſzá náſzá iáko ptaſzek /
Wywikłáłá ſię z ich śiatek / Y buia ná wolnośći.
5 Szyki ſię im pomieſzáły / Ktorymi ſzli k nam
ſrodze/ Rep. Już ſię śidłá potárgáły / A myſmy
ná ſwobodźie/A w Jmię twe miły Pánie/Co rzą-
dźiſz wſzytko ſtworzenie / Już mamy wſpomoże-
nie.

Tenże Pſálm 124.

GDyby nie Páńſka przytomność byłá;

Jzráel niechay teraz to powie: Gdyby ſię nie ſtárał

o ich zdrowie / Ták ſię złych byłá złość rozſrożyłá

Aby żadnego z nich nie żywiłá.

2 Ná ten czás w gniewie swym rozpaleni / Zywoby byli wszytkich pożárli / Ták sie iuż byli ná to vpárli: Powodziachmy ich iuż zátopieni / Juz do dná mieli być pogrążeni.

3 Ale chwałá bądź Bogu wiecznemu / Ze z miłośierdzia swego dawnego / Nie dał nas ná łup człowieká złego / Owszem nas odiał z zębow srogiemu Przećiwnikowi ná nas wśćiekłemu.

4 Jáko ptak duszá nászá łowcowi Z obierży zdrádnych sie wywikłáłá / Kiedy zdrádliwe śidłá stárgáłá: Dufaymyż tedy Zbáwićielowi / Niebá y ziemie stworzyćielowi.

Psalm 125.

Qui confidunt in Domino.

Notá iáko Psálm 20. Niech ćie Pan słyszy. etc.

JAko gorá Syon wiecznie trwa / Z mieyscá sie nie rusza; Ták trwáć będą co vfáią W swym Pánu myślą práwą; Ják też Jeruzálem gorámi Obronne iest mocnymi; Ták iest Pan w okrąg ludu swego / Od tąd do dniá wiecznego.

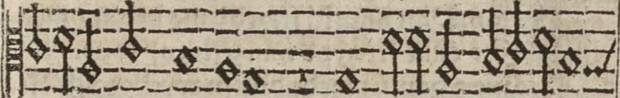
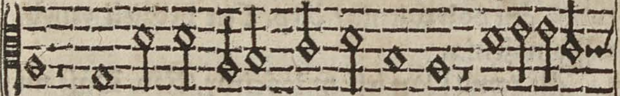
2 Nie długo źli będą pánowáć / Sceptrum ich nie ma trwáć / Nád cząstką ludzi spráwiedliwych

Ku opánowániu ich; Iżeby śie ſnać nie zgorſzyli/ Reki ſwey nie ściagneli/ Ludzie ſpráwiedliwi ku złości/ Dla Pánow niezbożności.
3 O Pánie czyńże dobrze dobrym/ Ludźiom w ſercu práwym; Wſzák tych co śie w prożność wdáwáia/ Przewrotność dźiáłáia/ Puśćiſz zá tymi co nieprávość Broia y wſzelka złość: A ták nád Izráelem pokoy Vczyniſz; bo ieſt lud twoy.

Psalm 126.

In conuertendo Dñus captiuitatem.

Dy z okrutney Bábilony Páńſki lud

był wyzwolony / Człowiekowi śie ták zdáło/ Iá-

koby mu śie śnić miáło: Tám dopiero y nárzeká-
nie; Tám y płácz vſtał/ y wzdychánie/ A rádośći

náſtąpiły Ná to mieyſce/ y śmiech miły.

2 Tám Pogánin zazdrośćiwy/ Znák (powieda) niewątpliwy Okazał Bog świátu wſzemu / Ze ieſt łáſkaw ludu temu. Láſkawći ieſt Pan ludu ſwemu/ Bo to okazał świátu wſzemu/ Z okow ćięſzkich nas wybáwił/ Y ná ſwobodźie poſtáwił.

3 Y ći Pánie co zoſtáli Day áby tám nie mieſzkáli: Ale ſzli ták śpieſznym biegiem / Jáko ſtrumień pełnym brzegiem. Kto śiał w płáczu / ten żnie w rádośći/ Y náſz zaśiewek był w gorzkośći/ Ale zdárzył Pan/ że y my Z weſelem ſnopy nośimy

PSALM 127.

Niſi Dominus ædificauerit.

Ná ſtárą notę.

JEśli ſam Pan domu nie zbuduie / Rep. Prożno człowiek o nim ſię fráſuie: Jeśli ſam Pan miáſtá ſtrzedź nie będźie/ Prożno czuie ſtraż po murzech wſzędźie.

2 Prożno z domu przede dniem wychodźiſz/ Re. Prożno mrokiem oſtátnim przychodźiſz/ Nie zárobiſz áni pożywienia/ Rep. Nie będźieli z niebá wſpomożenia.

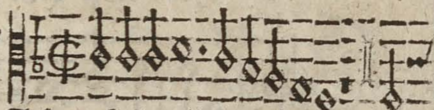
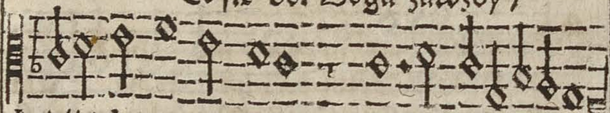
3 Ale komu Pan ieſt miłośćiwy/ Rep. Dáie mu ſen oczom pożądliwy / Dáie dźiatek iák pſzczoł

wdźie-

wdźięczne roie: Rep. Toć iest Pánie przeżegnánie twoie.
4 Nie ták srogie/ nie ták są strászliwe/ Rep. W rękách męskich strzały popędliwe / Jáko kiedy przy oycowskiey głowie/ Rep. Zástáwią się cnotliwi synowie.
5 Szczęśliwy ten miedzy szczęśliwemi/ Rep. Co swoy sáydak strzałámi tákiemi / Obwárował gdy przed sądem stánie/ Rep. A práwá mu y sercá dostánie.

Psalm 128.

Beati omnes qui timent Dominũ.

Jelce iest szczęśliwy káżdy/ Rep. Co się boi Bogá záwżdy /

chodźi też w drogách iego / Káżdy czás żywotá (swego.
2 A tylko tego pożywa/ Co z wyrobku rąk swoich ma/ Szczęśliwy iuż táki będźie/ A dobrze mu się powiedźie.
3 Zoná iego będźie płodna/ Rownie iák mácicá winna / Káżdy kąt domu swoiego / Ochędoży czásu wszego.

4 Synaczkowie tákże iego/ Według porządku
práwego/ V stołu stáną vczćiwie/ Ják rószczki
w buyney oliwie.
5 Otoż ták Pan wszechmogący/Záwżdy błogo-
słáwić raczy/ Mężá ktory się go boi/ Przy nim
záwsze mocnie stoi.
6 Niechżeć Pan Bog błogosłáwi/ Z Syoná á
niech ćię żywi/ A oglądasz dobrá wszytkie/ Slá-
chetne Jerozolimskie/
7 Jeruzalem niebieskiego/ We wszech dniách
żywotá twego/ Vyźrzysz też syny twych synow/
A temu pokoy Izráelow.

Psálm tenże 128.

Szczęśliwy to prawdziwie/Co się Páná
boi/Trzymáiąc się go żywie/Przy nim mocno stoi
Prace rąk swoich táki Zdrow zázywáć będźie:
A temu ná czás wszeláki Dozna szczęścia wszędźie

2 W dom mu pożytki żoná Tákowe przywodźi
Jákie krzak winny groná/ Gdy ie hoynie zrodźi:
Vśiedźieli zá stołem/ Dźieći przy nim wszedźie/
Ják oliweczki kołem Stáną w swoim rzedźie.
3 Tákowyć nágotował Pan błogosłáwień-
stwo Temu/coby záchował Jemu posłuszeństwo:
Niechżeć Pan błogosłáwi Z swoiego Syoná/
Wszem ćie dobrym nábáwi Niech iego obroná.
4 Byś zá swego żywotá Synow swoich syny
Vyźrzał/á bez kłopotá Słuchał tey nowiny: Ze
Izráel z dawnego Juz wydycha boiu/ A vżywa
wdźiecznego W ziemi swey pokoiu.

PSALM 129.

Sæpe expugnauerunt me.

Notá iáko Pieśni 2. Ná wstąpienie Páńskie.
Ráduymy sie wszyscy ⁊c.

Czesto mie iuz z dawná dobywano/
Czesto ná mie srodze szturmowano/
Ták iż choćia mi zewszad dobito/ A
wżdy mie do gruntu nie dobyto.
2 Oracze po mym grzbiećie oráli/ Długie ná-
zbyt zagony dźiáłáli/ Lecz Pan porwał ich tegie
postronki/Juz da Bog beda krotsze zagonki.
3 Hániebnie sie wstecz obroćić muszą/ Co sie o
złe Syonowi kuszą/ Ktorych zwiednie/ srogość/
krasá/sławá; Ják ná dáchu niedorosła trawá.
4 Z tey gárśći nic nie łápáią żency/Ani snopká ná

wiąžą młodzieńcy/áni rzeką támtędy idący/Niech wam szcześci Pan Bog wszechmogący.

Tenże Psálm 129.

Od młodości nas ieszcze trapili/Mocno Páńscy powiedziec wybráni: Lecz ták że przecie nas nie pożyli Zli á okrutni niewierni Pogáni

2 Niemiłośierniec grzbiet nász orali/ Niewytrwánymi ćiężkimi plagámi: Glodem nieznośnym nas mordowáli/ Dwoistymi w grob wpieráiac pracámi.

3 Aż sie Pan wiecżney spráwiedliwośći O wybrány swoy lud meżnie záśtáwił/ A stłukszy pętá w swoiey srogośći/Nieprzyiaćielskiey nas niewoli zbáwił.

4 Boday zginęli ći/co ie stawá W ocży ich kole Syonu Páńskiego: Boday vwiedli/iák wiednie trawá/Ktora vrosłá w wierzch muru twárdeo.

Trawá/

5 Trawá ktora to nie doczekálá/ Azby od kosy
poległá śiekącey / Ale przed czáſem zniſzczeć mu-
śiáłá Ogniem zbytecznym Plánety gorącey.
6 A ktora ręki nie nápełniłá Zeńcowi w pracy
ſwoiey ochotnemu/ Ani też rámion nie obćiążyłá
Noſzarzowi nieuprácowánemu.
7 Wiec y ći ktorzy tędy miiáli/ Błogoſłáwień-
ſtwá Páná Bogá ſwego Robotnikom tym nie
winſzowáli / Ani mowili ; Bog zdarz do wſzyt-
kiego.

PSALM 130.

De profundis clamaui. &c.

Ná ſtárą notę.

Z Głębokośći grzechow moich / Wo-
łam k tobie miły Pánie/ Rep. Wyſłu-
chay moie wołánie/ Pokłádam w to-
bie vfánie / Skłoń vſzy miłośierne
twoie/Pomni ná obietnice ſwoie/ Słyſz płáczli-
we prośby moie.
2 Będzieſzli miał ná báczności/Náſze wſzelákie
krewkośći/ Rep. Jeśli wedle ſpráwiedliwośći/
Będzieſz ſądził náſze złośći: Tedyć ſię nie zoſtoi ża-
den/ Ktoryby był zbáwienia pewien/ Káżdy po-
tępienia winien.
3 Aleś ty ieſt miłośierny W obietnicách twoich
wierny/ Rep. Przeto w tobie nie wątpiemy/ Ale
łáſki twey żądamy. Duſzá moiá Páná czeka/Ná

iego słowie dosyć ma/ Ná wszelki czás iego wzywa.
4 Przeto iest wszytká nádzieiá/ W Pánu wszego Izráelá/ Rep. Wszelki co znasz zbáwićielá/ Nas wszytkich odkupićielá/ Iegoż wzywáy niechćiey nic wątpić: Boć on gotow wszystkich sam zbáwić/ Przeto nas raczył odkupić.

Psálm tenże. Notá iego iáko Psálmu 4.
Wzywam ćię Boże świádku/ etc.

W Niezmierney swey ćięszkośći/ Ná ćię Páná swego Wołałem z głębokośći Vpadku moiego: Pánie głos moy rzewliwy Przyimi w vszy swoie/ Rácz mi być miłośćiwy Ná modlitwy moie.
2 Ieśli nas z nieprawośći Karáć będźiesz Pánie: Ktoż przed twoiey srogośći Sądem sie ostánie? Aleś skłonnieyszy záwżdy Nam do odpuszczánia/ Aby ćię chwalił káżdy Zá twe zmiłowánia.
3 A iż ták łáská iego Grzesznym iest gotowa/ Oglądam sie ná niego/ I ná iego słowa: I z wietszą go żądośćią Dusza ma pożąda/ A niż stróż co z tesknośćią Switánia wygląda.
4 Niechże sie co chce dźieie/ Izráelu w Pánie Kłádź záwżdy swe nádźieie/ Vznasz zmiłowánie: Pan Izráelá swego Iest wykupićielem/ Onże y grzechow iego Sam iest zgłádźićielem.

PSALM 131.

Domine non eſt exaltatum.

Notá tego Pſálmu, iáko Pſálm 3. Pánie iák ich wiele ieſt / ꝛć.

PAnie kiedy ćię o co w ſwey potrzebie proſzę / Rep. Wieſz żeć ſercá y oczu hárdźie nie podnoſzę / O rzeczy ſię wy ſokie ná świećie nie kuſzę; Lecż ku tobie pokornie dźwigam nędzną duſzę.

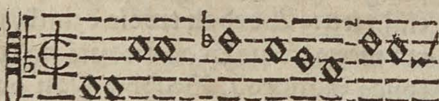
2 Ják dźiećię niewie nigdźiey iedno do máćierze / Rep. Po ſwe wſzytkie potrzeby / Od tey wſzytko bierze / Ták ia też twe dźiećiątko / niewiem krom do ćiebie / Oycże moy mátko moiá / ktory mieſzkaſz w niebie.

3 Przeto też ty ſtrapiony miły Izráelu / Rep. Vfay w Bogu iedynym nie w omylnych wielu: Boć ná tym żaden wierny nigdy nie vtráći: Gdyż Pan ſwym dźiatkom hoynie / tu y w niebie płáći.

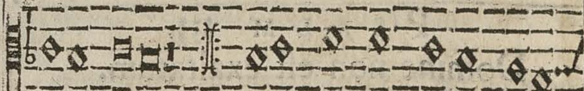
PSALM 132.

Memento Domine Dauid. &c.

Spomni Pánie ná Dawidá ſtużeRná wſzytki dla twey chwały vtra

bnika ſwego/Rep. Ktory przyśiągł tobie Bogu/
pienia iego/ Nie poydę ia ná ſwoy pokoy

ták Iákobowemu/Rep. Ani dam ſpáć oczom ſwo
k łożu Krolewſkiemu/ Aż gdy naydę mieyſce Pá=

im/ ni drzemáć powiekam/ Rep.
nu/ czego teſkniąc czekam.

2 Wnidźże w ten gmách z twoią ſkrzynią/ náß niebieſki Krolu/ Rep. Boćieśmy ie iuż náleźli miedzy láſy w polu: Niechay obloką ſpráwiedliwość Ofiárownicy / Rep. A niechći wykrzykáią twoi miłośnicy/ My też ná twoim podnożku będziem niſko klękáć/Rep. Iedno więcey Dawidowi nie day w duſzy ſtękáć.

3 Przyśiągł Pan/ nie záwiedźie Dawidá ſługi ſwego/Rep. Iż miał wſádźić ná máieſtat owoc ćiáłá iego. A będąli twoie dźiatki ſtrzec przymierza mego/Rep. Będą śiedźieć ná twym ſtolcu bez końcá żadnego / Bo ſobie Pan obrał Syon ná wdźięczne mieſzkánie / Rep. Tu ma ſwe wieczne pokoie/ tu wieczne kochánie.

4 Ja sam będę błogosławił w powszedniey żywności/Rep. Ja nakarmię lud vbogi chlebem do sytości/Vbiorę w zbawienie wszytki me Ofiarowniki/Rep. Vrośćie Rog twoy Dawidzie/iasne twe świeczniki/Rozkwitnie się twa Krolewska Korona chwalebnie/ Rep. A twoie nieprzyiacioły ia zniszczę haniebnie.

Psalm 133.

Ecce quam bonum & quam iucundum

Jako oleiek wdzięcznie woniaiący / Na głowę Aaronowi spływaiący/Z oney zacney brody iego/ Aż też y na podołek szat iego / Tak iest rzecz miła/ dobra y wdzięczna Gdy zgodnie mieszkaią bracia.

2. Jest też ieszcze tákowa miłość brácka/ Jáko oná chłodna rosá Hermońska/ Co ná gory Syon spada/ odwilża ziemię y owoc dawa/ Bo gdźie miłość tám Pan błogosłáwi/ Zywot wieczny tákim spráwi.

Psalm tenże 133.

IAko rzecz piękna/ iáko rzecz przyiemna/ Pátrząc gdźie miłość pánuie wzaiemna : A gdźie w szczyrey vprzemośći / Brácia zgodliwi strzegą iedności : Ták wdźięczny oley iest Bálsámowy / Ciekąc z głowy Aronowey.

2. Ciekąc po brodźie Kápłaná Bożego/ Wonią swą zlewa śliczny kray szat iego : Ták wdźięczne kro-

czne krople Hermońskiey Rosy/ pádáiąc ná wierzch Syońſki: Tám łáſkę ſwą/ y wieczne zbáwienie/ Rozdawa Páńſkie przeyźrzenie.

PSALM 134.

Ecce nunc Benedicite Domino.

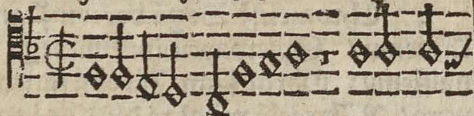
Notá tego Pſálmu iáko, Pożegnay nas Boże Oycze/ ꝛc.

DToż teraz dobrorzeczćie/Pánu wſzyſcy chwałę dayćie/Słudzy Páńſcy ſławiący go/ Stoiąc wſławnym domu iego.

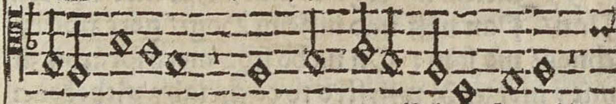
2 Podnieśćie wáſze ku temu/ Rece mieyſcu naświętſzemu/Błogosłáwiąc Páná tego Káżdy czás żywotá ſwego.

3 Niechayżeć Pan błogosłáwi Z Syonu/ y niech ćię zbáwi/ Ktory ſtworzył niebo/ ziemię/ Sławne czyniąc ſwoie imię.

Pſálm tenże 134.

A nuż Páńſcy służebnicy; Domu Páń-

ſkiego ſtrażnicy / Dniem y nocą Páná chwalćie /

Imieniá iego wzywayćie.

2 Ręce swe w świątobliwośći / Wznośćie do iego miłośći : Páná swego błogosłáwćie / Chwałę iego myśl swą bawćie.

3 A Pan ktory wszystko spráwił / Będźie wam też błogosłáwił : Będźie z Syoná swoiego Łaknę wam wiele dobrego.

PSALM 135.

Laudate nomen Domini.

Notá iáko Psálmu 107. Chwałę Pánu dawayćie / ꝛc.

HAlleluia. Wielbićie imię Páná swego / Wszyscy wierni coście tu służebnicy iego / Wszyscy co stoićie w domu Páná swoiego / W ták zacnych pálacach Bogá miłośiernego.

2 Chwalcież Bogá boć on Pan iest dobry káżdemu / Spiewayćie imieniu iego wszem namilszemu : Obrał Pan Jákobá służebniká wiernego / A Jzráelá wźiął zá dźiedźicá własnego.

3 Jaćiem iuż tego doznał / iż wielki iest ten Pan / Pan nász nád inszemi Bogi / gorę zwierzchność ma sam : On niebo swą mocą spráwił źiemię y morze / A wszystko to co chćiał / y głębokośći tákże.

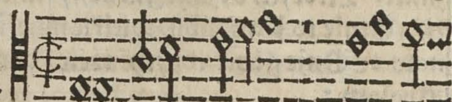
4 On z ziemie obłok wznośi / á grom w deżdż
obraca/ A wiátry też z swych skárbow on to sam
wypuszcza/ On pierworodzieństwo w Egiptćie
pomordował/ A w bydłách y w ludziách / śiłe
swoie okazał.
5 Puśćił w pośrzod Egiptu wielkie cudá
znáki/ Ktorych doznał Fáráo/ y służebnik wszel-
ki. Tenże to Pan zábił/wielkie mnostwo Pogá-
now: Onże pobił innych iśćie dość zacnych
Krolow:
6 Sehon Amoreyskiego/ y Og Bázáńskiego/
A wszytkie też krolestwá ludu Chánáńskiego: A
dał wszytkie ziemie / ich właśćiwą swoiemu/ Zá
dziedzictwo wieczne/ Ludu Izráelskiemu.
7 O Pánie nász / Imie twe wieczyste záwsze
trwa: O Boże nász pámięć twa / końcá nigdy
nie zna. Ty Pánie sądzisz swoy lud iśćie spráwie-
dliwie; A z sługámi swemi/ obchodźisz sie łáská-
wie.
8 Pogáńskie báłwánisko ze śrebrá ze złotá /
Fałeszni są Bogowie / ludzkich rąk robotá; V-
stámi nie mowią/ oczy máią/ nie widzą / W v-
stách nie máią tchu/ y vszymá nie słyszą.
9 Niech im podobni będą ći co ich dziáłáią/ A
inni wszyscy w obec / co też w nich dufáią. A ty
Izráelu y z Aaronowymi Potomkámi Páná
chwalćie głosy zgodnymi.
10 A ty domie Lewiego/ sław też Páná swe-
go; Wszelki co sie go boisz / chwal z sercá prá-

wego: Bowiem ſłuſznie chwalon ma być Pan
ná Syonie/ Co mieſzka w niebieſkiey ſwoiey Je-
rozolimie.
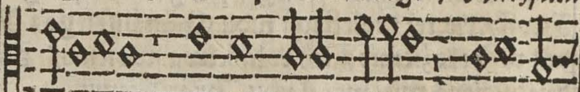
Psalm 136.

Confitemini Domino, quoniam bo.

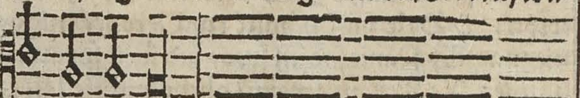

hwalćie Páná dobrego / Naczynia

chwały iego: Bowiem iego lutośći/Zrowny wá-

ią wiecznośći.

2 Chwalćie Bogá wielkiego/Wſzytkich Bo-
gow wyżſzego: Bo łáſki ſwey podáie W wſzyſt-
kie wieki y kráie.

3 Chwalćie Páná nád Pány Ludu iego wy-
brány: Abowiem miłośierny/ A ſwym ná wieki
wierny.

4 Tego co ſam dźiwnymi Słynie cudámi
ſwymi/ Chwalćie: bo łáſká iego Znáczna wieku
kążdego.

5 Tego / co w ſwey mądrośći Stáwił nie-
bieſkie

bieſkie włośći / Chwalćie : bo wſzyſcy świeći
Czczą iego wieczne chęći.
6 A co ziemię ſzeroką Okrył wodą głeboką :
Bo hoynym ieſt w lutośći / Poki ſtawá wiecżno-
śći.
7 Tego/ ktory ſam z śiebie Wielkie świátłá
ná niebie Spráwił/ chwalćie : bo wieczny / A w
dobroći ſtátecżny.
8 Słońce/ by w dźień świećiło / A iego Pá-
nem było : Chwalćie : bo w dobroć wielki Pan/
co czuie wiek wſzelki.
9 Mieśiąc záś by z gwiazdámi Pánował
nád nocámi : Chwalćie Páná dobrego/ Z wiecz-
ney dobroći iego.
10 Tego co zbił Egiptſkie Pierworodzeńſtwá
wſzytkie : Bo chęć iego koniecżnie Trwa/y trwáć
będźie wiecżnie.
11 Co wyrwał Izráelá Z ręku nieprzyiaćielá;
Bo on z wiecżną káżdemu Gotow łáſką wiernę[v].
12 Wywiodł ſwe niezmożoną Ręką/w moc v-
zbroioną : Bo poki wiekow ſtawa / W lutośći
nie vſtawa.
13 Tego co odchłań morſką Rozćiął ſwą mo-
cą Boſką : Bo grunt Páńſkiey lutośći Záłożony w
wiecżnośći.
14 Srzodkiem prowádząc ſwego Izráelá mi-
łego : Bo w miłośierdźiu wiecżny/ A w pomocy
ſkutecżny.
15 Lecz Fáráoná z ludem Zátopił w morzu

cudem: Bo srogi Bog złośnemu/Wiecznie dobry dobremu. ***
16 Co puszczami prowadził Lud / o ktorym sam rádził: Bo łásk iego wielkości Nie ogárną wieczności.
17 K co potárł Tyrány/By nie byli ich Pány: A iego Boskich chęći Wiek nie wydrze z pámięći.
18 Pobił Krole waleczne/ Czyniąc swoie bespieczne: Bo sam nád wszytkie Pány W litości nieprzebrány.
19 Sehoná wprzod możnego / Krolá Amoreyskiego: Bowiem wiecznymi láty W miłosierdzie bogáty.
20 Potym y Bázáńskiego Ogá / Krolá pysznego: Bo w śile nieskończony/ W dobroć nie pomierzony.
21 K dał pyszne ich włośći W dźiedziczne ośiádłośći: Bo miłosierdźie iego Nie ma końcá żadnego.
22 Swemu Izráelowi / Wielkiemu kochánkowi: Bo Pan ná wieki rádźi Dobrze o swey czeládźi.
23 Co nas y w vtrapieniu Ma ná Páńskim baczeniu: Bo iego okazáłe Miłośierdźie/w wiek trwáłe.
24 Nieprzyiaćielskiey złośći Odiął nas z swey miłośći: Sząd miłośiernym słynie/Choćia wszytko pominie.
25 Ten y ćiáłu wszelkiemu Zywność dawa

łácznemu: Bowiem iego lutośći Przechodzą kres wiecznośći.

26 Chwalćieß Bogá mocnego / Wßytkich niebios wyższego: Bo łáski iego wßędzie Ná wieki pełno będźie.

PSALM 137.

Super flumina Babylonis.

Notá tego Psálmu, iáko Psálm 13. Niákże długo moy Pánie nędznego / ꝛc.

Gdyśmy v rzek Bábilońskich śiedźieli / Z płáczemeśmy tám Syon wspominali / Záwieśiwßy ná wierzbách śrzod niego / Wßytkie hárfy weselá náßego / Tám nam ći co nas w niewolę zágnáli / Ná hárfách sobie gráć roskázowáli.

2 Mowiąc do nas: nuż nam też záśpieway-ćie / Piośnki Syońskie / y ná hárfách grayćie / A myśmy im ták odpowiedźieli: A iákobyśmy tu śpiewáć mieli / Piośneczki swe Páná Bogá náßego / W źiemi mießkáiąc v ludu obcego.

3 O Jeruzálem Jeruzálem mile / Wiecbych ćię przepomnieć miał teyto chwile / Niechby ráczey práwicá ma swego / Zápomniáłá iuż gránia zwykłego / Niechby do podniebienia iezyk przyschał / Jeślibych ia tu ćiebie zápomniał.

4 Niechayby mię tu moy Pánie potkáło / Jeśliżeby to v mnie mieysce miáło; Abych miał mieć

ktore inße weſele/Przekłádáć nád Jeruzalem mi-
łe. O Pánie wſpomniß ná ſyny Edomſkie / Co
wołáli; miáſto Jerozolimſkie
5 Zburzćie ie/ zburzćie áż do gruntu iego. A-
le doczekaß zburzenia ſwoiego / Corko Bábilońſka nieomylnie: Bo ßczęśliwy ieſt on káżdy pewnie/ Coć odda wedlug vczynku twoiego / Pomſtę coś nam czyniłá z gniewu ſwego.
6 Błogoſłáwieńſtwo będzie miał ten káżdy/ V Jzráelſkiego narodu záwżdy / Ktory poimawßy y potłucze / Ná mocney kámieniſtey opoce/ Dziateczki twoie Bábilonie ſrogi / Gdy ćię Bog podda pod ſwych wiernych nogi.

Pſálm Tenże 137. y ná tęż Notę.

SJedząc po brzegách Bábilońſkiey wody/ Piękne Syońſkie wſpomináiąc grody / Rzewnoſmy płákáć wßyſcy muśili / Ná wierzbách Lutnie ſwe powieśili: Ale Pohánſtwo dbáiąc ná to máło/ Pioſnki Syońſkie śpiewáć nam kazáło.
2 Lecz gdźie podobna/áby Pieśni Páńſkich Głos miał być ſłyßan w kráinách Pogáńſkich: Gdźie ćię zápomnię kráino święta / Niech ręká moiá gráć zápámięta: Niech iezyk vſchnie/ieśli ćię nie wſpomni / Jeśli w początku weſela przepomni.
3 Pámiętay Pánie co nam wyrządzáli Zli Edomczycy/iák ná nas wołáli: Zágubćie ten lud

á miá-

á miásto spalcie/ Mury z sámego gruntu rozwal-
ćie. Pámiętay wśćiekłą srogość ich nád námi:
Niech iey od ćiebie doznawáią sámi.
4 A ty Bábilon ochraniay swey głowy/ A
ćiebieć czeka vpadek gotowy: Szczęśliwy ktoryć
odmierzy złośći/ Coś nimi trapił nas bez litośći:
Szczęśliwy ktory odmierzy y winy/ Twoie o ská-
łę roztrącáiąc syny.

PSALM 138.

Confitebor tibi Domine.

Notá tego Psálmu iáko Psálm 5. Posłuchay
Pánie słow moich/ etc.

SErce moie ćiebie Pánie/ Nie przestá-
nie wyznáwáć wszędzie: Rep. A przed
Krolmi ćię wystawiáć/ A wystawiáć
w Pieśniách swych będzie. Z vczći-
wośćią w twym kośćiele/ Wyznam śmiele Imię
twe więte: Wyznam że iest miłośierne/ W pra
wdźie wierne/ Słowo twe święte.
2 Boś ty imieniá swoiego Naświętszego Nie
zelżył słowem/ Rep. Zlem dość westchnął w
swym frásunku/ Do rátunku stałeś gotowem:
Przetoż ćię Pánie wystawiáć/ A wystáwiáć Bę-
dą Krolowie: Słucháiąc co im dobrego/ A miłe-
go/ Słowo twe powie.
3 Będą twą/ Páná wielkiego A sławnego/

Moc wyſtawiáli/ Rep. Będą y o drogách twoich w Pieśniách ſwoich Głośno śpiewáli : Jáko że ty będąc Pánem Záwołánem / Z ſwey wyſokośći/ Ná doł tu poglądáć raczyſz / Wſzyſtko baczyſz Ná tey niſkośći.

4 Chociá ná mię co przypádnie/ Ty mię ſnádnie Sam porátuieſz :Rep. Z mych mię nieprzyiaciol mocy/ W ſwey pomocy/ Ty záchowuieſz: Przedśięwźięćie moie Pánie / Ná twe zdánie / Puſzczam beſpiecznie : Niech ſię wniwecz nie obraca Twoiá praca / Day z łáſki wiecznie.

Psalm 139.

Domine probaſti me, & cognouiſti me.

Notá tego Pſálmu iáko Pſálm 30. Pánie moy będę ćię ſławił / etc.

TObie wſzechmogący Boże Skryć ſię we mnie nic nie może : Lub ia śiedzę / lub ia ſtoię / Znaſz y z dáleká myśl moię : Chod moy / odpoczywánie moie/ Wſzytko to widzą oczy twoie.

2 Jeſzczem nie przemowił ſłowá / A ty iuż wieſz co zá mowá Z vſt mych Pánie wyniść miálá. Twać ręká vformowálá Stan iáki ieſt ćiáłá moiego/ Skorą zewſząd przywleczonego.

3 Twey ták dziwney ſpráwy Boże/ Dośćignąć rozum nie może: Kędyż zniknę Duchá twe-

go? Kedy oblicza ſtráſznego? Jeśli do niebá/
ieſteś w niebie: Ale ć y piekło nie bez ćiebie.
4 Chocbym też wziął ránney Zorze Skrzydłá/
y leciał zá morze/ R tám mie wymácaſz ſnádnie/
R tám reká twa dopádnie. Jeślibym też ták my-
ślił ſobie W ćiemnych gdźie nocách vlec tobie/
5 Zmyślitbym: Noc naćiemnieyſza V ćiebie/
nád dźień iáśnieyſza: Cmá y nageſtſze ćiemno-
śći Swiecą twoiey opátrznośći. Náwet y ná to
pátrzył wzrok twoy/ Jáki w mátce był początek
moy.
6 Ten związek ćiáłá náſzego / Cud ieſt rozu-
mu twoiego: Dziwneſz twoie czyny Boże/ Zá-
przeć tego nikt nie może. Zadnać koſtká táyna
nie byłá/ Gdy mną ieſzcze mátká chodźiłá.
7 Gdźiem roſł kunſztownie wiązány / Niko-
mu nie oglądány: Tyś napierwſza brełe ćiáłá/R
w iáki kſztałt wyniść miáłá Widźiał: A tyś y w
kśięgách ſwoich Wypiſał poſtepek dni moich. **
8 O Pánie toć známienite Spráwy twoie/
y obfite/Snádniey piaſek poráchuie / A niż myśl
twą wyſzpieguie: Abowiem myśl twa myśli
moiey/ R zá nagłębſzą przepáść ſtoi.
9 Jeśli wytráćić maſz wolą Pánie/ złych lu-
dźi ſwawolą / Mowiąc: precz odemnie wſzyſcy
Jdźćie/mężoboyce brzydcy: R iać ſie nie kocham
w złośnikách/ Woli twey świętey przeſtępni-
kách.
10 Bo áząż ſie ia nie brzydzę Tymi / co ie ied-

no widzę/ Że cię w nienawiści máią/ Przećiw tobie przestawáią? Ach brzydzęć/y pokim ná źiemi/ Przyiáźni nie powiodę z nimi.

11. Boże doświádcz sługi swego/ Przeyźrzy go wnątrz w myślách iego; Zmácay sercá y sumnienia/ Zeć drogą złych do zginienia Nie idę przećiw woli twoiey: Prowadź mię ty Pánie po swoiey.

Psalm 140.

Eripe me Domine ab homine malo.

Notá Psálmu tego 140. *iáko Psálm* 100.
Nuż teraz narodowie źiemscy/ etc.

Pánie z twey wielkiey litośći Odeym mię niecnotliwemu/Odeym od wśćiekłey okrutnośći Człowiekowi okrutnemu.

2 Ktory ná mię to raz zdrádliwie W táyney rádźie práktykuie; To zás drugi raz zapálczywie Woyská przećiw mnie szykuie.

3 Podobien ostrymi zębámi Jádowitemu wężowi/ A chowáiąc iad pod wárgámi Podobien iest Pádálcowi.

4 Pánie ręku tákich złośnikow Rácz mię z łáski swey vchowáć/A k woli myśli okrutnikow/ Nogam mym nie day szwánkowáć.

5 Boć hárdźie ná mię zgotowáli Vtáione śidłá swoie/ Wszytkie śiećmi pozástáwiáli Drogi/ná zginienie moie.

6 Alemći ia o tobie Pánie Rzekł: Iześ ty Bog moy mocen. Vsłyszże prośb moich wołánie/ A bądź mi w zły czás pomocen.

7 Ciebieć ia Páná swego záwżdy Znam mocą zbáwienia swego/ Tyś mię w potrzebie moiey káżdey Vniosł zdrowo y cáłego.

8 Nie dopuszczayże o moy Pánie Cieszyć się w swey dumie złemu: Niechay niecnotliwe stáránie Nie idzie k myśli hárdemu.

9 Niech iádem szkodliwey swey mowy Sámisz się pozárażáią: Niech węgle spádszy ná ich głowy Wskuráć im nie dopuszczáią.

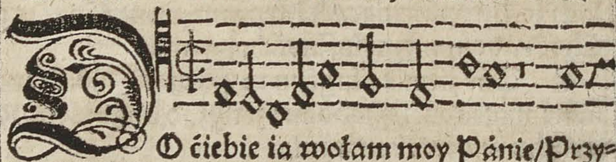
10 Człowiek złey gęby y kłamliwey/ Niech się nie mocni ná ziemi/ Niechay káżdy niespráwiedliwy Spęta się złośćiámi swemi.

11 Wiem to pewnie/ że się Pan iymie Zá krzywdę vtrapionego: Wiem że się y bronić podeymie Chudziny gwałt ćierpiącego.
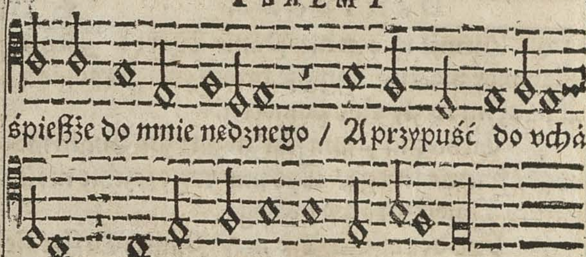
12 A będą ludźie spráwiedliwi Imię Páńskie wysławiáli: Będą y dobrzy á cnotliwi W obliczu Páńskie pátrzáli.

Psalm 141.

Domine clamaui ad te, exaudi me.

O ćiebie ia wołam moy Pánie/Przy-

ſwego Głos moy teſkliwy / y wołánie.

2 Przyimiże odemnie wzywánie / Jáko ná-
wonnieyße dáry / Miáſto wieczorney ofiáry/
Przyimi moich ręku ſkłádánie.

3 Rácz Pánie z ſwey wielkiey litośći Język
moy zápieczętowáć : Rácz pod ſtrażą vſtá cho-
wáć/Ze nie zábaczą przyſtoyności.

4 Nie dayże śię ſercu moiemu Zá złym do złe-
go vnośić/Nie day śię w pychę podnośić/A wo-
li ßczęśćiu łágodzącemu.

5 Milßeć mi dobrego karánie/ Niż gdy mi
zły pochlebuie/Bálſámem rzkomo ſmáruie : Mil-
ße choć oſtre ſtrofowánie.

6 A owßem o to proßę Páná/Zeby złość lu-
dźi złośliwych/ W grzechach ſwoich niewſtydli-
wych/ Widomie byłá pokárána.

7 Sędziowie ich mnie ßpiegowáli/ W ſká-
łách lochy vpátruiąc/ Vſtępy me przewiáduiąc :
Choć rádom mym ſłußność przyználi.

8 Ták ziemię pługiem rozſypuią/ Ják śię we
mnie moie kośći/Poddáne zewßąd ćięßkośći/Od
ſtráchu śmierći rozſtępuią.

9 Alec o moy Pánie do ciebie Oczy me zá-
zdy wzgląd máią/ Ciebie vciecżką swą znáią: Nie
pchayże duße mey od śiebie.
10 Wybawże mię z śidel zdrádliwych Chy-
trze ná mię záſtáwionych: Wybaw z śieci roz-
rzuconych Ná mię/od ludzi niecnotliwych.
11 Niech śię źli sámi vplątáią W śiatkách
własney swey chytrośći: A mnie widząc ná wol-
nośći/ Niechay śię w sercách swych pukáią.

PSALM 142.

Voce mea ad Dominum clamaui.

GLosem mym do Páná záwołam/ Głosem
mym modły Pánu oddam/ Wyleię przed nim
rzecz swoię/ Wypowiem też tę w ktorey stoię/
Wielką niebeſpiecżność moię.

2 Bo choćia duch moy we mnie vstał / Tyś
przedsie wsze ścieszki moie znał / Wiedziałeś też y
o wszytkich śidłách ná mie rozszykowánych / W
drodze od nieprzyiaćioł mych.

3 Weyzrzysz iedno ná práwą strone / A obacz
ieśliż mam obrone / A vciekáć niemász kedy / Bo
nieprzyiaćioł pełno wszedy / Nikt nie dba ná me
potrzeby.

4 Przetoż ćie o Pánie moy wzywam / Ciebie
sámego wyznawam / Prawdziwą moią vćieczką /
Nádzieią y pomocą wszytką / W ziemi żywią-
cych cząstką.

5 Miey báczność ná moie wołánie / A ná me
od wszech opuszczenie / Od tych co mie prześlá-
duią / A co sie przećiw mnie buntuią / Wyrwi
boć mie iuż zdużeią.

6 Wywiedź z ćiemnice dusze moie / Abych wy-
znawał chwałe twoie / Zeby też rádość mogli
bráć / Pobożni / y tobie dziekowáć / Z łáski ktorą
mi raczysz dáć.

Psálm Tenże, Notá iego iáko Psálm 100.
Rucżci Pánu zákrzykniéie / etc.

PAná wołam / Páná prosze / Rece swe
k niemu wynosze : Przed nim krzyw-
de swą przekładam / Jemu żal swoy
opowiádam.

2 Ledwie mi iuż duchá sstánie / Ale tobie

mocny Pánie Swiádomo/ że bez winnośći Ciérpię tákie doległośći.

3 Po drogách gdźie mię widáią / Sidłá ná mię záſtáwiáią: Poyźrzę w lewo álbo w práwo/ Nie ſtáwi ſię nikt łáſkáwo.

4 Jeśli vćiec niemáß kędy / Nieprzyiáćioł pełno wßędy: A nikt ſię z tym nie oporwie / Zeby łáſkaw ná me zdrowie.

5 Do ćiebie ia Boże żywy Vćiekam ſię nießczęśliwy: Tyś nádzieiá/ tyś ná źiemi Dźiał moy miedzy żywiącemi.

6 Przyimi w vßy moy płácz ſrogi / Bo mię zewßąd źiéły trwogi: Wyrwi mię z ręki ćieſzkiemu Nieprzyiaćielowi memu.

7 Zbaw więźienia duſzę moię / Abym wyznał łáſkę twoię: Vżyię dobrzy rádośći/ Z twey przećiwko mnie litośći.

PSALM 143.

Domine exaudi orationem meam.

W Osłuchay Pánie mey modlitwy/ A ku

prośbie mey vchá twego/ Nákłoń á ſłuchay nędznego

Tenor

nego/ Dla wiáry y prawośći swey/ A nie wchodź

Tenor

w sąd z sługą swoim/ Nikt przed tobą nie iest prá-

Tenor

wym/ Bo y duſze mego żywotá/ Nieprzyiaćiel prze

Tenor

śláduie/ Do ziemie tka y wpráwuie/ W ćiemno-

Tenor

śći/ iák pomárłe z świátá.

2 Ach duch sie moy we mnie zátrwożył/ y stru chláło moie serce/ Ale ie wżdy ćieſze ieſzcze / Pomniąc ná wiek co przedtym był. Spráwy twe zsobą rozmyślam/ Vczynki rąk twych wspominam/ Ręce moie do ćiebie wznoſze: nádto ieſzcze y duſze mam / Rowno iáko ziemie vschła: Rychło Pánie wysłuchay proſze.

3 Juzći we mnie duch moy vstał / Nie kriy twarzy swey odemnie/ Bo w grob wstępuiącym

pewnie

pewnie / Wnetćibym ſię podobnym ſtał. Ráno Pánie vſłyſz głos moy / Wſzák w tobie vfam ſługá twoy / Vkaż drogę w ktoreybym chodźił. A iż duſzę k tobie podnoſzę / Wyrwiże mię ćiebie proſzę / Od nieprzyiaćioł bych nie zbłądźił.

4 Woley twoiey náucz mię pełnić / Tyś Bog moy niechże mię wiedźie / Duch twoy w proſtey drodze. Prze imię twe rácz mię żywić / Dla twoiey ſpráwiedliwośći / wywiedź duſzę mą z ćięſzkośći / A dla ſwoiey dobroći roſproſz / wſzyſtkie przenáśládowniki / Duſze moiey ſprzećiwniki / Wſzákom ſługá twoy / á tyś ſtroż moy.

Tenże Pſálm. Notá iego iáko Pſálm 142.
Głośem mym do Páná záwołam / etc.

O Pánie vſłyſz prośby moie / A nákłoń ku mnie vſzy ſwoie: Dla prawdy ſwey w mey ćięſzkośći / Vkaż mi miłośierdźie twoie / Słyſz mię w ſwey ſpráwiedliwośći.

2 Nie wſtępuy w práwo z ſługą ſwoim / Boć ſię żaden przed ſądem twoim Nie oſtoi w niewinnośći: Ráczey bądź nieprawośćiam moim Miłośćiw z ſwoiey litośći.

3 Oto źli trapią moię duſzę / A ia y z ſwymi więdnąć muſzę: Dla nieprzyiaćioł vkryty W ćiemnych ſię iáſkiniách nie ruſzę / Rownie iákoby zábity.

4 A duch moy w tákowey ćięſzkośći / Dźiw że nie ſtydnie od żáłośći: Ztąd ná ćię pátrząc ſro-

giego / zowąd ſię lękáiąc wśćiekłośći Nieprzyiaćielá ſwoiego.
5 Azem wſpomniał ná czáſy one / Zdawná wybránym poćieſzone/ W ktoryches cudá ſpráwowáł/ Abyś był ſwoie poświęcone W cále y zdrowo záchowáł.
6 Przetoż ręce do ćiebie wznoſzę / Zmiłuyże ſię nádenną proſzę : Ciebieć czeka vtrapiona Duſzá/ (ktorą záledwie noſzę) Iák dżdżá źiemiá vpalona.
7 Pośpieſzże/ á vſłyſz mię Pánie/ Boć mi śił y Duchá nie ſtánie : Pochwili mię będą w źiemi (Nie będźieli twe zmiłowánie) Szukáć mie dzy vmárłemi.
8 Niech tę ráno ſłyſzę nowinę / Ze tobie dufáiąc nie zginę : Náucz mię znáć drogi twoie / Niechay złego zdáleká minę / Wſzák znaſz ſzczyre ſerce moie.
9 Pánie od nieprzyiaćioł ſrogich Wyrwi mię/ boć twierdzą vbogich : Náucz mię żyć w ſłowie ſwoim/ Náucz mię ſwych wyrokow drogich / Boś ty ſam ieſt Bogiem moim.
10 Duch twoy dobry niech mię ſpráwuie / Niech drogi me wſzytkie proſtuie : Pánie dla Imieniá ſwego/ Day że duſzá moiá vczuie Zbáwienie ſwe ode złego.
11 A dla ſwoiey ſpráwiedliwośći Rozwiąż mię od wſzech mych trudnośći : Zniſzczże w ſrogim gniewie ſwoim Wſzytkie/ co mi czynią przykrośći/

krośći / Pomniąc żem ia sługą twoim.

PSALM 144.

. Benedictus Dominus Deus.

Ná tę Notę iáko Pieśń 3. O Ministrách.
Ktomu miło zbáwienie / ec.

BLogosłáwiony Pan Bog co ręce mie ćwiczy / Ku boiu / á ná wszem tu zwyćięstwá mi życzy / Ktory możne pálce me ku walce gotuie / A moc sprzećiwnikow mych mocą swą zhołduie.

2 On iest miłośierdziem mym á vćieczką moią / Pod ktorego obroną iego wierni stoią ; On sam moy wybáwićiel / sprawcá / y obrońcá / Przy ktorym z vfániem swym iuż wytrwam do końcá.

3 Pánie coż iest nędzny cżłek co o nim pieczą masz / A syn cżłowieczy co go ták zacnie wywyższasz ? Gdyż ten cżłek iest podobnym wszelákiey prożnośći / A dni iego przechodzą iák nocne ćiemnośći.

4 Nákłoń Pánie niebá twe á rácz iuż k nam zstąpić : Dotkni gor á będą się wielkim dymem kurzyć : Spuść gromy twe / á rosproś twoie sprzećiwniki ; Rospuść strzały srogośći ná ty twe gniewniki.

5 Wyćiągni rękę twoię Pánie z wysokośći / A wyrwi mię z srogich wod y z ich nawálnośći :

Z możnych rąk cudzych synow rácz mię sam wybáwić / A hoyność łáski twoiey rácz nádemną ziáwić.

6 Bo ći vsty swoimi mowili prożnośći / Ręce ich były pełne zdrády á chytrośći / Kłamstwo á fáłß iezyk ich záwżdy wypráwował / Ná rozlánie krwie ręce swe káżdy gotował.

7 Boże moy nową piosnkę tobie będę śpiewał / Ku twey chwale wesele swoie będę miewał / Ná rozlicznych przypráwách będę ćię wysławiał / Ná wdzięcznym instrumenćie ku cżći twey przygrawał.

8 Ktory dawaß zbáwienie Krolom w ich możnośći / A ná wßem tu wywyżßaß stan ich y zacnośći : Tyś wyzwolił Dawidá sługebniká twego / Z mocy nieprzyiaćielskiey od mieczá srogiego.

9 Z ręki synow postronnych rácz mię ty sam wydrzeć / Ktorych vstá nie mogą nic więcey powiedźieć; Jedno fałß á prożnośći / też ręce ich srogie / Są prętkie ku łupiestwu drąc ludźi vbogie.

10 Ci iż w wielkich bogáctwiech vstáwicżnie żyli / Więc vsty wßetecżnymi tym śmieley mowili : Oto iák látorostki w swoiey źielonośći / Ták się nam rozrodźili synowie w młodośći.

11 Obory / gumná náße są pełne wßytkiego / Ná wßem mamy obfitość pożywienia swego / Owce náße ták płodne á obfituiące / Oto w vlicách náßych ich chodzą tyśiące.

12 Woły nász̄e ſą tłuſte nic nie záchorzáłe/ Bydletá wſz̄ytkie zdrowe ták wielkie iák máłe : Nie czuiemy ninácz̄ym niedoſtátku ſwego/ W vlicách ſwych nie ſłyſz̄ym wołánia żadnego.

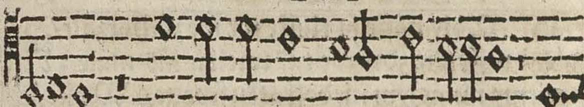
13 Co widząc ludźie v nich ták zá to mniemáli/ Mowiąc: to lud ſz̄cz̄eśliwy/ iż bogáctwo ználi. Ano to wſz̄ytko ieſz̄cz̄e ſą krotkie roſkoſz̄y/ Snádnie Pan Bog gdy ráczy wniwecz to roſproſz̄y.

14 Alec to ieſt tu ná wſz̄em lud błogoſłáwiony/ Co go ſam Pan Bog ſtrzeże możnie z káżdey ſtrony/ A ktoremu on ſam ieſt Bog możny obrońcá/ Záchowáiąc ie w łáſce ſwey wieczney bez końcá.

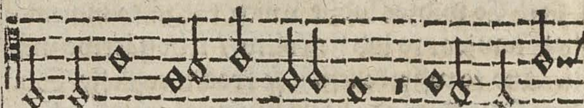
PSALM 145.

Exaltabo te Deus meus Rex.

Z Chućią wywyżſz̄áć będę ſługá twoy / Ciebie o Boże wieczny Krolu moy / A ná wieki wieczne imieniu twemu Dobrorzeczyć będę wielce święte=

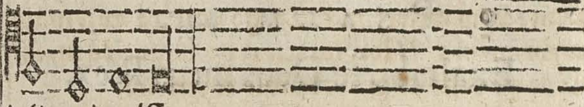
świętemu/ Káżdy dźienći będę dobrorzeczył/ Y ia

wiek wiekom imię twe będę czćił: Wielkić iest y

bárzo chwalebny Pan nász/ A wielkośći iego po=

ięćia niemász.

2 Narod narodowi opowiedáć/spráwy twey moc będźie oznáymiáć/ Ozdobność chwały wiel możnośći twoiey/Dźiwne rzeczy rospomnię w myśli moiey/ Moc strásznych spraw twych będę powiádáć/ A ia zacnośći twoie będę kazáć/Pámięć wielkiey dobroći twey wyznáią / A spráwiedliwość twoię rozwołáią.

3 Miłośierny iest Pan y łáskáwy/ Nierychły ku gniewu/ dobrotliwy. Dobry iest Pan wszytkim / á miłość iego Jest nád wszystkimi vczynkámi iego: Wszytkie ćię twe spráwy Pánie sławią/ A święći ćię twoi błogosłáwią / Chwalę

krole=

krolestwá twego oznáymiáią/ A o mocy twoiey wßyscy gadáią.
4 By mocy twe ludziom powiádáli/ Y chwałę krolestwá twego czcili/ Krolestwo twe krolestwo wßytkich wiekow/ A pánowánie twe potomnych czásow. Wßech vpadáiących podpiera Pan/ Y tych co iuż vpádli wynośi sam. Oczy wßytkich w tobie Pánie vfáią/ Y pokarm w swoy czás od ćiebie miewáią. ***
5 Otwarzaß rękę twą y násycaß/ Wße żywiące karmią ktorą dawaß. Spráwiedliwy iest Pan we wßech drogách swych/ Y miłośierny w spráwách swoich wßytkich. Bliski bárzo iest Pan tákim wßytkim / Co go z wiárą wzywáią wybránym : Mowię iśćie iż go bliziuczko máią/ Ci co go wßyscy prawdziwie wzywáią.
6 Czyni wolą boiących śię iego/ Słucha głosu ich y strzeże wßego. Strzeże Pan wßytkich ktorzy go miłuią / A potráći tych co w złośći mießkáią. Vstá moie y ięzyk moy / Páńską Opowiedáć będzie chwałę wielką/ A wßelkie ćiáło dobrorzeczyć iego / Będzie imię święte do dniá wiecznego.

PSALM 146.

Lauda anima mea Dominum.

Notá Psálmu tego 146. *iáko Psálm* 128.
Szczęśliwy to prawdziwie/ etc.

CHwal duszo moiá Páná: Páná iśćie chwalić Ja bede poki żywe/ śpiewáiac go sławić. A wy też wszyscy inszy nádzieie nie mieyćie / W tych co zbáwić nie moga/w Xiażetách/ w człowiecze.
2 Bo człowiek skoro vmrze / Ziemiá ćiáło pożrze/ A myśli wszytki iego/ vstáná záraźże. Lecz kto czeka pomocy / y nádźieie miewa / W Bodze Jákobá cnego / błogosłáwion bywa.
3 Od Bogá ktory stworzył niebo/ ziemie/morze/ Y to wszytko co w nich iest / á prawdy sam strzeże/ Sad czyniac vdreczonym/ chleb dawa łáknacym / Dawa Pan wolność więźniom niewola ćierpiacym. ***
4 Pan sam oczy otwiera/ Slepych y podpiera/ Tych ktorzy vpadáia / á práwych obiera / Miłość im okázuiac/ strzeże też przychodniow / Wywyższáiac śieroty/ Nie zániedbawa wdow.
5 Onże złośliwe ludźie z gruntu wykorzenia/ Pan Bog ktory krolestwo swoie wieczyste ma / Pan Bog twoy o Syonie / wieczny w tym ćie iśći: Ktoremu wyśpiewaymy/Hálleluia wszyscy.

PSALM 147.
Laudate Dominum, quoniam.

Notá tego Psálmu, iáko Piosnká 2. o Wniebowstapieniu Páńskim, Ráduymy sie / ⁊c.

Daway-

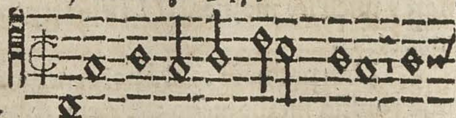
Dawaycie chwałe Pánu náßemu: Bo rzecz słußna wdżięcznie śpiewáć iemu; Błedne zbiera / vpádle buduie/ Sercá leczy/rány záwiezuie.
2 Pan sam wßytki gwiazdy poráchował / Y káżdą własnym imieniem názwał. Wielki Pan náß y wielkiey możności/ Niepoięty/niezmierney mądrości.
3 Pan podnośi człeká pokornego; A záś z ziemią rowna niezbożnego; Przeto chwałe Pánu Bogu daycie / Ná serdecznych Arfách mu zágraycie.
4 Ktory deżdż z obłokow ziemi dawa; Aby rosłá po wßech gorách trawá. On dáie pokarm wßytkim bydlętom/ Y krzyczącym do niego kruczętom.
***
5 Nie kocha sie Pan w końskiey dużośći: Nie kocha sie w męskich nog prętkośći; Miłuie te ktorzy sie go boią/ A w łásce iego nádzieię máią.
6 Chwalże Jeruzalem Páná swego/ Chwal Syonie Bogá wßechmocnego: Bo on zamki v twych bram hártuie; Dźiatki twoie ßczęśći y piástuie.
7 Z iego dáru pokoy w twey gránicy: Ná twoy pokarm dał tłustość pßenicy. Gdy da ziemi słowne roskazánie / Wßytko z trzaskiem zárázem sie sstánie.
8 Biały śnieg á śrzon iák popioł miece;

Przed

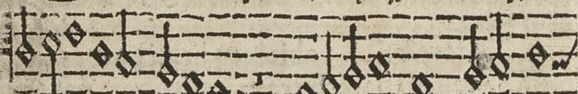
Przed grádem y mrozem ktoż vćiecze? A Pan skoro słowo wiátrom rzecze / Z zimnych lodow ćiepła wodá ćiecze.

9 Obiáwił swe słowo Jákobowi / Y práwá swoie Izráelowi : Nie vczćił ták narodu żadnego / Coby wiedział wszytki sądy iego.

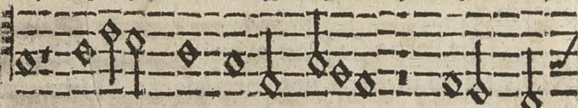
Psálm tenże 147.

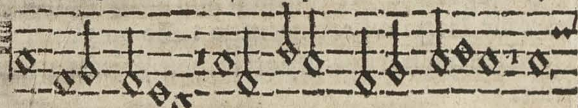
Chwalćie Páná / bo słusznie iemu Pieśń

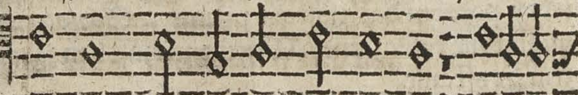
wesoła służy sámemu : Jeruzalem Pan znowu sá-

dźi / Wygnáne tám swoie prowádźi. Smętne ser-

cá ćiesząc lekuie / Rány wiążąc boleść vymuie: On

wszytkich gwiazd liczbę ma w głowie / Y káżdą

swym

swym imieniem zowie.

2 Bog náß iest Pan wielkiey możnośći/ Nie
wiety w swoiey madrośći: On pokorne ná gorę
sadza/ Hárde ná doł z hánba zprowadza: Pá-
nu dźięki czyniąc śpiewayćie/ A ná wdźięcznych
Hárfach mu grayćie: Ktory z burze ziemię
dżdżem chłodźi/ Trawę buyną po gorách rodźi.

3 Ktory żywność dawa źwierzętom/ A co nań
wołáią kruczętom: Nie pátrza on ná bystrość ko-
ni/ Ni oká zá ßermierzem skłoni: W tych się
kocha co mu státecznie Służą/ á nań każą bespie-
cznie. Jeruzálem chwal Páná swego/ A ty Sy-
on Bogá wiecznego:

4 Ktory z miedzi brany twe kował/ Synom
twym dobr wiele zgotował: Pokoiem twe v-
stał gránice/ Tłustośćią ćię karmiąc pßenice:
Ktorego gdy ziemiá wyroki Słyßy/ pełni ie bez
odwłoki. Swiát by wełną śniegiem odźiewa/
Szron iák popioł po nim rozśiewa.

5 Lod miece iák bláchy łupáne/ Zimno iego
komuż wytrwáne? Rzecze słowo á lody táią/ Wie-
nie wiátr á wody wzbieráią. Ten wyroki swe
Jákobowi Dał y sądy Jzráelowi: Zádney ziemi
Pan się nie stáwił Ták łáskáwie/ ni praw swych
ziáwił.

PSALM 148.

Laudate Dominum de cœlis.

DVchy prożne śmiertelnośći / Dayćie
cżeść ná wyſokośći/Pánu ze wßech naywyżßemu/
Pánu niewychwalonemu : Y wßyſcy Aniołowie
iego/ Y wßytkie woyſká wyznayćie go. Słońce y
koło Mieśiecżne/Wyznayćie go gwiazdy wdźiecż=
ne

2 Niebo pieknie záſklepione / Wody wzgorę záwießone/ Winną chwałę naświetßemu/Dayćie imieniu Páńſkiemu: Onći wyrzekł ſwe świete ſłowo / A świát ſtánął zárąz gotowo : Au

wiecżno=

wiecznośći wßytko ſpráwił/ Nie zmieni ſię co vſtáwił.

3 A wy Páná chwalić maćie Smocy / co w gorách mießkaćie: A wielorybowie z wámi/ Ktorzy gráią pod wodámi: Párá/ tákże ogień gorący/ A grad/ y śnieg z niebá płynący: A prędkie duchy wichrowe/ Ná Páńſkie słowá gotowe.

4 Gory y polá znižone/ Drzewá płodne/ drzewá płonne: Zwierzętá/ bydło/ robacy/ A odziani pierzem ptacy: Krolowie: wßyſcy przełożeni/ Ná ſądy ludzkie wyſádzeni/ Wolne Rzeczypoſpolite / A Kśiążętá známienite.

5 A ty kwitnąca młodośći/ A ty dożrzáła ſtárośći/ Dayćie Pánu cześć ſpołecznie: On ſam godzien chwały wiecznie. Jego sławá wyżßa ieſt niebá/ On nam iáko Pan dał co trzebá: A my iego lud wybrány / Spiewaymy mu Pſálm podány.

Psalm 149.

Cantate Domino canticum nouum.

NOwą pioſnkę Pánu wierni záſpieway-
A w zebrániu świętych iemu chwałę day

cie Rep. Wesel sie Izráel w Pánu co cie stworzył

cie.

Wy corki z Syonu co was Pan rozmnożył/ A kro-

lá zacnego nád wámi przełożył.

2 Chwalcie imie iego w Zborze swym nabo-
znie/ Rep. Biycie mu z weselem y ná głośnym
bebnie: W rozlicznych przyprawách weselcie sie
iemu: Bo bárzo to miło Pánu ták możnemu /
Pomoc ku zbáwieniu ludu strapionemu.

3 Rozráduia sie też w chwale swieći iego R.
Z weselem náwiedzą do przybytku iego / W rę-
ściech swych rádości Boskich pełno máiac/ Ostre
miecze w ręku ku boiu trzymáiac; A wszákoż w
obronie Páńskiey vfność máiac.

4 Iż zá możną spráwą Hetmáná tákiego/ Re.
Snádnie pomstę wezmą z pogáństwá srogiego /
Wszystkie narody strászliwie zsukáia / Krole
ich w okowy srogie popętáia / Rycerstwo ich
zbroyne w moc swą poimáią.

5 A gdy to Pogáństwo zhołduię ták možnie/ Repe. Vczynię nád nimi sąd spisány groźnie. A táć będźie chwałá wszytkim świętym iego/ Iż tá k zwyćiężyli sprzećiwniká swego/ Zá możnym rátunkiem Páná wszechmocnego.

Psalm Tenże 149.

Pieśń nowę Pánu záśpiewayćie/ Wszyscy go wespoł wystawiayćie: W zgromádzeniu Ludu wiernego/ Niechay brzmi chwałá iego Rozweselsię Izráelu/ W Bogu swoim stworzyćielu: Cieszćiesz się y wy w swym Pánie/ Syońscy Mieszczánie
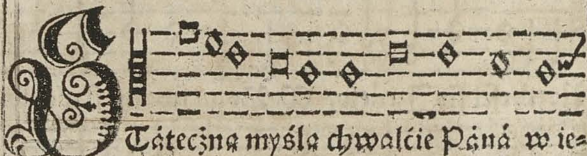
2 Imie iego święte wyznayćie/Przy bebniech ná piszczałkách grayćie: Chwalćie go wdzięcznymi cytrámi/ Chwalćie go y pieśniámi: Bowiem Pan lud swoy miłuie/ Wszelkim dobrym opátruie/ Nágotował mu zbáwienie/ W iego vtrapienie.

3 Wierni sie ćieszćie w swey zacnośći/ W swych pokoiách zyćie w rádośći: Chwalćiesz go miecz w ręku trzymáiąc/ A im pochutniwáiąc/ Ná pomstę pogáńskiey złośći/ Y ztłumienie ich hárdośći: Ná Krolow ich zhołdowánie/ Y Xiążąt zimánie.

4 Abyśćie według pisánego Práwá/ od Bogá wydánego/ Pohánce niewierne sądźili/ Krzywdy sie swey zemśćili: Z czegoby chwałá wiecznemu Bogu rosłá/ á wiernemu Ludu iego sławá wieczna/ Y rádość bespieczna.

PSALM 150.

Laudate Dominum in sanctis eius.

Wszeteczną myślą chwalćie Páná w iego świętych/ Chwalćie go w vtwierdzeniu mocy

iego wźiętych.

2 Vczyńcie wieczną chwałę tu iego możnośći/ Chwalćie go według iego ták hoyney wielkośći.

3 W głosu wdźięcznych trąb Bogá swego/ wychwalayćie/ Ná przypráwách weselnych iemu przygrawayćie.

4 Chwalćie go w huczne bębny / w strony / y w orgárny/ Wyznawáiąc iż to iest Pan nád wszemi Pány.

5 Chwalćie go ná cymbalech / ktore głośno brzęczą/ Niech ná wszech instrumenćiech Páná dobrorzeczą.

6 Teraz iuż niech wszelki duch co ná świećie żywie/ Stánie przed Pánem swoim z chwałą swą prawdźiwie.

7 A iuż wszyscy społecznie zeznáią go Pánem / Ktory wiecznie kroluie ná wiek wiekom / Amen.

Tenże Psálm 150.

hwalćiesz namożnieyszego/ Chwal-

cieſz y naświętſzego/Z iego świętobliwośći/Z ie-

go dźiwney możnośći/ Pełnego cźći wielebnośći:

Z przedźiwnych mocy iego/Chwalćie Páná wiel-

kiego/Chwalćież go w práwey wdźięcznośći.

2 Ogromnymi bębnámi/Krzykliwemi trąbá-
mi/ Y wdźięcznymi lutniámi : Przyiemnymi Cy-
trámi/Chwalćie Páná nawyższego: Niech ſztor-
ty y regały / Pełny głos nioſą chwały / Monár-
chy wſzechmogącego.

3 Niechay y Symphonały / Nie przeſtawáią
chwały : Z Cymbały roſkoſznymi / Z pieśniámi
ſerdecznymi : Ową Páná naywiętſzego Wſzelka
rzecż ktora żywie / Niech cżeść mnoży chętliwie z
Chwalćie wieki Tworcę ſwego.

PSALMOW DAWIDOWYCH KONIEC.

REGESTR PSALMOW,

Dla prędszego znalezienia.

Chwálcie

Niebá

Otoż

Postu.

Koniec Regeſtru.

* * *

Regestr Artykułow przednieyszych wiáry S. Chrześćiáńskiey, potwierdzenie przynoszący z Psálmow.

O Bogu w Troycy S. iedynym. Psálm 2. 33. 51. 95. 97. 102. 110. 143.

O Naturze Boskiey y człowieczey w Pánu Christusie/ Psálm 2. 95. 97. 110. O Krolestwie iego / Psálm 2. 72. 89 93. 96. 97. 98. 99. Posrzednictwie/ Psálm 2. 132. Kápláństwie/ Psalm 110.

O stworzeniu wszech rzeczy y przedziwney w nich opátrzności Bożey/ Psálm 8. 33. 104. 107. 136.

O Aniełech/ 34. 35. 68. 91. 103 104. 148.

O stworzeniu człowieká/ Psálm 8. Vpadku iego y skáźie/ Psálm 5. 14. O grzechu pierworodnym / 14. 51. 53.

O vspráwiedliwieniu álbo odpuszczeniu grzechow z łáski Bożey/ á poiednániu człowieká z Bogiem przez Pośrzedniká iedynego P. Christusá/ Psálm 6. 25. 32. 51. 130.

O dobrych vczynkách / znákach vspráwiedliwienia/ Psál. 1. 15. 24. 84.

O rozności mądrośći świátá/ od mądrośći Boskiey w Zakonie y Ewángeliey zámknioney Psálm 19.

O rozności stárego y nowego Testámentu/ Psálm 110.

O Kośćiele S. co/ iáki/ y gdźie iest? Że on záwżdy ma Bog/ Psálm 24. 27. 84. 87. 89. 92. O iego rozmnożeniu po ostátnim zburzeniu Jeruzalem/ 21. 108.

O pokucie álbo náwroceniu sie do Bogá/ 32. 38. 42. 102.

O Krzyżu v przyczynie nádź / y ku czemu przywodzą: Psálm 38. 44. 90 119.

O krotkośći żywotá ludzkiego/ Psálm 39. 49. 89. 90. 102. 103. 146.

O śmierći zbáwienney wierzących/ Psálm 116.

O oczyszczeniu z grzechow wszytkich we krwi Páná Christusowey/ Psálm 51.

* *

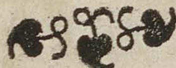
Czwarta Część

KATECHIZMV CHRZESCIANSKIEGO,

ZBOROW WIELKIEGO Xięstwa Litewskiego,

W Ktorey są Pieśni *z Modlitwámi.*

1. O Przykazaniv Bozym.
2. O Wyznaniv Wiary.
3. O Modlitwie Panskiey.
4. O Sakramentach.
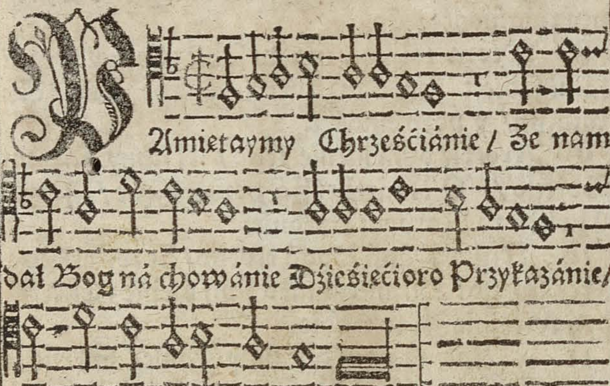

Colos: 3. v. 16. 17.

Słowo Christusowe niechay mieszka w was obficie/ z wszeláką mądrością vcząc/ y społecznie sámi śiebie nápomináiąc / przez Psálmy / Pieśni / y śpiewánia duchowne / z łáską śpiewáiąc w sercu wászym Pánu. A cokolwiek vczynicie mową álbo skutkiem/ czyńcie w imię Christusowo / dziękuiąc Bogu y Oycu przezeń.

PIERWSZA CZĘŚĆ PIEŚNI
KATECHIZMV
CHZESCIANSKIEGO,
O Przykazániu Bożym.

PIEŚN I.

Ná dwu tablicách piſáne.

3 Pierwßze ieſt; Nie miey innego/ Bogá oprocz mnie ſámego. Wtore obrázu żadnego/ Nie czyń / áni chwał onego.

3. Trzećie; Imieniá Bożego/ Nie bierz dáremno świętego; Bowiem on nie ſkaránego/ Nigdy nie puśći tákiego.

4. Czwarte; Siodmy Niedźielny dźień / Pámiętay ábyś święćił weń. To czworo pierwßey

tablice/ Bogá śię tylko dotycze.

5 Piąte; Nasz Oycá/ Mátkę cżćić/ Chceszli długo ná świećie żyć. Szoste; Nie morduy bliźniego/ Nie życz mu nic szkodliwego.

6 Siodme; Grzechu nieczystego Strzeż śię czásu wszelákiego. Osme; Nie krádni/ nie zdrádzay. Dziewiąte; Fałszu nie mawiay.

7 Dźieśiąte; Z sercá twoiego/ Nie żąday co iest bliźniego/ Zony/ sługi/ wołu iego/ Ni żadney własności iego.

8 Wtora tablicá ma w sobie: Cosmy winni sámi sobie: Jáko w zwierćiedle swe złośći/ Tu widźim/ y powinnośći.

9 Krotkie ogárnienie tego/ Mamy Zakonu Bożego/ V Máttheuszá powtorzone/ Przez Christá w Nowym Zakonie:

10 Miłuy Páná Bogá twego/ Ze wszytkiego sercá swego: Bliźniego iáko sam śiebie; Chceszli byś wiecznie żył w niebie.

11 * Ráczyß nam dáć miły Pánie/ Skruchę y grzechow vznánie/ Abyśmy pobożnie żyli/ Twą święta wolą pełnili.

PIESN 2.

Notá iey iáko Psalm 100. Nuż teraz narodowie/ etc.

MOwił Pan Bog wszytkie te słowá: Jam iest Pan Bog twoy Jehowá/ Com ćię wywiodł z źiemie Egiptskiey/ Z domu niewoley bárzo ćięszkiey.

2 Nie miey przedemną cudzych Bogow. Nie
dźiáłay sobie obrázow ; Ani podobieństwá żad-
nego/ Ná niebie wzgorę będącego ;
3 Ani rzeczy ktore są nisko / Ná źiemi/ w wo-
dách głęboko ; Nie będźiesz się im nigdy kłániał/
Ich chwalił/ álbo czći wyrządzał.
4 Jam iest bowiem Pan Bog twoy mocny/
A temu zawisny w miłośći/ Mszcząc się zgrzesze-
nia Oycowskiego/ Aż do pokolenia czwartego/
5 W syniech ktorzy mię nienawidzą ; A oká-
zuię miłość swą / Nád tyśiącmi mnie miłuią-
cych/ A mándatow moich strzegących.
6 Nie weźmiesz imienia świętego / Ná pro-
żność Bogá twoiego : Bo nie puśći nieskaráne-
go/ Pan Bog człowieká tákowego.
7 Pámiętay Niedźielny śiodmy dźień/ Abyś
świątobliwie żył weń/ Sześć dni rob / y skończ
swe roboty/ W śiodmy odpoczyń ; bo iest święty.
8 Zadnego weń vczynku nie czyń/ Ty/ Corká
twa/ áni twoy Syn/ Sługá twoy/ áni służebni-
cá/ Bydło/ áni ieśli masz gośćia.
9 Bowiem Pan Bog w sześći dniách stwo-
rzył Niebo/ źiemię/ morze spráwił/ A to cokol-
wiek w nich iest wszytko/ A odpoczynął dniá śio-
dmego :
10. Dlategoż błogosłáwić raczył ; Dźień śio-
dmy y on poświęćił/ By go w tym káżdy násládo
wał/ W sześć robił/ w śiodmy odpoczywał.
11 Czći Oycá twego/ y Mátkę twą/ Byś dłu-

go żył zá łáską mą/ Ná ziemi/ktorą ia tobie dam/ Pan Bog twoy co sie o ćie stáram.

12 Nie zábiieß żadnego człeká. Nie popełniß cudzołostwá. Nie będzieß kradł. Nie będzieß mowił/ Przećiw Bliźniemu fałßu świádczył.

13. Nie pożąday bliźniego twego Domu/áni żony iego/ Sługi/dziewki/wołu ni osłá/ Ani żadnego iego dobrá.

14 Mowił Pan Bog wßytkie te słowá; Jam iest Pan Bog twoy Jehowá/ Com ćie wywiodł z Ziemie Egiptskiey/ Z domu niewoley bárzo ćięßkiey.

15 * Ráczyß nam dáć/ náß miły Pánie/ Skruchę/ y grzechow vznánie; Abyśmy tu pobożnie żyli/ A twą świętą wolą pełnili.

PIESN 3.

PAmiętay wßelki człowiecze/ Czego Bog po tobie chce/ Abyś z pilnośćią chował/ Co on sam tobie przykazał.

2 Dziesięcioro przykazánie / Ná dwu tablicách dáne / Czyńże coć w nim roſkazał ; A ſtrzeż ſię czegoć zákazał.

3 W pierwſzym przykázuie tobie ; Zebyś nie ſzukał ſobie / Náden Bogá innego ; Ale / byś chwalił ſámego.

4 W wtorym; Obrázu żadnego / Ręką vczynionego / Ná kſztałt rzeczy wſzeląkich ; Ták ziemſkich / iák y niebieſkich.

5 W trzećim / Imieniá Bożego / Chceſzli vyść kaźni iego / W rzeczách prożnych nie miánuy ; Ale go z pilnośćią ſſánuy.

6 W Czwartym ; Abyś odpoczywał / W dźień śiodmy / iák roſkazał / Od wſzytkich prac ćieleſnych ; Abyś mu ſłużył w duchownych.

7 To Czworo z pierwſzey tablice / Dáie nam znáć obfićie ; Cośmy powinni ſwemu / Stworzyćielowi miłemu.

8 W piątym każe rodźice cźćić : Abyś tu długo mogł żyć. W Szoſtym zákazał ſrogo / Zábiiáć człowieká wſzego.

9. W Siodmym broni cudzołoſtwá. W Oſmym záśię złodźieyſtwá. W Dźiewiątym / Fałſzywego Zákazał świádectwá wſzego.

10 W Dźieśiątym zákazał żądáć / Co raczył bliźniemu dáć / Zony / y co innego : Przeſtań ná tym co maſz ſwego.

11 Te Sześć ſą drugiey tablice / Vczą co ſię dotyce / Wſzech nas co tu mieſzkamy ; Ják ſię

ſpołem rządźić mamy.

12 Miłuymyß naprzod z práwego Sercá Bogá ſámego; A potym záś bliźniego / Ták iáko śiebie ſámego.

13 * Boże przez twoie litośći / Vżycz świętey miłośći / Ze my nád wßyſtko ćiebie / Bliźnie miłuiem iák śiebie.

14 A w tákiey z wiáry miłośći / Prowadź k doſkonáłośći; Day Swiętych obcowánie W nieśmiertelney chwále Pánie.

Psalmy O Przykazaniu Bozym.

Obiáśnienie pierwßego Przykazánia, *Pſálm* 81.
Obiáśnienie wtorego Przykazánia, *Pſálm* 106. 115.
Innych przykazań Summáriuß; *Pſalm* 15.
O Pożytkách rozmyślánia y záchowánia przykazánia Bożego. *Pſálm* 1. 119.

Modlitwa o záchowánie Przykazánia Bożego.

BOże iedyny Zakonodawco náß, ponieważ wola twoiá ieſt ábyſmy Przykazánie twoie záchowáli: Prośiemy ćię, vmartwiß pożądliwość złą w ćiele náßym przez

Duchá.

Duchá twego świętego, y stworz w nas serce czyste, ábyśmy to, czego ty chcesz w Zakonie swoim świętym świątobliwie záchowáli. Tego zás, czego sie nád Zakon twoy z krewkośći dopuszczamy, Z miłośierdźia swego nie poczytay zá grzech nam ku potępieniu: Dla Syná twoiego Jezusá Christusá zakonu zá nas wypełnienia, y przeklęctwá przez śmierć srogą iego zniesie-nia. Amen.

WTORA CZĘŚĆ PIEŚNI KATECHIZMV CHRZESCIANSKIEGO

O WYZNANIV WIARY S. Chrześćiańskiey.

1. PIESN O WIERZE.

Sam Skład Apoſtolski.

ierzę w iedne° Bogá/Oycá wſzech
mogące°/ ſtworzyćielá niebá y ziemie. Wierzę w
Jezu Chriſtuſá/Syná iego iedynego/Páná náſze
go/Ktory ſie począł z Duchá świętego/Národźił

ſie z Má-

ſię z Máryey dziewice/ vmęczon pod Pontſkim Pi

łatem/ vkrzyżowan/ vmárł/ y pogrzebion: Zſtąpił

do piekłow. Trzećiego dniá zmartwych wſtał.

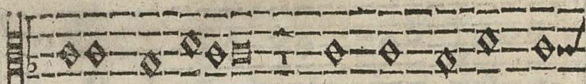
Wſtąpił ná niebioſá/ śiedzi ná práwicy Bogá oy

cá wſzechmogącego: Z támtąd przyidźie ſądźić ży-

we y zmárłe. Wierzę w Duchá świętego: święty

Kośćioł Chrześćiáńſki: świętych obcowánie:

grzechow

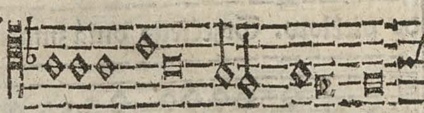
Grzechow odpuszczenie: Ciáłá zmartwych wstá-
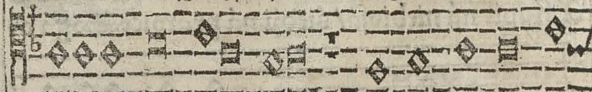

nie: A żywot wieczny / Amen.

2. PIESN O WIERZE.

Jerzymy w iednego Bogá / Stwo-

rzyćielá wszytkiego świátá / Ktory sie zwáć Oy-

cem kazał / Aby go káżdy miłował.

2 Jmie iest mu wszechmogacy / Krol nád krol-mi kroluiacy: Tegoż Oycem swym zowiemy: O tym z pismá dobrze wiemy.

3 Wierzymy też w Syná iego / Jezu Christá łáskáwego / Pánem go nászym sławiemy: Ná tym sie nic nie mylemy.

4 Ktory ſię począł z świętego Duchá / Bo-
gá prawdźiwego : Bog práwy y człowiek iſty /
Národźił ſię z Pánny czyſtey.
5 Tey Pánnie imię María/ Z łáſki Bożey v-
miłowána : W czyſtośći wieczney zoſtáłá; Ni-
gdy mężá nie vznáłá.
6 Wierzymy/ iż Chriſtus náſz Pan/Pod Pont-
ſkim Piłatem vmęczon/ Pan chwały vkrzyżowá
ny/ A vmárł prze náſze winy.
7. Pogrzebion ieſt : Zſtąpił do piekłá: A w-
ſtał zmártwych trzećiego dniá : To dla vſprá-
wiedliwienia/ Wſzego ludzkiego plemienia.
8 Wierzymy iż wſtąpił do niebá / Siedźi ná
práwicy v Bogá Oycá ſwego wſzechmocnego:
Tám mamy przyczyńcę z niego.
9 Z támtego mieyſcá świętego / Przyidźie
Pan ſądźić káżdego/Zywego y vmárłego : Wſzy-
ſcy ſtániem przed ſąd iego.
10 Wierzymy w Duchá świętego/ Od Oycá
Pochodzącego / A od Syná; ták dźierżymy :
Wielką ztąd poćiechę mamy.
11 Wierzymy być Zbor Chrześćiáńſki / Od
Chriſtuſá zebrány z łáſki : W ktorym świętych
obcowánie/ Láſki Bożey vżywánie.
12 Wierzymy iż grzechy náſze / Odpuſzcza
nam Bog w tym tu czáſie : Gdy z wiárą o to
prośimy ; Od Páná to z łáſki mamy.
13 Wierzymy iż toż náſze ćiáło/Ná ſąd wſtánie
záśię cáło/ W nim ná Páná pátrzyć będźiem /

Gdy ku

Gdy ku sądu iego przyydziem.

14 Wierzymy iż żywot wieczny / Będziemy mieć on bespieczny ; Ktory nam nász Pan obiecał / Gdy nas zá dziatki sposabiał.

15 Amen/ Amen iuż śpiewaymy / A Páná Bogá żądaymy : Byśmy w tey Wierze skonáli : Day to nam nász Pánie miły.

3 PIESN O Wierze.

Ná stárą Note.

MY wierzymy w iednego Bogá / Stworzyćielá wszego świátá ; Iż on nászym Oycem został/ Nas sobie zá dziatki obrał. Ten nas ná wszelki czás widzi/ Ciáło dusze on sam żywi/ Złych wszytkich nas przygod broni ; Od czártá/ y od pokus chroni ; Nie spi / stára sie o nas ; Strzeże sam y pilno czuie : Bo ten swoie wierne miłuie.

2 My wierzymy w Syná Bożego/ W Jezu Christá/ Páná swego : Ten z Oycem z wiekow kroluie/ Mocą/ czćią z nim porownuie. Z czystey Pánny sie národził : Duch święty w żywoćie spráwił. Ná krzyżu tu zá wierne wiśiał/ Báránek niewinny vćierpiał : Vmarł ; Pogrzebion : Zmartwychwstał : W niebo wstąpił/ śiadł ná práwicy ; Ná sąd iego stániemy wszyscy.

3 My wierzymy w Duchá świętego/ Z Oycem z Synem iedynego/ ktory smętne sercá násze/

Cnoty nábawia/ćießy záwße: Kośćioł chrześći-áńſki zbiera/ Broni/ w iedność ten nas zwiera; Grzechow tu odpuſt obiecuie: Ten śmierć zmár-twychwſtániem zepſuie; Po tey tu cżeſney nędzy/ Zywot wiecżny ſpráwi/ A da że z nim żyć będźie káżdy.

4 PIESN O Wierze.

Sámo Symbolum pierwße Niceńskie wydane od 318. Biskupow przećiw Ariuſsowi około Roku 324. Społecżnie z Symbolum Conſtantinopolskim pierwßym wydanym przećiw Macedoniußowi y Pneumatychom około Roku 380.

Jerzymy w iednego Bogá / Oycá

wßechmogacego/Stworzyćielá niebá y ziemie/y

wßech rzeczy widomych y też niewidomych. A w

iednego Páná náßego Jezu Christá Syná Boże

iednorodzonego/á z Oycá przed wßytkiemi wieki

národzonego: Bogá z Bogá/ świátłość z świá-

tłośći: Bogá práwego/z Bogá práwego národzo-

nego/ nie ſtworzonego: iedney iſtnośći z Oycem

wiecznym/ przez ktorego wßytko ieſt ſtworzono

Ktory dla nas grzeßnych ludźi/y dla náßego zba-

wienia zſtąpił z niebá wyſokie⁰/y wćielił ſie z Du-

chá świete°/z Máryey národził sie z cney Pánny/

y zstał sie człowiekiem. Dla nas też iest y vkrzy

żowan pod Pontskim Pilatem/vmeczon y pogrze-

bion: Y wstał z martwych dniá trzećiego/podług

świetych Pism: Y wstąpił ná niebiosá/śiedźi ná

práwicy Oycá wszechmogącego Z támtąd záś

przyidźie z wielką sławą sądźić wszytkie żywe/ y

zmárłe: iegoż krolestwu nie będźie końcá Wierzę

w Duchá świetego/Páná á ożywićielá swego:

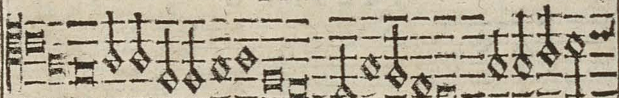
ktory od Oycá y od Syná z wiekow pochodźi. Kto

ry z Oycem y z Synem wespoł chwalon y wiel=

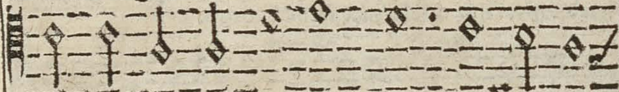
bion od wiernych bywa: ktory mowił przez Pro=

roki. Jeden być świety Kośćioł Chrześćiáński po

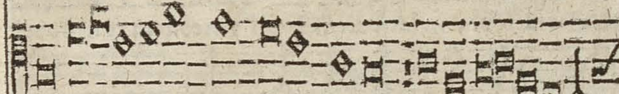
wszechny y Apostolski: Wyznawam też być ch zest

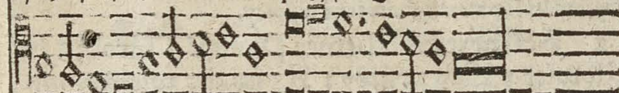
iedén/ ná grzechow moich odpuszczenie: y oczeki=

wam zmartwychwstánia wszytkich ludzi zmár=

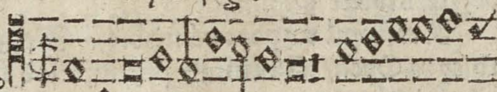

tych: y żywotá wieku przyszłego/ Amen/

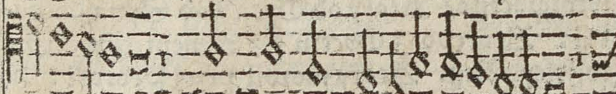
Amen/ Amen.

5. Piesn O Wierze
z tegoż Symbolum Niceńskiego, y Konstántynopolskiego.

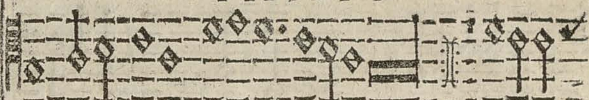

Wierzymy w iednego Bogá/ Stworzyćielá wszy
Wierzymy w Jezusá Christusá Syná Boże=

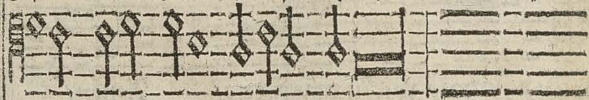
tkiego świátá / Wszech rzeczy widomych y niewidomych/
go iednorodzonego/ A z Oycá wiecznego vrodzonego

Ná niebie wzgorę y ná ziemi będących. Rep. Bogá z Bo.
Przed wszytkimi wieki/ záwsze będącego.

gá/ Swiátłość z świátłości/ Zstąpił z niebá ná te niskości

Byśmy byli przezeń zbáwieni wszyscy.

2 Z Máryey ślachetney Pánny/ Národził się człowiek y Bog práwy: A z swoiey wielkiey miłości/ Vćierpiał dla nas nędzę y wielkie boleści.

Rep. Pod Pontskim Piłatem krzyżowan/ Vmárł/ potym y w grobie pochowan; Y wstał zmartwych trzećiego dniá/ Ták iáko o tym świádczyły święte Pismá.

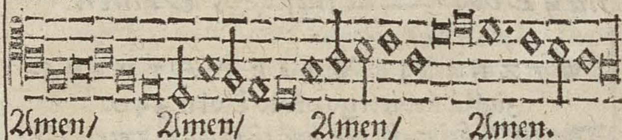
Y wstąpił wzgorę ná niebiosá/ Siedźi ná práwicy v Oycá/ Z támtąd przyidźie sądźić wszego człowieká.

3 Wierzymy y w Duchá świętego/ Páná obżywiáiącego/ Ktory od Oycá y od Syná pochodźi: Ktorego z Oycem y z Synem chwalemy wszyscy. Rep. Ktory mowił przez Proroki: Y iedyny Kośćioł Apostolski: Wyznawamy też y

ieden

iedẽ krzest/ktory ná odpuszczenie grzechow vstáwion iest.

Y oczekiwamy wskrzeszenia/ od vmárłych nas wszech powstánia / Y żywotá wiecznego otrzymánia.

Psalmy o wierze świętey Chrześciáńskiey, ktora wszytkie zwyciężá pokusy.

Psálm 76. 77. 121. 125.

Modlitwa o Stateczną Wiarę.

WSzechmogący Pánie Boże náß iedyny, iż od ciebie wßelki datek y dar doskonáły iest; Prosimy cię, dayże nam wiárę mocną serdeczną, żywą, ktorą moglibysmy się ze wßytkimi spráwámi náßymi tobie podobáć, odpußczenie grzechow y żywot wieczny otrzymáć. A dawßy nam onę; nie dopußczayże, ábysmy ią

mieli vtrácáć; lecż vtwierdzay y pomnażay nas w niey, áż doskonánia náßego, Przez Jezusá Christusá Pánáy Zbáwićielá náßego, Amen.

WYZNANIE WIARY ATHANAziußá świętego około Roku 340.

KTokolwiek chce być zbáwiony, potrzebá naprzod, áby w wierze Kátholickiey był vmocniony. Ktorey kto nie záchowa zupełney á nienáruszoney; bez wßelkiey wątpliwośći ná wieki będzie zátrácon. A WIARA KATHOLICKA NA TYM NALEŻY:

Abychmy iednemu Bogu w Troycy (to iest w Trzech Osobách) á TROYCY w iednośći pokłon czynili. Ani person mießáiąc, áni istnośći nie rozdzieláiąc.

Abowiem inßa iest personá OYCA, inßa SYNA, inßa DVCHA S. Ale Oycá, y Syná, y Duchá świętego, iedno iest Bostwo, rowna chwałá, społwieczny máiestat.

Iáki Oćiec, táki Syn, táki Duch S. Niestworzon Oćiec, niestworzony Syn, niestworzony Duch S. Niezmierny Oćieć, Niezmierny Syn, Niezmierny Duch S.

Wiekuisty Oćiec, wiekuisty Syn, wiekuisty Duch święty.

A wßákoż nie trzey są wiekuiśći, ále ieden wiekuisty. Iákoż też, nie trzey niestworzeni, y nie trzey niezmierni: ále ieden niestworzony, y niezmierny.

Ták też wszechmocny Oćiec, wszechmocny Syn, wszechmocny Duch świety: A przećie nie trzey wszechmocni, ále ieden wszechmocny.

Tákże Oćiec Bogiem, Syn Bogiem, Duch świety Bogiem: wszákże nie trzey Bogowie; ále ieden iest Bog.

Tymże sposobem Oćiec Pánem, Syn Pánem, Duch świety Pánem: A przećie nie trzey Pánowie; ále ieden iest Pan.

Bo iáko káżdą zosobná persone Bogiem, y Pánem, z obiáwioney Chrześćiánom prawdy, wyznáwáć muśimy: ták od trzech Bogow, álbo Pánow miánowánia, powszechną wiárą bywamy odwiedzieni.

Oćiec od żadnego spráwiony nie iest, áni stworzony, áni vrodzony.

Syn od Oycá sámego iest nie spráwiony, áni stworzony, ále vrodzony.

Duch świety od Oycá, y od Syná nie spráwiony, áni stworzony, áni vrodzony; ále pochodzący.

Ieden tedy iest Oćiec, nie trzey Oycowie: ieden Syn nie trzey Synowie: ieden Duch świety, nie trzey Duchowie świeći.

A w tey Troycy niemász nic pierwszego, áni poślednieyszego: niemász nic wietszego, áni mnieyszego: ále wszytkie trzy persony spolwieczne są, y spolrowne. Ták iż we wszytkim, (iáko wyższey powiedziano) y iedność w Troycy, y Troycá w iedności ma być chwalona.

Kto tedy chce zbáwienia dostąpić, ták ma o Troycy świetey wierzyć.

Ależ potrzebna iest też dla zbáwienia wiecznego, á-

by też wćielenie Páná náßego Iezuſá Chriſtuſá wiernie wierzył. Ieſt tedy práwa wiárá, ábyſmy wierzyli y też wyznawáli: iże Pan náß Iezus Chriſtus, Syn Boży, ieſt Bog y człowiek. Bog w iſtnośći Oycowey, przed wieki vrodzony: á człowiek z iſtnośći Mátki ná świećie národzony. Doskonáły Bog, y doskonáły człowiek, z duße rozumney, y z ćiáłá człowieczego bedący. Rowny Oycu według Boſtwa, á mnieyßy niżeli Oćiec, według człowieczeńſtwá. Ktory áczkolwiek Bog ieſt y człowiek, nie dwáy przećie; ále ieden ieſt Chriſtus: Ieden nie odmieniáiąc Boſtwá w ćiáło, ále przyiąwßy człowieczeńſtwo ku Bogu. Zgołá ieden, nie pomießániem iſtnośći: ále iednośćią perſony. Abowiem iáko dußá rozumna, y ćiáło, ieden ieſt człowiek: ták Bog y człowiek, ieden ieſt Chriſtus.

Ktory vmeczon ieſt dla zbáwienia náßego, zſtąpił do piekłow, trzećiego dniá z martwychwſtał. Wſtąpił ná niebioſá, śiedzi ná práwicy Bogá Oycá wßechmogącego: z támtąd ma przyść ſądzić żywe y vmárłe. Ná ktorego przyśćie, wßyſcy ludzie z martwych powſtáną, w ćielech ſwoich: á oddádzą liczbę z vczynkow ſwoich własnych. Y ći ktorzy dobrze czynili, poydą do żywotá wiecznego: á ktorzy źle żyli, do ogniá wiekuiſte°.

☞ TAC IEST WIARA KATHOLICKA: ktorey kto wiernie y ſtátecznie trzymáć nie bedźie, żadną miárą zbáwion nie bedźie.

WYZNANIE WIARY SYNODV Powßechnego Ephesſkiego pierwßego / przećiw Nestoryußowi Heretykowi / vczynione. Około Roku 468. od 200. Biſkupow.

IEśli kto nie wyznawa Bogá być prawdziwie Emánuelem, y dla tegoż Bogárodzicą Swietey Pánny, (porodziłá ábowiem podług ćiáłá: Słowo Boże, ktore ſie zſtáło ćiáłem, podług czego ieſt nápiſano, Słowo Ciáłem ſie zſtáło) Przeklectwem niech bedzie.

2 Ieśli kto nie wyznáwa, iż z ćiáłem podług iſtnośći złączone ieſt Bogá Oycá Słowo, á iż ieden ieſt Chriſtus z włáſnym ćiáłem; to ieſt: iż tenże ieſt Bogiem weſpołek y Człowiekiem, Przeklectwem niech bedzie.

3 Ieśli kto w iednym Chriſtuśie ſubſtancie rozdzielą po ziednoczeniu, ſámym ich związániem złączáiąc, á tym ieſzcze ktore podług godnośći ćiáłá dzieie ſie, álbo też poważnośći y mocy, á nie raczeyześćiem ktore ſie zſtáło przez iednotę przyrodzoną, Przeklectwem niech bedzie.

4 Ieśli kto w perſonách dwu álbo poſtáćiech te słowá, ktore w Apoſtolskich piſmiech zámykáią ſie, y w Ewángelickich, rozdziela; álbo ktore o Chriſtuśie mowią ſie od Swietych, álbo od niego ſámego; niektore iednák z tych, iákoby Człowiekowi, ktoryby oprocz Słowá Bożego miał ſie ſzczegulnie rozumieć, przywłaſzczał:

á one záś iáko należące Bogu, sámemu Bogá Oycá Słowu przysądzał, Przeklectwem niech bedzie.

5 Iesliby sie kto ważył mowić, iż Christus iest θεοφόρον, to iest, Bogonośca, á nie ráczeyby go być Bogiem prawdziwie, mowił, iáko Syná przez náture, podług czego SŁOWO ćiálem sstáło sie, y sstáło sie vczestnikiem, rownie iáko y my ćiálá y krwie, Przeklectwem niech bedzie.

6 Iesli kto mowi, Bogiem być y Pánem Christusowym Słowo Bogá Oycá, á nie ráczey onego sámego wyznawa Bogiem wespoł y człowiekiem, dla tego, że Słowo ćiálem sie sstáło, podług Pism, Przeklectwem niech bedzie.

7 Iesli kto iáko Człowieká, Iezusá zá spráwą Bogá Słowá mowi być rátowánego, y iednorodzonego Chwale, iáko innemu oprocz niego bedącemu, oddawa, Przeklectwem niech bedzie.

8 Iesli kto waży sie mowić, iż przywziety człowiek społchwalony ma być z Bogiem Słowem, y społwielbiony y społnázywány Bogiem, iáko drugi z drugim (bo społ syllábá przydána to wymaga wyrozumienie) á nie ráczey iednym pokłonem wielbi Emmánuelá, y iednemu vczćiwość oddawa, podług czego Słowo sie sstáło ćiálem, Przeklectwem niech bedzie.

9 Iesli kto iednego Páná Iezusá Christusá vwielbionym powiáda być od Duchá świetego, ták iákoby on cudzey mocy przez niego záżywał, y od niego miał wziąć skuteczność przećiw duchom nieczystym, y moc przed ludźmi Boskich cudow czynienia: á nie ráczey wyzna-

wa wlasnego iego Duchá, przez ktorego Boskie cudá wykonal, Przeklectwem niech bedzie.

10 Iz Biskupem y Apostolem wyznánia nászego zstał sie Christus, Boskie pismo wspomina; Ofiárowal abowiē sámego śiebie zá nas ná wonność wdzięczną Bogu y Oycu: Ieśli tedy kto mowi, iz Biskupem y Apostolem nászym stało sie nie sámo Boze Slowo gdy sie ćiálem stálo, y człowiekiem według nas ludzi; ále iák by innym oprocz onego osobliwie Człowiekiem z Niewiasty: Albo kto mowi, ze zá śiebie ofiárowal sámego śiebie ofiáre, á nie raczey zá nas sámych (bo niepotrzeb wal ofiáry, ktory zgolá grzechu nie znal) Przeklectwem niech bedzie.

11 Ieśli kto nie wyznawa, ćiálá Páńskiego obzywiáiącym być, y wlasnym sámego Słowá Bogá Oyca; lecz iákoby drugiego oprocz niego, przyłączonego temuz przez godność, álbo iáko Boskie máiącego mieszkánie, á nie raczey obzywiaiącym być, ze sie stalo własne Słowá wszytko obzywiáć mogącego, Niech bedzie przeklectwem.

12 Ieśli kto nie wyznawa Słowá Bozego vmęczonego ćiálem, y vkrzyzowánego ćiálem, y śmierći doználego ćiálem, y ktore sie pierworodnym zstálo z vmarłych, podług czego zywotem iest, y obzywićielem iáko Bog, Niech bedzie przeklectwem.

WYZNANIE WIARY SYNODV
Powßechnego Chálcedońſkiego przeciw Neſtoriußowi y Eutycheſowi Heretykom wydáne około Roku 488. od 630. Biſkupow.

A Ták świętych Oycow náśláduiąc, iednego y tegoż wyznawamy Syná, Páná náßego Iezuſá Chriſtuſá, y zgodnie vczemy wßyſcy: iż doskonáłym ieſt w Boſtwie, y tenże doskonáłym ieſt w człowieczeńſtwie: prawdziwym Bogiem, y prawdziwym człowiekiem, tymże z duße rozumney y z ćiáłá: Spolisnym Oycu podług Boſtwá, y ſpoliſtnym nam podług człowieczeńſtwá, we wßytkim nam podobnym, wyiąwßy grzech: przed wieki iednák vrodzonym z Oycá podług Boſtwá; ále oſtátnich dni, dla nas, y dla náßego zbáwienia, z Máryey Pánny y Bogárodźićielki, podług człowieczeńſtwá: iednym y tymże Iezuſem Chriſtuſem, Synem Bożym, Pánem y iednorodzonym, w dwu náturach, niezmießánie, nieprzemiennie, nierozdźielnie, y nierozerwánie obiáwionym: żadną miárą rożnice nátur dla iedności nie zniozßy; ále bárziey oboiey nátury (w iedne perſone, y podſtáte zchodzącey) własności záchowawßy: nie żeby ſie miał w dwie oſoby rozdzieláć, álbo rozrywáć; ále żeby był iedynym, y tymże Synem iednorodzonym, Bog słowem, y Pánem náßym Iezuſem Chriſtuſem: iáko o nim niegdy Prorocy prorokowáli, y ſam nas Chriſtus náuczył, y skład Oycow S. nam podał.

A teć to ſą Symbolá przez ktore wiárá S. Chrześćiáńska ſczyrze Kátholicka ták ieſt podług Piſm świętych, od Głownych czterech Synodow y Athánáſiuſzá obiáśniona y opiſána; że też y oni Ceſárzowie pierwſzy Chrześćiáńſcy, Gratianus, Valentinianus, y Theodoſius, te wyznawáiących zá ſczyre Chrześćiáńskie Kátholiki roskazáli mieć, á odrzucáiące, zá Heretyki. Tripartita Hiſtoria lib. 9. c. 7.

PIESNI O TROYCY PRZENASWIETSZEY.

J. PIEŚN.

Notá iey iáko, Ráczyſz nas dźiś wſpomoc Pánie/ ꝛć.

TYż weſzło świátło ſłoneczne / My przez Modlitwy ſpołeczne/ Słuſzna byſmy Pánu ſwemu/ Bogu w Troycy iedynemu/ Nabożnie chwałę wzdawáli / O pomoc iego żądáli.

1 Dla naświętſzey twoiey chwały / Jáko obrońcá łáſkáwy / Rácz nas dźiś ſługi ſwe bronić/ Mocną ręką ſwą ochronić/ Od wſzego nam ſzkodliwego/ Od wſzech pokus czártá złego.

3 Język náſz raczyſz hámowáć/ A ku czći ſwoiey ſprá-

iey spráwowáć: By snadź co z przyczyny iego/ Nie vrosło zgorszliwego: Záchoway też w státecznośći Wzrok/by nie pátrzał márnośći.

4 Wszytkie serdeczne wnetrznośći Oczyść sam od złych chćiwośći; Broń nas sprośney wszetecznośći; Spraw niech niszczeie w miernośći/ Iedzenia/ picia skromnego/ Buynosć ćiáłá swowolnego.

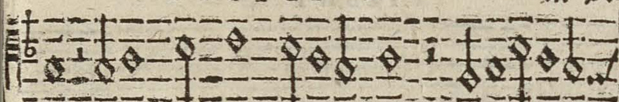
5 A skoro iedno dźień przeydźie/ A nocna ćiemnosć nádeydźie/ Bysmy w świetey wstrzymáłośći/ (Day to Boże y w trzezwośći) Tobie cześć chwałe wzdawáli/ A ták wesoło śpiewáli:

6. Bogu Oycu wszechmocnemu/ A Synowi iedynemu/ Także świetemu Duchowi/ Lusz nászych ćieszyćielowi/ Niechay beda záwsze dźieki/ A cześć y chwałá ná wieki.

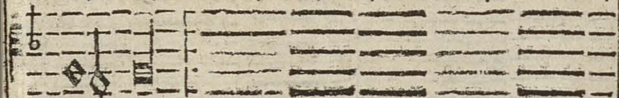
2 PIESN.

Chwałá Bogu z wysokośći/ A dźie
Dla ie° wielmożney spráwy/ Bo nam

ki iego miłośći/ Rep. Dobra wola Bog ma k
żadna rzecz nieszkodźi.

nam/ Pokoy wieczny vczynił ſam/ Nieprzyiacioły

potłumił.

2 O náß wieczny Boże Oycze/ Kroluiacy w niebie wiecznie/ Rep. Sławimy ćie y chwalemy/ Dla wielce ſławney mocy twey : Bo niezmierzoná moc twoiá/ Skąd náßá wielka obroná/ Od ćiebie wiecznego Páná.

3 O Jezu Christe/ iedyny Synu Oycá niebieſkiego/ Rep Tyś nas ſtráconych z wiecznego Wyciągnął gniewu Bożego. Báránku Boży/ náß Pánie/ Przyim prośby náße łáſkáwie : Zmiłuy ſie nád námi Pánie.

4 O Duchu naświętßy Pánie/ Záſmuconych poćießenie/ Rep. Oddal od nas czártá złego/ Mocą Boſtwá wßechmocnego : Rátuyże nas czáſu wßego/ A wybaw z ſmutku káżdego/ Cześnego y też wiecznego.
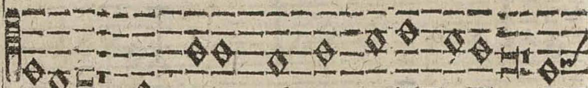
3 PIESN.
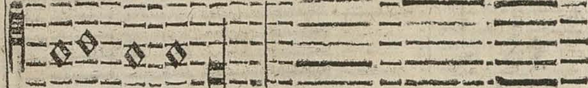

Anie náß ſtudnico dobroći/ Oycże bez

począt=

początku Od ciebieć wßytko dobro pochodźi/Zmi

łuy śię nád námi.

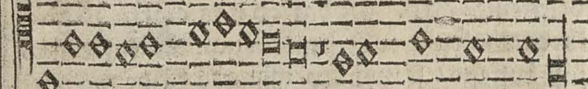
Repet. Pánie náß ſtudnico/ ꝛc.
Repet. Pánie náß ſtudnico/ ꝛc.

Chryſte iedyny/z BogáOycá vrodzony: Cie-

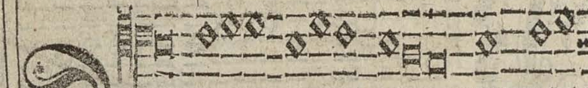

bie z Pánny národzonego/Swiátu potrzebnego/
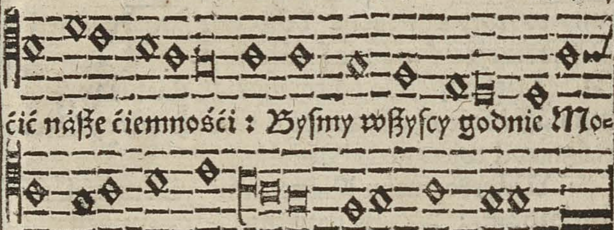

Opowiádáli Prorocy/ Zmiłuy śię nád námi.

Repet. Chryſte iedyny/ ꝛc.
Repet. Chriſte iedyny/ ꝛc.

Duchu święty/ogniu niebieſki/Rácz oświe
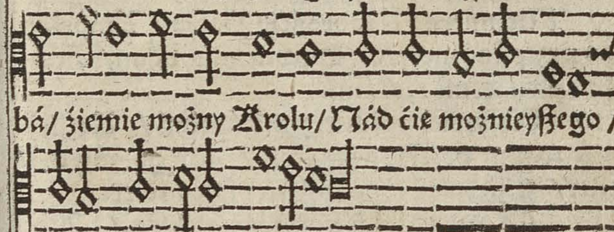

ćić náſze ćiemnośći : Byſmy wſzyſcy godnie Mo-

gli ćiebie chwalić zgodnie / Zmiłuy ſię nád námi.
Rep. Duchu świety ogniu/ ꝛc.
Rep. Duchu świety ogniu/ ꝛc.

4 Piesn.

Szechmogący Stworzyćielu/ Nie-
bá/ ziemie možny Krolu/ Nád ćię možnieyſzego /
niemáſz/nie będźie/ áni było.

2 Trzeches oſob w iednym Boſtwie Dźiwnieś možny w ſwym Kroleſtwie : Przez ćię / wſze ſtworzono/ A wſzytko dobro nam ſpráwiono.

3 Bez początku w ſwey iſtnośći/ Wielceś dźi-

wny w swey iásnośći: Wiecznie sam kroluieß / Wßytkie rzeczy możnie spráwuieß.

4 Niebo/ ziemiá/ y też morze/ Ciebie wyznawa náß Boże / W wielkich twoich śiłách/ Ktoreś ziáwił we wßech żywiołách.

5 Wßytko niebo Plánetámi/ Oświećiłeś y gwiazdámi; K czásy roznymi/ Spráwuieß pioruny y gromy.

6 Anioły duchy czystemi / Osádźiłeś niebo swemi; By ná ćię pátrzáli / A w chwale się twey rádowáli.

7 K ziemię też dźiwnieś spráwił/ Człowiekáś ná niey postáwił; By ćię posłußny był / Wedle woley twoiey się rządźił.

8 Ktemuś ią pięknie ozdobił/ By tu ná niey ku czći twey żył/ Lásy y gorámi / Z rozlicznemi ich okrasámi.

9 Niezmierną Mądrośćią Boską / Nápełniłeś przepáść morską/ Dźiwnemi rybámi/ Zewßąd płynącemi rzekámi.

10 Wßytkoś powietrzem nápełnił / Roźlicznes w nim ptástwo spráwił / By go záżywał człek/ Dźiękuiąc ći po wßystek swoy wiek.

11 Co ma w sobie przepáść morska / Albo też ßerokość ziemska/ Wßytko ku pożytku/ Dałeś ludzkiemu pokoleniu.

12 Nád toś go ießcze wywyżßył / Pod moc iego wßytkoś podbił; By nád tym pánował / Ciebie náde wßytko miłował.

13 Wßákże nád wßytko ſtworzenie/ Nedzą-
meyßego ná tym świećie/ Niemáß nád człowie-
ká: Przyßłá nań zá grzech pomſtá wielka.

14 Bo nie zoſtał w niewinnośći; Gdy vſłu-
chał Diabley złośći: Doznał nárußenia/ Dá-
row z nim ſtworzonych ſtrácenia.

15 Z roſkoßnego Ráiu wygnan/ A w rozli-
czne nędze podan; Doczesne ná świećie/ A wie-
czne potym to żywoćie.

16 W czym rátunku ni pomocy/ Nie było z żá-
dnego mocy: Bo w to vtrapienie/ Przyßło wßę
ludzkie pokolenie.

17 A wßákoż ty Boże Oycże/ Weyżrzałeś ná
swe ſtworzenie/ Niechcąc by zginęło; Ale w
twey chwale wiecznie żyło:

18 Zesłałeś Syná ſwoiego/ Jedynego y
własnego/ Tu ná te niſkośći/ By krwią ſwą o-
mył náße złośći.

19 Ktory będąc w náßym ćiele/ Cierpiał dla
grzeßnikow wiele/ Y nábył onego Dziedżictwá
przez grzech ſtráconego.

20 Synu Oycá niebieſkiego/ Sprawco ſtwo-
rzenią wßelkiego/ Lutość twoiá wielka; Ześ
przyßedł ná świát dla człowieká.

21 Tu ná świećie przebywáiąc/ Ludzkie zbá-
wienie ſpráwuiąc/ Zakoneś wypełnił: Potym
śmierć okrutnąś podſtąpił.

22 Tákeś z Czártowſkiey wybáwił Mocy/
y grzechow pozbáwił/ Wßytkich w ćię wierzą-

cych; A zá złośći pokutuiących.

23 Trzećiegoś dniá potym powstał Z martwych/byś iáwnie okazał/ Twe dośćvczynienie/ A przez nie vspráwiedliwienie.

24 W niebieskąś wstąpił stolicę/ Ośiadł oycowską práwicę/ Tám orędownikiem Jesteś; boś nászym pośrzednikiem.

25 Zesłałeś nam z wysokośći/ Z swey Boskiey szczyrey miłośći/ Duchá naświętszego/ Poćieszyćielá wszech práwego.

26 A teraz go wszytkim dawasz Hoynie/ ktore zá wierne masz. O naświętszy Pánie/ Láská twa niech w tym nie vstánie.

27 Bysmy się tu wspoł ćieszyli: A tám ná wieki chwalili/ Ciebie Páná swego; Ják Zbáwićielá iedynego.

28 Duchu święty rácz nas ćieszyć: Myśli/ vczynkow sprawcą być: Gdyżeś wszechmogący Bog/ wszytko we wszech spráwuiący:

29 Bysmy świątobliwie żyli/ Oycá y Syná chwalili/ Wespoł z tobą Pánem: Ná to mowimy wszyscy; Amen.

5. PIEŚN Przed Kazániem.

Notá iey, iáko, Zmiłuy się Boże nád námi.

PRośim ćię Oycze niebieski/ Ráczże nam záwżdy vżyczáć twey świętey łáski. A rácz nas od grzechow vchowáć/ A w łásce swoiey záchowáć: Boże Oycze day.

2 Prośim ćie też Synu Boży / Rácżże nam záwße vżycżáć słowá swoiego ; Bychmy ie dobrze zrozumieli/ W tobie nádzieie pokłádáli: Synu Boży day.

3 Prośim ćie też Duchu święty / z Bogiem Oycem/ y też z Synem w Troycy iedyny/ Prawdziwey wiáry byś náucżył/ Podług woley swoiey rządźił : Duchu święty day.

6. Pieśn Po Kazániu,

Ná stárą note.

Błogosłáw nas Boże Oycże / Mocą twey świętey práwice. Jezu Chryste Zbáwićielu / Okaż nád námi łáskę swą.

2 Duchu święty rácż nas ćießyć / Myśli náßych rácż spráwcą być. Day Boże w Troycy iedyny/ Bysmy tento dźień sträwili;

3 W twoiey łásce á w miłośći / W miłośierdźiu w pobożnośći : Záchoway nas wßego grzechu/Nie day dyabłu z nas pośmiechu.

4 Day myślić o ostátnim dniu / Day pámiętáć o skonániu. A gdy śie tu zwroćiß Pánie/Sądźić żywe y też zmárłe.

5 Postaw nas ná swey práwicy/Rácż nas vznáć zá swe syny. Amen/Amen/Boże day to/ By śię to w nas wypełniło / Coby ku cżći twoiey było.

7. PIEŚN.
Ná stárą Notę.

BOże Oycze przy słowie twym / Rácz nas záchowáć prawdźiwym: Náwroć wszytkie Heretyki/Syná twego przećiwniki.

2 O Christe Pánie nád Pány / Obroń swoie Chrześciány: Okaż moc swey Boskiey ręki/Niech ćie ztąd chwalą ná wieki.

3 Duchu święty rácz nas ćieszyć; A iednośćią wiáry złączyć: A czásu ostátecznego / Domieść żywotá wiecznego.

8. PIEŚN Po Kazániu.
Z Augusty y Ambroży S. Hymnu wźięta.
Notá iey, iáko, Wesoło śpiewaymy/ Bogá Oycá chwalmy.

BOgá ćie chwalimy / Pánem wyznawamy / TROYCO przenaświętsza; Czći ćie wszelka źiemiá/Tákże y to morze/ Chwałę wzdawa tobie.

2 Anieli Możnośći/ Archánieli y śiły/ Thronowie y Páństwá/ Cherubin y Xśięstwá/ y Seráphin tobie/ mowiący śpiewáią:

3 Swięty/ święty/ święty Pan Bog nád zastępy: Pełne są niebiosá / y źiemiá twey słáwy:

Tyś sam

Tyś sam błogosławiony Pan Bog nasz ná wieki.
4 Zbor ćie Apostolski/ Y poczet Prorocki/ Zastep Męczennicki/ Y ten okrąg ziemski/ Wszystko ćie wyznawa/ Y lud Chrześćiáński.
5 Oycá niebieskiego/ Niezmiernie dobrego/ Wielbi káżda duszá/ Jáko ná to słusza: Gdyż dał Syná swego/ Dla zbáwienia násze go.
6 Tyś Krol Chwały Christe/ Syn wiecznego Oycá/ Chcąc nas sam wykupić/ Raczyłeś sie wćielić; A żywotem Pánieńskim niechćiałeś sie brzydźić.
7 Skończyłeś zwyćiestwo/ Zstárłeś śmierci żądło/ Otworzyłeś niebo wiernym żądáiącym: Ná práwicy śiedźisz/ w słáwie Bogá Oycá.
8 Że przyidźiesz wierzymy/ Sądźić spráwiedliwie; Rácz pomoc prośimy/ Wszem swym dobrotliwie/ Ktorzy w ćie dufáią/ Z miłośći czekáią.
9 Ráczże nas policzyć/ W liczbe świętych włożyć/ Tu y w tey słáwnośći. Pánie rácz nas zbáwić; tákże y pożegnáć/ Dźiedźictwo swe nam dáć.
10 Duchu święty Boże/ Bez ćiebie nie może/ nikt zbáwiennie wierzyć/ Ni świątobliwie żyć: Owa co dobrego/ Przez ćie Páná swego
11 Mieć tylko możemy: Dayże nam prośiemy; By zbáwiennie wierzyć/ Zbożnie mogliśmy żyć; A potym Páná swego Ná wiek wiekowo chwalić.
12 O błogosławieni wszyscy/ co ćie chwalą TROYCO przenaświętsza/ Y tobie cześć wzdá-

ię; Przed świátem śię nie wstydząc/ Smiele wyznawáią/

13 Oycá niebieskiego/ Niezmiernie dobrego/ y Syná mądrego/ y Duchá świętego/ Wiernych ćieszyćielá Przedobrotliwego/

14 Mowiąc: Swięty/ Swięty Pan Bog nád zastępy; Pełne są niebiosá/ y ziemiá twey chwały; Jesteś błogosłáwiony Pan Bog nász ná wieki.

9. Pieśń Po Kazániu.

Ná stárą note.

KRolowi nád wszemi Krolmi/ á Pánu nád Pány/ Ktory on sam nieśmiertelność ma/ Jemuż bądź cześć y chwałá wieczna:

2 Bogu Oycu/ y Synowi/ y Duchu świętemu/ Niechay będźie wieczna cześć/ chwałá/ iáko Bogu wszechmogącemu/ Amen.

Psalmy O Troycy Przenaświętszey.

Psalm 2. 33. 45. 67. 101. 110.

Modlitwa do Troyce S.

BAdź tobie cześć y chwałá Boże Oycze, żeś nas stworzył, á stworzenie swoie rządźisz, opátruiesz,

truieß, we wßem dobrym dopomagaß. Záchoway nas prośimy ćię, przy láſce ſwoiey Oycowſkiey ná wieki wiekow: Amen.

Bądź tobie cześć y chwałá Pánie Jezu Christe Synu Bogá żywego; żeś nas wykupił, y zá grzechy náße Bogu Oycu dosyć vczynił, przez śmierć ſwoię. Rácz o nas prośimy ćię pracą y ſtáranie mieć, iáko Pan y Páſterz nam od Oycá dány: á ſam nas wſpomagay, y godne czyń, ku łáſce Oycá twoiego: Amen.

Bądź tobie cześć y chwała Boże Duchu święty, ktoryś ſercá náße poświęćił, y ku poznániu imieniá Bożego ſpráwić raczył. Rácz ſercá náße rządźić y ſpráwowáć mocą y łáską ſwoią: ku wßemu dobremu rácz pobudzáć: ćiemnośći náße y nieumieiętnośći rácz oświecáć, ku ſtałośći rácz mocne czynić, w wierze y w nabożeńſtwie Chrześćiáńſkim rácz nas vtwier

dźáć, y we wßytkich smutkách náßych rácż nas sam záwżdy ćießyć. Amen. Boże Oycże y Synu y Duchu S, Boże w Troycy iedyny, zmiłuy się nád námi grzeßnymi, Amen.

PIEŚNI O SYNV BOZYM NA ADWENT; To iest; O WCIELENIV SYNA BOZEGO.

1. Pieśn Adwentowa.

Notá iey iáko, Pieśń 3. O Troycy świętey. Pánie náß studnico/ ꝛc.

PAnie náß Oycże miłośćiwy / Boże wßechmogący/ Tobie my grzeßni dźiękuiemy: Zmiłuy się nád námi.

Rep. Żeś dla nas Syná namilßego/ Z niebá wysokiego / Zesłał dla zbáwienia náßego: Zmiłuy się nád námi.

Rep. Studnicáś ty wielkiey dobroći: Rátuy w dole-

w doległośći/ A przywiedź ku wieczney rádośći: Zmiłuy śie nád námi.

2 Christe iedyny / z niebá do nas posłány / Z dawná nam z Oycy obiecány: Dla nas wszytkich grzesznych/Raczyłeś śie z łáski wćielić:Zmiłuy śie nád námi.

Rep. Człowiek záſłużył/zá grzechy ktore czynił/Smierć/piekło/wieczne potępienie: Tyś spráwił zbáwienie / Przez ono twoie święte wćielenie: Zmiłuy śie nád námi.

Rep. O Jezu naświętszy/Synu Boży wszechmogący / Day nam byśmy przez twe wćielenie/ Smierći wieczney vszli / Potym w Krolestwie z tobą żyli: Zmiłuy śie nád námi.

3 Wszechmocny nász miły Pánie/Tyś namniey nie omieszkał/ Gdyś iuż nas zbáwić miał: Prośbyś świętych twoich wysłuchał: Zmiłuy śie nád námi.

Rep. Jużći śie twa łáská ziáwiłá/ Nas zbáwienia nábáwiłá/ Ktorego Prorocy/ Nam ie opowiádáiąc żądáli: Zmiłuy śie nád námi.

Rep. Dźiękuiemyć wszyscy tobie/ Żeś nas raczył przyiąć k sobie / Dla Syná twoiego / W żywoćie Pánny wćielonego: Zmiłuy śie nád námi.

(☞ * Pieśni ná wtorą Niedźielę Adwentową/ pátrz o Sądnym dniu/ Pieśń 2. Jezus Christus wiecznie żywy.)

2 PIEŚN Adwentowa.

Ná ſtárą notę.

WEſoło ſpiewaymy / Bogá Oycá chwalmy: Ze nam Syná ſwego/ Iednorodzonego/ Dał ná wykupienie/ Prze ludzkie zbáwienie.

2 O przyśćiu Chriſtowym/ Czworo piſmo o nim: Pierwße / w ćiáło iego: Wiec / w ſerce wiernego: Trzećie/ przy ſkonániu: Czwarte/ ku ſądzeniu.

3 Pierwße przyśćie iego; Ieſt przodkiem dla tego: By poſelſtwo ſpráwił: Weſele nam ziáwił: Do pokuty wołał / Wiele ich vzdrowiał.

4 Ták mowiąc vczył ſam: Przykład moy dáię wam; Ták iákom ia czynił / Wolą Oycá pełnił: Tákże y wy czyńcie / Wolą Oycá pełńcie.

5 Wolą Oycá konał/ Grzeßnych k ſobie wołał: Proroctwá nie wzrußył/ Bowiem ćierpieć raczył. Ták lud ſwoy wykupił: Czártá z mocy złupił.

6 Wtore przyśćie iego / W ſerce wierzącego. Przez ſwe święte ſłowo/ Wchodźi do grzeßnego; Co pokutę czyni/ Iego ſłowu wierzy.

7 O tym ſam powiedźiał / A obietnicę dał: Gdźie ſię w náuce mey/ Zeydą dwá / álbo trzey/ Iam ieſt miedzy nimi/ Przebywáiąc z nimi;

8 Nie opußczáiąc ich/ Do mnie wołáiących: Ale chcę być z nimi/ Káżdey ich godźiny/ Wßego vdręczenia/ Aże do ſkonánia.

Trzećie

9 Trzećie przyśćie iego / W czás śmierći káżdego: Przetoż nam czuć kazał/ Obżárstwá zákazał: Bowiem niewie człowiek/ W ktory śmierć przyidźie wiek.

10 Przeto śię wiáruymy / A nie obćiążaymy/ Serc náßych obżárstwem/ Ani też piiáństwem; Roskoßy przestáńmy/ Páná w tym słuchaymy.

11 Czwarte przyśćie będźie / Gdy tu sądźić przyidźie. Tám będźie dźiwny dźień/ Gdy wstániem z grobow weń: Támby śię rad zły skrył / By przed Pánem nie był.
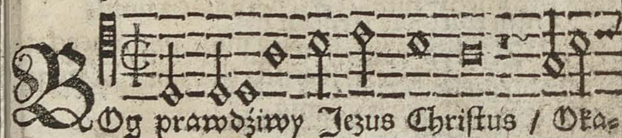
12 Wßyscy Aniołowie / Christowi posłowie/ Ná sąd z Pánem przyidą/ Wielkie cudá będą: Niż ná sądźie śiedźie/ Ziemiá śię trząść będźie.

13 Dźień tym stráßny będźie / Dźień smutku y nędze/ Co śię Páná przeli / Zá nim iść niechćieli/ Swiátu w tym folguiąc/ Ludźi náśláduiąc.
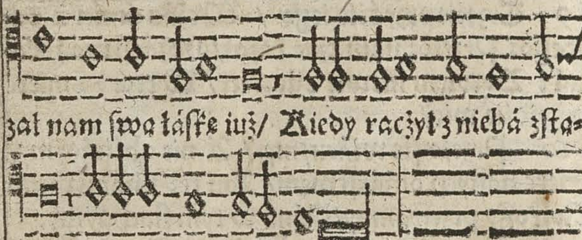
14 Przetoż śię przyprawmy / Wßech złośći przestáńmy: Ták Páná czekaymy; Ná Modlitwách trwaymy/ Y w pokutowániu/ W świętych obcowániu.

15 * Ráczże spráwić Pánie/ W nas pokutowánie; Zebychmy ták żyli / A ćiebie widźieli / Páná łáskáwego/ Ná dźień przyśćia twego.

3. PIEŚN Adwentowa.

BOg prawdźiwy Jezus Christus / Oka-

2 Chcąc być ludzkim zbáwicielem / Bostwo złączył z náßym ciáłem / Zá spráwą Duchá świętego: Dla wykupienia náßego.

3 Słowo ciáłem się tu stáło / Pánny czystey nie wzrußyło: Iśćieć to nád rozum ludzki / Bo to spráwił nád bieg zwykły.

4 Bo gdy Pánná vwierzyłá: Moc naywyżßego záćmiłá. Weyźrzał Bog ná iey zniżenie: Duch świety spráwił wćielenie.

5 Wyßedł od Oycá wiecznego / Przyßedł w niskość świátá tego: Przywziął náße ciáło z Pánny; Dla náßey dußney obrony.

6 Wyßedł z żywotá czystego / Ják z páłacu Krolewskiego: Ják olbrzym ku boiowániu/ Przyßedł k náßemu zbáwieniu.

7 A zwyćiężył Czártá złego: Smierć/ piekło/ wßytkę moc iego: A to/ czym był świát zárázil/ Aby z nim wiecznie strácon był.

8 * Ktoryś rowny Oycu swemu/ Pomoż przyrodzeniu mdłemu: Vlecz sam náße krewkośći/ Podług niezmierney miłośći.

9 O Jezu Christe z litości / Ktoryś sie począł w czystości / Błogosław nam ; Obroń złego ; Domieść Krolestwa wiecznego.

4. PIESN Adwentowa.

W Osłan iest od Boga Anioł / Ktoremu imię Gabriel ; O czym Łukasz święty świadczy / Aby temu wierzył każdy.

2 Do krainy Galileyskiey / Gdzie iest miasto Nazaretskie / W ktorym to Marya Panna / Jozephowi poślubiona.

3 Y wszedł do niey z tym poselstwem / Będąc Bogu w tym posłusznym : Ktory / niż poselstwo sprawił / Tymi ią słowy pozdrowił :

4 Zdrowa bądź / vmiłowana / Z łaski nawyższego Pana : Synowi cię swemu obrał / By w twym żywocie mieysce miał.

5 Panna słysząc pozdrowienie / Miała to za

podzi-

podziwienie; Jákowyby to poseł był / Ktory onę ták pozdrowił:

6 Nie boy się/rzekł Anioł do niey: To zá pewne poselstwo miey: Bądź z tego dáru wesołá; Boś łáskę Bożą nálázłá.

7 Poczniesz Syná y porodzisz; Imię mu Jezus położysz: A ten będzie ták krolował/ Nigdy końcá nie będzie miał.

8 Zá spráwą Duchá świętego / Poczniesz ty Syná Bożego: Moc naywyższego to spráwi/ Że on to sam w tobie záćmi.

9 Abyś w tym nic nie wątpiłá; Oto Elżbietá poczęłá/Práwie iuż w swoiey stárośći; Smutną będąc z niepłodnośći.

10 Miesiąc szosty iest Elżbiećie/ Jáko poczęłá w żywoćie: Bo v Páná wszechmocnego/ Nie iest nic niepodobnego.

11 Pánná zátym pozwoliłá / Pánu się swemu poddáłá: Otom ia iest sługá iego; Zstań się podług słowá twego.

12 Támże w iey świętym żywoćie/Nád zwyczay było poczęćie: Bog się z człowieczeństwem złączył; Pánnie Pánieństwo zostáwił.

13 * O Christe dla nas wćielony / W żywoćie Máryey Pánny/ Ráczże nam grzechy odpuśćić/ Rádośći wieczney domieśćić.

5. PIESN Adwentowa.

Chwale=

hwalebny ieſt Bog narodu Izráel-

ſkiego; Iż vczynił odkupienie ludu ſwego.

2 Podnióſł vpádłe moc zbáwienia náßego : W domu Dawidá ſługi wiernego ſwego.

3 Ták iáko to obiecał / przez vſtá świętych / Prorokow ſwoich od wieku záwße więtych.

4 Iż nas miał wybáwić od nieprzyiációł náßych Ktorzy nas trapili czáſow wßelákich.

5 A chcąc vżyć nád Oycy miłośierdźia ſwego / Nie zápomniał Teſtámentu naświętßego.

6 Przyśięgę Abráhámowi oycu náßemu / Zyśćił / dawßy to iuż ludowi ſwoiemu.

7 Byſmy będąc z rąk nieprzyiációł wybáwieni / Mogli mu ſłużyć niczym nieuſtráßeni /

8 W pobożnośći / w ſpráwiedliwośći przed nim chodząc ; Przez wßytkie dni náße żywot święty wiodąc.

9 Ty dźiećię będźieß zwan Prorokiem nay-wyżßego ; Poydźieß przed Pánem / gotuiąc drogi iego.

10 Oznáymuiąc o zbáwieniu ludowi iego / K odpußczeniu grzechow / z dobroći iego.

11 Przez niezmierne miłośierdźie Bogá náſzego/ Ktory zſtąpił dla nas/ z niebá wyſokiego.
12 Aby oświećił tych/ co w ćiemnośćiách śiedźieli/ Y tych ktorzy tákże w ćieniu śmierći byli.
13 Spráwuiąc nogi náſze czáſu wſzelákiego/ Ku drogom zbáwiennym pokoiu wiecznego.
14 * Bądźże wieczna chwałá Bogu Oycu náſzemu/ Synowi iego/ y Duchowi świętemu/
15 Ták; iáko vſtáwicznie/ byłá odwiecznośći: Niechay będźie wiecznie iego wielmożnośći.

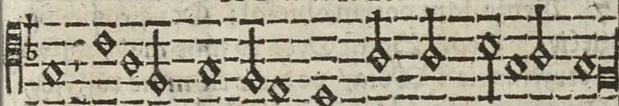
6. Piesn Adwentowa.

BOgá ćię chwalimy Pánem/ ꝛc. ꝛc. *Pátrz o Troycy świętey w Pieśniách. Pieśń 8. Może być też śpiewána po Kazániu.*

7. Pieśn Adwentowa.

Christus iedyny Syn Boży / Od Oycá przedwieczny: Rep: Od wieku z Oycem będą
Bog prawdźiwy/ á wſzech rzeczy ſtworzonych Pan práwy/

cy/ Ob-

cy/ Obronca wßechmogacy na świat tu zstapić Craczył.

2 Dla nas sie stał Człowiekiem/ z Panny sie narodził. Rep. A iey Panieńskiey czystośći ni wczym nie zaßkodził: Moc swoie Boska w tym ziawił; Ze sobie ćiało sprawił/ By nas z grzechu zbawił.

3 Jeßcze sam Bog Oćiec w Raiu/ o tym przepowiedział. Rep. Jż Syn iego namileyßy/ na ten świat zstapić miał; Gdy do weża onego/ Ktory człowieka pierwßego Zwiodßy/ wwiodł do złego/

4 Mowił: żeś człowieka zdradził; Bedźieß sie z nim wadził. Rep. Wiecznymi czasy/ bowiem ia nieprzyiaźń vsadził/ Miedzy tobą a naśieniem/ Niewieśćim iey plemieniem: To zetrze głowe tobie.

5 Przez inne potym Proroki/ Syna swego wziawił. Rep. Ze miał na świat przyść/ aby tu wßę grzeßniki zbawił; Smierćia swa z grzechu wykupił/ z potepienia wybawił/ Zbawieniem obdarzył.

6 Bo po vpadku człowieczym/ żaden sie nie obrał/ Rep. Ani Anioł/ ani człowiek/ coby go ratował; Aż sie nam na ten świat ziawił/ Co z dawna obiecan był/ ktory grzeßne zbawił.
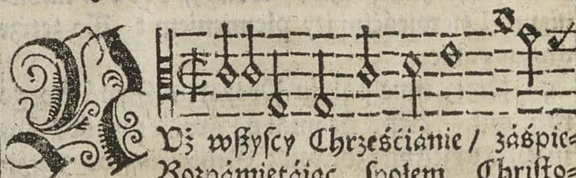
7 Tenże sam potym obiecał; Ocz prosić bę-
dziećie/ Rep. Bogá Oycá w imię moie/ wszyt-
ko otrzymaćie: Wołá/ podźćie ku mnie wszyscy/
W grzechách swych obćiążeni/ Byśćie wolni byli.

8 O ráczże nam Christe Pánie/ tę łáskę twoię
dáć/ Rep. Abysmy tu w tey krewkośći/ przy
wierze mogli trwáć: A niech twoie święte sło-
wá/ Gdyżeś ty náßá głowá/ nam będą poćiechą.

9 Rośćiągni iuż krolestwo twe naświętße
nád námi: Rep: Aby twa święta łáská/ zá-
wße byłá známi. A niech my twoie owieczki/ nie
mamy inney vćieczki/ Nád ćię Páná swego.

10 A gdy przyidźieß ná ten to świát/ w wiel-
kiey wielmożnośći/ Rep. A w tym doświád-
czyß káżdego wiáry y stałośći; Day bysmy twoy
głos słyßeli; Podźćieß iuż moi mili/ Ná wiecz-
ne rádośći.

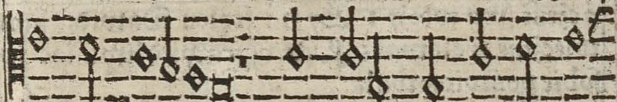
8. PIESN Adwentowa.

Nyż wszyscy Chrześćiánie/ záśpie-
Rozpámiętáiąc społem Christo-

waymy ninie. Rep. W ktorym miłość nawyżßa
wo wćielenie;

nam ieſt vkazána / Od Bogá wſzechmocnego /

á náſzego Páná.

2 Bo ſie wielce zlitował/nád wſzytkimi námi/ Rep. Widząc á ono Szátan pánuie nád námi. Ktorzyſmy przez Adámá pierwſzego zgrzeſzyli ; Przez wtorego Adámá z grzechu wybáwieni.

3 To co Pan Bog od wieku w ſwey rádźie vłożył/ Rep. Poſtawſzy tu ku Pánnie / to nam iśćie ziáwił : Gdy poſłał przez Aniołá / do niey z wyſokośći ; Aby iey ziáwił nowe ná świećie rádośći.

4 Przyſzedſzy Anioł ku niey / pięknie ią pozdrowił ; Rep. A poſelſtwo od Bogá tymi słowy ſpráwił : Bądź pozdrowioná Pánno z łáſki vlubiona ; Tyś miedzy niewiáſtámi / ieſt błogoſłáwiona.

5 Pánná ſię wielce temu poſelſtwu zdziwiłá Rep: Bo tákiego poſelſtwá nigdy nie ſłycháłá: A Anioł rzekł ; iż ſię to mocą Boſką ſtánie : Bo wſzechmocnośći iego/ nie ieſt zámierzenie.

6 Płod święty w twym żywoćie będźie zwan Syn Boży/ Rep. Ná ktorego Bog Oćiec moc

á cześć swą włoży: By ná stolcu Dawidá sam wiecznie krolował; Lud vspráwiedliwiáiąc w sobie poświęcował.

7 Ták Pánná vwierzywszy/ wnetki przyzwoliłá/ Rep: Aby Mátką zostáłá/ ták zacnego Syná: A z swey wielkiey pokory ták odpowiedźiáłá/ Do Aniołá co przezeń to poselstwo miáłá:

8 Otom ia iest pokorna służebnicá iego: Re. Stań mi się posle wierny/ według słowá twego. A ták w iey czystym ćiele/ raczył się Pan wćielić/ Ktory nas z śmierći wieczney miał znowu ożywić.

9 Tám Bogu vstąpiło práwo przyrodzone; Rep. Pánnie zostáło Pánieństwo nienáruszone: Moc Boża to záćmiłá co nie ma początku: Bog słowo stał się ćiáłem/ w tym dźiwnym porządku.

10 Przetoż to iuż pewnie wiedz wszelkie pokolenie; Rep. Iż się Bog stał człowiekiem przez ludzkie zbáwienie. Ná świećie z ludźmi będąc/ tu w pokorze mieszkał; Stráconych dárow nászych/ zás znowu nábywał.

11 * Chwalmysz Bogá wiecznego/ społecznie śpiewáiąc: Rep. A w swym sercu rádośnie chwałę mu wzdawáiąc/ Z ták kosztownego dáru/ Syná wćielonego: Bądź ná wieki chwalebne imię święte iego.

9. PIESN Adwentowa.

Ktora iest Máriey Pánny. Luc: 1.

Notá iey, iáko Psálmu 5. Posłuchay Pánie słow moich. etc.

Z Sercá práwie ochotnego / Wielbi duszo ma Páná swego. Rep. A Duch sie moy rozrádował; Iż mie Bog zbáwieniem dárował: A iż weyzrzał ná mie wdzięcznie / Sługe swą ták podłą łáskáwie: Przeto ziemscy narodowie / Wszyscy mie szczęśliwą názowią.

2 Iż on Pan moy wszechmogący / A mnie z łáski swey miłuiący / Rep. Oprocz wszey godności moiey / Wielce mie vczcił z łáski swoiey. Lecz nie dziw ; gdyż imie iego Swięte iest záwżdy czásu wszego : A trwa miłosierdzie iego / W narodziech boiących sie iego.

3 On sam pokazał moc swoię (Rámieniem swym) pod ktorą stoię / Rep. Rosproszył wynioskych hárdość / Myśli sercá ich / złą niezbożność : Mocarze ich z stolic zrzucił / A podłe wywyższył y vczcił. Nápełnił dobrym łáknące / Wypuścił czczo obfituiące.

4 Przyiął wdzięcznie powolnego / Izráelá sługę swoiego : Rep. Aby to pokazał wiernym ; Iż on iest Pánem miłosiernym : A iż nie przepomniał swego / Slubu Oycom vczynionego / A-

brámowi z domem iego/ Zycząc mu ßczęśćia wiecznego.

10 Pieśn Táż Máriey Pánny.

Notá iey iáko; Wßechmogący ſtworzyćielu.

Duſzo moiá Páná ſwego/ Wielbi czáſu wßelákiego: Duch moy ſię ráduie/ W Bogu zbáwienia doſtępuie.

2 Bo weyzrzał ná vniżenie/ Pokorney ſwey ſłużebnice: Ztąd mię zwáć ßczęśliwą/ Wßytkie narody wiecznie będą.

3 Ten mi możne rzeczy ſpráwił/ Niewymowne cudá ziáwił: Możnym będąc ſłynie/ A świete záwße iego imię.

4 A miłośierdźie onego/ Do narodu wßelákiego/ Rośćiągnie ſię wßędźie; Ktory ſię go iedno bać będźie.

5 Ten możny vczynek ſpráwił/ W tym moc ſwą Boſką obiáwił; Iż pyßne rozproßył/ Myśl ich hárdą wniwecz obroćił.

6 Ten też zepchnął z Thronow możne/ Ná ich mieyſce dał pokorne: Nákarmił łáknące/ A bogáte opuśćił łączne.

7 Izráelá ſługę ſwego/ Przyiął z łáſki ſwey dla tego; Aby to okazał; Iż obietnic ſwych nie zápomniał.

8 Toć ſam Oycom obiecał był/ Abrahámowi zá-

wi záślubił/ A potomstwu iego; Ze miał postáć Syná swoiego.

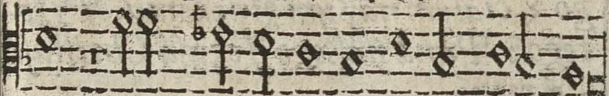
9 * Bogu Oycu wßechmocnemu / Chwałá niech będzie sámemu; Iż nam Syná swego zesłał dla zbáwienia náßego.

II. Piesn Adwentowa.

Ktora lubo przed Kazániem, lubo po Kazániu może być śpiewána, Słowo, wćielenie, odmieniwßy czásow innych, w Słowo, Zmiłowánie, álbo twe národzenie, &c. &c.

PAnie Iezu Christe / przez twoie wćielenie

nie/ Ráczyß nam dáć prosim Boskie przeżegnánie.

2 Zebyśmy śię ćiebie ták rozmilowáli / Tobie cześć y chwałę sámemu wzdawáli.

3 A potym żywoćie przyimi nas ku sobie: Gdyż náßá nádzieiá / położona w tobie.

4 Abyśmy ćię iuż tám práwie oglądáli / Czegośmy z rádośćią tu oczekawáli.

PSALMY O ADWENCIE,
Albo
O Wćieleniu Syná Bożego.
Psálm 72. 85. 89. 132.

MODLITWA Adwentowa.

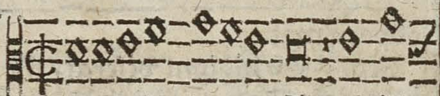
WSzechmogący Boże Oycże, ktoryś chćiał áby Słowo ono Syn iednorodzony twoy zá spráwą Duchá świętego, wźiął ćiáło z Pánny błogosłáwioney Máryey: day nąm prosimy pokornie, ktorzy temu wierzymy, zstáć się vczestnikámi pożytku tego iego z ćiáłem nászym złączenia. Przez tegoż Páná nászego Jezusá Christusá, Amen.

PIESNI O NARODZENIV SYNA BOŻEGO, według ćiáłá

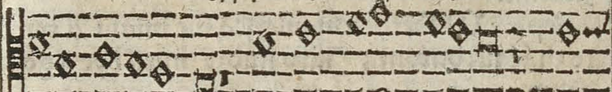
j. PIESN.

PAnie nász studnico dobroći / Oycże bez początku / ⁊c. *Pátrz o Troycy S. Pieś n. 3.*

2. Pieśn.

Szyscy ludźie weselćie się; Boć Syn

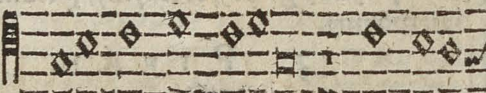
Boży národźił się/ Ktory z dawná obiecan/ Dźi-

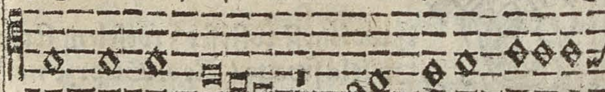
śia nám iuż iest zesłan.

Rep. Národźił się dźiś w Bethleem/ Mieśćie sławnym Dawidowym / Zá Augustá Cesárzá/ Tá świeta weszłá zorzá.

Rep. Pánná nam go porodźiłá/ Y w pieluszki owinełá: Powiwszy w żłob włożyłá/ Nászego Zbáwićielá.

Stáyni się nam národźił / Choć iego

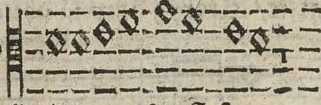

świát wszytek ten był / A wżdy nie miał kedyby

odpoczywał.

Rep. Do Egiptu vćiekał/ Gdy go Herod zábić kazał: Nędze cierpiał/ By grzeszne z Bogiem ziednał.

Rep. W Bethleem mieyscá nie miał: A tymći to znáć iuż dawał; Jáko sludzy mieli być iego w nędzy.

&cet. *Jáko wiersz pierwszy.*

P Odźiękuymyż wszyscy temu/ Synowi národzonemu/ Ktory się dźiś národźił/ Nas smętne vweselił.

Rep. Spiewaymyż iuż z Aniołámi/ Y ze wszytkimi wiernymi/ Pánu temu wiecznemu/ Dla nas národzonemu.

Rep. Anieli go obiáwili/ Y w Bethleem vkázáli: Przetoż go przywitaymy/ Pieśni wdźięczne śpiewaymy.

3. PIEŚN.

Ná stárą note.

CHwalmysz wszyscy z weselem stworzyćielá swego/ Rep. Bo prze nászę zbáwienie zesłał Syná swego/ Dźiećię śię národźiło/ Proroctwo się

spełniło/ W iego narodzeniu. Dziwne to narodzenie! Bo sie stało złączenie/ Bostwá z człowieczeństwem.
2 Niesłychane wćielenie to Syná Bożego: Rep. Przedziwne narodzenie/ Krolá Anielskiego! Raduią sie Anieli/ Spiewáiący wesele/ Stworzyćielu swemu: Bo ludzkie pokolenie/ Przez to swe narodzenie/ Odiął czártu złemu.
3 Ezáiasz powiedział; iż sie narodźić miał: Rep. Anioł Pánnie zwiástował: Ze sie w niey wćielić miał. Szczęśliwa iest tá Pánná; Iż k temu iest obrána/ Z Krolewskiego rodu; By mátka Boża byłá/ Krolá nam porodźiłá/ Z niebieskiego dworu.
4 Gdy był świát popisowan z dekretu Augustá/ Rep. Szłá Pánná y z Iozefem do tego miástá/ Bethleem názwánego/ Powiátu Żydowskiego: Gdy tám w ten czás byłá/ Syná nam porodźiłá/ Z dawná obiecánego/ Od Oycá wiecznego.
5 A gdy go porodźiłá/ y w swe ręce wźięłá/ Rep. W pieluszki go powiłá/ iákie w ten czás miáłá: W iáslech go położyłá/ Tego zacnego Syná/ z niebá posłánego; Gdźie są chwały Anielskie/ Y śpiewánie roskoszne; bez wszelkiey tesknośći.
9 Pátrz iáka to pokorá/ ták zacnego Krolá/ Rep. Co go w niebie Anieli bez przestánku chwalą: A wżdy tu w stáyni leżał/ Ten co nam wszytko zie-

tko ziednał/ Mądrość Oycá swego: Potym przez śmierć grzech zgłádził / Z niego nas wyswobodził/ rádości nabáwił.

7 Anioł sławny pásterzom nád stádem czuiącym/ Rep. Onym w nocy zwiástował Krolá niebieskiego/ W iáslistkách leżącego/ W pielustki powitego/ Páná wszego świátá ; Dla rodzáiu ludzkiego / Wczásu nie máiąc swego / ná tym nędznym świećie.

8 Chwałá Bogu ná niebie / Anieli śpiewáli: Rep. Pokoy ludziom ná świećie wdzięczny zwiástowáli. Gwiazdá się vkazáłá Mędrcom/ iásno świećiłá/ Nád zwyczay gwiazd inszych: Ktora byłá znák tego / Przyśćia Syná Bożego ; Dla zbáwienia nászego.

9 Mędrcy ią obaczywszy z kwápieniem iecháli/ Rep. Iż się ten Pan národził zdawná obiecány : Gwiazdá ie vprzedzáłá/ Ktora im znák dawáłá/ áż do tego mieyscá Gdźie się ten Pan národził / Ktory nas wyswobodził ; Z wiecznego przeklęctwá.

10 Potym wespołek weszli do domu onego : Rep. Tám dźieciątko nálezli/ y mátuchnę iego. Wnet támprzed nim vpadszy / Chwałę mu vczyniwszy/ iáko Pánu swemu ; Skárby swe otworzywszy / iemu ie dárowáli ; Potym precz odiecháli.

11 Pátrzmysz iuż wszyscy pilno ná Syná Bożego/ Rep. Iáko się tu on zniżył/ mogąc być bez te-

9. Wystrzegaymyż sie pychy/ A pokory sie vczmy od Páná swoiego: Bo nam przykład zostáwił/ Jáko tu on sam czynił/ By káżdy z nas ták żył.

12 * Christe Krolu niebieski od Oycá postány; Rep. A prze násze zbáwienie národzony z Pánny/ Rácz nam pokoy sposobić / od Antichristá bronić: Pásterzu swey trzody / Wypądź precz iego ledy/ A prawdę rozmnoż wszędy; Nász mocny brońcą.

4. PIEŚN.

Ná stárą Notę.

NAstał nam iuż czás wesoły; Ze sie nam z czystey Pánny národził Syn Boży: Przezeń sie wszem wierzącym zbáwienie mnoży.

2 Ktoremu słońce y mieśiąc/ Y wszytkie gwiazdy niebieskie służą ná czásy swe; A czynią roskazánie ku iego chwale.

3 Chwalmyż go z tákiey miłośći / W bráterskiey nászey iednośći/ serdeczną wdzięcznośćią: Iż nas raczył obdárzyć swoią szczodrośćią.

4 Bo sie nam w nim okazálá Miłość/ ktora też nie byłá tákowa słycháná: Iż dał Oćiec niebieski nam swego Syná.

5 A ktoryż to człowiek słyszał/ By nas ták Pan Bog miłował/ że Syná swego dał! Tegoż dla nas poniżył/ sługą vczynił.

6 O dziwnaż to łáſká iego / Że nam dał Bog Syná ſwego! Czegoſmy niegodni: Przetoż mu zá to wßyſcy chwałe wzdawaymy.

7 Ten widząc ludzkie zgrzeßenie / A też wielkie záwiedzienie / idąc w zátrácenie / A od chwały niebieſkiey / precż oddalenie:

8 Ktorego żadna świátá moc / Ani Anielſka pomoc / nie mogłá rátowáć; Przetoż ſie ſam nád námi raczył zmiłowáć.

9 A weyżrzał ná nas łáſkáwie / Dał Syná k tey naprawie; áby nas rátował: Dla tegoż go ták zniżył / ſługą vczynił.

10 Ten też z niezmierney miłośći / Podſtąpił tu ćießkośći / rozliczne trudnośći: Iż co Adam záſłużył / ná ſobie znośił.

11 Przetoż ſie raczył národźić / A ná świecie widźian być; áby nas wykupił / Z grzechu / śmierći / y piekłá / wiecznie wybáwił.

12 A przetoż my tu ná ziemi / Cześć / chwałe iemu wzdawaymy; ze wßemi Aniołmi / Bez przestánia go chwaląc / wdźięcznie śpiewáiąc.

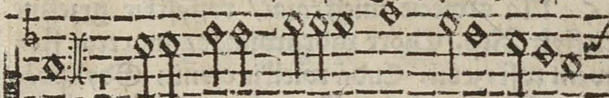
13 * Dźiekuymyż miłośći iego: Iż od diabłá złego wyrwał nas w ſwey mocy: Abyſmy mu ſłużyli we dnie y w nocy.

14 Bądź chwałá Oycu wiecznemu / Stworzyćielowi náßemu / Bogu wßechmocnemu / Ktory nam dał ſwoiego Syná miłego.

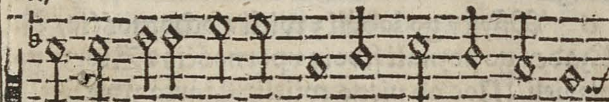
5. PIEŚN.

Ycá niebieſkiego pochwalmy z miło-
Że nam Syná ſwego zeſłał z wyſoko-

ści. Rep. Czćią ſobie rownego / A bárzo miłego/
ści/

Jenż ſię w Pánnie wćielił: Gdy ſię czás wypeł-

nił/ Tedy ſię národźił.

2 Jego národzenie tu w wielkiey niſkości/ Rep. Nie wielom ná świećie było w znáiomośći; Swięći Prorokowie/ Y wielcy krolowie/ Chćieli wedle ćiáłá/ Widźieć zbáwićielá/ Swego ćieſzyćielá.

3 Wſzákże im nie dáne żądze wypełnienie/ Re. Jnnym záchowano Chriſtá národzenie. Anioł ſię vkazał Páſterzom roſkazał: Do Bethleem idźćie/ Národzone dźiećię/ W iáſteczkách naydźiećie.

4 Oycá w niebiesiech ma/ władnie po wszem świecie; Rep. Mátkę ná ziemi ma/ to śláchetne dziecię. W pokorze raczył przyść / Smierć wieczną dla nas zgryść. Kto chce przyść do niebá/ Zá tym iść potrzebá/ Ktory zstąpił z niebá.

5 Ná świecie mieszkáiąc/ wszystkie grzeszne ćieszył: Rep. Chore vzdrawiáiąc/ martwe słowem wskrzesił. Cudá wielkie czynił; Gdyż práwym Bogiem był: Po tych miał poznan być / Ktory ná świát miał przyść/ Grzeszne wyswobodźić.

6 Wszyscy go żądáli z wielką ochotnośćią/ R. Rzadcy go poználi swoią vpornośćią: Ktorzy go przyięli/ Moc od niego wźięli; Czártá zwyciężyli; Swiát ten opuśćili; A zá nim chodźili.

7 Ktorzy go zá dobroć/ serdecznie miłuią: Re. Ci go skutkiem sámym/ chętnie násláduią/ Máiąc to od niego / Z zásłużenia iego: Zá nie oręduie/ Grzechy z nich zdeymuie/ Z łáską dáruie.

8 * Przez twe národzenie ráczyż nam dárowáć Rep. W dobrym pomnożenie/ złego sie wiárowáć: Bysmy w cnotách żyli / W pokorze chodźili/ Ciebie nie gniewáli / Wiernie prácowáli / Łáski twey doználi.

9 Coś w nas raczył spráwić/ Z swey szczyrey miłośći/ Rep. Chćieyże nam to zdárzyć ku wiecznęy rádośći: Swiátłem nas swym oświeć/ W sercách ie nam roznieć: Nie dopuszczay złośći/ Ani ćielesnośći/ Zgáśić twey iásnośći.

10 Day nam vćieszenie w Niebieskiey rádośći; Rep. Wieczne pomieszkánie / Gdźie niemász żáłośći ; Gdźie ćie wszyscy świeći Aniołowie chwalą; Niech ćie z nimi chwalim/ nigdy nieprzestáiąc/ Rzeczmy wszyscy/ Amen.

PIESN 6.

Jeruzalem miásto Krolá wielkiego/ We-
selze sie dniá dźiśieyszego; Spiewáy nowe pieśni
Pánu swemu / Bogu Oycu wszechmogącemu/
Ktory Syná swego/ iedynego/ Námilszego/ Ze-
słał ná te niskośći/ Aby nas zbáwił złośći. Ráduy

łá Bogu ná wyſokośći.

2 Słowo ktore Adam w Ráiu vſłyßał/ W on czás/ gdy Pan węzá przeklinał: Aby głowę iego świętę plemię/ Potłoczyło żeńſkie naśienie/ Wypełniło ſię to w domu zacnym Dawidowym: Gdy porodźiłá Syná Mária święta Pánná. Ráduymy ſię ſpołem wßyſcy z Anioły śpiewáiący: Chwałá Bogu ná wyſokośći.

3 Wieczne słowo Bogá Oycá wiecznego / Ktore záwżdy było v niego; Przez ktore to niebo/ y ziemię ſtworzył / A nam wieczną bytność ſwą zjáwił; Już ſię ćiáłem prawdźiwie ſtáło y wyniſzczyło śiebie ſámo/ przyiąwßy ná śię kßtałt ſłużebniká. Ráduymy ſię ſpołem wßyſcy z Anioły śpiewáiący: Chwałá Bogu ná wyſokośći.

4 Ten ktorego niebo/ ziemiá y morze/ w bytnośći ogárnąć nie może/ W ſtáyni w żłobie podłym położon był / Gdy ſię z czyſtey Pánny národźił: Nie wſtydźił ſię ten Krol wieczney chwały mátki ſwoiey/ Pierśiámi być kármiony/ będąc ſtworzyćielem iey. Ráduymy ſię ſpołem wßyſcy/ z Anioły śpiewáiący; Chwałá Bogu ná wyſokośći.

5 O przedziwna miłość Oycá wiecznego/Bogá ſtworzyćielá náſzego: Iż to przeyzrzał z láſki ſwey od wieká/ Aby vpádłego człowieká / Przez Syná ſwoiego/ Namilſzego wćielonego/ z grzechow śmierći wybáwił; Y zá dźiatki ſpoſobił. Ráduymy ſie wſzyſcy ſpołem z Anioły śpiewáiący: Chwałá Bogu ná wyſokośći.

7. PIEŚN.

Dy ſie Chriſtus národźił/Anioły roz weſelił: Z rádośćią mu śpiewáli / Bogu cześć/ chwałe dáli; Pánná Syná poczęłá / Chriſtuſá porodźiłá/ Czyſta pánna zoſtáłá.

2 W Bethleem ſie národźił / Ktorego wſzyſtek świát był: Do żłobu był włożony/ Pan wiekuiſtey chwały: Mária go powiłá/ W pieluſzki obwinęłá/ Obwinawſzy kármiłá.

3 Anieli obiáwili/ Pásterzom te nowiny: Do Bethleem bieżeli; Tám Jezusá náleźli: Náláższy go chwalili/ A Bogu dźiękowáli/ Iż Jezusá poználi.

4 My go też poznawaymy/ Z rádośćią przywitaymy; Nie brzydźmy śię nágiego/ A ták vbożuchnego: Dla naśći to vczynił/ Że śię on ták národźił/ A Bostwo z ćiáłem złączył.

5 Dla ćiebie to vdźiáłał/ Abyś śię go niewstydał: Przystąp k niemu nie boy śię: Dla grzechow nie strácháy śię: Bo to v niego naydźieß/ Iż grzechow twych pozbędźieß/ A ku zbáwieniu przíydźieß.

6 * O národzony Christe/ Zbawże nas prosimy ćię: Przez národzenie twoie/ Przíymi nas w łáskę swoię: Boś śię dla nas národźił/ W żywoćie Pánny wćielił/ Byś nam zbáwićielem był.

7 Przetoż my iuż z Aniołmi/ Bogu cześć chwałę daymy/ Bogu ná wysokośći; Że nam dał z swey miłośći/ Syná swego własnego/ W Bostwie sobie rownego/ Dla zbáwienia náßego.

8 PIESN

Ná stárą Notę.

NVż my dźiatki záśpiewaymy zweselem; Że Pan Christus iest náßym zbáwićielem.

2 Ktory śię nam ná tym świećie

národźił/

národził/ A tym sercá ludzi wiernych ochłodził.
3 O czym zdawná Prorocy powiedáli; Przyśćie iego od wieku zwiáſtowáli.
4 Iże Pánienká ſyná począć miáłá / Ktoraby męzá nigdy nie vznáłá.
5 Tego ſyná Emmánuel zwáć miano; Pan Bog z námi/ To imię wyłożono.
6 Bowiem przez iego święte Národzenie / Spráwione ieſt wſzem ludziom odkupienie:
7 Z Bogiem Oycem nas wſzyſtkich ziednoczenie; A wiecznego żywotá przywrocenie.
8 * Bądźże iemu chwáłá ná wyſokośći/Z tey łáſki/ y niewymowney miłośći:
9 A nam tu ná ziemi w tey śmiertelnośći/Pokoy dobrey woley/ y też iednośći.

9. PIESN.

Rozpomniże káżdy dziś/dobroć Páná ſwego; Zeć on Syná namilſzego Zeſłał dla ćiebie vpádłego; Byś przez iego wykupienie / Mogł o-

śięgnąć wieczne zbáwienie.

2 Z żywotá národźić śię raczył Pánieńskiego / Zá spráwą Duchá świętego / Okrom złączenia męzczyńskiego : Miał ná wszem prawdźiwe ćiáło / Okrom tego że grzechu nie miáło.

3 A choćia zakonowi niwczym nie przewinił ; Jednák wszemu dosyć czynił / Co w nim iedno Pan Bog przykazał : Jáko to naprzod pokazał : Gdy śię w osmy dźień obrzezáć dał.

4 A te wszystkie w tym swoim ćiele spráwy / Dla nászey czynił napráwy : By to co nąm nie możno było / Przezeń śię iuż wypełniło / Nas z wieczney nędze wybáwiło.

5 Bo káżdy człek w swym ćiele grzechem zárážonym / Pod srogim Pańskim zakonem / Wytrwáć nie mogł ; A z swey krewkośći / czyniąc rozmáite złośći / Gwałćił wolą Boskiey zwierzchnośći.

6 A ták onym srogim przeklectwom był podány / Ktore ná te są wydáne ; Co Zakon Boski przestąpili. A iż wszyscy tácy byli / Wiekuistą śmierć zásłużyli.

7 Ale Pan Bog lituiąc vpadku nászego / Raczył zesłáć Syná swego ; Aby zakonney powinnośći / Vczynił zá wszytkie dosyć / A zgłádźił násze wszystkie złośći.

8 Przyiął ná śię przeklectwo człowieká grzesznego/ A ták vpewnił káżdego/ Weń práwie z sercá wierzącego; Że mu swoie zásłużenie/ Przywłaszczy ná wieczne zbáwienie.
9 Pociesznać to nowiná iście iest káżdemu/ Prze sprosny grzech troskliwemu; Że ták snádna drogá spráwioná/ Jest nam przez sámego Páná/ Wyniść z srogiey mocy Szátáná.
10 Wychodźmyż iuż co rychley/ á śpieszmy śię k niemu/ Ku Pánu ták łáskáwemu/ Przyiymieć on nas k swey chwale wdźięcznie/ A postánowi bespiecznie; Byśmy z nim żyli w niebie wiecznie

10. Pieśń ták przed Kazániem iáko y po Kazániu.

Ná stárą Notę.

JUż teraz wszyscy śpiewaymy / A Pánu swoiemu dźiękuymy; Że nam przez swego Syná miłego/ Dał wybáwienie od Diabłá złego. Rep. Záśpiewaymyż mu iuż wdźięcznie / Chwalmyż go wszyscy serdecznie/ Dla zmiłowánia y wykupienia; Ktore mamy z iego dárowánia. Jemu przysłusza śpiewáć z Anioły w rádośći; Chwałá záwsze ná wysokośći.
2 Christe Pánie nász iedyny/ Bogu Oycu Synu miły / Tobie my nędzni / chwałę dawamy / Że wszemi twoiemi wybránemi: Rep. Bo przez

ćie świát iest vczynion / A przez ćie człowiek odkupion / Ktorego żywiß / A záchowywaß; Bo w swey mocy niebo / y ziemie maß. Tobie przystußa śpiewáć z Anioły w rádośći: Chwałá záwżdy ná wysokośći.

PIESN.

Po Ewángeliey ℣. 12. Pieśni Trzećiey o národzeniu Páńskim. Christe Krolu Niebieski od Oycá posłány. &c.

PSALMY NA NARODZENIE Páńskie.

Psálm 2. 19. 93. 97. 98. 99. 110. 136. 145.

MODLITWÁ Czásu Pámiątki Národzenia Páńskiego.

WSzechmogący Boże Oycze, ktoryś iednorodzonego Syná twego dał nam, áby náße náturę przywźiął, á z czystey Pánny się národźił; Spraw prosimy, ábyśmy będąc odrodzeni, y dźiatkámi twoimi stawßy się przez przysposobienie y łáskę twoię, twoim Duchem ś. ná káżdy dźień odna-

wiáli się: Przez tegoż Syná twego námilszego, á Páná nászego Jezusá Christusá, Amen.

Ná Dzien MLODZIANKOW.

Piesn.

Kiedy Krol Herod krolował / Nád Zydy pánował / W ten czás się Christus narodził; Aby lud swoy wierny wyswobodził.

2 Tegoż ći medrcy szukáli / O nim się pytáli; Aż do Jeruzalem przyszli / Azaliby go támże náleźli:

3 Mowiąc: gdzie iest národzony / Zydowski Krol nowy? Widzielichmy gwiazdę iego / Ktora nas teraz wiedzie do niego.

4 Przyszlismy sie iemu modlić/A onego chwalić: Bo wiemy iż iest wieczny Pan / Ktory sie raczył ták obiáwić nam.

5 Gdy to Krol Herod vslyszał/Iż ták iest/zrozumiał/Zlęknął sie y smęcił bárzo/ A z nim Ieruzalem wszytko miásto.

6 Tedy zebrawszy Biskupy / y Licemierniki/ Bádáiąc sie od nich pytał; Gdzie sie ten to Christus národźić miał.

7 Rzekli: Iż w Bethleem mieśćie / Wiedz to Krolu iśćie: Támći sie Christus národźił / Iák o tym Prorok Micheasz mowił.

8 Wziąwszy Krol Mędrce osobnie/Pytał ich táiemnie; Iżeby mu powiedźieli / Kiedy oni tę gwiazdę widźieli.

9 A gdy sie od nich dowiedźiał/ Wnetki ie odesłał/Do Bethleem/ by pytáli; Pilnie tego dźiećiątká szukáli.

10 A rzekł im: gdy ie naydźiećie / Wiedzenie mi dayćie; Ia też do niego przyiádę / A wszego dobrá winszowáć będę.

11 Gdy od Krolá wyiecháli/ Gwiazdę wnet vyźrzeli: Swiecąc onym nád nimi szłá; Aż práwie nád tym domem stánęłá.

12 A gdy tám do domu weszli/ Dźiećiątko náleźli; Páná Iezusá miłego / A z nim też Máryą mátkę iego.

13 Tám ná swe kolána pádli/ Iemu sie modlili: Z skárbow swych wyiąwszy dáry / Złoto/

Kádźi-

Rádźidło/Mirrhę mu dáli.

14 A Bog im tę náukę dał / We śnie ie nápo-
mniał; By Herodá ominęli; A drogą inszą/ nie
ią iecháli.

15 Gdy to Krol Herod vsłyszał / Bárzo się
rozgniewał; Do Bethleem záraz posłał/ Dziatki
niewinne mordowáć kazał.

16 Támći było zásmucenie / Głośne nárzeká-
nie/Vbogich y smętnych mátek; Gdy płákáły swo
ich miłych dziatek.

17 * Prośimy ćię Christe Pánie / Rácz dáć
miłowánie: Spraw w nas wiárę/ serce tákie/
Ku tobię ći Mędrcy mieli iákie.

18 Abyśmyć práwie wierzyli/ K ćiebie szukáli:
Nálazszy ćię w twoim słowie / Dayże nam być
sobą wiecznie w niebie.

PSALMY ná ten dźień.

Psálm 2. 8.

MODLITWA dniá Młodziankow.

BOże wszechmogący, ktorego dniá dźiśieyszego chwałę niewinni męczennicy nie mowiąc ecz vmieráiąc wyználi; rácz prośiemy ćię, wszytko w nas występkow złe

vmorzyć

vmorzyć, áby wiárę twoię, ktorą ięzyk mowi, też Żywot obyczáymi świętymi wyznawał: Przez Páná nászego Jezusá Christusá, Amen.

NA NOWE LATO.

To iest, w dźień obrzezania Pańskiego.

I. PIESN.

Ná stárą Notę.

WOchwalmyż wszyscy społem Páná Bogá z tego; Rep. Że ná świát zesłáć raczył Syná iedynego: Tegoż Pánná Márya w Bethleem porodźiłá / Jezusá miłego; Y w pielußki powiłá / A do żłobu włożyłá / Krolá niebieskiego.

2 Byli w oney kráinie Pásterze pásący / Rep. Y stánął Anioł przy nich / ták do nich mowiący: Wesele wam obiáwiam / Národźił się Christus Pan: To známię weźmiećie: Że w Dawidowym mieśćie / W żłobie leżące dźiećię / Powite naydźiećie.

3 Nagle z onym Aniołem / y niebieskie rzesze / Rep. Z niewymownym weselem wespoł zebrawszy sie / Páná Bogá chwalíły / A ták głosem mowiły: Bądźże wieczna chwała Bogu ná wysokośći / Ludźiom w źiemskiey niskośći / Pokoy dobrey woley.

Mędrcy

4 Mędrcy też ná wschod słońcá / gdy gwiaz-
ię wyżrzeli/ Rep. Przyszli do Jeruzalem / o nim
ię pytáli: Potym do Bethleem szli / Tám dzie-
iątko náleźli/ Modlili się iemu: Dálić mu też y
ocżtę/ Złoto/Kádzidło/Mirrhę/ Krolowi wie-
żnemu.

5 Jáko było w Zakonie Zydom przykazano /
Rep. By káżde ośmego dniá dziecię obrzezano/
Jego też obrzezáli/Jezus mu imię dáli: Boć nász
est Zbáwiciel. Dla tegoć się národził/ Aby nas
wyswobodził/Wierny odkupiciel.

6 A gdy go do Kościołá stáwili Bożego; R.
Spráwiedliwy Symeon wziął ná łokcie iego;
Chwaląc Bogá rzekł iáwnie: Już puść w poko-
u Pánie/Służebniká swego: Abowiem oglądá-
y/ Ocży moie widziáły/ Zbáwicielá swego.

7 * Chryste Krolu niebieski/od Oycá posłá-
y: Rep. A prze násze zbáwienie / dla nas obrze-
ány/ Rácż nam pokoy sposobić/ Od Antychristá
roniś; Pásterzu twey trzody/ Wypądź precż ie-
go błędy/A prawdę rozmnoż wszędy/ Nász moc-
y obrońco.

2. PIEŚN.

ROspomnijże káżdy dziś /dobroć Páná swego/
&c. *Pátrz o Národzeniu Syná Bożego Pieśn 9.*

3. PIEŚN.

Chwałá

Chwałá tobie Pánie Boże / Zá wielkie dobrodźieystwá twe;Ześ nas w ten przeszły Rok żywił/ Y mocną ręką swą bronił.

2 Prośim ćie też Roku tego / Broń nas ode wszego złego/ Zdrowie y Pokoy rácz nam dáć/ Ku swey świętey chwale chowáć.

3 Rácz sercá násze odnowić/ Ku świętym spráwem pobudźić: Aby w nich Roku nowego / Nie było nic obłudnego.

4 Day ábyśmy się odnowili : To iest/ ze złych dobrzy byli: Poprzestawszy pierwszych złośći/ Tobie służyli w czystośći.

5 Niechay będźie násze serce/ Duchowi twoiemu mieysce; Aby w nim záwsze przebywał/ Według twey woley spráwował.

6 Błogosławże Páństwu temu; Day ratunek ludu swemu: Day miłość y świętą zgodę/ Z ludem przećiwnym vgodę.

7 Od niezgodnych ludźi buntow / Broń Kośćiołá twego gruntow. Odbiiay Szátáńskie śi-

ły/ Nie day burzyć twoiey chwały.
8 Zgrom swowolnych ludźi dumy / Vśmierz wykrętne rozumy: Nie day słowem twym wichrowáć/Rozmáitych Sekt budowáć.
9 Niech nie bedźie zámieszánie/ Krolestwá twego stárgánie. Pohámuy bystrych pierzchliwość/Day zgode/zetrzy niesworność.
10 Strzeż Pánie tey to Korony / Nie odeymuy swey obrony: Badź strożem we dnie y w nocy/ Od nieprzyiaćielskiey mocy.
11 Przełożonym dobrą spráwe/Day mądrość y zgodną ráde: Niech powinność swą władząma/Ná podárki niech nic nie dba.
12 Zyw Krolá: day Káznodźieie: Oblecz ie w duchowną zbroie; Aby trzody pilnowáli/ Słowo prawdy rozszerzáli.
13 Niech bedą pilni strożowie / Ewángeliey wodzowie: Jákoby sie nie stárgáłá/ A potym też nie zniszczáłá.
14 By potomstwu zostáwili/ Ják od Oycow swoich wźieli/ Wszytkę tę koronę sławną: Vczyń to przez dobroć dawną.
15 Day im Pánie Duchá swego/By byli sercá iednego: Społecznie sie szánowáli; Nieprzyiaćioł sie nie bali.
16 Broń od głodu/mieczá/moru/ Powszechnego twego Zboru: Záchoway nas Roku tego/ Ode wszego Christe złego.

4. Pieśn

Notá iey iáko: Nuż my dźiatki záśpieway- my z weſelem/ etc.

TObie bądź Pánie chwałá wßego świátá / Żeś nam dał doczekáć Nowego látá.

2 Day ábyſmy ſię wßyſcy odno- wili: Grzech opuśćiwßy / W niewinnośći żyli.

3 Vżycz pokoiu / vżycz świętey zgody: Niech ſię nas boią Pogáńſkie narody.

4 A ty nas niechćiey odſtępowáć Pánie: Ale nam owßem dopomagay ná nie.

5 Láſká twa święta / niech iuż będźie známi: Boć nic dobrego nie vczynim ſámi.

6 Mnoż w nas nádźieię / Przyſporz práwey wiáry; Niech rozeznamy prawdźiwe twe dáry.

7 Błogoſław Pánie źiemi z ſwey ßczodrośći: Niechay nam doda doſtátek żywnośći.

8 Vchoway głodu y powietrza złego: Day wßytko dobre z miłośierdźia ſwego.

5. Pieśn.

Litánia / *Ktorey patrz w Pieśniách, o Pokućie, ná końcu.*

Psalmy.

Pſálm 1. 44. 45. 78. 90. 118. 143.

MODLITWA Ná dzień Nowego Látá.

WSzechmogący Boże Oycze, ktoryś iednorodzonego Syná twego, ciáłá obrzeſke cierpieć, y zakonowi poddánym chciał mieć, dla nas grzeſznych ludźi: day prośimy, áby ſercá náſze, práwym y duchownym obrzezániem, ták były obrzezáne; áby vmartwiwſzy źiemskie, y cieleſne pożądliwośći, byliſmy we wſzem woley twoiey Boſkiey poſłuſznymi: Przez tegoż Syná twoiego namilſzego á Páná náſzego Jezuſá Chriſtuſá, Amen.

NA DZIEN
MEDRCOW/
Albo
Według poſpolitey mowy,
TRZECH KROLOW
PIESNI.

I. Pochwalmy wſzyſcy ſpołem / etc. Pieśń I. Nowego Látá.

2. Kiedy Krol Herod krolował / ꝛc. Pieśń I. o Młodziankách.

PSALMY.

Psálm I. 19. 36. 37. 72. III.

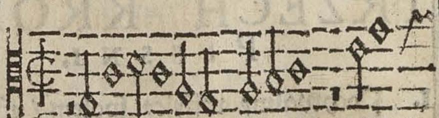
MODLITWA ná dzień Mędrcow.

WSzechmogący Boże Oycże, ktoryś iednorodzonego Syná twego Pogánom zá powodem gwiazdy obiáwić raczył, vżycż z łáski swey, ábyśmy, ktorzy ćię iuż z wiáry znamy, twey Boskiey świátłośći po tym żywoćie záżywáli: Przez tegoż Páná nászego Jezusá Christusá, Amen.

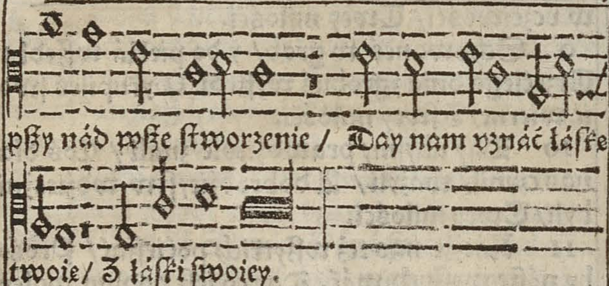
PIEŚNI O MECE PANSKIEY.

I. PIESN.

Záwićielu Christe nász Pánie/ Náte-

2 Boć wielka iest łáská twoiá k nam/ Ktoraś hoynie vkazał nam/ Wziąwßy náße przyrodzenie/ Z swey miłości.

3 Vciekałeś przed złym Herodem / Y byłeś kußon złym Diábłem / Nie zwoliłeś iego złości; Z swey miłości.

4 Y spodobáło się też tobie / Przebywáć w nędzy w chudobie/ W głodzie/ w czuciu/ w prácách wielkich ; Z swey miłości.

5 Prácęś wielką w drogách swych znaßał/ Dobrześ nam czynić nie przestał ; Czyniąc dobrze złym/ y dobrym; Z swey miłości.

6 Słowoś kazał / y cudáś czynił / Zakoneś wßytek wypełnił ; A wżdy się źli sprzeciwili / Twey miłości.

7 Twoię świętą prawdę ganili/ Przed sędźmi ná cię skárżyli : Mowili fałßywie przeciw/ Twey miłości.

8 Wydánes był/ zdrádzon y vplwan ; Srogoś biczowan / pośmiewan : Nie miał żaden

w vczćiwośći/ Twey miłośći.

9 Schowanes w grob/ y do piekłá wszedł: Trzećiego dniá zgrobuś wyszedł. Wykupiłes swo ie wierne/ Z swey miłośći.

10 Day ábyśmy prawdźiwie ználi / Coś dla nas cżynił/ wáżyli/ A dobrodźieystw wdźiecżni byli/ Twey miłośći.

11 Ráczże nas też wszytkich poćieszáć/ Prośby náſze wysłuchiwáć. Day co ieſt podług woley twey/ Z swey miłośći.

12 Chriſte iák ſie podoba tobie / Ráczże nas ſpráwowáć ſobie; Zebyśmy doszli rádośći/ Z twey miłośći.

13 Gdy przyidźiesz ſądźić ſpráwiedliwie; Tám ſie vkażesz ſtrászliwie/ Tym ktorzy nie byli wdźiecżni/ Twey miłośći.

14 Ktore odkażesz precż od śiebie/ Biádá im bedźie przez ćiebie. Szcżeśliwi ktore ty przyimiesz/ A swey miłośći.

15 Beda ná ćie záwżdy pátrzyli / Y ná wiek wiekow chwalili/ Máiąc wszytkiego w hoynośći/ Z twey miłośći.

16 Tobie Chriſte Pánu náſzemu/ Od Bogá Oycá dánemu/ Cześć/ chwałę/ wzdawamy wszyſcy/ Twey miłośći.

2. PIEŚN.

Ná ſtárą note.

JEzus Christus syn Boży/ Mądrość Oycá swego/ Ráczył tu wiele ćierpieć w ćiele dla grzesznego. W niedźiele przed swą męką/ Pan nász srodze płákał: Przychodźiłá wielkanoc śmierći ná się czekał.

2 Wyszli k niemu przed miásto/ cześć mu vczynili; Niżli minął trzeći dźień/ inák się zmienili. Odszedł Iudász Skáriot Páná swe° przedał/ Zá trzydźieśći śrebnikow/ Zydom go złym wydał.

3 We czwártek po wieczerzy w ogrodźie z swymi był; Bogu Oycu się modlił/ by kielich oddálił: Potrzykroć oto prosząc/ by go raczył odiąć: Ná iego wolą spuśćił/ á krwáwie się poćił.

4 Przypádli nań żołnierze iákoby ná złego: Iudász pocáłowániem zdrádźił Páná swego. A gdy się nań rzućili/ począł go Piotr bronić/ Málchowi vcho vćiął/ Pan się nie kazał mśćić.

5 Do Biskupow go wiedli/ Po swey woley mieli: Cáłą noc z nim nie spáli/ Biiąc iáko chćieli; Twarz naświetszą vplwáli; Oczy záwiązáli; Policzki mu dawáiąc/ Gádáć mu kazáli.

6 Potym Piotr z stráchem wielkim/ gdy v ogniá stánął/ Pierwey niż kur záśpiewał/ Trzykroć się go záprzał. Ná dźień pierwszey godźiny Wiedźion do Pilatá: Fałszywie nań skárżyli/ Stárszy y Xiążetá.

7 Niechćiał go Pilat sądźić/widząc go bez winy: Rzekli/ bądź tá krew ná nas y ná násze Syny. Zátym go Pilat wydał biczowáć nágiego/

Nie zostáwiono ná nim członká nie zbitego.
8 Cierniem koronowánie Pan raczył podstąpić: Rozliczne pośmiewánie; potym y ná śmierć iść. Czásu szostey godziny z krzyżem z miástá wiedzion: Z wielkim posromoceniem / tym krzyżem obćiążon.
9 Mieyskie pánie płakáły; iż ćierpiał bez winy. Rzekł im: nie płáczćie ná mię / ále ná swe syny. Był ták bárzo strapiony; że iść z krzyżem nie mogł: Symon był przyniewolon by mu go nieść pomogł
10 Ná krzyżu go rozbili: Gorzki napoy dáli: O suknią los miotano; Ják Prorokowano. Jánowi poruczoná mátká miła iego: Ktorą on wziął zárázem do domu swoiego.
11 O dziewiątey godzinie Christus wołał Heli; Z czego się záślepieni Zydzi náśmiewáli: Heliaszá ten woła / áby go rátował / Wszák dobrze oglądamy / Będzieli go tu miał.
12 Záwołał głosem wielkim / do Oycá w boleśćiách. Ey czemuś mię opuśćił w ták wielkich ćięszkośćiách. Zá nieprzyiaćioły swe / Oycá swego prośił: A skłoniwszy swą głowę / duszę swą wypuśćił.
13 Gdy nász miły Zbáwićiel ná krzyżu był vmárł / Słońce się też zácmiło: Oćiec gniew okázał / Zá tákie okrućieństwá ktore nád nim widział. W ten też czás z grobow świętych powstáło wiele ćiał.
14 Zasłoná się przerwáłá / skáły się pádáły /

Niewinney śmierći iego wielce litowáły. A gdy
śię źiemiá trzęsłá/ iákowy tám strách był! Potym
też Rotmistrz wyznał; Iż Synem Bożym był.
15 Zá tákowymi dźiwy ludźie śię vználi/ Zá-
luiąc śmierći iego/ Bogu chwałę dáli. Potym
ieden z żołnierzow bok otworzył iemu/ Krew z
wodą wypłynętá/ k zbáwieniu náßemu.
16 Tám wyćiekły świątośći náßego zbáwie-
nia; Wodą y krwią poświęćił wody wiernych
chrzczenia. Zięt był z krzyżá k wieczoru/ dány od
Piłatá: Gdy iuż był zá nas vmarł/ Odkupićiel
świátá.
17 A gdy iuż iego ćiáło do grobu włożono/
Od miłych przyiaćielow Mirrhą pomázano.
Grob stróżą osádzono: pieczęć przyćiśniono: By
ćiáłá iego z grobu wnocy nie skrádźiono.
18 Baczmyß iuż Chrześćiánie/ co nam ten
Pan spráwił: Bo wßystko dla nas ćierpiał/
sam nic nie przewinił. Szczęśliwi ktorzy z nim
mrą/ á máią zmartwychwstáć: Bo bez wßey
wątpliwośći/ będą z nim krolowáć.
19 * Gdy będźiem mieli pomrzeć/ á z ćiáłem
śię rozstáć/ Rácz Pánie náße duße w ręce swoie
przyiąć. Chryste dla vmęczenia żywotá twoiego/
Rácz nas przywieść po śmierći do Krolestwá
swego.

3 Piesn.

Ná stárą notę.

Chwalmyż Bogá Wßechmocnego / Ktory dał Syná ſwoiego. Rep. Ná okrutne vmęczenie/ Skąd mamy wybáwienie : Bo wieczną śmierć iuż zwyćiężył/ Grzech/ Swiát/ Diabłá poráził.

2 Gdy Adam w Ráiu postáwion był / Wnet go tám Diabeł zdrádźił. Rep. Z vkąßenia iábłká w śmierć wpadł/ Z dobrego wßego wypadł: Miłośćiwy náß zbáwićiel/ Z tegoć go on ſam oczyśćił.

3 Ják przećiwnik ſwą chytrośćią zwiodł człowieká pierwßego: Rep. Ták Pan Christus ſwą Mądrośćią przywiodł do Oycá ſwego; Wßytko nam przez śmierć ſwą przywroćił; Co był Adam przez grzech ſtráćił :

4 Bo ćierpiał dla tey przyczyny/ Aby zá náße winy ; Bogu Oycu dość vczynił : Rep. Gdyż ſam nic nie przewinił: Bo żadnym grzechem nie ieſt zmázan Jezus Christus náß miły Pan.

5 Od wiecznośći był obiecan rząd tego wykupienia/ Rep. Aby grzeßny nic nie wątpił / że doſtąpi zbáwienia : Bo lekárſtwo ma gotowe / Z Męki Zbáwićielowey.

6 Ták nam było trzebá tego/ áby zá nas vćierpiał/Re. Słuchájąc Oycá ſwoiego / ná drzewie Krzyżá wiśiał: Miał ták żywot nam náprawić/ Moc diabelſką wywroćić.

7 Bit okrutnie ſtrapion ſrodze / z Miáſtá nióſł

krzyż ná sobie: Rep. By ná wieki był pomocen człowiecze grzeszny tobie: Twarz iego sie odmieniłá/ Wszytká we krwi oplyneła.
8 Ostra włocznia bok przekłoty od żołnierza iednego; Krew á wodá wypłyneła z iego ciáłá świetego/ Ku omyciu nászych złości/ Y wszelákich nieprawości.
9 Przetoż tedy Páná swego/ wielbiemy przez przestánia; Rep. Ktory z vmeczenia swego ná báwił nas zbáwieniá: Smiercia swa śmierć wieczna zgłádził/ A wierne swe wyswobodził
10 * Chwałá Oycu niebieskiemu/ Pánu miłościwemu: Rep. Że tu nam Syná swoiego/ Zbáwiciela nászego/ Posłał ná świát k wykupieniu/ Swym wybránym ku zbáwieniu.
11 Ten sie nád námi zmiłował/ Y droge prawdy vkazał: Rep. Z błedow ciężkich nas sam wywiodł/ Gdyż tego żaden nie mogł: Smiercia swa śmierć nász zgłádził; Aby z nim káżdy wiecznie żył.

4. PIESN.

Ná stára note.

MAdrość Oycá wszechmocnego/ Christus on wieczny Syn iego/ Przyszedł w niskość świátá tego/ Według pismá Prorockiego.
2 W wielkiey pokorze w cichości; Nie lituiac y trudno-

y trudnośći/ Dla narodu człowieczego; Widząc wielki vpad iego.

3 A z oney Boſkiey miłośći/ Przyiął náſze ná ſię złośći/ Podiął męke dobrowolną/ Prze náſzę krewkość ſwowolną.

4 O gdyby to kto obaczył/ Co ten Pan vczynić raczył; Iż dla człowieká nędznego/ Nie litował ſię ſámego.

5 Był ná krzyżu záwieſzony/ Wſzytek świętą krwią ſkropiony/ Wołáiąc z wielkiego prágnienia/ Nędznemu człeku zbáwienia.

6 A my nic nie bacząc tego/ Dobrodźieyſtwá Páná ſwego/ Wolemy świátu folgowáć/ Jego złych ſpraw náśládowáć.

7 Ták nas bárzo rozbuiáło/ W grzechu náſze márne ćiáło/ Ktore ſwowolnie kochámy; Ze tey łáſki nic niedbámy.

8 Ano Pan ſwe święte ćiáło/ Dał áby zá nas ćierpiáło; Życząc nam mieyſcá onego/ Przez Adámá ſtraconego.

9 A ták wſzechmogący Pánie/ Rácz dáć z łáſki ſwey vznánie: Bychmy ćię práwie poználi/ Woley twey náśládowáli.

10 Rácz nas przez ſwą ſrogą męke/ Przyiąć pod ſwą moçną rękę; Boć o nas źle z káżdey ſtrony: Nie będźieli twey obrony.

11 Zewſząd nieprzyiaćioł dośić: A gdźież nam ſwe ręce wznośić? Jedno ku tobie náſz Pánie: Gdyż w tobie náſze vfánie.

12 * O Oycze nász dobrotliwy/ Ráczże nam być miłośćiwy: Nas márnotrátne Dźiateczki/ Przyimi w łáskę nieboraczki:

13 Bo wielcećiechmy zgrzeszyli / Máiestat twoy obráźili: Wszákże z swey Boskiey miłośći/ Rácz odpuśćić násze złośći.

5. Piesn.

ROzmyślaymy dźiś wierni Chrześći-
Jáko Pan Christus ćierpiał dla nas
ánie/Rep. Od poimánia/Nie miał odpocznienia/
ráný.
Aż dokonánia.

2 Naprzod w Ogroycu wźiął pocáłowánie / Rep. To Judász zdraycá dał był Żydom známie: Oto żydowie mego mistrzá maćie; Tegoż imayćie.

2 Wnet śię rzućili/ iáko pśi okrutni: Rep. Apostołowie od niego vćiekli: Tám z wielkim hurmem wiedźion do Annászá/ Poćiechá nászá.

4 Pierwszey godźiny przed Pilatem stánął/ Rep. Niespráwiedliwie od Zydow oskarżon. Roskazał Pilat áby był biczowan/ Náß niebieski Pan.

5 Krzykneli wszyscy/ o godźinie trzećiey/ Rep. Niechcemy dáley swoiey krzywdy ćierpieć: Niechay ná krzyżu swoy żywot położy/ Ten to syn Boży.

6 Z ostrego ćierniá koronę vwili/ Rep. Náßemu Pánu ná głowę włożyli; Pośmiewáiąc się przed nim się kłániáli/ Krolem go zwáli.

7 Szedł z Krzyżem z miástá Pan ßostey godźiny/ Rep. Zydowie z niego odźienie złożyli: Potym go ná krzyż okrutnie przybili: Octem go poili.

8 Oycu się modlił zá swe krzyżowniki: Rep. Odpuść im oycze; A bacz te nędzniki; Ktorzy nie wiedzą co mi wyrządzáią/ Bo mię nie znáią.

9 Mátkę pod krzyżem stoiącą obaczył/ Rep. Janowi onę w opiekę poruczył: Oto niewiásto masz syná swoiego/ Dźierżże się iego.

10 Y wźiął Apostoł mátkę Páná swego/ Rep. Szedł z nią od krzyżá do domu swoiego: Jáko syn własny onę opátruiąc/ Y w smutku ćießąc.

11. Polećił Duchá Bogu Oycu w ręce/ Rep. Woláiąc vmárł: záćmiło się słońce/ Ziemiá się trzęsłá dźiewiątey godźiny; Nie bez przyczyny.

12 Co widząc on lud/ zstałći się nabożnym: Re. A Setnik wyznał być go Synem Bożym/ Ciáłá

vmár-

vmárłych z grobow też wstawáły; Widzieć się dáły.

13 Nikodem z Jozefem vczynili prośby/ Rep. By ciáło z krzyżá bespiecznie zdiąć mogli: Piłat ich prośby w niczym nie przebaczył; Iż ták Bog raczył.

14 Czásow nieszpornych/ był z krzyżá zdeymowan/ Rep. Przez swoie sługi/ wszego stworzenia Pan. Pánie też święte tám z dáleká stały / Ná to pátrzáły.

15 Máściámi iego ciáło pomázáli: Rep. Az nabożeństwem w Syndon vwineli: Włożyli ie w grob ostátniey godźiny: Płácz vczynili.

16 Vważaymyż to wszyscy Chrześciánie / Re. Dźiękuiąc Pánu zá nadroższe rány: Iż zá nas raczył ták okrutnie cierpieć/ Chcąc nas sobie mieć.

17. * O Pánie Jezu Boże wszechmogący/ Wysłuchay lud twoy k tobie wołáiący; Rácz nam odpuścić násze wszytkie złości: Przyim do rádości.

6. Pieśń, Albo po Ewángeliey, Albo po Kazániu.

Notá iey iáko, Przez twe słowá poślubione/ etc.

IEzu Christe wszechmogący/ Prośimy cie my nędznicy: Day się nam zstáć vczestniki swoiey przenaświętszey męki: Przy słowie twym nas záchoway; Po śmierci wieczny żywot day.

7. PIEŚN, tákże po Ewángeliey S. álbo po Kazániu.

Notá iey iáko: Jezus Christus Syn Boży mądrość Oycá swego/ ꝛc.

PRzez twą mękę niewinną/ Christe Synu Boży/ Ciebie prosim pokornie / nas grzesznych wspomoży: Bysmy z grzechow powstáli/ świątobliwie żyli/ A twey męki y śmierći záwsze wdzięczni byli.

8. PIESN, po Kazániu.

GDy będźiem mieli pomrzeć / ꝛc. W. ostátni *Pieśni 2. o Męce Páńskiey.*

9. PIEŚN, tákże po Kazániu.

Ná stárą Notę.

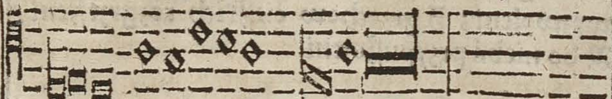
NAdroższą Krwią swoią odkupiłeś nas Pánie; A záś tám przywodźisz skąd wypadł Adam łamiąc twe święte przykazánie. Rep. A gdy przyidźiesz sądźić świát czásu ostátniego/ Nie rácz nas oddaláć z twoimi świętymi odpoczywánia wiecznego. Gdźie tobie śpiewáć będźiemy: Hálleluia.

10. PIEŚN, Wieczorna.

PAmiętay ná nas Pánie / Wszákeśmy

twoie ſtworzenie: Rácz święte oblicze two-

ie/ A nam dziś obróćić łáſkáwie.

2 Odpuść nam winy náſze/ Ktorymi gniewá-my záwſze/ Dobroć y wielmożność twoię: Vkaż-że nam łáſkę ſwoię.

3 Pomni ná śmierć Syná ſwego/ Jezuſá Pá-ná náſzego/ Ktory nas śmierćią záſtąpił/ Z gnie-wu twdiego wykupił.

4 Nie day nas ná potępienie; Duſz náſzych ná zátrácenie; Gdyż mamy zaſtępcę ſwego/ Chriſtu-ſá Syná twoiego.

5 Ten zá grzech doſićuczynił/ Ktorego ſię był dopuśćił/ Adam nieposłuſzeńſtwem ſwym/ Kto-rym nam piekło záſłużył.

6 Wſzák nam to twoy Syn powiedział; Iż śmierć wieczną zwyćiężyć miał: Z tobą też nas Oycem ziednáć/ A potym żywot dárowáć.

7 My temu mocnie wierzymy/ Smierći ſię iuż nie boimy/ Ani grzechu/ áni diabłá: Bowiem iuż ich moc vpádłá.

8 Jeſt zá námi Rycerz mocny/ Jezus Chriſtus Pan waleczny/ Ktory to wſzytko zwyćiężył/ Moc ich podnożkiem położył.

9 * Chwała bądź Oycu wiecznemu/Synowi iego miłemu/ Tákże Duchowi świetemu/Bogu w Troycy iedynemu.

10 Jżechmy są wybáwieni/ Z rąk Diabelskich wyzwoleni; Z grzechow ćięſkich rozgrzeſzeni/ J do niebá przypuſzczeni.

PSALMY.

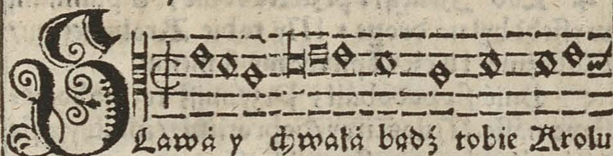
Psálm 16. 22. 40. 53. 56. 57. 69. 88.

MODLITWA czásu męki Páńskiey.

WSzechmocny Boże oycże, Rácz weyżrzeć prośimy ćię okiem miłośiernym ná lud twoy, zá ktory Pan náſz Iezus Christus Syn twoy namilſzy nie zbrániał ſię w rece grzeſznikow być wydánym, y okrutna śmierćia ná krzyżu zámordowánym. Day to, ábychmy weń mocnie wierząc, śmierći ſię nie bali, á pokus ſzátáńskich vſzli. Przez tegoż Syná twego miłego, á Páná náſzego iedynego Jezuſá Christuſá, zá nas vkrzyżowánego. Amen.

Piesni NA KWIETNA NIEDZIELE.

I. Piesn.

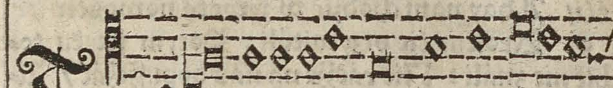
SLawá y chwałá bądź tobie Krolu

Christe wykupićielu. Tobie dźiatki w Kośćiele

chwałę dáły/ Zbáwienia żądáiący Zbáwże nas.

TYś iest Izráelski Krol / z Dáwidowego

pokolenia / Ktoryś iuż k nam w imie Páńskie

Zdawná od nas żądáiący Krol przyszedł.

3 Wszystek zastęp niebieski/ Chwali ćię Pánie zbor Apostolski/ Tákże y śmiertelny człowiek/ Wysławiáć ćię będźie przez wszytek swoy wiek.

4 Lud Izráelski przećiw tobie / Z pálmámi wyszedł był ná drogę: My tobie Krolującemu/ Nabożnie ku czći śpiewamy świętemu.

5 Onić się podobáli; Przyimisz też nabożeństwo násze. Miłośćiwy/dobrotliwy/ Zmiłuyże się dźiś nád námi grzesznymi.

6 Dźiś ćię ze czćią przyięli/ A w Piątek ćię vkrzyżowáli: Nie rácżże ná nas dopuszczáć / Abyśmy tę łáskę twą mieli wzgárdzáć.

7 Rozgi przed tobą słáli; Potym się z ćiebie náśmiewáli: O Pánie rácz ná nas weyźrzeć/ A nie day się nam prawdy twoiey záprzeć.

8 Száty swe przed ćię słáli; Potym twoie z ćiebie zdźieráli: Rácz z nas zdiąć odźienie złośći/ A day nam chodźić w żywotá nowośći:

9 Krolem ćię przywitáli; Potym się ku tobie nie ználi: Nie rácżże ná nas dopuszczáć / Abyśmy ćiebie mieli zápomináć.

10 Lud ćię ten błogosłáwił: A potym ćię okrutnie zhánbił: Day byśmy ćię záwżdy ználi / A przy tobie sámym státecznie trwáli.

11 Byśmy w tobie vfáli / Nádźieie krom ćiebie nie

bie nie mieli: Boś ty iest nász zbáwienie/ Od ciebie mamy grzechow odpuszczenie.

12 Bądź cześć chwałá tobie; Boś ty sam iest Pánem ná niebie. Tobieć ią słusznie wzdawamy: Bowiem ćię Bogiem Izráelskim znamy.

2 Piesn.

Notá iey iáko y pierwszey.

Christe Krolu niebieski/ Ty z námi mieszkasz z swoiey łáski. Przez spráwę Duchá świętego/ Wchodźiß w serce do człowieká grzesznego.

2 Bo ty nas zástępuieß/Tám w niebie zá nas oręduieß: Tyś iest zá grzechy zapłátą/ ofiárą wdźięczną/ przed Oycem swym ważną.

3 My ciebie Krolem znamy/Zbáwićielem być wyznawamy: Ciebie czćimy y chwalimy: Abowiem przez ćię wykupienie mamy.

4 A miásto látorośli/ Śćielemyć swe nabożne myśli: W sercá ćię też przyimuiemy; Gdy słowu twemu świętemu wierzymy.

5 Rozmnoż z miłośći swoiey/W ludźiách krolestwo łáski twoiey: Rácz dáć wolność słowu twemu; Day by wszyscy byli posłuszni iemu.

6 Kroluyże sam nád námi: A rácz mieszkáć ná wieki z námi: Wytráć náuki Szátáńskie; A nápraw w prawdźie wszytkie sercá ludzkie.

7 Niechże ćię swemi głosy/ Chwalemy tu

przez wßytkie czáſy : Day byſmy ćie godnie czćili / A tám po śmierći wiecznie z tobą żyli.

PSALM.

Z Pſálmu 118. od ℣. 12. Dźień ten to ieſtći dźień rádośći. áż do końcá.

MODLITWÁ ná Niedzielę Kwietną.

WSzechmocny á wiekuiſty Boże Oycże, ktoryś ludzkiemu narodowi też ku náśládowániu pokory przykłádu Zbáwićielá náßego, á Krolá Syońſkiego, vbożuchno wprowádźić chćiałeś do Jeruzálem ; ſpraw w nas prośimy iego pokory náśládowánie : Zebyſmy też iego wywyżßenia vczeſtnikámi ſwego czáſu byli: Przez tegoż Páná y Krolá náßego iedynego , ná niebie y ná źiemi wßelką władzą máiącego. Amen.

PIEŚNI NA WIELKI CZWARTEK.

1. PIEŚN.

TAk k nam woła sam Syn Boży/ etc. *Pátrz o Pokućie, Piesń śiodma.*

2. PIEŚN.

Notá iey, iakoż Mądrość Oycá wßechmocnego. etc.

IEzus Christus náß miły Pan/ Przyßedł ná świát vkazał nam/ Wiele dobrá zwłaßczá dußnych/ Wzywáiąc k wieczney rádośći.

2 Widząc dni swych dokończenie/ Záś do Oycá náwrocenie/ Miłował swych co ná świećie/ Mießkáli z nim w tym żywoćie.

3 Gdy potym z nimi wieczerzał/ Ktore on był k temu wybrał/ Skończywßy Figurę dawną/ Támże począł służbę nową.

4 Wstawßy od stołu nogi mył/ Ktory Miſtrzem y Pánem był: Nie wstydził się czynić tego; Vcząc pokory káżdego.

5 Tym vmywániem pozwierzchnym/ Swiádectwem

dectwem práwie widomym / Ná pámieć przywiodł omyćie / W pewnym zbáwieniu/ Duchowne.

6 Pánie tyś sie k nogom skłaniał / Ktoryś z niebá do nas posłan. Toś tą wodą zwierzchnie znáczył; Coś nam krwią świętą twą spráwił.

7 Gdy przyßedł nog myć Piotrowi / Tám sie zniżył z swey pokory : Piotr mu nog swych vmyć zbrániał/Bo táiemnice nie wiedział.

8 Ktoremu Pan odpowiedział : Co ia czynię gdybyś wiedział; Tedybyś tego nie zbrániał : Ale będzieß potym wiedział.

9 Rzekł Piotr niechcę byś nogi mył/Wiecznie niechcę byś to czynił. Ale mu Pan odpowiedział; Iż omyćia potrzebował.

10 Bo ieślibych ćię nie omył / Vczestnikiem byś też nie był/Krolestwá mego wiecznego/Byłbyś odłączon od niego.

11 Bądźmyß tedy posłußnymi/ A ná wßytko powolnymi / Co nam ten Pan roskázuie / Kto zbáwienie swe miłuie.

12 Zlękßy sie Piotr wnet mu rzecze ; Nie tylko nogi y ręce : Ale y głowę mą obmyi ; Iedno mię w swym Krolestwie miey.

13 Pan rzekł ; Kto iedno iest czystym / A w wierze prawdźiwey istym / Nie potrzebá mu inßego; Iedno omyć nogi iego.

14 * Day nam Pánie czystymi być ; Słowem twoim rácz oczyśćić : Bysmy serce czyste

mieli/ A żywotá poprawili.

15 By nászá myśl byłá w niebie: Bo nas tám
wzywaſz do śiebie. A po tym pielgrzymowániu /
Day nam przyść ku odpocżnieniu.

PSALM 41.

Kto ma baczenie nád vtrapionym/ etc.

Modlitwa w Wielki Czwartek.

O Pánie Jezu Chriſte, ktoryś z niezmierney ſwoiey Pokory dniá niegdy dźiśieyſzego zwolennikom ſwoim nogi vmywáiąc, toż pokazał; Jż kogo ty ſam nie vmyieſz z grzechow, ten z tobą nie ma cząſtki w żywoćie wiecżnym: Prośimy ćię, rácż ſam we krwi ſwoiey omyć przez Duchá świętego nieprawośći wſzytkie náſze: á byſmy zátym godni byli wniść do Niebieſkiey twoiey świątnice. Co rácż ſam vcżynić dla imieniá ſwoiego świętego, Amen.

NA WIELKI PIATEK.

Tu ſą Pieśni ktore o Męce Páńſkiey ſą położone, y Modlitwá.

NA WIELKA SOBOTĘ

Tež Pieśni, y z Modlitwą. *PSALM* 3.
Zdziwić się nie mogę / etc. y *Psálm* 16.
O ktory mieszkasz ná wysokim / etc.

NA ZMARTWYCH-WSTANIE PANSKIE.

1. PIEŚN.
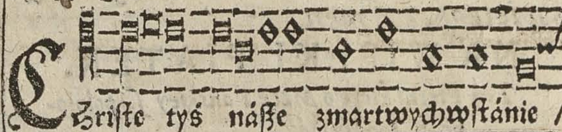

Miłuy się Boże / Zlituy się Oycze nád

dziatkámi swemi.

Rep. Rátuy nas Pánie / Wspomoż nas Pánie boć w tobie vfamy.

Rep. Wysłuchay Pánie / przyimiże Pánie / teraz sługi twoie.

Christe tyś nasze zmartwychwstánie /

Zywotá

Zywotá náſzego náprawienie.

Rep. Jezu tyś ſam náſze zbáwienie/Grzechow náſzych wſzytkich odpuſzczenie:

Rep. Prośim náſz dobrotliwy Pánie/Zmiłuy ſie/vſłyſz náſze wołánie.

DVchu świety rácz być z nami/ A właday náſzymi wſzytkimi ſpráwámi.

Rep. Oddal od ſerc náſzych ćiemność/ A day słowá ſwego zupełną znáiomość.

DVchu świety ráczże w nas záwſze przebywáć/A w ſercách náſzych wiáre y zgode ſpráwowáć.

2 PIESN.

Ná stárą Notę.

Raduymy sie Chrześćiánie / Czyniąc wesołe śpiewánie / Ná Christowo zmartwychwstánie/ Alleluia.

2 Bo ten ktory zá nas vmárł/ Z ręki szátáńskiey nas wydárł / Y wszytkę moc iego potárł/ Alleluia.

3 Krolestwem nas swym obdárzył/ Wszytkiego dobrá nádárzył / Gdy zmartwychwstánie swe ziáwił/ Alleluia.

4 To naprzod Anioł powiedźiał/ Máryam gdy w grobie śiedźiał; Aby to iuż káżdy wiedźiał. Alleluia.

5 Mowiąc: Ze iuż zmartwychwstał Pan Christus / ktory tu pochowan: Owo mieysce/ gdźie leżał sam. Alleluia.

6 Opowiedźćież Vczniom iego; Ze vyźrzą zmartwychwstáłego / W Gálilei Páná swego/ Alleluia.

7 Toż też żołnierze zeználi/ Ktorzy v grobu leżeli; Gdy do miástá przybieżeli/ Alleluia.

8 Choć ie Xiężą przenáieli / Pieniądzmi ktore im dáli/ By tego nie powiádáli/ Alleluia.

9 Wszákże sie to rozsłáwiło/ Zá pewną rzecz wszytkim było/ A Biskupy omyliło/ Alleluia.

10 Weselmyż sie wszyscy z tego / Zwyćięstwá bárzo sławnego/ Christusá Páná nászego/ Allel.

11 Bośmy z nim społem ożyli/ Z śmierći w kto-

reieſmy byli/ Nizeſmy ſie narodzili. Alleluia.

12 Jegoſmy śmierćia zbáwieni/ Wiárą vspráwiedliwieni/ A zá dobre policzeni. Alleluia.

13 A ták w nim ſámym vfaymy; Przezeń wſzytkiego żądaymy/ Inſzych przyczyn nie ſzukaymy. Alleluia.

14 * Przez twe Chriſte zmartwych wſtánie/ Day nam iuż z grzechow powſtánie; Bo ty nas maſz w mocy Pánie. Alleluia.

15 Bez ciebie nic nie możemy; Láſki twey potrzebuiemy: Do Oycá przez cię wolamy. Alleluia.

3. PIESN.

Christus Pan zmartwychwſtał/ Zwyćieſtwo otrzymał Bo zburzył śmierć ſrogą/ Swoią śmierćią drogą. Alleluia. Zmiluy ſie Pánie nád námi.

2 Zwálczył czártá złego/ A ſtárł głowę iego: Człowieká grzeßnego Wydárł z mocy iego. Alleluia. Zmiłuy ſię Pánie nád námi.

3 Wiecznie grzech poráził/ A moc iego ſkáził: Zywot náß nápráwił; To z łáſki ſwey ſpráwił: Alleluia. Zmiłuy ſię Pánie nád námi.

4 O Chriſte náß Pánie/ Przez twe zmartwych wſtánie; Day nā z grzechow powſtáć/ Łáſki twoiey doſtáć: Alleluia. Zmiłuy ſię Pánie nád námi.

5 A po tym kłopoćie/ Day w wiecznym żywoćie; Widźieć Oycá ſwego/ Bogá wßechmocnego. Alleluia. Zmiłuy ſię Pánie nád námi.

4 Pieśń.

Ná ſtárą Notę.

WZeſeł ſię teyto chwile ludzkie pokolenie; Sław z pámiątką mile/ Chriſtowo wſkrzeßenie: Bowiem gdy zmartwychwſtał/ Ják Pan wßechmogący/ wieczny nam żywot dał.

2 Adámow rod wykupił z ćiemnego więźienia Gdy chćiwie podſtąpił ćięßkie vmęczenia: Smierć wieczną przezwalczył; Gdy śmierć przeokrutną dla nas podiąć raczył.

3 Nocną ćiemnosć oświećił/ Swiátłem vćießonym/ Gdy z śmierći ocućił/ Będąc iuż wſkrzeßonym. Mocarzá pyßnego/ Mocą ſwą zwyćiężył/ Y wziął korzyść iego.

4 Y potym w niebo wſtąpił/ do Oycá ſwoiego: Ták

go: Ták ſwym wiernym drogę vkazał do niego.
Támże będąc rządźi Sercá ſwoich wiernych/ Y.
Duchem ſwym żywi.

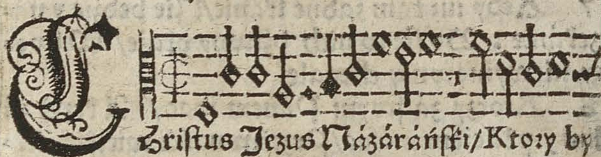
5 Przyczyniáiąc ſię záwżdy / zá Zbor ſwych
wybránych/Ktorzy krzywdę ćierpią od ludźi nie-
zbożnych: Proßąc Oycá ſwego; By mu dał ćier-
pliwość; Do dniá oſtátniego.

6 Z támtąd więc potym przyidźie W on dźień
oſtáteczny: Aby według ſpraw ſwych/ Wźiął zá-
płátę káżdy: Dobrzy vwielbienie; A źli záśię
wßyſcy/Wieczne pohánbienie.

7 Prośmyß tego ſławnego Chriſtá Zbáwi-
ćielá; Jenż nam okrutnego zmogł nieprzyiaćielá;
By z Oycem raczył dáć / Gdy zmartwychwſtá-
niemy/ Y z ſobą przebywáć.

8 Bychmy chwałę z Anioły iemuż oddawáli/
W iego Boſkie lice poſpołu pátrzáli. Amen wßy-
ſcy rzeczmy: Ráczyß to nam wßem dáć / Chriſte
Boże wieczny.

5 Pieśń.
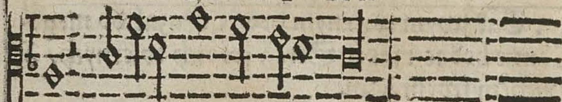

Chriſtus Jezus Názáráńſki/Ktory by

vmárł zá wßytki / Trzećiego dniá zwyćięźnie

wſtał/

wstał/ A ćiáło vwielbione wźiął.

2 Jego sławne zmartwychwstánie/ Z wdźię- cznośćią rospámiętuymy : Alleluia / wyśpiewuy- my/ A iemu się iuż ráduymy.

3 On iest pierwßym zmartwychwstániem/ Wßytkich wiernych poćießeniem : Bo wstał w ćiele vwielbionym / Duchownym y nieśmiertel- nym.

4 Abowiem nań ták służáło; Aby iego świę- te ćiáło/ Nie widźiáło náruszenia/ A w tey tu źie- mi skáżenia.

5 On nas z śmierći wyswobodźił/ W nádźie- ię żywą odrodźił : Abyśmy z tey śmiertelnośći/ Szli tám zá nim do rádośći.

6 Acz teraz ćiáłá śmiertelne / W źiemi cho- wáią nie cudne ; Wstánąć z grobow ku zbáwie- niu/ A wiecznemu ostáwieniu.

7 Kedy iuż tám żadne łkánie/ Nie będźie y ná- rzekánie : Bo się w nich dźiwny vkaże/ W swo- iey niewymowney chwale.

8 Ktorzy zá swym Pánem idąc / A krzyż zá nim z płáczem nosząc/ Przećiwnośći wielkie ćier- pią/ A w pewney nádźiei trwáią;

9 Pracą tu ná sobie máiąc / W krzyżu / w wßytkich smutkách trwáiąc; Przyidą ći ku ochło- dzeniu/ A ku wiecznemu zbáwieniu.

Już nie

10 Już nie będą więcey łácznieć / Gorącá
prágnienia ćierpieć; Przyidą k ſtudnicom wod
żywych/ A Boſkich roſkoßy pełnych.
11 O tym wſkrzeßeniu rádoſnym/ Mowi A-
poſtoł w liśćie ſwym/ Swemu Tymotheußowi/
Piſząc ták tymi to ſłowy:
12 Abyś to ná pámięći miał; Iż Pan twoy
Chriſtus zmartwychwſtał: Tym ſię ćieß we
wßytkich ſmutkách/ W vćiſkach ſwych / y też
pracách.
13 Boiuy iáko Rycerz dobry/Sługá Chriſtu-
ſow prawdziwy/ Prácuiąc w trzodźie zwierzo-
ney/ A krwią iego odkupioney.
14 Bo ieśli my z nim pomrzemy/ Społem też
z nim ożywiemy: A ieśli co z nim ćierpiemy;
Też z nim krolowáć będziemy.
15 Máiąc to iuż ná pámięći/ Już ſię k dobrey
mieymy pracy. Obfituy káżdy w miłośći/Trwá-
iąc w ſwoiey powinnośći.
16 Bo ták tu zbáwienia ſwego/ W Chriſtu-
ſie zgotowánego/ Doydźiemy ſławy niebieſkiey;
Gdźie wdźięczne głoſy Anielſkie.
17 Dźiękuymyż Oycu náßemu: Iż nas po-
tárgnął k Synu ſwemu: Bo w iego práwym
zwyćięſtwie/ Mamy nádźieię złożenie.
18 Bo on przez ſławę ſwey mocy/ Vczyni to z
ſwoiey dobroći/ Przywiedźie nas ku ſławnośći/
Z ſobą áż ná wyſokośći.
19 * Rzecżmyß wßyſcy; Alleluia: Bądź tobie

wieczną cześć chwałá/ Zwyćięſtwo/moc/ y wie-
lebność/ Zá twoie k nam wielką miłość.

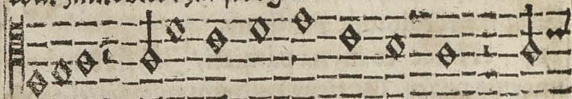
6. Pieśń.

Chriſtus Syn Bogá żywego/Powſtał Ludźi z przeklęctwá wiecznego Wyr-

zmartwych dnia trzećiego. Rep. Xiążę p..kielne wał zmiłośierdźia ſwego.

poráźił: Grzechy/y wieczną śmierć zgłádźił: Zbá-

wienie ludzkie náprawił. Alleluia.

2 Bądźmyſz wſzyſcy wdźięczni tego/ Dobro-dźieyſtwá ták zacnego/ Rep. Jemuż z ſerdeczney rádośći/ Záśpiewaymy wſpołeczności : Jezu Chriſte Synu Boży/ Niech ſię twa cześć chwałą mnoży/ Od wiekow ná wieki. Amen/ Alleluia.

3 Spraw że przez twe zmartwychwſtánie/ Z

grzechow nászych w nas powstánie: Rep. Gdyż to iest násze vfánie; Że przez twoie krwie wylanie/ Jestechmy z nich oczyścieni/ A zá świete policzeni/ A do niebá przenieśieni: Alleluia.

4 Gniew Bogá Oycá wiecznego/ Prze grzech narodu ludzkiego/ Rep. Nie mogł być pierwey vbłagan/ Ażeś ty zań ofiárowan: Christe Báránku niewinny/ Tyś zápłácił násze winy/ Bedąc iego Syn iedyny. Alleluia.
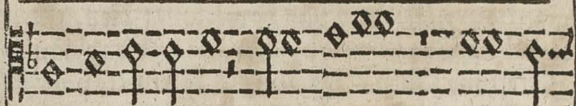
5 Obchodźmyż dni wielkonocne/ Lecż nie z kwásem przewrotnośći: Rep. Ale obchodźmy te cżásy/ Záwsze z przáśniki szcżyrośći. Toć iest prawdziwe swiecenie/ Wielkieynocy obchodzenie/ Od Apostołow podáne. Alleluia.

6 W ktore cżásy vważáiąc/ Vcżynność Páná nászego/ Rep. Służmy mu dźiekuiąc z tego/ Że nas do krolestwá swego/ Racżył łáskáwie powołáć. Ktore áby nam racżył dáć/ Záśpiewaymy wszyscy; Amen/ Alleluia.
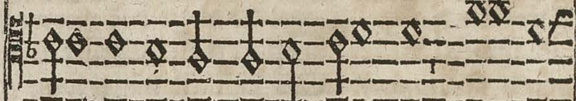
7. PIESN.

Swietego obchodu Wielkonocnego/
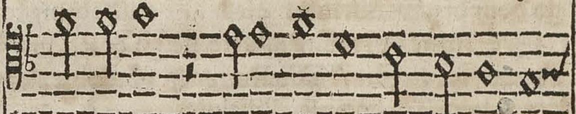
Wszystko stworzenie chwal Syná Bożego: Kto-

ry w wielki Piątek zá nas vćierpiał/ Aby nas w
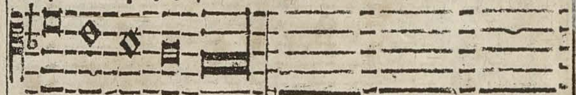

swoim krolestwie wiekuistym miał. Otoż iuż
Dobrzeć o

zmartwychwstał/ iáko sam przedtym powiádał/
nas rádził; swą śmierćią nászę śmierć zgládził:
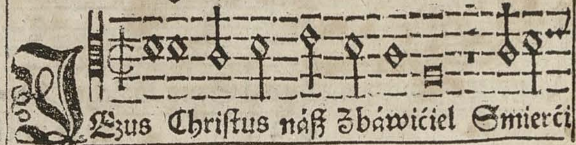

Aby nas przez swą niewinną mękę do chwały

swey doprowádził.

8. PIEŚN.

IEzus Christus nász Zbáwićiel Smierći
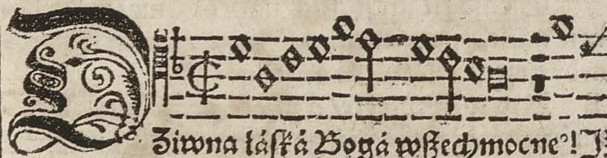

2 Nie máiąc grzechu własnego / Podiął się náſzego: Nas z Oycem zgodźił / Láſkę nam iego dogodźił. Alleluia.

3 Smierć/ Swiát/ Piekło się go boi/ A niebo nim stoi: Snádnie rátuie/ Kogo ſobie ſzczyrym czuie. Alleluia.

4 Przetoż zwyćiężcy náſzemu/ Krolowi wiecznemu / Chwałę wzdawaymy Sercem / vsty záśpiewaymy. Alleluia.

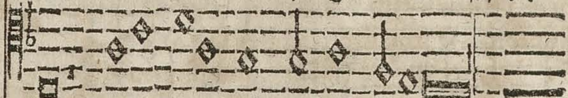
5 Christe náſz ćiáłem zmartwiony / Duchem obżywiony/ Ják Pan iedyny Day żywot/zgládźiwſzy winy. Alleluia.

9. Pieśń.

dał ná śmierć Syná iedynego / Dla náſzych zło-

ści/ Czyniąc doſyć ſwey ſpráwiedliwości.

2 Bo káżdy człek z ſwego przyrodzenia / Winien śmierci/ winien potępienia: Tym go Bog ſkarał/ Gdy ſię Adam czártowi vwieść dał.

3 Ztąd myśl/ wola/ inne wſzyſtkie śiły/ Ták ſię bárzo ná wſzem pokáziły; Iż z ſwey ſkłonności / Ciągną záwſze ku wſzelákiey złości.

4 Ták mizerne ludzkie pokolenie / Przez Zakonu Páńſkiego zgwałcenie/ Smierć záſłużyło / A czártowi w moc podáne było.

5 Ale Pan z miłośierdźia wielkiego/ Vżalił ſię ſtworzenia ſwoiego/ A z tey litości dał rátunek vpádłym w krewkości:

6 Zeſłał ná świát Syná iedynego/ Ten wypełnił wſzyſtek zakon iego/ Zá náſze grzechy; By nas wſzyſtkie przywiodł do ſwey chwały.

7 Sſtało ſię iuż ſłuſzne nágrodzenie/ Zá wſzelákie náſze przewinienie: Krew święta iego/ Omyłá grzech człowieká káżdego.

8 Kto weń wierzy/ á z ſercá práwego/ Vſtáwicznie prágnie łáſki iego/ Swe záſłużenie/ przywłaſzczy mu ná wieczne zbáwienie.

9 Choćia wielkim grzechem obćiążony/ Będźie zá práwego policzony/ Przed sądem Bożym; Christus ná śię winy iego włożył.

10 Podźiękuymyż Pánu z wysokośći: Że nas raczył z wielkiey swey miłośći/ Ktemu powołáć; A gotow iest swą święta łáskę dáć.

11 Káżdy kto zá tákim powołániem/ Idźie zá nim z zupełnym vfániem/ Swe zásłużenie/ Dáruie mu Pan/ y odkupienie.

12 Zwlokszy z niego Adámá stárego/ Oblecze go w człowieká nowego; W wierze/ w miłośći/ Vtwierdzi go/ y w świętey stałośći.

13 Krzyżem martwiąc iego buyne ćiáło/ By przećiwko Pánu nie buiáło: Z tey śmiertelnośći Przywiedźie go do wieczney rádośći.

14 * Dayże nam to wszechmogący Pánie/ Przez chwalebne twoie zmartwychwstánie/ Byśmy ták żyli/ Potym z tobą w twym Krolestwie byli.

10. PIESN.

Christus zmartwychwstał iest/
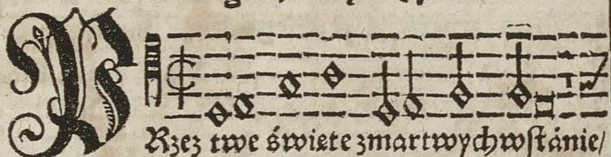
Nam ná przykład dan iest/ Iż mamy zmartwych

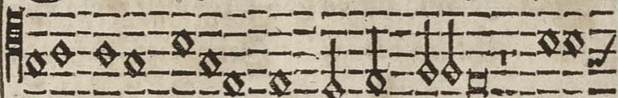
powſtáć/ Z Pánem Bogiem krolowáć. Alleluia
2 Leżał trzy dni w grobie/ A dał przebić ſobie Bok/ ręce/ nodze obie/ Ná zbáwienie tobie. Alleluia.
3 Więc Márie poſzły/ Drogie máśći nioſły/ Chćiáły Chriſtá pomázáć/ Jemu cześć y chwałę dáć. Alleluia.
4 Gdy ná drodze były/ Ták zſobą mowiły: Jeſt tám kámień niemáły/ A ktoż go nam odwáli. Alleluia.
5 Gdy nád grobem ſtały/ Rzekł im Anioł biały: Nieboyćie ſię śieſtrzyce/ Vyźrzyćie Boże lice. Alleluia.
6 Jezuſá ſzukaćie/ Tu go nie naydźiećie/ Wſtałći z martwych tu go nie/ Jedno iego odźienie. Alleluia.
7 Jezus Názáráńſki/ Pan Bog Chrześćiáńſki/ Okazał w tym ſwoię moc/ Wſtał z martwych ná Wielkanoc. Alleluia.
8 Bądźmyſz wſzyſcy weſeli/ Jáko w niebie Anieli/ Czegoſmy pożądáli/ Tegoſmy doczekáli. Alleluia.
9 Wierzym żeś wſtał iśćie/ Zmartwych Jezu Chriſte: Przetoż k tobie wołamy/ Zmiłuyże ſię nád námi. Alleluia.

11. PIEŚN.

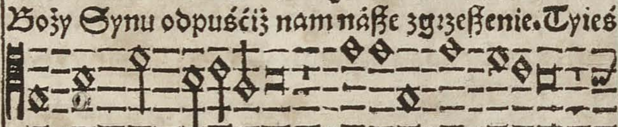
Po Ewángeliey álbo po Kazániu.

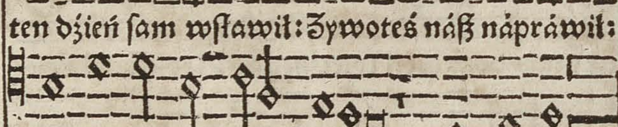
PRzez twe świete zmartwychwstánie/

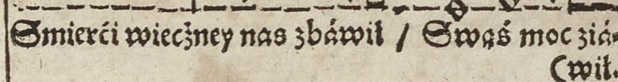

Boży Synu odpuśćiż nam náße zgrzeßenie. Tyieś

ten dzień sam wstawił: Zywoteś náß náprawił:

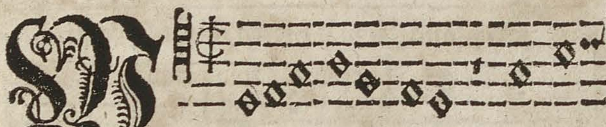

Smierći wieczney nas zbáwił / Swąś moc ziá-ćwił.

12 PIESN.

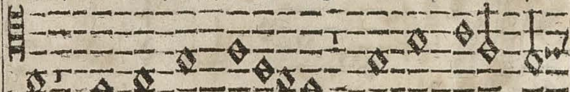
Po Ewángeliey álbo po Kazániu.

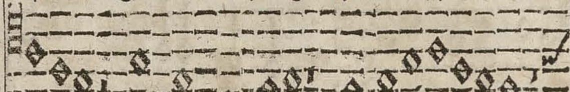
WEsoły nam dzień nástał: Gdy Pan

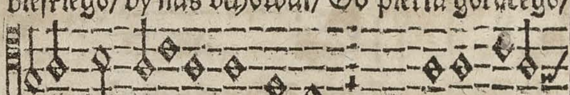
Christus zwyćiężył trzećiego dniá zmartwych-

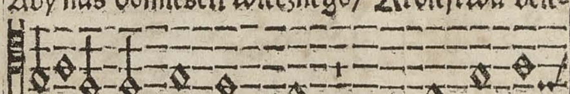
wstał. Tego dniá wesołego/ Prośmyż krolá nie-

bieskiego/ by nas vchował/ Od piekłá gorącego/
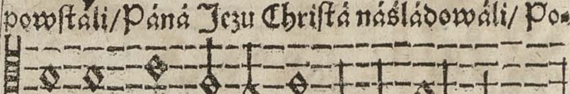

Aby nas domieśćił wiecznego/ Krolestwá vćie-

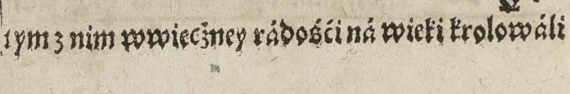
szonego gdźie on sam kroluie. Bysmy z grzechow

powstáli/ Páná Jezu Christá náśládowáli/ Po-

tym z nim wwieczney rádośći ná wieki krolowáli

PSALMY Wielkonocne.

Psalm 2. 3. 8 16. 24. 30. 45. 68. 93. 95. 96. 104. 114. 115. 117. 118. 135.

MODLITWA Wielkonocna.

WSzechmogący Boże Oycże náß Niebieſki, ktoryś nam przez Syná Jednorodzonego twego ſpráwił przyſtęp do onych wiecżnych niebieſkich rádośći, zwyćiężywſzy zmartwychwſtániem iego śmierć wiecżną: Day nam ábyſmy wierząc weń, tey łáſki iego wdźiecżni byli, á po zmartwychwſtniu náſzym z tobą wiecżnie krolowáli. Przez Jezuſá Chriſtuſá Syná twego namilſzego, dla vſpráwiedliwienia náſzego zmartwychwſtáłego. Amen.

NA WNIEBOWSTAPIENIE PANSKIE.

J. PIESN.

Notá iáko: Przez twe świete zmartwychwſtánie.

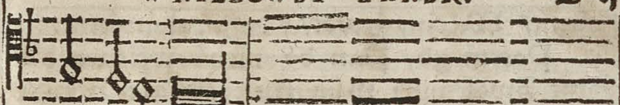
PRzez twe świete Wniebowstapie-
nie/ Boży Synu raczyß nam dać
błogosławienie. Ná práwicy v
Oycá swego / Badź przyczyńca lu-
du twego / W tobie vfáiacego.
Alleluia.

2 Racżże Zbor swoy świety rozmnożyć: Prze-
ciwniki iego wßytkie z stolice złożyć/ A niech ßá-
tan z swymi sługámi/ Nie przewodzi nád námi/
Nedznemi owieczkámi. Alleluia.

3 A czásu ostátecznego/ Gdy zás znowu ná
świát zstapiß/sądzić kázdego / Day bysmy ná
twoiey práwicy Stáwieni byli wßyscy / Iáko
twoi służebnicy. Alleluia.

2. PIEŚN.

Raduymy sie wßyscy Chrześciánie /
Czyniac społem wesołe śpiewánie / O sławnym
Páńskim Wniebowstapieniu/ A o náßym vspra-
wiedliwie-

wiedliwieniu.

2 Pan Christus gdy iuž z martwychwstáć raczył/ A swą śmierćią śmierć wieczną przewalczył/ Czterdźieśći tu dni raczył przebywáć: Dla Apostołow to raczył dźiáłáć.

3 Bo temu wszyscy wierzyć niechćieli/ Zwłaszczá Thomasz ktory nie był z nimi/ Aby Pan Christus możnie zmartwychwstał/ Ták iáko im był przedtym obiecał.

4 Potym gdy weń wszyscy vwierzyli/ Iż zmartwychwstał iák Syn Boży práwy/ Kazał im po wszytkim świećie chodźić; A Ewángeliey świętey vczyć.

5 Aby to co od niego słyszeli/ Wszytkim ludźiom tu opowiedáli; Każąc im wszytkim Ewángelią Swiętą/ y też nowinę wesołą.

6 Potym im też to roskázáć raczył; Aby káżdy ktoryby vwierzył/ Był też ochrzczon w imię święte iego/ W imię Oycá y Duchá świętego.

7 Ktoby vwierzył/ á ták był ochrzczon/ Ten to niech wie że iuż będźie zbáwion. Ale ktoby záś niechćiał vwierzyć: Ten iuż niech wie/ iż potępion ma być.

8 Kazał iść miedzy wszytkie narody/ Aby ludźi vczyli pokuty: Powiádáiąc grzechow odpuszczenie/

ßczenie/ Wiecżny żywot/ y dußne zbáwienie.

9 Potym gdy Pan do niebá wſtępował/ Swe Zwolenniki w ſmutku poćießał: A kazał im w Jeruzálem czekáć / Aż im miał Duchá świętego zeſłáć.

10 Bo im to iuż był przedtym obiecał; Gdy ſię od nich ná ſwą śmierć gotował / Mowiąc: ześlę wam Duchá świętego/ Duchá prawdy od Oycá ſwoiego.

11 Potym gdy Pan tę rozmowę ſkończył/ Wnet go obłok od oczu ich zákrył/ Wſtąpił w niebo do ſwey chwały świętey/ Gdźie Aniołow ſą wielkie záſtępy.

12 Támże śiadł v Oycá ná práwicy; Kędy nań przez wiárę pátrzą wßyſcy: K nas też tám iuż wßytkich poſádźił/ Ktorzy wierzym/ iż on w nas á my w nim.

13 W ten czás zwolennicy ſmętni byli: Iż iuż Pan ćieleśnie nie był z nimi: Bo zá nim w niebo pilnie pátrzyli/ Aż ie potym Anieli ćießyli/

14 Mowiąc: Wy Mężowie Gálileyſcy/ Czemuß ták w niebo pátrzyćie wßyſcy? Ten Pan Chriſtus ktory w niebo wſtąpił/ Już nie przydźie/ áż świát będźie ſądźił.

15 A my gdyż też to iuż pewnie wiemy; Iż Pan nie ieſt tu ćieleśnie z námi; Niechćieymyß go więcey ßukáć w chlebie; Gdyż to wiemy / iż ieſt pewnie w niebie.

16 Támże go wßyſcy wiárą ßukaymy/ W nie-

bie/ gdźi

bie/ gdzie go w Kredzie wyznawamy; Iż ztámtąd ma przyść nas wßytkich sądzić ; Nie daymyż sie iuż nikomu zwodzić.

17 * Pánie Christe/ktoryś w niebo wstąpił; Zebyś sam zá námi przyczyńcą był ; Ráczże nam zesłáć Duchá świętego / Duchá prawdy Doktorá práwego.

18 Zeby tu nas wßech ná świećie rzadził/ A chwały twey prawdziwey náuczył : Zebyśmy ćie tu záwżdy chwalili / A po śmierći z tobą wiecznie żyli.

3. PIEŚN.

Notá iey iáko, Ráduymy sie Chrześćiánie/ czyniąc wesołe śpiewánie ⁊c.

WStąpił Pan Christus dniá tego/ Alleluia/ Alle. Krol do niebá wysokiego/ Alleluia.

2 Rowney czći z Oycem będący Alleluia/Alle. Ná iego vśiadł práwicy/Alleluia.

3 Wßyscy wierni to obaczćie/ Alleluia/Alle. A w Pánu swym sie weselćie/ Alleluia.

4 Jezus Pan co od nas wźięty/Alleluia/Alle. Przyidźie świát sądzić z Zastępy/ Alleluia.

5 Z námi sie ćiáłem rozłączył/ Alleluia/Allel. Gdy do niebá wstąpić raczył/ Alleluia.

6 Już go tu ćiáłem nie mamy/Alleluia/ Alle. Jáko o tym z pismá wiemy / Alleluia.

7 Bowiem w nim do niebá wstąpił/ Alleluia/ Alle.

By przyczyńca v Oycá był/ Alleluia.
8 Mieysce nam w niebie zgotował/ Alle. All.
A Duchá świętego zesłał/ Alleluia.
9 Tego czásu wesołego/ Alleluia/ Alle.
Chwalmyż Bogá wszechmocnego/ Alleluia.
10 Przez Wniebowstąpienie twoie/ Alle. All.
Day nam Christe łáskę swoię/ Alleluia.

4. PIEŚN.

Notá iey iáko, Wesel się tey to chwile ludzkie pokolenie ꝛc.

RAduy się teraz wszytko ludzkie pokolenie/ Sław z pámiątką mile/ Christowe wstąpienie/ Do swey wieczney chwały/ Gdźie iest wielka rádość/ Żywot wiecznie stały.
2 Bo gdyż iuż w Niebo wstąpił do Oycá swoiego/ Ták swym wiernym drogę/ vkazał do niego. Támże będąc rządźi/ Sercá swoich wiernych A Duchem swym żywi.
3 Przyczynia się też záwżdy zá Zbor swych wybránych/ Ktory krzywdę ćierpi/ od ludźi niezbożnych; Prosząc Oycá swego/ By mu dał ćierpliwość/ Aż do dniá sądnego.
4 Ztámtądże potym przyidźie w on dźień ostáteczny/ Aby według spraw swych wziął zapłátę káżdy: Dobrzy vwielbienie/ A źli záśię wszyscy/ Wieczne potępienie.
5 Weyzrzyż ná nas nász Krolu z niebá wy-

sokiego / Nie racz nas oddaláć od Krolestwá swego. Day z sobą krolowáć / A Duchá świętego racz nam tu dárowáć.

5. Pieśn, po Ewángeliey.

Notá iey iáko, Przez twe święte zmartwychwstánie / rc.

PRzez twe święte Wniebo wstąpienie / Boży Synu odpuśćiß nam náße zgrzeßenie. Tyieś ten dźień sam wstáwił; Zywotes náß náprawił; Smierći wieczney nas zbáwił; Swąś moc ziáwił.

6. Pieśn, po Kazániu.

NAdroższą krwią swoią odkupiłeś nas Pánie/ rc. *Pátrz o Męce Páńskiey Pieśń 9.*

Psalmy.

Psálm 19. 24. 45. 47. 48. 68. 110. 118. *od* ℣. 12. *áż do końcá.* 148. 149.

Modlitwa dniá Wniebowstąpienia Páńskiego.

BOże Oycze Krolu chwały, ktorys Syná twego Iezusá Christusá z wielkim Triumfem nád

Krolestwem niebieskim swoim wywyższył: Prośimy, nie zostawiayże nas sierotami; ale pośli nam Duchá świętego Poćieszyćielá, ktoryby nas ćieszył; á iżeby nas wzniosł do oney chwały, do ktorey Pan á zbáwićiel nász Iezus Christus pierwszy w nászym ćiele wstąpił mocą swoią Boską. Ktory z tobą żywie y kroluie iáko Bog práwy ná wieki wieczne, Amen.

NA SWIĄTKI.

PIEŚNI O DVCHV SWIETYM.

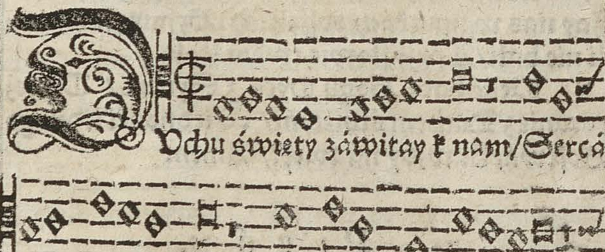
j. PIESN.

SWiety Duchu záwitay k nam; A rácz nápełnić sercá swoich wiernych; A swoiey miłości z

luia / Alleluia.

2. Pieśn.

náße náwiedźi ſam; Twa láſká ie rácz nápełnić;

Ktoreś ty raczył stworzyć.

2 Cieszycielem ćie zowiemi;Ześ Bog prawy dobrze wiemy. Ty lekarstwo dáieß duszam/ W teskliwośći ćieszyß sam.

3 Oświeć ćiemne smysły náße: Day woley swey zrozumienie: Serce náße rácz potwierdźić/ Wedle woley twey rządźić.

4 Tyś sprawcá dárow niebieskich / Do zbáwienia nam służacych: Swe świete słowo obiáwiaß: Ty iezykámi władaß.

5 Chytrośći Diabley rácz zbáwić: Pok.y y miłość rácz zrządźić; Bychmy zá tobą wodzem ßli/ Wßelkiey sie złośći strzegli.

6 Okaż Oycá niebieskiego/ Jezu Christá Syná iego/ Y śiebie Duchá świetego; W Troycy Bogá iednego.

7 Mießkay záwße w sercách náßych / Poćießay nas w smutkách wßelkich: Bysmy sie śmierći nie bali/ A przy słowie twym stali.

8 Cześć badź Bogu Oycu z Synem / Tákież rownie z Duchem świetym/ W iednośći iednego Bostwá/ Záwżdy ná wieki/ Amen.

3. PIEŚN.

Duchu świety záwitay k nam/ A z niebios
Przydź k nam oycze vbogich/ przydź k nam

racz spuśćić nam / Swiátłośći twey pro-
dawco dárow swych/ Przydź k nam świeco serc

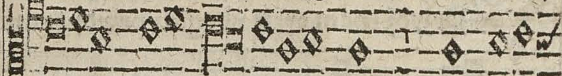
mienie. Cieszyćielu wyborny/ Gośćiu wdźięczny
nászych. W pracách odpoczynienie/ w gorącu o-

serc nászych/ Wdźięczna ochłodo nászá. O do-
chłodzenie : A w płáczu poćieszenie. Bowiem

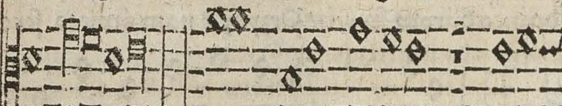
stoyna świátłośći / Z sercá wypądź ćiemnośći/
krom twoiey pomocy / Nie mamy w sobie mocy /

Służebnikow swych wiernych. Omyi co iest
Niemász w nas nic práwego. Nákłoń co iest

sprosnego; Pokrop co iest zeschłego: Vzdrow co
twárdego; Zágrzey co iest zimnego: Náwroć co

iest rannego: Day to o co żądamy/ Ktorzy w
iest błędnego. Cnotliwe záchowánie/ Chrześci-

tobie vfamy/ Dáry łáski twey świetey:
áńskie skonánie/Potym wieczne zbáwienie. Amē.

4. Pieśń.

SWięty Duchu raczysz záwitáć k nam/ A

wiernych swych racz nawiedzić sam: Napełn ie

niebieska miłością; Ktoryś stworzył serce y myśl/

Boska swą wszechmocnością.

2 Tyś iest ćieszyćielem wiernych nazwan/ A Doktorem prawy mianowan/ Studnica prawa/ woda żywa / Ogniem/ wnetrznym pomazaniem/ Swiatłością przenaświetsza.

3 Ty iesteś Bogiem wiecznie prawdziwym/ Tyś iest Oycowskim zaślubieniem; Tyś iest sam moc prawice Bożey; Tyś nadzieia wszytkich wiernych/ A wnetrzne oświecenie.

4 Oświeć światło ćiemnym zmysłom naszym: Wley miłość wnetrznościam serdecznym ; A mdłe ćiało nasze posilay: W wierze prawdziwey Christowey/ Swa moca nas vperwniay.

5 Nieprzyiaćiele nasze odganiay / A w serca nasze swoy pokoy day : Izbysmy tez z twey Boskiey mocy/ Mogli w wierze stałemi być/ A wszytko złe zwyćiężyć.

6 Prośim day nam Oyca prawdziwie znać /

Y Syna namilszego też poznáć/ Y śiebie ćieszyćielá Duchá; W trzech osobách iedynego wszechmogacego Bogá.

7 Nápełniwszy ták Boskim poznániem/ Dáruy nas nabożeństwem práwym: A day nam w zastudze Christowey trwáć/ Náuki iego przestrzegáć/ Y wiecznie z nim krolowáć.

8 Day bysmy ciebie Bogá nászego/ Cźcili podług słowá twoiego: A z twey dobrotliwey szczodrośći/ Dochodzili záwsze dárow Z niebieskiey wysokośći.

9 * Dayże nam też y w dźiśieyszey spráwie/ Duchu ćieszyćielu łáskáwy; Abysmyć cześć/chwałe wzdawáli/Chwaląc ćiebie áż ná wieki z twoiemi wybránemi.

10 Bądź wieczna chwałá Oycu/y Synu/Y tobie Duchowi świetemu/Zá wszytko coś dał z swey miłośći. W czym rácz nas ty sam pomnażáć/ Y przywieść k swey rádośći. Amen.

5. PIEŚN.

Po Ewángeliey álbo po Kazániu.

PRzez twe świete Duchá zesłánie/ Boży Synu odpuśćiż nam násze zgrzeszenie. Tyżieś ten dźień sam wstáwił/Zywoteś nász náprawił/ Smierćiś wieczney nas zbáwił/ Swąś moc ziáwił.

PSALMY Swiateczne.
Psálm 45. 46. 48. 69. 114. 138. 143.

MODLITWA Swiateczna.

WSzechmogacy Boże Oycże, ktoryś Duchem swym świetym, sercá Apostolskie, y wszytkich swych wiernych oświecił, y woley swey świetey zrozumienie dáć raczył: Dayże nam też przez tegoż Duchá twego świetego práwe rozumienie, y z iego pocieszenia w smutkách nászych wszelákich rozweselenie: Przez zásługi Zbáwicielá nászego Iezusá Christusá, Ktory z toba żywie y kroluie, w iedności tegoż Duchá świetego, ná wieki wiekow, Am.

6. PIEŚN
Ná Poniedziáłek Swiateczny.

Notá iey, iáko; Day nam Pánie miłościwy/ pokoy/ etc.

TAk Pan Bog świát vmiłował/ Ze dla niego nie litował/ Postáć tu swego miłego/ Syná iednorodzone[o].
2 Káżdy ktory weń vwierzy / iuż nie mo-

nie może zginąć nigdy; Owßem ieſt tego beſpie-
czny / Że otrzyma żywot wieczny.
3 Bo go nie dla tego poſłał / Aby ten świát
potępić miał: Ale áby go záchował / A w łáſce
ſwoiey ſpráwował.
4 Wßelki tedy co wierzy weń / Już káżdy zbá-
wienia pewien: Ale kto weń nie vwierzy / Pe-
wnie w potępienie zmierzy.
5 A toć práwe potępienie / A wßech niewier-
nych zginienie; Iż nie poználi świátłośći / Kto-
ra przyßłá w te niſkośći.
6 Gdyż ludźie ſercá krnąbrnego / Wolą ćiem-
ność świátá tego: A záwżdy złe ſpráwy máią;
Przetoż o świátłość nie dbáią.
7 Bo ten co wßyſtko złe broi / Bárzo ſię świá-
tłośći boi / Y dźiwnie iey nienawidźi / Gdyż w
niey ſwe złe ſpráwy widźi.
8 Lecz ten co prawdę miłuie / Według niey
żywot ſpráwuie; Temuć nic świátłość nie ßko-
dźi / Rad záwżdy do niey przychodźi.
9 Iuż ſą iáſne ſpráwy iego / Od Bogá wßech-
mogącego / Ktore w nim ſpráwowáć raczy / A
nigdy go nie przebaczy.
10 A ták ſię w tym obaczaymy / Práwey świá
tłośći ßukaymy: Poznáwáiąc w niey ſwe złośći /
Niechcemyli być w ćiemnośći.
11 * Ráczże w nas ſpráwić náß Pánie / Iáſney
twey prawdy poznánie: Day bychmy w niey ſtá-
le trwáli / Zbáwienie twe otrzymáli.

12 Przez Syná twego miłego / Pośrzedniká iedynego; Ktoregoś tu nam dáć raczył; By z nas káżdego oświecił.

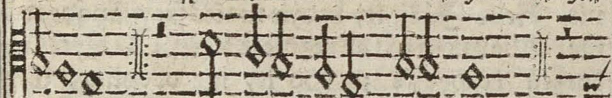
O KOSCIELE SWIE-TYM.

I. PIEŚN. o Kościele.
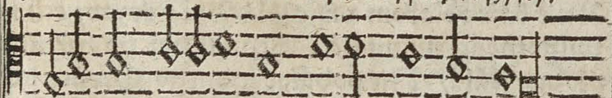
Z Ezáiaszá rozdziału 5. y Ieremiaszá rozdziału 2. y 12.

Záśpiewam Pánu mev mnie ze wszech
A społeczną krewnością ze mną zło=

miłemu/ Rep. O iego sławney winnicy: Rep
czonemu; Godno iest/ ábyśmy wszyscy/

Społecznie záśpiewáli/ Iemu chwałę dáli.

2 Ktorą on z łáski swoiey ták płotem ogrodził/ Rep. Wybrawszy z niey kámienie/ hoynie ią rozpłodził: W pośrzod niey wieżę postáwił/ Rep. A w niey piękną práse spráwił: Owocu z niey wdzięcznego/ Czekał czásu swego.

3 A chćiał áby mu wdźięczne iágody rodźiłá/ Rep: Ale oná ćierpniące/ y przykre puśćiłá. Przetoż Jerozolimczycy / Rep. A mężowie Judſcy wßyſcy/ Rozſądźćie te rożnice/ Me y tey winnice.

4 A cożem ia z winnicą tą dáley czynić miał? Rep. Wßytko w niey náprawiwßy/ bárzom ſię w niey kochał: A záwżdym iuż czekał tego; Rep. Aby z niey czáſu ſłußnego/ wdźięczne iágodki rosły; Alec z niey złe poßły.

5 A teraz wam pokażę co z nią będę czynić / Rep. Gdyż z tey złey winnice mey niechćiał owoc wynićć: A ták iey płoty rozgrodzę/ Rep. Gdźie mogę tám iey záßkodzę; A będźie rozrzucony / Jey płot z káżdey ſtrony.

6 Vyźrzyćie co ſię w rychle iey buynośći ſtánie. Rep. Jákie iey będźie maćie ſrogie podeptánie. Abowiem ią ták rozniosę : Rep. Wßytek iey korzeń rozproßę ; Bo iey nie okopáią; Ták iey zániedbáią.

7 A zroſtą ná niey ćiernie/ y oſtre ieżyny. Re. A nie każę obłokom pußczáć dżdżá y krzyny : By wilgotnośći nie miáłá; Rep. Gdyż ſię ták niepłodną ſtáłá/ Nie podáiąc żadnego Owocu godnego.

8 Abowiem tá Winnicá wßech zaſtępow Páná/ Rep. Z ludu Jzráelſkiego ieſt zacnie zebrána: (A mąż z narodu Judzkiego / Rep. Był wdźięcznym kochániem iego; ktoremu długo czekał; By ſię ßczerze vznał.)

A dźi-

9 A dziwnie mu folgował/ czekáiąc w nim rządu; Rep. Alec on w złośćiách leżał / nie czyniący sądu: A miásto spráwiedliwośći/ Rep. Płácz/ krzyk/á wielkie ćięszkośći/ Vbogim zwykł zádawáć/ O Páná nic niedbáć.

10 Przetoż go Pan odrzućił od oblicza swego: Rep. Położył go ná przykład tu oczom káżdego: Bychmy sie też strzegli złośći: Rep. A żyli w spráwiedliwośći/ Au chwale Páná swego/ Wiecznie trwáiącego.

2. PIESN o Kośćiele ś.

Wzięta z Psálmu 12.

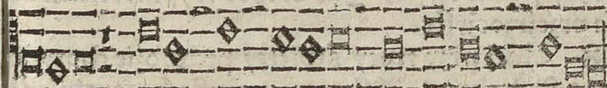

Náß wßechmocny Pánie / rácżże to

sam spráwić/ W tym srogim záburzeniu/ rácż nas

już wybáwić; Abowiem iest pełen świát falßu zło

śliwego: Trudno dźiś ná nim ználeść/ człowieká (świętego.

2 A wßyscy Synowie ludzcy prawdę porzucili; Bo sie błędnym náukom swoim przyuczyli. Káżdy iuż kędy może / z wymysłu swoiego / Prożnych báśni snow swoich / náucza bliźniego.

3 Bo sercá ich są srogim błędem nápełnione : A z oney obfitości vstá ich zmámione : Zdrádliwym ięzykiem swym fałß opowiádáią ; A prostaczkowie ná wßem / w tym im wiárę dáią.

4 Rozproß Pánie te vstá zdrádą nápełnione / Języki wielomowne / fałßem záráżone : Stłum wßytkie ktorzy sobie wßetecznie mowili : Już my ięzyki náße będziemy wielbili :

5 Bo mocne vstá náße / Wßák to sámi znamy. Azaż my iuż nád sobą kędy Páná mámy ? Ale Pan Bog widząc ich tákie wßetecznośći / Rzekł ; Już ia powstánę sam / w swey Boskiey możnośći :

6 Bo widzę płácz vbogich / á wielkie ćięßkośći / Jáko są záwiedzieni w swoiey niewinnośći. A iuż im postánowię ná wßem inákßy rząd / Odrzućiwßy od nich precz / ludzi omylnych błąd.

7 Ráczże to rychło spráwić náß wßechmocny Pánie : Bo w ten czás w zbáwieniu twym będziem mieć vfánie. Abowiem vmowy twe záwżdy Pánie czyste ; Ják śrebro wypłáwione ták są przeźrzoczyste.

8 Rácz przy twey świętey prawdźie chowáć nas społecznie / A strzedz po wßech narodźiech twoich wiernych wiecznie : Gdyż vstáwnie zło-

śnicy

śnicy około nas krążą / A zdrádliwe śidłá ſwe ná náße złe wiążą.

9 Więc gdyżeś miły Pánie według ſwey możnośći / Rozmnożył ſyny ludzkie w tey źiemſkiey niſkośći; Rácżże máłe ſwe ſtádko wiernych w łáſce chowáć: Ják mocny Pan rácz wiecznie nas ſam opánowáć.

3. Pieśn.

Z Pſálmu 46.

Przednie mocny grunt ieſt Pan Bog
Bronić on nas w niebeſpieczny
náß / R zbroiá mocna broniąca nas / Rep. Nieczás / Widząc vtrapienie wßytkich nás.
przyiaćiel náß dußny / Ten o nas myśli: Temuć
wrodzona ieſt złość / fałß y chytrość / Ná źiemi
nie ieſt

nie iest iemu rownośc.

2 Nic tu nie przemoże moc nasza / Bowiem przeciw iemu iest mała / Rep. Walczyć za nami wszechmocny Pan / Ktory Bogu Oycu iest mił sam. Pytaszli ktory to iest? Jezus Christus Pan / Bog zastępow zbawiciel nasz iedyny / Obrońca y stroż chrzesciański.

3 By też ten świat pełen Czartow był / A nas wszytkich pożrzeć vradził: Re. Jednak sie go nic nie lekaymy: Gdyż pomoc pewną z nieba mamy. Niech Xiąże świata tego / Grozi nam srogo; Nic n emoże / bo mocno osądzone / A potępia go słowo Boże.

4 Bożego słowa nikt nie zwalczy; Ale przed nim vstąpić musi / Rep. Bo z nami sam Bog stoi w polu / Posiłaiąc wszytkich w tym boiu: Jeślić żywot twoy biorą / Żonę / maietnośc / Puść z dobrą wolą: Zysku w tym nie maią / Krolestwoć wieczne w tym gotuią.

5 * Prosiemy cię Boże wszechmocny / Gdyżeś ty iest Pan nasz waleczny; Rep. Wyrwi nas z rąk nieprzyiacielskich / Także od Prorokow fałesznych. Niech wiedzą bałwochwalcy / y niezbożnicy / Że ty nas swoie masz dziatki na pieczy. Na to / Amen / iuż rzeczmy wszyscy.

4. PIEŚN.

Z Psálmu 8.

ACh Pánie Boże/ktory rządźiß Zborem
A w nimeś obrał ná wieki mießkánie
ſwoim/Prowádźiß go iáko owieczki/y ieſt ludem
ſwoie: Aby tu było ná wieki chwalone imię
twoim/Rep. Okaż moc ſwoię/á przydź żebyś nas
twoie:
wybáwił; Boć ſię okrutny iuż nád námi nieprzy-
iáciel zmocnił.

2 Ach miły Pánie rácz weyźrzeć ná nas ſtrá-
pione/ Ráczże okázáć nád námi twe święte zmi-
łowánie/Rep. Dopomożyß nam/ żebyſmy ſię ná-

wróćili; Z grzechow powstawszy / zá nie szczyrą
pokutę czynili. Badź nam miłośćiw á odpuść
nam nasze zgrzeszenie/ Ktorymesmy zásłużyli to
twoie karánie.

3 Ach Pánie Boże iák długo ná nas się gnie=
wasz; A modlitwy ludu twoiego czemu nie wy=
słuchasz! Rep. Nákarmiłeś nas chlebem płáczu/
y żáłośći/ Nápawasz nas łzámi frásunku/ y wiel=
kiey ćiężkośći. Boże wszechmocny zmiłuy się/ day
nam poćieszenie: Nieprzyiaćiołom nászym wszy=
tkim day vpámiętánie.

4 Ach tá winnicá ktorąś sam przeniosł z Egi=
ptu/ Y rozszyrzyłeś korzenie iey z swego Testá=
mentu: Rep. Y wyrzućiłeś z niey mocą swoią po=
gány: Aby w niey wierni/ ná ich mieyscu byli
wkorzenieni: Nápełniłá ziemię z błogosłáwień=
stwá twoiego / Y zmocniłá się bárzo mocno v
ludu cudzego.

5 Ach tá winnicá potym ćiernia námnożyłá/
A od oney hoyney płodnośći/bárzo odstąpiłá;Re.
Tę odrzućiwszy/ y záśię ś inną násádził/ Krwią
Syná swego Iezu Christá omył y poświęćił: V=
stáwiłeś krolestwo áby się rozmnożyło/ Ktoreby
záwsze moc szátáńską ná świećie tłumiło.

6 Ach miły Pánie toś płot tey winnice skáził/
Ktoryś ták mocnie od początku z pilnośćią postá=
wił: Rep. Dla tegoż ią wszyscy ktorzy idą tárgá=
ią/ Żeś ią opuśćił z obrony swey to ná oko znáią.
Werwał się do niey wieprz z wielką okrutnośćią;

Ten

Ten tárga/ depce/psuie/kázi bez wszelkiey litości.
7 Ach Boże nász wszechmogący/ ciebie prosiemy/ Weyźrzyż ná te vciski násze/ ktore tu cierpiemy/Rep. Zátráć miły Pánie tę bestią okrutną/ Ktora plugáwi tę winnicę swą náuką omylną. Rácżże przyiąć Zbor swoy w opiekę/ nie day go pustoszyć: Zlutuy się nád námi rácz koniec tym błędom vczynić.
8 Zápalona iest tá winnicá/ y wyćięta/ Rozrzucona wszytká iey pierwsza krasá/ y odięta. Re. Ach nász miły Pánie/ iáko przed tym kwitnełá/ Owoce dáiąc/ látorośle wszędzie rospuszczáłá! Od oblicza twego słusznie zá złości skarána: A nie będzieli zlutowánia twego/iest strácona.
9 Weyźrzyż o Pánie ná Syná twego miłego/ Ktoregoś wydał dla zbáwienia Kośćiołá swoiego/ Rep. Dla tegoż odpuść/ rácz się zmiłowáć nád námi; Wszákeś nász Oćiec miłośćiwy/ iáko wyznawamy: Nie day záginąć nagle/ prośimy ćię nabożnie: Záchoway nas swą mocną ręką/ przy twoiey obronie.
10 A wybáwieni z vdręczenia ták ćiężkiego/ Będziemy chwalić imię święte máiestatu twego: Rep. Y nie odstąpiemy iuż od słowá twoiego; Chcemy się zlepszyć/ciebie słucháć Pásterzá nászego. O Boże wszechmogący vkaż łáskę swą nád námi; Wybaw nas z mocy okrutnikow/ Amen/ wszyscy rzeczmy.

5. PIESN. z Psalmu 84.

Ná stáre Note.

Iák są miłe twe przybytki Pánie / A
iák wdźięczne w nich przemieszkawá-
nie / W ktorych imię twoie sławne.
2 A nim z wielkiey chuci duszá mo-
iá prágnie / Aby miáłá w nich swoie mieszkánie /
A społeczne obcowánie.
3 Strapione serce / y to moie ćiáło / Prágnie
áby w twym domu mieszkáło; A w nim záwżdy
przebywáło.
4 Bom iuż w nim nálazł vćieszne mieszkánie;
Iák wrobliczek wdźięczne gniazdko swoie /
Gdźieby miał skłáść dźiatki swoie.
5 Bo tu przebywasz Boże wszechmogący /
Dáry dawasz / wszech obżywiáiący / Wiernym
k tobie wołáiącym.
6 Do twego domu wierni się zchadzáią / Iák
ku gniazdom ptacy się złatáią; Gdźie imię twe
wysławiáią.
7 W nim sobie służą k rodzeniu nowemu / W
nim się rodzą k szczyremu wierzeniu / Z twego Du-
chá naświętszego.
8 Tuć twe Ołtarze moy wszechmocny Pánie;
Krolu moy tuć iest moie kochánie / A z wiernymi
obcowánie.
9 Błogosłáwieni ktorzy tu mieszkáią / Aż ná

wieki w domu twoim trwáią / Jmię twoie wysławiáią.

10 Cię wyśpiewuią/imię twoie sławiąc; Rádość máią wespołek się ciesząc/A w smutnym padole płácząc.

11 Zá co im da Pan tu dobrorzeczenie/ I we wszytkich cnotách pomnożenie/Przy swoim wiernym Syonie.

12 Boże wszechmocny vsłysz prośby moie: Wszákeś Bog nász/nákłoń vcho swoie / A weźm nas w obronę twoię.

13 Ráczże sam weyźrzeć nász łáskáwy Pánie/ Ná włásnego Syná zásłużenie; Co nam spráwił odkupienie.

14 Boć milszy iest dźień w twych przybytkách mieszkáć; Niż tysiąc dni w złych Zborzech przebywáć/A z nimi tákże obcowáć.

15 Szczęśliwy iest ten kogoś ty sam obrał/ Aby w domu twym świętym przebywał/ Jmię twe święte wysławiał.

16 Gdźie wszytkie wierne wszem dobrym nápełniasz/ Swoie dáry z hoynośćią im dawasz/ A z łáski swey świętey zbáwiasz.

17 Boś też ty iest sam Słońcem przezroczystym/Wodzem pewnym wszytkim swym wybránym/ I mocnym obrońcą wiernym.

18 Dayże nam mieszkáć w tych przybytkách swoich; A day chodźić do twych Zborow świętych/Gdźie iest obcowánie wiernych.

19 Izbychmy ćie tám ná wieki chwalili / Ze wſzytkimi twymi wybránymi : Potym z tobą wiecżnie żyli.

6. PIESN.

Owſtań Pánie/iuż powſtań/A ná- Ná ſwe ſluby roſpomni/ Niż twoy wiedz ty lud ſwoy ſam: Rep. Obacz nas opuſzczo ſąd przyidźie grożny: ne/ Od wſzech ludźi wzgárdzone. My do ćiebie wołamy/ Pomocy twey żądamy.

2 Prawdá twa bárzo w ćieśni/ prze złośliwe zwodniki: Rep. Zbor też twoy vćiśniony/ w Bábilonie ſtrapiony: Zmiłuy ſie/á zlutuy ſie Páſterzu náſz iedyny; Vſłyſz wiernych ſtekánie / A day

im wybáwienie.

3 Weyźrzyß iuż ná Zbor świety/ Miedzy złymi przekléty. Rep. Ten Antychrist vtrapił/ Vstáwámi obćiążył: Słowo/ służy/ świątośći/ Ciému ſą w nienawiśći: Prawdę wßytkę przemienił/ Lárwę z wierzchu zostáwił.

4 Chwałę twoię odmienił/ Ktorąś ty sam vstáwił: Rep. Słowo twoie znieważył/ Vstáwy swoie wtrąćił: Sákrámentá z odmieniał/ Ná ćię Páná nie pomniał/ Ktoryś tego zákazał; By śię nikt nie domyślał.

5 Bo kto pierwßy Zbor twoy znał/ Náukę/ służbę widział; Rep. Niemáß mu podobieństwá/ Dla złego nabożeństwá. Ráczże weyźrzeć náß Pánie; Przyßłoć iuż wypełnienie/ Co Prorocy pisáli/ A wierne przestrzegáli.

6 Obacz tę Małżonkę swą/ Antikristem zmázáną: Rep. Rácz wspomnieć ná śluby swe Obietnice łáskáwe: Boć niemáß ktoby ćießył/ A ßátáńska moc zburzył. Jedno ty Pánie mocny/ Co maß imię wßechmocny.

7 Ráczże wzbudźić sługi swe / Oznáymi słowo święte: Rep. Day im Duchá świętego / Mistrzá nayprawdźiwßego: By w śrzodku Bábiloná/ Mowili twoie słowá; Lud wyniść pobudzáli: By grzechu/ pomsty vßli.

8 Day Krolom serce tákie/ By twe słowo przyięli: Rep. By złych kośćioł wzgárdźili/ Ják błędny odrućili. Ráczże im dáć náß Pánie/ Z tá-

ſkiſwoiey vznánie ; Aby ćię też poználi / Jmię twe wyſtáwiáli.

9 By zás twoy Kośćioł świety/ Przyſzedł w ſwoie doſtoynosć : Rep. Aby w nim ſłudzy byli /A prawdy náucżáli : Aby oblubienicá twa przez ćię odnowiona/ Záżywáiąc słow twoich/ Potym byłá zbáwiona.

10 Rácżże iuż nas wyſłucháć / Poćieſzenie nam ſwe dáć : Rep: Rácżże nas ſam wybáwić/ A ſprzećiwniki ſtłumić. Day to zá náſzych cżáſow / Ná prośbe náſzych głoſow ; Byſmy tu w prawdźie żyli/ Ciebie wiecżnie chwalili.

7. PIESN.

Ná ſtárą Notę.

KRzycżym k tobie wiecżny miły Pánie/ O łáſkáwe wyſłuchánie ; Weyźrzyż ná ſwoie ſtworzenie/ A day w rychle wſpomożenie.

2 Myć ſię pod ſtraż twoię vćiekamy / W tych trudnośćiách/ ktore mamy : Bo wſzytkie ſzátáńſkie śiły / Gwałtem ſię ná nas wzburzyły.

3 A práwie ze wſzelákiey ſtrony / Potrzebuiem twey obrony : Ktorey gdy mieć nie będźiemy/ Wſzyſcy rázem poginiemy.

4 O wiecżny Boże Oycże prawdźiwy/ Wſzákeś ty Pan lutośćiwy/ Prosim ćię twoie śieroty/ Vſkrom te náſze kłopoty.

5 Muśim to znáć żeśmy przewinili / Kaźń okrutną záſłużyli: Bo czynim rozliczne złośći/ Przećiw twey ſpráwiedliwośći.
6 Wßákże iednák to vfánie mamy; Ze łáſkę twą otrzymamy: Gdy twego miłego Syná/ Bedźie zá námi przyczyná.
7 Bo dla tego krew ſwą świętą przelał; By ſrogi gniew twoy vbłagał; Nas wiecznie z tobą ziednoczył/ Ku łáſce pierwßey przywroćił.
8 A iáko pośrzednik náß iedyny/ Pokrywáiąc náße winy/ Chce przez ſwoie záſłużenie; Byſmy mieli wybáwienie.
9 Y vpewnił nas ſwym obiecánim / W Piśmie świętym nápiſánym; Co przezeń żądáć bedźiemy/ Ze to wßytko odźierżemy.
10 Przetoż káżdy bez wßego wątpienia / Oczekaway poćießenia: Gdy ſwe oczy w niebo wznośiß / W pokorze w ćichośći prośiß.
11 Weyźrzyß ná to/ wieczny miły Pánie/ Syná twego obiecánie; A w ták wielkie zámießánie/ Miey nád námi zlutowánie.
12 Jákoś miał nád młodźieńcy onymi/ W Bábilonie ſługi ſwymi; Ktorzy do ogniá wrzuceni/ Nie byli nic vßkodzeni.
13 W pośrzod piecá z Aniołem chodźili/ Wßechmocność twoię wielbili;Ześ przez dźiw okázáć raczył/ Jákoś ſług ſwych nie przebaczył.
14 Tákże też do Lwiey iámy wrzucony/ Dániel Błogoſłáwiony/ Widźiał znák nieposſpolity/

Wszemu świátu známienity.

15 Krzycząc k tobie Pánu Bogu swemu/ Pomocnikowi práwemu/ Był prześpieczen Prorok święty / Miedzy srogimi źwierzęty.

16 * Tymże kształtem nas śieroty swoie/Záchoway w te niepokoie ; Byśmy pod twą strażą żyli/ Ciebie prześpiecznie chwalili.

17 Rácz potłumić wszystkie sprzećiwniki:Z ich wszytkimi służebniki:Niech znáią twoi wybráni ; Żeś ty Pan nád wszemi Pány.

18 My w tobie pewne vfánie mamy ; Że to wszystko otrzymamy. Amen niech się iuż ták sstánie : Wysłuchay nas miły Pánie.

8. PIEŚN.

Ná stárą Notę.

IVż się godźi serce swe ku Bogu podnośić. Rep. A ná obronę iego bespiecznie się puśćić/ W tym teráźnieyszym ściśnieniu/ W ćiężkim pokuszeniu / Nie máiąc sámi z śiebie mocy k wybáwieniu.

2 Przetoż k niemu wołaymy w swey vniżonośći/ Rep. A vstáwnie żądaymy iego przytomnośći : Wierząc/ iż nie opuśći nas. Boże ná wysokośći/ rácz sam walczyć zá nas.

3 Bo śiłá nieprzyiaćioł iuż powstawa wzgorę : Rep. Nam trzodźie twoiey grożą / wiodąc swoię sporę: Chcący nas z świátá wygłádźić/ R.

do końcá skáźić; Twoie zbáwienną prawdę do
gruntu wywroćić.
4 Bo niechcą temu wierzyć; Żeśmy twoiá
trzodá: Rep. Ani ná to pomyślić; Żeś ty nász
obrońcá: Ale też to śmieią mowić/ Y z tego się
chlubić; Że nád námi mocą swą mogą zwyćie-
stwo mieć.
5 Ty wiesz/ iżeś nas obrał k niebieskiey rádo-
śći; Rep. Z błędow/ z grzechow wybáwił/ z
swoiey Boskiey mocy: W Zbor święty twoy
nas przyłączył; Ktoremuś sługi dał; Przez
nie o łásce swoiey nas wszytkich vpewniał.
6 O Boże wszechmogący/ bądźże záwsze z ná-
mi/ Rep. Y we dnie/ y też w nocy/ dźierz rękę
nád námi. Okaż w nas twoię moc Boską/ y Mą-
drość niebieską; Zásromay pychę/ sporę/ moc nie-
przyiaćielską.
7 Boć iuż ręce śćiągáią przećiw twym wy-
bránym; Rep. Y bárzo one trapią/ Tyráń-
stwem swym srogim: Nie ráczże nas im w moc
dawáć/ Y hánbić dopuszczáć/ A imię swoie świę-
te im dáć posromacáć.
8 Powstańże w swoiey mocy/ Boże wszech-
mogący: Rep. Słuchay nászych żądośći/
z swoiey świętey gory: Przestrász wszytkie nie-
zbożniki/ Błędu miłośniki/ Ludu twego wier-
nego/ srogie przećiwniki.
9 Podnieś swoię práwicę/ nam ku poćieszeniu/
Rep. Day okrutnikom w lice/ ku ich zásmuceniu:

Zetrzyß ie y ich Tyráńſtwo / Fałß y Okrućieńſtwo: Day nam teraz śćiśnionym / ſwe Boſkie zwyćięſtwo.

10 Bądźże práwicą náßą przećiw ich ſrogośći / Rep. Teraz / y też w káždy czás / z ſwoiey wßechmocnośći. Day niech prześpiecznie mießkamy; A tobie ſłużymy / Będąc w twym opátrzeniu / Z tego ſię ćießymy.
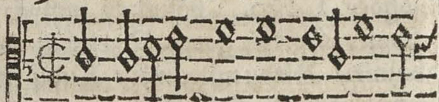
11 Nie boiący ſię śiły / niezliczonych ludźi / Re. Ktorzy nas ſwym tyráńſtwem wßędy ogárnęli: Mamy ćiebie przytomnego / Krolá niebieſkiego / Co we wßytkim záſtáwiaß káżdego wiernego.

12 Dayże nam ſtałymi być Boże wßechmogący: Rep. Waſzą drogą przechodźić przez nieprzyiaćioły: Bo ieſt Pánie twe zbáwienie / A wyſwobodzenie / Tu w Zborze twym / y w niebie / wieczne pożegnánie.

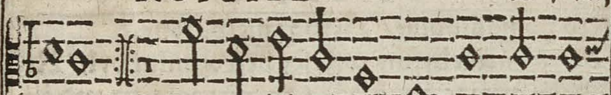
13 O ráczże to vczynić dla Syná ſwoiego. Re. Day ßczęśliwie doſtąpić Kroleſtwá wiecznego / A tobie tám chwałę wzdawáć / Wiecznie roſkoßowáć; Swięty / Swięty / z Anioły / áż ná wieki śpiewáć.

9. PIEŚN.
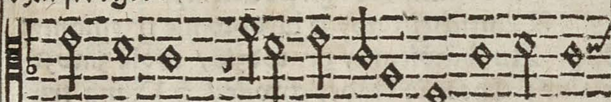

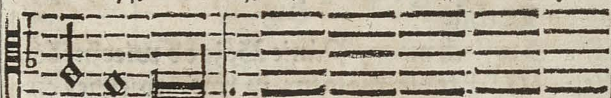
Wßechmocny Boże ſtworzenia wßel-
Weyźrzyß ná nas grzeßne z miłośier-

kiego/ Rep. Boć wielki fałß / y błąd wßędy ná dźią swego:

świát wyßedł: Wßákże temu dobrze/ co ku prá-

wdźie przyßedł.

2 Pátrzay ná to káżdy / iák fałß z káżdey strony. Repe. Puśćiwßy Pogáństwo/ pátrz ná Chrześćiány. Kto Christá wyznawa/ Od złych nieprzyiaźń ma: Sámiż go sądzą złym / y też potępionym.

3 Wßákże to nie dźiwna; iż się to ták dźieie: Rep. Nie káżdy prawdę zna/ ráczey się z niey śmieie. Nie w świeckiey mądrośći / Przyść ku znáiomośći; Ale pokornemu/Zprostá wierzącę.

4 Prostaczkom záślubił Pan śiebie obiáwić: Rep. A iuż to wypełnił/ raczywßy się ziáwić. Zwodzą śiebie sámi mądrzy / y vczeni; Co dźiwnie wichruią/ Pánu wierzyć niechcą.

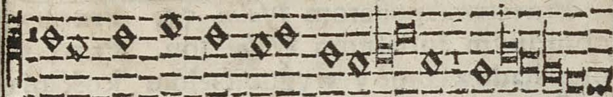
5 Boć ten skarb iest skryty/Christus prawdá wieczna. Rep. A iáśnie odkryta náuká falecżna. Pierwßy on Zbor święty/Wielce obnážony:

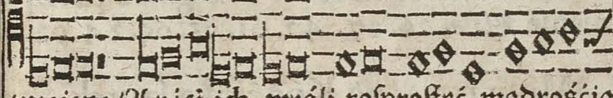
Kto go náśláduie/ Bywa zniewáżony.
6 Práwiebyſmy wßyſcy bezrozumni byli/ Re.
Gdyby máiąc wolność/ w niewolą ſię wdáli.
My przeciw ſumnieniu Wierząc iego słowu/ Nic
czynić nie śmiemy; Bogá ſię boiemy.
7 K Antichriſtowych błędow nie trzymamy:
Rep. Ku zbáwienney prawdźie / wolą záwżdy
mamy; Chcąc ią káżdey chwile / Z Piſmá trzy=
máć mile; W ktorym ieſt náuká/ Z Chriſto=
wego Duchá.
8 * O wßechmocny Pánie Boże od wieczności/
Rep. My k tobie wołamy w ſwey wielkiey ćię=
ßkości: Dla ćiebie ćierpiemy/ pomocy żądamy.
Y ráczże bronić nas/ W ten niebeśpieczny czás.
9 Dáruy nas stałością / niech námi nie ſcho=
dźi; Rep. Nád świátem zwyćięſtwem: co z ćie=
bie pochodźi: W páncerz práwey wiáry / Oblecz
nas z łáſki twey/ Byſmy mogli ſtátecznie Záwße
wytrwáć przy niey.
10 Bądźżeć wieczna Chwałá wßechmogący
Boże: Rep. Iż nas nieprzyiaćiel przewalczyć
nie może: Bo walczyß zá námi Swymi dźiatecz=
kámi. Bądźże chwalon z tego / Przez Syná
twoiego.

10. PIEŚN.

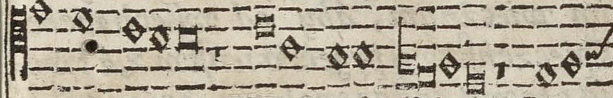
Trzy mocną ręką ſwoią / wieczny Boże /
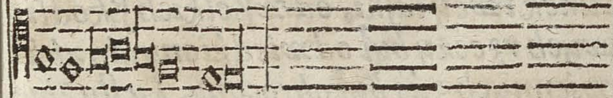
wßytkie

wßytkie gwałtowne śiły nieprzyiaćioł Kośćiołá

twoiego/A rácz ich myśli rosproßyć mądrośćią

Bostwá twego/ Aby poználi/ iż my w nikim in-

nym nie vfamy/ iedno w tobie Pánie náß/ktory

sam walczyß zá námi.

P S A L M Y.

O Kośćiołá Bożego vtrapieniu y poćieszeniu.

Psálm 2. 3. 4. 5. 8. 16. 23. 24. 37. 42. 44. 45. 46. 48. 65. 71. 89. 124. 129. 149. *Pátrz innych w Reiestrzech Psálmowych o Kośćiele.*

P S A L M Y.

Ktore vkazuią w sámym Bogu być vsność y trwáłość Kośćiołá Bożego.

Psálm 4. 37. 91. 113. 115. 118. 125. 130. 146. 147.

Przećiw

Przećiw Apoſtatom *Pſálm.* 55. Przećiw obłudnym Iudaſzom *Pſálm* 109. Przećiw prześladowcom y wygubićielom kośćioła Bożego *Pſálm* 28. 44. 54. 61. 74. 79. 80. 137. Zá ſpołeczność kośćioła Bożego dźiękczynienie *Pſálm* 26. 27. 42. 61. 63. 65. 84. 92.

Modlitwa zá Kośćioł wſzytek.

BOże miłośierny, Oycże náß niebieſki, rácż ſtrzedz Kośćiołá twoiego miłośierdźiem ſwoim wiecżnym, áby od wßech niebeſpiecżeńſtw, y przećiwieńſtw zá twoia obroną będąc wolnym, á cżuiąc rátunek twey łáſki, od wßelkich ßkodliwych rzecży był odwiedźiony, do zbáwiennych záś był obrocony, ku ſłużbie wiecżney imieniowi twemu świętemu wßyſtkie ſwe ſpráwy obracáiąc. Przez Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá, Amen.

O SWIĘTYCH BOZYCH.

A Naprzod ßczegulnie
O Błogosławioney Máriey Pánnie.

1. PIEŚN.

Nuż wßyscy Chrześciánie/ etc. *Pátrz Adwentowey Pieśni* 8.

2. PIEŚN.

Z sercá práwie ochotnego. etc. *Pátrz támże Pieśń* 9.

3. PIEŚN.

Dußo moiá Páná swego. *Pátrz támże Pieśń* 10. *y innych.*

PSALMY.

Psálmy obiáśniáiące Máriey Pánny świetey Pieśń, (Magnificat, Wielbi dußo moiá Lucæ I.) *Te sa.*

Psálm 33. 34. 132. 146.

MODLITWA czásu pámiątki Błogosłáwioney Máriey Pánny.

OYcże nász niebieski, ktoryś z osobliwey łáski swoiey obrał błogosłáwioną Márią Pánnę mátką podług ciáłá Synowi swoiemu Jezusowi Christusowi: dayże nam też z tey łáski swoiey, áby przez przyięcie słowá twoiego świętego w sercá násze, y iego záchowánie vczynkiem w wierze prawdźiwey, bylismy tobie y Synowi twemu miłemu Jezusowi Christusowi miłymi, ták; iáko on nas vpewniał sam mowiąc: Ktokolwiek czyni wolą Oycá moiego, tenći iest brátem, y śiostrą, y mátką moią: A potym z tobą w chwale wieczney żyli. Przez tegoż Syná twoiego miłego, á Páná nászego Jezusá Christusá, Amen.

POTYM WOBEC O SWIETYCH INNYCH WSZYTKICH BOŻYCH.

j. Piesn,

Wielkiey mocy/ y mądrości/ Chwalmyż Bogá z wysokości: Chwalmyż go też z świetych ie°/ Ktorzy mocą iego/ Zwyćiężyli czártá złe°.

2 Náśláduymyż żywotow ich/ A cnot pobożności pełnych: Chodźmy ná świećie w tropách ich: Ták vczćiemy onych. Strzeżmy sie zátym ludźi złych.

3 Swięći ácz ná świećie byli; Wżdy według świátá nie żyli: Bo wzgárdźili iego miłość/ Wszytke máiąc chćiwość/ Tám kędy iest wieczna rádość.

4 Byli tu iáko nie będąc/ O on sie żywot prácuiąc; Gdźie bez śrebrá y bez złotá/ Hoyna iest zapłátá/ Wiernym wiecznego żywotá.

5 Kedy áni mol áni rdzá/ Ani też iuż żadna nędzá/ Nie będźie też áni żáłość/ Jedno wielka miłość/ Wiecznie nieskończona rádość.

6 Ktorych pychá nie vniosłá/ W prawey wierze trwáli z prostá; We wszytkim dobrym prácuiąc/ Swiátu nie folguiąc/ Ciáło duchowi poddáiąc.

7 Swiecka chwałá nie vniosłá/ Ciesżkość żadna nie odwiodłá/ Od miłowánia Bożego/ Y od woley iego/ Biorąc posilenie z niego.

8 Ciáłá nie związáłá miłość/ Ani iego żadna chćiwość: Reká sie też powściągáłá/ Cudzego nie bráłá: Gniew/ zazdrość/ mieyscá nie miáłá.

9 Wzgárdźili świeckie márności/ Zyli w zgodźie/ y w miłośći/ Stáráiąc sie o zbáwienie/ O stałe wytrwánie/ Wiecey niż o dobre mienie.

10 Páństwá świeckie zá nic mieli: Wiele ich w vbostwie trwáli/ Wzgárdźiwszy doczesne mienie: Cierpieli więzienie/ Prze Páná Christusá imie.

11 Głod/ prágnienie/ y trapienie/ Mieli wielkie sromocenie; O łáskę świecką niedbáiąc/ A zá nic ią máiąc: W sámym sie Bogu kocháiąc.

12 Z miast ie ze wśi wygániano/ A zá odszczepieńce miano: Jáko złoczyńce ie bili/ Y dźiwnie męczyli; Dla prawdy ktorey vczyli.

13 Nie lituiąc gárdłá swego/ Położyć dla Páná swego; Z rádośćią śmierći podieli/ Aby w niebie byli: A z Pánem swym wiecznie żyli.

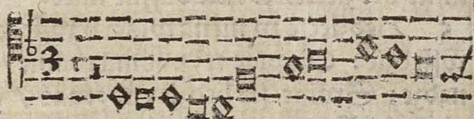
14 Y doszli tego wszytkiego/ Zá łáską Páná swoiego/ Ze rádośći vżywáią Ktorą z Páná máią: Jemu chwałę wieczną dáią.

Niechże

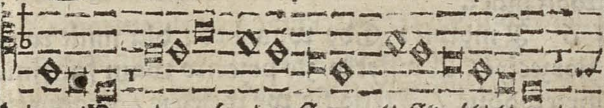
15 * Niechże sie też nam ták stánie/ Prośim ćie nász miły Pánie: Dopomoż nam w świątośći żyć/ A w niebie z tobą być; Tám ćie ná wiek wiekow chwalić.

2. PIEŚN.

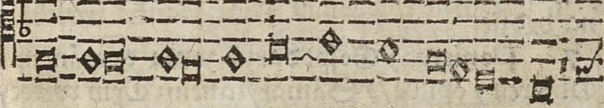

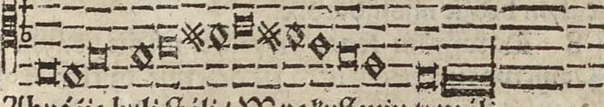
Chrześćiánie prawdę Bożą práwie mi-

łuiący/ Prze iego święte słowo ćięszkośći ćierpiący

Szukayćież poćieszenia / z słow Christusá Páná;

Abyśćie byli stáli/ W pokuszeniu trwáli.

2 Weźmićież ku przykłádu żywot iego świętý; On będąc wszechmogący/ nie był v złych wźięty: Krzyż/ boleśći/ y chudobę/ rad mile podstąpił; Aby ták z wieczney nędze nas grzeszne wykupił.

3 Trzydzieśći y trzy látá/ tu będąc prácował:

A cierpiąc przeciwności / złym nie odpłacował.
Ták swym przykład zostáwił/by zá nim iść chcie-
li; A przac sie sámi siebie/krzyż swoy ná sie wźieli.
4 Te rzeczy opowiádał/swoim zwolennikom/
Y innym ich potomkom/ y náśládowcnikom/Rze-
kąc; iż tu będziecie vciśnienie cierpieć: Ale we
mnie będziecie/ wesele duszne mieć.
5 Będziecie w nienawiści v wszech/ dla mnie
wszędzie: Cierpiąc też pośmiewánie / y rozliczne
nędze; Swiát sie będzie rádowáć / á wy zásie
płákáć/ Potym w wieczne wesele / odmieni sie
wász płácz.
6 Y mowił: Gdy was będą dla mnie więc
złorzeczyć/ A wszytko złe przeciw wam fałesznie
przewodźić / Z tego sie wy weselcie / y ráduyćie
wszędzie; Bowiem wászá zapłátá w niebie hoy-
na będzie.
7 Poniewaz Gospodarzá zową opętánem ;
Obżerca y opilca/y Sámárytanem; Tym więcey
iego czeladź będą ták názywáć/ Ktora go sercem
cáłym będzie náśládowáć.
8 Dawszy im ten to przykład/ ná sie vkázuie:
Poniewaz ná zielonym to sie drzewie dźieie; Coż
sie więc z drzewem suchym potym będzie dźiało/
Gdy więtsze pokuszenie będzie nástawáło.
9 Y czemuż sie lękamy od złych vragánia /
Klątew/ krzykow hániebnych/ y kácerowánia :
Chcemyli z Christem Pánem swym w niebie prze
bywáć; Muśimy sromocenia/ dla niego vżywáć.

10 Nie ważmyż sobie dobr swych/ dla wiáry vtráćić: Wßák nam ślubuie stokroć więcey zás nágrodźić/ Mowiąc iż kto tu dla mnie dobrá swe vtráći/ Temu Oćiec Krolestwem niebieskim zápłáći.

11 Wßák co mamy dobrego/ wßystkoć iest od niego; Przecżże tego nástáwić lutuiem dla niego! Nie iest ten żaden wierny sługá Páná swego/ Co się go tylko trzyma czásu ßczęśliwego.

12 Stałość wiáry poznána w pokußeniu bywa; A rycerskie zwyćięstwo bez boiu nie bywa: Trwaymyż stale do końcá wedle swego Páná; A trwáiącym koroná wieczna będzie dana.

13 Grozby się nie stráchaymy nic Antychristowey; Bo nas Pan Christus ćießy sam/ tymi słowy: Stadko moie máluczkie/niechćieyże się lękáć/ Ták się Oycu zlubiło/ swe krolestwo wam dáć.

14 Tákowe pokußenie/od Páná być znaymy: Gdy przyidą pokußenia nic się nie lękaymy; Abyśmy w vdręczeniach duße swe chowáli/ Od prawdy się poznáney iuż nie odwracáli.

15 Bowiem sam ták Zbáwićiel/ rzekł vsty swoimi: Kto się we mnie nie zgorßy/ iest błogosłáwiony. Bo lepiey prawdy Boskiey w znáiomośći nie mieć; Niżli się iey poznáney dla boiáźni záprzeć.

16 Vdaymyż się ná wierne w czás pokutowánie/ A sposobmy się pełnić Boże przykazánie. Co

ná nas Bog dopuśći grzechom przyczytaymy: A grzechow odpuszczenia/od niego żądaymy.

17 Wiedząc/ że z gód ná gody nie możem nigdy iść; Nie leńmyż śię ćięszkośći/ ná tym świećie nośić: Iżbyśmy po tym smutku mieli rádowánie/ Tám z świętymi Anioły: Amen day to Pánie.

3 Pieśń.

Notá iey iáko, Wesel śię tey to chwile ludzkie pokolenie/ ꝛc.

KTo tu chce Bogu służyć/ żywąc w pobożnośći; Muśi nędze vżyć/y frásunkow dosyć; Być wszem w nienáwiśći; Iák w Ewángeliey sam Pan Christus iśći.

2 A muśi záwżdy chodźić w duchownym odźieniu; Cierpliwośći dobyć przećiw pokuszeniu; Przeglądáiąc boie/ Ná ktore muśi iść/ bez ćieleśney zbroie.

3 Znáiąc tu być ná świećie swoy żywot mizerny/ Pokuszenia wielkich vstáwicznie pełny: Iákoż tego skuśił / Iob służebnik Boży / A wyznáć to muśiał.

4 Wszákże śię żaden nie ma lękáć tego krzyżá: Ale śię ma stáwić zá stałego mężá: Bo w krotkośći czásu/ Przyidźie koniec pewny/ tákiego niewczásu.

5 To znáiący/naywięcey kogo Bog miłuie; Ze

tego naczęściey ná świećie trybuie/ Do niebá go wiodąc; Dla ktorego musi wiele złego podiąć.
6 Czego też przykład mamy / w Christu nászym Pánie / Ktory był bez grzechu / żyiąc tu w tym stanie; Wszákże wiele ćierpiał/ Niżli do chwały swey/ przez mękę swą wniść miał.
7 Nie iestći sługá wietszy/niżli sam iego Pan: Bo Christus naświętszy opętánym był zwan: Ten nic nie przewinił; Ale wszytko dobre wszem ná świećie czynił.
8 Tákże też iego łáská świeći náwiedzeni / Byli nędzą złeći ode wszech wzgárdzeni; W tym się weselili/ Gdy dla Páná swego sromoceni byli.
9 Przetoż też my tu znáiąc k sobie iego łáskę: Ich przykłády máiąc/mieymyż z nimi cząstkę/ Tu w wielkim trapieniu/ A potym w niebiesiech/w wiecznym odpocznieniu.
10 Tych się nic nie strácháymy / ktorzy ćiáło trapią: przy swym Pánu stoymy; Ten ćiáło y z duszą/ Może sam záchowáć: Albo zás do piekłá ná wieki odesłáć.
11 Mieymyż to iuż zá rádość/zá nadroższe mienie; Gdy ná nas tu żáłość przyidźie y trapienie; Gdy będźie kłamano/ Wszytko złe przećiw nam / dla Páná mowiono.
12 Boć nie są te żáłośći rowne czásu tego / K niebieskiey rádośći/ zbáwienia wiecznego/ Ktore Bog gotuie/Temu kto dla niego smutek podeymuie.

13 Rraczył ták ślubowáć; że z káżdym w trapieniu/ Chce záwße przy nim być / áż y przy skonániu. Obietnice swą dał; Ktoby tu dla prawdy co ćierpiał/ y płákał.

14 Wßák y wroblątko żadne/kromia woli iego / Ná ziemię nie spádnie z gniazdeczká swoiego: Z głowy też żaden włos/ Z liczby swey nie zginie; ták práwi Páński głos.

15 Błogosłáwieni ći są ktorzy tą to chwilą / Bezpráwie tu niosą/ á łkáią y kwilą. Biádá kto się śmieie: Bo wieczney rádośći/ niemáß w nim nádźieie.

16 * Rácz dáć/ ćiebie prośimy / o Niebieski Krolu; Że wßystko zniesiemy/ stáli będąc w boiu: Po cięsney żáłośći / Rácz nas k sobie przyiąć do wieczney rádośći.

17 Raczyß nas iuż wysłucháć/ wßákeś to obiecał; Nigdy nie opußczáć/ ktoćby się polecał. Amen miły Pánie/ Wierzym tobie wßyscy; że się to ták stánie.

PSALMY.

Psalm I.13.115.130.136.149.

MODLITWA czásu pámiątki swiętych Bożych.

W*Szechmogący Boże, ktoryś z ßczyrey łáski swey złączył wy-*

bráne

bráne ſwoie wiedney ſpołeczności y Bráctwie Duchownego ćiáłá Syná twego Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá; Day nam prośimy ćię, ábyſmy Swiętych twoich w Wierze y we wſzyſtkich cnotách, á dobrych vczynkách násládowáli; żebyſmy też do niewysłowioney rádości, ktoraś nágotował, tym ktorzy w ćię wierzą, y ſczyrze ćię miłuią, przyść mogli. Przez Jezuſá Chriſtuſá Páná náßego, Amen.

POTRZECIE WOBEC O ANIELECH SS.

Pieśń.

Notá iey iáko; Wßechmogący ſtworzyćielu / ꝛc. Pieśń 8. o Troycy świętey.

Bog ktory ma świát ná pieczy / Stworzyć raczył wßyſtkie rzeczy / ku ſwey Boſkiey chwale: Aby był czczon od wßytkich cále.

2 Stworzyć też raczył Anioły / Seráphiny / Archá-

Archánioły; Aby go chwalili/ Jemu służąc wiernych bronili.
3 A chwalą go vstáwicznie/ Stoiąc przed Thronem oblicznie/ Mowiąc: Swięty/ Swięty/ Swięty Pan Bog nász nád zastępy.
4 Straż wiodący nád wiernymi Ludźmi/ sługámi Páńskimi: Czego doznawáli/ Ilekroć ich potrzebowáli.
5 Strzegli Iákobá świętego; Gdy się chronił brátá swego/ Widźiał zstępuiące/ A zás do niebá odchodzące.
6 Tobiászowi świętemu/ W drogę się gotuiącemu/ Anioł się nágodźił/ A w káżdey mu spráwie dogodźił.
7 Anieli Lotá wiernego/ Z obrzydłego Sodomskiego Ludu wyzwolili/ A z miástá zdrowo prowádźili.
8 Elizeusz słudze swemu/ Od Pohańcow strwożonemu/ Pokazał Huf nowy/ Do obrony wiernych gotowy.
9 A Dánielá Proroká/ Obronił Anioł od smoká/ A od stádá lwiego/ Dawszy mu obrok czásu swego.
10 Przez Anioły Bog poczęćie Obiáwił/ y ćiáłá wźięćie/ Syná námilszego/ Z przymierzem ná świát zesłánego.
11 Swięći niebieścy posłowie/ Iezusowi nászey głowie/ Pieśń nową śpiewáli/ Ná świát idącemu się kłániáli.

12 Gdy Pan Szátáná odpráwił / Huf się mu niebieski stáwił / Gotow do posługi; Jáko ná dobre służą sługi.

13 A byli przy vmęczeniu; Dáli znáć y o wskrzeszeniu; A vcznie cieszyli; Gdy zá Pánem w niebo pátrzyli.

14 Anioł Piotrá wsádzonego / Od Herodá okrutnego / Z ciemnice wybáwił / A bramą żeláżną prowádził.

15 Aniołowie się ráduią / Kiedy ludźie pokutuią; Ciż wiernych po śmierći / Dusze prowádzą do rádośći.

16 To czyniąc / niechcą Anieli / Abyśmy ie chwalić mieli: Nie prágną ofiáry / Bogu te zostáwiwszy dáry.

17 * Jezuśie Christe nász Pánie / Aniołow świętych Hetmánie / Tobie cześć wzdawamy / A twoiey obrony żądamy.

18 Tyś Pan dworu niebieskiego / Vżycz nam Rycerstwá swego: Przez święte Anioły / Prowadź z świátá w dom twoy wesoły.

PSALMY.

Psálm 91. 148. Innych pátrz w Regestrze Psálmowym o Anielech.

MODLITWA czásu pámiątki Aniołow świętych.

BOże dźiwny w swoich Boskich sprawách, ktory dźiwnym po-

rzadkiem Aniołow y Ludźi vsługi sporządzasz; Vżycz prośimy ćie z łáski swoiey áby ktorzy tobie w niebie służą, Ci też ná źiemi żywotá nászego z rozkazánia twoiego, od wszelkiego niebespieczeństwá bronili: Przez Jezusá Christusá Páná nászego. Amen.

PIESNI
O MALZENSTWIE S.

1. PIEŚN. Z PSALMV 128.

Notá iey iáko; Christus Jezus Názáráński/ etc. Pieśń 5. Wielkonocna.

Wszyscy są błogosłáwieni / A pewnie będą zbáwieni; Ktorzy máią boiaźń bożą / A drogámi iego chodzą.

2 Gdy prac ręku twych pożywasz/ Błogosłáwieństwo otrzymasz: Bárzo dobrze tobie będzie Jáko domá; ták y wszędzie.

3 Bo w twym domu twoiá żoná / Płodem będzie obdárzoná; Podobna máćicy winney / W rodzáiu swoim obfitey.

4 W okrąg ku stołu twoiemu / Rowni szczepiu oli-

piu oliwnemu/ Siedą twoi potomkowie; Ták Corki iák y Synowie.
5 Ták śię temu błogo wodźi / Co w boiáźni Boskiey chodźi; Przeklęctwo będźie zgládzone / Ktore iest wszem przyrodzone.
6 Pożegna ćię Pan z Syonu / Z swey gory świętego domu: A dobrá miástá onego/ Vyźrzysz Jerozolimskiego.
7 Będźiesz śię weselił z tego/Wszytkich dniow żywotá swego; Ze Pan Bog oddawa szczodrze/ A rad czyni swoim dobrze.
8 Vyźrzysz syny synow swoich / Doczekasz poćiechy po nich: Vznasz pokoy Jzráelski/ Zdárzyć to Pan Bog niebieski.

2. PIEŚN z tegoż Psálmu 128.

Ná stárą Notę.

Zywot ten mieć będźie błogosłáwiony/ Ná tey drodze świátá/ wszelkiey godźiny:
2 Ktory zna swoiego Páná wiecznego: A boi śię iego z serca práwego,
3 Przytym przykazánia bedźie strzegł iego / Nie máiąc sumnienia náruszonego.
4 Będźie też pożywał z swoich rąk prace; A ták będźie słynał v Bogá w łásce.
5 Będźie żoná iego obfitowáłá; Jáko korzeń winny owoc dawáłá.

6 Synowie cnotliwi do stołu śiedą; Drzewu oliwnemu podobni bedą:
7 Ták weźmie żyiący w małżeńſkim ſtanie/ Kromią pochyby vbłogoſłáwienie.
8 Tákiemu kázdemu Boże wſzechmocny: Vkázuy łáſkę ſwą we dnie y w nocy.
9 * Boże ktory mieyſce obrałeś ſobie/W Jeruzálem mieśćie y ná Syonie/
10 Day iemu oglądáć ſzcześliwe wnuki: A ſmutku nie poznáć/ áże ná wieki.
11 Pokoy Jrzáelá dayże też widźieć; Aby twoiá chwałá mogłá mieyſce mieć:
12 Day to wſzytko Pánie namiłośćiwſzy/ Przez ſwe święte imię ná nas weyżrzawſzy.

3. PIEŚN.

Notá iey iáko; Pożegnay nas Boże Oycże/ ꝛc.

NIechże nam Pan błogoſłáwi / Z Syonu á niech nas zbáwi/ Ktory ſtworzył niebo ziemię/ Sławne czyniąc ſwoie imię.

PSALMY.

Pſálm 45. 112. 127. 128. 143.

MODLITWA zá Małżonki.

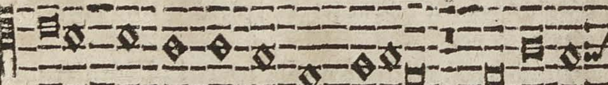
BOże wieczny, ſprawco ſtanu Małżeńſtwá świetego, błogo=

ſław

ſław mieſzkáiącym w nim, broń ich, y opiekay ſię nimi, łáſkáwą twarzą poyźrzy ná nie, á wſzelákim błogoſłáwieńſtwem duchownym y docżeſnym obdáruy ie; áby tu w ſpołeczney zgodźie y miłośći mieſzkáiąc, praw twoich Boſkich przeſtrzegáli, á zátym w przyſzłym wieku, żywotá wiecżnego ſpołecżnie z tobą Bogiem ſwoim záżywáli. Przez Jezuſá Chriſtuſá Páná náſzego, Amen.

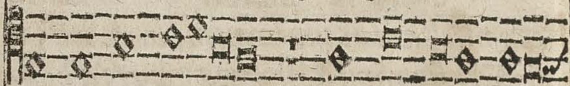
O SŁOWIE BOZYM.

1. Pieśń.

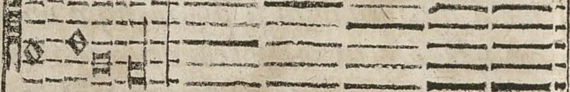

Anie Boże wieczny dobrotliwy /

Swięty/nieśmiertelny/y prawdźiwy/ Boże Oy-

cow náſzych miłośćiwy / W obietnicách twoich

nie omylny.

2 Ty króluiąc w ſwoim niebie śiedźiſz/A wſzy-
tko co ſie tu dźieie widźiſz: Niechceſz nas tu ni-
gdy zápominác; Aleś ieſt gotow záwſze wſpo-
mágác:

3 Gdybyſmy tylko ćiebie wzywáli/ Ciebie Pá-
nem ſwoim wyznawáli / W tobie ſwą nádźieię
kłádąc/A w káżdą też godźinę vfáiąc.

4 Náucżył nas Oycże náſz láſkáwy/Syn twoy
Jezus Chriſtus Pan náſz práwy; Iż nie on ſam
ieſt błogoſłáwiony / Co ſłucha ſłow twoich/ lecż
co cżyni/

5 Wolą twoię Páná wſzechmocnego: Kte-
mu ſie záwżdy wiáruie tego; Aby w rádźie nie-
zbożnych nie śiedźiał; Ale iżby ſłow twoich prze-
ſtrzegał.

6 My wiedząc práwie w nas zepſowáną/
Grzechem Oycá pierwſzego ſkáżoną Chuć przyro-
dzoną/ Pánie ku tobie; Wyſłucháć nas rácż/pro-
ſimy ćiebie.

7 Z ſercá náſzego opokę wyraż; Námiętnośći
też náſze w nas zágaś; A ćiernie ono niech miey-

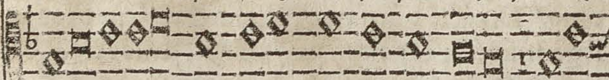
ſcá nie
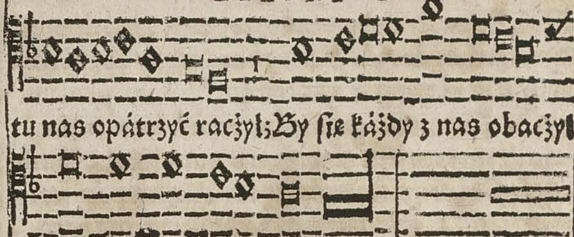

ścá nie ma/ Ktore náśienie twe w nas zátłumia.
8 Vczyń z niego ziemię dobrą sobie/ By czynić mogło pożytek tobie: Gdybyś ná niey náśienie swe pośiał; Zebyś ie záśię z pożytkiem zbierał.
9 Bo gdy ty serce násze náprawiß/ A dzdzem ie Duchá twego pokropiß/ Będzie dawáło swoiego czásu/ Wielkie mnostwo dobrego owocu.
10 Ráczże nas w tym wysłucháć przez twego/ Pánie náß/ Syná bárzo miłego. Day żeby to w nas Duch twoy spráwowal; W czymbyś się ty stworzyćielu kochał.
11 Amen/ Amen/ niech się iuż ták stánie/ O co cie ty prosimy náß Pánie: By słowo twoie w nas mieysce miáło/ A nas z tobą záwße ziednaczáło.

2. Piesn.

Wszyscy Chrześciánie záśpiewaymy;

Słowá Boże z sobą rozważaymy/ Bądźmyż wdzięczni dáru tego/ Od Páná swego miłego; Ktorym

Skąd wźięt ieſt/ álbo cżym był.

2 Lecż nie słow ſámych tylko pátrzaymy ; Ale náuki w nich obáczaymy : Bo nie ći co słow pátrzáią/ Pánu ſię vpodobáią: Ale ći co z ſercá práwego / Vczynkiem ſą pilni tego / Słowá Chriſtuſowego.

3 Nie gárdźmyż ták vpominkiem zacnym; Kochaymy ſię iáko w ſkárbie wielkim / Niewdźięcżnośći ſię wiáruymy; Ná to záwſze pámiętaymy: Ze więc niewdźięcżnym odeymuią/ To co im kiedy dáruią/ Y z láſki wyrzucáią.

4 Bacżmy żeſmy látorośl wſzczepiona / Nie do ſwego właſnego korzenia : Aniſmy z mácice práwey; Ale z oliwy złey płonney / Do Chriſtuſá korzeniá práwego/ Wſzczepieni przez słowo iego; Miáſto ludu pierwſzego.

5 Ktory był Pan z Izráelá obrał : Lecż on ták wielkiey łáſki zániedbał. Otoż y my ſtrzeżmy tego/ Vtráćić dáru wielkiego : Owſzem prośmy iego miłośći; By nam przyſparzał ſtáłośći/ Y dał trwáć w tey iáſnośći.

6 Aby ták trwáiąc w náukách iego / Zyliby-

ſmy

ſmy tu czáſu wſzelkiego / Dźiekuiąc mu z tey dobroći / á proſząc we dnie / y w nocy; By námi nędznymi niegárdźił / Owſzem w dobrey zgodźie żywił / Od nieprzyiaćioł bronił.

7 * Prośimże ćię Oycze miłośćiwy / Przez Chriſtuſá twoiego záſługi / O dáry Duchá świętego / Poćieszyćielá práwego; Aby on nam ſercá otworzył / Ku ſłuchániu ie zápalił: Stałe w wierze vczynił.

3. PIEŚN.

Notá iey iáko, Weſel ſię tey to chwile ludzkie pokolenie / etc.

Z Weſelem y z rádośćią wſzyſcy záśpiewaymy / Szczyrą chwałę Páńſką / śmiele poczynaymy. Boże z wyſokośći Duchem ſwym przyſporz nam ſerdeczney ſtałośći.

2 Raczyłeś nas obdárzyć / czáſu oſtátniego / Naydroższymi ſkárby kroleſtwá wiecznego / Słowem Syná ſwego; Skąd ſię owoc rodźi zbáwienia duſznego.

3 Jáśnie ſię okazáło / wielkie záwiedźienie / Wieku dźiśieyszego / błąd y záślepienie: W ktorym czárt krolował / Szczyrą chwałę Bożą hániebnie popſował.

4 Alec ſię iuż náiáśniey wſtytko okazáło / Wiele zacnych kroleſtw ku prawdźie przyſtáło: Już ſię obaczyli; Fałszywą náukę wniwecz obroćili:

5 My też iżeśmy k temu od Páná wezwáni/ Zá spolne Rycerze ná ten boy wybráni; Zá swoim hetmánem / Idźmy zá Christusem/ wiekuistym Pánem.

6 Nie bądźmy nieśmiáłymi więcey Nikodymy: Bo ták łáskę Páńską snádnie pożyszczemy/ Gdy bez obłudnośći/ Służyć mu będziemy / w prawdźie y w szczyrośći.

7 Jeśli się będźiem wstydáć prawdy Páná swego / Záwstyda się też on nas v Oycá swego. To ocz się boiemy / Z zginieniem dusz nászych/ przećię vtráćiemy.

8 Ták Pan w Ewángeliey/ wszytkim oznaymuie: Kto więcey żywot swoy/niżli mnie miłuie/ Nie iest godźien tego/ By był vczestnikiem krolestwá moiego.

9 Nie dayże tego Pánie Christe z nas żadnemu: By nie był powolnym roskazániu twemu. A świátu k lubośći / Żeby konáć nie miał swoich powinnośći.

10 A my cokolwiek widźiem być z słowá Bożego / Mieymy się ku temu z sercá vprzeymego/ Niedbáiąc ná groży/ Czym nas chcą odstrászyć przećiwnicy Boży.

11 Zmorduiąli nas przeto/ wszák nie záginiemy: Zá doczesny żywot wieczny odźierżemy/ Ktory Pan zgotował/ Temu co dla niego / zdrowia nie litował.

12 Wszák też Páná sámego / pierwey to po-

tkáło;

tkało; Okrutnie zmęczono iego święte ciało: Tákże Zwolennicy Potráceni srogą śmiercią niemał wszyscy.

13 A my w imie Christusá dla tego ochrzczeni/ A w iego naydroższey śmierci pogrzebieni/ Bysmy vczestnicy/ Byli krzyżá iego/ iáko służebnicy.

14 A też sie niepotrzebá nam ták bárzo trwożyć: Nie dopuśćić świátu sług swych wniwecz burzyć: Ale vfolguie/ Pan krewkośći nászey/ bo on nas miłuie.

15 Wszák nie iest żaden ptászek / ták lichy ná świećie/ Coby go on nie miał w swey świętey opiece; Coż nas swe stworzenie/ Ktoremu vczynił krwią swą odkupienie.

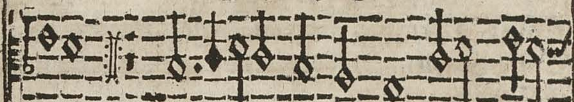
16 My tedy poruczaymy wszytko woley iego/ A sercem nabożnym wołaymy do niego: O nász wieczny Pánie / Day przy świętey prawdzie/ do końcá wytrwánie.

17 Rácżże ią po wszem świećie obfićie rozmnożyć/ Fałsz okrutny złego Antychrystá zburzyć/ A po tym kłopoćie/ Day nam z sobą w wiecznym krolowáć żywoćie.

4. PIEŚN.

Wieczny Synu Boży/ co wszytko sprá
A rozliczne nam grzesznym dáry swe

wuieß/ Rep. Boś nam raczył obiáwić czáſu oſtá-
ßáfuieß:

tniego/Przenaświętße słowo twe/żywotá wiecz-
(nego.

2 Ktore nam wßytkie błędy iáwnie okazáło: Rep. A fałßywą náukę wßyſtkę zepſowáło : Zá co my tobie Pánie wßyſcy dziękuiemy ; A słowo twoie święte/wdzięcznie przyimuiemy.

3 Choćiaż świát słowá twego/ nie przyimuie wdzięcznie: Rep. Páda iák ná opokę/ nic niepożytecznie : Bo ſerce ludzkie pełne záwżdy ćiernia złego ; Iż przed nim niechce przyiąć słowá naświętßego.

4 A choć vßymá słyßą słowá twoie święte/ Rep. Przećię to v nich zá nic/iák baśni przeklęte: Bo ich to nic nie rußy / choć ie wßyſcy słyßą/ Owocow czći twey godnych/z niego czynić niechcą.

5 A ieſt práwie podobne / ku ziárnu onemu / Rep. Co pádło podle drogi ptakom ku zebrániu: Bo ßátan okrutny ptak/ten ie z ſerc wybiera/By ſię nie wkorzeniło w nich/o to ſię ſtára.

6 * Raczyß nam miły Pánie dáć twe wſpomożenie/ Rep. By twe słowo pádáło w nas /

iák w dobrą ziemię: Abyśmy z niego owoc sto-
krotny dawáli; A po śmierći w chwale twey/
wiecznie krolowáli.

5. Piesn.

Ochotnym sercem ćiebie wysławiamy
Pánie; Żeś nam raczył obiáwić święte słowo
swoie. Nie gárdziłeś lichotą nas stworzenia swe°
Ktorzy się poddawamy pod moc Bostwá twego
2 Mędrcom y Filozofom pysznym świátá te-
go/ Zákryłeś táiemnice krolestwá wiecznego: Iż
oni ná rozumie swym wszytko sądźili; Iáko to
sam wyznawa Christus nász Pan miły.
3 Lecz nas málutkie dźiatki raczyłeś powołáć;
A nieprzebráne skárby/ swey łáski dárowáć: Zá

co my słuszną mamy záprawdę przyczynę / Tobie cześć chwałę wzdawáć ná wszelką godźinę.
4 O Boże wiekuisty źrzodło wszey miłośći; Ráczże ty nas vtwierdźić Duchem swey rádośći; Byśmy w tey prawdźie świętey státecznie wytrwáli/ A swoich powinnośći pilnie przestrzegáli.
5 Lepszeć to nam stáránie skarb táki zgotowáć/ Ktorego mol áni rdzá nie może zepsowáć; Niż świátá obłudnośći spráwámi się báwić / Ktory dobrá wiecznego może nas pozbáwić.
6 Sprawże ty nas sam ktemu o niebieski Pánie: Bo prożne wszytko násze byłoby stáránie/ Byś nas ktemu nie ćiągnął z swey Boskiey miłośći; A mdłych sam nie podpierał ręką twey możnośći.
7 My iśćie nie wątpiemy; że twe obietnice / Wypełnią się káżdemu z nas sług twych obfićie; Ktore raczysz vczynić / gdy k tobie wołamy; W práwey wierze: w tey wszytko pewnie otrzymamy.
8 Z rádośćią tedy káżdy / iáko ná to słusze; Chwal dobrotliwość Boską ze wszystkiey swey dusze; Iż on osobne dźiwy z námi czynić raczy / A swych nędznych robaczkow / nigdy nie przebaczy.
9 * O Oycze wszechmogący sprawco dobrá wszego / Piosneczki te/y chwały káżdego wiernego/ Skoro vsłyszeć raczysz łáską Bostwá swego/ Weyzrzysz nań przez zasługę śmierći Syná swego.

6. Pieśn. przed Kazániem.

Ná ſtárą Notę.

ZMiluy ſię Boże nád námi / Rácż nádárzyć ſwymi dáry/Przymnoż nam práwey wiáry: Abyſmy ćiebie miłowáli / Słowá twoie przyymowáli / Láſki twoiey doſtáli.

2 Ráczyſz nam dáć Duchá ſwego/ Miſtrzá prawdy naświętſzego / Pomocniká wiernego: Swiádectwo ſwoie nam ráczy dáć; Twárdość sercá będźie zmiękczáć/Wiecznie z námi przebywáć.

3 Day woley ſwey zrozumienie/Duſzam náſzym poświęcenie/ Láſki twey pomnożenie: Páſterze rácż ſam przypráwowáć; Prawdy przez nie rácż dodawáć; Day nam z ſobą krolowáć.

7. Pieśn po cżytániu S. Ewángeliey.

Ná ſtárą Notę.

NRzez twe ſłowá poślubione w świętey Ewángeliey/ Jezu Chriſte Pánie miły/ day nam ſwe pożegnánie: Byſmy grzechow prozni byli/przy Ewángeliey ſtali.

2 Ty ſam wołaſz proſząc ſłodce: Ku mnie ſię wſzyſcy vćieczćie / Ciężkośćiámi obćiążeni/dam wam ſwe ochłodzenie: Woda mą z źrzodłá żywego/ Ochłodzę wiernego mego.

3 Ná to twe Chriſte wołánie / śmiele ſię my ſpuſzczamy; Mocnie wierząc/ żeś Pan wierny/

W ſłowie

W słowie swym nieomylny: Coś nam ślubił/ wszystkoś spełnil/ Nas grzeszne z Oycem ziednoczył.

4 * Głos iego my słysząc owce/Bierzmy sie iuż zá nim mocnie: Wzywa nas ku Oycu swemu/ Nie da zábłądzić żadnemu: Gdyż on droga k niebu práwa/ Tym ktorzy go náśláduią.

5 * My ktorzy temu wierzymy/Rzeczmy głosem/ Amen/wszyscy. Day to Christe miłościwy/ Bysmy nic nie wątpili/ Náśláduiąc Głosu wierney Twey świętey Ewángeliey.

8. PIEŚN przed Kazániem álbo po Kazániu.

Pátrz iey o Troycy S. Pieśń 7. Boże Oycze przy słowie twym/ etc.

9. PIEŚN, po Kazániu.

Ná tey Note, iáko; Boże Oycze przy słowie/ etc.

Rzadź nas Pánie przy twym słowie: Náwroć twe nieprzyiaciele; Ktorzy Christá Syná twego/ Prześláduią prawde iego.

2 Słowo iego wyrzucáią/ Kácerstwem ie przezywáią; Y nád sługámi też iego/ Dokázuią męstwá swego.

3 Wymysły swe wystáwiáią/ A sumnienie obciążáią

ciążąią. A ćię ſą przećiwni Pánie: Prośim/ Rácz im dáć vznánie.
4 Okaż moc ſwą Jezu miły/ Ktoryś ieſt Pan nád wſzytkimi/ Broń ſług ſwych. Prośim náſz Pánie/ Day wiernym ſwym zwyćiężenie.
5 Day nam ſtałość przy twym słowie: Náwroć twe nieprzyiaćiele; By twe słowo miłowáli/ W niebie z námi krolowáli.

10. Pieśn po Kazániu.

Notá iey iáko Pſalmu 2. Dla czego ſię zgrzytániem/ ꝛc.

BOże Ocże ſtworzenia wſzelkiego/ Ktoryś nam dał słowá Syná twoiego/ W pokoiu bez wſzey przekázy słucháć; Prośimy ćię ráczże nam też/ y to dáć; Aby Duch twoy święty to w nas ſpráwował/ Żeby káżdy co słyſzał pámiętał; A rządźił ſię tu według tego záwżdy/ Chwalcá twoy y sługá wierny káżdy.
2 Ráczże nam Pánie ludowi twemu/ Błogosłáwić záwżdy/ y mieyſcu temu. Rządź y ſpráwuy Zbor wybránych twoich; Aby ſię nie ćieſzył nieprzyiáćiel z nich. Weźmiſz ty ſam nas/ y Krolá náſzego/ W opiekę twą z miłośierdźia twego: Opátrzność twoiá niechay ná nas przyidźie; A w káżdy czás niechay z námi będźie.
3 Wſzák w tobie ſámym vfánie mamy/ K

wßytko też na twą wolą spußczamy: Nie boiąc się dla imienia twego / Ućierpieć tu niewczásu wßelákiego; Wiedząc zupełnie że ty nie opuśćiß Zadnego co ćierpi dla ciebie krzyż: Owßem mu Syná twego okázuieß / A żywot w nim wiecżny obiecuieß.

4 Ktoryś dla swych wybránych zgotował: A toś nie z zasług / lecż z łáski vdźiałał / Tym tylko / co strzegą twoiey woley: Bo o te nic niedbaß co żyią w swey woley: My tedy prośim przez Syná twoiego; Zápal w nas ogień Duchá świętego: Byśmy do końcá w prawdźie świętey trwáli; A po śmierći z tobą krolowáli.

Mogą też być śpiewáne niektore Pieśni, ktore są o Ministrách, o Kośćiele, gdy máterya przypádnie sposobna.

PSALMY.

Ktore vkázuią; Iż ieśli będźiem słucháć Słowá Bożego, Tedy nam Bog da wszytko dobre.

Psálm 1. 2. 15. 19. 23. 41. 78. 92. 95. 96. 99. 110. 112. 119. 149.

Psálmy o pomnożenie Ewángeliey:

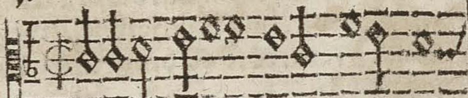
Psálm 1. 67. 72. 85. 102.

Modlitw o słowie Bożym, pátrz w Pásterstwie Zborowym.

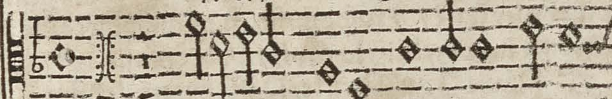
PIEŚN

PIESNI
O MINISTRACH
Przy ich posyłániu.
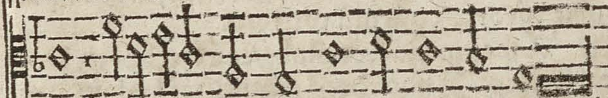
j. PIEŚN.

PAsterzu niebieski Pánie Jezu Chri-
Weyźrzyß ná nas grzeßne/ day nam

ste/Rep. Duchowne á wierne/ W náuce twey pil-
spráwce dobre:

ne/Aby twe owce páśli/Słowem twym karmili.

2 Zniwoć teraz wielkie; ále Zeńcow máło Re. Prośimy ćie spraw to/by ich dostawáło. Zmiłuy śie/ zlutuy śie / wytrać k źniwu Zeńce: Rácz dáć wierne Pásterze/Szczyrze prácuiące.

3 Odzeń naiemniki/z drapieżnymi wilki;Rep. Fałßywe Proroki / z ich násłádowniki / Niech więcey nie dawią:vstáwámi swymi/Stádá twego máłego/Zboru ludu twego.

Rácz

4 Racz dać wolność prawdźie wszedy po wszem świećie. Rep. Náwroć okrutniki/ prawdzie przećiwniki: Już powstań racz bronić / nas co w ćię vfamy; A od ćiebie sámego/pomocy żądamy.

5 Náwroć wszytkie błedne/Pánie Jezu Chryste/Rep. Od ich wynálaskow/ ku twey prawdźie czystey: Swieckie y Duchowne / we złym z sobą rowne: Náwroć ie od drog ich złych/ y błedow szkodliwych.

6 Racz posłáć Anioły/ by ie wybieráli: Rep. Twoy Kośćioł czyśćili / wierne zgromadzáli. Racz weyźrzeć / y wspomnieć ná swe obiecánie: Boć sie iuż przybliżyło świátá dokonánie.

7 Pánie Jezu Chryste/Pásterzu naylepszy/ R. Zmiłuy sie nád námi/tu zgromádzonemi/ Raczże iuż wybáwić z mocy naiemnikow/A stádo rosproszone wydrzy z gárdłá wilkow.

8 Wspomni ná swe śluby/coś rzekł przez Proroki: Rep. Iż nas chcesz náwiedzáć/ á sam owce swe páść/Ná gorách zielonych/ pástwiskách roskosznych: O raczże to wypełnić/ obietnice ziśćić.

9 A teraz ćie prośim Biskupie iedyny/ Rep. Racz te sam poświećić/ coć ie tu stáwimy: Racz ie sam vzbroić/ W słowie swym wyćwiczyć; By ćie náśládowáli / żywotem náuką.

10 Duchem twoim świętym raczże ich pomázáć: Rep. A śmiáłośćią duchá racz ich też dárowáć: Aby słowo twoie bespiecznie kazáli / A

świátá

świátá śię też złego Nic nie obawiáli.

11 Chwalimy ćię Ojcże náß wßech stworzyćielu: Rep. Chwalimy ćię Synu/ náß odkupićielu: A ćiebie Duchu świety náß poćießyćielu/ O iedyny Boże náß/ Przyimiß chwałę od nas.

2. PIESN.

Notá iey iáko, Pożywaymyż wierni społu. etc.

RAduymy śię dźiś społecznie; A chwałę wzdawaymy ochotnie/ Bogu/ Oycu wßechmocnemu/ Synu/ y Duchu świętemu.

2 Bo weyźrzał podług wielkośći/ Tu ná nas z swey Boſkiey miłośći: Zwłaſzczá w ten czás niebeſpieczny/ Badźmyż tego wßyſcy wdźieczni.

3 Wzbudźił ku dußney pomocy/ Wodze swe wierne w te to czáſy: Rácżże ich Boże przymnáżáć: A swoie ſpráwy w nas konáć/

4 Ktoreś ty w kośćiele záczął/ A nas z páſczęki wilkow odiął: My duſamy w tobie Pánie/ Iż twa ſpráwá nie vſtánie.

5 Rácż wſpomnieć ná swoie ſluby/ W ktorycheś ty záwße ieſt wierny: Rácż przywieść lud twoy w iednotę: Vczyń to przez swoie dobrotę

6 Ktory ieſt bárzo rozproßon/ Náuką fałßywą záwiedźion. O Páſterzu náß doſtoyny/ Náwiedź lud swoy roſproßony.

7 Rácżże ſam k temu przyśpießyć; A lud wßy-

tek ze ſnu pobudźić: Rácz im świátłość prawdy ziáwić: Ciemność fałſzu precz odpędźić.

8 Aby twą prawdę poználi/ Błędom wiecey iuż nie ſłużyli; Jedno tobie Bogu ſwemu/ Wiecznie błogosłáwionemu.

9 Tyś ſam ieſt nád Pány Pánem/ A nád wſzytkimi Krolmi Krolem/ Przerwiſz mocą Bóſtwá twego/ Okrućieńſtwo świátá tego.

10 Rácz ſię náſz Boże poſpieſzyć/ Wierny lud ſwoy możnie wyzwolić: Byſmy tu nie záginęli/ Będąc przez ćię wyzwoleni.

11 Rácz nam dáć Boże wſzechmocny/ Dáry Boſkiey twey świętey mocy; Zebyſmy w tey prawdźie trwáli/ A złemu ſię ſprzećiwiáli.

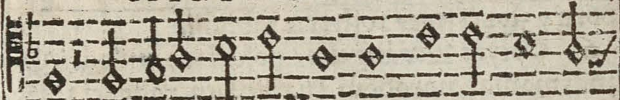
12 Byſmy w twey łáſce trwáiący/ Wſzytkim wſzego dobrá życzący/ Zſobą záwżdy w vprzeymośći/ Przebywáli tu w iedności:

13 Tobie Bogu dźięki czyniąc/ Nádźieię w tobie ſámym máiąc; Iż ty nas ſpołem doprowádźieſz Tám do niebá gdźie kroluieſz.

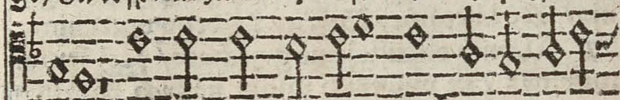
3. Pieśn Z Matt: 21. V. 33.

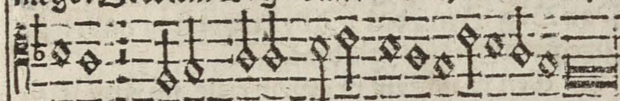
Omu miło zbáwienie/ czáſu dźiśieyſzego/ Zá

go/Zá wſpomożeniem Páńſkim / może przyść do

niego: Bowiem Bog obiáwia dni z miłośierdźia

ſwego/W ktorych było wiele błedow/ y też wiele Cztego.

2 Bo w nich człowiek nie widział / ieśli zbáwion bedźie ; Gdyż obietnice Boſkie zátłumiono wſzedźie. Ztad roſpácz/złe ſumnienie nań przypádło z tego: Gdyż o łáſce niewiedział k ſobie Páná ſwego.

3 Ale Pan Bog wſzechmocny z miłośierdźia ſwego/Już wiecey niechćiał widźieć vpadku ludzkiego : Przetoż záraz z początku Proroki poſyłał / Przez ktore ludu ſwemu zbáwienie oznáymiał.

4 Słał poſły ſwoie wierne do tey to winnice/ Aby z niey robotnicy dawáli owoce: Ale ich dla złośći ſwey nigdy nie ćierpieli; Zeby ludźie zwodźili/ one mordowáli.

5 Pan przećie nie omieſzkał/ inne záś poſyłał/ Rażac do śiebie wzywáć ; by żaden nie zginał : Ale ich iáko pierwſzych / tákże nie ćierpieli/ Zr=

poru y złości swey wßytkie zábiiáli.

6 Potym Ewángelia/ poselstwo miłości/ Oznáymowął narodom ku wielkiey rádości: Bo nią wßelkie wątpienie z swych wiernych odgánia/ A o łásce swey Boskiey káżdego vpewnia.

7 W niey odpußczenie grzechow/ y też żywot wieczny; Bez wßytkich zasług náßych káżdemu przespieczny. Czego pewne świádectwo/ gdy Pan Bog Syná dał: Aby krwią swą nadrożßą grzechy wßytkich zgładzał.

8 Ten w náßym práwym ćiele ná świát się pokazał; A wielkie nam świádectwo łáski swey wydawał. Trzydźieśći y trzy látá tu raczył przebywáć: Wielkie tu cudá czynił/ chcąc ták wßech pozyskáć.

9 Slepe/ chrome/ y głuche swym słowem vzdrawiał; Tredowáte/ y inße niemocy oczyśćiał: Vmárłe swoią Boską mocą wskrześáć raczył: Niemym mowę przywracał: słowá swego vczył.

10 Ná śmierć dußę położył/ z wielkiey swey miłośći; Swą niewinną krew wylał/ dla człowieczych złośći. A ztąd Syná Bożego/ łáskęśmy poználi/ Gdy krew swą zá nas wylał/ swe nieprzyiaćioły.

11 Nád to Duch świety posłan/ by świádectwo wydał/ Christá Pánem ostáwił/ á w wiernych przebywał. Toż y Apostołowie tym Duchem świádczyli: A naypierwßymi świádki tey to łáski byli:

Iż grze-

12 Iż grzechow odpuſzczenie / przez imię Jezuſá/ Y w niebie przebywánie / bierze wierna duſzá. Dał im tę moc Pan Chriſtus wierne rozwięzowáć : A niepokutuiące kazał też zwięzowáć/
13 Mowiąc : Co tu zwiążećie / to w niebie związano: A co tu rozwiążećie/ będźie rozwiązano. Przetoż ktorą moc wźieli od Syná Bożego ; Tey wiernie vżywáli z roſkazánia iego.
14 Y ślubił z námi mieſzkáć do ſkończenia świátá : Aby káżdy pewien był wiecznego żywotá : Iż ieſt pewnym dźiedźicem Kroleſtwá wiecznego/ Kto iedno mocnie wierzy w imię świętego/
15 A coż beſpiecznieyſzego ná świećie może być/ Jedno słowam Bożego Syná/mocno wierzyć. Ten też Zbor ſwoy odnowił dźiśieyſzego czáſu : Gdy iuż w nim ſługi wzbudźił niebieſkiego głoſu.
16 By owieczki ſłucháły w zgromádzeniu wiernych ; A niemu ſię przyłączáły od náuk przewrotnych : Znowu ſię wſzyſcy rodząc w człowieká nowego/ W Chriſtuſá ſię obłocząc / zbáwićielá ſwego,
17 Przetoż kto iuż miłuie / to zbáwienie wieczne; Może go iuż doſtąpić przez Chriſtá beſpiecznie : Jedno iuż káżdy opuść ſwe drogi złośliwe/ A przyſtąp ſercem práwym ku Pánu chutliwie.
18 * Pochwalże duſzo Páná z tey wielkiey miłośći ; A záſpieway mu Pioſnkę z ſerdeczney

wdźięczności. Tobie chwałá nász Boże Oycże wszechmogący / Żeś zesłał Syná twego ná ten świát ginący.

19 A coś nam raczył w swoim Zborze nágotowáć ; Dayże nam tego wdźięcznie od ćiebie záżywáć : Byśmy po tym żywoćie z Synem twoim żyli ; A z świętymi Anioły wiecznie ćię chwalili.

4. Pieśn, Gdy iuż wkłádánie rąk bywa ná Ministry.

Notá iey iáko Psálmu 2. Dla czego się z zgrzytániem / etc.

PAnie nász / ktory w niebie przebywasz / A wszytkie rzeczy / ty w swoiey mocy masz / Weyźrzyż tu ná násze zgromádzenie / A rácz nam dáć swe święte przeżegnánie. Ty chcesz to mieć w kośćiele twoim świętym ; Aby był przystoyny porządek w nim : Dla tegoś też vstáwił służebniki / Wierne / y pilne swe robotniki.

2 Ráczże nam sługi tákie posyłáć / A swoim słowem onych powoływáć ; Ktorzyby twoiey chwały szukáli / A záś o pożytki swoie niedbáli : Aby w winnicy twoiey prácowáli / A chwałę twą świętą rozmnażáli. Wierne też twoie wszedy zgromadzáiąc / Słowem ich świętym twym zwoływáiąc.

3 A tych ktoreś iuż teraz powołał/ A z pośrzodku wszech nas sobieś ie obrał; Day by też te praca ná się wzięli/ Będąc przez ćię sámego vtwierdzeni. Przetoż ćię prośim wszechmogący Pánie/ Rácz im dáć sam twoie potwierdzenie; Zeby w tey pracey nigdy nie vstáli; Antykrystá się złego nie báli.

4 Nápełniż ich Duchem twoim świętym; Aby oni przykłádem swoim dobrym/ Lud wszystek twoy wierny spráwowáli/ W wierze go práwey pilnie wyuczáli. Ráczże im ieszcze ich vstá otworzáć/ A wárgi ich ty sam rácz spráwowáć: W wierze/ w słowie/ y w pracách sam vmacniay: Dárow duchownych hoynie przymnażay.

5 Ráczże ie też Duchem swym poświęćić/ A świátłem swoim niebieskim oświećić. Pomáżyż ie przez Duchá świętego/ Ku służbie twoiego Kośćiołá miłego: Abyśmy też y my społecznie z nimi/ Ciebie Ocá z Synem twym chwalili; Náukę od nich wdźięcznie przyimowáli; Porządek w Zborze twym záchowáli.

5. Pieśń, Po wkłádániu rąk.

Oto teraz dobrorzeczćie/ etc. Psálm 134.

6. Pieśń, Tákże.

Bogá ćię chwalimy/ etc. Pátrz o Troycy S. Pieśń 7.

PSALMY

O Powinnośćiách sług Bożych.

Psalm 99. 134. 135. 146.

MODLITWA zá sługámi Słowá Bożego.

W*Szechmogący y wieczny Boże, trzymay prośimy ćię, rękę swoię nád Dozorcámi y sługámi twymi, y nád wßytkim zgromádzeniem onym poruczonym, vżyczywßy im obfitego Duchá zbáwienia swoiego: ábyć się ták w náuce iáko y w żywoćie pobożnym podobáiąc, Krolestwo łáski twoiey ná źiemi ßyroko rozmnażáli: Przez przyczynę naywyżßego Pásterzá y Páná náßego iedynego Jezusá Christusá, Amen.*

O SWIECKIM VRZĘDZIE, Y DOMOWEY zwierzchnośći y ich powinnośći.

PSALMY

Te ſą przednieyſze o powinnośćiách Zwierzchnośći y zá zwierzchnośćią.

Pſálm 20. 21. 29. 57. 61. 63. 72. 82. 101. 112. 128. 133. 149.

MODLITWÁ, zá Zwierzchnośćią wſzeláką Chrześćiánską.

WSzechmogący y wieczny Boże, ktory ſam dźiwnych y cudownych rzeczy dokázuieß, będąc Krolem krolow, Pánem pánuiących, ſpráwcą y rządźcą wßelkiey Zwierzchnośći źiemſkiey: Ktory z niebá wyſokiego, y z Máieſtatu twego naywyżßego pátrzyß ná wßytkie mießkáńce źiemſkie: Prośiemy ábyś ná wßelki vrząd náß Chrześćiáński łáskáwie poyźrzeć raczył, y on Duchá świętego łáską ták nápełnił; áby záwße woley twoiey roskazániu dogadzał, y podług niego drogámi twoimi chodźił. Przymnoż mu niebieſkich dárow twoich: Zdrowia dobrego, y fortunnego ná świećie pożyćia vżycz, áby długo żyiąc nieprzyiaćiele ſwoie wßytkie zwyćiężył, á po tym żywoćie chwały wie-

cżney z toba záżywał. Przez Páná náßego Jezuſá Chriſtuſá, Amen.

PIESNI O POKVCIE.

I. PIESN.

Námy Oycze náß niebieſki/ Zeſmy niegodni twey łáſki/ Ani żadnych dárow twoich/ Dla złośći náßych rozlicżnych / Ktoremiſmy ćię gniewáli/ Potępienie záſłużyli.

2 Wßákże Oycze miłośćiwy/ Wiedząc żeś ieſt lutośćiwy / Ktory niechceß potępienia Grzeßnych; ále náwrocenia : Ku tobie ſię vćiekamy/
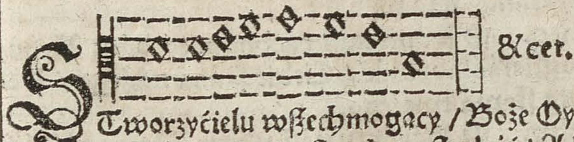
Pomocy twoiey żądamy.

3 Nie rácż z námi w twoy sąd wchodźić; Sroɖze sie z námi obchodźić / Podług twey spráwiedliwośći: Poniewáż sie vćiekamy Do miłośierdźia twoiego/ Mocnie wierząc w Syná twego.

4 Odpuśćże nam nászé złośći / Z twoiey niezmierney miłośći/ Cześne y wieczne karánie. Day ku łásce przywrocenie; Byśmy iuż pobożnie żyli/ A tobie wiernie służyli.

5 Rácżże nas Oycże wysłucháć/ Ocż ćie prośimy wszytko dáć; Dla miłośierdźia twoiego/ A Christá Páná nászego/ Jenż z tobą kroluie wiecznie/ A z Duchem świętym społecznie.

2. PIEŚN.

Stworzyćielu wszechmogący / Boże Oycże żądáiący/ Rácż nas grzesznych wysłucháć/ A łáske swą świętą dáć.

Rep. Ciebie o pomoc żądamy: Jndźiey nádźieie nie mamy/ Jedno w tobie nász Pánie/ Sámym mamy vfánie.

Rep. Kto pokutę czyni práwie/ Ty mu odpuszczász łáskáwie: By iedno grzech opuśćił/ A k tobie sie náwroćił.

&cet.

Christe z niebá posłány/ Národzony z czystey Pánny/ Zá co tobie cześć y chwałe wzdawamy.

Rep. Tyś sam dla nas prácował: Słowoś kazał/ łáskeś dawał/ A wiecznieś nas z Bogiem Oycem poiednał/

Rep. Cierpiąc tu dla nas ćiężko. Dayże nam być wdzięcznym tego: Christe dobry bądźżeć cześć chwała z tego.

&cet.

O Pánie nász odpuść złośći; Vczyń to z twoiey miłośći: Boś ty sam dla nas ćierpiał/ Od Szátánáś nas wydárł.

Rep. O Pánie nász rácz nam to dáć; Byśmy mogli náśládowáć/ Ciebie Páná nászego/ Podług słowá twoiego.

Rep. O Báránku nász iedyny/ Ktory głádźisz násze winy/ Prośim ćie nędzni grzeszni/ Zmiłuyże sie nád námi.

3. PIESN. z Psalmu 32.

Ná stáre note.

Błogosłáwiony iest káżdy ten/ Ktoremu grzech Pan Bog odpuszcza ná káżdy dźień/ Rep. Szczęśliwy táki człowiek bywa/ Co mu Pan Bog grze-
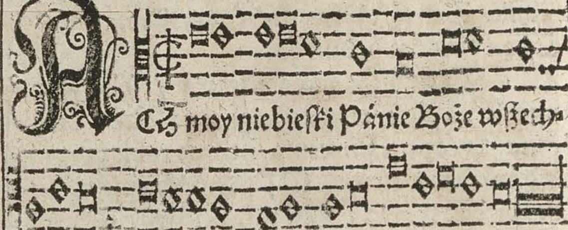
chow iego iuż nie poczyta: A w iego Duchu/ Złe-
go vczynku/ Nie znáyduie Pan/ Ni w zdrádzie
znan/ Bo iest Pánu Bogu poddan.
2 Gdym chćiał zátáić swoich złości / Byłem
strapion/ ták iż też we mnie schnęły kośći : Rep.
Bo we dnie y w nocy ręká twa/ Już mie zewszad
dla mych złośći bárzo dotknęłá : Com z płáczem
wyznał/ Bom prawie wyschnał / Swe wielkie
złośći/ Nieprawośći/ Przed twarza twey łáská-
wośći.
3 A vmyśliłem iuż moy Pánie/ Swoich zło-
śći vczynić przed toba wyznánie/ Rep. A ty zmi-
łośierdzia swoiego/ Nie odrzućiß od swey twarzy
mnie káiącego : Ale odpuśćiß/ Z grzechow oczy-
śćiß; Dla Syná swego/ We krwi iego/ Omyieß
mie wierzacego.
4 Przetoż się tobie káżdy święty/ Będzie mo-
dlić/ ábyś mu też raczył odpuśćić/ Rep. Choćiay
nań przyida nawałnośći/ Albo iákie zátrwożenia
z iego krewkośći : Ale nań przećię / nic nieprzy-
pádnie/ Ták ßkodliwego/ Gdyż Páná swego/
Ma on obrońcę pewnego.
5 Tyś iest Boże moia vćieczka / Wieża pe-
wna/ A ná káżdym mieyscu obrona/ Rep. Rácz-
że mie strzec od záſmucenia/ Zebych tobie obronio-
ny dawał chwalenia/ W Psálmiech śpiewánia/
Bez przestawánia; Gdy mie vćießyß/ Tym ob-
dárzyß/ Słowem swym świętym poświęćiß.
6 Bo mowiß ku mnie ty słowá sam/ Iż ia to-
bie

bie pewnie iuż tákowy rozum dam/ Rep. A ná droge vznánia twego/ Poprowádzę ćię sam z miłośierdzia swoiego/ A damći ráde/ Abyś stał w rádźie/ Okiem mym iásnym/ Słowem swoim/ Ktorym spráwuie lud sámym:

7 Nie bądźcieß iákoby koń á Muł/ Ktorzy w sobie żadnego rozumu nie máią/ Rep. Bo co dobre á złe nie znáią/ A wżdy vzdą/ wędzidłem rządzem bywáią: Tákże y człowiek / Przez wßystek swoy wiek/ Ma sie wstrzymawáć/ A vkracáć, Ciáło duchowi poddawáć.

8 Już to ná oko widzę iáwnie/ Ják ná grzeßne przychodźi od ćiebie karánie/ Rep. Ale ći ktorzy w ćię dufáią/ Miłośierdźie wielkie od ćiebie vznawáią. Ráduyćież sie iuż / w Pánu weselćie/ Wy spráwiedliwi / W sercu prośći/ Wßyscy teraz/ Amen/ rzekßy.

4. Pieśń.

Ach moy niebieski Pánie Boże wßech-mogący/ Stworzyćielu wßego świátá/ wiecznie (kroluiacy.

2 Nielza mnie vpádłemu/ á złośći pełnemu; Jedno k tobie się vćiekáć/ Pánu Bogu swemu.
3 Tę dałeś mi otuchę/ w piśmie przez Proroká; Że ty śmierći nie pożądasz/ grzesznego człowieká.
4 Rádszey widźisz/ by powstał/ á przyszedł ku sobie; A żył záwsze w pobożnośći/ ku czći Pánie tobie.
5 Tákową dobroć znáiąc; ktożby się nie ćieszył; Ku Pánu ták łáskáwemu/ ktożby się nie śpieszył?
6 Ey nuż káżdy żáłuiąc zemną swoich złośći/ Podnieś serce k máiestatu iego wielmożnośći.
7 A żąday o przyczynę Syná iedynego; Miedzy námi/ iego Oycem/ Jednaczá práwego.
8 Ty wszechmogący Boże stworzenia wszelkiego/ Weyźrzy okiem miłośierdźia/ ná mię vpádłego.
9 Ráczysz mi być miłośćiw; wszák Syná twoiego/ Nadroższa śmierć nágrodźiłá/ winę mnie grzesznego.
10 A zgładź wszytkie okrutne moie nieprawośći: A rácz stworzyć serce czyste/ bez złych namietnośći.
11 A rácz iuż we mnie Duchá odnowić práwego; Abym chodźił w niewinnośći żywotá święte°.
12 Ciesz że w nádźiei świętey duszę mą troskliwą: A vgruntuy Duchem swoim we mnie wiárę żywą.
13 A day możnie zwyćiężyć ćięszkie boiowniki/

Ciáło z świátē/y z ßátánem/dußne ſprzećiwniki.
14 Ey nigdy nie przebrána ſtudnico dobroći/ Rácz posiláć łáſką ſwoią/me wielkie krewkośći.
15 Wſpomoż Pielgrzymá ſwego/á nie day záblądźić/ Od kroleſtwá/ktoreś raczył/ſwoim wiernym zrządźić.
16 Chriſte zbáwićielu náß v Oycá wiecznego Swą przyczyną ná wßelki czás/rátuy ſługę ſwego.
17 Jać ſię tobie w moc dawam/ y z dußą y z ćiáłem; Boś ty ſam ieſt Pan nád Pány/ ná wiek wiekow/ Amen.

5. PIEŚN.

Ná ſtárą notę.

WOmożyß nam z grzechow powſtáć/ wieczny miły Boże: Boć to wiemy; iż krom ćiebie/ nikt nam nie pomoże: Wyzwol nas z mocy ßátáńſkiey: V czyń to z ſwey łáſki Boſkiey.
2 Boſmyć ſmutni ná wßelki czás nievſpokoieni/Żeſmy grzechy á złośćiámi wielce obćiążeni: Nie mamy ſię czym poćießyć/ Bo nieprzeſtáiemy grzeßyć.
3 Stráćiliſmy nadrozßy dar/ niewinność y świątość/ W Ráiu przez rodźice náße/y ßátáńſką chytrość. Nie może być drozßego nic Nád to co nam Adam ſtráćił.
4 Nie zrozumiał gdy we czći był/ ná mieyſcu

roſkoſznym. Gdzie mu było nie potrzebá nigdy być troſkliwym: A wżdy Czártowi przyzwolił; A nam wſzytkim źle vczynił.
5 Ztąd my iuż nie możem cále twoiey woley czynić; Przykazánia ktores nam roſkazał we wſzem pełnić: Bo on iad wſzyſtek w nas zoſtał/ Ktorym nas grzech pozárażał.
6 Mamy pokus bárzo wielkich zewſząd pełno ná ſię/ Ktore nas ku grzechu zwodzą záwżdy w káżdym czáśie: Diabeł/ świát/ y ćiáło náſze/ To w nas grzech pobudza záwſze.
7 Młodość náſzę w grzechách ćięſzkich márniechmy ſtrawili: Boſmy nigdy nic dobrego ku twey czći czynili; Zyiąc roſpuſtnie/ ſwowolnie/ Nie pomniąc ná ſądy twoie.
8 A przetoż my ták ſtrapieni grzechámi ćięſzkimi/ Sumnieniem náſzym ſtrapionym rátunku nie wiemy. Niemáſz ktoby nas poćieſzył; Bo káżdy z nas bárzo zgrzeſzył.
9 Nie lzá nam ſtworzeniu twemu/ á złośći pełnemu; Jedno ſię k tobie vćiekáć Pánu Bogu ſwemu: Bowiem tyś náſz łáſkáwy Pan; Ráczże grzechy odpuśćić nam.
10 Wſzák ty śmierći nie pożądaſz grzeſznego człowieká; Boś to ſam raczył obiecáć w Piſmie przez Proroká; Ale áby powſtawſzy żył/ Ciebie zá to wiecznie chwalił.
11 Dla tegoś też ná świát poſłał Syná iedynego/ Báránká co głádźi grzechy świátá wobec

wßego; Aby tu okrutnie ćierpiał / A nas z toba wiecznie ziednał.

12 A wziął ná sie nasze ćiáło/w ktorym zá nas vmárł: Potym do swoiey chwały wszedł / áby tám krolował; Bedac wiecznym Pośrzednikiem Miedzy toba / á człowiekiem.

13 Ey nuż teraz wßyscy grzeßni / znáiac swoie złośći / Wznieśmy sercá k Máiestatu Boskiey wielmożnośći; Prośmy grzechow odpußczenia Z Christowego zásłużenia.

14 Wßechmogacy wieczny Boże/stworzenia wßelkiego/ Nie rácz nas wiecznie opußczáć z miłośierdźia swego: Rácz ná nas weyzrzeć łáskáwie/ Gdyż to służy twoiey sprawie.

15 Rácżże zgłádźić grzechy nasze / wielkie niepráwośći; A rácz stworzyć serce czyste od złych namietnośći: Odnow w nas duchá práwego: Náucz żywotá świetego.

16 Rácz poćießáć Duchem swoim w nas grzeßnych sumnienia/ Bysmy byli záwße pewni wiecznego zbáwienia: Rácżże nam wiáry przymnażáć; Wßákeś to raczył obiecáć.

17 Dayże nam możnie zwyćiężyć ćießkie boiowniki; Ciáło z świátem/y z Szátánem násze przećiwniki: Boć ich przemoc nie możemy / Krom twoiey Boskiey obrony.

18 Dáruy nas pokuta práwa/ bysmy ia czynili / A ták w nowośći żywotá przed toba chodźili; Strzegac sie wßelákich złośći / Żywac zá-

wżdy w pobożnośći.

19 Miłośierny dobrotliwy/Zbáwićielu grzesznych/ Nie ráczże nam iuż poczytáć nászych grzechow wszytkich: Rácz nam dáć wszytkim vznánie/ A zá złośći pokáiánie.

20 Ráczże ty sam nas spráwowáć dobrotliwy Pánie: Zepsuy w nas złe przyrodzenie/ á day odnowienie; Byśmy mogli ku twey czći żyć/ Ciebie áż ná wieki chwalić.

21 O Christe nász Zbáwićielu/Przyczyńco iedyny/ Rátuy nas swoią przyczyną: Bo zá násze winy/ Zstałeś się ofiárą wdzięczną/ Bogu Oycu bárzo miłą.

22 Myć się tobie oddawamy / rácz nas sam spráwowáć; Prawdziwym pokutowániem rácz nas obdárowáć: Rácz nam tu dáć wspomożenie; A potym wieczne zbáwienie.

6. PIEŚN.

Notá iey iáko; Ráduymy się wszyscy Chrześćiánie/ etc. *Pieśń 2. o Wniebowstąpieniu Páńskim.*

Iż to iuż iest nie táyno káżdemu/ Iáka miłość człowieku nędznemu / Raczył Pan Bog z miłośierdzia swego/ Okázowáć bez wszech zasług iego.

2 A osobną łáskę nád nim ziáwił; Gdy Anioły ná iego straż stáwił; Iżby záwżdy byli pilni

tego; Aby y włos nie ſpadł z głowy iego:

3 Sercá tedy ktoż ták niedbáłego/ Znáiąc táką łáſkę Páná ſwego/ By nią ſamże gárdźił dobrowolnie/ Zyiąc tu ná tym świećie ſwowolnie.

4 Ludźie oni co w Sodomie byli/ Iż ſwowolnie ná tym świećie żyli/ Wiemy wſzyſcy iák wielkiey ſrogośći/ Vżył Pan nád nimi/ dla ich złośći.

5 Ná rozliczne vdáiąc ſię złośći / Zápomniawſzy ſwoiey powinnośći/ Szuka ſobie ſkąd ingd nádźieie/ A práwie ſię z Páná ſwego śmieie.

6 Właśnie by miał żyć ná świećie wiecznie / Káżdy to ſobie tuſzy beſpiecznie/ A żaden nigdy ná to nie baczy/ Ze Pan złemu przepuśćić nie raczy.

7 Znák tám vkazał gniewu ſwoiego; Iż on záwżdy cżłeká złośliwego/ Ktory żywie ná świećie bezbożnie/ Zgłádźi y pámiątkę iego wiecznie.
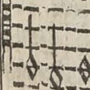
8 Bo ácz im długo folgowáć raczył; Ale iednák tego nie przebaczył/ Sowito im ich złośći odpłáćił; Wſzytkie práwie do gruntu wytráćił.
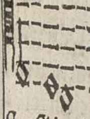
9 Ey nuż káżdy ſłyſząc te ſrogośći/ Wſtań ku Pánu/ á poprzeſtań złośći; Snádnie znaydźieſz miłośierdźie iego: Iedno ſię też ſam chciey mieć do tego.
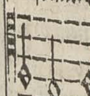
10 Obiecáć to nam łáſkáwie raczył: Iż gdyby ſię nędzny cżłek obaczył/ A vćiekł ſię z práwym ſercem k niemu; Ze on chce być miłośćiw tákiemu.

11 Czemuż tedy o tym wątpić mamy: Gdyż tákową po nim łáſkę znamy/ Z ktorą on záwżdy gotow káżdemu; Kto ſię iedno náwroći ku niemu.

12 Zaż nie wiemy wßyscy pewnie tego ; Iż on raczył posłáć Syna swego: Ktory z swey wielkiey dobrotliwośći/Cierpiał tu zá náße wßytkie złośći.

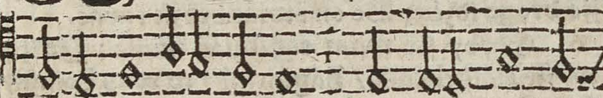
13 * Ty sam Pánie racz łáskáwie weyźrzeć; A osobną swą pracą o nas mieć: Bo procz ćiebie my żadney vćieczki; Nie mamy tu twe nędzne owieczki

14 Ku tobie się wßyscy vćiekamy ; W tobie sámym swe vfánie mamy: Racz nam przez twego Syná zasługi/Odpuśćić iuż náße wßytkie długi.

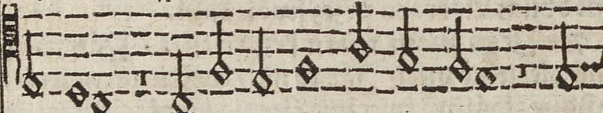
7. PIEŚN.

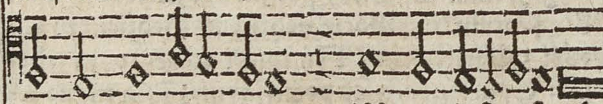
JAk k nam woła sam Syn Boży: Podź

ćież do mnie sprácowáni / Dla grzechow swoich

stroskáni: Wßelki człowiek w káżdym stanie/Znay

dźie we mnie wspomożenie/We mnie swe spoczy=(nienie.

2 Bo iárzmo moie iest słodkie ; Brzemię moie bárzo lekkie : Ktory ie dla mnie poniesie/ Mąk vydźie/ pomoc mą weźmie/ A po tym nędznym żywoćie/ W niebieśiech vcieszenie.

3 Com sam czynił/ czegom vczył/ W czymem wam ku przykłádu był/ W tymże sie ználeść dawayćie : Co sie wam zá to nágrodźi/ To wam nigdy nie záßkodźi; Jeśli stali będźiećie.

4 Cośćie sie Bogu oddáli/ Wßyscy wielcy y też máli/ Nie polituyćieß w tym śiebie/ Stoiący przy iego słowie : W nim iest náße pocieszenie/ A duß nászych zbáwienie.

5 Złym zá złe nie odpłacayćie : W świętym żywoćie prácuyćie : Ná ten to świát niechćieyćie dbáć: Krzywdy swe Bogu poruczćie/ A ćiáśniey-ßą drogą idźćie; Bo on świát będźie karáć.

6 Gdyby sie wam ták dźiać miáło ; Jákby wáße ćiáło chćiáło/ Záginęłáby w was boiaźń/ Pokußenie Bog pobudza / Ták ćiáło w służbę podbiia; A skraca przez swoie kaźń.

7 Jeśli wam ten tu krzyż ćięßki / Pátrzćieß ná piekielne męki/ Ják w nich ćięßkie vtrapienie; Gdźie złośliwi wiecznie ćierpią/ Z płáczem zębámi zgrzytáią/ Tych wy prożni będźiećie.

8 Potym to żywoćie nędznym/ Będźiem w rádośći z Christusem / Ná wieki wiekow przebywáć: Tym sie wßyscy poćießaymy; Dla niego sobie nieważmy/ Wßytkich ćięßkośći znaßáć.

9 Kto przy nim stale nie stoi / A w tym boiu

nie iest stały/ Rádośći z nim nie dostąpi: Bárzo
sobie źle postuży/ Boiąc sie tu przeń ćieszkośći;
Bo mąk wiecznych nie vydźie.

10 Swiátłość Boża wszedy świeći/ Ktora
nic złego nie ćierpi; Bo vmie wszytko wypátrzyć:
Przetoż kto zbáwionym chce być/ Ten sie muśi
cále odrzec Swiátá/ á Bogu służyć.

11 Co nam Bog wieczny záślubił/ Duchem
swym tego potwierdźił/ Toć wam on spełni záiste/
Przez Christusá Syná swego/ Przywiedźie
nas do wiecznego/ Zywotá roskosznego.

12 Swiátby tákże chćiał zbáwion być/ A
przećię podług żądz swych żyć/ Niechcąc ich w sobie
vmartwić/ Jedno przewodźić lubośc swą: A
to nielzá żadną miárą; Z roskoszy ná roskosz iść.

13 Cokolwiek sie národźiło/ A z Bogá sie odrodźiło/
To muśi trudnośći znośić: Ktoby niechćiał
tu docześnie/ Ten po śmierći muśi wiecznie/
Męki y płácz podstąpić.

14 Dźiś człowiek czerstwy/ vdátny/ Názáiutrz
k śmierći niemocny/ Wszytko to wnetki prze
minie; Jáko ow polny pięknу kwiát/ Tákże y ten
to márny świát/ W rychle ze wszem záginie.

15 Swiát niedba ná Boskie rzeczy; Jedno
gdy przyidą niemocy/ Ná ten czás iuż dobrym
chce być. Dokąd iesżcze czás/ zdrowie miał/ O dusze
swoie nic niedbał; Niechcący Bogu wierzyć.

16 Aż gdy iuż sobie nie tuszy; Toż sie chce stáráć
o duszy; Radby wszytko prze Bog rozdał: A

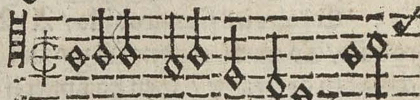
żądá Bożey miłośći/ Ktorą on miał w nienawiśći: Lecż mu to nie pomaga.

17 Pyszne go nie wyrwie hárdość y Bogacżá iego máiętność: Bo śmierć musżą podstąpić. By sam ieden świát wszytek miał/ Złotá srebrá/ Páństwá zyskał; Muśi ztąd iednák wynisć.

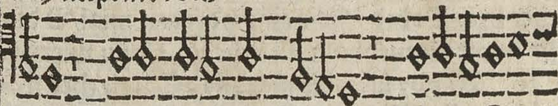
18 Nie pomoże dowćip/ mądrość/ Ani też świecka dostoyność; Wszytko to w rychle przeminie. Kto tu z Pánem nie vmiera/ Dokąd mu cżásu vżycza/ Ten ná wieki záginie.

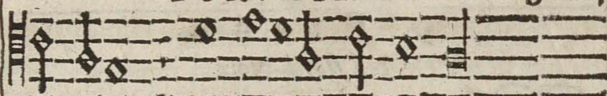
19 * Przetoż ćie prośimy Pánie/ Wysłuchay násze wołánie: Day nam pokusy zwyćiężyć: Dopomoż y ten świát wzgárdźić; Bysmy pobożnie mogli żyć; Z tobą Pánem w niebie być.

8. PIEŚN.

TO słusza z wiernych káżdemu/ Vznákorzyć śię Bogu wiecżnemu/ że wszy

wszy swoie złośći/ Rep. Wiedząc nic nie być inszych niepráwośći;

nego/ Żywot cżłowieká zbożnego; Jedno vstáwi-

czną ſkruchę/ A prawdziwą pokutę.

2 Spráwic ſię tedy ma k temu/áby mężnie boiowal/ Rep: Przećiw świátu obłudnemu / y záwſze ſię gotowal / Ná krzyż y prześládowánie / Ktore wierni Chrześćiánie / Dla prawdy vćierpieć muſzą/ Skoro iey iedno ſkuſzą.

3 Nie folguiąc niwczym ſobie / áni też pobłażáiąc ; Rep. Lecż náturę złą hámuiąc / á władze iey nie dáiąc; Vſkrámiáiąc ſwowoleńſtwo ; Wpráwuiąc ſię w nabożeńſtwo / Zá wſpomożeniem świętego Duchá Bogá práwego.

4 Kogoć on znowu przetworzy/ á ſerce twárde ſkruſzy/ Rep. Y namiętnośći vmorzy nierządne/ w iego duſzy ; Będzie w cnotách pomnożony Jáko práwie odrodzony ; Y ták zwyćięży ſzátáná/ Świátá możnego Páná.

5 On nas łowi dziwnym kſztałtem/krążąc iáko Lew ſrogi/ Rep. Ale my ſtárániem pilnym/ nie daymy ſię zwieść z drogi. A Bog Oćiec miłośćiwy/ W obietnicách ſwych prawdziwy/Da rátunek náſzey mdłośći/ Mocą ſwą z wyſokośći.

6 Z ktorymbyſmy przebywáli/ po tey tu śmiertelnośći/ Re. Y ná wieki vżywáli/ weſela y rádośći/Prośmy ſercy nabożnymi/ A bądźmy tego pewnymi ; Żeć on nas wyſłucha pewnie/Przez Chriſtuſá zupełnie.

9. PIEŚN.

Ná stárą Notę.

RAcż vkázáć miły Pánie/ Nád námi swe zmiłowánie / Rep. Podług miłośierdźia twego wielkiego niewymownego/ Rácż nas z przeszłych grzechow vzdrowić/ A od przyszłych rácż nas obronić: Boć my násze złośći baczemy / Wszákże w łásce twey nie wątpiemy.

2 Poczęlismy się we złośći / W grzechu niespráwiedliwośći: Rep. A częstokroć my grzeszemy / Wiele złego przewiniamy: Wszákże ty mocny miły Pánie / Rácż nam dáć wszem wypámiętánie; Bysmy iuż grzechow poniecháli/ A zá nie wczás pokutowáli.

3 Gdy z tego świátá zeydźiemy/ A ná twym sądźie stániemy; Rep. Nie pomni ná násze złośći: Rácż vżyć twoiey litośći/ Ktoreyieś ná on czás vżywał/ Kiedyś zá nas ná krzyżu ćierpiał. Przez święte miłośierdźie twoie/ Rácż nas zbáwić stworzenie swoie.

10. PIEŚN.

Notá iey iáko Psálmu 4.

ZAl mi żem kiedy zgrzeszył przez te wszytkie látá/ Żem Páná swego gniewał/ dla márnego świátá. W tymem się nie obaczył / żem mu winien służyć: Bo mi on dał ná świecie wszego dobrá vżyć.

2 Anim tego obaczył / by to łáſká iego: Szczęśćium to przypiſował gdy dał co dobrego. Zá tom mu nie dźiekował / ánim iemu ſłużył: Wiecem mu ſie w poſługách/iuż bárzo zádłużył.

3 A to nie pochodźiło / z dobrego baczenia: Lecz z złey myśli / vczynkow / ze złego ſumnienia; W czymem ſie ia kocháiąc / nie myślił o Bodze; Záczym oprocz wątpienia / byłem ná złey drodze.

4 A toć iego dobrotá / iż ſie mśćić nie raczy: Gdyż tákowe wyſtępki po nas ten Pan baczy. Miłośierdźiem zákrywa náſze wſzytkie złośći; A łáſkáwie przegląda náſze nikczemnośći.

5 Ale że mi żal tego / dobrotliwy Pánie / Proſzę przyimi łáſkáwie moie pokáiánie. A iuż nie rácz pámiętáć / moich wſzytkich złośći: Gdym ſie vdał w pokorę twey świętey miłośći.

6 A vznałem żeś ty Pan / ktory wſzytko możeſz; Káżdemu kiedy raczyſz / we wſzem dopomożeſz: Zwłaſzczá tym / ktorzy w tobie vfność ſwoię kłádą; A ſercem práwowiernym / łáſki twey żądáią.

II. PIEŚN.

Notá iey, iáko Pſálmu 4. Wzywam ćię Boże/ꝛc.

Zywam Pánie ná pomoc / ćiebie Bogá mego: Vſkrom wſzytko to co ieſt we mnie śmiertelnego: Abym ſie iuż tego iął / co twoy zakon

każe; Niż mię twa ſpráwiedliwość ná wieczną śmierć ſkaże.

2 Znam ſwe nieznośne złośći; znam y dobroć twoię. Byś ſię też chćiał krzywdy mśćić/ ſam zá to nie ſtoię: Ráczey vczyń to coś zwykł/ niechćiey pomnieć złośći: A day mi Duchá twego/ podporą krewkośći.

3 Pomni Pánie iżeś dał y rozum y wolą; Lecż niewiem/ przecż zá świátem zmyſły moie wolą: Kazałeś też by rozum był nád wſzytkim Pánem; Przećię ia widzę żem ieſt od świátá związánem.

4 Cokolwiek iedno pocznę/ grzech ſię zá mną wlecze: A zá grzechem ſumnienie/ ták iáko kát piecze: Trudno to bym wſkuráć miał bez twego tárgnienia: Albo żebych zbáwion był z ſwego dośćcżynienia.

5 Bym ſię też chćiał y ſpalić/ y máiętność rozdáć: To wſzytko nie może mię z piekłá wyrátowáć: Przetoż ſię ia Pánie moy vćiekam do ćiebie/ Ná żadne zápłácenie/ nie biorę ia ſobie.

6 Owa ſię odrzec mogę żywotá wiecżnego: Jeśli ty nie wydźwigniesz z grzechu vpádłego. A ták Pánie zmiłuy ſię/pośpieſz ku pomocy; A nie day mi doświádcżyć/ oney wiecżney nocy.

7 Wſpomni Oycże ná Syná ſwego iedynego/ Ktory ſam raczył vmrzeć dla grzechu moiego: Ten mię z tobą poiednał/y gniew twoy vbłagał/ Dla niegoż Oycże miły/odpuść moie winy.

PSALMY Pokutne, o odpuszczenie grzechow.
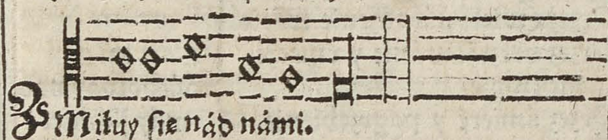
Psálm 6. 25. 32. 37. 38. 51. 88. 90. 102. 130. 143.

LITANIA KTORA wszytek Zbor śpiewáć ma.

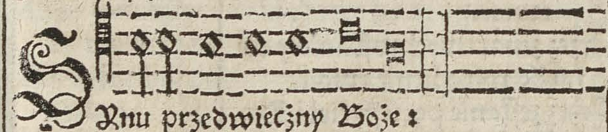
BOże Oycże przy słowie twym/ etc. *Pátrz o Troycy Przenaświetszey Pieśń* 8.

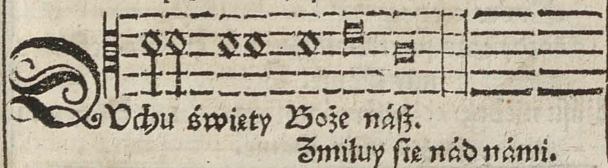
Oycże niebieski Boże:

Zmiłuy sie nád námi.

Synu przedwiecżny Boże:

Duchu święty Boże nász.

Zmiłuy sie nád námi.

Racz nam być miłościw: R. Odpuść nam nászę winy.

Wßákeś Pan miłośierny y wßechmogacy:
Od wßego grzechu / błedu/ y zdrády Diabelskiey:
Od nagłey śmierci/ powietrza morowego/y od głodu.
Od walki / y porażki / od rosterkow/y skrytych nieprzyiaćioł.
Od gromu/piorunu/grádu/ y powietrza ßkodliwego.
Od niedowiárstwá/y potepienia wiecznego.

R. Záchoway nas miły Pánie.

Przez táiemność wćielenia twego świetego.
Przez świete národzenie twoie
Przez vkrzyżowánie y vmeczenie twoie.
Przez śmierć y pogrzebienie twoie.
Przez zmartwychwstánie y w niebo wstapienie twoie.
Przez zesłánie pocießyćielá Duchá świetego.

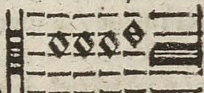
R. Záchoway nas miły Pánie.

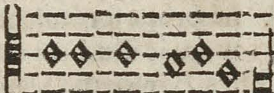
Ná káżdy czás smetku náßego. R. Poćieß nas miły Pánie.

Czásu niebeśpieczeństwá náßego. R. Rácz nas strzec miły Pánie.

W godzinę ſkonánia náßego. R. Dayześćie w práwey wierze z świátá tego.

W dzień ſądu ſpráwiedliwego. R. Day vznáć łáſkę twoię.

MY grzeßni ludzie. R. Prośim ćię wyſłuchay nas.

Abyś Kośćioł twoy święty Chrześćiáńſki rządźić y ſpráwowáć słowem twoim raczył

Abyś nas od bluźnierſtwá/ y morderſtwá nieprzyiaćioł náßych wybáwić raczył.

Abyś wßytkie Miniſtry/ Száfárze twoich táiemnic/ przy świętym słowie/ y żywoćie dobrym/ záchowáć raczył.

Abyś wierne Robotniki do Kośćiołá twego poſyłáć raczył.

Abyś wßytkie Sekty/ Ráćerſtwá/ y zgorßenia od nas oddalić raczył.

Abyś zwiedźione/ y błądzące ná drogę prawdy wieść/ y náwroćić raczył.

Abyś ßátáná pod nogámi náßymi zetrzeć raczył.

Abyś rozmnożenie słowá ſwego/ y dárow Duchá ś. wßytkim ſłuchaczom vdźieláć raczył

Abyś vpádłe podnieść / á ſtoiące w wierze/ potwierdźić raczył.

Abyś Ceſárzowi Chrześćiáńſkiemu ſerce po-

R. Prośim ćię wyſłuchay nas.

słuszne słowu twemu dáć/ y onego zmocnić
przećiw Turkowi raczył.
Abyś Krolá Páná nászego/ze wszytkim Kro-
lestwem/y z Rádą/y z Hetmány/ rządźić/y
ná drogę spráwiedliwośći wieść / y sprá-
wowáć Duchem świętym raczył.
Abyś Krolestwá Polskiego/ y Wielkie° Xię-
stwá Litewskie°/y inych wszytkich Páństw
Koronnych/ strzec y bronić od wszego złe-
go/y słowo twoie święte/ przećiw wszelá-
kim błędom/w nich rozmnażáć raczył:
Abyś te Krolestwá / wktorych kwitnie E-
wángelia święta/ w pokoiu y przy słowie
twoim záchowáć raczył.
Abyś Rzeszą Niemiecką/ y do niey Xięstwá
y Páństwá przyległe /bronić od nieprzyiá-
ćioł/y w nich pomnażáć Ewángelię zbá-
wienną/ raczył.
Abyś Vrzędowi kázdemu / y wszemu Rycer-
stwu błogosłáwić/ y szczęśćić raczył.
Abyś Pátronow przymnażał do Kośćiołá
twego: á tych ktorzy są/ żebyś ie záchował
w dobrym y długim zdrowiu:
Abyś Páný Pátrony násze / ze wszytkim do-
mem ich/ w dobrym zdrowiu záchowáć / á
one k woli swey świętey wieść/ y spráwo-
wáć raczył.
Abyś wszytkim w Małżeństwie mieszkáią-
cym błogosłáwić raczył.

R. Prosim ćię wysłuchay nas..

Abyś

Abyś te ktorzy ſą rozney wiáry w Małżeńſtwie / z łáſki ſwey ſpráwowáć / á one w ſpolney miłośći/y zgodźie záchowáć raczył.

Abyś Pánienkom/ Młodźieniaſzkom/y Szkolom Chrześćiáńſkim błogoſłáwić raczył.

Abyś dał wſzytkim ćierpliwość / ktorzy ćierpią prześládowánie dla Ewángeliey.

Abyś ná ludźie vdręczone / y w niebeſpieczeńſtwie położone/ okiem miłośierdźia ſwego weyźrzeć raczył.

Abyś więźnie/z więźienia Tureckiego/Tátárſkiego/ Antychriſtowego/ y Moſkiewſkiego/ wybáwić raczył.

Abyś śieroty y wdowy opátrowáć / y bronić raczył.

Abyś te vkroćił/y one náwroćił do słowá ſwego/ ktorzy prześláduią wyznawce Ewángeliey.

Abyś ludźie chore / rátunku twego potrzebuiace/ vzdrowić raczył.

Abyś ſmutne/do ćiebie wołáiące poćieſzyć raczył.

Abyś ludu twego Chrześćiáńſkiego / ktoryś krwią ſwą odkupił/ od wſzytkich nieprzyiaćioł bronić raczył.

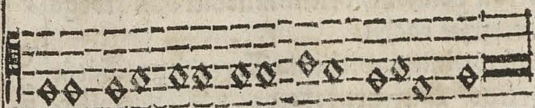
Abyś mieyſcá te / w ktorych słowo twoie ieſt przepowiádáne/od wſzelákich ſzkod záchowáć raczył

Abyś żywność z źiemie dáć y záchowáć raczył

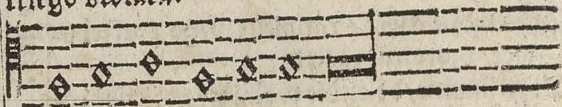
R. Prosim ćię wyſłuchay nas.

Abyś nam dżdżá ćiche z łáſki ſwej ná ziemię ſpuśćić raczył.
Abyś dni pogodnych z łáſki ſwey vżyczáć raczył.
Te dwie według czáſu máią być mowione.
Abyś ſię nád wſzytkimi ludźmi zmiłowáć raczył.
Inſze wſzytkie potrzeby / o ktorych ty lepiey wieſz / w opátrzność twoię poruczamy.

℟. Prośim ćię wyſł.

SYnu Boży ktory głádźiſz grzechy wſzytkiego świátá.
Rep. Synu Boży ktory głádźiſz grzechy wſzytkiego świátá.
Rep. Synu Boży ktory głádźiſz grzechy wſzytkiego świátá.

PRośim ćię wyſłuchay nas.
Zmiłuy ſię nád námi.
Ráczyſz nam dáć pokoy.

Ztrzy mocną ręką ſwoią ꝛc. *Pieśń* 10. *o Kośćiele Bożym.*

MODLITWA Pokutuiących.

NAwroć nas ſam do śiebie o Boże dobrotliwy, á náwroćie: my ſie do ćiebie: badź nam miłośćiwym Pánie, badź miłośćiwym ludowi ſwoiemu, ktorzyſie náwracamy do ćiebie w płáczu, y w modlitwie: ábowiem ty ieſteś miłośiernym Bogiem, pełnym litośći, ćierpliwym y wielkiego miłośierdźia. Ty przebaczaſz, gdy my kaźń záſluguiemy, á w gniewie ſwoim myśliſz o miłośierdźiu. Przebacz ludowi twoiemu Boże dobry, przebacz; á nie daway w pośmiech dźiedźictwá twoiego. Wyſłuchay nas Pánie, dla wielkiego miłośierdźia twoiego, y dla niezmierney zaſługi iedynego Pośrzedniká Iezuſá Chriſtuſá weyźrzy ná nas. Amen.

Innych modlitw pokutnych, Pátrz w Páſterſtwie zborowym.

MODLITWA Zá pokutuiących.

O Boże serdecżnie ćie prośiemy, wysłuchay modlitwy náße, odpuść grzechy tym wßytkim, ktorzy sie ich tobie spowiádáia, á ktorzy sie w sumnieniu z nich potepiáia, niech z miłośierdźia twoiego ich dárowánie otrzymáia: Przez Jezusá Christusá Páná náßego. Amen.

O POKVSZENIV OGVLNYM.

To iest.

Przez iákiekolwiek nieszcżęśćie, y frásunek.

I. PIESN.

Notá iey, iáko, O náß wßechmocny Pánie/ etc: Pieśń wtora o Kośćiele Bożym.

TY coś niebo wysokie pieknie vháftował Gwiazdámi; á káżdeieś swą iásność dárował: Aby ludźiom cáłą noc świátłość wydawáły: A zátym do twey chwały onych pobudzáły.

2 Ty coś y słońcem iásnym dźień ozdobić rá-

czył; Aby káżdy żywiący/ żeś iest Bogiem baczył: A ztąd sie wywiádował/ o twey woley Pánie: Ciebie sie bał/ miłował/ poki zdrowia stánie.

3 Ty ktory wszytkim władniesz/ nákłoń vchá twego: Przyimi á nie odrzucay prośby sercá mego: Jákoś przyimował záwsze/ swych wiernych wołánie/ Y miewałeś z łáski swey/ o nich swe stáránie.

4 Byli smutkiem ściśnieni/ tyś smutne pocieszał: O rátunek wołáli/ tyś sie z nim pośpieszał: Prośili ćie o mądrość/ mądrośćieś im dawał: A nigdyś dobrze czynić onym nie vstawał.

5 A iżeś iest tenże Bog/ y będźiesz wiecznie trwał/ Ty przymierza swoiego/ nigdy nie będźiesz rwał; Choćiaż ie ludźie swymi tárgáią złośćiámi; Y często ćie gniewáią swymi sprosnośćiámi.

6 Jednák ty iesteś tymże/ czymeś y przed tym był/ A swey Boskiey własnośći/ by námniey nie pozbył: Zmiluyże sie nádemną/ wszákeś miłośierny: Ogárni mię łáską twą; Gdyżeś właśnie wierny.

7 Obiecałeś w smutku być smutnym ku poćiesze/ A rzewliwym/ płáczliwym ku ich też vćiesze. Roskazałeś sie wzywáć przez Syná swoiego: Otoż ia też przychodzę k tobie w imię iego.

8 Byś sirotę swoiego ku sobie przytulił/ A łzy me/ płácz/ wzdychánie/ we mnie sam vtulił. Vskromże y fráśunki ćiężkie sercá mego/ Ktore dopuszczáć niechcą/ oczom snu swoiego.

9 Skąd iuż prawie vstały we mnie śiły moie/ Vstánęć nie weźmieszli ty mnie w ręce swoie; A nie vskromisz mego ćięszkiego trapienia; Co zdrowie me iáko mol ie/ do wyniszczenia.

10 Wszák to tobie nie trudno/ wszytko ty sam możesz/ Y łacno mnie smutnemu/ ty sam dopomożesz/ Wynić z tego frásunku/ serce me poćieszyć: Tylko proszę moy Pánie/ rácz sie z tym pośpieszyć.

11 A ieślić sie spodoba mnie iesżcze probowáć Kłopoty/ boć to wolno/ ráczże wżdy dárowáć/ Duchá mocney stałośći/ ktoryby mię rządził/ Zebym nigdy ná stronę/ od ćiebie nie zbłądził.

2. Pieśn.

Notáiey, iáko, Czego chcesz po nas Pánie/ ⁊c.

ZNam Pánie iżem zgrzeszył/ obráźiłem ćiebie: Y kaźń nie od człowieká mam/ ále od ćiebie.

2 Boś ty iest Pan ná niebie/ y ná ziemi wszędźie: A bez twey świętey mocy/ nikt się nie obeydźie.

3 Wola twa wszędy słynie: bo sie ták stáć muśi; Co ty chcesz/ á nie człowiek/ gdy sie o co kuśi.

4 Bo ieśli nędzni wroble k ziemi nie spádáią; Ani młode kruczętá głodem nie zdycháią.

5 Jákożbym ia sługá twoy/ moy Pánie vpáść miał: Albo hánby nieiákiey nád sobąbych doznał/

6 Ktorą mi człek/ iák y ia śmiertelny gotuie/

Chcąc

Chcąc mię nią posromoćić : á tego nie czuie;
7 Iż rozgę tę ktorą mię ty sam karáć raczysz;
Tákże potym náwiedźisz / złamiesz/ zetrzesz/
skruszysz.
8 Jákoś czynił z Dawidem/tákże y z innymi/
Sprzećiwniki wzbudzáiąc : byś ie ćwiczył nimi.
9 Lecz zás máło czekawszy/ oneś tez pokarał:
Aby ználi wybráni/ żeś ie vmiłował.
10 Nic się tedy nie lękam/gdy to myślę z sobą:
Boś ty zemną w mym smutku; ia się szczycę tobą.
11 Choćby ráda przećiw mnie wszyscy się zebrá-
li; A ty sam przy mnie stoisz; Nicby nie wygráli.
12 Jáko bowiem pohánbić z twych iednego
mogą ? A ty iák gárniec stáby / mocarze trzesz
nogą.
13 A swych skrzydłámi swymi stale bronisz
záwżdy / Ktorych głowy włoseczek policzyłeś
káżdy.
14 Toć znák twoiey miłośći kiedy karzesz ko-
go/ A przećię nie oddalasz rátunku swoiego
15 Duchá mocy stałośći / ktoryby go ćieszył :
A w naywiętszym kłopoćie prawieby go śmieszył.
16 Ktorego iżeś mi dał/ choćiaś mię náwie-
dźił : Ciáłoś tylko pokarał/ sumnienieś poćieszył.
17 Bo co ná mię przychodźi ; to wszytko dla
twego/Potyka mię moy Pánie/imieniá świętego.
18 Cwiczże mię tedy Pánie / podług woley
swoiey : A nie zostáwiay we mnie głupiey żądze
moiey.

19 Boć to ßcześliwy káżdy (z twego to słowá mam) Ktorego tu ty karzeß: czego y ia żądam.

20 Bo wßytko co śię kolwiek z tákowemi ostáwa/ Co w boiáźni twey chodzą/ to z ich lepßymi bywa.

21 Złych zás gdy karáć poczniesz; nie tylko docześnie Karzeß ie w gniewie twoim; ále też y wiecznie.

22 Wolę tedy moy Pánie/ byś mię tu náwiedzał: A karánia wiecznego żebyś mię vchował:

23 Dla twego iedynego Syná namilßego/ Páná y Zbáwićielá/ Jezu Christá mego.

24 Ktorego ia wyznawam y przezeń ćię proßę; Rácz Duchem twym posiláć moię smutną duszę.

3. PIESN.

Notá iey iáko Psalm 28. Krolu niebieski. *álbo iáko* Ach wßechmogący dobrotliwy Pánie. *Pieśń* 1 *o Pokußeniu ßczegulnym.*

BOże moy rácz śię nádenną zmiłowáć: A gniew swoy srogi rácz iuż pohámowáć; Ktory zá grzechy swe słußnie odnoßę: Przepuść mi proßę.

2 Nie rácz mię karáć podług złośći moich: Bo trudno kto ma vyść srogich rąk twoich: Aż

kogo Duch twoy z łáski twey wspomoże/ Ten ich vyść może.

3 Ráczże mi go też z łáski swey vżyczyć: Abych ia złości moich prożen mogł być: Bo iesli Duch twoy mnie w tym nie wspomoże; Ktoż mi pomoże?

4 Bogiemes práwym bacżę to y czuię. Słusznie mię karzesz/ sam się w tym winuię: Odiąćieś raczył me wszystkie poćiechy; Zá moie grzechy.

5 Ale żeś ná wszem iest miłośierny Pan/Kaźń tę przyimuię / ktorą od ćiebie mam: A gniew swoy srogi ráczże iuż oddalić/ Mnie się vżalić.

6 Raczyłeś skaráć / á słusznieś vczynił; A spráwiedliwie; bomći to záwinił. A iżem człowiek/zmiłuy się moy Pánie: Boć mię nie sstánie.

7 A rácz pámiętáć / coś mowił człowieku; Karáć go będę dla własnego grzechu: A nie oddalę mey łáski od niego; Bom stworzył iego.

8 Ktoż iest ták mocny by w to tráfić vmiał: Zeby obroćił w wesele wielki żal. Ty sam tym władniesz; y przydawasz go sam. Tákeś mocny Pan.

9 Masz moc nádemną/ czyń ze mną co raczysz. Ja w tobie vfam / że mię nie przebaczysz: Bo ty sam w smutku káżdego poćieszasz: A tę własność masz.

4. Pieśń.

Notá tey iáko; Kto żywi powietrzne ptaki/ ⁊c. *Albo iáko*; W tobie Pánie nádźieię mam.

TObie wiekuisty Boże/ Rep. Tobie służy źiemiá morze: Niebo tákże słońce/ gwiázdy: Rep. Mieśiąc/ zorze/ służąc záwżdy.

2 Aniołowie/wierni ludźie/Rep. Sławią ćiebie Pánie wszędźie/Zacność spraw twych wysławiáią: Rep. Ku chwale twey wyznawáią.

3 Ráczże też to mnie Pánie dáć/Rep. Zebym ćię vmiał wysławiáć: A rácz oświecáć serce me: By vznawáło drogi twe.

4 A znáiąc żebych w nich chodźił/ Rep. Ku czći twoiey pobożnie żył: Odpuść moie nieprawośći/ Rep. Wybáw mie ze wszech trudnośći.

5 Spraw duchá we mnie práwego: Rep. Spraw mię sobie powolnego/ Ku chwale twey bym záwsze żył/ Jmię twoie zacnie sławił.

PSALMY o Wybawienie z pokuszenia ćięszkiego z poćiecha.

Psálm 6. 13. 25. 27. 31. 121.

PSALMY po wybáwieniu z pokuszenia.

Psálm 9. 30. 34. 47. 107. 124.

MODLITWA w ktorymkolwiek pokuszeniu.

O nieráczż

Nie ráczże Boże opuſſczáć tych ktorym kłopoty, y rozmáite pokuſy nie przeſtáia dogárzáć: ále łáſkáwie poyźrzawſzy ná náſze mdłość y vłomność, dla imieniá ſwoiego od dal wſzelkie złe, ktore ſpráwiedliwie ponośiemy dla grzechow náſzych: y ſpraw, ábyſmy we wſzelkich ſprzećiwieńſtwách vfność náſze cále pokłádáli w miłośierdźiu twoim, á tobie záwſze wświętobliwym żywoćie ſłużyli, ku chwale imieniá twoiego: Przez iedynego Pośrzednika Jezuſá Chriſtuſá Páná náſzego. Amen.

O POKVSZENIV
Szczżegulnym.
Jákie ieſt;
Naprzod przez Fałſzywe náucżyćiele, y prześládowniki Kośćiołá Bożego.

O tym pátrz Pieśni y Pſálmow, o Kośćiele Bozym.

A oſobli-

A osobliwie czásu pokusy tey, gdy się złym dobrze dźieie, á dobrym źle.

PSALMY te są, Psálm 4. 37. 39. 73.

Czásu powstánia fałszywych náuk.

Psálm 75.

Czásu ćięszkośći przychodzących ná lud Boży od Antichristá.

Psálm 10. 80.

Tákże innych Tyránnow.

Psálm 12. 14. 37. 58. 94.

POTYM O POKVSZENIV.

Jákowe ieſt,

Czásu Suszey, Niepogody, Głodu, Moru, Woyny, Choroby, &c.

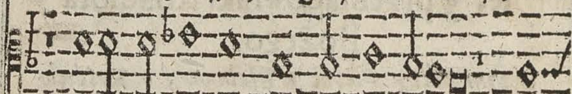
PIEŚNI

o tych wszytkich społem.

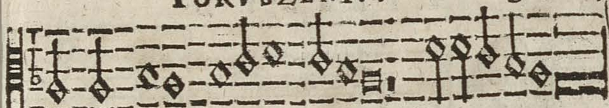
I. PIEŚN,

Ch wszechmogący dobrotliwy Pánie

Co ná wszytek świát masz opánowánie / Wey-

źrzyſz ná náſze płáczliwe wołánie; Day ſwe zmi-
łowánie.

2 Rácz wſzytkie náſze cząſy vſpokoić: Srogie ſwe plagi miłośćiwie zgoić / Ktoreś náſádził tu ná náſze złości: Z ſwey ſpráwiedliwośći.

3 Oddal precz od nas powietrze morowe: A rácz z łáſki ſwey ſpráwić látá zdrowe: Oddal też ſrogie niemocy y wrzody: Wſzytkie złe przygody.

4 Rácz nas záchowáć od wſzelákiey ſzkody. Day żyzne látá / á oddal precz głody. Rácz weyźrzeć ná nas nędzniki vbogie: ſkroć karánie ſrogie.

5 * O Boże Oycze / ná wſzem dobrotliwy / Obroć oczy twe ná lud żáłośćiwy: Ktorzy ku tobie nabożnie wolamy; Láſki twey żądamy.

6 Nákłoń łáſkáwie ku nam vchá twego; A rácz nas bronić od wſzytkiego złego. Day nam we zdrowiu wſzego dobrá vżyć: Tobie Pánu ſłużyć.

7 Chriſte Pánie náſz / przez twe vmęczenie: Rácz nam dáć nędznym ſpokoyne ſumnienie. Z tey nędze wiedź nas do kroleſtwá twego / Wiecznie trwáiącego.

2. PIEŚN.

Je opuśćiß Pánie ſwoich wiernych nigdy: Ani im dopuśćiß ćierpieć żadney krzywdy Bo ty żywiß ptaki; Przyodziewaß kwiatki: Lecż y robaczkowie to zbieráią ſobie / Co im ty nárządziß: Bo wßem świátem rządziß.

2 Y kruczętá máłe do ćiebie wołáią / Kiedy odbieżáne żywności nie máią. Ty ſam żywiß Pánie/To liche ſtworzenie/ Kßtałtem oſobliwym dáiąc im być żywym: By imię twe święte/Było wßedy wźięte.

3 Wßytko ná ćię pátrzą / áż rękę otworzyß; Obfićie zbieráią gdy im ty przyſporzyß: Lecż gdy ſię odwroćiß / A ręką ſwą ſkroćiß/ Wnet wßytko

zemdleie / A práwie ztruchleie / Wniwecz ſię obroći / Krom twoiey dobroći.

4 Dla naſci tu przyſzedł Pan wſzego ſtworzęnia / Vżył nędze / głodu / y zwleczon z odźienia : Byſmy nie wątpili / Zeſmy iemu mili. Ták ſię o nas ſtárał / Ze y ſam śiebie dał / Nam ku pożywániu / A wiecznemu zbáwieniu.

5 A ták cáłym ſercem Pánu iuż vfaymy: Gdyż dobroći táki przykład iego mamy : Głodem nie vmorzy / Kto mu mocno wierzy / A onego wzywa / Jemu ſię oddawa / Vczćiwie prácuiąc / Stáránie nań kłádąc.

6 Wſzák inne przykłády ſą iego dobroći / Ktore okázował z ſwey ſzczodrobliwośći : Zywił Eliaſzá / Zywił Dánielá Srzodkámi dźiwnymi / Z łáſki ſpráwionymi / Nas też nie opuśći; Tylko ſię nań ſpuśćmy.

7 Daymyż chwałę Bogu Oycu niebieſkiemu / Y Synowi iego / y Duchu świętemu / Pánu wſzechmocnemu / Wielce łáſkáwemu / Pokornie go proſząc / Ręce k niemu wznoſząc / Ze nas nie opuśći / W tey to błędney puſzczy.

3. Pieśn o Deżdż.

Notá iey iáko; Czego chceſz po nas Pánie / ꝛc.

WSzego dobrego dawco / y ſzáfárzu wieczny / Tobie źiemiá ſpalona przez ogień ſłoneczny

2 Modli ſię dżdżá / y źiołá śmętne po-

tne po-

tne pochylone/ A nádzieiá oraczow/zbożá vprágnione.

3 Scisni wilgotne chmury świetą reką swoią/ A one/ suchą ziemię y drzewá nápoią

4 Ogniem zięte: O ktory z suchey skáły zdroie/ Niesłychánę pobudzasz/ okaż dáry twoie.

5 Ty nocną rosę spuszczasz/ ty dostátkiem hoynym Zywey wody dodawasz rzekom niespokoynym.

6 Ty przepáści násycasz/ y łákome morze: Z tąd gwiazdy żywność máią/ y ogniste zorze.

7 Kiedy ty chcesz wszytek świát powodzią zátonie/ A kiedy chcesz od ogniá iáko pioro wsplonie.

8 Przetoż tey twoiey woley/ o wszechmocny Pánie Vżiy dziś/ á niech wszytko to co chcesz się sstánie.

4. PIEŚN O Deżdż.

Ná te Note, iákoż Ach wszechmogący dobrotliwy Pánie / *Pieśń przeszła pierwsza.*

O Pánie Boże oycze nász niebieski/Spuść z niebios twoich nam deżdż z swoiey łáski/ Aby nápelnił wielce vschłą ziemię: Spraw to przez swe imię.

2 Niech pozna wszytek Kościoł twoy wybrány; Żeś ty iest Bogiem y Pánem nád Pány/ Ktory iáko chcesz/ ták się wszytko sstánie: Zmiłuy się nász Pánie.

O POGODZE Pieśn.

Ná tęż notę.

HPánie Boże Oycże náß niebieski / Rácż dáć pogodę / z swoiey świętey łáski / A zágrzey ćiepłym słońcem wßytkę ziemię / Spraw to przez swe imię.

2 Niech pozna wßytek Kośćioł twoy wybrány ;Ześ ty iest Bogiem / y Pánem nád Pány / Ktory iáko chceß ták się wßystko sstánie. Zmiłuy się náß Pánie.

PSALMY
W tymże Pokuszeniu.

Psálm 23. 34. 37. 54. 77. 85. 90. 97. 104. 106. 112. 123. 128. 131. 132. 145. 146. 147.

PSALMY
Po tym Pokuszeniu.

Psálm 103. 104. 107. 147.

MODLITWA w ktorymkolwiek pokuszeniu y vtrapieniu.

BY nie ráczże Boże wßechmogący gárdźić ludem twoim do ćiebie w pokußeniu y w vtrapieniu rozmáitym wołáiącym: ále dla chwały imienia twoiego, rácż miłośći-

wie przez Duchá twoiego stałośći y rátunku wßelkiego dodáć, ktorym nie przestáie, pokuſá, nedzá, y kłopot dokuczáć. Przez Páná náßego Jezuſá Christuſá, Amen.

MODLITWÁ czáſu Suſzey, Niepogody.

BOże Oycże Niebieſki, ktoryś nam przez Syná twoiego iednorodzonego, obiecał wßystkim twego Krolestwá, y spráwiedliwośći iego ßukáiącym, wßytkie potrzeby tego żywotá przydáć; dayże nam prośimy, w tey náßey gwałtowney potrzebie, deżdż potrzebny, (álbo pogode.) áby źiemſkie vżytki ku potrzebie náßey, á ku chwale Jmienia twoiego, moglíſmy otrzymáć. Przez Jezuſá Christuſá Páná náßego. Amen.

MODLITWÁ czáſu głodu, álbo drogośći.

BOże Oycże náß niebieſki, zá ktorego dárem źiemiá ſię ſtawa vrodzáyna, y cokolwiek ieſt ná niey rozmnaża ſię: Weyźrzy prośimy ná vtrapienie ludu twoiego, a vżycz, áby ten głod y drogość ktore teraz ſpráwiedliwie ćierpimy dla grzechow náßych, dobrotliwośćią miłośierdźia twoiego obroćiły ſię w vrodzay y obfitość. To ráczże nam dáć naymiłośćiwßy Oycże, dla Jezuſá Chriſtuſá, ktoremu z tobą y z Duchem świętym chwałá, cżeść y ſławá ná wieki wiecżne, Amen.

PIEŚNI.

o Pokoy cżáſu woyny álbo potwarzy y prześladowaniá.

1. PIESN.

Przednie mocny grunt ieſt Pan Bog. ⁊c.

Pátrz o Kośćiele Bożym Pieśń 3.

2. PIESN.

Krzycżym k tobie wiecżny miły Pánie. ⁊c.

Pátrz o Kośćiele Bożym Pieśń 7.

3. PIESN.

DAy nam Pánie miłośćiwy / Pokoy poki ſmy tu żywi/ Boć nie ieſt żaden Bog inny/ Coby bronił tey kráiny/ Jedno ty ſam Boże iedyny. A.

PSALMY

Pſálm 2.3.4.5.10.11.12.13.17.22.25.27. 37.42.43.46.49.64.69.71.73.77.83.86. 109.121.124.

PSALM 109. w ſpotwarzeniu.

Notá tego Pſálmu, iáko Pſálmu 3. Pánie iák ich wiele ieſt ktorzy ſię / ⁊c.

MOy Pánie moiá chwało moy Boże iedyny/ Rep. Nie milcz tego co ćierpię bez wſzelákiey winy: Abowiem ná mię złośnik vſtá ſwe otworzył/ A fałſzywym ięzykiem ná mię ſię oborzył.

2 Puśćił ná mię vſzczypki záwáśnioney złośći/ Rep. A podnioſł ná mię woynę bez moiey winnośći: Zá to com go miłował oborzył ſię ná mię/ A podnioſł ná mię z predką ſwe zuchwáłe rámię.

3 Oddał mi złość zá dobroć/ zá przyiaźń nieprzyiaźń/ Rep. Odnioſłem zá chęć ſwoię nieſpodźiewáną waśń. Pánie ráczże ty ſam wźiąć ná ſię krzywdę moię/ Pokaż przed niewdźięcznikiem ſpráwiedliwość twoię.

4 Przepuść nań złego człeká/ niechay go vtrápi/ Rep. Niechay záwżdy od ſądu ſkazány vſtąpi:

Niechay ma krotki żywot: niechay weźmie dru-
gi/ Vrząd iego niech vmrze zostáwiwszy długi.
5 Niech żoná wdową będzie/ dźiatki śierotá-
mi: Rep. A niechay sie tuláią miedzy żebrakámi:
Niechay w pustkách mieszkáiąc chlebá sobie pro-
szą: Niech wszytki dobrá iego lichwiarze roznioszą.
6 Niechayże iego prace obcy roszárpáią/ Re.
Jego nieprzyiaćiele niech ich vżywáią: Niechay
sie żaden człowiek nád nim nie zmiłuie: Niechay
sie dźiatek iego nikt nie vżáluie.
7 Sławá iego od ludzi niech będzie wyćięta/
Rep. Niech go w drugim rodzáiu żaden nie pá-
mięta: Y niechay záwżdy będzie złość rodźiców
iego/ W vstáwiczney pámięći Bogá naywyższego.
8 Abowiem prześládował człeká niewinnego
Rep. Y chćiał zágrześć żebraczká vkłopotánego.
Zákochał sie w przeklęctwie / więc przyidźie do
niego/ Niechćiał błogosłáwieństwá / y poydźie
od niego.
9 Nieszczęśćia iáko wody do wnętrznośći
wnidą/ Rep. Y po kośćiách sie iáko oliwá ro-
zeydą: Niechże to ma zá száte co w niey chodźić
będźie/ Niechayże sie tym pásem opásuie wszędźie.
10 Tęć przećiwnicy moi zapłátę odnioszą/ Rep.
Ktorzy mie kłamliwemi iezyki roznoszą: A ty
moy Pánie teraz z miłośierdźia swego / Wydrzy
mie z gęby srogiey człeká przewrotnego.
11 Bomći ia iest chudźinká y nędznik vbogi /
Rep. Y pełne serce noszę vstáwiczney trwogi /

Przemiiam iákoby ćień krzywo náchylony/ Opadam iáko chrząſzczyk z drzewá otrząśniony.

12 Drżę mię nogi od poſtu / ćiáło bez oliwy / Rep. Vſchło/ chodzę po ziemi iákoby nie żywy: Co widząc przećiwnicy głowámi kiwáią/ A z moich ſpraw pobożnych krotofile máią.

13 Boże moy porátuy mię / okaż ſwe zbáwienie/Rep. Vczyń znáczne przed nimi moie wybáwienie/Niechay oni ſzkáluią/niechay mi złorzeczą: Byleś ty błogoſłáwił/ á miał o mnie pieczą.

14 Náſádzą ſię y ſtrácą/ y wezmą żelżenie/Re. A ia ſię rozráduię ná twe poćieſzenie: Nieprzyiaćiele moi popádną ſromotę/ Vyźrzawſzy twoię ſławną nádemną robotę.

15 Przeto ćię chwalić będę wielce vſty ſwymi/ Rep. Y opowiem twą świętą dobroć przed wſzytkimi/ Iżeś ſtánął po práwey ręce vbogiemu/ Y wyrwałeś go z gęby nieſpráwiedliwemu.

PSALMY
Po wybáwieniu z tegoż pokuſzenia.

Pſalm 9. 13. 30. 31. 34. 47. 70. 71. 72. 86. 97. 118. 124. 125. 127. 129. 131. 144.

MODLITWA O Pokoy.

SWięty Boże, święty mocny, święty nieśmiertelny, od ktorego święte żądze, dobre rády,

y ſłuſzne

y słußne ſpráwy ſą, Day ſługom twoim on pokoy, ktorego świát dáć nie może: áby ſercá náße mándátom twoim posłußne będąc, y ſtráchu nieprzyiaćioł pozbywßy, czáſy mießkánia náßego w tym żywoćie doczeſnym, zá twoią obroną mieliſmy ſpokoyne: Przez Jezuſá Chriſtuſá Páná náßego. Amen.

Modlitwa Czáſu woyny álbo prześládowania.

WSzechmogący Boże, Krolu krolow, y wßytkich naywyżßy rządźco, ktorego mocy żadne ſtworzenie przećiwić ſię nie może, ktoremu właśnie należy karáć grzeßniki, á nád tymi ſię zmiłowáć ktorzy czynią pokutę, Záchoway y wybaw nas, Vniżenie prośimy, z rąk nieprzyiaćioł: Pohámuy ich hárdość, vſkrom złość, rozgrō ich zdrády, y chytrość, ábyſmy twoią obroną będąc obronieni, záwße

byli záchowáni od wßelkich niebespie- czeństw, ku wychwalániu ćiebie, ktorys iest iedynym zwyćięstwá dawcą: dla zasług iednorodzonego Syná twoiego Páná náßego Jezusá Christusá. Amen.

PIEŚN.

Cżásu choroby álbo moru.

Wzięta z Modlitwy Ezechiaßá Krolá. Ezái: 38. cap.

Notá iey iáko, W tobie Pánie nádźieię mam. ec.

RZekłem ia cżłek vtrapiony/ W ostátnich dniach rozdźielony: Poydę k fortam grobu swego/ Widząc srogość dni á przyßłego.

2 Już swoich lat ostátecżnych/ Pozbáwionem bárzo wdźięcżnych: Ludzka moc nie wydrze z tego/ Kresu iuż zámierzonego.

3 Rzekłem w swym sercu nędznym sam/ Páná Bogá nie oglądam; Tu w tey to źiemi żywiących; A iego łáski prágnących.

4 Już dáley zá swego wieku/ Nie oglądam tu człowieká/ W pokoiu mießkáiącego; Bom bliski dniá ostátniego.

5 Narod moy/ y me mießkánie / Nie długo zemną zostánie; Jáko Pásterz budkę swoie : Ták

zostawie ziemie moie.

6 Zywot moy iák v tkaczá nić/ Pretko muśi rozerwan być: Bo y pierwszy moy poczatek/ Znałem że był słáby watek.

7 Jáko słomá gdy sie wznieći/ Wnet spłonie/ nie długo świeći: Ták násze dni dźiś y wczora/ Czekáć końcá y wieczora.

8 By Jáskołká bede krzyczał/ Boleśći swoie wyliczał; Porownam sie gołebicy/ Zukáiac w wielkiey teskńicy.

9 Widze co sie zemna toczy: Bárzo mi námdláli oczy/ Wznosząc ie ku Bogu memu/ Ano mie gwałt ćiśnie k temu.

10. Ach ktoż może ten bol zgoić? Rácz sam Pánie vspokoić/ By mie ták srodze nie palił/ Abych twoie imie chwalił.

11 Tobiem sie iuż miły Pánie/ Podał w twe opátrowánie; Tobiemći sie iuż poruczył/ Byś grzech moy w tył precz zárzućił.

12 Zaż ćiebie grob chwalić bedźie? Zaż śmierć vczynić cześć wszedźie? Zaż ćie wyznáia vmárli/ Co sie w grobách swych opárli?

13 W prawdźie twoiey káżdy żywy/ Wyzna ćie człek spráwiedliwy; Ják y ia ćiebie moy Pánie/ Gdy vznam twe zmiłowánie.

14 Pánie ty sam rácz mie zbáwić/ Łáske twa nedznemu ziáwić; A ia zá te łáske wielka/ Oddam tobie chwałe wdźieczna.

15 A wszákże moy świety Pánie/ Niech sie

zemna wßytko ſtánie/ Coby było z chwałą twoią/
A z wieczną pociechą moią.

Innych Pátrz o śmiertelnośći. iáko Pieśni 1. 2. 3. 4.

PSALMY.

O Pokuſzeniu przez Chorobę álbo Mor.

Pſálm 4. 6. 16. 38. 39. 41. 42. 57. 77. 86. 88. 90. 91.

PSALMY.

Po wybáwieniu z tegoż Pokuſzenia.

Pſálm 18. 38. 41. 71. 103. 104. 116.

PIEŚN.

Ktora może być śpiewána po káżdym dobrodźieyſtwie Bożym okazánym.

Ciebie Bogá chwalimy/ ꝛc. *Pátrz w Páſterſtwie zborowym.*

Bogá ćie chwalimy/ Pánem wyznawamy/ ꝛc. *Pieśń 8. o Troycy przenaświetßey.*

MODLITWA czáſu chorob álbo Moru.

WSzechmogacy Boże, ktoryś czáſu krolá Dawidá, w gniewie twoim śiedmdźieśiąt tyśięcy ludu Morem po-

trácił

tráćił, á wßákże pámiętáiąc ná swoię miłośierdźie záchowałeś drugich: zmiłuy śię nád námi nędznikámi, ktorzyśmy teraz rozmáitymi chorobámi y ćięßką záráză śmiertelną srodze strapieni; iákoś Anioła swoiego od dálßego pokaránia ludu onego zátrzymał; ták y teraz tę zárázę śmiertelną ćięßką, rácż od nas oddalić: Przez Jezusá Christusá Pánánáßego, Amen.

PIEŚNI
O SMIERCI Y SMIERTELNOSCI.
Czásu Pogrzebu.

I. PIESN.

Racż vkázáć miły Pánie / ꝛc. Pátrz iey o Pokućie Pieśń 9.

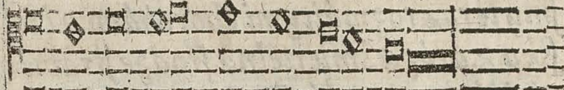
2 PIEŚN.

Szyscy ludźie śię obacżćie / A w świećie.

świećie sie nie kochayćie; Gdyż iest pełen wszyst-

kich złośći; Silne ná nim omylnośći.

2 Prorocy to obaczyli/ Że sie w świećie omylili: Przetoż ták wszystkim rádzili; By go we wszem opuśćili.

3 Oznaymuiac złośći iego/ Ku temu wiedli káżdego; Żeby pokute czynili/ Według woli Bożey żyli.

4 Ná nim sobie styskowáli/ y bárzo sie frásowáli/ Prágnacy przyiśćia Páńskiego / A wybáwienia swoiego.

5 Tobiasz maż spráwiedliwy / Bedac tu ná nim płáczliwy/ Ták mu sie był świát vprzykrzył; Że co rychley o śmierć prośił.

6 Maż Boży Prorok Eliasz/ A drugi też Prorok Jonasz/ Od Bogá śmierći żadáli / Gdy złośći świátá poználi.

7 Dawid mocny á wielki Krol/ Ktorego też gryzł tenże mol / Często o śmierć Bogá prośił; Gdy te márnosć świecka baczył.

8 Ták też y Apostołowie / A inni świeći mę-żowie/ Wszyscy ná nim styskowáli / Rozłaczenia z nim żadáli.

9 Nápomináiąc káždego; Zeby ſię ſtrzegł żą-dze iego; Od przyczyn złych vćiekáli; Ná roſkoſz iego niedbáli.

10 Miłośnik Boży Jan święty/ A ten poznał świát przeklęty/ A objáwił w ſwym Ziáwieniu/ O iego złym dokończeniu.

11 Rozważże to wierny wſzelki; Jáko to bárzo błąd wielki / W świećie ſobie roſkoſzowáć/ A zbáwienia zániedbawáć.

12 Obacz człowiecze nie mądry / Niedbáły/ á názbyt krnąbrny / Co weźmieſz z tąd zá pożytek/ Byś też zyſkał y świát wſzytek;

13 Gdy tu w roſkoſzy żyć będzieſz / A chwały wieczney pozbędzieſz ? Bo máiętność/y roſkoſzy/ Nie długo to śmierć rozproſzy.

14 Złaćby to byłá odmiáná / Z łáſki wypáść tego Páná/ A pozbywſzy tu wſzyſtkiego/ Doſtáć ſię do Czártá złego.

15 Aták o człowiecze nędzny/Pátrz ná żywot ſwoy mizerny / Jáko bárzo prętko mija / A kroćiuchny wielce bieg ma.

16 Smierć w rychle przyidzie ku tobie/ Ciáło twe położy w grobie : A tám iáko ćię záſtánie; Ná tákie ćię da karánie.

17 W ten czás twoie piękne lice / A ślicznych oczu źrzenice / Wniwecz obrocone będą / A vſzy ſłuchu pozbędą.

18 Coż tu rzecze wſzelki k temu / Co folguie

świátu

świátu złemu/W roskoszách iego lubuie/Rozmáicie roskoszuie:

19 Pretkoć ten żywot przeminie: Ták iáko polny kwiát ginie: A iák świátlo iásne gáśnie; Ták káżdy z was w śmierći záśnie.

20 Job nam to święty obiáwił/Apostoł tego popráwił; A wieciu nász żywot przyrownał/Gdy krotkość dni nászych poznał.

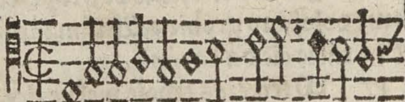
21 * Pomoż Pánie wszem twym z tego/Swiátá ná wszem omylnego; Byśmy się nim nie paráli/A ná nim ni ocz niedbáli.

22 W práwey wierze záwżdy trwáiac: Powinności swe chowáiac/Tobie w tym posłuszni byli/Wolą twą záwsze pełnili.

23 Day ábyśmy w tymże trwáli/Zywot wieczny otrzymáli: Day też nam y do tego przyść/Wiecznie z tobą w chwale twey być.

24 Amen społecznie śpiewaymy/A Pánu Bogu vfaymy/Zeć on nas tu z tey trudnośći/Weźmie do swoiey rádośći.

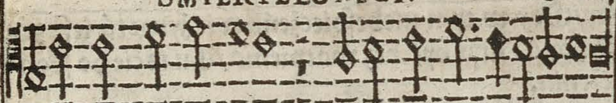
3. PIEŚN.

Spominaymy początek żywotá ná-

szego/A potym iákie ma być dokończenie iego:

Pilnie też ná to pátrzmy / Jáko tu w nim żywie-
(my.

2 Baczyć to może káżdy; że sie w grzechu ro-
dźi: A stąd do innych grzechow swowolnie przy-
chodźi; Nie pátrząc nic ná żadne / Dobrodźiey-
stwá Páńskie.

3 Bowiem grzech ktory sie w nas / iuż ták zá-
korzenił / Práwie nam wszytkie świete obyczáie
zmienił; Iż o Páná niedbamy; By źwierzętá
mieszkamy.

4 Że stá dźiś może náleść człowieká tákiego/
Ktoryby miał pámietáć dobroć Páná swego /
Iák go śláchetnym stworzył / A nád wszystko
przełożył.

5 Nedzneść są to roskoszy iście świátá tego /
Ktore nas ták odwiodły od Páná nászego / Z
ktorymi áni wzwiemy / Gdy márnie poginiemy.

6 Nikt z nas wiedźieć nie może nigdy czásu
swego; Gdy ma stánąć przed swogi Máiestat se-
dziego: Dźiwnieć to ten Pan spráwił / W swey
mocy to zostáwił.

7 Káżdego przestrzec raczył / áby był w czuy-
ności / A záwżdy sie wárowal sprosnych wszete-
cznosći: Bo tego nie wie żadny / Gdy przyidźie
dźień Páński zdrádny.

8 Tu iákoż sie iuż nie ma vznáć człowiek káż-
dy/Gdy

dy/Gdy w tym niebeſpieczeńſtwie żywotá ieſt záwzdy/Muśi być bez wątpienia/Tu iśćie do ſkończenia.

9 Záwzdy ſię kuſzą o nas pilnie we dnie w nocy/ Czárt/ ćiáło/ y márny świát/ záwzdy ze wſzey mocy; Aby nas potłumili/ A Pánu obmierźili.

10 Bárzoć to ná nas iśćie ſrodzy Hárcownicy Z ktoremi nie możemy porownáć nędznicy: A dźiwnie z káżdey ſtrony/ Trápią nas bez obrony.

11 Acz nam rzeczy weſołe pod czás podawáią: Ale záwzdy ſrogi iad w ſobie zákrywáią: Bo co tu ćiáło lubi/ To záwſze duſzę gubi.

12 Nieprzyiaćiel náſz duſzny tenći pilen ſwego/ A záwzdy we dnie w nocy ryczac ſzuka tego; By mogł pożrzeć człowieká/ Y zátráćić do wieká.

13 A ták czymże iuż ſobie nędzni pomoc mamy: Gdyż tákie przećiwniki przećiw ſobie znamy? Y Gdźież ſzukáć Hetmáná? Jedno Chriſtuſá Páná.

14 Iuż tedy káżdy wiedząc Páná ták możnego/ Vćiecz ſię pod obronę świętey ręki iego: Boć ten przyimie káżdego/ Do Bogá Oycá ſwego.

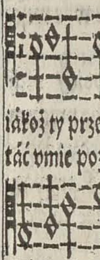
4. Pieśń.

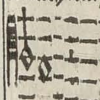

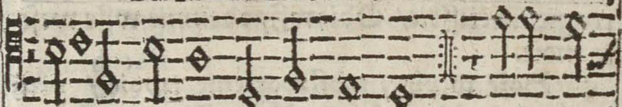

Dáremne świeckie ućieſzenie / Nád śmierć nic niemamy pewnieyſze·

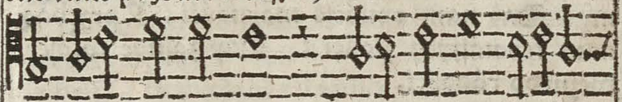
iákoż

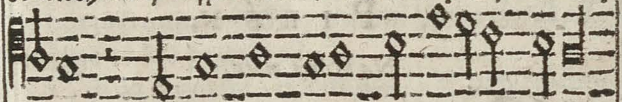

iákoż ty przeminieß w rychłośći ! Re. Czemuż nátáć vmie pozbáwić wßech rádośći.

to niechcemy wspomnieć / Ani też przestawamy

grzeßyć? Wiedząc iże mamy wßyscy pomrzeć.

2 O śmierći toć iest gorzka pámięć twa/ człowieku wesołego sercá/Rep. Tyś młodemu/y stáremu groźna/ ktory záwżdy vżywa ßczęśćia: Zadnego sobie nic nie ważyß/ chudego/ Bogátego dawiß/ A chytrze z nim postępowáć vmieß.

3 O śmierći tyś śidło bárzo groźne/ ktore vmieß potárgnąć chytrze/Rep. Przed tobą się trudno vwárowáć/ y wßędy przed tobą záchowáć: Nád ćię niemáß nic stráßliwßego/ Nád ćię niemáß nic okrutnieyßego : Bo bez folgi vprzątaß káżdego.

4 O iákożem prętko pozbył świátá/ y iák mi prętko zbiegły látá; Rep. O iákożem ia náto nie pomniał/ Zem nieodpowiednie vmrzeć miał: Już śmierć ku mnie śle posły swoie;Boleść srogą /

trapienie ćieszkie/ Odiąwszy odemnie wsze wesele moie.

5 Boże wey zrzy ná stworzenie twoie / vkaż wdźięczne oblicze swoie/ Rep. Ziemią prochem być sie wyznawamy : Przetoż miłośierdźia żądamy : Day nam opuśćić márnośći ; A przebacz nam też nászych złośći : Day záśnąć wtáśce/ weźm do rádośći.

5. Pieśń.

Ná stárą notę.

NVż my wierni Chrześćiánie / Przez żáłośne rozmyślánie / Smierći człowieká wszelkiego / Bądźmy serca nabożnego.

2 Ná śmierć swoię pámiętaymy/ Swiátu temu nie vfaymy ; Bo niemász w nim nic pewnego/ Omylić iśćie káżdego.

3 Widźimy dobrze ná oko / Z wielą przykłádow szeroko ; Iż gdy nam więcey folguie / Doły grzebie/ á nas psuie.

4 Długie zdrowie obiecuiąc / Myśli dobrey dodawáiąc / Z pámięći nam śmierć wyimuie/ Ktorą przećiw sobie czuie.

5 Bowiem bysmy pámiętáli / Ná ten czás żywotá máły/ Byłby z nas káżdy skromnieyszy / Ná wszytkie spráwy bácznieyszy.

6 Nie służyłby świátu temu ; Ani też ćiáłu swoiemu/

swoiemu/ Ktore od Bogá odwodźi/ Káżdego co zá nim chodźi.

7 Gdyż tedy nic pewnieyszego / Nád słowá Páná nászego/ Czuymyż á bądźmy gotowi: A ták nas świát nie vłowi.

8 Bowiem do nas ták mowi Pan / Swym słowem ćiągnąc k sobie sam : Bysmy bespieczni nie byli/ Niewiedząc ostátniey chwili;

9 Ktorey do nas przyśle swego/ Smierć posłá bárzo srogiego / Aby z námi liczbę czynił / Ze wszego co kto przewinił.

10 Dla tegoż nas vpominał / Y przykazánie swe nam dał: Bysmy wedle niego żyli/ Insze drogi opuśćili.

11 Vstaw cudzych nie słucháli/ Ktorych ludźie nádźiáłáli/ (A twe Pánie wyrzućili/ Jákoby w tym mędrszy byli.)

12 Niemászći czásu żadnego / Nád drugi czás godnieyszego: Záwżdy Bogu mamy służyć/ Przykazánie iego pełnić.

13 Záwżdy mamy trzeźwymi być / W mierności ieść/ w mierności pić : Bo obżárstwo záwżdy szkodźi/ Wszystkie złości z śiebie rodźi.

14 Nic ieden dźień nád drugiego/ Nie ma w sobie pewnieyszego: Záwżdy śmierć zá námi chodźi ; Nie wiemy w kogo vgodźi.

15 A ták ná to pámiętaymy / A żywotá popráwiaymy : Bowiem grzech srogo karze Pan/ Czego znáki częste dał nam.

6. PIESN. Gdy iuż ćiáło w Grob kłádą.

Ná ſtárą Notę.

WOgrzebmyſz to ćiáło w ziemi; A w tym namniey nie wątpiemy; Że w ſądny dźień zmartwychwſtánie/ Przed ſtolec twoy Chriſte Pánie.

2 Bo było z źiemie ſtworzone/ W źiemię będźie obrocone; Y záś przed ſąd w cále wſtánie/ Ná Archánielſkie trąbienie.

3 Duch wiernych v Páná ſwego: Ciáło ſpi do dniá ſądnego/ Tám mocą Boſką ſpráwione/ Będźie dźiwnie oſzláchćione.

4 Tu żyło w wielkiey trudnośći/ Tám przyydźie k wieczney rádośći: Jáko słońce w ſwey świátłośći; Ták ćiáło będźie w iáſnośći.

5 A choć leżąc gniie w źiemi/ My ná to nic nie pomniemy: Ano ſię lepiey gotowáć/ A ná ten ſię świát nie ſpuſzczáć.

6 Bo nád to nic pewnieyſzego; Że śmierć potka z nas káżdego: Ten dług wſzyſcy zápłáćimy/ Ktorzy ſię ná świát rodźimy.

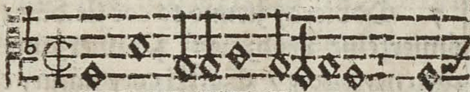
7 * Wſpomożyſz nas Chriſte Pánie/ A day dobre dokonánie: Wſzákeś nas ſwą krwią okupił; Byś nam wieczny żywot ſpráwił.

8 Wyrwi nas z ſzátáńſkiey śiły/Byſmy w twoiey chwale żyli/ Z tobą náſzym miłym Pánem/ Ná to rzeczmy ſpołem/ Amen.

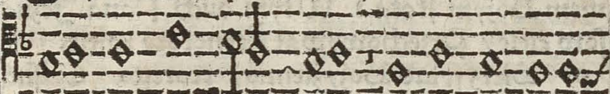
7. PIEŚN.

Iam mœſta quieſce querela.

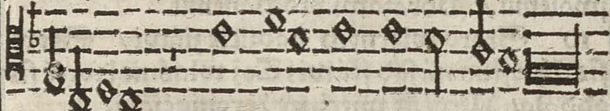
W

Recż/ precż/ żáłoſne nárzekánie/ Ná

ſtronę ſmętnych mátek lkánie; Nie płácż powinny

powinnego; Smierć zamiáná żyćia wiecżnego.

2 Bo ná coż mármory ćioſáne; Ná co nagrobki złotem lane? Jedno k woli temu ſkłádowi / Ktory zwierzon do cżáſu ſnowi.

3 To ćiáło ták twárdo zmorzone / W rozum y w pámięć obnáżone / Wpredce da Pan Bog záś w gromádę Wßyſtkich zmyſłow przywoła rádę.

4 Idżie / idżie ten cżás ktorego Káżda kostká do ſtanu ſwego Náſtapiwßy / dom przyimie ćiáłá / W ktorym żywa dußá bywáłá.

5 Nic to choć trup w proch obrocony / Nic choć y proch iuż w ßczjat ſtrawiony / Naydżie ſię wßytko á bez zwłoki / Cáłe ćiáło poydżie w obłoki

6 Ták choć ziárno w rolą wrzucone/ A przykrą zimą vmorzone/ Ná Wiosnę wesoło wychodzi/ A w śliczney trawie kłosy rodzi.

7 Odbieray ziemio to coć się dáie/ Bierz nieśmiertelne vrodzáie: Powierzamy się twoiey wierney pieczy/ Cząstki cney nátury człowieczey.

8 Tu swoy pokoy duszá miáłá/ Ktora tchnieniem Bożym stałá: W tym duch Páná Jezusow ćiele/ Przechowywał kleynotow wiele.

9 Bierz skład Boży ziemio/ ktorego Czásuć się vpomni pewnego: Bo nie da gnić wiecznie swoiemu/ Obrázowi vkochánemu.

10 Skoro wiernych nádzieię ziáwi/ Skoro się Christus ná sąd stáwi; Toż własnie ktoreć się oddáło/ Wroćisz wieczney koronie ćiáło.

11 Synu Boży Jezu Christuśie/ Nád grzesznymi námi zmiłuy się; Nie dopuszczay nam o tym wątpić: Ze my z tobą w niebie mamy być.

PSALMY
O nikczemnośći y krotkośći żywotá ludzkiego.

Psálm 39. 49. 89. 90. 102. 103. 116. 144.

MODLITWA o dobrą śmierć.

Wiety Boże, święty mocny, święty y miłośierny Zbáwićielu, nie podawayże nas

śmierći przekletey. Ty Pánie ktory znaß ſkrytośći ſerc náßych, nie zátułay vßu ſwego miłośierdźia ná prośby náße; ále przebacż nam náßych przeſtepkow. Boże miłośierny nie dopuſzczay nam w one ostátnią godźine żadnemi boleśćiámi śmierći, y pokuſámi Szátáńſkimi od ćiebie odpádáć: Przez Jezuſá Christuſá Páná náßego Amen.

PSALMY. Ktore czáſu prowádzenia do grobu mogą być śpiewáne.

Pſálm 39. 86. 130.

PIEŚNI
O SADNYM DNIV.

1. PIEŚN.

WEſoło śpiewaymy/ Bogá Oycá chwalmy/ ꝛc. Pátrz o Adwenćie Páńſkim, álbo: o wćieleniu Syná Bożego Pieśń. 2.

2. PIEŚN.

Notá iey iáko; Mądrość Oycá niebieſkiego: álbo iáko; Day nam Pánie miłośćiwy pokoy pokiſmy tu żywi / ꝛc.

JEzus Christus wiecznie żywy / Jáko Kroly Bog prawdźiwy / Przyidźie ná sąd zmárłych żywych ; Według Pism świętych prawdźiwych.

2 Przyśćia swego náznáczenie / Dał znáki w nowym Zakonie / Mowiąc: Będą znáki w słońcu / Ná gwiazdách / y też mieśiącu.

3 Będźie częste drżenie źiemie / Miedzy ludźmi zátrwożenie ; Ale się nic nie lękayćie / Głowy swe wzgorę wznaszayćie.

4 Już się wásze odkupienie / A ze wszech nądz wybáwienie Przybliża / á potępienie Niewiernych wieczne zginienie.

5 Gdy się poczet wiernych spełni / A złość złych miárę wypełni / Záraz się pocznie dźień sądny / Archánioł w trąbę zátrąbi.

6 K temu ogromnemu głosu / Wstáną martwi tego czásu / Ruszą się mocy niebieskie / A wszytko stworzenie źiemskie.

7 Tám Krol w niebieskiey swey sławie / Siedźie ná swym Máiestaćie / Ná stolcu swey wielmożnośći / W nieogárnioney iásnośći.

8 Przedeń poydą wszyscy ludźie / Żaden tám stráchu nie uydźie / Ná sąd się srogi gotuiąc / Spráwam się swym przypátruiąc.

9 Tám obiáśni sercá ćiemne / A skryte uczynki iáwne : Tám się sumnienia otworzą / Káżdego z nich sądźić będą.

Tám roz-

10 Tám rozsądźi wszytkie prawie/ Da dekret Krol spráwiedliwie: Dobrym do niebá vkaże/ Złych záś w męki wieczne skaże.

11 Wiedząc to my wszyscy wierni/ Bądźmyż vstáwicznie czuyni/ W Modlitwách/ w dobrze czynieniu/ Czekáiąc Páná k sądzeniu.

12 * Jezu miey nas ná swey pieczy/ Vchoway nas strászných rzeczy: Day stánąć godnie zá tobą/ Day wniść do niebá zá sobą.

PSALMY Ku temuż.

To iest o dniu Sądnym y żywoćie wiecznym.

Psálm 16. 17. 49. 50. 76. 83. 97. 116. 126.

MODLITWA o Miłośierdzie czásu sądu.
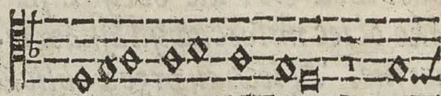

O Boże miłośierny, wiedząc to, że sie żaden żywy człowiek przed sądem twoim nie vspráwiedliwi; Przetoż pokornie ćie prośiemy, nie rácz w dźień on ostátniego sądu twoiego z námi práwem sie twoim obchodźić: ále obeydź sie z nami iáko oćiec miłośćiwy, łáskáwie y miłośiernie. Niechay przed oblicże twoie nie przychodzą grzechy niezliczone

náße, przy ſądźie twoim, ktore tu oczyśćiłá nasświętßa krew Syná twoiego namilßego Iezuſá Chriſtuſá. Poſtaw nas ná práwicy owieczek iego omytych we krwi iego przez wiárę. Z ktorym tobie Oycu náßemu y z Duchem świętym wieczną cześć y chwałę niechże oddawamy tu y w onym Kroleſtwie twoim. Amen.

TRZECIA CZĘŚĆ PIESNI KATECHIZMV CHRZESCIANSKIEGO, O MODLITWIE PANSKIEY.

I. PIEŚN.

Ncze náß ktoryś ieſt w niebie/ Swięć ſię imię

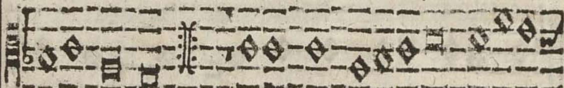
śie imię twoie: Przyidź krolestwo twoie. Bądź wo
la twa/iáko w niebie ták y ná ziemi. Chlebá násze-
go powszedniego day nam dźiśia: A odpuść nam
násze winy/iáko y my odpuszczamy nászym wino-
wáycom. A nie w wodź nas ná pokuszenie/ ále
nas zbaw ode złego. Abowiem twoie iest krole-
stwo/y moc/y chwałá/ná wieki wiekow/ Amen.

2. PIESN.

Prosim ćię ktory mieszkasz ná wy-
Nie rácz oycze dziatek swych odrzu

sokim niebie/ Rep. Ale swe miłośierne nákłoń ku
cáć od śiebie:

nam vszy/ A niechay ćię nabożna prośbá nász á ru-
cszy.

2 Imie twe przed ktorym też duchy złe pádáią. Rep: Niechay wszytkie narody w pocżćiwośći máią: A day bysmy w tey wierze ták státecżnie trwali; Jákoby z nas niewierni dobry przykład bráli.

3 A nie odwłacżay dáley swego pánowánia/ Rep. Vżal sie ták ćięszkiego sług swych mordowánia: Nieprzyiaćiołom nászym/ wyrwi nas z pászcżeki; A ty sam rácz krolowáć/ iáko Pan ná wieki.

4 Nie dopuszcżay nam według myśli nászych

bładźić:

błądzić: Rep. Ale rácz nas naświętszym ſło-
wem ſwoim rządzić. A iáko ſnádnie władnieſz
Duchy niebieſkiemi; Tákże ſię też wola twa/
niech dzieie ná ziemi.

5 Pánie ty ſam lepiey wieſz/ czego nam po-
trzebá; Racżyſz nam dźiś vżyczyć potrzebnego
chlebá; Nędzne polne ptáſzętká/ nie orzą/ nie
śieią/ Awżdy przećię z łáſki twey od głodu nie
mdleią.

6 * Złośći náſze przed tobą wſzyſtkie wyzna-
wamy: Rep. Nádzieię w miłośierdźiu twoim
pokłádamy: Ze ty z námi łáſkáwie poſtępowáć
racżyſz; A nam iáko my drugim/ wſzyſtkiego prze
bacżyſz.

7 Nie w wodźże ná pokuſy przyrodzenia mdłe-
go/Rep. Vchoway wſzego złego / z miłośierdźia
ſwego: Bowiem twe ieſt króleſtwo/ twoiá moc
y chwałá / A tác będźie ná wieki nie odmienna
trwáłá.

3. PIESN.

Notá iey iáko Pſálm 100. Nuż teraz narodo-
ziemſcy / ꝛc.

OYcże niebieſki proſim ćiebie: Swięć ſię
imię twe; Przyidź Pánie/ Króleſtwo
twe; Wola iák w niebie/ y ná ziemi niech
ſię ſtánie.

2 Chlebá náſzego powſzedniego / Day nam
dźiśiay: Odpuść złośći/ Iák innym z roſkazánia

twego/

twego/Przebaczamy ich krziwkości.

3 Nie wwodź nas w pokusy / o Pánie: Ale nas zbaw ode złego: Abowiem twe iest krolowánie/ Moc chwała/do wieku wszego.

4. Pieśń.

JEzu Christe Boże wieczny / á niebieski Pánie / Ná żáłosne nas grzesznych wzdychánie/ Weyźrzyś okiem miłośierdźia swego / Rátuyże nas czásu dźiśieyszego.

2 Myć sie pod straż twoie wszyscy społem vciekamy: Bo w tobie sámym nádźieie mamy; Racżyś ćieniem swoiey łáskáwośći / Záslonić nas od wszech nawálnośći.

3 Wspomożyś nas / niech sie ku twey prawdźie sercem mamy; Ciáłu/ Czártu/Swiátu przećiwiamy:

ćiwiamy: A twą wolą day nam prawie poznáć/ A sercem iey y skutkiem dokonáć.
4 Niechże sie v śiebie sámi záwsze poniżamy/ A ku tobie Pánie przybliżamy. Przyimiß twe nie vżyteczne sługi; A odpuść nam náße wßytkie długi.
5 Vsłyßyß nas prze nadrożßey krwie twoiey wylanie: Day nam w wierze spokoyne skonánie; By nas nie żegł wiekuisty płomień/ Vchoway nas Pánie Christe/ Amen.

5. PIESN.

Ná stárą Notę.

MOdlmy sie Oycu swemu w pokorze y w ćichośći/ Temu á nie innemu/ co iest ná wysokośći: Ten sie nád námi zmiłuie/ Ocż go prosić będziemy/ Z łáski swey nam dáruie.
2 Ták Pan Christus ślubował/ swym wiernym zwolennikom; Gdy sie od nich gotował/ iáko swym miłośnikom/ Mowiąc; Ocż prosić będźiećie/ Mnie Pośrzedniká máiąc/ W imię moie weźmiećie.
3 Kołácmy we drzwi iego/ poki nam chce odewrzeć: Przestáńmy wßego złego; bo mamy wßyscy pomrzeć: Potym sędziego stráßnego/ Muśim słucháć dekretu/ Ná człowieká grzeßnego.
4 O ludzkie záślepienie/ wielce zápámiętáłe;

Przecż

Przecz sie w wieczne trapienie / Chcąc dawaß á zginienie. Wieß żeć rękoymie nie będzie; Jeśli w on wieczny ogień / twoy żywot poddan będzie.

5 Tu otwárte drzwi k niemu / tu łáskę swą dáruie / Człowiekowi káżdemu; co sie grzechow wáruie: nie będzie nigdy potępion; Ták przyobiecáć raczył / swym wiernym náß miły Pan.

6. Oycze náß ktoryś w niebie / w swey wiecżney wßechmocności / Vsłyß nas prosim ciebie w tey tu ciężkiey żáłości. Swięć sie w nas imię twe święte: Niech zwyćięstwá nie máią / potłum czárty przeklęte.

7 Przyydź k nam Krolestwo twoie / y rácz ie w nas pomnożyć; Páśąc nas owce swoie / ktoreś ty raczył stworzyć. A niechay sie záwße stánie / Iáko ty sam raczyß chćieć / Wola twa święta Pánie.

8 Day dußam ku żywieniu on chleb práwy niebieski / Ciáłom ku posileniu náß ten ziemski / cielesny. Ty co niebem / ziemią rządziß / Pokarm przodkiem duchowny / potym ćielesny day dźiś.

9 Odpuść nam náße winy / iák y my odpußczamy / Winnym náßym ich winy / ná twe sie słowá zdamy: Ze też nam raczyß odpuśćić / A w dźień on nastráßliwßy / w poczet wiernych przypuśćić.

10 Nie wwodź nas w pokußenie / ná ćiele y ná dußy. Rácz nam dáć wspomożenie / byśmy wßytkie pokusy / Ktore nam chcą wielce ßkodźić /

zá twoim wſpomożeniem/mogli záwſze zwyćiężyć.
11 Zbaw nas złego wſzelkiego/ Oycże náſz ná-
mileyſzy/ Cżeſnego y wiecżnego/ obrońco namo-
żnieyſzy / Ták ná duſzy/ iák ná ćiele: Pomoż nam
przezwyćiężyć/ wſzytkie nieprzyiaćiele.
12 Ciebie wſzechmocny Oycże/ my ſámi wy-
znawamy / W Modlitwie/ y w pokorze k tobie
ſię vćiekamy/ Byś tu nas racżył wyſłucháć / W
imię Syná twoiego / potym żywot wiecżny dáć.
13 Bo twoie ieſt Kroleſtwo ná niebie y ná
ziemi/ Moc/ chwałá/ y zwyćięſtwo nád ſprzeći-
wniki wſzemi. Amen zá rzecż pewną mamy ; Że
coś racżył obiecáć / to wſzyſtko otrzymamy.

PSALMY obiáśniáiące prośby świętey Modlitwy Páńſkiey.

Pierwſza, święć ſię imię twoie: Pſalm 15. 26. 112. 115. 119.

Wtora, Przydź kroleſtwo twoie: Pſalm 28. 44. 54. 61. 137.

Trzećia: Bądź wola twoiá, ꝛc. Pſalm 103. *od* ℣. 8. *y* Pſalm 119. *Literá Gimel, He, Vau, Samech, y* Pſálm 148.

Czwarta: Chlebá náſzego powſzedniego, ꝛc. Pſalm 23. 104. 105. 107. 146. 147. 148.

Piąta: Odpuść nam, ꝛc. Pátrz Pſálmow o pokućie, ℣. 10.

Szoſta: Nie w wodź nas, ꝛc. Pſalm 3. 31. 71.

MODLITWA z Modlitwy PANSKIEY wykładu wzięta.

OYcze náß ktorys iest w niebie-śiech. Swiec sie imie twoie: Day naprzod ábyſmy ćie dobrze poználi, y znáczną we wßytkich ſpráwách twoich wßechmocność, mądrość, dobroć, ſpráwiedliwość, miłośierdźie, y prawdę vważáli, opowiádáli, y wyſtawiáli: A potym, ábyſmy wßytek náß żywot, myśli, mowy, y vczynki do tego záwße kierowáli, iákoby naświętße Jmie twoie, dla nas nie było zelżone, ále ráczey cżćią y chwałą obiáśnione.

Przydź kroleſtwo twoie. Rządź nas ták Duchem y ſłowem twoim, żebyſmy ſie tobie, im dáley tym więcey, poddawáli: chowąy y pomnażay kośćioł twoy: pſuy ſpráwy diabelſkie, y wßeláką moc przećiwko máiestatowi twoiemu wynoßącą ſie: obroć wni

wecz wßystkie rády, ktore się przećiw słowu twemu wßczynáią: áż będźieß zupełnie y doskonále krolował, gdy się sstánieß wßystko we wßystkich.

Bądź wola twoiá iáko w niebie/ ták y ná ziemi. Day ábyśmy y wßyscy ludźie włásney woley wyrzekßy się, twoiey woley, ktora sámá iest świętá chętliwie y bez wßelkiego ßemránia podawáli się: Y ták káżdy zosobná zleconą sobie powinność, wiernie y ochotnie odpráwowáli, iáko czynią Aniołowie w niebie.

Chlebá náßego powßedniego day nam dźiśia. Dodaway nam wßytkiego, czego nam do tego żywotá potrzebá: Abyśmy przez to poználi, że ty iest iedyne źrzodło, z ktorego wßytkie dobrá płyną: y gdźiebyś ty nie błogosłáwił, tedy wßelákie náße stáránie, y przemysł, á owßem twoie własne dáry, nie powodzą się nam, y ßkodzą. A przetoż day ábyśmy vfność náßę

od wszelkiego stworzenia odwróciwszy, w tobie sámym pokłádáli.

Odpuść nam winy nasze/iáko y my odpuszczamy nászym winowáycom. Nie poczytay nam nędznym grzesznikom, wszytkich grzechow nászych, y tey nieprawośći, ktora y teraz w nas trwa, dla krwie Christusowey: iáko też y my to łáski twey świádectwo w sercách nászych poczuwamy, że stałe przedśięwźięćie mamy, wszytkim ktorzy nas obrażáli, z sercá odpuszczáć.

Nie wwodź nas w pokuszenie/ ále nas zbaw ode złego. Poniewaz z przyrodzenia ták mdli y słábi iesteśmy, iż y przez minutę ostać sie nie możemy; á głowni nászy nieprzyiaćiele, szátan, świát, y własne násze ćiáło, ustáwicznie ná nas szturmuią, ty nas wspieray, y Duchá twego mocą posilay, ábyśmy w tym boiu duchownym, nie szwánkowáli: ále ták długo sie tu potężnie opieráli, ážbyśmy zupełne náo-

státek zwyćięstwo otrzymáli.

Abowiem twoie iest krolestwo/ y moc/ y chwałá ná wieki wiekow. Wßystkiego tego od ćiebie żądamy: iż poniewaž y Krolem náßym, y wßechmogącym iestes, wßytkiego nam też y chceß, y możeß dodáć. A oto wßytko dlatego prosimy, żeby ztąd, nie nam; ále imieniowi twemu świętemu wßystká chwałá oddána byłá.

Amen. Rzecż pewna y niepochybna mamy; że Modlitwá náßá dáleko pewniey od ćiebie oycá náßego iest wysłuchána, niżeli my w sercu náßym poczuwamy, że tego wßystkiego vprzeymie prágniemy. O Boże Oycże, y Synu, y Duchu święty, Boże w Troycy świętey iedyny, zmiluyże się nád námi, á wysłuchay te prosby náße dla imienia twoiego naświętßego, Amen.

CZWARTA CZĘŚĆ PIESNI KATECHIZMV CHRZESCIANSKIEGO,

O SWIATOSCIACH PANSKICH.

Naprzod O CHRZCIE S.

1. PIEŚN.

RAcż vkazáć mily Pánie / nád námi / ꝛc. O Pokućie Pieśń 9.

2. PIESN.

Notá iey iáko, Pożywaymyż wierni ſpołu / ꝛc. *O Wieczerzey Páńskiey Pieśń 4.*

JEzus Chriſtus miłośćiwy / Zbáwienia náſzego chćiwy / Co potrzebnego być bacżył / W Zborze ſwym vſtáwić racżył.

2 Ná wſzytek krag świátá tego / Poſły przymierza nowego / Poſłał by vcżnie cżynili / A do wiáry przywodźili.

3 Wiodąc do wieczney vgody / Roſkazał Krzćić wſzytkie narody/ W imię Oycá niebieſkiego/ Syná/y Duchá świętego.

4 By vſługą Krztu zwierzchnego / A zewnętrzną Duchá świętego / Wſzyſtek świát był odrodzony/A w iednotę przywiedźiony.

5 My ktorym z Bożey lutości/ Przyſzłá cząſtká tey ſpołeczności/ Chwalmy wdźięcznie niebieſkiego Krolá/ á Oycá náſzego.

6 Zrodźiliſmy ſię przeklęći/ Zá grzechy wieczną śmierćią ięći; Byliſmy gniewu Bożego Dźiećmi/z przyrodzenia ſwego.

7 Lecześmy iuż odrodzeni / A od grzechow wſzech oczyſzczeni/Krwią Báránká niewinnego Przez vſługę Krztu świętego.

8 Będąc w Chriſtusie okrzczeni/Zá dźiećiſmy ſą policzeni: Przypuſzczeni do dźiedźictwá / Nieśmiertelnego Kroleſtwá:

9 Do miáſtá Bogá żywego/ Jerozolimá niebieſkiego ; A do Aniołow świątobnych / A do Zboru pierworodnych.

10 W nimeſmy w liczbę włożeni/ Z nimi w niebieśiech zápiſáni/A z Duchy ſpráwiedliwymi/ W Chriſtuśie doſkonáłymi.

11 Juześmy nie przychodniámi ; Ale właſnymi mieſzkáńcámi/ A Kośćiołá powſzechnego / Dworu Krolá niebieſkiego.

12 Dawaymyż Pánu ofiáry / Serce czyſte y pełne wiáry : Rządźmy ſię wyrokiem iego / Pil-

nuiąc słowá świętego.

13 Będąc drogo odkupieni / Rze wszytkich stron vwolnieni/Przed Pánem w świątobliwości Chodźmy/y w spráwiedliwośći.

14 Niech grzech w ćiele nie kroluie; Niechay nas Duch święty spráwuie: Náśláduymy Bogá swego/ Ják dźiatki Oycá własnego.

15 Wniebo się sercem wznaszaymy/ W niebie sobie skárby składaymy; Jáko niebieścy dziedźicy/ Gdźie iest Christus ná práwicy.

16 Z Bogiem spráwy záczynaymy/ W nim tu żyimy/y w nim konaymy: Przestrzegaymy pilnie tego/ Co zbudowániem bliźniego.

17 Jm Bog dawa więtsze dáry/Tym też gorętszey bądźmy wiáry: Wzgorę się nie wynaszaymy/Lecz sie z inszymi zgadzaymy.

18 Boy áż do śmierći boiuymy / Zdrowia dla Páná nie żáłuymy; On po ostátniey potrzebie / Weźmie nas w niebo do śiebie.

19 * Bądź cześć chwałá tobie Bogu/ Oycu/ Synu/Duchu świętemu: Ześ nas z świátá sobie obrał/Przez Krzest/ y niebem dárował.

20 Dayże nam w twoim Kośćiele/Wytrwánie stałe przy swey chwale: A z tego świátá zdrádnego/ Wiedź do niebá spokoynego.

3. PIEŚN, po Chrzćie.

Notá iey iáko, Już teraz wszyscy śpiewaymy/ ꝛc. *O Národzeniu Páńskim, ꝛc. bez powtarzánia. Pieśń* 10.

DZiękuiem tobie wszechmocny Christe / Krolu niebieski / Pánie Anielski / nász Zbáwićielu / wieczny / prawdziwy odkupićielu. Zes nas wykupił / Z mocy Szátáńskiey wybáwił / Láskęś swą dał / A wiecznieś zbáwił.

4. PIEŚN, po Chrzćie.

NAdrozszą krwią swoią odkupiłes nas Pánie / ꝛc. *Pátrz o Vmęczeniu Páńskim, Pieśń* 9.

5. PIEŚN, po Chrzćie.

z Psálmu 71. W tobie Pánie / ꝛc.

OTąd do stárośći moiey / Niech będę w opiece twoiey ; Abych y inszym obiáwiał / Jákaś ty ku mnie lutość miał.

2 Tobie poruczam Boże moy / Duszę ćiáło y żywot swoy : Spráwuy ty mnie sługę swego / Aż do żywotá wiecznego.

PSALMY ku temuż.

Psálm 51. *áż do* ✠. 6. *y Psálm* 87.

MODLITWA dziękczynienia zá Chrzest S.

W*Szechmogący Oycze nász niebieski, pokorniec dźiękuiemy, iżes nas raczył przez Duchá swego świę-*

tego we Chrzcie świętym odrodzić w nádźieię żywotá wiecznego, y wezwałeś nas przytym do prawdźiwey wiáry, y znáiomośći swey Boskiey. Pomnoż prośimy w nas te dáry swoie; vtwierdź nas w nich ná wieki. Duchá swego świętego nie odeymuy od nas; ábyśmy vstáwicznie zá iego spráwą w odrodzeniu nászym biorąc pomnożenie, dźiedźictwo żywotá wiecznego mogli otrzymáć. Przez Páná nászego Jezusá Christusá Syná twoiego z tobą y z Duchem świętym w iedności wiecznie żyiącego, Amen.
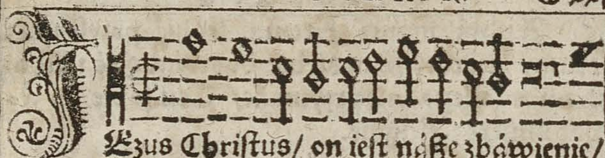
Potym

O S. WIECZERZEY PANSKIEY.

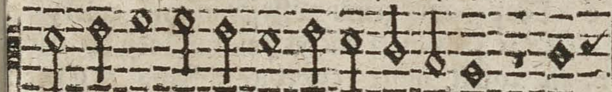
1. PIEŚN.

STworzyćielu wszechmogący / ić. Pátrz o Pokućie Pieśń 2.

2 PIEŚN.

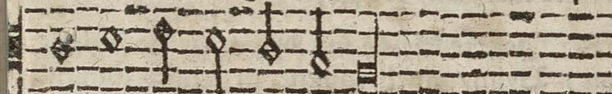
JEzus Christus/ on iest nasze zbáwienie/

Ktory nam vczynił z Oycem ziednánie: Bo

sie raczył dla nas grzesznych wćielić/ A po-

tym z czystey Pánny sie narodźić.

2. Ten od nas wszech oddalił gniew Oycowski; Gdy sie dał vmęczyć zá nas z litośći: Ciáło zá nas swoie ofiárował; By przez to żywot nam wieczny dárował.

3 Bysmy tey łáski nie zápámiętáli; Lecż iego dobrodźieystwá wspomináli; Iż on ćiáło swoie zá nas wydał/ A krew też swą zá nas ná krzyżu wylał.

4. Przetosz raczy mowić te słowá swoie: Bierzćie/ á iedzćie/ to iest ćiáło moie/ Ktore iuż bedźie zá was wydáne; Zebyśćie mieli żywot/ y zbáwienie.

5 A gdyż mamy k temu stołu przystąpić; Mamy pierwey sámi śiebie doświadczyć: Abowiem kto niegodnie przyimuie/ Ten sobie zá żywot śmierć zásługuie.

6 Napierwey temu wszyscy mamy wierzyć; Iż się ten Pan nász raczył z námi złączyć / Gdy ná się wziął násze człowieczeństwo / Chcąc z nas zgłádzić ono wieczne przeklęctwo.

7 Przetoż w tey świętey spráwie oświadczamy Społeczność / ktorą z iego ciáłem mamy: Ktorym iest v Oycá ná práwicy/ A tám go przez wiárę widziemy wszyscy.

8. Jeszcze w nas ma być tákie doświádczenie; Byśmy mieli wierne grzechow vznánie; Sámi śiebie z nich się oskarżáli Przed Bogiem/ ktoregośmy też gniewáli.

9. Zá grzechy byśmy z płáczem żáłowáli; A winowáycom swoim odpuszczáli/ Z práwym swym vmysłem polepszenia; Strzegąc przy tym Bożego przykazánia.

10 Wszákże w tych znákách zbáwienia nie wiążmy; Lecz z prágnieniem łáski serce podnośmy/ Ku śiedzącemu ná práwicy/ Ktory nas wzywa; chodźcie do mnie wszyscy/

11 Ktorzy znaćie sumnienia swe zránione / Wielkośćią grzechow bárzo obćiążone; Jedno

wierzćie/ maćie ochłodzenie; Z moiey krwie we-
miećie onych zgłádzenie.

12 Gdy śię tym obyczáiem zgotuiemy; Vzná-
wszy grzech/ żywotá polepszymy; Już ták przyi-
miem wiárą ćiáło Páńskie/ Tákże krew ducho-
wnie ná swe zbáwienie.

13 Ten pożytek weźmiem z przyięćia iego; Bę-
dźiem mieć Christá z sobą złączonego: Grzechy
tákże przyczytá sobie sam/ A swoię spráwiedli-
wość dáruie nam.

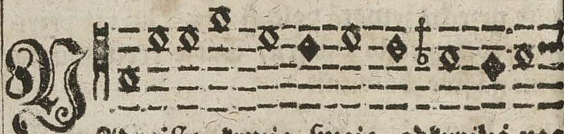
14 A chcemyli ten pożytek záchowáć/ Nie-
chćieymyż śię do grzechow więcey wrácáć: Bo
e czyniąc łáskę tę vtrácim/ A gniew Boży znowu
ná śię obrócim.

15 * O wszechmocny Boże Oycze iedyny/ Rá-
czysz ty nas sam vczynić godnymi; Abyśmy mogli
przyimowáć godnie Ciáło/ y krew Christusową
duchownie.

16 Ráczże nas w iego ćiáło święte wszczepić:
Byśmy ku czći twey mogli pobożnie żyć: Nápełń-
e nas Duchem swoim świętym; Wszákeś to rá-
czył obiecáć swym wiernym.

Pieśń przed Kazániem álbo po Kazániu.

W Adrożſzą krwią ſwoią odkupiłeś nas
A gdy przyidźieſz ſądźić świát cząſu oſtát-

Pánie/ A zás tám przywodźiſz ſkąd wypadł A-
niego/ Nie rácz nas oddaláć z twoiemi

dam łamiąc twe święte przykazánie/ Rep:
świętemi odpoczywánia wiecznego:

Gdźie tobie śpiewáć będźiemy Alleluia.

TAk Bog świát vmiłowáł/ ꝛc. Pátrz o Duchu S. ná Swiątki Pieśń 6.

3 PIEŚN.

TAk k nam woła sam Syn Boży/ ꝛc. Pátrz o Pokućie, Pieśń 7.

4 PIEŚN.

Przy sámym vżywániu S. Wieczerzey Páńskiey.

Ná stárą notę.

WOżywaymyż wierni spolu / Z tego to iuż Páńskiego stołu/ Máiąc spráwione sumnienia/ Podług iego roskazánia.

2 Przyimuymyż wiárą prawdźiwą / Ciáło y krew zá nas wylaną/ Duchownie ich vżywáiąc/ A ták nabożnie śpiewáiąc.

3 Pánie náß chlebie niebieski / Tyś sam iest náß pokarm duchowny; Ráczże nas sobą nákarmić/ A duße náße obżywić.

4 Boć wielka łáská twa iest k nam; Iż sie ták łáskáwie stáwiß nam: Będąc Pánem służyß sługom/ Nam wßytkim nędznym grzeßnikom.

5 Tyś postáć sługi ná sie wźiął/ Zywotes też swoy zá nas wydał; Abyś nam spráwił zbáwienie/ Przez swey świętey krwie wylanie.

6 Tyś ná sie grzechy náße wźiął / A swoieś nam spráwiedliwość dał: Dźiwnąś vczynił przemiánę/

miánę/ Przez twe świętę vmęczenie.

7 Tym sie wszyscy wierni cieszą; Iż iuż przez ćię wykupieni są/ Z grzechu/ z śmierći/ z potępienia: Pewni wiecznego zbáwienia.

8 Szczęśni co ćię pożywáią/ A swe złączenie z tobą máią; Prágnąc iuż więcey nie grzeszyć/ Iedno ku twey czći świętey żyć.

9 Racżże nas ty sam oczyśćić / A w śmierći swoiey rácz poświęćić: Pożegnay swym pożegnániem: Dáruy nas swym zmiłowániem.

10 Boś ty ono święte plemię / W ktorym wszytkie narody ziemie/ Miáły wziąć swe pożegnánie/ A swych grzechow odpuszczenie.

11 Tyś sam nas swą krwią oczyśćił/ Duchem we krzćie świętym poświęćił/ Dáiąc nam swe zmiłowánie/ Zywot wieczny y zbáwienie.

12 Wprowádziłeś nas w swoy Kośćioł/ á w nim postánowiłeś swoy stoł; Gdźie nas karmisz swoim ćiáłem/ Dla nas wszech ná śmierć wydánym.

13 Tákże nas swą krwią nápawasz/ (Grzechow nam odpuszczenie dawasz) ktorąs z swego ćiáłá wylał; Abyś nam wieczny żywot dał.

14 W sámych znákách tey świątośći/ Nie szukamy spráwiedliwośći; Ale z twego vmęczenia/ Prágniem grzechow odpuszczenia.

15 Dla tegoś znáki vstáwił; Byś vkazał/coś ty nam spráwił/ Ciáłem swym ná śmierć wydánym/ A krwie swey świętey wylaniem.

Bo iáko

16 Bo iáko chlebem żywiemy / Tym doczesnym ktory tu iemy: Albo gdy nápoy piiemy/ Ten cielesny żywot mamy.

17 Tákżeć z ćiáłá wydánego/ Y z krwie świetey wyláney z niego / My wierzacy żywiem wiecznie/ Z toba Pánem swym społecznie.

18 O Christe krolu Pánie nász/ Ktory z Oycem w niebie przebywasz/ Wielkaś nam łáskę vczynił; Gdyś sie z námi złaczyć raczył.

19 Tyś iest żywy chleb niebieski / Ktoryś sie ták zstał pokram duszny; Byś nas swe wierne násycał/ Ciáłem ktoreś ná krzyż wydał.

20 Jesteś korzeń winny práwy / Dałeś nam z siebie napoy zdrowy; Byś prágnienie duszne odiał/ Krwia swa świeta ktoraś wylał.

21 Przetoż wszyscy wierni społu / Przy tym świetym vsługowániu / Christá wiára dosiegaymy/ Ták duchownie pożywaymy/

22 Ciáłá dla nas wydánego / Y krwie świetey wylaney iego: Ták bedziemy obżywieni/ Bedac Christem násyceni.

23 Wznieśmy serdeczne swe oczy/ A niebu gdźie śiedźi ná práwicy Oycá swego niebieskiego Bo tám ćiáłem mamy iego.

24 Wszákże y w tym nie watpiemy; Iż tu moca Boska iest z námi / Przy tey swoiey świetey spráwie: Bo to obiecał łáskáwie.

25 Prośim ćie Christe niebieski/ Vżycz że nam swey świetey łáski/ Rácz nas godnymi vczynić /

Ciáłem

Ciáłem swym świętym nákarmić.

26 Myć tego w sobie nie znamy/ Byśmy k temu byli godnymi; Wszyscyśmy ćiężko zgrzeszyli według woley twey nie żyli.

27 Dayże nam godnie przyimowáć: A rácz sam w nas wiecznie przebywáć: Rácz nas duchownie nákarmić; Abyśmy mogli wiecznie żyć.

28 O Christe niebieski chlebie/ Ktory z Oycem kroluieß w niebie/ Tobie niechay będźie chwałá/ Od wßego stworzenia dána.

29 Ráczże ty sam w nas krolowáć/ A pośilenie swoie dawáć: Byśmy w tobie sámym żyli/ Ciebie ná wieki chwalili.

5. Pieśń.

Tákże przy vżywániu S. Wieczerzey Páńskiey.

Tobie cześć/ chwałá náß wieczny Pánie/ Ná wieczne czásy niech nie vstánie.

2 Tobie dźiś dáiem z Zborem tych ludźi/ Pokłon y pienie/ my twoi sludzy.

3 Dźiękuiąc wielce twey wielmożnośći/ Zá

ten dar

ten dar zacny/ twey k nam miłośći

4 Ty idąc ná śmierć zostáwiłeś sam/ Sákrá-ment ćiáłá/ y krwie dałeś nam.

5 Ktory my biorąc/ mocno wierzymy/ Że ćiá-ło y krew wiárą bierzemy.

6 Spraw że nam Christe serce ku temu/ By było godne k stołu twoiemu.
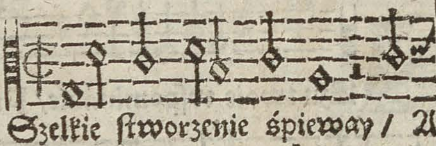
7 Bosmy niegodni dla ćięszkich grzechow/ Abyś do nászych miał wniść przybytkow.

8 Rácz nas poświęćić / o Christe Pánie: A po tym wieku day nam zbáwienie.

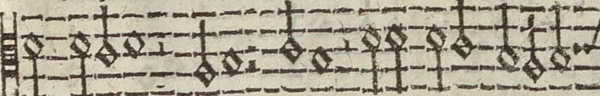
6. PIEŚN z Psálmu 84.

O Ják są miłe twe przybytki Pánie / etc. Pátrz o Kośćiele Pieśń 5.

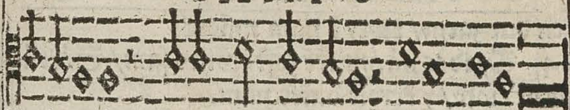
7 PIEŚN Przy vżywániu S. Wieczerzey Páńskiey.

Szelkie stworzenie śpieway / A

dziś záwołay: Jezu/Jezu/Jezu Pánie łáskáwy/

Boże práwy zmiłuy śię nád námi/ Twymi sługá-(mi.

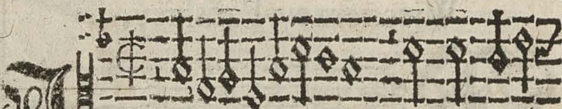
2 Myśmyć tego niegodni; Lecz łáski pewni: Jezu/ Jezu/ Jezu ieśli nas tu w nędzy opuśćiß/ Zá grzechy ná nas gniew srogi wypuśćiß/

3 Do kogoż śię vćieczem? A dokąd poydźiem? Jezu/ Jezu/ Jezu niech łáskę twą ná źiemi znamy: Gdyż my ná tey sámey/ przestáwáć chcemy.

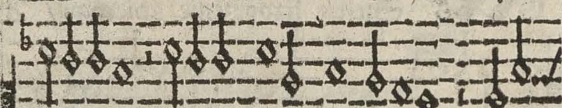
4 Zmiłuyże śię nád námi/ Christe prośimy. Jezu/ Jezu / Jezu day nam z nászych grzechow powstánie: A potym w niebieśiech z tobą mießkánie.

8. PIEŚN.

Notá iey Pierwßa.

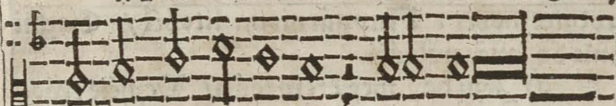

JEzu twoie wspominánie/ Práwe iest ná-

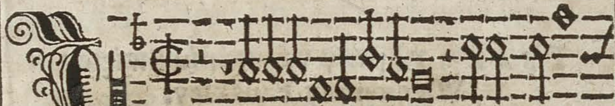
ße kochánie. A żadna roskoß godnośćią/ Nie zro-

wna
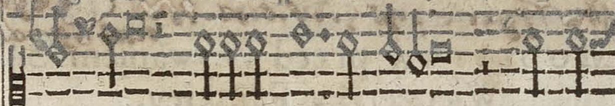

wna z twą przytomnośćią/przytomnośćią.

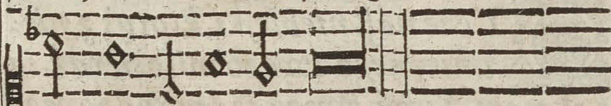
Notá iey wtora.

Jezu twoie wspominánie Práwe iest ná-

ſze kochánie: A żadna roſkoſz godnośćią/Nie zro-

wna z twą przytomnośćią.

2 Jezu przedźiwna ſłodkośći/Myśli prześliczna świátłośći: W weſelu ſtudnio żywiąca/ y w poćiechách przodkuiąca.

3 Nádźieio pokutuiącym; Jákoś łáſkáwy proſzącym! Jákoś dobry ſzukáiącym Jezu/ á coż náyduiącym!

4 Jezu dźiwna łáſkáwośći/ Cudowna ſercu

wdzięcznośći: Nieogárniona litośći/ Ciągni mię do twey miłośći.

5 O Jezu day mey krewkośći/ Vczućie twoiey ſłodkośći: A po tey świeckiey márnośći/ Domieść mię wiecznych rádośći.

6 A teraz my twe ſtworzenie/ Weſołeć śpiewamy pienie: Day Jezu dobre ſkonánie/ W twoiey chwale przebywánie.

PSALMY przy vżywániu Swiętey Wieczerzey Páńskiey.

Pſálm 23. 103. 116. 117.

MODLITWA przed vżywániem S. Wieczerzey Páńskiey.

OYcze náß niebieſki, ktoryś z niezmiernego twego miłośierdźia dał nam Syná ſwego iednorodzonego Jezuſá Chriſtuſá, áby dla wykupienia náßego śmierć okrutną ná krzyżu podiął, y támże iáko doſkonała ofiárá, áby był doſtátecżnym okupem y dośić vcżynieniem zá grzechy wßytkiego świátá; ktory to Syn twoy miły, á Pan

nász Jezus Christus postánowił, y w swoiey świętey Ewángeliey przykazał, czynić pámiątkę oney ofiáry, y śmierći swoiey, dotąd áż przyidźie; Wysłuchayże nas prośimy ćię o Oycże miłośierny, á vżycż nam; Gdy będźiemy bráć Syná twoie° miłego stołu táiemnice męki y śmierći ie°, ábyśmy się też stáli vczestnikámi naświętszego Ciáłá y Krwie iego nadroższey: Záczymby on w nas mieszkáiąc á my w nim, otrzymáliśmy żywot on wieczny: Przez tegoż Iezusá Christusá Páná y zbáwićielá nászego. Amen.

Modlitwa po vżywániu S. Wieczerzy Pánskiey.

WSzechmogący á miłośierny Oycże nász niebieski, dźięki tobie czyniemy z sercá vprzeymego; iżeś nas ktorzyśmy święte táiemnice stołu Syná twoiego Iezusá Christusá przystoynie przyięli, nákarmić y nápoić raczył

Duchownym pokármem y napoiem Ciáłá y krwie zbáwićielá nászego, Vpewniáiąc nas ich vczestnictwem o twoiey przećiwko nam vprzeymey łásce; y o tym, żesmy członkámi prawdźiwemi z ćiáłá iego, y kośćią z kośći iego; á zátym dźiedźicámi podług nádźieie żywotá wiecżnego: Przez zasługę Nadroższey Krwie namilszego Syná twoiego. Prośiemy przytym nayláskáwszy Oycże nász niebieski, ábyś nam táką łáskę záwsze swoią racżył być przytomnym; Zebysmy w tey społecżnośći naświetszey twoiey wytrwáli áż do końcá, y ták dobre vcżynki cżynili, ktoreś ty zgotował, ábysmy w nich chodźili, ku cżći Jmieniowi twemu świętemu: Przez tegoż odkupićielá nászego iedynego Iezusá Christusá.

Amen.

Koniec Pieśni z Modlitwámi.

CZWARTEY CZĘŚCI

REGESTR PIESNI.

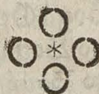
A.

B.

C.

REGESTR

Ráduy

REGESTR MODLITW
W teyże Czwartey Części położonych.

Zá Zwierz-

Dokonczenie Regestru Pieśni y Modlitw.

Chwałá cześć y sławá Bogu w Troycy ś. iedynemu, Oycu, y Synowi, y Duchowi świętemu. Amen.

E 20
F 13
F 14
17 y 20
G 1
G 1
G 3
G 3
G 5
G 11
G 12
G 17
G 20
ſt. H 4
H 5

ieśni

roycy ś.
y Du-

